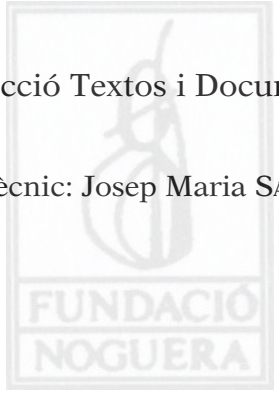
DIPLOMATARI DEL MONESTIR DE SANT JOAN DE LES ABADESSES (995-1273)

FUNDACIÓ NOGUERA

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Textos i Documents

Director tècnic: Josep Maria Sans i Travé

FUNDACIÓ NOGUERA

Diplomataris, 43

Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)

Edició i estudi a cura de
JOAN FERRER I GODOY

BARCELONA, 2009

textos medievals catalans

www.tmcat.net

© Joan Ferrer i Godoy
Edita: Pagès Editors, S L
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: maig de 2009
ISBN: 978-84-9779-789-4
Dipòsit legal: L-310-2009
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL
Enquadernació: Fontanet

FUNDACIÓ NOGUERA

SUMARI

Pàgina

Introducció 7
Síntesi històrica del monestir de Sant Joan de les Abadesses . 11
Contingut del diplomatari 14
Normes de transcripció i edició 16
Referències bibliogràfiques utilitzades en l'*stemma*. . . . 18
Abreviatures, signes utilitzats i acrònims 21
Bibliografia 22
Documents 25
Apèndix 719
Reproduccions 721
Tipologies documentals 731
Procedències dels documents originals. 733
Càrrecs i oficis del monestir de Sant Joan de les Abadesses 734
Escrivans i notaris. 739
Índex d'antropònims i topònims 745

FUNDACIÓ
NOGUERA

INTRODUCCIÓ

FUNDACIÓ
NOGUERA

El fons documental generat pel monestir de Sant Joan de les Abadesses conservat sobretot en dos centres d'arxiu —el propi del monestir i, des des de l'any 1610, el de l'Arxiu de la Corona d'Aragó— ha proporcionat a les diverses disciplines de la història un conjunt més que notable d'informació, no sols sobre la història pròpia del cenobi, sinó també en referència a les estructures socials i econòmiques que des de l'alta edat mitjana s'han bastit en el territori conegut com la Catalunya Vella. És sobrer relacionar les nombroses referències bibliogràfiques que s'han servit dels documents santjoanins per argumentar tesis o provar hipòtesis; només pretenem fer avinent que, pels motius i les circumstàncies que siguin, la documentació del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i sobretot la dels segles altmedievals, ens ha arribat fins als nostres dies en un bon estat d'integritat —evidentment si ho comparem amb altres centres monàstics de similar tradició— i que ha estat utilitzada a bastament per la nostra historiografia. De pèrdues documentals n'hi ha hagut, evidentment com a arreu, però ni de bon tros no han creat buits profunds i insalvables, fet que hagués provocat àmplies llacunes en el coneixement que avui tenim de la història del monestir santjoaní iniciada, com és sabut, fa més de mil cent anys. Amb la publicació d'aquest diplomatari, juntament amb els altres treballs ja coneguts, el monestir de Sant Joan de les Abadesses es nodreix amb un volum de documents gens menyspreable.

Ha estat, doncs, sincerament, un privilegi rebre l'encàrrec de la Fundació Noguera de confeccionar aquest diplomatari. Primer pel repte que ha suposat enfrontar-me amb un nombre conside-

rable de documents, d'un abast cronològic prou ampli —dos-cents setanta-vuit anys d'història del monestir—, d'uns períodes històrics molt diferents i alhora cabdals —intromissions comtals, evolució dels mecanismes feudals, afermament de la canònica, Ponç de Monells, etc.— i facilitar-ne el contingut amb tota la precisió que m'ha estat possible. També perquè durant la confecció del diplomatari hem comprovat com la historiografia santjoanina —Parassols, Masdeu i Junyent, essencialment— han utilitzat aquesta documentació per bastir els respectius discursos. I, finalment, i per motius metodològics, perquè ens hem vist obligats a millorar l'estat de conservació i disposició dels originals conservats a l'Arxiu del Monestir de Sant Joan.

A mesura que avançava la feina, hem imaginat l'elevat potencial de recerca que motivarà —esperem-ho— la difusió del contingut d'aquest diplomatari; cal dir, tanmateix, que no proporciona substancials alteracions d'allò que considerem la historiografia oficial, o la purament descriptiva dels fets històrics dels nostres governants. Ara bé, per a les disciplines pròpies de la microhistòria, l'establiment de les relacions de dependència entre senyors i "administrats", els mètodes de sostracció del producte fruit del treball dels pagesos, els sistemes de fiscalitat altmedievals i la seva evolució / adaptació cap a altres formes de recaptació, els elements i eines de producció —molins, fargues...—, l'evolució de la toponímia i de la llengua... volem creure que la feina feta pot proporcionar més dades, més elements de criteri o, si més no, una visió molt concreta i determinada de tot el que va envoltar el monestir de Sant Joan de les Abadesses durant l'etapa de la seva consolidació com un dels cenobis més importants del país.

Amb aquest diplomatari continua la transmissió dels documents del monestir santjoaní i que, des de l'insigne abat Miquel Isalguer, al segle XV, moltes persones vinculades amb les pedres que segles i segles han sustentat el monument han procurat de donar a conèixer. Mossèn Josep Masdeu, el malaguanyat arxiver assassinat arran dels fets luctuosos de la tot just iniciada Guerra Civil Espanyola, i sobretot mossèn Josep Esteve, traspassat tot just quan hem enllestit aquest treball, de ben segur que si haguessin supervisat la feina haurien aconseguit que aquest diplomatari fos més precís, acurat i complet. També mossèn Ton Martí, que tampoc ha vist acabada la feina i que m'obrí amb generositat les portes de l'arxiu santjoaní, hauria vist amb goig l'aparició d'aquesta obra. Però n'hi ha que encara hi són entre les pedres mil·lenàries i que

mereixen igualment el meu sincer agraïment: en Ramon Vila, en Francesc Fajula i en Ramon Cotrina són amb els qui em sento amb més deute, perquè gràcies a ells, i al seu costat, he après a estimar el monestir, a conèixer el seu autèntic valor i a copsar "el silenci i les paraules senzilles de la nostra vall". Els meus pares, per deixar-me escollir, i la Mireia, per no només deixar-me fer, sinó també per compartir els meus dubtes i neguits i regalar-me la pau necessària, són els que engruixeixen encara més la llista del meu agraïment i de la meva consideració. A tots, doncs, els que hi sou i els qui ja no, serveixin aquests mots per dir-vos, simplement, gràcies.

SÍNTESI HISTÒRICA DEL MONESTIR DE SANT JOAN DE LES ABADESSES

L'any 878 Guifré I, el Pelós, és investit amb els comtats de Barcelona, Girona, Urgell i Cerdanya. El seu govern, per tant, s'estenia en dues grans àrees de la Catalunya Vella al mig de les quals hi havia un territori sense organitzar, desballestat arran de la revolta d'Aissò dels anys 826-827. A partir d'aleshores, el comte inicia la reorganització d'aquests territoris utilitzant els instruments més eficients per a dur a terme l'empresa amb èxit: la fundació dels monestirs de Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses, juntament amb el restabliment de la seu episcopal a Vic exemplifiquen aquesta voluntat. És molt possible que l'any 880 ja hi hagués a Sant Joan una incipient comunitat religiosa encarregada d'organitzar el territori de la vall, però no és fins a l'any 887 quan en tenim la certesa precisa. Efectivament, el 24 de juny d'aquell any es consagra l'església monàstica al capdavant de la qual el comte designa una de les seves filles, Emma, que tot i la seva jovenesa en serà la primera abadessa, primer tutelada pel bisbe Gotmar i, a partir de l'any 898, exercint la dignitat amb plena autonomia. La feina d'Emma serà virtuosa i exemplar i s'ha convingut a considerar-la una de les dones més influents, dignes i de més empenta de l'alta edat mitjana del nostre país. Després d'ella la succeïren quatre abadesses, totes integrants de les principals famílies comtals: Adelaida, Ranlo, Fredeburga i Ingilberga.

L'any 1017 Bernat I, dit Tallaferro, comte de Besalú, amb la complaença d'Oliba, abat de Ripoll, executa la butlla del papa Benet VIII segons la qual es determina l'expulsió de la comunitat femenina de Sant Joan, regida aleshores per Ingilberga, que era alhora germanastra d'ambdós. La voluntat del comte d'aconseguir

una demarcació episcopal pel seu comtat es fa realitat per mitjà d'una altra butlla, emesa simultàniament, per la qual es crea el bisbat de Besalú, la seu del qual pot ser escollida lliurement pel comte d'entre una terna d'esglésies, i s'investeix Guifré, fill de Bernat I, com a primer bisbe de la nova diòcesi. Aquesta comunitat canonical, regida per la regla aquisgranesa, governa el monestir i les seves possessions fins a l'any 1083 quan, amb violència, el monestir benedictí de Sant Víctor de Marsella, amb el beneplàcit del comte de Besalú Bernat II, s'apodera del cenobi santjoaní; els canonges foragitats troben refugi prop del bisbe de Vic i inicien una reclamació per a aconseguir la restitució dels seus drets i béns. L'any 1086 aconsegueixen de retornar a Sant Joan i el bisbe de Vic d'aleshores, Berenguer Sunifred de Lluçà, esdevé l'abat d'una comunitat que es regeix per la regla de sant Agustí. L'any 1098 el comte de Besalú Bernat III, acomplint els ambiciosos desitjos de Ricard, abat de Sant Víctor de Marsella, fa fora, una altra vegada amb violència, la comunitat agustiniana i instaura una doble comunitat benedictina, masculina i femenina. L'absorció del comtat de Besalú pel de Barcelona l'any 1111, com a conseqüència de la mort de Bernat III sense descendència, anima la comunitat agustiniana exiliada novament a Vic a reclamar a Ramon Berenguer III, comte de Barcelona, la reparació de la situació en què es trobaven; l'any 1114 l'abat Berenguer Arnau i la seva la comunitat prenen possessió del monestir de Sant Joan, aquesta vegada definitivament, i comença un període d'estabilitat institucional que afavoreix que, sota el govern de vint-i-quatre abats, el monestir de Sant Joan de les Abadesses consolidi la seva situació espiritual i material i actuï, entre altres vessants, com a ordenador i administrador d'un extens territori.

La consolidació de la situació política al país i la voluntat expressa dels diversos administradors del monestir promouen l'arrelament de la població que, des de l'origen, devia establir-se prop de l'edifici. I, simultàniament, es configura tot l'entramat politicojurídic que regula la vida quotidiana de la població. Els abats emprenen i impulsen obres d'infraestructura i de producció de béns, essencials per al progrés i la millora de les condicions de vida, en sintonia amb la mentalitat de l'Europa de l'època: el pont, els mercats, la notaria, els molins, les fargues, l'ordenament del territori, tant de l'urbà com del rural, les noves consagracions d'esglésies, i sobretot la dignificació, material i espiritual, del nou temple monàstic, seu de la comunitat. Les ciutats i viles emergeixen

arreu d'una letargia que feia segles que durava. Ponç de Monells exemplifica com ningú la decisiva intervenció i actuació del monestir santjoaní per aconseguir els seus propòsits; amb paraules manllevades "Ponç de Monells és un dels darrers grans eclesiàsitcs medievals que foren, a la vegada, abats i bisbes, com ho havia estat un segle abans el gran Oliba." Som al segle XII, segurament el de les grans oportunitats. L'esplendor arreu de l'art romànic és, probablement, l'expressió més reeixida d'aquesta situació.

I darrere el gran abat empordanès segueixen altres abats i homes il·lustrats que, al capdavant o al voltant de la institució, promouen iniciatives d'alta cultura que ennobleixen la vila i el cenobi. En ple segle XIII, un laic i un canonge nodreixen el monestir amb un dels exemples d'art més significatius de la història del país amb el grup del Davallament del Santíssim Misteri que, temps a venir, esdevé un dels sepulcres més bells del nostre patrimoni amb la descoberta, l'any 1426, de la incorruptibilitat de la sagrada forma que el Crist conservava al front. A mitjan segle XIV, enmig de la pesta que assota tot Europa, l'abat Ramon de Bianya promou el cisellament d'un conjunt escultòric que ens deixa mostres del més refinat estil gòtic català. I, encara, durant la segona meitat del segle següent, l'abat Miquel Isalguer, expert en lleis i protector de juristes, redacta els instruments arxivístics més importants que actualment conservem, els Canalars, on extracta el contingut del ric fons documental conservat el monestir.

La canònica agustiniana perdura fins a la supressió decretada pel papa Climent VIII l'any 1592; de fet, d'ençà de les acaballes del segle XV, la comunitat ja no tenia l'empenta dels segles anteriors perquè els abats —anomenats comendataris— eren nomenats directament des de la seu apostòlica, amb el conseqüent desarrelament i el poc interès que demostraven pels afers santjoanins. És a partir d'aleshores que el poder civil, amb empentes i indecisions, emergeix progressivament fins a afermar-se, amb una certa preeminència, al llarg del segle XVI. La Universitat i el Consell Jurat prenen força i poder, afavorits pel declivi progressiu, que no total, de la col·legiata que succeí l'extinta comunitat monàstica. Això no obstant, l'embranzida de tants segles i el manteniment a batzegades de les antigues jurisdiccions —tot i el repartiment de les rendes de l'antic monestir entre cinc dignitats— molts canonges i algun arxiprest mantenen i cultiven a un nivell excepcional, hereus com es consideraven dels grans prohoms que els van precedir, certs aspectes de la litúrgia i l'art. Amb unes altres paraules: en època

moderna, la col·legiata deixa de complir la funció d'Estat que havia ostentat el monestir en època medieval; les seves atribucions se cenyeixen cada vegada més dins el clos de la comunitat canonical les quals, tanmateix, excel·leixen en el terreny que aleshores els era més propi: la cultura i la fe.

La situació perdura fins a l'any 1851 quan el concordat entre la Santa Seu i l'Estat espanyol traspassa, a l'església del monestir, les atribucions parroquials que des de l'origen ostentava l'església de Sant Pol. Des de la pèrdua de les seves funcions, gran part del conjunt monàstic i les seves dependències s'havien secularitzat progressivament; en restava, únicament, l'església i el claustre gòtic com a darrers testimonis d'un conjunt format pels diversos edificis —el palau de l'abat, les cases pròpies dels oficis, el refetor, la infermeria, el dormitori, la cuina...— on es desenvolupaven les funcions comunitàries habituals. Des d'aleshores i fins a l'actualitat, l'activitat eclesial exercida des de l'antiga església monàstica s'ha cenyit estricament a allò que li correspon com a seu d'una parròquia que, a vegades sense pretendre-ho, irradia arreu del país i de la vila nascuda i desenvolupada al seu redós, un sentiment de respecte i estima vers tots aquests segles de la nostra història.

CONTINGUT DEL DIPLOMATARI

El diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses dóna a conèixer la documentació en suport pergamí produïda i/o referida a aquest monestir, conservada en arxius o centres dels quals, a hores d'ara, tenim constància. Els dos arxius que han fornit gairebé la totalitat d'aquesta edició són l'Arxiu de la Corona d'Aragó, de Barcelona, secció Cancelleria, i l'Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses; la sala, expressament construïda a mitjan segle XVII per a aquesta finalitat, just damunt del porxo anomenat de Sant Mateu, conserva prop de quatre mil pergamins ordenats cronològicament dins de carpetes. Els que hem utilitzat en aquest diplomatari han estat degudament condicionats i, alhora, digitalitzats.

Cal fer uns advertiments per aclarir diversos aspectes i evitar confusions als qui vulguin utilitzar aquest diplomatari:

1. La documentació anterior a l'any 995, inclosa la conservada a l'Arxiu del Monestir de Sant Joan, ja va ser publicada l'any 1951 per Frederic Udina i Martorell en la publicació *El archivo condal de Barcelona en los siglos IX-X: estudio crítico de*

sus fondos. Heus aquí, doncs, la justificació de la data inicial d'aquest diplomatari.

2. Els documents més rellevants de la història del monestir —per exemple les butlles i les actes de consagració d'esglésies— han estat editats per diversos autors; en tot cas, a l'*stemma* de cada document pretenem donar-ne àmplia i total indicació; hem aprofitat la confecció d'aquest diplomatari per revisar el contingut de les transcripcions ja editades. Esmentem i agraïm, perquè així ho mereixen, les obres de Monsalvatje, Gaspar Feliu i Josep M. Salrach i, finalment, Ramon Ordeig.
3. Miquel dels Sants Gros i Pujol, bon coneixedor de la història i l'arxiu del monestir de Sant Joan, ha publicat, a més dels documents referits a la Pabordia Major (2006), els regests de la documentació santjoanina des de l'any 995 fins a l'any 1115 (1974) i des d'aquesta data fins a l'any 1200 (2001). De fet, l'any 1999 nosaltres ja teníem enllestida bona part d'aquest diplomatari, si més no dels documents fins a l'any 1200, però per diversos motius, la difusió d'aquest treball no va reeixir. Amb tot, la feina que ja havíem fet i els regests publicats per mossèn Gros han servit d'esplèndida i fiable guia per preparar la documentació inclosa en aquest diplomatari.
4. Hem definit l'any 1273 com la data extrema superior del contingut d'aquest diplomatari perquè és quan l'abat Dalmau de Minyana acaba el seu govern, que coincideix, gairebé, amb el final del regnat de Jaume I, que s'esdevé l'any 1276. Creiem que el volum de documents aportats —quatre-cents quaranta-quatre— és prou significatiu i també ho és pel període històric estudiat. Allargar-nos més en la data final hauria endarrerit considerablement la difusió de la feina feta.
5. Del període cronològic treballat no hem intercalat el contingut de documents que proporcionen els canalars redactats per l'abat Isalguer a mitjan segle XV —s'entén d'aquells dels quals no disposem el document sencer; creiem que haver-los inclòs hauria fet un flac favor a l'objectiu d'aquest diplomatari. Sovint el regest anotat als canalars és molt imprecís quant al contingut del document i també genera dubtes insalvables quant a la datació. Considerem que la inclusió d'aquestes notícies hauria alterat substancialment la comprensió seqüencial de la documentació transcrita *in extenso*. Caldrà, segurament, fer públiques aquestes informacions en altres tipus d'edicions.

NORMES DE TRANSCRIPCIÓ I EDICIÓ

Per a la transcripció dels documents hem seguit les pautes usuals i genèricament acceptades per a aquest tipus de treballs, servint-nos de les normatives paleogràfiques més habituals i, també —per què no dir-ho— del sentit comú, amb l'ànim sempre d'aconseguir que el resultat de la nostra feina fos diàfan i transparent, no només per als especialistes sinó també per als poc avesats en aquesta matèria. Ens han estat especialment útils els criteris apuntats en el treball multidisciplinari sobre l'edició dels pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I; ens n'hem servit amb freqüència.

Hem preferit, tot i que sovint hi ha criteris divergents en aquest aspecte, transcriure amb total fidelitat el text del document, tot i l'evidència d'algunes errades, tant d'escriptura com gramaticals.

Cada document s'encapçala amb un número correlatiu que l'identifica unívocament dins el conjunt del diplomatari. Després de la data, seguint el format habitual, s'indica la ciutat o el lloc geogràfic on s'ha redactat el document, obviant, lògicament, quan aquest lloc és Sant Joan de les Abadesses. A continuació, amb negreta, s'indica la tipologia documental que hem establert per a cadascun dels documents; després hem disposat el regest en cursiva, redactat amb la màxima fidelitat i claretat que ens ha estat possible, potser a voltes una mica massa extens, però que ho justifiquem per la transcendència del document transcrit. Hem refet els regests ja publicats no només per Monsalvatje sinó també per mossèn Gros, a vegades perquè ens ha semblat que eren poc precisos, d'altres perquè senzillament contenien errors. Per a l'*stemma,* hem utilitzat una caixa d'escriptura més reduïda, el qual està dividit en quatre àrees:

— Una dedicada a relacionar els originals i/o còpies conservades, la tradició documental, indicades amb l'abecedari en majúscula i disposades seguint l'ordre cronològic dels documents —amb les anotacions corresponents a antigues classificacions, números d'inventaris vigents o obsolets, l'arxiu on es conserva, etc. En aquest punt hem inclòs també les referències facilitades pels canalars, com si es tractés d'un document més —tot i que ja hem fet esment del contingut reduït d'aquestes anotacions. Quan en aquest punt no hem indicat l'arxiu de procedència cal entendre que el document es conserva a l'Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses.

— Seguidament s'indiquen les edicions del document, anotades seguint l'ordre cronològic de publicació i precedides per l'abecedari, aquesta vegada en minúscula. Hem abreujat les referències bibliogràfiques per no fer tan feixuga aquesta àrea; hom pot trobar-les relacionades al final d'aquest apartat.
— A continuació hem considerat útil indicar si el document es troba reproduït en facsímil en alguna publicació; hem assenyalat aquesta circumstància amb el signe #.
— Finalment, s'inclouen les mides i l'estat de conservació, tan sols quan es tracta de documents originals. Per a les còpies en paper hem obviat anotar aquesta informació.

Per a la transcipció del document hem seguit les pautes ja indicades anteriorment i d'ús comú en aquest tipus d'edicions, en especial pel que fa a la representació visual de les parts diplomàtiques del document, a la puntuació, datació, firmes, subscripcions notarials, etc. En algun cas hem preferit abusar dels paràgrafs per fer més entenedor el tipus de document (un capbreu, per exemple) i, de retruc, facilitar-ne la comprensió. Quan dins del cos de la transcripció ha estat necessari indicar alguna circumstància, sempre hem utilitzat la lletra cursiva (per exemple els *sic* o el *senyal* d'un signe autògraf). L'asterisc, com és usual, l'hem utilitzat darrere dels noms propis per indicar les subscripcions autògrafes. Tal com indiquem a l'apartat de les abreviatures i signes utilitzats, hem emprat, sobretot, els signes següents:

[ ] per incloure els mots de lectura dubtosa, motivats sobretot per una deficiència quant a l'estat de conservació del document;

[...] indica que la lectura de les paraules, per les mateixes causes, ens ha estat impossible d'identificar;

[---] indica que el suport s'ha perdut (a causa de forats, principalment);

( ) adverteix que els mots, sempre i quan no s'hagin transcrit en cursiva, se situen fora de la caixa d'escriptura del document, normalment al damunt; o sigui, entre línies; i

< > per transcriure les diferents versions que hem localitzat d'un mateix document.

Hem afegit una petita nota quan ho hem considerat necessari o interessant per a una millor comprensió del document o

quan ha calgut fer un alcariment; l'hem colocada després de la transcripció i amb una caixa d'escriptura més reduïda.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES UTILITZADES EN L'*STEMMA*

ARXIU. *Jaume I*...
ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ. *Jaume I d'Aragó (1208-1276). Exposició documental commemorativa del VIII centenari del seu naixement*. [Madrid]: Ministerio de Cultura, 2008.

BISSON. *Conservation*...
BISSON, Thomas N. *Conservation of coinage. Monestary explotation ad its restraint in France, Catalonia and Aragon*. Oxford: Clarendon press, 1979.

BOFARULL. *Procesos*...
BOFARULL I MASCARÓ, Pròsper. *Procesos de las antiguas cortes y parlamentos de Cataluña, Aragon y Valencia custodiados en el Archivo General de la Corona de Aragón*. Barcelona: En el establecimiento litográfico y tipográfico de D. José Eusebio Monfort, 1849. (Colección de documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón, IV).

Catalunya Romànica...
Catalunya Romànica. El Ripollès: vol. X, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1987.

DIAGO. *Historia*...
DIAGO, Francisco. *Historia de los victoriosissimos antiguos condes de Barcelona: diuidida en tres libros*... Barcelona: En casa Sebastian de Cormellas al Call, 1603.

FELIU-SALRACH. *Els pergamins*...
FELIU I MONTFORT, Gaspar; SALRACH, Josep M. [*et al*.]. *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Barcelona: Fundació Noguera, 1999 (3 vol.).

FERRER. *La vila*...
FERRER I GODOY, Joan. *La Vila Vella de Sant Joan de les Abadesses*. Sant Joan de les Abadesses: Ajuntament, 1997.

FERRER. "Les notes..."
FERRER I GODOY, Joan. "Les notes marginals dels llibres de registres parroquials de Sant Joan de les Abadesses, Sant Martí d'Ogassa i Sant Martí de Surroca". Dins *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès (2005-2006)*. Ripoll, 2007, p. 65-85.

FLOREZ. *España*...
FLOREZ, Enrique. *España Sagrada. Contiene el estado antiguo de la Iglesia Ausonense, hoy Vique*. Vol. XXVIII. Madrid: Imprenta de D. Antonio de Sancha, 1774.

FONT. *Cartas*...
FONT RIUS, José M. *Cartas de población y franquicia de Cataluña*. Madrid-Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1969.

GROS. "El llibre..."
GROS I PUJOL, Miquel dels S. "El llibre de la pabordia major del monestir de Sant Joan de les Abadesses". Dins *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 47. Girona, 2006, p. 51-108.

GROS. "L'Arxiu..."
GROS I PUJOL, Miquel dels S. "L'arxiu del monestir de Sant Joan de les Abadesses: notícies històriques i regesta dels documents dels anys 995 – 1115". Dins *II col·loqui d'història del monaquisme català*. Abadia de Poblet, 1974, p. 87-128.

GROS. "L'Arxiu..." (2)
GROS I PUJOL, Miquel dels S. "L'arxiu del monestir de Sant Joan de les Abadesses: regestos dels documents dels anys 1115 – 1200". Dins *Analecta Sacra Tarraconensia*. Barcelona: Biblioteca Balmes, 2001, p. 5-72.

JAFFE. *Regesta*...
JAFFE, Philippus. *Regesta pontificum romanorum*. Lipsiae [Leipzig]: Veit, 1885-1888.

JUNYENT. *Diplomatari*...
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1992.

JUNYENT. *El monestir*...
JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *El monestir de Sant Joan de les Abadesses*. Sant Joan de les Abadesses: Junta del Monestir, 1976.

KEHR. "El papat..."
KEHR, Paul. "El papat i el Principat de Catalunya fins a la unió amb Aragó". Dins *Estudis Universitaris Catalans*. Barcelona, 1931. [D'ABADAL I VINYALS, Ramon, trad.]

KEHR. *Papsturkunden*...
KEHR, Paul. *Papsturkunden in Spanien: Vorarbeiten zur Hispania pontificia*. Berlín: Weidmannsche Buchhandlung, 1926. (I. Katalanien)

MARCA. *Marca*...
MARCA, Petro DE. *Marca Hispanica sive limes Hispanicus, hoc est*... Paris: apud Franciscum Muguet, 1688.

MARTÍ. *Dietari*...
MARTÍ SANJAUME, Jaume. *Dietari de Puigcerdá amb sa vegueria de Cerdanya i sols vegueria de Vall de Ribes*. Lleida: imp. Mariana, 1928.

MIRET. "Los vescomtes..."
MIRET I SANS, Joaquim. "Los vescomtes de Cerdanya, Conflent y Bergadà en 1044-1064". Dins *Memòries de l'Academia de Bones Lletres de Barcelona*. Barcelona, 1901.

MIQUEL. *Regesta*...
MIQUEL ROSELL, Francisco J. *Regesta de letras pontificias del Archivo de la Corona de Aragon: sección Cancilleria Real (pergaminos)*. Madrid: Cuerpo de Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos, 1948.

MONSALVATJE. *Colección... Noticias*
MONSALVATJE I FOSSAS, Francesc. *Colección diplomática del condado de Besalú. Noticias históricas*: vol. I, 1889; vol. XI, 1901; vol. XII 1902; vol. XV, 1907; vol. XX, 1916. Olot: Impr. y libr. de Juan Bonet.

ORDEIG. *Els comtats*...
ORDEIG I MATA, Ramon. *Els comtats d'Osona i Manresa*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1999. (Catalunya Carolíngia, 4; Memòries de la Secció Històrico-arqueològica, 53)

ORDEIG. *Les dotalies*...
ORDEIG I MATA, Ramon. *Les dotalies de les esglésies de Catalunya*. Vic: Ramon Ordeig i Mata. (Estudis històrics. Diplomatari 3, 1996; Diplomatari 5, 2001; Diplomatari 6, 2002)

PALUZIÉ. *Paleografia*...
PALUZIÉ I CANTALOZELLA, Esteve. *Paleografia Española*. Barcelona: Autografia del autor, 1846.

PARASSOLS. *San Juan*...
PARASSOLS I PI, Pau. *San Juan de las Abadesas y su mayor gloria el Santíssimo Misterio*. Vic: Tipografía Católica de San José, 1894 (3a. ed.).

PLADEVALL. "Creació..."
PLADEVALL I FONT, Antoni. "Creació i antagonisme de les vegueries de La Ral i Camprodon". Dins *Estudis d'Història Medieval*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1971, p. 29-55.

UDINA. *El archivo*...
UDINA MARTORELL, Federico. *El archivo condal de Barcelona en los siglos IX-X: Estudio crítico de sus fondos*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1951.

VILLANUEVA. *Viage*...
VILLANUEVA, Jaime. *Viage literario a las iglesias de España*. València: En la imprenta de Oliveres, antes de Estevan, 1821. Vol. 8.

VILLANUEVA. *Viage (2)*...
VILLANUEVA, Joaquín Lorenzo. *Viage literario a las iglesias de España*. Madrid: en la imprenta Real, 1806. Vol. 5.

825è aniversari...
825è aniversari de la consagració de l'església del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Sant Joan de les Abadesses: impremta Baronal, 1975.

ABREVIATURES, SIGNES UTILITZATS I ACRÒNIMS

[*sic*]	adverbi llatí que indica que la paraula es troba tal com es transcriu
ap.	apèndix
c.	circa; adverbi llatí que s'utilitza per indicar que una data és aproximada
carp.	carpeta
col.	columna
doc.	document
dup.	duplicat
f.	foli
mm.	mil·límetres
ms.	manuscrit
núm.	número
olim	adverbi llatí utilitzat per indicar anteriors classificacions
p.	pàgina
quadpl.	quadruplicat
s. d.	sense data
StJAb	Sant Joan de les Abadesses
tripl.	triplicat
vol.	volum
(abc)	paraula escrita damunt de la línia d'escriptura
(senyal)	signe o dibuix autògraf del signant
*	firma autògrafa
[——]	espai en blanc ratllat
[...]	paraula no identificada
[---]	pèrdua del suport del document
[~~abc~~]	paraula ratllada
[abc]	paraula de dubtós/probable significat

+	senyal de la creu
<>	signes utilitzats per incloure diferents versions d'un mateix document
/	Entre dates, indica període cronològic atribuït
#	reproducció fotogràfica
AB-AMSJA	Arxiu Blanxart – Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses
ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó
ACRI-ACM	Arxiu Comarcal del Ripollès – Arxiu del Castell de Montesquiu
ACV	Arxiu Capitular de Vic
ADBdR	Archives Départamentales des Bouches-du-Rhône
AEV	Arxiu Episcopal de Vic
AMSJA	Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses
BC	Biblioteca de Catalunya
RAH	Real Academia de la Historia

BIBLIOGRAFIA

825è aniversari de la consagració de l'església del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Sant Joan de les Abadesses: impremta Baronal, 1975.

ALBAREDA, Joaquim; FERRER, Joan. *Sant Joan de les Abadesses*. Girona: Diputació de Girona, 1995.

BONASSIE, Pierre. *Catalunya mil anys enrera*. Barcelona: Edicions 62, 1979 (2 vol.).

Catalunya Romànica. *Osona* I: vol. II, 1984; *Ripollès*: vol. X, 1987; *Garrotxa*: vol. IV, 1990; *Cerdanya i Conflent*: vol. VII, 1995; *Vallespir, Capcir...*: vol. XXV, 1996. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

ESTEVE, Josep. *El monestir de Sant Joan de les Abadesses*. Sant Joan de les Abadesses: Junta del Monestir, 2005.

FELIU I MONTFORT, Gaspar; SALRACH, Josep M. [*et al.*]. *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Barcelona: Fundació Noguera, 1999 (3 vol.).

GROS I PUJOL, Miquel dels S. "L'arxiu del monestir de Sant Joan de les Abadesses: notícies històriques i regesta dels documents

dels anys 995 – 1115". Dins *II col·loqui d'història del monaquisme català*. Abadia de Poblet, 1974, p. 87-128.

JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. "El necrologio del monasterio de San Juan de las Abadesas". Dins *Analecta Sacra Tarraconensia*. Balmesiana, 1951, p. 131-191.

— *El monestir de Sant Joan de les Abadesses*. Sant Joan de les Abadesses: Junta del Monestir, 1976.

KEHR, Paul. "El papat i el Principat de Catalunya fins a la unió amb Aragó". Dins *Estudis Universitaris Catalans*. Barcelona, 1931. [D'ABADAL I VINYALS, Ramon, trad.]

MASDEU, Josep. *Sant Joan de les Abadesses: resum històric*. Vic: Tipografía Balmesiana, 1926.

PARASSOLS I PI, Pau. *San Juan de las Abadesas y su mayor gloria el Santíssimo Misterio*. Vic: Tipografía Católica de San José, 1894 (3a. ed.).

SALRACH, Josep M. *Catalunya a la fi del primer mil·lenni*. Lleida / Vic: Pagès Editors / Eumo editorial, 2004.

UDINA MARTORELL, Federico. *El archivo condal de Barcelona en los siglos IX-X: Estudio crítico de sus fondos*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1951.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

DOCUMENTS

FUNDACIÓ
NOGUERA

1

995, setembre, 26

Execució testamentària. *Els sacerdots Heribert, Miró i Garsend, marmessors de Petroni, lliuren a Ingilberga, abadessa del monestir de Sant Joan de les Abadesses, un alou situat a Vallfogona, al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 5, núm. 15 (*olim* StJAb, sac A, núm. 113).
B. Canalars I, f. 88, núm. 101 (sac 12).
a. Monsalvatje. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2163, p. 229-230.
b. Gros. "L'Arxiu...", núm. 1, p. 98.
c. Feliu-Salrach. *Els pergamins*..., vol. I, núm. 14, p. 286-287.
d. Ordeig. *Els comtats*..., vol. IV, núm. 1706, p. 1212.
126 × 264 mm. Bon estat de conservació.

In Dei nomine. Ego Eribertus et Mirone et Garsandus sacerdotes. Manifestum enim quod iussit nobis condam Petroni quod nobis faciamus carta donacionis ad Ingilgerga, gratia Dei abbatissa, de ipsum sum alodem quod abeo in Valle Fecunda, id est ipsas vineas et [——] terras qui nobis advenit de condam Petroni, quod ille iussit et nos iudicium obligavimus asserie condicione ordinante iudice. Sic donamus namque tibi, sicut superius resonat, quod in ipsas scripturas ille emit. Et est in comitatu Ausona, in valle Riupullo, in Valle Fecunda. E affrontat de orientis ad ipsa Stela, de meridie in ipsa Cireseda, de ociduo in rio de Arzamala, de vero circi in serra Sancti Iohannis. Quantum in istas IIII affrontaciones includunt, sic donamus namque tibi, sicut in ipsas scripturas resonat, totum ab integrum, cum exio et regresio earum. Quod

si nos donatores aut ullusque omo qui contra hanc ista scriptura donacionis venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat hec omnia un duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura VI kalendas octuber, anno VIIII regnante Uco reie.

Aeribertus* sacer *(senyal)*, Miro* sacer *(senyal)*, Garsandus* sacer *(senyal)*, qui ista scriptura donacionis pariter fecimus et testes firmare rogavimus SSS. Sig+num Reiemundus. Sig+num Mironi. Sig+num Galinno.

Oliba presbiter, qui ista karta donacione scripsit et sub *(senyal)* die et anno quod supra.

2

996, gener, 2

Execució testamentària. *Isarn, Guillem, Salomó, el prevere Adalbert i els levites Guiscafred i Teotfred, marmessors de la comtessa Ermengarda de Cerdanya donen a la monja Spana un alou situat a Pedrera (Ribes).*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 5, núm. 18 (*olim* StJAb, sac A, núm. 111).
B. Canalars I, f. 136, núm. 18 (sac 16).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2161, p. 227-228.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 2, p. 98.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 17, p. 289-290.
d. ORDEIG. *Els comtats...*, vol. IV, núm. 1711, p. 1215.
138 × 410 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Isarnus et Wilelmus et Salamon et Adalbertus presbiter et Wiscafredus levita et Teotfredus levita. Manifestum est enim quia comendavit nobis condam Ermengardis comitissa sua elemosina et mandavit nobis ut scriptura donacionis fecisemus ad Spana deivota de ipso suo alode que illa habebat in ipso Petrario. Donamus ipso alode supra nominato adque concedimus, totum ab integro, quantum illa habebat in omnia et in omnibus, cum exiis, vel regresiis earum vel cum illorum adfrontaciones, ad iam dicta femina, vel in eius iure perpetualiter transfundimus ut irrevocabili modo legum eternitate firmetur, sicut condam Ermengardis comitissa nobis comendavit et nos a series condiciones pariter firmatum vel probatum abemus. Quod

si nos donatores aut hullus homo qui contra hanc scriptura donacionis aliquam littem intulerit aut deincebs esitare voluerit aut in vacuum reducere, non hoc valeat vindicare quod inquitit et insuper in duplo exsolvere cogatur prefatum alode ad iam dicta Spana deivota cum sua inmelioracione. Et in antea ista scriptura donacionis inconvulsa permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donacionis IIII nonas ianuarii, anno VIIII quod Ugo magnus regnandi sumpsit exordium.

Sign+um Wilelmus, Sig+num Salomon, Giscafredus* levita vel elemosinarius *(senyal)*, Adalbertus* sacerdos vel elemosinarius *(senyal)*, *(senyal)* Teotfredus* levita, qui ista scriptura donacionis fieri iussimus et firmare rogavimus. *(senyal)* Illefredus* sacer *(senyal)*. Sig+num Gotmare. Sig+num Sidela.

Domenicus presbiter, qui ista scriptura donacionis scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra.

3

996, juny, 17

Venda. *Bellida i Gonsalva venen a Oliba cinc peces de vinya situades al comtat de Cerdanya, a la vall Pedrera (Ribes), a la vila de Bruguera, pel preu de 9 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 5, núm. 11 (*olim* StJAb, sac A, núm. 112).
B. Canalars I, f. 135, núm. 6 (sac 16).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2162, p. 228-229.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 3, p. 98.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 24, p. 296-297.

119 × 364 mm. Estat de conservació regular.

In nomine Domini. Ego Bellida femina, Consalva femina vinditrices sumus tibi Oliba emptores. Per hanc scripturam vindicionis nostres vindimus tibi pecias V de vineas, qui nobis advenit de plantacione. Et est in comitatum Cerdaniense, in valle Petrariense, in villa que vocant Brugera vel in suos terminos. Et afronta ipsa una pecia de vinea, de I latus qui est a parada, de I latus in flumen Frebero, et de alia in vinea Senderedo, et de III in / [—] vinea de Oriolo, et de IIII in vinea de Seniolfo, vel eres suos. Et alias peccias II de vineas, qui est ad ipsa Passa, afronta de I latus in vinea de me comparatore, et de alia in vina de Goltredo, et de III in vinea de Doda, et de IIIIta in vinea de Oriolo. Et

ipsa quarta peccia de vinea, qui est ad Casa, afronta de I latus in vinea de Goltredo, et de alia latus in vinea de Alsava, et de III vel de IIIIta in vineas de Goltredo. Et afronta ipsa IIIIta peccia de vinea, qui est ad Perero, afronta de I latus in vinea de Oriolo, et de alia in campo de Doda, et de III in vinea de Seniolfo, et de IIII de Oriolo vinea. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindimus tibi ipsa peccias V de vineas ab integro, cumn exio et regresio suo, propter precium solid[os] VIIII in rem valentem. Et est manifestum. [Qu]itquid exinde re facere volueritis liberam et firmissimam in Dei nomine abeatis potestatem. Si quis qui contra hanc ista carta vind[i]cionis venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set coponat ista carta cum omni su[a inm]elioracionem in duplo.

Facta ista carta XV kalendas iulii, anno VIIII regnantem Uco rege.

Sig+num Bellida femina, sig+num Consalva femina, qui ista carta vindiccionis fecimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Ratefredo. Sig+num Savarico. Sig+num Wifredo.

Seniofredo presbitero, qui ista carta scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra.

4

997, desembre, 29

Venda. *Ilia i la seva filla El·liarda venen a Oriol i a la seva muller El·liarda un alou situat al terme de Ripoll, a la vila d'Ogassa, a la Font Pedrera i a la Coromina, per cinc monedes d'or.*

A. AMSJA (*olim* núm. 8).
B. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 4, p. 99.
b. ORDEIG. *Els comtats...*, vol. IV, núm. 1786, p. 1268.
405 × 170 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Ilia, femina, et filia mea nomine Illiards, vindritices sumus vobis Auriol et uxor sua Elliards emptores. Per hanc scripturam vindicionis nostre vindimus tibi alodium nostrum qui est in terminio de Riopullo, vel in villa de Aquaca, vel in eius termines, vel in Fonte Pededaria, vel in eius termines, vel in Condamina, vel in eius termines, sicut fuit de Argemir qui fuit condam, vel de fratris suos, vel de Illia uxore sua, totum ab integrum. Id est, casas, casalis, curtis, curtalis, ortis, ortalis, ar-

boribus promiferis vel inpomiferis, terris cultis vel ermis, molinis et molendinariis, viaductibus vel reductibus, calmis, rocas, petras, omnia et in omnibus quicqui dicere vel nominari potest, tam adquisitium quam inquerendum, tam rusticum quam urbanum. Et advenit mihi, ad me Ilia, per meus decimus et per ipsa mea letuosa, et per ipsa mea viduitate, et ad filia mea per genitore meo nomine Argemir. Et sunt masos in Aquaca duos, in Fonte Pededera II, et in Condamino uno, vel de quantum omo invenire potueri. Et afrontat ipsius alods, a parte orientis in terminio Sorrocha, et de meridie in termino de Gaxo, et de occiduo in terminio de Iovo, et de circi in terminio de Pardines. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic vindimus vobis ipsum alodem sicut fuit de Argemir vel fratres suos, totum ab integrum, cum exiis vel regressiis earum, propter precium pesas V de auro. Et de ipso precio nichil remansit. Et est manifestum. Quem vero ipsa omnia de nostro iuro in vestro tradimus potestatem ad faciendum quod volueritis. Et quod si nos vinditrices aut ullus omo qui contra hanc ista carta vindicione venerit ad inrumpendum, non oc valeat vindicare quod requirit, sed componat ista omnia in duplo, et in antea ista vindicio suam abeat firmitatem omnique tempore.

Facta carta vindicionis IIII kalendas ianuari, anno II regnante Rodbrt [*sic*] rex filius Ugone.

Sig+num Ilia, sig+num Elliards, qui ista carta vindicione fieri iussit et testes firmare rogavimus. Sig+num Teudebertus, sig+num Lupus, sig+num Amalricus.

Wiscafredus presbiter, qui ista carta vindicione scripsit et *(senyal)* sub die et anno quod supra.

5

1000, març, 12

Venda. *Oliba ven a Bernat cinc parcel·les de vinya situades al comtat de Cerdanya, a la vall Pedrera (Ribes), a la vila de Bruguera.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 5, núm. 46.
B. Canalars I, f. 136, núm. 17 (sac 16).
a. Gros. "L'Arxiu...", núm. 6, p. 100.
b. FELIU-SALRACH. *Els pergamins*..., vol. I, núm. 48, p. 321-322.
118 × 412 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Olibane vinditor sum tibi nomine Bernardus emptores. Per hanc scriptura vindicionis mee vindo

tibi pecias V de vineas qui mihi advenit per comparatione vel per qualecumque voce. Et est in comitatu Cerdaniense, in valle Petrariense, in villa que vocant Brugera, vel in suos terminos. Et afronta ipsa una pecia de vinea, de I latus qui est a parada, de I latus in flumen Frevero, et de alia in vinea Senderedo, et de III in vinea de Oriolo, et de IIII in vinea de Seniolfo vel eredes suos. Et alias II de vineas, qui est ad ipsa Possa, afronta de I latus in vinea de me conparatore, et de alia in vinea de Goltredo, et de III in vinea de Doda, et de IIIIta in vinea de Oriolo. Et de ipsa IIII pecia de vinea que est ad Casa, afronta de I latus in vinea de Goltredo, et de alia latus in vinea de Alsava, et III vel de IIIIta in vinea de Goltredo. Et afronta ipsa una pecia de vinea, qui est ad Perero, afronta de I latus in vinea de Oriolo, et de alia in campo de Doda, et de III vinea de Seniolfo, et de IIIIta de Oriolo vinea. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic vindo tibi ipsas pecias V de vineas ab integro, cum exio vel regressio suo, propter precium XX in rem valente. Et est manifestum. Ut quiquid ex inde re facere volueritis liberam et firmisimam in Dei nomine abeatis potestatem. Si quis qui contra hanc ista carta vindicionis venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed componat ista carta cum omni sua inmelioracione in duplo.

Facia ista carta IIII idus marcii, anno IIII regnante Radbertus rex.

Sig+num Olibane, qui ista carta vindicione fecit et testes firmare rogavi. Sig+num Florentinus*. Sig+num Reimundus. Sig+num Seniofredus.

Barone presbiter, qui ista carta vindicione scripsit *(senyal)* die et anno quod supra.

6

1002, febrer, 6

Donació. *Asnar dóna a la seva filla Elo, donada, un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, al lloc anomenat Torrent, i un altre situat a la vila de Negons, on viu Bera.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 61 (*olim* StJAb, sac A, núm. 114).
B. Canalars I, f. 37, núm. 16 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2164, p. 230-231.
b. Gros. "L'Arxiu...", núm. 7, p. 101.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 62, p. 336.

116 × 455 mm. Estat de conservació regular a causa de diversos forats.

In nomine Domini. Ego Asenario tibi filia mea Elo, devota. Certum quidem et manifestum est enim quia sic placuit in animis meis et placet, nullus quoque gentis imperii nec sua[den]tis ingenio, set propria expontanea hec elegit mihi cona voluntas ut tibi filia mea Elo facio tibi carta donacionis de ipsum meum alodem, qui mihi advenit de pa[ren]torum meorum vel de excamiacione. Et est ipsum alode in comitatu Ausona, in valle Ripullense, in locum quem vocant Torrente, manso I cum suo superposito et terras culta[s] vel incultas et cum silvis et garricis et cum exiis et regresis earum, propter tuam hereitatem. Et in alio loco, in villa que vocant Ennegos, ipso manso ubi Bera habitat, cum suo superposito et cum orto, ortalibus et cum terras cultas vel incultas et ipsa medietate de ipsa ioveria. Et afrontat ipsum alodem de parte orientis in flumen Malatoscha, et de meridie in flumen Teder, et de circii in ipsa Chalmilla, et de occiduo in vinea de Galinno, ad ipsa Contrella. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt, ipsa hec omnia superius scripta sic dono tibi filia mea Elo, devota. Et est manifestum. Quod si ego Asenario aud ullusque homo qui contra ista carta donacionis venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat in duplo cum omni sua inmelioracione, et ira Dei semper icurat et ab Iudas Scariot participem abeat, amen. Et in antea ista carta donacione firma et stablilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donacione VIII idus februarii, anno VI regnante Radberto rege.

Sig+num Asenario, qui ista carta donacione feci et testes firmare rogavit. Sig+num Barone. Sig+num Arnalle. Sig+num Suniario.

Argemirus presbiter, qui ista carta donacione scripsit *(senyal)* sub die et anno quod supra.

7

1004, juny, 24 / 1005, juny, 23

Venda. *Bernat I Tallaferro i la seva esposa Toda, anomenada Adelaida, comtes de Besalú, venen a Ardmany la meitat d'un alou situat al comtat d'Osona, al lloc anomenat Llaers, excepte el castell, pel preu de 150 sous.*

A. Original no localitzat.

B. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 77 (*olim* StJAb, sac A, núm. 115); còpia de l'any 1215.

C. Canalars I, f. 95, núm. 13 (sac 13).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2166, p. 233-234.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 9, p. 101.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 78, p. 353-354.
168 × 348 mm. Còpia en bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Bernardus, gratia Dei chomes, et uxori sue Tota, que vocant Adalez, chomitesa, vinditores sumus tibi Ardman ipsum nostrum aulodem qui est in chomitatum Ausona, in locum que dicunt Lasez, vindimus tibi, excepto ipso castro, ipsa medietate et in ipso alode quod condam Bonefilius ibi comperavit de homo nomine Gaucefredo vel filiis suis nobis vendundaverunt, vindimus tibi ipsa medietate, id est, in kasas, chassalis, curtis, cortales, ortis, ortalis, pomipheris vel inpomiberis, vineis, vinialis, molinis, molinaris, aquis aquarum, vieductibus vel reduntibus, solvis, garicis, omnia in omnibus quiqui dici vel nominari potest, totum ab integrum. Et affrontat ipso alode de parte orientis in ipsa rocha de Cheralto et pervadit usque ad choma Mala et per ipsas Terradelas et usque ad ipsa Calmo, et de meridie in kastro Beguino et pervadit usque in flumen Tecero vel ad ipsa Ola, et de occiduo in rivo de Valle Fecunda et pervenit ad ipsas Curtes, et de parte vero circi in kastro Palumbo et pervadit usque ad ipsa Calmo. Quantum in istas affrontaciones includunt, sic vindimus nos tibi ipsum alodem quod superius resonat ipsa medietate ab omni integritate ad tuum proprium, cum exiis vel regressis earum, in propter precium solidos CL. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta vindicionis venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare nec commutare, sed componat ipsum hec omnia quod superius resonat in duplo cum omni sua inmelioratione. Et in atea ista carta firma permaneat modo vel omnique tempore.

Facta ista carta vindicionis anno VIIII regnante Rodberto rege, filio Ugone Magno.

Sig+num Bernardus, gratia Dei, chomes + , sig+num Tota, que vicant Adalez. Sig+num Guischafredo. Sig+num Miro. Sig+num Fruga.

Guilabertus sacer, qui ista carta vindicionis scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra.

Petrus Guitardus, publichus notarius, fideliter atque legaliter translatavi hoc translatum puncto ad punctum, verbo ad verbum,

nichil addens vel minuens, videntibus et legentibus coram V testibus advocatis, scilicet, Folquerius, prior ecclesie Sancti Felicis Superioris, et Bernardus, clericus eiusdem loci, et Bernardus Udalgarius, sacerdos et Petrus Baronus, sacerdos et Poncius de Baris, sacerdos, qui hoc translatum et dictam originalem cartam viderunt et legerunt XV kalendas iulii anno Incarnationis Christi M CC XV.

Sig+++++na Folquerii, prioris Sancti Felicis, et Bernardi, eiusdem canonici, et Petri Baroni et Poncii de Baris et Bernardi Usalgarii.

Petrus Guitardus, publicus notarius, scripsit hoc translatum et hoc fecit *(senyal)* sig+num.

8

1005, desembre, 5

Empenyorament. *Oliba empenyora a Bernat I Tallaferro, comte de Besalú, un alou que havia estat dels esposos Ardmany i Llobatona, situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, a la vila Carcasés; uns masos, situats a la vila Foliosa, que havien estat dels esposos Ramon i Riquilda; i un altre mas, situat a Bruguera, que havia estat d'Amalric, difunt. Tot per raó d'un deute de dos-cents setanta sous grossos i d'un mul que havia estat de Bernat de Palera, que li ha de tornar set dies després d'any nou i, si no ho fa, les terres passaran a les mans del comte.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 78 (*olim* StJAb, sac A, núm. 117).
B. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 78 dupl. (*olim* StJAb, sac A, núm. 118).
C. Canalars I, f. 26, núm. 8 (sac 5).
D. Canalars I, f. 46, núm. 94 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2167, p. 234-236.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 10, p. 101.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 80, p. 355-357.
151 × 378 mm. Regular estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Oliba inpignorator sum tibi Bernardo comite ipsum alode qui fuit de Ardman vel uxori sue Lobatona, qui est in comitatu Ausona, in valle Riopullo, in villa Karchases, et in eius aiacencias, id est, kasas, kasalibus, curtis vel ortis, terris, vineis, pratis, pasquis, silvis, garricis, aquis aquarum, vieductibus

vel ductibus, omnia et in omnibus quiquid dici vel nominari potest. Et affrontat predictum alode de ori(e)nte in rio Pudedo, et de meridie in medio flumen Tezere sive in Riba Mala, et de occiduo iam dicta Riba Mala, et de circi ad ipso collo de ipsa Archa. Et in alio loco, in ipsa villa que dicunt Foliosa, ipsos mansos qui fuerunt de Reimundo vel de uxori sue nomine Richel, id sunt, kasas, kasalibus, curtis, ortis, ortalibus, terris, silvis et eremis, cultum vel incultum, omnia et in omnibus. Et afrontat hec omnia de parte orientis in villa Texoncel, et de meridie in ipso campo, et de occiduo in rio que dicunt Balcabu, et de vero circi in Taga. Et in alio loco que dicunt Brugera, ipso maso que fuit de condam Amalrigo, id sunt, kasas, kasalibus, curtis vel ortis, terris, vineis, p(r)atis, pasquis, silvis, garricis, aquis aquarum, vieductibus vel reductibus, omnia et in omnibus, totum ab integrum, cum fines vel termines earum ubicumque invenire potueritis, quod condam Amalricus vocem abuiset. Hec omnia superius dicta vel nominata, sic inpignoro ego Olibane tibi Bernardus comes propter solidos CC septuaginta grosos, et ipso maso de Brugera propter mulo qui fuit de Bernardo de Palera. Si ego abuero tibi istos iam dictos solidos in rem valentem et ipso iam dicto mulo, (tunc VII dies) post anno novo primo (veniente) redas mihi ista scriptura et iam dictos alodes; et si ego tibi non abuero et tibi non tradidero in tua potestate aut in tuos misos in ipso loco ubi tecum convenire posum, tunc dono tibi iam dictos alodes licencia ad facere quodcumque volueris; et si in ipso loco ubi mecum conven(i)eris non accederis aut misum tum, tunc acipies quando ego abere posum. Quod si ego Olibane aut ullus vivens homo utriusque sexus qui contra hanc inpignoracione vel donacione de predicto placito in antea venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare quod requirit, set componat hec omnia in duplo. Et in antea plenam abet firmitatem.

Facta hanc scriptura nonas decembris, anno X regnante Radevertus rex.

Sin+um Oliba, qui hanc impignoracione vel donacione, sicut inserium est, feci et firmare rogavi. Sin+um Salla. Sin+um Seniofredo.

Savaricus sacer, qui hanc scriptura scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra, cum literas superpositas et rasas et emendatas.

FUNDACIÓ NOGUERA

9

1005, desembre, 16

Oblació. *Goltred i la seva esposa Ricarda donen a Ingilberga, abadessa de Sant Joan de les Abadesses, la part d'un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, a la vila de les Tenes [Vallfogona de Ripollès], i altres béns situats al terme de Ripoll i als comtats de Girona, Empúries i Peralada, tot en concepte del dot de la seva filla Emma per ingressar al monestir de Sant Joan Baptista, que es regeix per la regla de sant Benet.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 79 (*olim* StJAb, sac A, núm. 116).
B. Canalars I, f. 120, núm. 9 (sac 14).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2165, p. 232-233.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 11, p. 102.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 81, p. 357-358.
160 × 318 mm. Estat de conservació regular.

In nomine Dei et salvatoris nostri Iesuchristi. Propiciante ipsius clemenciam, XVII kalendas genuarii venit Goltredus cum uxore sua Richards et cum filia Ema ad domum Sancti Iohannis monasterii et ad domna Ingilberga, religiosima vel abbatissa eiusdem monasterii vel eius congregacione, petens ut ibidem filiam suam supranominata Emma cum omni ereditate sua traderent, sicut et fecerunt. Ideo nos ergo Goltredus et uxor sua Richards donamus adque trademus in sua divisione, quam dividat cum fratres et sorores suas, alodem que abemus in comitatu Ausona, in valle Riopullensis, vel in villa que vocant Tennas (sive in qualicumque loco nos abemus aut abere debemus) vel infra ipsos terminos de Riopullo et in comitatu Ierundense et in comitatu Inpurdaniense et in comitatu Pedraliense, id sunt, kasas, kasalibus, curtis vel ortis, terris et vineis cum illorum arboribus, silvis, garricis, aquis aquarum, vieductibus vel reductibus, cultum vel eremum, que abemus vel abere debemus per quacumque voce, cum illorum affrontaciones. Hec omnia sictu superius resonat donamus in sua divisione ad filia nostra Ema. Et ego Goltredus et uxor sua Richards donamus adque trademus filia nostra Emma cum sua division ad domum Sancti Iohannis Baptiste vel monasterii et ad domna Ingilberga abbatissa vel ibidem servientes, presentibus scilicet adque futuris, ut ibi Deo serviat sub regula sancti Benedicti abbatis. Quod si ego Goltredus et uxor mea Richars aut ullusque homo qui contra hanc ista tradiccione vel donacione ad inrumpendum venerit aut

nos ipsis venerimus, non hoc valeat vindicare, set componat aut componamus hec omnia suprascripta quantum ad eo tempore inmeliorata fuerit in duplo predicto monasterio. Et in antea ista tradiccio vel donacio firmis permaneat.

Facta tradiccio vel donacio XVII kalendas genurarii, anno X regnante Radevertus rex.

Sig+num Goltredo, Richards, qui ista traditio fecimus et testes firmare rogavimus. Miro* sacer *(senyal)*. Arnallus* subdicacounus *(senyal)*. Sig+num Oriol. Sig+num Moratone.

Savaricus sacer, qui ista tradicio scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra.

10

1009, juliol, 23

Venda. *Morgad i la seva esposa Godevira venen a Ingilberga, abadessa de Sant Joan de les Abadesses, un clos de terra situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, al terme de la vila de Ges, pel preu de sis sous.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 98 (*olim* StJAb, sac A, núm. 120).
B. Canalars I, f. 41, núm. 51 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2169, p. 237-238.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 13, p. 102.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins*..., vol. I, núm. 99, p. 379-380.
131 × 331 mm. Estat de conservació regular.

In nomine Domini. Ego Morgadus et uxori sue Godevira vinditores sumus tibi Ingilberga abbatissa hemptrice. Per hanc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi closo vel terra, qui nobis advenit de ipsa emenda quod prendidit de Olibane. Et est ipse closus in comitatu Ausona, in valle Ripullense, vel in terminio de villa Ies. Et affrontat ipse closus de oriente in torrente de Kanalilla, et de meridie in flument Tezer, de occiduo in strada, et de circii in terra de nos vinditores. Quantum in istas affrontaciones includunt, sic vindimus ipsa terra vel ipse closus, tantum quod nos pediculamus et fixuratum est, ab integrum, cum exio et regresio earum, in propter precium solidos VI in rem valentem. De nostro iuro in tuo tradimus dominio potestate, abendi, vindendi, donandi seu comutandi. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta

vindicione venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, set componat ipsa terra in duplo cum omne suam inmeliorationе. Et in antea ista karta vindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta vindicione X kalendas agusti, anno XIIII regnante Radevertus rex.

Sin+um Morgadus, sin+um Godevira, qui ista karta vindicione fecimus et firmare rogavimus. Sin+um Orfeto. Sin+um Gillado. Sin+um Abone presbiter.

Savaricus sacer, q[ui] ista karta vindicione scripsit et *(senyal)* die et anno quod supra.

11

1011, agost, 11

Oblació. *Letgarda, donada, en concepte de la seva oblació, dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou situat a Tres Mals, on viu Otger, una vinya a Arcs, que té Seniofred, dos masos al vilar Kalvo, habitats per Sinfred i Joan, i una vinya a Bulaternera, que també té l'esmentat Seniofred; totes aquestes propietats, que Letgarda posseeix per donació del seu pare Sinfred, estan situades al comtat del Vallespir.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 102 (*olim* StJAb, sac B, núm. 142).
B. Canalars I, f. 47, núm. 98 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2171, p. 240-241.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 14, p. 103.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 101, p. 384.

180 × 222 mm. Estat de conservació regular, amb un estrip al centre de la part superior que afecta les dues primeres línies.

In nomine Domini. Ego Leuzegardis femina, qui sum tradita [Sancti] Iohannis, facio scriptura donacionis ad domum Sancti Iohannis Babbtiste monasterii de ipsum meum alodem quod h[a]beo in comitatu Valle Asperii, in locum que vocant Tres Mals, ipsum mansum quod ibidem habeo ubi Odger habitat, cum pratis paschuis, silvis, garicis, vieductibus vel reductibus, omnia in omnibus quantum ibidem habeo vel habere debeo; et in Arcos ipsa mea vinea quod tenet Senfredus; et in villare Kalvo dono ad domum Sancti Iohannis iam supradicto monasterio ipsos ambos mansos quod ibidem habeao, unum ubi Sinfret habitad

et alium Iohannis abitad; et in villa que vocant Bula ipsa mea vinea quod suprascripturs Sinfredus tenet. Et advenit michi iste alodes suprascriptus de genitore meo nomine Sinfret. Igitur ego Ledgardis deovota dono istum alodem suprascripturm ad domum Sancti Iohannis Babtiste monasterii, totum ab integrum omnia et in omnibus, quantum ibidem abeo vel abere debeo in kasas, kasalibus, ortis, ortalibus, terras cultas vel incultas, pratis pascuis, silvis, garricis, vieductibus vel reductibus, omnia in omnibus, cum terminis et affrontacionibus suis, propter Deum et remedium anime mee. Et affrontat iste alodis suprascriptus de una latus a serra de Kastanarios. Quantum infra ista affrontaciones includunt, sic dono ad domum Sancti Iohannis monasterii propter Deum et remedium anime mee.

Facta ista karta donationes III idius agusti, anno XVI regnante Rodberto rege.

Sig+num Ledgardis deovota, qui ista karta donationis fieri iussit et testes firmare rogavit. Sig+num Abo presbiter. Sig+num Giscafredus. Sig+num Renardus. Sig+num Giscafredus.

Onofredus clericus, qui ista donationi scripsit sub *(senyal)* die et anno quo supra.

12

1015, juliol, 8

Venda. *Gotfred ven a Elo, donada, els seus drets sobre un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, al lloc anomenat Torrent i a la vila d'Ennegó, pel preu de 5 mancusos.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Borrell, carp. 6, núm. 117 (*olim* StJAb, sac B, núm. 141).
B. Canalars I, f. 39, núm. 34 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2173, p. 242-243.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 15, p. 103.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 117, p. 404-405.

123 × 325 mm. Estat de conservació regular.

In nomine Domini. Ego Gothcefredus vinditor sum tibi Elo femina deovota. Per hanc scriptura vindicionis me vindo tibi alodem meum proprium, qui mihi advenit per parentorum vel per comparacione sive per excamacione vel per qualicumque voce. Est in comitatu Ausona, in valle Riopullo, in loco que vocant Torrent vel in villa Ennegonos vel in alio torrente. Et abet affrontaciones

de parte orientis in rivo de Malatoscha, de meridie in flumen Tezer, in hocciduo in Calmilla, de circii in Cetrela, in vinea Calinno. Quantum infras istas affrontaciones includunt, sic vindo tibi ego Gotcefredus ipso manso in Torrente ipsa mea ereditatem, id sunt, casas, casalibus, ortis, ortalibus, terras cultas vel ermas cum eorum arboribus pomiferis vel impomigeris, pratis, pascuis, silvis, caricis, vieductibus vel reductibus, aquis aquarum, in omnia et in omnibus, sive in villa Ennogonos sive in alio Torrente, ipsa mea ereditate ab integrum, cum exiis vel regresiis earum, in propter precium mancausus V de auro optimo. Et est manifestum. Quod si ego vinditor aud ullusque omo sive de eredibus vel pro eredibus qui contra hanc ista carta vindicione venerit pro inrumpendum, con hoc valeat vindicare, set componat in duplum. Et in antea ista carta vindicionis firma permanet omnique tempore.

Facta carta vinditione VIII idus iulii, anno XX regnante Raudebertus rex.

Sig+num G[othce]fredus, qui ista carta fieri iusit et testes firmare rogavit. Sig+num Poncio subdiaconus. Sig+num Odo. Sig+num Galino.

[Wif]redus sacer, qui ista carta rogitus scripsit et sub *(senyal)* die et anno quod supra.

13

[1016 / 1017]. Roma

Butlla. *Butlla "Cuperemus quidem" del papa Benet VIII adreçada a Borrell, bisbe d'Osona, i a Oliba, abat de Santa Maria de Ripoll, manant-los que extingeixin la comunitat benedictina femenina establerta al monestir de Sant Joan de les Abadesses, n'expulsin les monges i, en el seu lloc, estableixin una comunitat de clergues. El monestir queda sota la protecció de la Seu Apostòlica.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 1, 1 trip. i 1 quad.; còpia del segle XII.
C. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 1 dupl.; còpia del segle XIII (StJAb, sac C, núm. 275, 280 i 331).
D. Canalars I, f. 2 i 4, núm. 9, 31 i 34 (sac 1).
a. VILLANUEVA. *Viage...*, vol. VIII, núm. XIII, p. 237-241.
b. KEHR. *Papsturkunden...*, núm. 7, p. 258-261.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 255, p. 275-279.
d. MIQUEL. *Regesta...*, núm. 3, p. 18-19.
e. GROS. "L'Arxiu...", núm. 16, p. 103.
f. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 368.

Benedictus episcopus servus servorum Dei, Borrello Ausonensi episcopo, Olibae Respullensis abbati, perpetuam in domino salutem. Cuperemus quidem de sancta vestrarum ecclesiarum ita conversatione gaudere, ut congratularemur potius de profectu, quam aliquid admissum contra disciplinam ecclesiasticam doleremus. Ad nostram laetitiam et benefacta perveniunt, et moeroris aculeis nos, qua fuerint malefacta, compungunt. In speculis enim a Deo sumus constituti, ut vigilantiae nostrae diligentiam comrpobantes, et quae cohercenda sunt resecemus, et quae observanda sunt sanctiamus. Gloriosa siquidem clementissimi comitis Bisullunensis, Bernardi sollicitudo, sciens ad suam gloriam maxime pertinere, si loca intra sui principatus limites parentum suorum devotione divino cultui mancipata, religiose viventibus insrevirent. Ad notitiam apostolicae sedis, iunctis sibi quibusdam Ausonensibus a vestra dilectione directis ad nos clericis, archidiachono, videlicet, et primicerio, atque custode ecclesiae, religiosisque viris genere optimis, testimonio preclaris, horrificam infamiam non sine gravi mestitudine detulit, referens quod quidam locus in honore Sancti Iohannis intra terminos vestrae dyocesis constitutus, Reopullensis vocatus, qui sacerdotibus et ancillis Dei regulariter ibi victuris pia fidelium oblatione fuerat collatus, in venerandae religionis iniuriam detestabile meritorium [f. meretricium] esset efectus; et non solum ibi calcato sanctitatis propositio ludibria Veneris irreverenter exercentur, verum etiam, quod orrendum est auditu, de male concepta sobole, ne contagium penitus innotesceret, parricidia comitterentur. Qui cum a nobis huiusmodi quaerimoniis difficile fidem accomodantibus diligenter requisitus esset, utrum haec earum incontinentia divulgata esset, aut ipsae super hoc scelere a sibi raelatis aliquando redargutae, multa affirmatione testatus est earum huiusmodi facinus ita omnibus finitimus esse manifestum ut probatione nulla indigeret, atque eas, et per se ipsum plerumque private, et posthac vestris personis adhibitis, quia causa perditionis earum in vos potius redundat, multotisque publice corripuisse, et deinde illas impudentius lasciviae suae frena laxasse, unde obsecenos cincupiscentiae suae motus deberent restrinxisse; instabat denique vehementer apostolicam potestatem multis praecibus deposcens, ut continuo illis, sicut queae sanctam professionem suam diutina contagione polluissent, locumque sacrum divino famulatui subditum venerio luxu profanassent, radicus extirpatis, clericalis ordo in perpetuum ibi religiose victurus nostra auctoritate subrogaretur. Sed nos apostolica longanimitate potius quam praecipiti sententia utentes, abbatissae, quae cunctis sceleratio

esse dicebatur, et coeteris litteras destinavimus, quibus canonicas inducias largientes praecepimus et die qua constituimus, aut per se, aut per vicarios qui causas accusationis earum expedire possent praesentibus accusatoribus, Romae adessent. Illis vero refugientibus, et ne flagitia earum penitus nudarentur, apostolicum iudicium declinantibus, accusatoribus quoque secundum vocationem suam astanibus, et in sua reclamatione persistentibus, visum est nobis, et sancto nonnullorum episcoporum conventui circumastanti, ut ulterios dilationem sentintiae de absentia non lucrarentur. Confitetur enim de omnibus, quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat. Et uullus dubitat, quod ita iudicium nocem subterfugit, quemadmodum qui est innocens, ut absolvatur, quaerit. Ideoque, dilectissimi, quoniam audiendae praesentare se noluerunt, quae reatus sui numquam habuisse perhibentur [...] iam nunc sibi omnem per nos indulgentiae aditum intelligant observatum; quia ferro necesse est excidantur vulnera, quae fomentorum non senserint medicinam; ne morbus, qui in suis fuerat putandus principiis, procesu temporeis et pertinacior fiat, et latior. Igitur quoniam obscenis cupiditatibus inhiando, ipsae se et honore et loco privaverunt, vobis vice nostra suffultis, litterarumque nostrarum exhibitione informis, auctoritate apostolica praecimus, ut eas tamquam nefandissimas meretrices veneris a praedicto loco funditus eliminetis, omnique dominatione penitus exuatis; et in loco earum clerum in ordine canonicali perhenniter ibi victurum, sub nominet et tuitione beati Petri, ac nostra, successorumque nostrorum, sollempniter subrogetis. Scientes quod idem venerabilis comes praefatum locum amore Dei multis bonis ditatum, beato Petro apostolo cum omnibus ad se pertinentibus contulit. Ex quo trium mansucorum summam Lateranensi palatio quotannis persolvendam instituit. Intelligatis autem expulsis hoc tantum ex apostolica indulgentia reservatum, ut quaecumque earum extra monasterii ianuam habitare elegerint, tamen lasciviae facinus continua lamentatione deflentes, victu atque vestitu donec advixerint, sustententur. Si quis autem imporobo ausu huic nostrae apostolicae praeceptioni in aliquo contrarie ausus fuerit, vel praesumenti consenserit, autoritate Patris et Filii et Spiritus Sancti excomunicatus existat, quousque digna satisfatione emendet. Qui vero pia reverentia custos et observator extiterit, perpetuam indulgentiam a Deo consequetur, et apostolica benedictione in aeternum perfruetur. Amen.

Datum Romae per manus Petri diachoni et cancellarii, indictione XV.

14

[1017], gener, 27. Roma

Butlla. *Butlla "Desiderium quod" del papa Benet VIII, adreçada a Guifré, bisbe, que crea un bisbat en el comtat de Besalú. La seu episcopal pot ésser instal·lada als monestirs de Sant Joan de les Abadesses, Sant Pau de Fenollet o de Sant Salvador, Genís i Miquel de Besalú. El papa consagra Guifré, fill de Bernat I Tallaferro, comte de Besalú, com a bisbe i es reserva la consagració dels seus successors.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 2; còpia del segle XI.
C. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 36 quadpl. (*olim* Girona, sac E, núm. 400); còpia de l'any 1257.
D. Canalars I, f. 4, núm. 33 (sac 1).
a. DIAGO. *Historia...*, p. 152-154.
b. MARCA. *Marca...*, col. 1009-1010.
c. JAFFE. *Regesta...*, núm. 4016, p. 509.
d. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. I, ap. XIV, p. 271-273.
e. MIQUEL. *Regesta...*, núm. 4, p. 19.
f. GROS. "L'Arxiu...", núm. 17, p. 104.
g. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 121, p. 409-411.

B: 240 × 678 mm. i C: 248 × 465 mm. Totes dues en un bon estat de conservació.

(Crismó) Benedictus episcopus, servus servorum Dei. Dilecto in Christo filio Guifredo, a nobis consecrato episcopo, tibi tuisque successoribus in perpetuum. Desiderium quod ad religiosum propositum et sanctorum locorum stabiliatem pertinere monstratur, sine aliqua est Deo auctore dilatione perficiendum et quociens in quibusdam evis utilitatibus commodis nostrorum assensimus. Et solite apostolicae auctoritatis exposcitur presidium. Ultro benignitatis intuitu nos convenit subvenire et rati pro integra securitate ex ratione solidare, ut ex hoc ipsius veniam locis salus et imdempnitas profligatur et nobis quoque lucri potissimum premium, a conditore omnium Deo in sidereis arcibus prescribatur. Quapropter notum esse volumus omnibus, tam praesentibus quam et futuris, quomodo Bernardus comes cum suo filio Guilelmo et per hos Guifredus comes frater eius, suum desiderium demonstrantes, hii omnes derelicti simul sub sola tuicione et defensione beati Petri apostoli suisque vicarii a pie memorie patre Oliba, comite nobilisisimo, apostolorum adierunt limina nostraque presencia petentes suppliciter ut liceret sibi nostro consensu nostroque iudicio, sub quo solo erant positi pro redemptione animarum parentum suorum et suorum veniam delictorum, aepiscopatum in propria

hereditate perficere in uno decique loco ex his tribus, quo eis magis placuierit, sive in monasterio Sancti Iohannis Reopuldensis, seu in monasterio Sancti Pauli Fenioretensis, vel in monasterio Sancti Salvatoris et Genesii ac Michaelis archangeli quod est infra muros Bisulduno. Et liceret eis nostra constitutione ex suis donis et propriis hereditatibus aepiscopatum dicare, quatinus ibidem servientes vivere et quiete Deo servire possent. Aepiscopumque in eo consecrati a nobis flexis genibus suis cum osculo pedum nostrorum petierunt. Et quia nostrum cognoscimus ad tale vel ad simile opus timentes Deum nostra exortatione inclinare, non desiderantes hoc vel simile a suo bono proprosito removere, eorum, sacratissimis peticionibus contraire indignum duximus, sed pocius eorum desideriis annuentes, in uno e tribus predietis locis, quo sibi magis placuerit, aepiscopatum fieri et dicari decernimus et in perpetuum apiscopatum esse censimus. Teque Guifredum apiscopum in eodem, eorum petitione consecravimus, eo scilicet ordine, ut licentiam et potestatem habeas tu tuique successores apiscopi per totam illam terram quam praedicti fratres venerabili aepiscopatui obtulerint vel havere videtur ex proprio dono hereditate vel alii christiani in posterum pro redemptione suae aniae daturi sunt, consecrandi aecclesias et consignandi infantes, clericos, et sacerdotes benedicendi et omne aepiscopale opus peragendi. Consecratione vero successorum tuorum nobis nostrisque successoribus reservamus in perpetuum. Pro qua, sacratione nobis et successoribus nostris a successoribus vestris nihil offerii iudicamus, statuta sanctorum patrum sequentes. Set ne appareat in conspectu nostro vel sucessorum nostrorum vacuus qui consecrandus erit, non pro consecratione ut diximus, sed pro debita obediencia et ut subiectum se semper nostrae aeda suae ostendat, post sacrationem suam unam libram auri offerii iubemus. Similique modo precipimus ut contra christianos arma movere nulla ratione presumas nec aliqua magna vel parva persona ad hoc vos cogere temptet. Statuentes apostolica censura sub divini iudicii obtestantione et anathematis interdictione, ut nullum unquam nostrorum successorum pontificium vel aliae cuilibet magna parveque persone, haec quae a nobis modo decreta et constituta sunt quepiam in quoquam convellere, sed pocius firma stabilitate inconvulsa perpetuis permanere temporibus diffinimus. Si quis autem temerario ausu contra huius nostrae apostolicae preceptionis seriem piae a nobis promulgatam venire, agere vel effringere temptaverit, sciat se nisi resipuerit, domini nostri et

apostolorum principis Petri anathematis vinculo inondatum et cum diabolo et eius atrocissimis pompis atque cum Iudae traditoris domini Dei et salvatoris nostri Iesuchristi in aeternum ygne concrematum simulque et in voragine tartareosque chaos demersus cum impiis deficiat. Qui vero pio intuitu custos et obediens atque observator huius nostrae salutifere preceptionis excitetur, benedictionis gratia et caelestis retributionis aeterna gaudia a iusto iudice domino Deo nostro consequi mereatur in secula seculorum. Amen.

Scriptum per manum Benedicti, regionarii notarii et scrini sanctae Romane aecclesia, in mense ianuario, indictione quinta decima.

(Crismó) aecclesiae Sutrina episcopus diaconus consensit et his. + Lindtul aepiscopus. + Robberto aepiscopus. + Loharines Ortanus episcopus. + Benedictus Cerensis episcopus. Petrus aepiscopus sanctae Pipernensis aecclesiae. + Ego Benedictus aepiscopus Portuensis. *(Crismó)* Gregorius + Iohannes, episcopus Fundane aecclesiae. + Bene valete *(senyal)*.

(Crismó) Datum VII kalendas februarii per manum, Domini gratia, Bosoni, aepiscopi et bibliotehecarii sanctae apostolicae sedis.

(Senyal) Bernardus de Fornellis hoc fieliter translatavit III idus november, anno Domini M CC L septimo, mandato Bernardi de Vicco, publici Gerundae notarii.

Transcripció feta a partir de l'exemplar *C*.

15

1018, agost, 29

Definició. *Controvèrsia entre els homes de la parròquia de Santa Coloma de Tuïr, al comtat del Rosselló, i el vescomte Sunifred per la possessió dels delmes i primícies d'aquesta parròquia. En el judici celebrat en presència de Bernat I Tallaferro, comte de Besalú, i Guifré II, comte de Cerdanya, es prova la propietat d'aquests béns a favor del vescomte, per la qual cosa els homes d'aquella parròquia reconeixen que els retenien injustament i els retornen.*

A. Original no localitzat.

B. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 22 (*olim* StJAb, sac A, núm. 122); còpia del segle XII.

C. Canalars I, f. 109, núm. 167 (sac 13).
a. MIRET. "Los vescomtes...", p. 141-142.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2174, p. 243-246.
c. UDINA. *El archivo...*, núm. 288, p. 498-499.
d. GROS. "L'Arxiu...", núm. 18, p. 104.
e. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 136, p. 428-430.
240 × 315 mm. Còpia en un estat de conservació regular a causa de la mutilació de part de l'angle inferior esquerre.

Condiciones sacramentorum ex ordinatione Baro sacer et iudice Sendred, et in presentia vel in placito dompno Bernardo comite et fratri suo dompno Gifredo, et in presentia Erradi, Guilelmi, Sentelli et Segarius et Arnaldus Bonefilius et frater eius Reinardus, Bernardus de Olivos, Oriolus et Gitardus Mir et Rodval saione et aliorum bonorum hominum qui ibidem aderant. In istorum supradictorum presentia, a peticione Seniofredo vicecomite, unde petevit omnes hominies habitatores in parrochia Sancta Columba, simul cum illorum mandatario nomine Bernardus, qui illorum voce prosecutus est contra suprascripto Seniofredo vicecomite, et petivit eis propter invasione ex ipsius decimis que invaderunt homines de potestate supradicte ecclesie vel de Seniofredi suprascripti. Invasores enim hec sunt: Savaricus de Camp, Ebesulf de Vilar et Ramun de Cherubi, Servidi de Pug de Cungunta, Samson de Coniunta et Mir Fabre de Congunta, et Ioan Avidre de Pug Boscha et alio Iohan Donzana de Pug Boscha, et Bonifilio de Pug Boscha et Godafre, presbiter de Pug Boscha, et Oliba de Ulmo de Pug Boscha et Ienuer Kastisme de Pug Boshca, et Berard de Pug Bosca et Marti de Vilar de Coniunta, et Ermofred de Vilar de Coniunta et Gonmar de Vilar de Coniunta, et alio Savarigo Muror de Vilar et Ecrfre de Pugol de Coniunta, et Adalbert de Brugada de Coniunta et Folcran de Cherubi, et Betfre de Cerubi, et Donadeo de Cherubi et Duran Barba de Cerubi. Et dicebant isti supradicti invasores quia supradicta ecclesia illorum alaude debet esse cum decimis et primiciis vel oblationes fidelium. Et iste supradictus Seniofredus in suis responsis dixit: non, quia XXX annos abet et amplius que ego et pater meus tenuimus ecclesie Sancte Columbe, cum decimis et primiciis et oblationes fidelium, per nostrum proprium alodem absque interruptione legali. Unde me predictus iudex interrogavit diligenter si possum probare aud non. Et ego abeo viridicos testes, id est, Laguardo Amil et Geraldus presbiter. Iurati auten dicimus, in primis per Deum Patrem Omnipotentem et per Iesum Christum filium eius Sanctumque Spiritum, qui est in Trinitate unus et verus

Deus, et per hunc locum venerationis Sancti Tome apostoli, cuius baselica sita est in eodem locum vocitatum Lupiano, nos vidimus predicta ecclesia tenere a Bernardo vicecomite vel a filio suo Seniofredo vicecomite XXX annos et amplius per illorum proprium alaudem, absque legali interumptione, et hodie pro lege et iusticia plus debet esse supradicta ecclesia Sancta Columba, cum decimis et primiciis, de supradicto Seniofredo vicecomite quam de nullum alium hominem. Et ea que dicimus recte et veraciter testificamus atque iuramus per superhancnixum iuramentum in Domino. Et nos supradicti invasores accepimus ipsas provas suprascriptas et professi sumus, simul in unum, quia iniuste hoc egimus, et evacuamus nos de supradicta ecclesie cum decimis et primiciis et oblationibus, quia iam amplius petere non presumamus, nec nos nec ullus de suc[cess]oribus vel heredibus nostris. Quod si presumimus nos aud illi presumpserint, componamus nos aut componat illi in vinculo auri libras V. Et in ant[ea i]sta scriptura firma permaneat omnique tempore.

Facta ista condicione vel exvacuatione IIII kalendas septembris, anno XXIII regnante [Robe]rto rege.

Si+gnum Bernardus, qui sum mandatarius et hic me exvacuo qui iam amplius petere non presummo. Si+gnum Berolfo. Si+gnum [Sava]ricus. Si+gnum Reimundo. Si+gnum Servedino. Si+gnum Sanson. Si+gnum Mir. Si+gnum Iohannes. Si+gnum alium Iohanne. Si+gnum [---]. Si+gnum Oliba. Si+gnum Genotirio. Si+gnum Bernardo Martino. Si+gnum Ermofred. Si+gnum Godmar. Si+gnum alio Savaricus. [Si+gnum E]gfred. Si+gnum Adalbert. Si+gnum Fulcran. Si+gnum Bertefred. Si+gnum Segfred. Si+gnum Se(s)vara. Si+gnum Senfred. Si+gnum [Donadeo]. Si+gnum Duran.

(Senyal) Senderedus iudex. *(Senyal)* Ennego presbiter, qui ista condicione vel excavuacione scripsit et die [et anno] quo supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

16

1022, novembre, 7

Testament. *Seguí atorga testament i nomena marmessors els seus amics Bonfill, Ramon de Maciana, Guifré, capellà, i Guifré, sacerdot. Llega al seu fill Company el castell de Castellar i les torres de Seguer, de Puig Farner, de Santa Maria, de Vilallonga i de la Guàrdia; llega a les seves filles Gerberga la torre de Solanelles i a Ermesin la quadra que havia estat de Benet.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 42 (*olim* StJAb, sac A, núm. 126).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2176, p. 247-249.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 19, p. 105.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 162, p. 468-469.
107 × 471 mm. Bon estat de conservació.

In Christi nomine et in commemoracione sancte Dei genitricix Marie et omnibus sanctis. Ego Seguino, gaceo in lectulo meo in egritudine, adhuc loquell aplena et memoria integra, et ideo diligenter exquisivi a Deum multa licita perpetravi et feci et non penitivi. Et ego Seguino, miser et nimium peccator, et Dominus meus vindicta de peccatis meis non feci, set semper ad penitenciam expectavi me, propterea converti ad Deum, qui me de limo terre plasmavi et proprio sanguinem Filii sui me redemit et Spiritum intellegencie mee amanvit, et precor misericordia Dei ut spacium penitencie mihi concedat et remissionem peccatorum meorum tribuat, ut quandocumque mors me advenit, non me inveniat sine penitenciam peccatorum meorum nec sine testacione omnium meorum et non inveniat in me Dominus meus quod condempnet, set pocius quod coronet a me. Propterea erigo et iuveo et precor nimium karissimos amicos meos, in primis Bonefilio genere meo, et Reimorindo de Maciana et Guifret capelano et alio Guifret sacer, compatre meo, precor vos nimium et amoneo per caritatem Dei et per dileccionem Dei consanguinitatem et fidelitatem, et comando vobis omnem meam elemosinam et meam facultatem et de omnem rebus meum et meam porcionem; et quandocumque mors mihi advenerit in qualicumque modo, licenciam abeatis aprendere omnem meam elemosinam et dare pro anima mea, sicut ego confido in vobis. In primis ad Companio filio meo concedo ipso castro de Castellar, cum solos et superpositio, et cum ipso aulode feal, cum ipsas decimas, cum suos terminos vel cum suas agacencias; et de ipsa [tu]rre de ipso Ceger concedo similter ad Companio filio meo; et ipsa turre de Puio Farner similiter ad Companio filio meo; et ipsa Guardia similiter a Companio filio meo. Ipsas turres vel castros cum illorum solos et superpositos, cum ipsos aulodes feals, cum illorum decimas vel cum illorum terminos vel illorum agacencias, sicut superius scriptum est, si concedo a Companio filio meo. Et ipsa turre de Solanenles, cum solos et superposito vel cum suas decimas, cum suos terminos vel cum suas agacencias, si concedo ad filia mea Gerberga; concedo ipsas meas voces quod ibi abeo vel ereditare debeo. Et ipsa quadra quod tenebat

Benedicto concedo ad filia mea Ermesins, cum ipsas meas voces que ibi abeo vel ereditare debeo, cum suos terminos. Et ipso meo chavallo et ipso meo alsbergo et ipso meo movile et ipsas meas bestias, bovos vel asinos, totum pro anima mea. Et ipsos alios meos aulodes dominicos que abeo in totis locis, concedo ad filios meos vel filias que sunt nati de iusto conubio, que dividant simul.

Facto isto testamento VII idus novembris, anno XXVII regnante Roberto rege.

Sig+num Seguino, qui istum testamentum fecit scribere et testes firmare. Sig+num Oliba sacer. Sig+num Richulfo. Sig+num Guerovardo.

17

1023, febrer, 9. Ripoll

Acta de consagració. *Oliba, bisbe de Vic, havent estat refeta l'església de Sant Martí d'Ogassa per Joan Oriol i la seva esposa Adelaida, germana d'Oliba, senyors d'Ogassa, la consagra i li confirma tot el que el seu antecessor Arnulf, bisbe de Vic, li assignà en l'escriptura de dotació. Al mateix temps, amb motiu d'aquesta nova consagració, Joan Oriol i Adelaida fan diverses donacions a l'església i li confirmen les seves possessions i rendes.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 43 dupl. (*olim* StJAb, sac A, núm. 125); còpia del segle XII.
C. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 43 (*olim* StJAb, sac A, núm. 123); còpia del segle XIII.
D. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 7, núm. 43 tripl. (*olim* StJAb, sac A, núm. 124); còpia de l'any 1272.
E. Canalars I, f. 15, núm. 23 (sac 4).
F. AMSJA, còpia de l'any 1613.
G. ACV, sign. 2061; còpia de l'any 1724.
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2177, p. 249-251.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 21, p. 105.
c. JUNYENT. *Diplomatari...*, núm. 79, p. 126-129.
d. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 162.
e. ORDEIG. *Els comtats...*, vol. IV, núm. 1873, p. 1328.
f. ORDEIG. *Les dotalies...*, núm. 144, p. 42-46.
g. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 165, p. 472-474.
Catalunya Romànica, vol. X, p. 163.

Hoc est translatum fideliter ab originali sumptum quod sic incipit. Anno Incarnationis Domini nostri M XX IIII regni vero

Roberti regis XXVII VII idus februarii, consecrata est ecclesia Sancti Martini in loco dicto Aquacia ab Olibano, gratia Dei episcopo Ausonensi, agenti hec Iohanne Aurioli viro ilustrissimo et uxore sua nomine Adalez, sorore predicti pontificis, ad quorum alodem eadem pertinet ecclesia cum omnibus suis. Fuerat autem olim dedicata a predecessore iamdicti presulis Arnulfo, sed destructa quia vilis erat et in melius restaurata postmodum est a predicto episcopo consecrata. Igitur ego Oliba episcopus concedo et confirmo supra scripte ecclesie Sancti Martini omnia que dompnus Arnulfus antecessor meus illi firmissima dotis inscriptione firmaverat, videlicet omnem parrochiam cum terminis et adiacentiis suis atque cum villulis suis, et decimis atque primiciis omnium rerum et fidelium oblationibus. In primis villam supradictam ubi eadem ecclesia est fundata, et villam que dicitur Camps, et villam que dicitur Fulosa, et eam que dicitur Cubiculus Siccus, et ipsam que dicitur Torrens, et illam que dicitur Fontem Leporera et Cher, et eas que dicitur Rochariola, et eam que dicitur Taxus, et eam que dicitur Condamina, et locum quem dicunt Canalilias, et in loco quem dicunt Corbaria quantum ad predictam parrochiam pertinet. In his igitur villis et locis confirmo et concedo suprascripte ecclesie omnes decimas et primitias et oblationes omnemque redditum ad predictam ecclesiam pertinentem, tam de montibus quam de boschis et de ortis et de omni genere hervarum que ad ortum vel campum pertinet ad seminandum, vel aquatacum, et ovorum pasche, et etiam lane ovium quarumque in hac predicta parrochia manebut ad tercium. Terminus autem ipsius ecclesia est ab oriente in torrente qui dicitur Mala Toscha, pertingit usque ad paratam de Lupo usque in collum Telia qui est a meridie, inde vadit per torrentem Malum usque in castellare Penna Matricis, et decendit ad collum Iovis vel in terminis Brugarie quod est ab occiduo, vaditque per Taga et ad Portela vel ad ipsum cherum que dicunt Pastoris et in Subrocha de parte circi. Quantum hii termini includunt, confirmamus et concedimus predicte ecclesie Sancti Martini in decimis et primitiis omnium rerum et oblationibus fidelium, et in omni honore sibi ex famulatu fidelium pertinente ut nulla persona inde aliquid auferre vel alienare presumat vel oratorium quodlibet infra terminos eiusdem ecclesie construere audeat sine consensu supra dicti Iohannis vel eius uxoris, nec ullis servitiis obligata consistat sine voluntate eorum, excepto sinodo quod apud sedem sancti Petri Ausonensis clerici eiusdem ecclesie custodiant semperque pro debita recognitione ceram precii denarii maioris

persolvant. Et ego prefatus Iohannes et uxor mea Adalez concedimus et confirmamus, sicut superius scriptum est, sicut melius dici vel intelligi potest suprascripte ecclesie sancti Martini, et insuper donamus et laudamus ad alodem proprium supradicte sancti Martini casas et ortos et ferregenals et decimas nostris condaminis et de portubus et montanis et boschis, et de amum de aver tercioner et mig, et de ortis et de omni genere herbarum et ova pasche. Si quis igitur hanc nostre confirmationis dotem in aliquo destruxerit, nisi resipuerit, de parte Dei omnipotentis et nostre excomunicatus permaneat et a regno Dei alienus existat. Atque deinceps hec dos perpetuam firmitatem obtineat.

Actum in cenobio sancte Marie Rivipollensis, V idus februarii.

Fruia sacer vel monachus. Durandus sacer vel monachus. Oliba episcopus + *(senyal)*. Miro levita vel monachus. Archimballus levita vel monachus. Tassio monachus. + Bernardus, gratia Dei levita et monachus. Sig+num Iohannis Oriol sig+num Adalaz uxoris eius.

(Senyal) Iohannes monachus vel sacer, qui hanc dotem scripsit, cum litteris suprascriptis et sub die et anno quod supra.

(Senyal) Berangarii de Tregurano qui hoc translatum. *(Senyal)* Guillelmus de Fornellis publicus scriptor Campi Rotundi subscribo.

Gros data aquest document l'any 1024 i *Catalunya Romànica* i Ordeig en 1025. Vg. datació del document a nota 1 de Feliu-Salrach.

18

1025, juny, 26. Ripoll

Acta de consagració. *Oliba, bisbe de Vic, acompanyat del bisbe Guifré, consagra l'església de Sant Bartomeu de Llaers, que havia estat refeta per voluntat dels fidels, i li confirma tot el que Ató, bisbe de Vic, li havia assignat per ferma escriptura de dotació.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 8, núm. 51 (*olim* StJAb, sac A, núm. 127).
B. Canalars I, f. 16, núm. 27 (sac 4).
a. PALUZIÉ. *Paleografía...*, p. 398-399.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2178, p. 251-253.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XX, II, ap. VII, p. 116.
d. GROS. "L'Arxiu...", núm. 22, p. 106.
e. JUNYENT. *Diplomatari...*, núm. 81, p. 129-131.

f. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 349.
g. ORDEIG. *Les dotalies...*, núm. 146, p. 48-50.
h. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 170, p. 480-481.
Catalunya Romànica, vol. X, p. 348.
560 × 195 mm. Bon estat de conservació.

Anno incarna[tion]is Domini nostri millesimo XXV, die quinto kalendarum februarium, convenerunt domnus Oliba, gracia Dei Ausonensis episcopus, simulque domnus pontifex Wifredus ad dedicationem aecclesiae Sancti Bartolomei apostoli que fundata est super castrum Lazes. Fuerat autem prefata ecclesia dudum ab Attone, predecesore iam dicti Olive presulis, consecrata, sed vetustate consumpta fideliumque voto funditus commutata maiori opere celsitudinis est venerabiliter sublimata. Ad hanc igitur prescripti pontifices, cum numerosa fidelium multitudine diversis sexus et ordinis concurrentes, dedicaverunt solemniter et devote suprascriptam novi operis ecclesiam in honore Dei omnipotentis et Sancti Bartolomei apostoli omniumque sanctorum, firmaverunt interea illi per hanc scripturam dotis omnia ei pertinentia in hunc modum: ego Oliba, gratia Dei episcopus, et Wifredus presul concedimus et confirmamus iam dictae aeclesie Sancti Bartolomei omnia sibi pertinentia per hanc scripturam nostre donationis, sicut resonat in dote quam Ato episcopus bone memoria fecerat predicte ecclesie, in decimis et primiciis et oblationibus fidelium. In primis de villa Lazes cum terminis et adiacenciis suis, et casas Languardi cum aliis villarunculis, et castellum Palumbi cum terminis et adiacenciis suis, et Cheraltum cum terminis et adiacenciis suis, et villarunculos quos dicunt Amessados cum terminis et adiacentiis suis, et ipsam Spugnolam cum terminis et adiacentiis suis. Iam dicte autem ville habent afrontationes ab oriente in Melan vel in Calmilga, et perveniunt ad collum de Melannolo, et a meridie in serra Bevini, et ab hoccidente in rivo Wallis Fecunde, et a septentrione in serra Castelli Palumbi. Hec ergo omnia nos iam dicti pontifices, in decimis et primiciis et oblationibus fidelium et terris et vineis et in omnibus omnino rebus que iuste et legaliter adquisivit vel in perpetuum iuste et legaliter adquisierit, confirmamus et concedimus predicte ecclesie Sancti apostoli Bartolomei diebus omnibus abitura sub ditione cenobii Sancti Babtiste Iohannis. Statuentes pontificali censura ab hodierno et deincebs ut nullus unquam cuiuscunque ordinis vel persone hanc nostram dotis constitutionem violare presumat. Quod si quis fecerit et aliquid iuri prefatae aecclesiae pertinens, tam

mobilium quam inmobilium rerum, auferre temptaverit, in primis ire Dei omnipotentis et sancti Bartolomei apostoli omniumque sanctorum et nostrae excomunicationi tandiu subiaceat, donec quod iniuste abstulerit digna satisfactione quo actus exolvat. Et in antea hec dos propriam firmitatem obtineat nichilque maius aut minus habeat nisi quantum scriptura dotis episcopi Atonis bone memorie monstrat.

Oliba*, sancte Ausonensis ecclesie episcopus *(senyal)*. Sig+num Bernardi. Sig+num Rodballi. Sig+num Amalrici.

Scriptum in cenobio Sanctae Rivipollentis Mariae per manus Ellemari ad vicem Arnalli, predicti presulis Olibae notarii, anno dedicationis eiusdem ecclesiae sub era milessima sexagesima tertia, inditione octava, sexto kalendarum iuliarum die.

Considerem que la data del document és la de la seva redacció, no pas la de la consagració de l'església.

19

1028, juliol, 14

Venda. *Els esposos Fedanci i Riquilda venen a Elo, donada, dues peces de terra situades al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, al Torrent, pel preu de 4 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 8, núm. 71 (*olim* StJAb, sac A, núm. 130).
B. Canalars I, f. 44, núm. 75 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2179, p. 253-254.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 26, p. 107.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 187, p. 507.
100 × 370 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Fedancius et uxor mea Richell vinditores sumus tibi Elo deovota emtore. Per hanc scriptura vinditionis noster vindimus tibi pecias II de terra cum arbores, qui nobis advenit per comparatione vel per qualicumque voce. Et sunt ipsas terras i comitatu Ausona, in valle Riopullo, ad ipso Torrent. Et affrontat ipsa I pecia de terra de parte orientis in flummen Malatoscha, et de meridie in terra Sancti Iohannis, et de occiduo similiter, et de circi in terra de Adalaiza. El alia pecia qui est ad alio Torrent affrontat de parte orientis in terra de me emtrice, et de meridie in terra de Sancti Iohannis, et de occiduo in collo de

Curtes, et de circi in terra de Bernardo. Quantum infra istas integrum, cum exiis et regressiis earum, in precio solidos IIII in res valentes. Et est manifestum. Quod si nos vinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta vinditione venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed componat tibi in duplo cum omni sua inmelioratione. Et in antea ista carta vinditione firma permaneat omnique tempore.

Facta carta vinditione II idus iulii, anno XXXIII regni Rodbertis regis.

Sig+num Fedancius, sig+num Richell, qui ista carta vinditione fecimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Fruila. Sig+num Baron. Sig+num Godiscle.

Priorus levita, qui ista carta vinditione rogatus scripsit et sub *(senyal)* die et anno quo supra.

20

1028, agost, 2

Donació. *Els germans Oliba i Sessenanda donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, a la vila i terme de Ges.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 8, núm. 72 (*olim* StJAb, sac A, núm. 129).
B. Canalars I, f. 35, núm. 3 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2180, p. 254-256.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 27, p. 107.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. I, núm. 188, p. 507-508.

130 × 410 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini Dei eterni et salvatoris nostri Iesuchristi. Ego Oliba et soror mea Sesnada donatores. Magnum nobis et satis licitum esse videtur domum Dei hedificare ubique et de rebus nostris onorare atque concedere, audientes predicationem et monita sanctorum patrum qui elemosina a morte liberat animam. Haec cognoscentes nos peccati macula onustos, compuncti de superna misericors sit in peccatis nostris, propterea concedimus atque tradimus alodem nostrum proprium quem habemus in comitatu Ausona, in valle Riopullo, in villa que vocant Gesso vel in eius termines, ad domum Sancti Iohannis Babtiste, qui est fundatus in vallo Riopullo, iuxta flumen Tezer, id sunt, casas, casalibus, curtis, curtalibus, ortis, ortalibus, terras cultas vel incultas, vi-

neas, vinealibus, et trilias, arboribus pomiferis vel inpomiferis, molendinis vel molendariiis, cum illorum caput quis et cum suos regos, et cum suos glevares et cum sua usavilia et cum sua pertinentia, pratis, pascuis, silvis, garricis, aquis aquarum, vietibus vel reitibus, omnia et in omnibus, quicquid dici vel nominari potest, quantum ibidem habemus vel habere debemus per parentorum vel per qualicumque voce. Et habet affrontationes ipse alodus a parte orientis in ribulo Malatoscha, et de meridie in flumen Tezer, et de occiduo in ribulo Fafilanos, et de circi in Taga. Quantum infra istas quattuor affrontaciones includunt, sic donamus ipsum alodem suprascriptum ad domum Sancti Iohannis suprascriptum, cum exiis et regressiis suis, ab integrum sine ulla reservatione. Et est manifestum. Quem vero ipsa omnia quod superius resonat de nostro iure in potestate Sancti Iohannis tradimus in perpetuo habendum. Quod si nos donatores aut ullos homo qui contra ista carta donatione venerit ad inrumpendum, in duplo componat cum sua immelioratione. Et in antea ista karta donatione firma permaneat omnique tempore.

Facta karta donatione IIII nonas agusti, anno XXXIII regni Rodberti regis.

Sig+num Oliba, sig+num Sesnana, qui ista carta donatione fieri iussimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Pascuale. Sig+num Adalbert. Sig+num Galin.

Wilelmus levita, qui ista karta donatione rogatus scripsit et sub *(senyal)* die annoque prefixo.

21

1030, abril, 28

Venda. *El prepòsit Adalbert, Sanç i la seva esposa Emma, Bernat i la seva esposa Adelaida, i Ramon venen al sacerdot Seniofred un alou situat a la masada anomenada de Font Pedrera, situat al comtat de Ripoll i terme de Sant Martí d'Ogassa, pel preu de 4 mancusos.*

A. AMSJA.
B. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 28, p. 107-108.
231 × 102 mm. Bon estat de conservació, malgrat la pèrdua de suport a la part inferior del document, que en dificulta molt la lectura, especialment a la banda esquerra.

In nomine Domini. Ego Adalbertus prepositus et Sancio et uxor sua Ema et Bernardus et uxor sua Adalezo et Raimundo, si[mul] in unum, vinditores sumus tibi Seniofredo sacer. Per anc scriptura vindicionis nostre vindimus tibi alaude nostro proprio, terras cultas vel ermas, pratis, pascuis, viaductibus vel reductibus, silvis, garricis, roches, quantum est in ipsa masada que est in Fontepedrera. Et est ipsa omnia in comitatum Riopullense, in terminio de Sancti Martini de Aguaca, in locum que vocant ad ipsa Fontepetrera. Et afrontat ipsa omnia de parte (oriente) in terminio de Sorocca, de meridie in flumen que vocant Tezer, de occiduo in quale de Iove, de circi in qual de Vidabona. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic vindimus tibi ipsa omnia que est ide ipsa masada de Fontepetera, quantum abemus vel ereditate debemus, totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum, in propter precium mancosos IIII. Et est manifestum. Quem vero predicta omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad tuum proprium. Quod si nos vinditores aut ullus [que ho]mo qui contra hanc ista vindicione venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare set componat ipsa [omnia un du]plo cum omnem suam inmelioracionem.

Facta carta vindicione IIII kalendas madii anno XXXIIII regnante Rotber[o rege]

Sig+num Sancio. Sig+num Ema. Sig+num Bernardus. Sig+num Adalezo. Sig+num Reimundo [qui ista c]arta rogavimus scribere et testes firmare. Sig+num Leopardus. Sig+num Cherucio. Sig+num Gui[--- A]dalbertus levita qui et prepositus qui hanc vindicione feci et testes firmare rogavi et consigno ibi ipsam partem de Reimundo, Riculfo et de Pla[ciano] que fuit de patre meo de VI partes ipsas quatuor *(senyal)*.

[---]lucius sacer qui ista carta [scripsi] sub die et anno quod *(senyal)* supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

22

1032, setembre, 23

Execució testamentària. *Guitard, sacerdot, Prim, levita, i Elo,* deodicata*, marmessors de Guinedella,* deosacrata*, lliuren al monestir de Sant Joan de les Abadesses diversos alous situats al comtat de Besalú, a la parròquia de Sant Martí de Capsec i a la vila de Maians.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 8, núm. 105 (*olim* StJAb, sac B, núm. 132).
B. Canalars I, f. 38, núm. 23 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2184, p. 262-263.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 29, p. 108.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. II, núm. 226, p. 564-565.
140 × 535 mm. Estat de conservació regular, parcialment malmès al marge superior.

[In] nomini Domini. Ego Witardus sacer et Primus levita et Elo deodicata, qui sumus tutores vel elemosinarii de condam Winidildis deosacrata. Et precepit nobis in sua ple[na m]emoria [ut car]ta donacionis fecissemus et [omn]em suum alaudem, sicuti et facimus, ad domum [Sancti] Iohannis Babtiste, qui est situs in comitatu Ausona, in valle Riopullo, super flumen Tezer. Et est ipse alaudus in comitatu Bisildunense, in parrochia Sancti Martini (de Cubile Sico) et in villa que dic[unt] Mediano, id est, in predicta par[ro]chia ipsa sua hereditate quod habebat vel habere debeat, et in ipsos boschos similiter, et in predicta villa Midiano ipso manso cum ipsa salteda, et cum ipsum molendinum qui ibidem est, cum suo mulnare et cum s[uo] caput aquis, et cum suo glevare et cum sua usabilia que ad molendina pertinet, cum terris et vineis, cultum et heremum, casas, casalibus, ortis, ortalibus, pratis, pascuis, solvis, garricis, vietibus et reitibus, aquis aquarum, arboribus fructuosis et infructuosis, omnia et in omnibus, quicquid [di]ci, nominari, palpari atque intueri oculis posse. Qui ei advenit per parentorum sive ex comutacione sive vel comparacione vel per qualicumque voce. Et affrontat hec omnia supradicta de parte orientis in ipsa Calm[a], et de meridie in ipsas Preses, a parte vero occidentis in ipso torrente que vocant Rescusanno, et de circi in ipsa serra de Cod. Quantum infra istas IIII affrontaciones includunt, sic donamus atque tradimus nos predicti elemosinarii, sicut ipsa iam dicta Winidildis nobis precepit, ad predictum domum Sancti Iohannis, ab integrum, cum exiis et regressis earum. Quod si nos elemosinarii aut ullusque homo qui contra hanc carta donacionis venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare quod requirit, sed omnia componat in quadruplum cum omni sua inmelioracione, et cum Iuda traditori accipiat porcionem. Et in antea ista carta donacionis firma permaneat omnique tempore.

Facta karta donacione VIIII kalendas octuber, anno II regnante Henrico rege.

Witardus* presbiter *(senyal)*, Primus* levita *(senyal)*, sig+num Elo, qui hanc carta donacionis fieri iussimus et testes firmare rogavimus. Gerovardus* levita *(senyal)*. Wilielmus* levita *(senyal)*. Wifredus* sacer *(senyal)*. Vuilelmus* levita *(senyal)*. Sig+num Petrus Igela. Sig+num Scluva. Sig+num Ollomar.

Wilielmus levita, qui han karta donacionis rogitus scripsit et sub *(senyal)*, cum litteris superpositis in verso II, die annoque prefixo.

23

[1034], setembre, 23

Venda. *Miró ven a Adalbert, levita i prepòsit, un alou situat al comtat d'Osona, al terme de Ripoll, prop de la vila d'Ogassa i que s'anomena Cuialsec, pel preu de 2 mancusos; Miró l'havia comprat a Ramon Ricolf.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon I, carp. 8, núm. 117 (*olim* StJAb, sac B, núm. 133).
B. Canalars I, f. 36, núm. 7 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2185, p. 264-265.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 32, p. 109.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. II, núm. 238, p. 580.
110 × 275 mm. Estat de conservació regular a causa de la tinta esvanida.

In nomine Domini. Ego Mir vinditor sum tibi Adalbert levita sive preposito. Per hanc scriptura vindicionis mee vindo tibi alodem meum proprio, id est, casas cum solos superpositos, cum curtes et oreo, et ortos et terras cultas et ermas, cum arboribus diversis generis, simul cum pascuis, et petris et rocas, quantum ibi abeo vel abere debeo per qualicumque voce vel modo, qui advenit mihi per comparacione de condam Reimundo Ricolfo vel per quacumque voce. Et est hec homnia in comitatu Aussona, in terminio de Riopullo, in agacencia de villa Aquaza, in locum que vocant Cuvilsecha. Et afrontat de parte oriente in Mala Toscha, de meridie in ipsa flumen Tezer, de circi in ipsa Taga, de occidente in Torent Mal. Quantum istas IIII afrontaciones includunt, sic vindo tibi ipsa hec omnia suprascripta, totum ab integrum, cum exiis vel regresiis earum, in propter precium macosos II, et nichil de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quam vero predicta hec omnia de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad tuum plenisimum proprium et quiquid

inde facere vel iudicare volueris in Dei nomine liberam abeas potestatem. Quod si ego vinditor aut nullusque homo qui contra hanc ista carta venerit ad inrumpendum, non hoc valeam aut valeat vindicare, set componam aut componat in duplo cum suo inmelioracione. Et in antea ista vindicio firma et stabilis permaeat modo vel omnique tempore.

Facta carta vindicione VIIII kalendas octuber, anno [quarto] Henrrici regis.

Sing+num Mir, qui ista vindicione feci et testes firmare rogavi. Sing+num Bells. Sing+num Bernard. Sing+num Sendret. Sing+num Guifret Gitard. Bernardus* presbiter s+. S+ Viuifredus* presbiter.

Godemarus levita, qui ista carta scripsit die et anno quod supra *(senyal)*.

24

1035, desembre, 20

Execució testamentària. *Els germans Guillem, Ramon i Sunyer, prevere, marmessors d'Aigo, lliuren al monestir de Sant Joan de les Abadesses, a la seva comunitat de canonges i al bisbe un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, al lloc anomenat Artigues, al costat de Llaers; Aigo l'havia comprat a Bonfill Geribert*.

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer I, carp. 9, núm. 4 (*olim* StJAb, sac B, núm. 134).
B. Canalars I, f. 95, núm. 12 (sac 13).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2186, p. 265-266.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 33, p. 109.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins*..., vol. II, núm. 245, p. 588.

198 × 337 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Wilielmus et frater meus Raimundus et Suniarus sacer, nos qui sumus elemosinarii de quondam Eg femina. Certum quidem et manifestum est enim quia precepit nobis quondam Eg femina ut karta donationis fecissemus ad domum Sancti Iohannis, qui est situs in valle Riopullo, iuxta flumen Tezer, de alodem suum quem habebebat [*sic*] (in comitatu Ausona, in valle Riopullo,) in locum que vocant Artigas vel in apendicio de Lazess, id est, manso uno cum curte et cum orto, terras cultas vel incultas cum suorum arboribus, silvis, garricis,

aquis aquarum, vieitibus et reitibus, et cum ipsas oblias et ipsum censum qui inde exiit: in primis molton I in mense augusto et par I de tribus denariis et ipsa tasca: et per ipsa calcadura gallina I. Et affrontat ista omnia iam dicta a parte orientis in collo de Bovin, de meridie in ipsa Calm, de circi in Boxeder, de occiduo in rivo de Valle Facunda. Et advenit ei hec omnia superius scripta de comparacione quod comparavit de Bonefilio Geriberto, qui fuit condam. Quantum infra ista quatuor affrontaciones includunt, sic donamus et tradimus, sicut ipsa Eg superius scripta precepit nobis, ad iam dicto coenobio ab integrum, cum exiis et regiis [*sic*] earum, ita ut episcopi et canonici ita teneant et fruantur presentes et futuri, sicut cetera Sancti Ihoa(n)nis [*sic*] munificencia. Quod si nos elemosinarii aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donatione venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed componat in quadruplum iam dicto coenobio cum sua inmelioratione. Et in antea ista scriptura semper maneat inconvulsa.

Facta karta donatione XIII kalendas ianuarii, anno V regni Haenrici regis.

Sig+num Wilielmus, sig+num Raimundus, qui ista karta donatione fecimus et testes firmare rogavimus. Primus* levita *(senyal)*. Vives* sacer *(senyal)*. Miro* levita *(senyal)*.

Wilielmus levita, qui ista karta donatione rogatus scripsit, cum litteras qui adcrescunt in verso tercio, et subscripsit die et anno quo supra.

25

[1041 / 1042]

Restitució de béns. *Ramon Berenguer I i Elisabet, comtes de Barcelona, restitueixen uns alous situats als comtats de Girona, Barcelona, Osona i Urgell, que el comte Berenguer Ramon I havia donat al monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. Original no localitzat.
B. ADBdR-Marsella, H19, núm. 84; còpia de finals del segle XI.
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 34, p. 109-110.

In Dei aeterni nomine et salvatoriis domini nostri Ihesu Christi. Ego Raimundus, gracia Dei, comes et marchio, atque uxor mea nomine Helisabeth, reminisco ego supradictus comes omnium peccatorum meorum crimina et contristor, sed confidens

de Dei misericordia cupio pervenire ad premia paradisi, timeo ne subitanea mors mochi veniat. Et ideo recognosco peccatum quod fecit genitor meus Berengarius comes de alodibus Sancti Iohannis cuius ecclesia sita est in vall Riopullo, supra flumine Tezer, que donaverunt parentes nostri a supradicto loco propter remedium. Sed ille tullit omnes alodes quos habebat supradictus locus in terras suas, et ego propter Deum et remedium animae genitoris mei et genitrice mea qui hoc scelus perpetraverunt et remedium animae meae et uxori meae, reddo omnes aecclesias et omnes parrochias sive omnibus alodibus quos habet vel habere debet in comitatu Gerundense et in comitatu Barchinonense et in comitatu Ausonense et in comitatu Urgellense et in cuntas terras meas, omnia reddo et me excavuo in potestate [Sancti Io]hannis sine ulla reservatione. Quod si ego supradictus comes aut filii aut filiae meae vel ullus ex heredibus meis aut aliqua mei pro[pinqua per]sona qui inrumpere temptaverit aut auferre aut diminuere, procureverit in duplo componat cum sua immelioratio[ne et] in super iram Dei incurrat et ab omni coetu christianrum et a liminibus sanctae Dei ecclesiae catholicae excomunicatus fiat et cum Iuda Scarioth, qui Dominum tradidit, poenas inferni possideat et in antea ista scriptura firma permaneat.

Facta scriptura reddicionis anno XI regni Haenrici regis.

26

1044, octubre, 11

Permuta. *Els esposos Joan Oriol i Adelaida bescanvien entre ells uns alous situats al comtat de Besalú per uns altres situats a la Cerdanya.*

A. AMSJA.
B. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 36, p. 110-111.
372 × 160 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Ioanne Auriol comutator sum tibi Adalaiz uxor mea. Per hanc scriptura comutacionis mee comuto tibi ipsum alaudem de Iotericio que est in comitatu Bisullunense, et est ipsius alaudes kasas, kasalis, curtis, curtalis, ortis, ortalis, clausis, clausalis, terris cultis vel ermis, vineas, vinealis, arboribus fructuosis vel infructuosis, silbis, garricis, pratis, pascuis, et ipsos boscos et ipsas calmes et omnia et in omnibus quantum ad ipsos

alaudes pertinent. Et advenit mihi, ad me Ioanne Auriol per ienitori meo nomine Auriol, et per ienitrice mea nomine Eldiards, aut per comparacione vel qualescumque voces. Et afrontat ipsos alaudes supra scriptos de parte orientis in ipso colle de Faga vel ad ipso Trevo, et de meridie in ipsa serra Dentrepetras, et de occiduo in Sedernense vel in Aginno, et de circi in ipsa villa Clerio. Et in alio loco que dicunt Mordano, ad ipsa Nogera, ipsum mansum ubi Guadamirus abitat, cum terris et vineis et ipso bosco de Boxedo, cum ipso vinner, et cum quantum ad ipsum alaudem pertinet. Et advenit mihi Ioanne per voce parentorum aut per qualicumque voce, et afrontat ipsum alaudem de parte orientis in ribulo Borror, et de meridie in ipsa serra de Agila, et de occiduo in Papaches, et de circi in ipso torrente de Paulilio qui discurrit per tempus pluviarum. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt vel resonant sic comuto tibi istos alaudes supra scriptos, per alios tuos alaudes quod tu abeas in Cerdania, id est: Agualba cum ipso bosco de Agualba et cum ipsas calmes, et ipsa villa Daro cum ipsa Pato [*sic*] et quantum ad ipsum alaudem pertinet, et ipsum alaudem de Sallagosa, et ipsum alaudem de Calleges, et ipsum alaudem de Ixo, et ipsum alaudem de Targasona, et ipsum alaude de Cort Floridii cum quantum ad ipsos alaudes pertinet quod ego Ioanne Auriol donavi ad filia mea Fides. Et est manifestum. Cum exiis et regressiis earum. Quem vero hec omnia superius scripta de meo iuro in tuo trado dominio et potestate ad faciendum quodcumque volueritis. Quod si ego (comutator) aut ullusque omo aut femina qui contra hanc ista carta comutacione venerit ad intumpendo, non hoc valeat vindicare quod requerit set componat ista omnia suprascripta in duplo cum omnem suam inmelioracione, et in antea ista carta comutacione firma permaneat omnique tempore.

Facta carta comutacione V idus octuber, anno XIIII regnante Heinrico rege.

Sig+num Ioanne Auriol qui ista carta comutacione feci, firmavi, et testes firmare rogavi.

Sig+num Seniofredo sig+num Petroni Seniofredi sig+num Arnallo Bonusomo sig+num Dalmad Mocenna.

Gauzfredus sacer qui ista carta comutacione scripsit cum litteras fusas vel suprapositas ubi dicit comutator et *(senyal)* die et anno quod supra.

27

1048, juliol, 6

Execució testamentària. *Ramon Bernat de Guàrdia, Ponç Ponç, Gerberga, Adalbert Guillem, Oliba Guisad, Eibrí Juscafred, Guillem Armand i Isarn Bernat, marmessors de Reinald Bonfill, lliuren al monestir de Sant Joan de les Abadesses el mas Puigmal, on vivia Vidal, i el mas Rovira, on vivia Sunyer, ambdós masos situats al comtat de Ripoll i a la parròquia de Sant Martí de Puigmal.*

A. AMSJA (*olim* núm. 108).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 38, p. 112-113.
295 × 147 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Nos Raimundus Bernardi de Guardia et Poncius Poncii et Girberga femina et Adalbertus Guillelmi et Olibanus Guisadi et Eibrinus Iuschafredi et Guilielmus Ardmandi et Isarnus Bernardi, qui sumus elemosinarii vel manumissores condam Reinardus Bonifilii. Tradimus vel consignamus domino Deo et Sancti Iohannis, cuius monasterium fundatum est in comitatu Ripollensi, vel in locum quem vocant Sancti Iohannis, alodem qui fuit iamdicti Reinardi qui est in comitatu Ripollensi, et in parrochia Sancti Martini de Puimalo: ipso manso de Puimalo ubi Vidalus abitabat et in manso de ipsa Reuuira ubi Suniarius abitat cum suis pertinenciis. Manifestum est enim quia prescriptus Reinardus mandavit nobis per suum testamentum ut distribuissemus omnes res quas abeat sicut in ipso testamento resonat. Insuper et per ipsud testamentum concessit predictum alodem de Puiomalo et ipsum mansum de Revira totum integriter cum suis pertinenciis et absque hulla resservacione ad domum Sancti Iohannis monasterii iamdicti. Predictum vero alodem tradimus vel consignamus in potestate Sancti Iohannis iamdicti sub tali conventu ut Girberga femina teneat eum et possideat in suis diebus et post eius obitum veniat in potestate Sancti Iohannis iamdicti. Si quis autem contra hanc scripturam tradicionis vel consignacionis venerit ad inrumpendum non hoc valeat vindicare quod requisierit set componat Sancti Iohannis ipsum mansum de Puiomalo ubi Vidalus abitabat et ipsum mansum de Reuuira ubi Suniarus abitabat cum suis pertinenciis in duplo. Et in super hec scriptura firmitate obtineat.

Facta ista scriptura tradicionis vel consignacionis II nonas iulii anno XVII regni Heinrici regis.

Sig+num Reimundus Bernardi. Sig+num Poncius Poncii. Sig+num Girberga femina. Sig+num Adalbertus Guilielm. Sig+num Olibanus Guisadi. Sig+num Eibrinus Iuschafredi. Sig+num Guilielmus Ardmandi. Sig+num Isarnus Bernardi qui hanc scripturam tradicionis vel consignacionis fieri iussimus et testibus firmare rogavimus. Sig+num Guilielmus Senifredi. Sig+num Petri Miri. Sig+num Petri Filioli.

Ermengaudus sacer, qui hanc scripturam tradicionis vel consignacionis scripsit die *(senyal)* et anno quo supra.

28

[1054 / 1082]

Jurament de fidelitat. *Guillem, fill d'Adelaida, jura fidelitat a Andreu Bernat, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, fill de Bernat Isarn, senyor del castell de Milany, i d'Amaltrud, i li promet que li respectarà els béns de la seva abadia i els de Santa Maria de Besalú i Sant Pere de Camprodon.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, pergamins sense data, per catalogar: segons Monsalvatje.
C. Canalars I, f. 58, núm. 24 (sac 9).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2202, p. 296-297.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 40, p. 113.

De ista hora in antea, ego Guillelmus filius qui sum Adaleiz femina, no dezebrei tibi Andreas filius qui es de Amaltrud femina, net tolrei ne ten torei tua vita neque tuis membris quae in corpus tuum se tenent, nec ego nec homo nec homines femina neque feminas per meum consilium neque per meum ingenium. De ista hora in antea, ego Guillelmus supra scriptus no dezebrei tibi Andreas supra scriptus, no tolrei ne ten tolrei tua honore neque de tua honore neque de ipsa abbatia Sancti Iohannis Rivipollentis, cum omnibus suis pertinentiis, neque ipsa abbatia Sanctae Mariae Bisilluni, cum omnibus suis pertinentiis, neque de ipsa abbatia Sancti Petri Camporotundi, cum omnibus suis pertinentiis, neque de tuos fevos aut alaudes, neque te tuas baiulias quas hodie habes aut in antea cum meo consilio adquisieris, nec ego nec homo nec homines femina aut feminas qui to tolla o ten tolla exceptus Guillelmus et Bernardus frater eius comites Bisilduni, ego Guillelmus suprascriptus adiutor ten serei tibi Andreas supra scriptus sine tuo engan per quantas vices tu men comonras per

nomine de istum sacramentum per te ipsum aut per tuos missos vel missum, et comonir no men desuedarei neque de ipsos adiutorios vel adiutorium no tengannarei et sine tuo engan los te farei el te farei [tres ratlles en blanc] sicut superius scripturam est si to tenrei e to attendrei ego Guillelmus supra scriptus tibi Andreas supra scriptus exceptus quantum tu Andreas supra scriptus mihi absolveris tuo gradiente animo sine forcia.

Gros indica que ja no el va localitzar a l'ACA. La transcripció aqui publicada és la de Monsalvatje. Els anys extrems corresponen a l'abadiat d'Andreu Bernat, successor de Guifré, mort en 1054. Podria tractar-se de Guillem II, comte de Besalú, fill d'Adelaida; si així fos, es podrien acotar més els anys. També podria ser Guillem Dalmau, de qui en el doc. 29 consta el jurament de fidelitat fet a l'abat Andreu.

29

[1054 / 1079]

Convinença i jurament de fidelitat. *Udalard Bernat jura fidelitat al seu germà Andreu Bernat, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó de l'església de Sant Julià de Vallfogona i el mas Soler, pròpi d'aquesta església. Així mateix, li promet que si esdevé vescomte de Besalú, retornarà l'esmentada església i els béns que tenia com a propis però pertanyents als monestirs de Sant Joan de les Abadesses, Sant Pere de Camprodon i Santa Maria de Besalú.*

A. ACA, Pergamins, extra inventari, núm. 3231.
B. Canalars I, f. 16, núm. 30 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 41, p. 113-114.

Notum sit omnibus hominibus. Quia sunt convenientiae quas ego Udalardus Bernardi facio atque convenio ad te Andrea abbate, fratri meo at[que] seniori. In primis convenio tibi quia de ista ora in antea tuus rectus fidelis ero et diligam te per fidem et serviam tibi in omnibus quecumque michi mandaveris libenter. Et convenio tibi quia fidelis adiutor ero tuus ad retinendum honorem quam in presenti habes, vel in futuro Deo adiuvante adquisieris cum meo consilio, et de prescripta honore de la't tolre ne no te'n tolre, nec ego neque nullus homo per me neque per meum consilium nec per meum ingenium, set contra omnibus hominibus adiutor atque defensor perfectissimus ero tuus, serviamque tibi et sequar te ubicumque michi mandaveris. Et propter illum servicium que tibi faciam nec per nulla perda que per te faciam guardardo nullum ne-

que emenna neque de terra nec de mobile non requiram neque forz nulla no te'n fare. Itaque convenio tibi quia ipsa aecclesia de Sancti Iuliani de Vallefecunda, quam tu senior meus michi donas, cum suis primiciis atque decimis et cum manso de Solario, qui ad predictam aecclesiam pertinet, ne la dare ne la consentire ne lo la encombrare ab homine nec apud femina ad Sanctum Iohannem neque ad te, sed per unumquemque annum dominica prima post Natalis Domini dabo recognitionem receptum unum optimum ad clericos eiusdem cenobii de carnem et panem et vinum de mea vita. Post mortem vero meam libere ac solide remaneat ad prefatum cenobium Sancti Iohannis et ad te aut ad abbatem et ad clericos qui tunc temporis erunt. Iterum autem convenio tibi quia, si Deus michi dederit per qualicumque modo vicecomitatum Bisuldunensem, quam Guilielmus Dalmacii vicecomes tenebat, prescripta aecclesia cum monibus suis pertinentiis et ipsam terram quam prescriptus vicecomes tenebat de Sancti Petri Campitorundi et de Sancti Iohannis et de Sancta Maria Bisulduni, libere ac solide dimittam ad predictos cenobios et ad te aut ad abbates et ad clericos qui tunc temporis erunt. Iterum vero atque iterum convenio tibi quia rectus fidelis ero tuus pernomato corps et a ta vida et a ta membra et a ta honor senes nullum fraud e sens negu mal engeinn, sicut homo debet esse ad seniorem suum fratrem maiorem e no't falre en neguna ta kuita, ne no't dedebre ne no't engannare de neguna res.

Ebdomada vero qui omni tempore de aecclesia Sancti Iuliani fuit facta beato Iohanni similiter et nunc fiat et nemo pretereat.

Sig+num Udalardo Bernardi Sig+num Andrea abbati.

No consta a Feliu-Salrach. Els anys extrems indicats per Gros corresponen a l'abadiat d'Andreu Bernat, successor de Guifré, mort en 1054. Udalard Bernat exerceix de vescomte de Besalú en 1079; per tant la data extrema final es pot acotar amb més precisió.

FUNDACIÓ NOGUERA

30

1055, juny, 12

Restitució de béns. *Guillem de Balsareny, bisbe de Vic, nebot d'Ingilberga, que fou abadessa del monestir de Sant Joan de les Abadesses i germanastra d'Oliba, bisbe, declara que d'ella havia rebut l'església de Sant Quirze de Besora, juntament amb altres esglésies, alous, terres i censos que tenia l'esmentada abadessa*

pel monestir de Sant Joan; aquests béns es troben situats als comtats de Barcelona, Urgell i Girona. Declara, a l'ensems, que després de la seva mort tots aquests béns han de retornar al monestir de Sant Joan de les Abadesses.

A. AMSJA, no localitzat.
B. Canalars I, f. 18, núm. 45 (sac 4).
C. BC. Pascual, ms 729, vol. IX, f. 200r-201r.
a. FLOREZ. *España*... vol. XXVIII, ap. XV, p. 288-290.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 314, p. 305-308.
c. GROS. "L'Arxiu...", núm. 43, p. 115

In nomine Domini. Ego Guillelmus episcopus Ausonensis ecclesiae, volo namque deducere ad notitiam cunctorum hominum, tam praesentium quan futurorum, quia dudum in retroactis temporibus domna Ingilberga, amita mea, quae fui soror domini Olivae pontificis et abbatissa Sancti Iohannis dedit mihi ecclesiam Sancti Quirici, cum aliis ecclesiis alodiis et terris et oblationibus et ficis et censibus multis quantum ipsa tenebat et habebat et alia per eam ea die quando se mecum coniunxit in omnibus locis per vocem Sancti Iohannis ubicumque esset tam in comitatu Ausonae, quam in comitatu Barchinonae, sive Urgelli et Gerunda. Postea ea rogante et faciente atque praecesente accepi haec omnia per dominum Berengarium comitem ut deinceps haberem hoc totum per eum. Mortuo autem domino Berengario, habuit hoc etiam per dominum Raimundum comitem filium eiusdem simili modo. Abatissa quoque praedicta postquam hoc mihi sicut est dictum dedit quamdiu vixit semper mecum stetit et habitavit. Ea quidem mortuo dum ego hoc totum secure tenebam et habebam sine alicuius contradictione et inquisitione ut Sancti Iohannes hoc recuperaret et haberet praedicta omnia in potestate domini Raimundi comitis iamdicti reddidi. Ipse vero comes, secundum meum consilium XXX unciatas in re valente a domino Guifredo episcopo accepit et in potestate ipsius Guifredi et canonicorum eius supradicta omnia reddidit et acquievit ut facerent inde quod eis placuerit. Et postquam hoc factum fuit, statim in eodem loco ipse comes ecclesiam Sancti Petri de Sora per dominum episcopum Guifredum accepit, ut haberet eam per illum et per successores eius post eum. Postea idem episcopus cum suis canonicis praedictam ecclesiam Sancti Quirici cum aliis rebus supradictis accepit et sic alias res Sancti Iohannis tenuit et habuit. Venim etiam ego ad dominum Guifredum episcopum paelibatum in ecclesia Sancti Iohannis et coram cunctis cano-

nicis cernentibus militibus multis quando adhuc eram archidiaconus me ipsum ei commendavi et suum hominem me feci et ille ecclesiam Sancti Quirici cum decimis et primitiis ad suum opus et ad opus canonicorum suorum retinuit et alias omnes res supradictas mihi dedit ut deinceps tenerem hoc totum per eum per vocem Sancti Iohannis. Nunc autem volo ut sciatur a cunctis tam praesentibus quam futuris quia post obitum ipsius domini Guifredi ad caenobium Sancti Iohannis venio et coram omnibus canonicis et clericis in praesentia domini Arnaldi Iohannis et Raymundi Bernardi et Raumundi Azemari stantibus aliis militibus omnia praedicta Sancti Iohannis esse prov recognovi et cum uno libros intus in capitulo per manus domini Andreae, ipsius loci abbatis, accepi ut dum vixero habeam hoc totum in servitio Sancti Iohannis et post meum obitum omnia praedicta ad Sancti Iohannis revertantur integra absque diminutione et contradictione atque nullus post meum obitum per me neque per ullam covem audeat hoc retinere neque aliquod inde tollere aut minuere et fecerit quisque sit sive masculus sive faemina a parte Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus Sancti sit excomunicatus et ab omni consortio christiano separatus et a liminibus sanctae Dei ecclesia sequestratus et cum vinculo anathematis ligatus atque constrictus et in sulphureis flammis cum Iuda proditore sine fine maneat in inferno damnatus donec resipiscat et se male egisse poenit at et quod tulerit reddat et satis inde faciat.

Actum est hoc II idus iunii, anno XXIV regis Henrici.

Willelmus gratia Dei episcopus Ausonensis ecclesiae sig+num. Sig+num Guislibertus gratia Dei episcopus. Sig+num Guifredus archiepiscopus. Sig+num Andreas abbas et levita. Sig+num Guilelmus monachus *(senyal)* Wifredus sacer, sig+num. Arnaldus Iohannes, Raymundus Bernardus, Raymundus Azemar, Guilelmus sacerdos et iudex. Sig+num Arnallus. Iohannes sig+num. Raymundus Azemari sig+num. Raymundo Bernardi. Bernardus levita. Willielmus sacriscrininius et levita sig+num. Guillelmus levita. Sig+num Arnallus levita. Guillelmus gratia Dei Urgellensis episcopus Sig+num.

Arnaldus levita, qui hanc noticiam rogatus scripsit et sub sig+num, die annoque praefixo. Raimbaldus gratia Dei archiepiscopus *(senyal)* sig+num. Pontius archiepiscopus Aquensis *(senyal)* sig+num.

31

1060, juny, 26

Execució testamentària. *Guillem Odó, Miró Pere, el seu germà Geribert i Guillem Otger, marmessors del prevere Gerovard, lliuren al monestir de Sant Joan de les Abadesses un mas i el seu alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll, a la parròquia de Sant Martí d'Ogassa.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer I, carp. 14, núm. 258 (*olim* StJAb, sac B, núm. 140).
B. Canalars I, f. 35, núm. 5 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2187, p. 266-267.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 44, p. 115.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. II, núm. 561, p. 1015-1016.

224 × 400 mm. Estat de conservació regular a causa d'un forat i d'algunes mutilacions de poca entitat al marge superior del pergamí.

In nomine Domini. Nos Guilelmus Oto et Mironi Petro et Girbertus, frater eius, et Guilelmus Odegarius, qui sumus manumissores [v]el elemosinarii de Gerovar[do] presbitero, qui fuit condam. Nos vero supra[sc]ripti manumissores vel elemo[s]inarii donatores sumus Deo et Sancti Iohannis Baptiste cenobio, qui est fundatus in comitatu Ausonense, in valle Riopullo, prope flumen Te[z]er, et cuncta congregatio eiu[s]dem monasterii ibidem servientus Deo, donamus ipsum alodem cum ipso manso, qui est in comitatu Ausonense, in valle Riopullo, in parroechia Sanc[ti] Martini Aguacia vel in eius ter[m]inos, cum pertinentiis vel adiacentiis quod ad ipsum mansum vel alodium prescriptum pertinent. Et advenit nobis prescriptis elemosinariis per iussi[o]nem vel mandatum de domno Gero[va]rdo, presbitero, qui propria manu firmavit in suo testamento. Et habet afrontationes de parte orientis in rivulo Mala Toscha, de meridie in flumen Tezer, de occiduo in terminio vel parrochia Sancta Maria de Vidabona, de circi in ipso cacumine montis Taga. Quantum infra istas IIII afrontationes includunt, sic donamus domino Deo et Sancti Iohannis Baptiste ipsum mans[um] cum ipsum alodium, id sunt, casas, casalibus, ortis, ortalibus, terras cultas vel ermas, cum curtis, curtalibus, arboribus pomiferis vel impomiferis, pratis, pascuis, silvis, garricis, aquis aquarum, molendinis vel molendinariis, vieductibus vel reductibus, omnia et in omnibus quiquid dici vel nominari potest, cum exitibus vel regressibus suis, propter remedium anime prescripti Gerovardi et parentibus suis sane. Quod si nos donatores aut ullus vivens homo vel femina qui contra ista scriptura donationis venerit ad

inrumpendum, non hoc valeat vindicare quod requirit, sed componat ista omnia superius scripta in duplo cum sua immelioratione. Et in antea ista scriptura donationis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis VI kalendas iulii, anno trigesimo regnante Heinrico rege.

Sig+num Mironi Petro, sig+num Girbertus, frater eius, sig+num Guillelmus Odegarius, nos simul in unum qui ista scriptura donationis fieri iussimus, firmavimus et testes firmare rogavimus. Wilielmus levita *(senyal)*. Stefanus* levita. Ugo* levita. Poncius* sacer. Wifredus* clericus. Petrus* clericus. Guirallus* levita. Raimundus Emericus* levita. Bernardus* levita. Petrus* levita.

Herallus levita, qui ista carta donationis rogatus scripsi et sub + die et anno quo supra.

32

1061, març, 21

Convinença. *Els germans Ademar Ramon i Guillem Ramon empenyoren les propietats que disposen per Andreu Bernat, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, com a garantia del jurament de fidelitat que li presten; aquests béns es troben situats en els dominis del monestir esmentat i en el de Santa Maria de Besalú.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer I, carp. 14, núm. 265.
B. Canalars I, f. 135, núm. 9 (sac 16).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2197, p. 287-288.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 45, p. 115.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. II, núm. 569, p. 1024-1025.
113 × 225 mm. Bon estat de conservació.

Hec est conveniencia que fecii Azemar Remun et Guiellm Ramon ad Andrea, abba Sancti Iohannis. Inpignoro ego Guiellmus et Azemarus iam dictus ad Andream prescriptum ipsam terram que temus per Andream prescriptum de abbatia Sancti Iohannis et de abbatia Sancte Marie Bisulduno, ut ego Guiellmus et Azemarus prescriptus non tollam suum honorem quem hodie tenet, aut ipse aut homines per illum, nec nos, nec homo neque homines, femina vel feminas, per nostrum consilium neque per nostrum ingenium. Et si homo vel homines, femina vel feminas, qui illud honorem tulerit aut tulerint aut guerram fecerit aut fecerint ad te Andream

prescriptum, nos Guiellm et Azemar adiutores erimus tibi, sine tuo engan, per quantas vices tu nos encomonràs per te ipsum aut per tuos missos aut missum. E comonir no me'n devedarei ego Wiellmus et Azemar suprascriptus neque de ipsum adiutorium not te n'engannarems. Et si tu Andreas abba guerram habueris, nos Guiellm et Azemar prescripti tecum erimus et de te noAns partirems sine tua voluntate et sine tuo gradiente animo, et sine tuo engan te n'aiudarems. Et si nos Guiellm et Azemar prescripti, sicut superius scriptum est, no t'o teniens et no t'o atenniens tibi Andream prescriptum, ista pignora prescripta incurrat in tua potestate, sine tuo engan, ad faciendum quodcumque volueris.

Facta ista conveniencia XII kalenas aprili, anno I regnante Philippo rege.

Sig+num Guiellm et Azemar prescripti, qui hunc conventum fieri iussimus, firmavimus et firmare rogavimus. Sig+num Petro Bernardi. Sig+num Oliba Adalbert. Sig+num Berenger Frac. Sig+num Guillem Gerall. Sig+num Bernard Uzalger. Sig+num Ramon Seger. Sig+num Bernards Segui. Sig+num Ricolf.

33

1063, agost, 16

Donació. *Sunifred i la seva esposa Riquilda donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou situat al comtat de Cerdanya, a la Vall Pedrera [Vall de Ribes], a la vila de Pedrera, a condició que els donadors el posseeixin durant la seva vida a canvi d'un cens anual d'un parell de gallines*.

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer I, carp. 14, núm. 300 (*olim* StJAb, sac C, núm. 172).
B. Canalars I, f. 135, núm. 10 (sac 16).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2198, p. 288-289.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 46, p. 116.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins*..., vol. III, núm. 611, p. 1113-1114.

158 × 302 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Seniofredus et uxor mea nomine Richillis donatores sumus ad domum Sancti Iohannis cenobii alodem nostrum quem habemus in comitatu Cerdaniense, in valle Petrariense, in ibidem villa que vocant Petrera. Et iste alodus advenit ad me Seniofredus per parentorum vel per comparatione seu per qualicumque voce et ad me Richell per meum decimum. Id sunt,

casas, casalibus, ortis, ortalibus, terras cultas et ermas, pratis, pascuis, silvis, garricis, aquis aquarum, vieductibus vel reductibus, omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari potest. Et habet afrontationes de una parte in torrente sive in via, de alia parte in terra Sancti Iohannis, de tercia vero parte in terra de Guifred vel suos eredes, de quarta autem parte in terra de Arnall Guilielm et de suos eredes. Quantum infra istas quatuor afrontationes includunt, sic donamus ad Sanctum Iohannem ipsa omnia superius scripta, cum exiis et regressis suis, quantum ibi abemus vel habere debemus, et dum nos vixerimus donemus ad Sanctum Iohannem servicium parilio uno de gallinas. Et est manifestum. Quam vero haec omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate, sine ulla reservatione, ad faciendum quodcumque volueris sane. Quod si nos donatores aut ullus homo vel femina contra ista carta donatione venerit ad inrumpendum, non hoc valeat vindicare, sed componat in duplo cum sua immelioratione. Et in antea ista carta donatione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta donatione XVII kalendas septembris, anno IIII regnante Philippo rege.

Sig+num Seniofredus, sig+num Richell, qui esta carta donatione fieri iussimus et testes firmare rogavimus. Wilielmus levita *(senyal)*. Oliba* sa+cer. Sig+num Iohannis. Sig+num Petrus.

Herallus sacer, qui ista carta donatione rogatus scripsi et sub + die et anno quo supra.

34

1063, setembre, 3

Donació. *Guillem dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses uns alous situats al comtat de Cerdanya, al* pagus *de Llívia i a la parròquia de Santa Maria de Talló [Bellver de Cerdanya], que havien estat de Ramon Guilabert i que havia comprat al comte Guillem.*

A. AMSJA (*olim* núm. 423).
a. MARTÍ. *Dietari*..., núm. 478, p. 484-485.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 47, p. 116.
347 × 132 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Wielmus donator sum domino Deo et Sancto Iohanne cenobii qui est fundatus in comitatu Ausona, in valle Riupullo, iuxta flumen Tezer. Per hanc scriptura donacionis

mee dono atque concedo ad Sanctum Iohannem suprascriptum omnem alodem meum qui fuit de Raimundo Guilabert, quem ego emi de Wielmo comite. Et est iste alodus in comitatu Ceritanie, in pago Liviense, in parrochia Sancte Marie que vocant Tolloni, vel in ieus terminos et in eius aiacenciis, cum illorum affrontacionibus et cum domibus que in eadem villa sunt, cum hominibus vel feminis et pertinenciis universis; simul cum ipso alodio qui est in Gallica, vel in eius aiacenciis et pertinenciis, qui fuit de Raimundo Guilabert, cum exiis et regresiis earum, propter mea bona voluntate, id sunt, casas, casalibus, curtis, curtalibus, et orteo qui ibidem est, et ortis, ortalibus, terras et vineas, cultas et ermas, pratis, pascuis, silvis, garricis, viaductibus et reductibus, omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari potest, qui michi advenit per comparacione vel per qualescumque voces. Sic dono ista omnia superius scripta per franchum alodium ad Sanctum Iohannem suprascriptum, sine ulla reservacione sane. Quod si ego donator aut ullusque homo vel femina qui contra ista carta donacionis venerit ad irrumpendum, non hoc valeat vindicare, quod requirit set componat ista omnia superius scripta in duplo, cum sua inmelioracione. Et in antea ista karta donacionis firma et stabilis permaneat modo vel omnique tempore, et non sit disrupta.

Facta ista carta donacionis III nonas septembris, anno IIII regnante Philipo rege in Francia.

Sig+num Wielmus, qui ista carta donacionis fieri iussit et testes firmare rogavit. Sig+num Seger Guiellm. Sig+num Pere Ebles. Sig+num Guiellm Bernad. Sig+num Ugo sacer.

Raimundus levita, qui ista carta donacionis rogatus scripsit et sub *(senyal)* die et annoque prefixo.

35

1071, abril, 19

Donació. *Les germanes Trassegònica i Riquilda donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou situat al comtat d'Osona, a la vall de Ripoll i de Sant Joan de les Abadesses, a la vila de Ges, a condició que elles i els seus descendents el posseeixin a canvi del pagament d'un cens anual de cera equivalent a un bon moltó.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer I, carp. 17, núm. 432 (*olim* StJAb, sac B, núm. 174).

B. Canalars I, f. 37, núm. 18 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2199, p. 290-291.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 48, p. 117.
c. FELIU-SALRACH. *Els pergamins...*, vol. III, núm. 765, p. 1311-1312.
142 × 450 mm. Bon estat de conservació.

In nomine Domini. Ego Tresgonca et Rrichell sorores. Certum quidem et manifestum est quia plcuit in animis nostris et placet, nullius cogentis imperio nec suadentis ingenio, set propria et spontanea hoc elegit nobis bona voluntas ut karta donacionis faciamus, sicuti et facimus, domino Deo et Santo Iohannes Bapstista, cuius monasterio situs est in valle Riopullo, iusta flument Tezer, de alode nostro proprio quod habemus in comitatu Ausona, in valle Ripoullo, in valle Sancti Iohannis, in villa que vocant Gesso, id sunt, casas, casalibus, curtis, curtalibus, ortis, ortalibus, terras cultas et hermas, arboribus fructuosis vel infructuosis, pratis, paschuis, silvis, garricis, aquis aquiarum, vieitibus vel reitibus, omnia et in omnibus, quicquid ibi habemus vel habere debemus per parentorum vel per comparacione aut per qualicumque voce. Et afrontat ipse alodus a parte orientis in ipso torrente que vocant Cananilla, et de meridie in strata publica, et de occiduo in via et in exeo, et de circi in terra Sancti Iohannis. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt, sic donamus ad domum Sancti Iohannis monasterii suprascripti omnem alodem, nostrum proprium cum omni integritate, sine ulla retinenca et resservacionem ea videlicet racione dum intervivo ego Richell et Tresgonca, sorores, nos et infantes nostri, teneamus vel tenant cum posteritate nostra ipsum aloudem suprascriptum totum in sbiuectione vel dominatione Sancti Iohannis suprascripti. Et donemus vel donet posteritats nostra per unumquemque annum ad domum Sancti Iohannis et ad habitatoribus eius cera I valente multuno optim. Et est manifestum. Quem vero hec omnia suprascirpta de nostro iure in potestate Sancti iohannis Babtiste tradimus. Et qui contra ista carta donatione venerit ad inrumpendum, componat in vinculo auri libra I. Et in antea ista donatio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta ista donatione XIII kalendas mai, anno XI regnante Phylippo rege.

Sig+num Tresgonca, sig+num Richell, qui ista carta donacione fieri iussimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Ranlo. Sig+num Gisad. Sig+num Adalet. Sig+num Raimun. Sig+num Bernard. Sig+num Estephanus.

Iohannes levita, qui ista karta rogatus scripsit et sub *(senyal)* die et anno quod supra.

36

1083, gener, 7

Restitució de béns. *Udalard Bernat i la seva esposa Ermessenda, vescomtes de Besalú, juntament amb el seu fill Pere Udalard, restitueixen al monestir de Sant Joan de les Abadesses, que és subjecte al cardenal Ricard, abat de Sant Víctor de Marsella, i a Bernat, abat de Santa Maria de Ripoll, les esglésies de Sant Julià de Vallfogona i de Sant Pere de Mogrony, amb tots els seus drets.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 1.
B. Canalars I, f. 127, núm. 6 (sac 15).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2201, p. 294-295.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XX, II, ap. V, p. 113-114.
c. GROS. "L'Arxiu...", núm. 51, p. 117-118.

In Dei omnipontentis nomine. Ego Udalardus, gratia Dei, vicecomes, et Ermessendis, vicecomitissa uxor mea, et filius noster Petrus Udalardi, volumus manifestum fieri omnibus hominibus ad quorum noticiam hec scripta pervenerit, quod ob adipiscendam peccatorum nostrorum veniam nullius compulsi terrore, sed sponte et voluntarie dimittimus et reliquimus domine Deo et Sancto Iohanni Rivipollentis cenobii, in potestate domini Ricardi, sacre romane ecclesia cardinalis et Massilensis monasterii patris et in potestate domini Bernardi, sancte Rivipollentis Marie abbatis, atque in potestate monachorum presentium, scilicet et futurorum, in prenominato cenobio Sancti Iohannis Deo iugiter servientium, illas duas ecclesias unam, videlicet, de Sancto Iuliano de Vallefacunda, cum suis decimis et primiciis et omnibus ad se pertinentibus, et alteram Sancti Petri de Mogron, cum universis que ad se pertinente, quas nos iniuste huc usque retinuimus. Et ideo recognoscentes nos iniuste et male adquisisse eiasdem ecclesias de talibus qui nec nobis dare poteurunt, nec ipsi iuste et secundum Deum posedere dum tenerent sicut supra insertum est reddimus domino Deo et Sancto Iohanni predicto, omnia hec in potestate supra iam nominatorum, ita ut neque nos neque aliquis homo vel femina de nostra posteritate vel successione neque aliqua unquam persona per nos neque per nostrum donum, neque per nostram ullam vocem vel occasionem habeat ullam licentiam in eisdem

ecclesiis neque in his que ad easdem ecclesias pertinent aliquid possidendi, habendi, vel tenendi aliquo modo, aliqua ratione a modo et deiceps. Et ut hec scriptura guirpicionis firma et stabilis permaneat omni tempore manibus nostris propriis frimamus et roboramus, et hos qui vident vel audiunt firmari rogamus. In super etiam dominum comitem seniorem nostrum obnixe rogamus ut ipse manu sua roboret et cornfirmet et in defencione baiulia sua talitem habeat. Ut si aliquis unquam perversus quod absis contra hanc firmitate venire in aliquo temptaverit ipse quasi bonus miles Domini male persumptis temerarios ausus frangat et solide et libere tranquille et paccate Sancto Iohanni et monachis suis in loco suo permanentibus tenere et possidere faciat ut fructum bone mercedis sibi adquirat.

Quod factum est VII idus ianuarii, anno incarnationis Xristi millesimo LXXX III, inditione VII, regni Philippi regis XXIII.

Sig+num Udalardi vicecomitis. Sig+num Ermesendis vicecomitissa. Sig+num Petri Udalardi filii nostri, qui hanc scripturam scribere mandavimus et manibus nostris firmavimus et testes firmari rogavimus. Sig+num Wilelmi Olibe. Sig+num Wilelmi Bligerii. Sig+num Bernardi Mironis. Sig+num Raimundi Mironis. Sig+num Stephani. Berengarius* gratia Dei, Ausonensis episcopus +. Bernardus* archidiaconus *(senyal)*. Bernardus* comes Bisuldun + ensis.

Fulcho monachus et sacerdos, qui hoc scripsi sub die et anno quo supra *(senyal)*.

37

1083, novembre, 4

Empenyorament. *Berenguer Sunifred de Lluçà, bisbe de Vic, per tal d'ajudar els clergues de Sant Joan de les Abadesses, injustament molestats pels monjos de Santa Maria de Ripoll, empenyora a Bernat Guillem, ardiaca de Barcelona, un mas que té al territori de Barcelona, als llocs anomenats Palomar i Provençana.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 9 (*olim* Montblanc, sac Maria, núm. 1135).

a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 52, p. 118-119.

Sanccitum quoque ab antiguis patribus repperitur ut quotienscumque de ecclesiastibus rebus intetio vertitur licitum sit eapiscopis cum assensu suorum clericorum res aecclesiae sive possessiones

distrahere, tribuere, sive inpignorare ad valorem atque utilitatem predictae aecclesiae. Qua propter istius scripture noticia omnibus utrisque ordinis hominibus sit manifestum, quia hac de causa fuit hoc pignus factum propter principatum atque dominium ipsius abbatie Sancti Iohannis Rivipollensis, quod sancta sedes Ausonensis habuit sive in eternum habere debet inibi, quod monachi cenobii Sanctae Mariae ausibus male voluntatis voluerunt inde nimium reppellere, et in eternum pugnando maxima illorum virtute delere, in quibus pugnis atque intencionibus diuturnis fuit expresum subtus nominatum avere ab episcopo sive suis clericis subscriptis, cum aliis illorum augmentis sive donis de eorum propriis rebus inibi factis. Ideoque ego Berengarius Seniofredi, annuente divina gracia sancte sedis Ausonensis pontifex, paritier cum assensu clericorum ibi commoratium, in Dei eterni regis nomine, inpignorator sum tibi Bernardo Guilelmi sancte sedis Barchinonensis archidiachono. Sit etiam per hanc scripturam istius nostre inpignorationis manifestum quia, ad hoc quod superius narratur, accomodasti nobis solidos ducentos de pura plata ad pensum monetae Barchinonensis. Propterea inpignoramus tibi ipsum nostrum mansum quem habemus in territorio Barchinonensi, in loco nominato Palumbario sive Provincialibus nominati, cum omnibus eis hedificiis, terris cultis atque incultis, vinies atque ortalibus, cum diversi generis arboribus, pratis atque pascuis, cunctis aliis rebus sive pertinentiis ad iam dictum mansum quocumque modo pertinentibus sive debentibus. Advenit autem nobis ob collationem cuiuscumque fidelium, sive quolibet alio modo aut ordine. Terminatur autem a parte orientali in alveo Bisotti, de meridie in maris littore, ab occiduo in loco nuncupato Perilione, ad septentione in montium Sublimitate. Quantum autem inter iam dictos terminos habemus quod quocumque modo pertinet ad iam dictum mansum sive ad prelocuta omnia totum ad integrum tibi predicto Bernardo inpignoramus, et de nostro iure in tuum dominium sive potestatem pleniter tradimus, in tali quoque modo et ordine ut inde accipias omnes ipsum fructum et habeas per unumquemque annum propter predictum debitum, et teneas hoc totum sive possideas de hac prima festivitate Sancti Andree apostoli, que celebratus pridie kalendas decembris, usque ad istos quinque primos venientes atque finitos annos qui adhuc sunt veniendi, et acceptis sive recollectis cunctis ipsis fructibus de predicto annorum numero ex prelocuto manso, reddamus tibi totum tuum prelocutum avere, delibere et integriter, et tu nobis hanc scripturam sine ullius temporis elongatione. Si vero predic-

tum debitum tibi vel illi homini aut illis hominibus cui vel quibus illud dimiseris aut dederis quocumque modo non habeamus in iam dicto termino persolutum, in eodem que modo non habeamus in iamdicto termino persolutum, in eodem modo et ordine superius inserto, tenas sive teneant totum, sive possideas atque possideant iamdicte hominum persone usquedum de nobis inpignoratoribus sive nostris decessoribus in prelocuto termino, recollectis cunctis ipsis fructibus totum tuum prenotatum avere habeas sive recipias, atque habeant sive recipiant illi predicti homines cui vel quibus predictum debitum qualicumque modo dimiseris atque dederis, et nos habeamus hanc scripturam. Si ergo nos inpignoratores vel nostri successores, tam pontifices quam clerici, voluerimus sive voluerint hoc disrumpere vel infringere vel cuiuscumque ordinis homo facere temptaverit, componamus sive componat tibi predicto Bernardo vel aliis predictis hominibus predicta omnia in triplum et postmodum maneat hoc in eternum firmum.

Quod fuit factum pridie nonas novembris, anno XXIIII regni regis Philippy.

Berengarius gracia Dei episcopus, sig+num Bernardus archidiachonus *(senyal)*, Reimundus Natinheus *(senyal)*.

Berengarius sacerdos et paraphonista hic adsunt sua scripta *(senyal)*.

38

1086, juny, 21

Donació. *Bernat Joan, sacrista, dóna a l'església de Santa Maria de Vilabertran un alou situat dins el terme de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa, al lloc anomenat Castellar i Fontllebrera; tanmateix, se'n reserva l'usdefruit. Confessa, a més, que aquest alou l'havia rebut de l'església esmentada perquè el benefici es destini a l'obra i al sosteniment d'aquesta, a Pere Rigald, sacerdot, i a la resta de clergues de la comunitat.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 36.
B. Canalars I, f. 54, núm. 1 (sac 8).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 53, p. 119-120.

In Christi nomine. Ego Bernardus Iohannis donator sum domino Deo et Sancte Marie Villebertrandi propter Deum et remedium anime meae et parentorum meorum, tam vivis quam defunctis, alodem meum quod ego habeo infra terminos pa-

rroechie Sancti Martini de Aquacia, in locis que nominantur Kastellare et Fontelepraria, scilicet, mansos et cabannerias, cum ipso manso de Rocheta et ipso boscho de Arto, et ipsas calmes usque in Paratam Luporum et usque ad Curbariam et usque ad Canalilias et usque ad Condaminam et usque ad Collem de Fullosa et usque in parroechiam Sancti Iohannis, cum omnibus ad usum et servicium predictorum mansorum pertinentibus, videlicet terras laboratas et eremas et tractas, et vineas, seu prata atque defensas necnon pasturas, sive usativos et servicia que ego habeo de iamdicto alodio remaneant ei per hanc scripturam mee donacionis iam dicte Sancte Marie sine ullo retentu tali modo ut ego Bernardus teneam atque possideam iamdictis alodiis usufructuario me vivente per beneficium predicte matris ecclesie et Petrum prelatum eiusdem loci et clericis ibi Deo servientibus. Et vos habeatis et teneatis per censum et recognicionem hanc scripture donacionis ipsum mansum, quod ego dono ad opera ecclesiae predicte Sancte Marie, et post obitum meum solide et libere deveniat iam dictum alodium in iure et donacione predicte Sancte Marie et clericis ibidem Deo famulantibus, tam presentibus quam futuris. Si quis hanc scripturam donacionis hac mercedem largicionis irrumpere conatus fuerit nil proficiant aut perficiat sed predicto alodio iam dicte ecclesie et suis in duplo componat, et in antea ut sacrilegus condemnetur.

Acta autem hec scriptura donacionis XI kalendas iuli, anno XXVI regnante Philipo rege.

Et ut hec scripturam donacionis atque mercedem largicionis in omnibus optineat firmitatem, ego Bernardus sacrista et clericus manu mea scribendo firmo et teste subterius scripsi firmari iubeo atque togo. Remundus Elprici presbiter. Reimundus sacer.

Petrus subdiachonus qui hanc scripturam donacionis largicionis scripsit atque sub *(senyal)* scripsit die et anno quo supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

39

1086, octubre, 13

Concessió i jurament de fidelitat. *Bernat II, comte de Besalú, autoritza que la comunitat de clergues establerta al monestir de Sant Joan de les Abadesses estigui sota l'autoritat de Berenguer Sunifred de Lluçà, bisbe de Vic, es regeixi segons la regla de sant Agustí i pugui, quan el bisbe hagi mort, escollir lliurement*

l'abat que els governi. A continuació, Bernat II presta jurament de fidelitat i es compromet a no prendre'ls més l'abadia.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 86.
C. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 1 i 1 dupl.; còpies del segle XII (*olim* StJAb, sac C, núm. 275).
D. Canalars I, f. 2, núm. 9 (sac 1).
E. AMSJA, còpia del segle XVIII.
F. BC. Pascual, ms 729, vol. IX, f. 206.
a. VILLANUEVA. *Viage*..., vol. VIII, núm. XIV, p. 241-242.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 353, p. 334-335.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2216, p. 323-324.
d. GROS. "L'Arxiu...", núm. 54 i 55, p. 120-121.

Anno millessimo octuagessimo VI. Veniens domnus Bernardus comes Bisulunensis ad coenobium Sancti Iohannis Rivipollentis, divino tactus amore, contulit ecclesiam ipsam beatissimi precursoris Christi, cum omni honore clericis ibidem manentibus et eorum successoribus, ut ibi canonice viverent et regulam beati Augustini secundum Deum tenerent, atque obedientes Berengario episcopo secundum cannonum institutiones et patris sui Augustini normam existerent. Migrante vero eodem episcopo ab hoc saeculo, excipiant in abbatem illum quam utilem eidem ecclesiae, bonisque moribus ornatum melior pars cannonicorum elegerint secundum Deum. Et si quis eis praedictam domum euferrer voluerit, erit inde adiutor eorum sicut melius secundum Deum potuerit. Hanc ergo donationem si filius eius aut alius haeres illius infringere temptaverit ab omni honore suo eum exhaerendando excludit.

Facta est haec scriptura donationis III idus octobris, anno XXVI regni Philippi regis.

Girbertus sacerdos, qui hanc scripturam rogatus scripsi sub die et anno + quo supra.

Iuro ego Bernardus Bisuldunensis comes, Deo et Sancto Iohanni, quod hunc locum qui dicitur coenobium et abbatiam Sancti Iohannis Rivipollensis ab hodierno et deicebs non auferam clericis qui ibi victuri sunt secundum Deum et regulam Sancti Augustini. Et si homo vel faemina paedictum locum eis auferre voluerit, adiutor ero Deo et Sancto Ionanni et illis secundum Deum. Et sicut superius scriptum est, si o tenre et o atendre Deo et Sancto Iohanni et illis per fidem rectam sine enganno per Deum et haec sancta.

40

1089, maig, 19. Roma

Butlla. *Butlla "Iustis petitionibus" del papa Urbà II, adreçada a Berenguer Sunifred de Lluçà, bisbe de Vic, que deslliura el monestir de Sant Joan de les Abadesses del poder secular i posa sota la protecció de la Seu Apostòlica la canònica augustiniana que l'esmentat bisbe havia establert. També es fixa un termini de quaranta dies perquè se li restitueixin els béns que havien estat sostrets i es reitera la llibertat de l'abadia per a l'elecció de l'abat. La canònica haurà de pagar a Roma, cada any, 3 mancusos de València com a tribut.*

A. AMSJA.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 4 i 4 dupl.; còpia del segle XII (*olim* StJAb, sac C, núm. 242 i 279).
C. Canalars I, f. 1 i 3, núm. 6 i 27 (sac 1).
D. AMSJA, còpia del segle XVIII.
E. BC. Pascual, ms 729, vol. IX, f. 206-207.
a. FLOREZ. *España*..., ap. XVII, p. 292-294.
b. VILLANUEVA. *Viage*..., vol. VIII, núm. XV, p. 242-244.
c. JAFFE. *Regesta*..., núm. 5395, p. 662.
d. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 357, p. 337-339.
e. MIQUEL. *Regesta*..., núm. 7, p. 21.
f. GROS. "L'Arxiu...", núm. 56, p. 121.

390 × 595 mm. Estat de conservació regular, tot i que no n'afecta la lectura. No conserva el segell papal.

Urbanus episcopus, servus servorum Dei. Karissimo fratri Berengario Ausonensi episcopo, futurisque post eum rectoribus in abbatia Sancti Iohannis Rivipollensi in perpetuum. Iustis petitionibus aurem accommodare, iustique votis assensum prebere nos convenit, qui auctore Domino, licet indigni, iustitiae custodes atque praecones in excelsa apostolorum principium Petri et Pauli specula postit sumus. Quia igitur inspirante Deo, karissime frater B[erengario] beati Iohannis abbatiam secus Tezerem fluvium, quae Rivipollensis dicitur, a saecculari dominatione eripiens, kannonicos ibi secundum beati Augustini regulam statuisti, nos eorum professioni religionis providentes augmenta, petitioni tuae libenter annuimus, et eandem ecclesiam spetialiter in sedis apostolicae tutelam protectionemque suscepimus. Quam videlicet ecclesiam Bernardus Bisundunensis comes per manus propriae cautionem sua potestae exittam, sua etiam liberalitate dominatam, tuis in manibus Domino recusavit, quamque tu praedictis kannonicis ad sancte vitae conservationem conferens, alodiorum tuorum collatione

ditasti. Quamdiu igitur religionis tramitem secundum apostolicam disciplinam ipsi ipsorum que successores servaverint, praedictam eis ecclesiam ad honorem sedis apostolicae confirmamus, et ab ea omnem secularem dominationem excludimus. Virtute sancti Spiritus et apostolorum Peti et Pauli aucthoritate sanctientes, quatinus omnia quae hodie per tuam concessionem vel per supra dicti comitis donationem, vel per aliorum oblationem fidelium possident, siv[e quae in futurum] iuste poterunt largiente Domino adipisci, integra eis et illibata permaneant. Eos autem, qui bona ad locum ipsum pertinentia violenter retinent, agnito praesentis tenore privilegii, [secundo] tertiove commoniti, nisi intra quadraginta dies ea restituerint, aut pacto congruo satisfecerint, ab ecclesiarum eos liminibus cohercemus. Tu itaque, venerabilis frater B[erengario] quia eandem ec[clesiam] tua industria liberans, tuis etiam collationibus locupletasse dinosceris, vice nostra eis omni vitae tuae tempore patrocinium et dominium exhibebis. Post tuum transitum nullus eis in abbatem prestituatur, nisi quem ipsi consensu communi, aut ipsorum pars praestantior ad honorem sedis apostolicae cum consensu Bernardi comitis, si tunc superfuerit, secundum Dei timorem elegerint. Salva tamen Ausonensium pontificum kannonica reverentia quamdiu praedictam abbatiam benigne tractaverint, et huius mostri privilegii statuta servaverint. Vos igitur, karissimi filii, o[portet] regularis ordinis tramitem ferventer insistere, ut quanto a saecularibus tumultibus liberiores estis, tanto divinis studiosius servitiis insudetis. Ad indicium autem perceptae huius a Romana ecclesia libertatis, dilectioni vestrae dignum est mancusos III Valentianae monetae. Lateranensis palatio quotannis exsolvere, et Romanorum pontificium diligentius decreta servare. Sane hoc nostrae privilegium sanctionis siquis in erastiunum archiepiscopus, aut episcopus, rex, princeps, dux, marchio, comes, aut vicecomes, aut persona quaelibet magna vel parva, potens aut impotents, scienter infringere aut temere violare praesumpscrit, et constitutum praedictae abbatiae ordinem evertere, vel eius bona invadere, molestare, aut suis usibus nequiter applicare temptaverit, secundo, tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, a Christi et ecclesiae corpore potestate eum auctoritatis apostolicae segregamus. Conservantibus autem pax a Deo et missericordia praesentibus ac futuris saeculis conservetur. Amen. Amen. Amen.

[*Al ròdol del cercle:*] + Benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi; [*al centre del cercle:*] Sanctus Petrus Sanctus Paulus Urbanus papa II. Bene valete.

Datum Rome per manus Iohannis sanctae Romanae ecclesiae, diachoni, kardinalis et prosignatoris domini Urbani papae II. Anno dominicae incarnationis [M] L XXX [VIIII], indictione XLL, XIIII kalendas iunii, anno pontificatus eiusdem domini Urbano secundo.

41

1089, desembre, 11

Restitució de béns. *Els germans Ademar Ramon i Guillem Ramon de Castellar reconeixen que disposen injustament de la capellania de l'església de Sant Salvador, situada a la vall de Bianya, i que per manament de Berenguer Guifré, bisbe de Girona, i pel preu de 100 sous de Besalú, la restitueixen al monestir de Sant Joan de les Abadesses i a Berenguer Sunifred de Lluçà, bisbe de Vic, amb tots els seus drets.*

A. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 63.
B. Canalars I, f. 16, núm. 32 (sac 4).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2206, p. 305-307.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 57, p. 122.

Notum sit omnibus presentibus atque futuris. Quod ego Ademarus Reimundi et Guillermus frater meus de Kastlar, recognoscimus nos hucusque iniuste tenuissemus kapellaniam ecclesie Sancti Salvatoris que sita est in valle de Biania quam iuris esse cenobii Rivipullentis Sancti Iohannis Baptiste omni modo profitemur. Id circo in Dei nomine per presentem scripturam reddimus, diffinimus atque evacuamus nos domino Deo et beato Iohanni Baptiste per iussionem domini Berengarii Gerundis presulis, in cuius episcopato ecclesia illa sita est, et in potestate domini Berengarii Ausonensis episcopi qui pre esse iamdicto cenobio videtur Sancti Iohannis, et in manu domini Guillermi prioris, et Bernardi Mironis, et Bernardi Raimundi, et Bernardi Olibani, et Poncii Durandi atque Girberti Mironis, et in presentia scilicet domini Bernardi Iohannis, et Arnalli archidiaconi Urgellensis que vocitatur de Gordia, et Guillermi Geralli atque Bernardi Uzalgari, Bertrandi Bligeri et aliorum bonorum omnium qui ibi affuerunt, sic [iakuimus] et diffinimus ipsam kapellaniam et presbiterartum ad integrum cum omnibus ad se pertinentibus et omnem servicium et dominationem et usum que propter capellaniam in iamdicta Sancti Salvatoris ecclesia actenus quodcumque modo abuimus.

Et si quas voces vel rectitudines in prefata kapellania ego iamdicto Ademar et Guillermus frater meus aut quo eredes nostri umquam habuimus, ita ut ab hodierno die et deinceps neque nobis neque aliqui fratrum nostrorum vel coonsaguineorum aud cuiquam utriusque sexus hominum aliquo modo sit capellaniam vel presbiteratum abere aut tenere aut auferre aut reclamare, vel quolibet pacto requirere, sed omni nostra reditudine sia qua est et voce sopita per presentis scripture tradicionem ad integrum veniat in potestatem ius adque dominium prefixi Sancti Iohannis et [kanicorum] in iamdicto cenobio comorancium ad quocumque voluerint faciendum. Si autem nos aut aliquis hominum hanc cessionem, diffinicionem atque evacuacionem in aliquo infrinfere temptaverit nihil penitus proficiat sed hoc inviolabiliter permanente iram Dei omnipotentis et omnium sanctorum eius incurrat et ab omni Christianitatis consocio alienus efficiantur et in super cum Iuda traditore diabolo et angelis eius in inferno prehenniter cruciandus tradatur. Accipimus autem nos iam dicti fratris a prefati cenobii cannonicis pro hac definicione vel lacitione centum solidos denariorum monete Biisundini et accipitrem unum.

Actum est hoc III idus decembris, anno XXX regni Philipi regis.

Sig+num Ademari, sig+num Guillermi Raimundi, qui hanc presentem scripturam cessionis, diffinicionis atque evacuacionis fieri iussimus, firmavimus et infrascriptis testibus firmari rogavimus. Sig+num Dalmad, sig+num Mironi, sig+num Berengarii Bernardi, scripsit et hoc [pavit], sig+num Bernardus presbiter.

42

1090, juny [Pentecosta]

Restitució de béns. *El cardenal Rainer, legat papal al concili de Tolosa, i Amat d'Oloró, arquebisbe de Bordeus i legat del papa Urbà II, manen als bisbes de Girona, Osona, Urgell, Elna i Barcelona que facin restituir als clergues de Sant Joan de les Abadesses tots els béns que els havien pres Ricard, abat de Sant Víctor de Marsella, i els seus monjos.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Berenguer Ramon II, núm. 86; còpia de finals del segle XI.
C. BC. Pascual, ms. 729, vol. IX, f. 207.
D. Canalars I, f. 2 i 4, núm. 9 i 36 (sac 1).

a. FLOREZ. *España...*, ap. XVII, p. 294.
b. VILLANUEVA. *Viage...*, vol. VIII, núm. XVI, p. 245-246.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 361, p. 341-342.
d. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2216, p. 323-324.
e. GROS. "L'Arxiu...", núm. 58, p. 122.

In concilio apud Tolosam habito, cui interfuerunt XX episcopi et abbates quam plurimi, Renerius cardinalis et legatus Sanctae Romanae ecclesia, et Amatus archiepiscopus et legatus Urbani papae, cum coeteris episcopis iudicaverunt de negotio et quaerimoniis quae clerici Sancti Iohannis deposuerunt coram eis de Richardo abbate, et eius Massiliensibus monachis, ut idem Richardus et monachi eius redderent beato Iohanni et ipsis clericis omnia praedia et possessiones et ornamenta et coetera mobilia, que ipsi eo tempore quo tenebant ecclesiam eiudem Sancti Iohannis abstulerunt et donaverunt et donare fecerunt et raptoribus consenserunt. Renerius cardinalis Sanctae Romanae ecclesiae et legatus venerabilibus episcopis B[erengario] Gerundensi, et B[erengario] Ausonensi, atque B[ernardo] Urgellensi, sive A[rtaldo] Elenensi, et B[ertrando] Barchinonensi, salutem. Volumus esse notum dignitati vestrae clericos beati Iohannis Rivipollensis depossuisse quaerimoniam in concilio Tolosano super parrohechianis vestris qui omni reverentia postposita auferunt eidem beato Iohanni ecclesias et non nulla ecclesiastica praedia. Unde monemus et auctoritate apostolica praecipimus ut eos ab hac rapina cessare amoneatis, et beato Iohanni quae sui iuris sunt praedicatione et excommunicatione reddere faciatis. Quod si voluerint sciant se excommunicatos et ab omni christiana comunione eiectos auctoritate beatorum apostolorum Petri et Pauli et reverentissimi papae Urbani et conventu totius concilii Tolosani quoadusque resipicant et quae invaserunt dimittant. Quos eodem modo a vobis excomuniari Sanctae Romanae ecclesiae auctoritate praecipimus donec ad dignam satisfactionem veniant.

Nota de mossèn Josep Masdeu: "Avui no existeixen però sí al segle XV. Parassols i altres escriptors eclesiàstics han parlat d'elles."

Nota de mossèn Miquel dels S. Gros: "Sobre la datació d'aquest document vegi's Kehr. «El Papat...», p. 62."

43

1093, gener, 13

Testament. *Testament de Bernat Joan, clergue, nebot d'Oliba, abat i bisbe. Nomena marmessors les persones següents: Pere Ri-*

gald de Vilabertran, Bernat Guifré, cabiscol, Arnau Gaufred de Palera, Bertran Ponç de Milany, Guillem Ramon d'Espasens i Ramon Guillem, clergue. Consigna el seu nombrós llegat patrimonial que es distribueix entre els monestirs de Santa Maria de Ripoll, Santa Maria de Vilabertran, Santa Maria de Panissars, Santa Maria de Besalú, Santa Maria de Lledó i Sant Joan de les Abadesses; també reben part dels seus béns la seu episcopal de Girona, el seu nebot Guillem Ramon, clergue, Berenguer Arnau i Berenguer Sunifred de Lluçà, arquebisbe de Tarragona.

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 2.
B. Canalars I, f. 38, núm. 22 (sac 6) i f. 54 núm. 2 (sac 8).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2208, p. 308-314.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 59, p. 122.

Quia nullus in carne positus mortem evadere potest. Id circo, ego Bernardus Iohannes, iacens in ipsa mea domo de Aguaca, detentus mana egritudine et cogitans de die mortis mee, in mea plena memoria ac loquela, eligo michi elemosinarios et manumissores, scilicet, Petrum Rigualldi Vilae Betrandi, et Bernardum Guifredi capiscole nec non, et Arnallum Gaucefredi de Palera, et Bertrandum Poncii de Mellan, ac Guillelmum Raimundi de Espasen, et Raymundum Guillelmum clericum fratrem eius, quibus deprecans tribus plenisimam potestatem post obitum meum distribuendi omnium facultates rerum mearum inmovilium atque movilium sicut in hoc testamento meo in venerint scriptrum. Primitus debito corpus meum ad sepeliendum beato Iohanni Baptiste Rivipullensis cenobio de donacionibus vero quas Domino et sanctis ius per remisionem pecatorum meorum dimito primum remanea Sancte Marie Rivipullensis ipsum meum alodium de Sennarucio et de Vitabona et Tarnadela, cum omnibus que pertinent ad usum et servitium omnium et ipsum mansum de Fullosa ubi bi apendentibus simul cum ipso boscho de Cumo, sicut scriptum est in ipsa carta donationis quam ego fieri iussi et firmavi ei et dimitto sibi omnes alodios suos quos teneo in pignora aut per fevum sive per escamviationes aut per qualicumque modo simul, cum ipsis mansionibus quas ego teneo prope ecclesiam Sancti Eudaldi sine ullo retentu et Sancte Marie Ville Bertrandi ipsum meum alodium quod ego habeo infra terminos parroquie Sancti Martini de Aguacia, in locis qui nominant Kastellare et Torre Lepraria, scilicet mansos et kabannerias, cum ipso manso de Rocheta et ipso boscho de Ario, quantum ibi habeo et habere debeo

et ipsas kalms usque in Paratam Luporum et ad Curbariam et usque ad Kanalilas et usque in parroquia predicti Sancti Iohannis, cum omnibus ad usum et servitium predictorum manssorum pertinentibus, videlicet terras laboratas et ermas et tractas et vineas seu prata atque defensas nec non et pasturas sive usativos et servitia que ego habeo de iamdicto alodio remaneant ei sine ullo retentu, et predicto Sancto Iohanni dimitto ecclesiam Sancti Martini Aguacie, cum universis decimis et primitiis parrochie sue, et cum omnibus oblationibus et cimiteriis et donationibus predicte ecclesie pertinentibus sine ulla retencione, excepto ipsum tertium iam dicte ecclesie Santi Martini quem teneat Guilermus Remundi dum vivit et post obitum suum revertat in potestatem Sancti Iohannis, et dimitto predicto Guillelmo ipsum mansum quem tenet Iohannes Alarici per eum et post obitum eius revertat in potestate Sancti Iohannis, et ipsas meas kassas de Aguaca cum ipsis ortis teneat Guillelmus Remundi per Sanctum Iohannem et per clericos eius et in illorum servitio dum vivit et post obitum eius revertattur beato Iohanne. Item Bertrando Poncii ipsum mansum quam tenet per me in Aguaca ut habeat eum per Guillelmum Remundi ad fevum et post obitum Bertrandi remaneat Guillelmo Remundi et post obitum amborum transmutetur in potestatem Sancti Iohannis. Item ipsum mansum de Connamina quam pater meus dedit Sancto Iohanni dimitto Olibe Adalberti ut teneat eum per Sanctum Iohannem et clericus dum vivit et post obitum eius revertatur Sancto Iohanni. Iterum dimitto predicto Sancto Iohanni aliud cunctum meum alodium, quod ego habeo infra iamdictam parrochia Sancti Martini, scilicet mansos cum terris vel laborationibus hominum habitancium in ipsis, simul cum eremis et boscis calmibus et pasturis et tractis et ipsum puium in quo kastrum Penne est constructum, cum ipso monte Irato et ipso monte de Taga et colle de Iove, sine ulla reservatione, et in super dimitto predicto Sancto Iohanni omne meum alodium de Iesso, cum omnibus ad eudem alodium pertinentibus qui michi advenit de parentibus mee, et aliud alodium quod ego teneo in iamdicto Iesso et in Ennegonibus per pignoram de centum mancussis ceptimi aut iafarinis quos micho debebat condam Bernardus de Belaucel, dimitto predicto Sancto Iohanni tali tenore et si aliquis ex eis propinquus cui legaliter sucesserit redimere voluerit donet iam dictos mancusos Sancto Iohanni et clericis eius et recuperet prefatum alodium et ex iam dictis mansis de prefato pignore dimitto unum quam Guillelmus Radulfi tenet, Guillelmo

Remundi nepoti meo in vita sua et post obitum eius solide et libere transmutetur in propietatem Sancti Iohannis. Item dimitto predicto Sancto Iohanni omnia sua alodia et ecclesias et pignoras quas ego teneo per qualicumque modo sine diminutione aliqua. Et Sancte Marie Paniceuris dimitto ipsum meum alodium quod habeo in parrochia Sancti Felicis de Bruguera et Sancti Vicentii de Planedoles et parrochia de Nevano et duas partes ecclesie Sancte Maria de Eschales, cum decimis et primitiis suis et oblationibus sibi pertinentibus et omne alodium quod habeo in parrochia iam dicte ecclesie de Eschalis sine ulla reservatione. Et ad kanonicam Sancte Marie sedis Gerunde dimitto ipsum meum alodium cum omnibus suis pertinentiis quod habeo in parrochia Sancti Andree de Ioterricio aut homines tenet per me et teneant illud predicti fratres Raimundus Guillelmi clericus et Guillelmus Raimundi dum vixerit et post obitum illorum revertat iam dictum alodium in ius et dominatum prefate kanonice sine ullo retentu, et ipsum alodium quod michi dimissit vivolario iure Berengarius Gaucefredi de Sedernes cum ipso esplet dimitto iam dicte kanonice sedis Ierunde. Et Sancte Marie kastrum Bisuldini dimitto ipsos duos alodios quos teneo nominatim Kannocis eiusdem ecclesie fideliter comorantibus sine ulla retencione et ipsum mansum de Gogineis et de Prato quos teneo de Sancto Laurentio dimitto sibi fideliter sine ulla reservatione. Et Sancte Marie Letonis dimitto ipsum meum mansum de Aguaca, quam tenet Arnallus Mironis de [Pugnal] et ipsum mansum de Noger quem Amalricus tenet dimitto Petro Guillelmo nepot meo dum vivit et post obitum eius revertatum in potestatem Sancti Iohannis et ipsum alodium Poncii Bernardi quod ego teneo in pignora eiusdem Pontio fideliter reliquo cum uno cavallo quem mando ut redimat de Arnallo Tallant. Et ipsum alodium quod habeo in Kalleges dimitto Arnallo Arnalli nepoti meo et ipsas meas domos Gerunde quas emi de Gualtario et de Bonifilio Donnutii dimitto Petro Guillelmi clerico nepoti meo et alias mansiones que fuerunt Mironis Guaschet simul cum ipsis baiulies quas habeo in Lambellis dimitto Raimundi Guillelmi clerico nepoti meo et cum ipso kavallo quam habeo cum Petro Bernardi de Vinea et ipsas baiolias et servitia que pater meus habuit et ego habeo in meo honore et pro meo habere deveo videlicet in Iesso et in Cubilsecho et in Kampo et in Salterro et in Mossellols et in Solamal et Trunils et in Bruguera et in Fagunnella dimitto Guillelmo Raimundi nepoti meo tali tenore ut ipse Guillelmus bene defendat iam dicta alodia que ego dimitto predictis Sanctis Dei per

remedio anime mee et idem Guillelmus nichil mali faciat in iam dictis alodis sanctorum et omnes meas voces et dredtadges que habeo in valle de Possada de alodio que michi adveniunt ad parentibus meis dimitto Sancte Marie de Panicars similter omnes fevos et baiulias que habeo in Pausata et que ibi michi adveniunt de parentibus meis dimitto Guillelmo filio Arnalli Guillelmi de Todela. Et ipsum honorem de Clusa, cum ipso kastrum cum medietate de ipso dominico que ego ibi teneo per Berengarium Arnalli salva sua fidelitate et alias omnes meas voces, que habeo in iamdicto honore de Clussa et ipsas baiulias de Calmedela habet a Berengarius Arnalli dum vivit et post obitum eius remaneant predicta omnia Arnallo Guillelmi et filio suo tali modo ut habeat iamdictum castrum de Clussa, cum ipso honore per Guillelmum Bernardi de Sancto Christoforo, sicut Berengarius Guillelmi habuit per eum et ipsas baiulias quas habeo in villare Kastellano et in Samuga et in Villa Rubea. Et alodium quod fuit de Gerallo archidiacono et quod dimissit Sancto Laurentio et Sancto Petro dimitto Berengario Arnalli de Salles et dimitto Guillelmo Gaucefredi kastrum de Penna cum ipsa kastellania et cum ipso fevo de Aguaca, quem Arnallus Tallant tenet per me et habeat iamdictum kastrum cum ipso fevo per Guillelmum Remundi, et dimitto cum sua baiulia et ipsa mea mula meliore ad opera ecclesie Sancti Iohannis et chiphos argenteos cum annulo ad restaurandam crucem Sancti Iohannis. Et ipsos gradals dimmitto Sancto Iohanni ut sint patene ad corpus Domini. Et ipsam mulam quam habui de Rossello dimitto Sancte Marie Paniceris, et meam mulam nigram archiepiscopo Terrachone ita ut donet Bernardo capiscole II libras plate aut accipiat ab eo unde, et ipsa mea mula baia de somer, cum ipso lecto et habentis et pannis et ipsa [cholced...ra] et salma cum ipso stramento dimitto Raimundo Gillelmi clerico, et ipsam mulam quam habet Poncii Otonis dimitto sibi tali modo ut donet inde unam libram plate episcopo Ierundensi quam deprecor ut me absolvat, et Petrus Bernardi per ipsum mulum quam michi devet donet aliam libram plate ad ipsum ospital de Ierunda, et illud censum quod male superposui et ad crevi meis hominibus de Sennarucio et Vitabona et Tamadela penitet me fecise et precor abbatem Rivipollense ut illi pagenses non faciat aliud censum nisi illum quam patre meo dedero et super pallicium meum cum pellicia habeat Petrus Guillelmus clericus et ipsas meas obes quas habeo in Aguaca et in Sorrocha cum quatuo equibus dimitto Sancto Iohanne.

Est actum hoc testamentum idus ianuarii, anno XXXIII regni Filipi regis.

Ego Remundus Guillemi clericus, advicem iam dicti testatoris hoc testamentum sua iussione firmo Bernardus Iohannis clericus qui hoc testamentum fieri iussi signo puncti firmavi et testibus firmare rogavi. Sig+num Guillelmus Raimundi. Sig+num Guillelmi Petri. Sig+num Arnallus Tallant. Sig+num Petri Suniarii. Sig+num Guillelmus Gaucefredi. Sig+num Petrus Guillelmi.

Sig+num Bernardus capellanus [...] sacer qui hoc testamentum rogatus scripsi et subscripsi die et anno quo supra.

44

1093, gener, 22

Donació. *Bernat Joan, clergue, nebot d'Oliba, abat i bisbe, dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses l'església de Sant Martí d'Ogassa, amb tots els seus drets, i els masos que tenen Joan Alaric i Bertran Ponç, el mas de la Coromina, la muntanya on està construït el castell de Pena i uns alous a les viles de Ges i Negons; totes aquestes possessions estan situades al comtat d'Osona, al terme d'Ogassa i a la vall de Sant Joan.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 4.
B. Canalars I, f. 56, núm. 22 (sac 8).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2200, p. 291-294.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 60, p. 123.

Lex enim est data per quam donatio facta fuisse hostenditur per hunc modum, ego Bernardus Iohannis, in Dei aeterni nomine et salvatoris Iesu Christi, donator sum [...Sancto] Iohanni Baptiste, quia magnum michi et satis licitum esse videtur domum Dei hedificare ubique et de rebus meis honorare atque concedere audiens predicationem et monita sanctorum patrum, quia elemosian a morte liberat animam, [h]id circo, hec me recognoscente peccatorum maculas incolutum compunctus corde de superna celorum pietate supplicans Dei misericordiam ut ipse pius et misericors dignetur esse in peccatis meis qua propter ego predictus Bernardus dono atque trado Deo et Sancto Iohanni Baptiste aecclesie Sancti Martini quem vocant de Aquacia, cum decimis et primitiis et fidelium oblationibus, sive cum omnibus suis pertinentiis atque directis solide et libere ut habeat et teneat atque possideat; similiter autem dimitto ipsum mansum quam tenet Iohannes Alarici, cum omnibus suis

pertinentiis tali modo ut teneat Guillelmus Raimundi dum vivit et post obitum eius remaneat in potestate Sancti Iohannis. Iterum autem dimitto ipsum mansum quem tenet Bertrandus Poncii per me dimitto Sancto Iohanni similiter post obitum Guillelmi Raimundi et Bertrandi. Item dimitto ipsum mansum de Connamina quem pater meus dedit Sancto Iohanni similiter dimitto. Iterum dimitto predicto Sancto Iohanni aliud cunctum meum alodium quod ego habeo infra iamdictam parroechiam Sancti Martini, scilicet mansos cum terris vel laboracionibus hominum habitancium in ipsis simul, cum heremis et boscis, calmibus et pasturis et tractis et ipsum puium in quo castrum Penne est constructum, cum ipso monte Irato et ipso monte de Taga et colle de Iove sine ulla reservatione vel diminutione. In super autem dimitto iamdicto Sancto Iohanni omnem meum alodium de Gesso, cum omnibus suis pertinentiis que ad eundem alodium pertinent, qui michi advenit per parentibus meis, et aliud alodium, quod ego predictus Bernardus teneo in iamdicto Gesso et in Ennegonibus per pignoram de centum mancussis cetinis aut iafarinis, qui fuit olim de Bernad de Bel Belauzel dimitto predicto Sancto Iohanni tali tennore ut si aliquis ex eius porpinquis cui legaliter successerit redimere voluerit donet iamdictos mancusos Sancto Iohanni et clericis eius. Item vero dimitto supradicto Sancto Iohanni omnia sua alodia et aecclesias et pignora quas ego teneo per qualicumque modo sine ulla diminutione vel reservatione. Quod superius scriptum est totum dono Deo et Sancto Iohanni et alium mansum de Fuiosa remaneat Petro Guillelmi, nepoti meo, in vita sua [et] post obitum eius remaneat Sancti Iohannis ad proprium, exceptus ipsum alodium quem ego dono Sancte Marie de Villabertrandi et Sancte Maria quem vocant de Lodone. Est autem hoc alodio in comitatu Ausona in valle Riopullo, infra terminos vel fines que vocant Aquacia, et in valle Sancti Iohannis ipsum alodem prenominatum, cum omnibus affrontationibus a parte orientis in rivo de Malatoscha, de meridie autem in flumine Ticeri, de occiduo in rivo de Fafilans sive in Frever, et de circi in Taga vel in Portoles; quantum inter istas quatuor affrontationes includunt sic dono ad domum Sancti Iohannis qui est fundatus in comitatu Ausona, in valle Riopullo, iuxta flumen que vocant Tecer, totum ab integrum sicut superius scriptum est sine ulla retinentia vel reservatione quem vero ipsa omnia superius scripta de meo iure in potestate Sancti Iohannis trado in perpetuo habendum. Et est manifestum. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra ista carta do-

nationis venerit ad inrumpendum, in primis iram Dei incurrat et extraneus sit a corpore et sanguine Domini et cum Iuda Scharioth pars pena possideat, et postea ista carta donationis firma et stabilis permaeat modo vel omnique tempore. Et hec donatio quod infringere temptaverit in triplo componat.

Que est facta XI kalendas februarii, in XXXIII anno Philippi regis.

Bernardus Iohannis clericus, qui hanc cartam donationis sua propria manu punctati firmavi et aliis testibus firmatores rogavit. Sig+num Bernardus sacer, Willelmus prior, Bernardus sacer Sig+num, Raimundi Sig+num, Gerallus Sig+num, Bernardus caput scole et iudex Sig+num, Raimundus levita. Bernardus gratia Dei comes. Sig+num Matellis comitissa. Raimundus sacer Sig+num, Petrus levita Sig+num, Berenguer Pere Uzalardus vicecomiti.

Petrus levita, qui hanc scriptura donationis rogatus scripsit cum litteris superpositis in XV linea sub die et anno quo supra.

Berengarius gratia Dei Tarrachonensi archiepiscopus.

45

1097, gener, 15

Donació. *Bernat Udalguer dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses la vila Coromina, situada a la parròquia de Sant Martí d'Ogassa, i el mas Coromina, que pertany a la vila de Ges, inclòs al terme parroquial de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 42.
B. Canalars I, f. 54, núm. 3 (sac 8).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 62, p. 123-124.

In nomine Domini. Ego Bernard Uzalgarii facio iachido de duobus mansibus quem teneo de Sancti Iohannis monasterio qui est fundatus in valle Riopullo, iuxta flumen Tezer, solide et libere, ea videlicet racione ut ego Bernardus predictus teneam istos iamdictos mansos omnibus diebus vitae [meae], et faciam censum monasterio Sancto Iohanni, id est, parilio I de gallinas per unumquemque annum. Et istos iamdictos mansos est unum, in parroechia Sancti Martini de Aguaca, in ipsa villa quae vocant Connamina, et alium in parroechia Sanctorum Iohannis et Pauli, ad ipsa villa de Iess, que vocant similiter Connamina. Eo videlicet

tenore ut nullus ex parentibus meis vel propinquis non sint ausi requirere nec tenere post obitum meum.

Facta haec scriptura iachicionis XVIII kalendas februarii, anno XXXVII regni Philippi regis.

Sig+num Bernard Uzalger, qui haec scriptura iachiciois fieri iussi et testibus firmare rogavi. Sig+num Bernardus Girberti, sig+num Bernardi Mironis, sig+num Petrus Mironis, sig+num Raimundus Mironis, sig+num Bernardus commes Bisuldunensium.

Raimundus levita, qui haec scriptura iachicionis rogatus scripsi sub die et anno quo supra.

46

1098, març, 13

Restitució de béns. *Berenguer Sunifred de Lluçà, arquebisbe de Tarragona i bisbe de Vic, renuncia a tots els drets que té del monestir de Sant Joan de les Abadesses en els comtats de Ripoll, Osona, Berga, Cerdanya, Conflent, Vallespir, Rosselló, Besalú, Peralada, Empúries, Girona, Barcelona i Urgell, i retorna al monestir esglésies, capellanies o batllies que ell havia donat a clergues i laics, fins i tot els feus que havia rebut del seu oncle Guillem de Balsareny, bisbe de Vic, situats als dominis de Sant Quirze de Besora i Perafita.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 59 (*olim* StJAb, sac C, núm. 348).
B. Canalars I, f. 47, núm. 107 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2211, p. 316-319.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 63, p. 124.

Anno Dominice incarnationis nonagesimo octavo post millesimum. Dominus Berengarius, Sanctae Tarrachonensis Ecclesie archiepiscopus et Ausonensis episcopus, divino conpunctus amore atque metuens de adquisitionem quam fecerat de abbatia Sancti Iohannis Rivipollentis, qui dicitur de Abbatissis, ob esset vel eiusdem loco vel sibi quocumque tempore aut per mortem eius aut etiam eo vivente dimisit dereliquit refutavit et definivit eamdem abbatiam Sancti Iohannis, cum omnibus que sui iuris sunt ubique terrarum tam cum his que antiquitus eadem ecclesia obtinuit vel quocumque modo tenuit vel habuit vel habere debuit quam cum his que moderno tempore ab aliquibus adquisisse dinoscitur in potestatem eiusdem Sancti Iohannis atque in manum domini

Bernardi comitis Bisullunensis, quam difinitionem [omnino] facio absque omni subplantatione ego prefatus Berengarius Tarrachonensis archiepiscopus de omnibus que idem Sanctus Iohannes abet vel abere debet in his comitatibus, scilicet Rivipollensi, Ausonensi, Bergitanensi, Cerritanensi, Confluento, Vallespirensi, Rosilionensi, Bisullunensi, Petralatensi, Impuritanensi, Gerundensi et Barchinonensi ac Urgellensi, sicut ullo unquam tempore melius sciuntur esse vel fuise Sancti Iohannis. In his comitatibus quicquid aliquibus dedi, tam clericis quam laicis, de honore Sancti Iohannis, omnia difinio et reddo eidem Sancto Iohanni non solum terras et mansos sed etiam ecclesias et capellanias atque baiulias ita quod per meam donationem vel vocem amplius non valeant illa requirere vel abere vel quocumque modo retinere sed sint cuncta in ad opertura et in dominicatura Sancti Iohannis omnes etiam illos fevos quos avunculus meus Guillelmus episcopus dedit de honore Sancti Iohannis et ego post illum dedi vel eius etiam in eius vita similiter et toto reddo et dimitto Sancto Iohanni. Eodem modo tota animi voluntate reddo et difinio eidem Sancto Iohanni omnem dominicaturam Sancti Quirici, que est in comitatu Ausonensi, et omnem ipsam de Clavedellis et ipsam de Pino et ipsam dominicaturam de Petrafita, cum ipsa domo quam construeri iuxta ecclesiam Sancti Petri, ita ut ex hinc illa domus sit propria Sancti Iohannis, cum omnibus hedificiis ibi factis et omnem dominicaturam de Vico, et ipsum mansum de Tonna quam nulli unquam dedi et si quid aliud est in omni terra quod possit deprehendi fuisse vel esse Sancti Iohannis, cuius dimifinitionis et exvacuationis pactum ita firmum et autenticum esse dispono atque confirmo quod nec mei nec alicui persone leceat infringere vel in quocumque divellere set eternum obtineat robur omni tempore. Si qua vero persona in crastinum magna vel parva secularis vel ecclesiastica contra hanc mee difinitionis auctoritatem venire temptaverit vel ea que difinio auferre vel retinere atque in quocumque molestare presumpserit postquem semel bis et tertio fuerit [ommonita] nisit statim emendaverit excomunicationis subiaceat posita extra liminia omnium ecclesiarum Dei donec resipiscat et ad dignam satisfaccionem veniat et quamdiu in ipsa excomunicationis rebellione permanserit nullus christianus ei ave dicat neque celebrare cum eo convivium presumat neque societatem osculi exibeat sed separata a Dominici corporis et sanguinis participatione atque humanitate sepultura carens anathemati quod dicitur maranatta subiaceat donec digne satisfaciat et cannonice resipiscat.

Acta scriptura III idus marcii, anno XXXVIIII regni regis Philipi.

Berengarius gratia Dei, Terragonensis archiepicopus qui hanc difinitionem feci et laudo. Raimundus archidiaconus et abbas. Sig+num Udalardi vicecomitis. Sig+num Willelmi Bernardi de Duo Castella. Sig+num Arnalli Arnalli de Lere. Sig+num Arnalli archidiachoni de Guardia. Sig+num Berengarii Arnalli. Sig+num Petri Raimundi de Mata. Sig+num Raimundi Mamfredi. Sig+num Guillelmi Guisalli de Luca. Sig+num Bernardi Ermengaudi de Medalla.

Iohannis clericus Sancti Petri Rivipollensis ecclesie, qui hanc diffinitionem scripsit cum litteris dapnatis in VII linea prephato die et anno.

47

1103, març, 8

Definició. *Udalard Guillem de Perella restitueix al monestir de Sant Joan de les Abadesses i als seus priors Albert i Elisabet un mas situat a la vila d'Encabats, a canvi d'un bou i 9 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 77.
B. Canalars I, f. 39, núm. 32 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2210, p. 315-316.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 65, p. 124-125.

In nomine Domini. Ego Uzalardus Guillelmi de Perela reddo et definio et evacuo Sancto Iohanne, cuius monasterium est situm super flumen Tezer, mansum unum qui est in villa que vocant Encabads, quem tenebat fer fevum in presentia Arberti prioris, et Helisabeth priorissa, et presentibus et futuris habitatoribus predicti monasterii et habeant et posidenat omni tempore sine inquisitione et inquitatione omnium hominum. Et accipio propter predictum mansum bovem unum obtimum et solidos VIIII monete obtime. Et hoc nullus hominum valeat inquietare quod si fecerit in duplo restituat cum sua melioratione predicto Sancto Iohanni et suis habitantoribus sibi servientibus.

Facta ista karta dimissionis et evacuacionis VIII idus marcii, anno XLIII regni Philippi regis.

Sig+num Udalardus. Guillelmi qui ista scriptura definitionis vel evacuationis fieri iussi et firmavi et firmare rogavi. Sig+num Raimundo capellano. Sig+num Rodlan. Sig+num Arnall Petro. Sig+num Adalbert pistor. Sig+num Petrus Oliba.

Petrus sacer, qui ista karta rogatus scripsit sub die et anno quod supra.

48

1104 [segona setmana d'octubre, dimarts]

Acta de consagració. *Arnau de Malla, bisbe de Vic, consagra l'església de Sant Martí de Surroca.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA. Surroca M1 (1664-1798), s. f., 1772, octubre, 15.
a. PARASSOLS. *San Juan...*, p. 191-192.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 395, p. 371-372.
c. GROS. "L'Arxiu...", núm. 66, p. 125.
d. ORDEIG. *Les dotalies...*, vol. V, núm. 293, p. 23-24.
e. FERRER. "Les notes...", p. 81.

Anno ab incarnatione domini millessimo C IIII venit Arnallus, Ausonensis ecclesiae episcopus, et dedicavit ecclesiam Sancti Martini, que recondit in ipso altare ex corpore Christi et ex plurimorum martirum Cesaraugustanorum et sanctae Mariae Magdalenae et sanctorum Innoscentum et sancte Felicitatis et VII filiorum eius et sancti Justi et santi Laurentii.

Factum est hoc mense octobrio, ebdomada II feria III.

+ Berengarius sacricustos cum omni[bus parentibus suis]. Raymundus subdiaconus cum omni[bus parentoribus suis].

49

1108, agost, 13

Donació. *Amb la presència, entre d'altres, d'Arnau de Malla, bisbe de Vic, i de Bernat III, comte de Besalú, els germans Arnau Joan i Berenguer Arnau, ardiaca de la seu de Girona, donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses i als monjos i monges que hi viuen, l'església de Sant Martí d'Ogassa i tots els alous i propietats que tenen en aquesta parròquia.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 113 (*olim* StJAb, sac C, núm. 277).
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 113 dup. i 113 trip.; còpies del segle XII.
C. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 37; còpia del segle XII.
D. Canalars I, f. 15, núm. 24 (sac 4).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2217, p. 325-326.
b. GROS. "L'Arxiu...", núm. 68, p. 125.

Omnis ordinacio viventium sive morientium per litterarum seriem ad noticiam transmituntur succedencium. Qua propter nos Arnallus Iohannis et Berengarius Arnalli archidiaconi, fratres, propter remedium animarum nostrorum seu nostrorum parentum donamus atque tradimus domino Deo et Sancto Iohannis Baptiste Rivipollentis cenobii, videlicet Abbatissarum, ecclesiam Sancti Martini de Aquacia cum decimis et primiciis et fidelium oblacionibus cum suis omnibus pertinenciis atque directis solide et libere absque ullo retentu, cum omnibus alodiis terris cultis et incultis, mansis dirutis vel condirectis, et omnibus laboracionibus hominum habitancium in ipsis, et cum eremis et boschis, clamibus atque pasturis, necnon et tractis molendinis atque molendinariis, cum illorum caput aquis montuosum et declivium, et cum ipso podio in quo castrum [Penna] fuit constructum, cum ipso monte Irato et monte de Taga et colle de Iove et quicquid nos prenomimati habemus, tenemus atque possidemus iure propinquorum atque parentum, vel aliarum vocum racione, vel quicquid Guillelmus Raimundi tenet per nos infra parrochiam Sancti Martini iamdicti de Aquacia, vel si quis alius homo vel femina habet tenet aliquid per nos cuiuscumque rei sit sine ulla reservacione vel minoracione, cum omnibus illorum terminis vel affrontacionibus et exitibus et reitibbus sicut nos prefati iamdicta omnia tenemus et habemus qualicumque modo vel voce in prefatis locis et homines per nos sic tradimus sepe facta omnia in dominorum et potestatem predicti Sancti Iohannis Abbatissarum, et monachorum et Dei ancillarum ubique Deo famulacium, sine ullo retentu et ullo enganno. Quam scripturam donacionis nec nobis nec alicui liceat infringere quod si quis voluerit facere in quadruplo cogatur componere cum omni sua melioracione et post modum maneat incombulsa omni tempre. Arnallus gracia Dei Ausonensis episcopus.

Facta donacionis scriptura idus augusti, anno primo regni Leovici regis.

Sig+num Arnalli Iohannis, sig+num Berengari Arnalli archidiachoni, nos qui han scripturam nostre donacionis fieri iussimus et manibus propriis signum puncti firmavimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Petri Raimundi de Mata, sig+num Raimundi Bernardi de Portella, sig+num Raimundi Geraldi, sig+num Raimundi Guillelmi de Beuda, sig+num Petri Raimundi Cavarochas, sig+num Raimundi Stephani capellani. Gaufredus abba sig+num.

Ennegonis prioris sig+num. Berengarii Sancii sig+num. Bernardi Dei gracia comitis sig+num. Arnallus Arnalli sig+num. Rodegarius levita sig+num. Olivario sig+num. Guifredus sacerdos sig+num. Girbertus sacerdos sig+num. Petrus Raimundi baiulus huius possesionis sig+num. Salomonis capellanus et iudex sig+num. Ego Bernardus Iohannis ad vicem illius sua iussione hoc firmo. Sig+num Raimundus Sancti Felicis abbas, sig+num Petrus abbas Aggerensis.

Bertrandus clericus, qui hoc scripsit cum liiteris suprapositis in V linea die et anno.

50

1113, juliol, 22

Restitució de béns i donació. *Els esposos Arnau Bernat i Adelaida i el seu fill Bernat, per consell de Ramon Ponç de Milany i els seus germans Guillem i Dalmau, restitueixen al monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou que tenien injustament al terme de la vila de Carcasses; a més, els esmentats Arnau i Adelaida donen al monestir un mas situat a la vila de Sant Joan, que ells tenien per alou. Ramon, prior, amb el consentiment de la priora i de les religioses del monestir, els concedeix que puguin disposar d'aquestes propietats mentre visquin, a canvi d'un cens anual.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 172.
B. Canalars I, f. 37, núm. 15 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 71, p. 126-127.

Notum sit omnibus hominibus presentibus et futuris quoniam. Ego Arnaldus Bernardi et coniux mea Adalaidis, cum filio nostro Bernardo hac filiabus nostris, evacuamus, diffinimus, iachimus domino Deo et Sancto Iohanni cenobio Abbatissarum alodium eiusdem Sancti Iohannis cum consilio Railmundi Poncii de Melagno atque Wilelmi Poncii et Dalmachi Poncii fratrum, quod actenus nos perlibati iniustae abuimus et tenuimus in villa Carkasses, scilicet unum mansum, cum omnibus suis pertinenciis. Tali videlicet racione ut ab hodierno die et deincebs nec nos prefati nec aliqua persona hominis vel feminae hanc nostram evacuationem et diffinicionem in aliquo audeat dirrumpere. Quod si fecerit in triplo cogatur componere. In super nos prenominati, scilicet Arnaldus Bernardi et coniux mea Adalaidis

simul, cum filio meo Bernardo ac filiabus nostris, donamus in predicta villa unum mansum quod nos tenemus per nostrum alodium ubi manemus predicto Sancto Iohanni propria sponte, cum omnibus suis pertinenciis et exitibus ac reitibus et terminis et affrontationibus ad prorium alodium sine ullo retentu et sic de nostro iure tradimus predicta omnia in dominium et potestatem predicti cenobii propter remedium animarum nostrarum seu nostrorum parentum. Quam donacionem firma et incondulsa semper consistat, ita ut a nulla persona deincebs disrumpatur. Quod si facere temptaverit in duplo predictum mansum eidem Sancto Iohanni componat. Ego quoque Raimundus prior predicti cenobii, cum consensu priorissae et ceterarum, in loco manentibus concedimus tibi predicto Arnallo Bernardi prefatos mansos ut teneas et abeas illos in vita tua in servicio Sancti Iohannis et nostro seu successorum nostrorum, ita ut de prefato manso, qui erat alodium Sancti Iohanni, dones annuatim nobis et successoribus nostris taschamde omni expleto fideliter. De alio quam dedistis per alodium iamdicto Sancto Iohanni annuatim dones aut unum pernam aut unum parilium gallinarum. Ad obitum vero tuum deveniant cuncta superius scripta in ius et dominium intitulati cenobii sine ulla minoratione vel diminutione. Quod si etiam nos tunc dare voluerimus prefatos mansos pro laboracione alicui homini vel feminae et de filiis tuis fuerit talis qui hoc tenere voluisset per nos per laboracionem et censum et omnem cosuetudinem quam alii laboratores voluerint nobis facere ipse simili modo voluerit inde sine ulla inquietudine facere habeat prefatos conven [*sic*] mansos pro laboratione sub predicto conventu. Si quis hoc disrumpere aut violare temptaverit in duplo eidem Sancti Iohanni componat.

Actum est hoc XI kalendas augusti anno V regni Ludovici regis.

Sig+num Arnaldi Bernardi. Sig+num Adalaidis coniux eius. Sig+num Bernardi, nos qui hanc scripturam evacuationis, difignitionis seu donationis fier iussimus et propriis manibus firmavimus et testes firmare rogavimus. Sig+num Raimundi Poncii. Sig+num Wilelmi Poncii. Sig+num Dalmachi Poncii. Sig+num Dalmachi fili Raimundi Poncii. Sig+num Giraldi de Castelloni. Sig+num Dalmachi Giraldi. Sig+num Petri Giraldi. Sig+num Raimundi Bertrandi.

Arnalds clericus, scripsit sig+num die et anno quo supra.

51

[1114], octubre, 25. Ferentino

Butlla. *Butlla "Pervenit ad nos" del papa Pasqual II adreçada a Berenguer Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, i a la seva comunitat. El papa els felicita per haver recuperat el monestir i confirma la butlla d'Urbà II que posava el cenobi sota la seva protecció.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 9 i 11; còpia de l'any 1254.
a. KEHR. *Papsturkunden...*, núm. 40, p. 306-307.
b. MIQUEL. *Regesta...*, núm. 10, p. 22-23.
c. GROS. "L'Arxiu...", núm. 72, p. 127-128.

P[ascalis] episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis B[erengario] abbati et universo conventui Sancti Iohannis de Rivopollente. Salutem et apostolicam benedictionem. Pervenit ad nos, quia vos vestram ecclesiam recepistis et in ea debita Domino servitia exhibetis, unde plurium profecto letamur et de vobis bona semper audire optamus. Quapropter dilectionem vestram litterarum nostrarum presentia visitantes, monemus vos, ut hiis que Dei sunt, omnimodis insistentes, in Dei semper servitio maneatis. Per hoc enim et omnipotentis Dei gratia que vos custodiat, vobiscum erit et beati Petri tutela non deerit. Si quidem nos que a predecessore nostro sancte memoria papa Ur[bano] de negociis vestris canonice ac legitime constituta sunt, rata Deo auctore habemus.

Datum Ferentini, VIII kalendas november.

52

1114, desembre, 4. Laterà

Butlla. *Butlla "Que iudicii" del papa Pasqual II adreçada a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual restitueix la comunitat d'aquest monestir a fi que hi visquin segons la regla de sant Agustí i els costums de la congregació de Sant Ruf d'Avinyó.*

A. AMSJA.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 8, 8 dupl. i 8 tripl.; còpies del segle XII.
C. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 9 i 11; còpia de l'any 1254.
D. Canalars I, f. 1 i 2, núm. 3 i 14 (sac 1).
a. VILLANUEVA. *Viage...*, vol. VIII, núm. XVII, p. 246-247.
b. JAFFE. *Regesta...*, núm. 6415, p. 754.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 428, p. 393-395.

d. MIQUEL. *Regesta...*, núm. 11, p. 23.
e. GROS. "L'Arxiu...", núm. 73, p. 128.
JUNYENT. *El monestir...*, p. 47.
220 × 310 mm. Bon estat de conservació, malgrat les dues taques a la part esquerra, que no impedeixen la lectura, l'esvaïment de la tinta a les dues darreres línies i a la subscripció, i el forat al mig del document. Conserva el segell papal.

Paschalis episcopus servus servorum Dei dilectis filiis B[erengario] abbati, B. priori et coeteris fratribus. Salutem et apostolicam benedictionem. Quae iudicii apud nos veritate discussa sunt litteris annotanda praecipimus et in posterum tam vobis quam successoribus vestris litium occassio auferatur. Constat siquidem, prout apostolicae sedis pontificum Benedicti et Urbani secundi litteris indicatur, Rivipollensem beati Iohannis ecclesiam, iuxta fundatorum votum, sub iure et censu annuo sedis apostolicae contineri. In qua cum aliquando moniales, aliquando clerici, aliquando monachi, expulsis alterutis, habitaverint, novissime temporibus nostris Bisundunensi comes Bernardus eam Massiliensi coenobio donavit, sive concessit. Ea scilicet occassione quod sanctae memoriae Urbanus papa monasticum illic, qui fuerat ordinem Ricardi Massiliensis abbatis consilio reparari consuluerit. Post cuius comitis mortem eadem ecclesia clericis, qui exinde per iniustitiae violentiam expulsi fuerant restituta est. Quam ob rem cum Massiliensis abbas et clerici coram nostra praesentia convenissent, lectis et relectis gestorum monumentis iudicatum est a confratribus qui nobiscum aderant, episcopis seu cardinalibus, nullatenus comiti licuisse, ut romani iuris ecclesiam censualem monasterio vel ecclesia cuilibet subdidisset. Laycis enim, quam vis religiosi sint, nulli tamen de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur unquam atributa facultas. Hoc nimirum iudicio Massiliensis abbatis potestas ac dispositio tam de santimonialibus quas introduxerat, quam et de aliis rebus, a Rivipollensi ecclesia remota est. Tibi igitur, dilecte fili Berenagari abbas, ac gratribus tuis canonicam vitam professis qui de illa expulsi fuistis ecclesia, nos eandem beati Iohannis ecclesiam restituimus. Ea prorsus intentione atque conditione firmata ut tam vos et fratres vestri praesentes quam et futuri successores in eadem ecclesia secundum beati Augustini regulam et congregationis quae apud Sanctum Ruphum est instituta vivatis et omnipotentis Dei servitiis perpetuo insistatis. Sane trium aureorum censum annuum sicut persolvi antiquitus consuevit per annos singulos Lateranensi palatio persolvetis.

Datum Laterani, II nonas decembris, indictione VIII, incarnationis Domini anno millessimo centessimo XIIII, per manum Iohannis diachoni, anno pontificatus dompni Paschalis secundi XVI.

53

1115

Relat. *Memòria adreçada al papa Pasqual II i redactada per un canonge regular de Vic, amb el relat dels esdeveniments ocorreguts al monestir de Sant Joan de les Abadesses des de l'expulsió de la comunitat femenina l'any 1017 fins al restabliment de la comunitat canonical l'any 1114, amb especial esment a les intromissions de l'abadia de Sant Víctor de Marsella i dels comtes de Besalú*.

A. Original no localitzat.
B. Canalars I, f. 1, núm. 8 (sac 1).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2204, p. 297-303.
b. KEHR. "El Papat...", ap. 9, p. 119-122.
c. GROS. "L'Arxiu...", núm. 74, p. 128.

Quia licet alibi iusticia deperierit, tamen apud maiestatis vestre reverenciam eam inconvulsam vigere confidentes, talem in sanctitatis vestre presentia de statu et negociis et tractatibius ecclesie beati Iohannis Rivipollensis offerimus querimoniam. Primum itaque venerabilem vestrum sensum nosse volumus, prelibatam ecclesiam, unde presens agitatur negocium, clericos prius quam monachas multo tempore obtinuisse; clericis vero ibidem quiete manentibu,s contigit secularem potestatem, commitem videlicet Bisullunensem in prefatum locum suam introducere filiam, cum qua ex quedam alie collocate ibidem, sicut postea patuit, manserunt, clericis nichilominus priorem dignitatem obtinentibus neque quipiam dominatus in earum intruductione amittentibus. Post hec neafariis earum sceleribus exigentibus, que nec canonice introducte fuerant neque secundum professionem ibidem vixerant, canonicis et apostolicis iudiciis, sicut in presenti scriptum habemus secluse fuerunt, clericis ibidem positis et chanonicha atque apostolica auctoritate confirmatis. Benedictus episcopus servus servorum Dei... [*vg. doc. núm. 13*]. Remota itaque cannonico et apostolico iudicio illa fornicatrice congregacione et conventu cannonico ibidem sub abbatis manu confirmato, sine cuiuslibet persone inquietudine longinquo annuorum spacio, ut monstravimus in Barchi-

nonensi concilio, mansit prelibata clericorum convocacio, donec Richardus tunc abbas Massiliensis cum suis monachis monasteria patrie nostre quasi per tirannidem agrediens cum chomite Bisuldunensi donis effecit innumeris et inmensis auri et argenti promissionibus, ut propulsis ab eadem ecclesia clericis, ipse ibidem introduceretur cum suis monachis. Comes itaque cecatus multo pondere auri seu argenti, ad ecclesiam beati Iohannis cum armata multitudine veniens, clericos inde pridie nonas ianuarii, undecimo die post nativitate Domini, turpiter verberando pugnis et calcibus expulit atque Richardum et massilienses monachos cum tanta violentia introduxit. Expulsi ab eadem ecclesia clerici nichil penitus habentes consilii, sed ad sedem suam scilicet Ausonensem omines pariter confugientes, episcopo suo et conventui prelibate sedis super huiusmodi tirannide querimoniam profusis lacrimis obtulerunt, qui totis visceribus condolentes et fraterna compassione tantis luctibus condescendentes statuerunt, ut de reffectorio et dormitorio suo exirent et eos eiectos ad mensam et in cubilibus susciperent et omnibus ecclesie stipendis sublevarent, donec ipsa iniusticia vel episcopali vel apostolica auctoritate vindicaretur. Tunc episcopus paratis sibi necesariis vidit per se ipsum comitem Bisuldunensem et Richardum Massiliensem, abbate quoque Rivipollensem et omnes super hac violencia primum redarguit, deinde secundo terciove ad satisfaccionem commonuit, postea velut inobedientes et iusticie ressistentes anathematis gladio [percursit], donec ab eadem ecclesia cederent. Monachi [.... vero] nimia pleni obstinantia et loci ambicione elegerunt potius in excommunicatione persistere quam amenitatem loci deserere. Insuper predia eiusdem ecclesie quibusdam fautoribus suis largiendo et aurum sive argentum, quod in ornamentis ecclesie a predecessoribus fabricatum fuerat, totum Bisullunensium commiti cum infulis et cappis auro vel gemmis intertextis, et eorum in obbedientie consentiret nec eos ab eadem ecclesia removeret, aut attribuerunt aut pro muneribus sibi collatis in vadimonio posuerun. Ad ultimum ipsis non habentibus quid amplius conferrent, honore dissipato ecclesie et destructis possessionibus religiosis quoque viris et etiam secularibus contra comitem pro tanta iniusticia insurgentibus, acquievit comes, ut ab eadem ecclesia monachi violenter ingressi removerentur et clerici iniuste expulsi reducerentur. His itaque clericis per assensum consulis et per excomunicationem proprii presulis in priori possessione post VIIII menses et dimidium, duodecimo kalendas novembris per festivitatem beati Ilarionis reductis, sta-

tuerunt Deo attentius deservire et possesionibus seculi omnino abrenunciare et secundum beati Augustini regulam regi eterno in perpetuum militare. Quod ubi effectum attigit ab eisdem cannonicis abbate regulariter electo, videns comes loci provectum in perfectione canonicorum et recognoscens, quod et quantas iniurias loco eidem et clericis irrogaverat, veniens ad eandem ecclesiam in presencia B[erengarius] Ausonensis episcopi, eiusdem loci abbatis, et benigne memorie Gebelini Arelatensis archiepiscopi et innumerabilium religiosorum virorum confessus est, se tantam iniuste clericis iniuriam intulisse, et dictante domno Gebelino prelibato fecit cartam donacionis et libertatis ecclesie beati Iohannis et clericis ibidem regulariter manentibus, [...quam adhuc] in presenti habemus: Anno millesimo octuagesimo VI... [*Vg. doc. núm. 39*]. Facta et corrobata huius donationis libertate, volens [*idem*] comes satisfacere irrogatis iniuriis quoram prelibatis viris super sacrosanctum altarem beati Matthei eadem in ecclesia fundatum et super quattuor evangelia et lignum Domini in signo crucis locatum, tale sacramentum propria manu Gebelini conscriptrum dedit, quale in presenti parati sumus reffere: Iuro ego B[ernardo] comes... [*Vg. doc. núm. 39*]. Terminatis taliter his negociis, volens Ausonensis episcopus et abbas Sancti Iohannis cum chanonicis ad aures venerabilis memorie pape Urbani conversacionem et religionem canonicorum illorum necnon cunsulis donationem et libertatem devenire, presentiam ipsius cum senioribus eiusdem cenobii cannonicis adiit, ubi res diu agitata talem diffinicionem susceptit: Urbanus episcopus servus servorum Dei... [*Vg. doc. núm. 40*] Post huius auctoritatis determinacionem divina inspirante gracia contigit, vos ad occiduas tenebras ex precepto domini Urbani pape ipsius legacione functum lumen iusticie conduxisse. Quod audientes prelibati cenobii cannonici, congratulantes summopere super adventu vestro cum ingenti caritatis fervore vos, susceperunt et conversacionis sue vos futurum testem, si necessitas exigeret, constituere conati sunt, ubi cum audiretis canonicorum querimoniam super iniuria et dissipacione thesaurorum ecclesie atque possesionum, noluistis eis dare responsum, sed in concilio apud Tolosam habito vestro ex condicto convocato, auditis utriusque partis racionibus, tale de his cum his qui aderant dedistis iudicium pontificibus. In concilio apud Tolosam habito... [*Vg. doc. núm. 42*] His ita, ut putabantur, sopitis et rebus ecclesie thesauris sive ornamentis omnibus, honoris eitam amplificacione per canonicorum curam in augmentum positis, ille antiquus hos-

tis canonicorum nesciens sopiri, sed semper edoctus vigilare in adversitatibus eorum, ille ipse Richardus novam iterum pugnam agrediens, novum consilium ad invenit, quo et comitem Bisullunensem a sane mentis statu everteret et canonicorum religionem in Dei obsequio studiosissime invigilantem penitus perverteret. Machinacionibus itaque suis cum consule rursum patratis, vel ut lupus ex insperato innocens ovile irrumpens, eodem comite premisso, ipse sicut tocius facinoris patrator eius vestigia perstringens, claustrum cum suis monachis prelibati cenobii post eum irruens, invenit eum adhuc eicientem canonicos turpibus verberibus fatigatos et omnino inhoneste tractatos. Qui dum ad iusticiam et ad Romanorum auctoritatem privilegiorum se reclamavent, comes timens, ne Romanorum scriptis pontificium omne illud negotium frustraretur in posterum, universa privilegia dotes et scripta, quecumque in auctoritate sui ordinis hactenus habuerant, eos alapis et pugnis tundendo extorsit. Seclusis autem ab eadem ecclesia III idus augusti violenter et inaudite canonicis, sublatis quoque per crudelissimam vim totius auctoritatis sue privilegiis, sicut oves erratice pastorali regimine destitute huc illucque dispersi sunt. Postquam vero canonici tam inhoneste discesserunt, Richardus ille Massiliensis quasdam sanctimoniales feminas a monasterio Sancte Perpetuo de Bruniola, quod est situm prope Massiliam, ubi dicate a parentibus fuerant et oridinis sui professionem fecerant, commendando illis ameniaatem et fertilitatem loci, divitas quoque et reditus honoris scriptis ostendando, sicut ipse testantur, removit et Bisullunensium comiti eas transmisit, qui cum magna manu militum eas in littore maris apud Rossilionem eiectas suscepti et eas, canonicis, ut audistis, propulsis, in eorum loco contra proprii pontificis et canonicorum sedis Ausonensis obtestacionem violenter intrusit. Introductis autem sacris mulieribus tam violenter canonicorum in loco, tum destituti certis consilis tum exploliati propriis privilegiis, carentes, ut audistis, omnes propietatibus, dispersi quoque diversis in regionibus prelibati canonici longo tempore perdiderunt tempus querimonie, unde accidit eos non consequi lucra iusticie, donec divina gracia eorum condolente incomodis, secularis illa potestas qui tot illis exageraverat miresias, comes videlicet Bisullunensium, claudens cursus sui terminum, dum cetera vite presentis errata confiteretur, recognoscens se reum super donationibus et libertatibus, quas fecerat prelibatis canonicis, et super sacramento, quod de stabilitate honoris et ordinis sui eisdem iuraverat, maxime de privilegiis, que ipsis violenter sustulerat, dum

gravi languore deprimeretur, iniunxit cuidam sacerdotri Plebano suo atque Petro Raimundi familiari militi suo, ut, si ab infrimitate ille nequaquam assurgeret, tunc prelibati loci canonicis illesa restituerentur. Recuperatis siquidem auctoritatis sue privilegiis, qui diu fatigati tribulacionibus innumeris obtinuerant, mox quasi totis resumptis iuribus huc illucque querimoniam suam vocibus assiduis extenderunt. Quorum querela prius pulsatum est episcopus secundo Barchinonensium comes, qui locum Bisullunensem susceperat, cum episcopis comprovincialibus, unde prelibatus comes cum proprio episcopo et abbate sancti Rufi ad presdictam abbatiam venientes canonicos nimia dispersione retroactis temporibus divisos in prorpius reduxere cenobium. Recuperata itaque prisci cenobii habitatione die kalendas augusti, statim, ut messis eorum, que adhuc in erba florebat, consolationis vestre spirituali fervore ad exoptatam maturitatem festinaret, cum vocibus suis et privilegiis sanctitatis vestre vestigia visitare procuraverunt. Unde tam festivum illis ex litterarum vestrarum salutacione vel monitu atque confirmatione privilegii venerandi pape Urbani gaudium illuxit, quantum nec sensus dictantis valet depromere neque scribentis calamus sufficit percurrere. Quod si placet, parati sumus recitare.

Nota de mossèn Josep Masdeu: "Nota: no existeix el document dit. Sols hi ha varis documents que en fan referència. Les monges de Marsella foren introduïdes de Grècia l'any 1044 en aquella ciutat amb dependència del monestir de Sant Víctor. Ricard fou abat des del 2 de novembre de 1079 al 1113, arquebisbe de Narbona de 1106 al 1121 —Cartulari de Sant Victor."

54

1115, juny, 25

Permuta. *Berenguer Bernat, Seguí i Arnau Seguí permuten amb el monestir de Sant Joan de les Abadesses un alou situat a Negons per l'alou de Ges, que havia estat de Salomó.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 184.
B. Canalars I, f. 36, núm. 8 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 2, p. 11.

In nomine Domini. Ego Berengarius Bernardi, et Seguini, et Arnallus, nos simile in unum, comutamus cenobio Sancti Iohannis omne nostrum alodium quod habemus in Negos, cum omnibus suis afrontacionibus ex cum exitibus et regressibus suis, et cum quantum ad ipsum alodium pertinet, propter illum alodium de Gess, quod Salomonis tenebat. Sicut superius scriptum est sic

tradum et evacuam supra scripto cenobio ad proprium sine ulla resservacione et sine engan. Quod si nos comutatores ad ullus homino vel femina vivens istam scripturam comutacionis disrumpere temptaverit in dupplo componat cum sua melioracione.

Facta scriptura ista comutacionis VII kalendas iulii, anno VII regni Leudovici regis.

Sig+num Berengarius Bernardi. Sig+num Seguinis. Sig+num Arnallus Seguini (+). Sig+num Arnallus Gaufredi de Palera. Sig+num Petri Bernardi de Bagedano. Sig+num Bernardus Iohannis de Sales. *(Senyal)*. + qui ista scriptura firmavimus et testes firmare rogavimus.

Rodegarius levita, scripsit et subscripsit die et anno quo supra.

55

1117, maig, 20

Venda. *Els germans Ramon Arnau i Bernat Arnau venen a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, tots els alous que tenen a la parròquia de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses, els quals foren empenyorats pel seu pare, Arnau de Bel Auzel, a Bernat Joan, a canvi de 100 mancusos; els venen, doncs, a canvi d'aquesta penyora i per 200 sous, moneda del Rosselló.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 195 (*olim* StJAb, sac C, núm. 352).
B. Canalars I, f. 36, núm. 6 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 4, p. 12.

Sub sacro sancto Trinitatis nomine, sit notum cunctis presentibus et futuris. Qualiter nos fratres Reimundus Arnalli et Bernardi Arnalli unanimite simul venditores sumus domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis baptiste, cuius ecclesia sita est secus de cursus flumini Tizeris, et tibi Berengario abbati eiusdem ecclesie et vobis ceteris fratibus, tam presentibus quam futuris, in eodem loco mansuris. Omnia alodia que abemus in parrochia beatorum meorum Iohannis et Pauli, tam in domibus quam in cunctis edificiis, terris atque vineis, cum omnibus arboribus de diversis generibus, fructuosis et infructuosis, vie ductibus et reductibus, pascuis vel garricis, cultis et eremis. Omnia et in omnibus quicquid dici vel nominari aut possideri potests, sicut pater noster Arnalus Bernardi de Bel Auzel qui fuit condam qualicumque modo habuit et tenuit et possedit.

Totum ab integrum. Qui idem Arnallus inpignoravit ipsa alodia Bernardo Iohanni, bone memorie, propter precium centum mencosos cetinis et iafarinis. Et ipse Bernardus, propter Deum et remedium anime sue ad obitum suum, reliquo ipsa pignora prefate ecclesie Sancti Iohannis. Nos quo presentes supradicti Reimundus Arnalli et Bernardus Arnalli vendimus in super et donamus eidem ecclesie et abbati et clericis et tradim supra scripta alodia. Propter Deum et remedium animarum nostrarum, solide et libere, sine ulla retencione vel diminucione per ipsa supra nominata pignora. In super accipimus ab ipso abbate et ab ipsis clericis ducentos solidos monete Rosselle. Que vero predicta omnia de nostro iure in potestate eiusdem ecclesie tradimus et ibi Deo servientibus nihil inde retinentes. Quod si nos supra nominati iure aut ullus homo vel femina contra ista scriptura inpignoracionis vel donacionis sive vendicionis venerit ad inrumpendum tandui ab introitu ecclesie excomunicatus separetur donec in duplo quod inuasit restituat. Et si contumax incorrigibilis [extiterit] cum domini prodictore in inferno damnetur.

Actum est hoc XIII kalendas iunii, anno VIIII regnante Ludovico rege.

Sig+num Reimundus Arnalli. Sig+num Bernardus Arnalli, qui ista karta donationis vel vendicionis facimus scribere firmavimus firmarique rogavimus. Sig+num Guilelmi Uzalgarii vicecomitte. Sig+num Petrus Guilelm de Rener. Sig+num Ramon Berenguer. Sig+num Bernad Berenguer. Sig+num Bernad Ramon de Cort Savi. Sig+num Oliver. Sig+num Arnallus Guilelmi de Castlar. Sig+num Petrus de [Onnuc].

Reimundus sacerdos, qui hoc rogatus scripsit *(senyal)* sub die et anno quo supra. Sig+num Reimundo de Monte Acuti. Rodegarius levita + (*dibuix*).

56

1118, febrer, 11

Donació. *Ramon Berenguer III, comte de Barcelona, Besalú i Cerdanya, amb l'aprovació de la comtessa Dolça i el seu fill Ramon Berenguer, volent complir amb els cànons de Toledo i amb el consentiment del papa Urbà i dels bisbes d'Elna i de Vic, Pere Bernat i Ramon, respectivament, dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses i al seu abat Berenguer Arnau, l'església de Santa Maria de Cornellà, situada al costat del*

castell i al comtat del Conflent, amb tots els seus béns, per tal que s'hi estableixi una canònica governada, com a Sant Joan, per la regla de sant Agustí.

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 203.
B. Canalars I, f. 18, núm. 44 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 5, p. 12.

Divine legis auctoritas collata fidelibus hec scita promulgans ait. Quicquid semel offertur domino sanctum sanctorum erit. Qua fultus auctoritate in nomine sancte et individue Trinitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti. Ego Raimundus Berengarii, Barchinonensis, Bisillunensis, Cerritanensis provincie, gratia Dei comes et marchio. Votive ac potentialite sicut in Toletanis canonibus resonat de fundatoribus ecclesiarum et sicut michi per eorum collationem iure hereditario traditum est iuxta canonicam etiam sanctionem domini pape Urbani una cum auctoritate domni Petri Bernardi pontificis Helenensis et assensu canonicorum eiusdem ecclesie laudante hoc ipsum domino Ausonensi episcopo Raimundo cum plurimis ecclesiastici ordinis viris religiosis offero Deo et Sancto Iohanni baptiste cuius ecclesia sita est in valle Rivipollensi et honorabili abbati Berengario eiusdem canonice eiusque successoribus in perpetuum ecclesia Sancte Marie de Corneliano que est iuxta ipsum castrum, in comitati Confluenti, in episcopato memorato Elenensi cum universis que nunc ad eadem ecclesia pertinent, videlicet, alodiis, decimis, primiciis et omnium fidelium oblationibus ibidem collatis seu cum omnibus que in antea domino largiente eadem ecclesia iuste et legalite adquisitura est usque in eternum. Quam oblatione coniux etiam mea Dulcia comitissa et filius nostri Raimundus Berengarii simili modo faciunt, laudant atque confirmant ut perhennite hec eadem ecclesia subdita sit ecclesie Sancti Iohannis predicti et abbatibus eius atque canonicis qui eam disponant [tueantur] atque [gubenent] et regulam canonice Sancti Augustini ibi observent et tenere faciant nec in alterius ordinis iure vel ditione transferre audeant aliquando vel alienare seu comutare ullomodo. Si quis qui in crastinum aut ego memoratus comes seu quis libet mee posteritatis, homo vel femina, vel cuius libet ordinis aut dignitatis persona hanc nostram oblationem temerario ausu dissumpere, vel inquietare temptaverit, ammonitus semel et iterum nisi resipuerit et digne penitens atque satis faciens iuste emendaverit eterne malidictione, subiaceat et sequestratus acetu fidelium cum impiis deficiat et in antea hec nostra donatio in perpetuum valitura consistat.

Actum est hoc III idus februarii, anno X regni Leovici regis.

Sig+num Raimundi* comes. Raimundum* Dei gratia Ausonesis episcopus. Sig+num Bernardi* prioris Sancte Maria Corneliani. Sig+num Petri Dominici. Sig+num Raimundus* comes. Bernardus* *(senyal)*. Sig+num Petri Raimundi* de Mata. Sig+num Perella*. Sig+num Petri* Bernardi. Sig+num Raimundi* vice chomitis Che(rri)tanenssis. Sig+num Berengarii* pesbiteri. Sig+num Guilelmi* presbiteri.

Scripta manu Petri* *(senyal)* presbiter et monachi.

57

1119, agost, 4

Venda. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Joan i a la seva esposa Miracleta, una parcel·la de terra situada prop del riu Ter i del mas Riera, pel preu de 4 sous de Besalú i el pagament d'un cens anual consistent en la tasca dels fruits.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 218.
B. Canalars I, f. 26, núm. 15 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 6, p. 12.

In Dei nomine. Ego Berengarius abbas Sancti Iohannis, cum consensu fratrum meorum kannonicorum, donator suum tibi Iohanni uxorique tue Miraclete, filiusque vel filiabus tuis, peciam unam terre cum vitibus et arboribus que est secus flumen Ticeris et iuxta mansum de Riera. Tali pacto: ut annuatim de hac laboratione quod dictus ibi donabit, Sancto Iohanni tascham fideliter donetis. Qua propter dono tibi Iohanni et tuis inperpetuum predicta terra, cum omnibus suis terminibus et cum exitibus et regressibus eius absque ullo ingenio. Et accipio a te solidos IIII monete obtime Bisunduni. Sane quod si ego donator aut ullusque homo vel femina hanc scripturam donationis frangere temptaverit non hoc valeat vendicare quod requisierit et in duplo conponat et deinceps firma persistat.

Facta scriptura donationis in presentia Petri Raimundi et Guilelmi de Auriola et Arnalli Petri, baiuli, et Girberti et aliorum plurimorum II nonas augusti, anno XII Leudovici regis.

Rodgerius* presbiter, qui hoc scripsit sub *(senyal)* sie et anno prefixo.

58

1120, abril, 29

Testament. *Ermessenda, vescomtessa de Besalú, atorga testament i nomena marmessors Udalard, vescomte i nebot seu, [Elies], abat de Santa Maria de Ripoll, Ramon Ponç, Arnau Guillem de Castellar, Ramon Arnau de Beuda, Dalmau i Arnau Geralt de Castelló, Ramon Adalbert d'Avinyó, Bernat d'Espasens i Ramon Tovet: disposa que el seu cos sigui enterrat al monestir de Santa Maria de Ripoll. Els beneficiaris del seu patrimoni són els monestirs de Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses, la parròquia de Sant Joan les Fonts, el seu nebot Udalard i la seva filla Beatriu.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 224.
B. Canalars I, f. 42, núm. 56 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2220, p. 330-334.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 7, p. 12-13.

Qua nullus in carne vivens mortem evadere potest, sed omnes debitum coeti ex solvere habent, exigente reatu primi hominis et originali pecati. Id circo ego Ermesendis, gratia Dei vice comitissa, tanti examinis diem tremendum pavescens, in mea plena memoria et loquela, pro salute anime mea et matris ac filio meo seu reliquorum parentum meorum, facit testamentum ex rebus michi a Deo traditis, et eligo manumissores meos Udalardum, vice comitem, nepotem meum, et dominum abbatem Rivipollensem et Raimundum Poncii et Arnallum Guillelmi de Castellar et Raimundum Arnalli de Beuda et Dalmatium et Arnallum Geralli de Castellione et Raimundum Adalberti de Avinione et Bernardum Despasen et Raimundum Tovet, quos maneo et sub Dei obstentatione contextor ut ita distribuant omnes res meas pro anima mea sicut hic invenerint scriptum. In primis dimitto a Deo et Sancte Marie Rivipollensi corpus et animam meam, ut ibi sepeliar si in omni hac patria me mori contigerit. Item dimitto eidem Sancte Marie, ad luminaria concinanda iugiter ante eius altare, mansum Desparag, qui fuit de rege, ut habeat illud ad integro cum omnibus suis pertinentiis suis. Item dimitto illi ecclesiam Sancti Christofori de Fontibus superioribus, cum omnibus suis pertinentiis, decimis, alodiis, primitiis, oblationibus, donariis quantum ibi habeo vel habere debeo seu aliquis per me, que omnia sicut michi a progenitoribus meis iure hereditario relicta possedi et tenui ita

sint Sancte Marie solide et libere perpetuo et inviolabili ac irrevocabili modo eterna legum firmitate. Item dimito eidem Sancte Marie villam eaundem Fontium ab integro quecumque ibi habeo, id est, mansos condirectos et heremos, montes et valles, colles et rupes, aquas et aquarum capita, molendina molendinaria et si qua sit defensa boschos, silvas, garricas, venationes, venabula, prata, pascua virrumductus et reductus, cultum et incultum, fevale et fominium planum et declivum, ac montuosum censalia, servitialia, placita, iuditia districziniones, exactiones, usanticos et omnia adempramenta et cuncta sua pertinentia et quiquid dici vel nominari potest, quecumque ibi habui vel quolibet modo habere inquam debui vel potui sive habita, sive habenda, cum exiis et regressis predictorum. Omnium terminantur autem hec omnia ab oriente in alode Sancti Petri Bisillunensis sive in Sancta Pace, a meridie in alode predicti Sancti Petri sive Sancti Benedicti, ab occiduo in flumine Fluviali sive in alode Sancte Marie Rivipolle, a parte vero circi in parrochia de Bagudano. Item dimitto eidem Sancte Marie omnem meum alodium quod habeo vel habere debeo in villa Beted, cum decimario prefati alodii post mortem Guillelmi Segarii et Guillelmi Mironis et filii sui Petri. Item dimitto eidem Sancte Marie alodium meum de Miliaris post mortem Guillelmi Girberti et ad obitum sui nepotis filii Berengarii Petri. Item dimitto eidem Sancte Marie alodium meum de Briolf, totum ab integro, ad obitum Petri Raimundi de Mata et Raimundi Tevet et unius filii sui; alodium vero meum de Villa Iohannis laudo et confirmo eidem Sancte Marie sicut tradidi ei per carta donationis ad lumen kandele concinandum ante Sanctum Salvatorem et Sanctam Mariam; alodio vero quo ego tuli Guillelmo Raimundi de Papiol, quod est in Bagudano, quod dedi prefate Sancte Marie laudo illi et confirmo precor et mando ac quero misericordiam Udalardo, nepoti meo, ut ipse similiter faciat et tradat Sancte Marie. Item dimitto Sancto Iohanni de Fontibus omnem meum alodium quod habeo in ipsa parrochia et quantum vel quidquid habeo vel habere debeo in eadem parrochia et ecclesia de Logordano, et alodium meum quod habeo vel habere debeo in parrochia Sancte Maria de Boloso, totum dominium in super quod ibi nunc habeo vel habere debeo habeat Sanctus Iohannes ad obitum meum preter mansum Desparrag alium quod non habeo in dominium post mortem militum qui illud nunc tenent, sit Sancti Iohannis predicti proprium alodium cum alodio de Tost post mortem Deusdedit, qui illud

nunc tenet cui ego nunquam donavi. Item dimitto Sancte Marie de Ledone mansum meum de Navata, ad obitum Petri Sinfredi. Item dimitto Sancto Iohanni de Abbatissis alodium meum quod comparavi de Guillelmo Gaudamiri in Riodario, id est, mansum in Rexag, et condaminam, et illud de Solano, unde ardeat lumen semper ante eius altari; vice comitatum autem et kastrum de Beuda et castrum de Monteacuto, quod est meum alodium, et castrum de Monte Rufo, quod est meum sponsalitium, dimitto Udalardo, nepoti meo, et kastrum de Rocabertino sicut est totum mea iustitia et directum quod ego nemini dedi unquam nec consesi, nec definivi, nec ullum placitum, cum aliquo vivente de ipso feci. In aliis vero planis alodiis que sunt extra hoc preter Sanctum Privatum sicut dominus meus Udalardus vice comes precepit, dimitto Udalardo, nepoti meo, tertiam partem, et Beatrici filie mee aliam tertiam partem; de reliqua autem tertia que contigi iure hereditario Ereniari, filio meo; et sorte maternali micho advenit post illum dimitto tertium Beatrici, filie mee, et duas partes residuas Udalardo, nepoti meo, in vita sua ut ad obitum eius fiat illud inde quod Ermengardus obierit absque filiis de legitimo coniugio remaneat omnis honor meus preter [...] Sancti collata Beatrici, filie mee, et filiis eius altari post alterum per successionem legitimam. Malos vero usaticos quos missi in honore Sancti Iohannis Abbatissis et Sancte Marie de Riddario et Sancti Benedicti de Bagiis dimito Deo et prefatis sanctis pro anima mea ut ipsis apud Deum intercedant quatenus mei misereatur.

Actum est hoc III kalendas mai, anni XII regni Leovici regis.

Sig+num Ermesendis vice comitisse que hoc testamentum feci et firmavi et testes firmare rogavi. Raimundi Pontii sig+num, Guillelmi Pontii sig+num, Guillelmi Raimundi de Malanno sig+num, Dalmatii de Malanno sig+num, Raimundi Tovet sig+num, Raimundi Arnalli de Esponcia sig+num, Bernardi de Espasen sig+num, Raimundi Comes sig+num, Bernardus presbiter sig+num, Petri clerici sig+num, Raimundi prioris Rividarii sig+num, Ingilardi monachi sig+num, Guillelmi prepositi sive camerari Rivipollensis sig+num, Raimundus sacerdos sig+num, Berengarius Dei gratia Gerundensis ecclesie episcopus.

Udalgarius monachus Sancte Maria et sacerdos, qui hoc scripsi die et anno quo a supra cum literis supra scripstis in XXXVIII linea.

59

1121, març, 7

Execució testamentària. *Udalard, vescomte de Besalú, en compliment del llegat testamentari de la seva tia Ermessenda, lliura a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el mas Reixac, un molí i la coma que és situada més amunt, d'ell i el camp i la coromina del Solà. Així mateix, li ven els drets d'aquestes possesions pel preu de 70 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 223 i 223 dupl.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 223 tripl.; còpia de l'any 1345.
C. Canalars I, f. 42, núm. 57 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2224, p. 339-340.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 10, p. 13.

Notum sit omnibus hominibus. Quam Ermessindis vicecomitissa quondam, per suum testamentum, reliquit Deo et Sancto Iohanni de Abbatissis, pro anima sua mansum de Rexag, quos comparavit de Guillelmo Guadamiri in Riddario et mulinum I et comam que est de super mulino et campum I et condaminam et illud de Solano, unde semper arderet lumen ante eius altare. Ego autem Udalardus vicecomes, nepos eius, post mortem ipsius restiti eius donationem nec adquievi vel permissi ut habet Sanctus Iohannes prefatum alodium. Postmodum vero conventus plurimum a domino abbate Berengario eiusdem loci et ob hanc causam acceptis abeo LXX solidos denariorum monete publicae quicquid ipsa fecerat et quantum ibi habebat vel habere debebat, quantumque iuris vel vocis profitebar me ibi habere totum dimissi atque reliquo et trado Deo et Sancto Iohanni prefati loci in presentia Guillelmi Raimundi capellani Sancti Privati, et Raimundi Pontii, et Bernardi de Spasen, et Petri Raimundi, et Bernardi Adalberti, et Dalmatii clericorum, et aliorum bonorum hominum, ut ab hodierna die et deincebs nullus omnino hominum quiquam ibi habeat nisi Sanctis Iohannes prenominatus, excepto fevo militum. Quod ibi habeant tantum modo et nichil aliud qui vero hoc irruperit in quadruplum Sancto Iohanni componat. Et in antea hec mea restitutio seu donatio aviae meae semper inconclusa permaneat.

Actum est hoc nonas martii, anno XIII regni Leudovici regis.

Udalgerium autem hinc expellam. Sig+num Udalard, sig+num Raimundi Poncii, sig+num Bernardi Despasen, sig+num Arnalli

Geralli, sig+num Dalmatii de Sala, sig+num Guillelmi Raimundi plebani, sig+num Petri Raimundi clerici, sig+num Bernardi Adalberti.

Udalgerius monachus Sancte Marie et sacerdos, qui hoc scripsi die et anno quo supra.

60

1121, abril, 24

Jurament de fidelitat. *Udalard, vescomte de Besalú, davant l'altar de Sant Joan, jura fidelitat a Berenguer Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, per raó del castell de Llaers i altres possessions del monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 234.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 234 dupl; còpia de l'any 1332.
C. Canalars I, f. 42, núm. 57 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2223, p. 338-339.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 12, p. 14.

De ista hora in antea, ego Uzalardus, vicecomes, no dezebri tibi Berengario, abbati qui es de Sancto Iohanne, nec tolrei ne ten tolrei tua vita neque tuis membris neque de tuis membris que in corpus suum se tenent, nec ego nec homo nec homines, femina neque per feminas per meum consilium neque per meum ingenium. De ista hora in antea, ego Uzalardus suprascriptus, no dezebrei tibi Berengario, abbati supradicto, nec tolrei ne ten torlei tua honore neque de tua honore, neque ipsa abbatia Sancti Iohannis Rivipollentis, cum omnibus suis pertinentiis, neque ipsum kastrum de Lazes, cum omnibus suis pertinentiis, neque bastire podium calvel nec podium thanavi, neque de tuos fevo aut alaudes, neque de tuas baiulias quas hodie habes aut in antea adquisieris; nec ego nec homo nec homines, femina aut feminas qui to tolla o ten tolla, ego Uzalardus suprascriptus adiutor ten serei tibi Berengario suprascripto, sine tuo engan, per quantas vices tu men comonras, per nomine de istum sacramentum per te ipsum aut per tuos missos vel missum et comonir no men desvedarei, neque de ipsos adiutorioos vel adiutorium no t'enganarei, et sine tuo engan los te farei el te farei et ipsum kastrum de Malan quando comes de Bisuldeno poztad en guerra e mo mandara a tu lliurarei e nol te tolrei ne nol te vedarei, per quantas vices lom demanara per se, aut per suos nuntios poderos, sine tuo engan ten farei sicut

superius scriptum est si lo tenrei et to atendrei. Ego Uzalardus suprascriptus tibi Berengario abbati suprascripto, excepto quantum tu michi absolveris tuo gradiente animo sine forcia sic Deus me adiuvet et haec sancta.

Quod est actum ante altare Sancti Iohannis coram multos presentes, clericos et laicos, VIII kalendas mai, anno XIII regni Leudovici regis.

61

1122, març, 15

Execució testamentària. *Transcripció de dues clàusules del testament atorgat per Arnau Seguí; en l'una determina la donació de dos masos al monestir de Santa Maria de Finestres (Santa Pau), anomenats Ges i Feixa i que estan situats al terme del monestir de Sant Joan de les Abadesses. L'altra clàusula encomana a Ademar Ramon i Berenguer Rotball el compliment de la precedent.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1335 (*olim* núm. 161).
C. Canalars Almoina, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 13, p. 14.

255 × 240 mm. Bon estat de conservació, malgrat la dificultat de lectura en algun mot a causa de l'esvaniment de la tinta.

Hoc est translatum de verbo ad verbum fideliter sumptum quarto idus octobris, anno domini millesimo CCC tricesimo quinto, a quadam videlicet clausula eiusdam testamenti quod sic incipit: In Xristi nomine, ego Arnallus Seguini, iaceo in magna egritudine et timeo ne casu mortis me subcipiat, ideo quod [procurator] amicos vel fideles meos, id sunt: Raimundus Arnalli, et P[etrus] Bernardi, et B[eregarius] Rotballi, et B[erengarius] Bertrandi, et Seguinus, et B[erengarius] Arnalli de Lemana ut Simonis [mihi advenit] in hac infirmitate licitum sit eis distribueire omnes res meas, mobiles et immobiles, sic in hac pagina invenerint scriptum. Primum, dimito corpus meum ad cenobium Sancte Marie de Fenestris etcetera. Tenor vero predicte clausule hec est: Item, dimitto ad iamdictum loci Sancte Marie II mansos mei proprii alodii, quos habeo in valle Sancti Iohannis Rivipollensis, cum ominibus et feminis et [cum in] tratibus et exitibus suis, et cum hoc que ad ipsos mansos pertinet et vocatur unum, de Ges, et alium de Fexa. Et in quadam linea in

fine dicti testamenti que est XXXVII continetur hoc et postea usque ad finem proseguitur in huic modum: Et rogo Ademar Raimundi et Berengarium Rotballi ut sin[t] adiutores et defensores de meo testamento, et faciant illud adinplere mee manumissoribus. Sicut est scriptum et hordinatum in hac pagina.

Actum est hoc testamentum idus marchi, anno [IIII X] Ludovici regis.

Sig+num Arnalli Seguini, qui hoc testamentum scribere, feci et firmari, et testibus firmare rogavi. Sig+num Raimundi Arnalli, sig+num Berengarii Rotballi, sig+num Petri Bernardi, sig+num Berengarii Bernardi, sig+num Seguini, sig+num Berengarii Arnalli de Lemana, isti sunt manumissores. Sig+num Raimundi Escert, sig+num Vassalli, sig+num Raimundi Olibe de Tudre.

Arnallus sacer, qui hoc testamentum scripsi in III et in IIII linea literis damnatis, die et anno quo supra *(senyal)*.

Eg*(senyal)*o Raimundi Simonis de Rovira, iudex [ordinarii] de Oloto, qui hoc translatum cum originali suo complatui auctoritate iudiciale subscribo.

Eg*(senyal)*o Guillelmus de Stolesio, publicus notarius de Oloto, hoc translatum cum originali suo comprobatum fideliter translatavi scripsi et clausi.

L'any del rei Lluís (XIIII) es troba correctament transcrit als canalars.

62

1122, novembre, 11

Concòrdia. *Concòrdia feta entre Udalard, vescomte de Besalú, Ramon Ponç de Milany i Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual es determinen els drets i obligacions que els tres tenen sobre els béns dels monestirs de Sant Joan de les Abadesses i de Santa Maria de la Grassa i en el terme del castell de Milany.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 246.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 246 dupl.; còpia del segle XII.
C. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 246 tripl.; còpia de l'any 1234.
D. Canalars I, f. 110, núm. 171 (sac 13).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2225, p. 340-346.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 14, p. 14-15.
c. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 452-453.

Hec est scriptura pacificacionis et concordacionis quae facta est inter Uzelardum, vicecomitis, et Raimundum Poncii de Malanno et uxorem eis ac filios, in potestate et manu Berengarii abbatis Sancti Iohannis, dominus ipsorum, de contencionibus quas habebant inter se de iniusticiis et malis empresionibus quas faciebant in honore Sancti Iohannis et Sancte Marie de Crasa, et aliorum hominum qui sunt sub termino eiusdem castri de Malanno. Primum difinierunt permisu dicti abbatis quod habeat predictus Raimundus Poncii, cum predicta uxore sua ac filiis, omnes illos census antiquos absque alicuius inquietudine vel clamore qui de predictis honoribus soliti sunt exire. Scilicet in unoquoque manso migera I de civada ad mensuram Rividadri, et V garbas civada, et singulos ciphos plenos fabis, et cum plenitudo fage fuerit II gallinas aut pernam unam. Et ter in anno adquisitiones ovorum et caseorum, scilicet in Pascha, et Pentecosten, et festivitate Sancti Iohannis bautiste, et duas ad choquinam, et ad foraster unam, et quarteram I de civada, et cum faga fuerit ab ipsis rupibus insuper assaturam carnis ad ipsum foraster sed in Palaciolo, mediam quarteram civada et cum faga fuerit ab ipsis rupibus insuper. Et in honore predicte Sancte Marie arietes II in uno anno, et in alio unum, de quibus arietibus dabit medietatem Uzalardo. Prefatus autem foraster a rupibus in super habebit in uno quoque manso receptum sibi et cucioni suo semel in anno. Omnes mansi qui sunt in parrochia Sancti Bartholomei de Lazes usque ad collum de Buziga, donent per loced quarteras III ordei ad mensuram Rividadri. Mansi qui sunt Sanctae Marie vel Sancti Iohannis donent singulas migerias ordei per loced ad mensuram Rividadri si habitatores in se habuerint. Cum autem in predicto castro de Malanno necessarium fuerit operari, ex precepto castellani predicti castri, baiuli qui sunt in ipso honore adducant homines ad operam ipsam, de quibus hominibus unusquisque baiulus retineat, unum pro calciamento, et alium pro victu qui sunt Sancte Marie vel Sancti Iohannis. Ad alia opera non ibut ipsi homines Sancte Marie vel Sancti Iohannis nisi ad predictum castellum de Malan nec in hoste nec in cavalcatam nisi ad sensum de Malam. Et tunc baiuli Sancte Marie et Sancti Iohannis cum castellanus preceperit, et opus fuerit, ducant omnes homines armatos ad defendendum de inimicis suis quantum castellanus eos ducere voluerit infra terminos ipsius castri de Malan. Cum vero Uzalardus eos opus habuerit in hoc ipsum quod dictum est mandet Raimundo Poncii et Raimundus Poncii ducat eos Uzalardo.

Antiquas tracturas et medietatem de omnibus pascuariis habeat predictus Raimundus Poncii et de tracturis omnibus tam de veteribus quam de novis, habebit medietatem decussuris, si calcare noluerit. Si vero calcare voluerit, omnes habebit integriter. Ut autem in predictis hominibus Sancti Iohannis, vel in eorum mansis predictus, Raimundus Poncius vel uxor eius aut filii aliquam violenciam vel exaccionem ullo unquam tempore, per se, aut per submisas personas, non faciant vel fieri faciant, dimitat eis supradictus Berengarius abbas rogante Uzalardo, ut de unoquoque manso qui habitatores in se habuerint habeat predictus Raimundus Poncius et uxor eius ac filii migeriam unam frumenti et aliam ordei ad mensuram Rividadri, et moltonem unum totonsum in tempore madii qui sit unius anni, que omnia habeant per feudo et beneficio iam dicti Berengarii abbatis Santi Iohannis cum aliis feudis que preterea tenent pro eo, et si bos vel vaccha mortuus ibi fuerit coxam predictus Raimundus habebit similiter predictus Uzalardus hec eadem dimitit eis accipere tam in honore Sancte Marie quam etiam de fevaturiis omnibus. Prefatam autem migeriam frumeti et ordei nullus homo alius accipiet nisi baiulus Sancti Iohannis et Sancte Marie qui dabunt eas predicto Raimundo Poncii ad festivitatem sancti Petri salvis suis redicimis sive baiulivis cugucie vero et hominicia sunt de Santo Iohanne et Sancta Maria. Alia siquidem placita gabeant medium per pedium predictus Raimundus Poncius et uxor eius ac filii cum Sancta Maria et Sancto Iohanne. Firmaciones vero predictorum placitorum et donaciones ac redempciones mansorum et hominum baiuli Sancte Marie et Sancti Iohannis ac Raimundo Poncii pariter faciant et accipiant sed baiuli Sancte Marie et Sancti Iohannis sunt semper proprii et solidi Sancte Marie et Sancti Iohannis, sine omni dominacione. Uzalardi et Raimundi Poncii quam in eis non habeant a superiore censu vel servicio excipiuntur homines parrochie Sancti Iuliani de Vallefecunda qui predicto Raimundo Poncio non servient nisi V supradictas gargas quas ei dabunt et albergam unam ad unum militem, cum sua equitatura et arenam, ad opera predicti castri et coxam vacca predictam si vero predictus Raimundus Poncius predictam albergam accipere voluerit dabunt ei predicti homines unusquisque quartera I de civada ad mensuram Rividadri et gallinam unam et canadel de vino et placentam unam uni homini suficientem. Concedit iterum predictus Berengarius abbas quod habeat aduc iamdictus Uzalardus in predicto honore in unoqueue manso, unum par gallinarum, vel unam pernam cum

faga fuerit, et singulos ciphos plenos fabis et tres adquisiciones de casibus et ovis, et unam ad suum foraster, et aliam ad suum chog. Et foraster predicti Uzalardi habet receptum in omni supradicto honore sibi et suo cucioni, et assaturas carnis cum plenitudo fage fuerit, et ab ipsis rupibus, et in super quartera I civate. Sed in villa de Cirred habeat Uzalardus in unaquaque domo, singulos agnos per erbam exceptis in domibus alibergs et non permitat aliquos erbare in omni predicto honore nec tam Uzalardus preterea ipsum pascharium de Chiulplana et de Ages usque ad Sanctum Privatum. Et in Laces ipsum receptum comitalem, sicut notum est. Et in honore Sancte Marie alium receptum comitalem. Et in ipsis fevis de Lazes unoquoque manso gallinas II vel pernam cum plenitudo fage fuerit. Et ipsorum boschorum operatores dabunt quartam partem tocius sui laboris, quam habebunt per medium predictus Uzalardus et prefatus Raimundus. Sed Raimundus habebit monedam extra hoc, pro cuius concambio habebit Uzalardus ipsos operatores, cum suo cibo quando operari voluerit. Ceteraque ad predictos boschos pertinent, sit sicut solitum est fieri inter eos. Sed de Castel Palom et de Astellers et de Torrents traginam facient Uzalardo. Adquisiciones in predicto honore predictus Uzalardus non faciet aliquo modo nisi tantum unam quam ei facere permitit prelibatus Berengarius abbas semel in anno in autumpni tempore, tali siquidem pacto quod vocato preposito Sancti Iohannis et priore Sancte Marie ac Raimundo Poncio dicat Uzalardus de ipsa adquisicione quod aptum et conveniens sit et si inconveniens quod dixerit Uzalardus, fuerit, predictus prior et Raimundus Poncius ac prephatus prepositus diminuant de illa adquisicione ita quod conveniens sit quam adquisicionem adunabit baiulus Sancte Marie in suo honore et baiulus Sancti Iohanni in suo qui dabunt ipsam adquisicionem Uzalardo, salvis similiter suis redecimis et in Laces in fevis de cavallariis similiter. Extra hanc adquisicionem, concedit prenominatus Berengarius abbas Uzalardo quod faciat adquisicionem unius migerie fumenti in unoquoque manso et non amplius in parrochia de Vallefecunda. Has siquidem antedictas adquisiciones habeat et teneat pro memorato Berengario abbate predictus Uzalardus sicut et alios feudos quos tenent pro eo. Si qua autem peccora vel iumenta, exceptis caballis et mulis, vel si qua pecunia infra terminum predicti castri de Malan ad custodiendum missa vel data fuerint, ita salva predictus Uzalardus et predictus Raimundus Poncius cum uxore sua ac filiis, infra predicti castri terminum conservent ut a nemine eorum aliqua occa-

sione vel calliditate quoquomodo inquietentur, sed salva et incontaminata et quieta propriis suis dominis omnia serventur. Si autem Uzalardus tam de comissis quam de aliis superius scripstis aliquod fregerit, totum quod habet in Frexaned, dedit Raimundo Poncii et uxori sue ac filiis. Si vero Raimundus vel uxor eius ac filii fregerint, totum quod habent in predicto Frexaned in dominium dimisetint predicto Uzalardo solide et libere. Quod si infra X dies ista que prediximus, non emendata fuerint illis qui comandaverit sua infra predictum terminum castri, ita perdad quod habet in predicto Frexaneto, ille qui per cuius culpam perditum fuerit, postquam commonitus fuerit, alter ab altero per se vel per nuntios suos. Extra ista vero comendata propter alia superius scripta ut bene sint firma et inconvulsa conservent tam Uzalardus quam Reimundus Poncii et uxor eius ac filii promitunt sub fide hominii supradicto domino suo Berengario abbati, quod ab hac hora in antea nichil aliud accipiant vel accipere faciant, adquirant aut adquirere faciant in supradicto honore Sancti Iohannis, nisi ea que suprascripta sunt immo defendant ipsum honorem ad comodum et utilitatem hominum ibidem existencium eiusdem Berengarii abbatis contra cunctos malefactores. Et in super obligant eidem abbati omnem beneficium tan suprascriptrum, quam totum aliud, quod tenent pro eo ita quod si infra XXX dies postquam amoniti fuerint. Quod ei forifecerit non emendaverint tantum et tandiu ipsa amiant beneficia, donec in quadruplum ipsi abbati et hominibus restaurent malefacta. Iterum ut hec omnia prelibata semper firmius permaneant mitat Raimundus Poncii et uxor eius ac filii obsides Uzalardo, Berengarium de Chuilsech per D solidos melguirienses, et Berengarium Arnalli de Vilanova per alios D, et Guilelmum Ebrini de Balbs per alios D, et Guilelmum Poncii de Balbs per alios D, ut his IIII deveniant in potestate Uzalardi et tandiu teneant eos in sua potestate ubi ipse voluerit et possit eos distingere quousque unusquisque eorum se redimat quantum dictum est, postquam commoniti fuerint infra L dies. Iam dicti vero solidi omnes sint melguirenses, et insuper remaneat clamor, quousque sit emendatum hominibus a Raimundo Poncii et uxore eius ac filiis. Si vero Uzalardus infregerit promissa superius, teneat Raimundus Poncii et uxor eius ac filii in pignus suum servicium ut non faciant illud Uzalardo de L diebus in antea quousque redirigat hominibus malefacta, exceptis chestis prescriptis, quas non vocent toltas. Si vero aliquis de obsidibus obierit mittatur alter in obsidione ad Uzalardum, qui sit sine eius engan, et qui tantum

valeat et per tantum. Quod si hoc non fecerit Raimundus Poncii postquam apellaverit eum Uzalardus infra L dies incurrant in eius potestate ilii obsides, quousque se redimant vel alius illi restauretur sine eius engan.

Actum est hoc III idus november, anno XV regni Lodovici regis.

Sig+num Berengarii abbatis. Sig+num Uzalard. Sig+num Raimundi Poncii. Sig+num Arsendis uxoris eius. Sig+num Guillelmi Raimundi. Sig+num Dalmacii. Sig+num Petri filiorum eorum. Sig+num Raimundi Bernardi de Guardia. Sig+num Poncii Bernardi. Sig+num Gauzfredi Guillelmi. Sig+num Guillelmi Bernardi. Sig+num Arnaldi Geralldi. Sig+num Dalmacii de Sala. Sig+num Berengarii de Cuilsech. Sig+num Berengarii de Vilanova. Sig+num Guillelmi Poncii de Balbs. Sig+num Guillelmi Ebrini de Blabs.

Raugerius sacerdos scripsit hoc sub die et anno quo supra cum literis dampnatis.

El contingut d'aquest document amb les referències ACA, Ramon Berenguer III, núm. 244 (còpia de l'any 1195), MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2226, p. 347-352 i GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 15, p. 15 és pràcticament el mateix; tan sols canvia l'estructura gramatical d'algunes frases i la inclusió, quan li correspon, de l'abat de Sant Joan de les Abadesses.

63

1123, octubre, 24

Restitució de béns. *Hug Bernat de Cruscades, amb el seu fill Poc, confessen que disposen injustament d'uns alous del monestir de Sant Joan de les Abadesses infeudats a favor de Bernat Ramon de Cortsaví; aquests feus consisteixen en tres masos situats a la parròquia de Sant Joan d'Arsós (Bula d'Amunt, Rosselló), dos al vilar Cau i un tercer a Vidal* [sic] *de Mont. Pare i fill esmenen el tort, els retornen i en compensació abonen a Bernat Ramon 30 sous melgoresos.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 255.
B. Canalars I, f. 47, núm. 100 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 18, p. 16.

In nomine Domini. Hoc est placitum que facit Ugo Bernardi de Cruscades et filio suo Poc ab Bernardo Raimundo Curto Savino. Recognosco tort que facio de allodis Sancti Iohannis Ripollensis de fevo de Raimundo [Bracans] de Curto Savino. Id

sunt manssos in parochia Sancti Iohannis de A(r)cos et sunt: duos manssos in vilar Cau et tercium mansso in Vidal de Mont. [Eu] Ugo Bernardi et filio meo Poc de relinco ac est fevo ad Deum et Sancti Iohannis Ripollensis et a tu Bernardo Raimundo de Curto Savino de relinco ac est fevo de ac est tercuis manssos de Sancti Iohannes a tu Bernardo Raimundo et fili istius sine engan, totum ab integrum, et tu Ugo Bernardi et to fil Poc donate Bernar [sic] Ramon solidos XXX de melgurensis. Et est manifestum. Si quis contra ista carta definicionis venerit ad inrumpendum ad ullus homo vel femina qui inquietare voluerit nec hoc vindicare set conponat in duplo.

Facta ista carta VIIII kalendas nodember [sic], anno VI X [*sic*] regnante Leodovi regis.

Sig+num Ugo Bernar [*sic*] et filio meo Poc, qui ista carta mandavimus scribere et testes firmare rogavimus. Sig+num Poc, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Arnall de Torelles. Sig+num [Matfre]. Sig+num Arnall [Scerda]. Sig+num Raimun Bernard.

Arnallus* sacer qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

64

1124, març, 11

Donació. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna al monestir de Santa Maria de Ripoll, al seu dispenser i a Tomàs, el seu batlle, la resclosa del molí de* Provercha.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1360.
C. Canalars I, f. 119 i 120, núm. 1 i 11 (sac 14).
D. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 4.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 19, p. 16.

380 × 155 mm. Bon estat de conservació, llevat d'algun mot a la part dreta del document, amb la tinta esvanida.

Hoc est translatum bene et fideler ab originali suo, de verbo ad verbum, sumptum vicesima die mensis augusti, anno domini M CCC sexagessimo cuius tenor talis est.

In Dei nomine ego B[erengarius] abba Sancti Iohannis, cum grata voluntate nostri conventus, dono Sancte Marie Rivipollensi et dispensatori eiusdem, sic ac Thome baiulo eius, et omne sue

posteritate, in Provencha, capud [~~aquini~~] aquium et capud [——] resclose ad molendinum predictum Sancte Marie [...] situm ibi [meis] Paulo in terris sub ea conveniencia. Facio hoc ut annuati semper quandam moluerit ipsum molendinum donetis Sancto Iohannis perna I censuale de manso Sancto Iohannis. Et si necesse [—] est hominibus Sancti Iohannis molant ibi sine multura nullus vero ex Sancto Iohanni possit vobis ad crescere hunc censum neque vos illi minurere.

Actum est hoc V idus marcii, anno XVI regnane Leudovico rege.

Sig+num B[erengario] abatis, qui hanc karta donacionis firmavi et testes firmare precepis. Sig+num Arnaldi prioris. Sig+num Bernardi sacriste. Sig+num Raimundi prepositi. Sig+num Oliba liga bous. Sig+num Guillelmus sacerdos, qui hoc rogatus scripsit et *(senyal)* sub diet et anno prefixo.

Ego Petrus de Montelanio, iudex ordinarius monasterii Sancti Iohannis, huic transcripto sumpto a suo oiriginale publico instrumento auctoritatem meam iudiciariam interpono peritus et decretum.

Ego Arnaldi Martini, publicus notario Sancti Iohannis de Abbatissis, qui hoc translatum fideliter sumptum ab originali suo et cum eodem legitime comprobatum, ut pater supra autenticatum per iudatem supradictum scribi, feci et clausi, die et anno predictis, et hoc *(senyal)* feci.

Ego Arnaldus Martini* facte.

65

1124, maig, 11

Donació. *Guillem Udalard reconeix que, en nom de Guillem Ramon, disposa de la quarta part i la quèstia del mas Quer, situat a la parròquia de Sant Miquel d'Avellanacorba (Sant Miquel de la Torre, la Vall de Bianya) i, per aquests drets, declara que recapta un bou i 4 sous de plata. Dit això, Guillem Udalard fa donació a Guillem Ramon dels drets anteriorment esmentats i es reserva per a ell la prestació de la tasca.*

A. AMSJA (*olim* núm. 431).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 20, p. 16.
240 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Guillelmus Uzalardi, in parrochia Sancti Mikaelis de Avelana Corba, in loco

quem vocant Cher, quendam mansum per Guillelmum Raimundi tenebam, de quo quartum ipse abebat et chestam quanto cumque facere in illo voluisset, cumque hunc censum supradictus mansus faceret accidit ut de meo avere ipse opus haberet quod et abuit, scilicet, bovem unum et IIII solidos plate. Ideoque ab hoc manso, cuiusque pertinenciis abstulit mihi chestam et quartum ab integro, tali namque modi ut nunqua nominatus mansus quartum donet neque ille supradictam chestam in ipso ulterius abeat, excepto tascam. Si quis hoc scriptum donacionis inquietaverit aut fregerit, quadruplicam restituat et emendet nisi restauraverit.

Facta est hoc scriptura donationis V idus mai, anno XVI regni regis Leudovici.

Sig+num Wilelmi Reimundi. Sig+num Beatricis eius coniugis. Sig+num Petri eius filii. Sig+num Bertrandi. Sig+num Arnalli qui hanc cartam donationis fecere, firmavere et testes firmare rogavere. Sig+num Wilelmi Olivarii. sig+num Henrici. Sig+num Bernardi Capellani. Sig+num Berengarii. Sig+num Guillelmi Poncii.

Raimundus sacer scripsit hoc sub diet et anno *(senyal)* quo supra.

66

1124, maig, 12

Permuta. *Berenguer Sans, sacrista del monestir de Santa Maria de Ripoll, i Ramon Tolosà, procurador de l'honor de Santa Maria de Puigmal, permuten amb el monestir de Sant Joan de les Abadesses una casa per una era situada prop d'aquesta casa.*

A. AMSJA (*olim* núm. 60).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 21, p. 17.
170 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Ego frater Berengarius Sancius, sacricustos Sancte Marie cenobio Rivipullo, et Raimundi Tolosani procuratori ipsius honore Sancte Marie de Pugmalo, conchamiamus domino Deo et Sancti Iohannis, unam mansionem, cum solo et superposito, cum era quise tenet cum prephata mansione. Ut teneat et habeat Sancti Iohannis et suis habitatoribus, per infinita secula, cum terminis et affrontacionibus, et cum exiis et regressiis suis.

Actum est hoc IIII idus madii, anno XVI regni Ledovico rege.

Sig+num Berengarius Sancii, qui hanc conchamiacionem fecit et firmavi et firmare rogavi. Sig+num Raimundi Tolosani.

Petrus sacerdos, qui hoc rogatus scripsit prephato, die et anno *(senyal)*.

67

1125, setembre, 28. Mataplana

Donació. *Bernat Hug de Mataplana, malalt, i la seva esposa Estefania, reconeixen que han disposat de mala fe i injustament del dret d'alberga dels camps d'Abadals i Monegals i altres drets dels territoris del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Per compensar aquests fets, el matrimoni i els seus fills Hug, Guillem, Bernat, Ponç, Ramon i Arnau donen al monestir esmentat un mas situat al terme de Serrallonga i li lliuren el seu fill i germà Pere Bernat perquè esdevingui canonge i serveixi Déu complint la regla de sant Agustí.*

A. AMSJA (*olim* núm. 356).
B. AMSJA, còpia de l'any 1155 (*olim* núm. 373).
C. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 8.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 22, p. 17.
510 × 90 mm. Bon estat de conservació.

In Xristi nomine. Ego Bernardus Ugonis, iacens in magna egritudine, recognosco mei male possidere in honore Sancti Iohannis, ipsas albergas, et malas per presiones quas suadente diabolo feci, in camps Abadals et en camps Monegals, sicut male tenui et iniuste possedi sic in prenominatus locis, et in omni alio honore Sancti Iohannis pretem solum anticum censum quem pagenses consuetudinalite parentibus meis donavere, reddo et sine enganno dimitto Sancto Iohanni. Et hoc facio cum voluntate et laudatione uxoris mee Stephanie, et omnium filiorum meorum, Ugonis et Guilelmi et Bernardi atque Poncii et Raimundi, cum Arnallo ceterarumque meorum hominum, qui ibidem aderant. In super dimitto Sancto Iohanni ipsum mansum qui est in terminio de Serra Longa, quem Guilelmus Ugonis dimisit prelibato monasterio, cum omnibus aiacensiis suis. Et hec omnia facio sine ulla reservacione, tam in vita quam in morte. Dono etiam et offero filium meum nomine Petrum Bernardi ad Sanctum Iohannem, ut sit ibi canonicus et serviens Deo, sub regulam beati Augustini. Que omnia sint firma et in convulsa cuncta per tempora ita. Quod si in aliquo fuerint lesa et legalite sint restaurata et post modum maneant integra.

Factum est hoc anno M C XX V dominice incarnationis, anno XVII regni Ledovici regis, II kalendas octubris, inter in Mata Plana.

Sig+num Bernardi Ugonis, qui hanc cartam difinicionis firmavi et testes firmare precepi. Sig+num Stephanie. Sig+num Ugonis et Guilelmi et Bernardi et Poncii et Raidmundi et Arnalli, qui hoc laudavere et testibus firmari rogavere. Sig+num Raidmundi Bernardi de Aragal. Sig+num Bernardi Sancii. Sig+num Poncii Guiriberti. Sig+num Guilelmi filii Poncii Guiriberti. Sig+num Udalgarii.

Raimundus Mironis sacerdos, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

68

1126, gener, 28

Donació. *Bernat Arnau de Carcassés dóna a Gerbert i als seus fills un molí que havien edificat en un alou de la seva propietat, situat al riu Pudent, pel qual hauran de pagar-li la quarta part dels beneficis.*

A. AMSJA (*olim* núm. 2).
B. Canalars Almoina, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 23, p. 17.
310 × 90 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Bernardus Arnalli de Carcases, grata mea voluntate, dono tibi Girberto et filiis tuis, illud molendinum quod in alodio meo edificastis. Talite concedo eum tibi et filiis tuis ut teneatis et possideatis et edificetis tempore vite vestre, et quartam partem [quede eiusdem] molendini quod est in rivo Putido exibit expletis michi et meis donetis tam de meo quam et de alieno. Si quis hoc scriptum quod est inter me et vos factum violaverit emendet in duplo. Et in antea firmum permaneat omni tempore.

Actum est hoc V kalendas februarii, anno XVIII regni regis Leudovici.

Sig+num Bernardi Arnalli, qui hoc scriptrum fieri vissi firmavi firmarique rogavi. Sig+num Berengarius kamarer. Sig+num Guilelmus Negre. Sig+num Bernardus Adalberti. Sig+num Iohannes Cavaler.

Guilelmus presbiter, qui hanc kartam scripsit sub *(senyal)* die et anno quo supra.

69

1126, abril, 13

Venda. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pacta amb Guillem Senfred de gravar amb uns censos unes peces de terra que l'esmentat Guillem, en temps de Bernat [sic], comte de Besalú, havia rebut de Ramon Esteve, que aleshores regia la comunitat de clergues del monestir de Sant Joan.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 278; còpia de l'any 1234.
C. Canalars I, f. 26, núm. 13 (sac 5).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2227, p. 352-353.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 24, p. 18.

Cognoscant cuncti presentes atque futuri. Quod ego Berengarius, abbas Sancti Iohannis, comparavi Guillelmo Senfredi quandam petiam de terra quam sine censu diu teneat, confidans non esse rectum ut terram censualem absque censu teneret sed audiens; quod hanc terram dederat ei Raimundus Stephani, qui tempore Bisullunensis comitis Bernardi, ecclesiam beati Iohannis cum Dei servis ibidem Deo servientibus clericis regebat, propter solidos VIII Bisillunensium monete. Hanc donacionem ego ipse laudavi statuens, cum consilio regularium fratrum, ut ex predicta terra Guillelmus Sindredi censum faceret hoc est de una terra medietatem de vino ipse et sui omni tempore darent Sancto Iohanni. Igitur laudo et concedo illi hanc terram propter denarios XII, quos dedit michi ut habeat semper ipse et sui et de alia terra quam vocant de Capite Male Iornalade donet semper decimum et primicium et sit illi et suis in chasalagge. Afrontat autem hec terra ab oriente in torrente de Ballomar et ab occidente de Estanclar. Si quis hanc cartam violaverit in duplo componat et in antea firma persistat.

Que est facta idus aprilis, anno XVIII regni regis Leudovici.

Sig+num Berengarii abbatis, qui hanc donacionem laudavi, firmavi firmarique rogavi. Sig+num Arnalli prepositi. Sig+num Arnalli Lucanensi. Sig+num Kavarroches. Sig+num Berengarii chamerarii. Sig+num Raimundi capellani.

Guillelmus presbiter, qui hanc cartam scripsit sub die et anno quo supra.

Bertrandi de Biania, gerentis vicem Berengarii levite, publici scriptoris Sancti Iohannis, qui hoc anno Domini M CC XXX IIII IIII idus september fideliter translatavit die et anno quo supra.

70

1126, juny, 25

Venda. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix en feu als esposos Perella i Cordovana, pel preu de 70 morabatins, el mas Planes, situat a la parròquia de Sant Pau de Segúries, a la vall de Ripoll i al comtat de Besalú.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 279.
B. Canalars I, f. 40, núm. 45 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2228, p. 354.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 25, p. 18.

Notum sit hominibus tan presentibus quam futuris. Quam ego Berengarius Arnaldi, abbas Sancti Iohannis cenobii Rivipollentis, cum consensu hominium clericorum ibique adstancium, dono tibi Perelle et uxori tue Cordubane nomine et filio tuo ad fevum mansum I de Planes, cum homnibus suis pertinenciis, quam abuit Arnaldus Raimundi de Potos, propter septuaginta morebatinos quos a te abui tali condicione ut tu et homnes tua posteritas libere, habeas vel abeat ad servicium tamen Sancti Iohannis et homnium clericorum ibique Deo serviencium. Quod est in comitatu Bisildunensium, in parrohechia Sancti Pauli, in valle Rivipollentis; et afrontat ipsum mansum ex parte orientis in Roca Gissera, et occiduo in Redunela, et de meridie in serra de Pinosa, et etiam ex parte circi in Bel Sula. Si qui contra hanc donacionis seriem venerit ad inrrumpendum agere non valeat quod temptaverit sed pro sola pressumcionis temeritate quicquid ibi leserit vel inde abstulerit in duplo tibi componat cum sua melioracione, deinde in posterum firma hec permaneat.

Actum est hoc VII kalendas iulii, anno XVIII regnante Ludovico rege.

Sig+num Berengarii Arnaldi abatis, qui hanc cartam fieri, fecit firmarique rogavit. Sig+num Arnaldi prepositi. Sig+num Bernardi sacriste. Sig+num Mironis cambararii. Sig+num Ulivarii. Sig+num Bernardi Arnaldi. Sig+num Bernardi Adalberti prioris. Sig+num Bernardi Iohannis. Sig+num Cavarrocas. Sig+num R[aimundi] Mironi. Sig+num Bertran.

Petrus ipodiaconus, qui anc donacionis scriptura rogatus scripsit die et anno quo supra. Hoc signavit ita Bernardus et archilevita.

71

1127, juny, 25

Oblació. *Ramon Berenguer de Tagamanent, d'acord amb la seva esposa Ermessenda i els seus fills Pere, Albert i Bernat, ofereix al monestir de Sant Joan de les Abadesses el seu fill Miró perquè esdevingui canonge regular. Com a dot ofereix l'alou anomenat l'Alzina de Sant Joan, amb les seves pertinences, rèdits i un molí; aquest alou està situat al comtat de Besalú, a la Vall d'en Bas, a la parròquia de Sant Esteve d'en Bas. Es reserva l'usdefruit durant la seva vida, la de la seva esposa i la del seu fill Pere, a canvi de pagar un cens anual consistent en dues gallines.*

A. AMSJA (*olim* núm. 1).
B. BC. Pascual, ms. 729, vol. IX, f. 201r-201v.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 26, p. 18.
JUNYENT. *El monestir...*, p. 54.
320 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Non sit ocultum set cunctis vere manifestum. Quod ego Raimundus Berengarii Tagamanentis [ecclesie] Sancti Iohannis cenobio. Mirone obtuli filium meum gratia concedente divina sub ordinie kannonico regularite ibi victurum. Quemque legalium legum auctoritas est ex propriis mee substantie rebus heredito. Dono namque toto mentis affectu alodium meum quod habeo in comitatu Bisundunensi, in valle Bassensi, in parrochia Sancti Stephani de Oculo, in loco qui vocitatur Olzina Sancti Iohanni pro hereditate filii mei Mironis, cum suis pertinentiis omnibus universisque reditibus, et cum uno molendino sicut ibidem melius habeo vel habere debeo. Factum est hoc voluntate et consensu uxoris mee filiorumque meorum Petri et Arberti et Bernardi quorum consilio operatur sum hoc. Sub tali modo ut habeam et teneam illud adhuc per Sanctum Iohannem omni tempore vite mee et uxor mea filiusque meis Petrus si supervixerint post me. Ac per hoc dabo annuatim Sancto Iohanni per recognitionem II gallinas similite et uxor mea et filius meis Petrus tempore vite sue. Post mortem vero illorum revertatur ad Sanctum Iohannem libere sine alicuius contradictione. Quicumque sua temeritate hanc kartam donacionis violari voluerit, non hoc valeat vendicare, quod requirit sed componat in duplo cum sua melioracione. Et in antea hec karta firma permaneat.

Que est facta VII kalendas iulii, anno XVIIII regnante refe Leudovico.

Sig+num Raimundi Berengarii, qui hanc kartam fieri, vissi, firmavi firmarique rogavi. Sig+num Ermessendis uxoris eius. Sig+num filii eius Petri. Sig+num Arberti. Sig+num Bernardi. Sig+num Arnalli Bertrandi. Sig+num Sancii Berengarii. Sig+num Arnalli Unuli.

Raugerius sacerdos scripsit hec *(senyal)* sub die annoque prefixo.

72

1128, febrer, 13

Concessió i reconeixement de drets. *Ramon Berenguer III, comte de Barcelona i Cerdanya, concedeix a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el dret de mercat a la vila de Segúries, sigui el dia que sigui de la setmana. Així mateix, el comte dóna a l'abat els drets de pasturatge al comtat de Cerdanya, drets que s'estenen des del port de Tercuil fins al port de Podes i a Pòrtules; també li confirma la possessió, en qualitat de franc alou, dels ports de Coma de Vaca i Coma del Freser que ja havia rebut del comte de Besalú. Per tot això, l'abat li lliura dos bons muls.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 295.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 296; còpia de 1236.
C. AMSJA, còpia de l'any 1440.
C. Canalars I, f. 136, núm. 14 (sac 16).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2230, p. 356-357.
b. GROS. L'Arxiu..." (2), núm. 27, p. 19.
c. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 61.
Catalunya Romànica, vol. X, p. 61.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quam ego Raimundus Berengarii, Barchinonensium atque Cerritanensium comes et marchio, dono domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et Berengario abbati suiusque successoribus, merchad in villa que dicitur Securies, in quacumque die sibi placuerit in ebdomada. In super dono eidem ecclesie omnes paschers quos habeo in honore Sancti Iohannis et mei honoris in comitatu Cerritanie, videlicet, de port de Torcuil usque ad port de Podes, et usque ad Portoles. <Item, laudo et concedo atque confirmo eidem ecclesie et abbati iamdicto suisque successoribus in perpetuum, illos ports de Coma de Bacha et de Coma de Frezer, cum suis finibus et adgacenciis, montes et colles, pasturas et planos, boschos, garricis et aquis,

cum omnibus aliis in se habentibus et continentibus, que dici nominari et excogitari possunt. Et terminantur et afrontat a podio de Turii Nebuls et collo de Peraads usuqe ad colloum de Tres Fits et a serra de Moreni usque ad Colomera, per bonum et franchum alodium, ad omness suas voluntates ibi et inde perpetuo faciendas, sicut comes Bisuldunensi dicte ecclesie e donavit sine omni contradimento tocius persone.> De his omnibus accipio a Berengario abbate II mulos obtimos ut habeat prephata ecclesia sine enganno hec omnia superius scripta cuncta per tempora. Si quis hoc infringere temptaverit nil valeat vendicare quod requisierit, sed in dupplo componat predicte ecclesie cum sua melioracione.

Quod est factum idus februarii, anno XX regnante Leudovico rege.

Sig+num Raimundi* comes. Sig+num Guilelmi Gaucfredi de Cervia. Sig+num Bernardi Raimundi de Cort Savi. Sig+num Ugonis de Mata Plana. Sig+num Guilelmi Ugonis. Sig+num R. B. de Olost. Sig+num P. R. de Matha.

Bernardus presbiter, quis est script (senyal) tor.

<Sig+num R. vicecomitis de Urgel. Sig+num B. de Hacco subdiachoni. Sig+num Berenguer de Sancto Stephano subdiachonus. Sig+num G. de Tornerice subdiachoni.

Petrus de Devesa, qui coram testibus prevocatis hoc translatum fideliter translatavit ac etiam emendavit, anno Domini M CC XXX sexto quinto nonas iulii.>

La transcripció de Monsalvatje és de la còpia de 1236: el text inclòs entre els signes <> no és a l'original, però sí a la còpia, o sigui des de "Item laudo" fins a "tocius persone.", així com també les subscripcions al final del document.

73

1128, abril, 11

Reconeixement i venda. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix a Dalmau la propietat i la batllia de Rodonella amb les mateixes condicions que la tenia Bernat Adalbert, el seu avi; li reconeix, també, el dret d'herència d'aquesta possessió, transmesa pels seus avantpassats, així com la batllia, els boscos, els molins i la resta de béns pertanyents a aquesta propietat i li esmenta els censos que ha de pagar per aquesta concessió, consistents en la meitat del vi i la tasca del*

pa. A més a més, l'abat li ven, pel preu de 100 sous de Besalú, una terra en règim de barquera de la qual haurà de pagar un cens consistent en un porc, un sester de blat i cinc de civada i sis mitgeres de vi. Finalment, l'abat li demana fidelitat, a ell i al seu germà Ramon, quant al bon servei que fan a la vila de Sorribes. Consta una modificació posterior de l'esmentada venda, feta per l'abat Pere [Guillem I].

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 297.
B. Canalars I, f. 33, núm. 92 (sac 5).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2231, p. 357-359.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 28, p. 19

Notum sit cunctis. Quod ego Berengarius abbas ecclesie Sancti Iohannis, cum comuni consensu kannonikorum fratrum, dono tibi Dalmatio omne illum honorem de Redonela sicut melius eum tenuit Bernardus Adaverti per eandem ecclesiam. Qui etiam honor pertinet tibi iure propinquitatis per successionem omnium parentorum tuorum tam avorum quam bisavorum, et per donum quod Bernardus Adalberti, avunchulus tuus, te accipiente in locum filii fecerat. Sane donacio hec omni tempore valitura consistat que tibi est facta, tan de honoribus quam etiam de baiuliis, atque nemoribus et molendinis ceterisque omnibus aliis rebus ad eundem honorem pertinentibus. Non est enim pretermittendum sed presenti scriptura hostendendum, quas melioraciones quos census quasque usus eidem ecclesie presens descr[...] conferat medietatem, scilicet, de vino ubicumque sit et taschamde pane statutis temporibus persolves. Extra hoc quod dono tibi per barcheram, ab oriente a capite de Conamina de area senioral usque ad aliam aream que vocatur Subiranam, et a meridie de ipsa area descende contra sole occasum usque ad campum que dicitur Roure ab hinc, de circi parte usque ad iamdictam aream senioralem. Veruntamen aliis censibus universis abbas pro refeccione dabo porc I, et sester I de formen, sester V de civada, de vi migerias VI. Et hec donacio sit tibi firma omnique tue posteritati poste. Pro qua dimisisti honorem illum paternum cum baiulia quem tenebas et possidebas sine ulla contradiccione fratri tuo Raimundo eo tamen promitente vera fidelitate et bonum servicium in villa Sub Ripensis. Et in super accepi a te solidos C optime monete Bisildunensis. Si quis hoc disrumpere voluerit in duplo componat et in antea permaneat.

Quod est factum III idus aprilis, anno XX regnante Leudovico rege.

Sig+num Berengarii abbatis, qui hoc donum feci, firmavi firmarique precepi. Sig+num Arnalli Lucenensis. Sig+num Bertrandi de Malanno. Sig+num Guillelmi Adalberti. Sig+num Raimundi kapellani. Sig+num (Iohannis) Bernardi. Sig+num Bernardi Arnalli. Sig+num Arnalli Gifredi.

Sig+num Petri abbatis, quo hoc superius et subterius scriptum laudavi et propriis manibus firmavi eunte ad Pisanum concilium et [auri] ad barchera predicti Dalmacii, cum consilio fratrum predicte ecclesie, hoc totum quod est de Gradel usque ad aream de Plana, accipiente ab eodem Dalmacio XXVIII solidos denariorum optime monete extra II solidos quos de molendinis dabo per omnes annos qui sunt infra hoc.

Arnallus sacerdos, scripsit hoc rogatus sub die *(senyal)* et anno quo supra.

74

1128, juliol, 23

Restitució de béns. *Ramon Ponç de Milany, la seva esposa Arsenda, el seu germà Guillem Ponç i els seus fills Guillem i Dalmau retornen al monestir de Sant Joan de les Abadesses els drets d'aquest monestir referits a la castellania de Milany i que retenien injustament.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 299.
B. Canalars I, f. 110, núm. 172 (sac 13).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2232, p. 359-360.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 29, p. 19.

Notum sit omnibus hominibus presentibus atque futuris. Quam ego Raimundus Poncii et uxor mea Arsendis et Guillelmus Poncii frater meus et filii nostri Guilelmus atque Dalmacius. Nos simul in unum non quoacti sed nostra propria voluntate, dimitimus et evacuamus domino Deo et Sancto Iohanni baptise medietatem placitorum de ipsa honore Sancti Iohannis, qui est in castellania de castro Melan, et omnes dimisiones defunctorum, et terciam partem de omnia precia alodiorum qui ibi venditi fuerint, et ipsum decimum de Colel, quam Petrus Uzalgarii per nos iniuste tenebat, et ipsum mansum de Cascasses, quam Arnallus Bernardi et fratres eius tenuerunt per nostram vocem. Hec omnia superius scripta dimitimus iterum, et evacuamus libere et solide domino Deo et Sancto Iohanni baptiste, qui est vocatus Abbatissarum, et sancti

monialibus ibi manentibus recognoscentes nos hem omnia iniuste obstulisse Deo et Sanctis. Iterum dimitimus et evacuamus omnia placita homicidiorum, qui fuerint in supradicta castellaniam, sine illorum retentu vel sine engan.

Actum est hoc scriptum X kalendas augusti, anno XX quod Ledovicus cepit regnare.

Sig+num Raimundi Poncii. Sig+num Arsendis uxor eius. Sig+num Guilelmus Poncii. Sig+num Dalmacii Poncii. Sig+num Guilelmi Raimundi. Sig+num Dalmacii Raimundi. Nos simul in unum hoc scriptum laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Raimundi Bertrandi. Sig+num Raimundi Danucii. Sig+num Petro Danucii. Sig+num Olivarii. Sig+num Bernardus Arnalli. Sig+num Bernardus Adalberti.

Rodegarius levita, qui hoc scripsit sub die et anno quo superius resonat.

75

1129, abril, 6

Venda. *Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Berenguer, clergue, i als seus germans Ponç, Joan i Arnau, pel preu de 10 diners, una coromina a la vila de Riudaura, per la qual han de donar al monestir la meitat del vi com a cens, i el molí del Clos, pel qual han de pagar de cens un porc de 16 diners de valor.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 307.
B. Canalars I, f. 42, núm. 58 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 30, p. 20.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Berengarius Sancti Iohannis abbas, cum voluntate cannonicorum fratum eidem ecclesie, dono tibi Berengario clerico et fratribus tuis Poncio et Iohanni atque Arnallo, illam chonaminam que habeo et teneo in vila de Riudadre, ut bene eam plantetis et edificetis, et per anno singulos medietatem de vino Sancto Iohanni fideliter per censsum donetis. Et dono tibi et fratribus tuis predictis molendinum de Clos, et dabitis de eo per censsum porcum I precio denariorum XVI et hoc ad festum sanctorum omnium. Et accepi a te solidos X denariorum. Hoc autem facio tali modo ut tu et fratris tui omnisque posteritas tua teneat in perpetuum illam ad honorem Dei et Sancti Iohannis.

Si quis hoc scriptum fregerit aut violaverit in duplo conponat et in antea firmum persistat omni tempore.

Quod est factum VIII idus aprilis, anno XXI regni Ludovici regis.

Sig+num Berengarii abbatis, qui hanc donatione feci, firmavi firmarique rogavi.

Sig+num Bernardus Adalberti, prior. Sig+num Bernadi sacrista. + Arnallus* Lucianensis, presbiter. + Berengarii* presbiter de Biania. Sig+num A. P. Sig+num Petri abbatis. Sig+num Bernardus Arnallus baiuli. Sig+num Poncii de Riudadre. Sig+num Petrus Mironis. Sig+num Udalgarii Boni(litis).

+ Rodegarius* chanonicus presbiter, qui hoc rogats scripsit sub die et anno quo supra.

76

1130, novembre, 28. Clermont

Butlla. *Butlla "Licet universis" del papa Innocenci II adreçada a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual confirma el contingut de les butlles dels seus antecessors, Benet VIII, Urbà II i Pasqual II, i el dret a les seves possessions, presents i futures, en especial la de Santa Maria de Cornellà i la de Sant Nicolau d'Aiguaviva i, també, l'insta a observar l'ordre canonical establert i el sistema d'elecció dels abats*.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 12; còpia del segle XII.
C. AMSJA; còpia del segle XII (fragment).
D. Canalars I, f. 1, núm. 4 (sac 1).
a. KEHR. *Papsturkunden*..., p. 313-315.
b. MIQUEL. *Regesta*..., núm. 13, p. 24-25.
c. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 32, p. 20.

Innocentius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Berengario abbati et fratribus Sancti Iohannis Rivipollensis eorumque successoribus canonice substituendis in perpetuum. Licet universis ecclesiis debitores ex comisso nobis a Deo apostolatus officio existamus, illis tamen propensiore studio imminere nos convenit que apostolice sedi noscuntur specialius adhererer. Vestris igitur, karissimi in Domino filii, rationabilibus postulationibus clementer annuimus et beati Iohannis Rivipollensis ecclesia, in qua divino

vacatis servitio, ad instar predecessorum nostrorum felicis memorie Benedicti, Urbani et Paschalis Romanorum pontificum sub beati Petri tutelam suscipimus et apostolice sedis munimine roboramus. Per presentis itaque provilegii paginam apostolica auctoritate statuimus ut quascumque possessiones quecumque bona vestra prephata ecclesia in presentiarum iuste et legitime possidet, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hec propriis nominibus duximus exprimenda: ecclesiam videlicet Sancte Marie de Corneliano et ecclesiam Sancti Nichoaly de Aqua Viva. Quecumque preterea in futurum concessione pontificum, liberalitate regnum vel principium, oblatione fidelium seu aliis iustis modis poterit adipisci, quieta vobis vestrisque successoribus et integra conserventur. Sane ordo canonicus ibi postirus futuris prepetuo temporibus inviolabiliter teneatur. Obeunte vero te nunc eiusdem loci abbate, nullus ibi qualibet surreptionis astucia seu vuilentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu aut fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Augustini regulam providerint eligendum. Decernimus etiam, ut ecclesiam vestram nulli omnino hominum nisi Romano pontifici vel legato eius liceat interdicere aut abbatem eiusdem loci vel canonicos excommunicare. Ad inditium autem huius a sancta Romana eccleia percepte tuitionis et libertatis tres mansucos Valentine monete quotannis Lateranensi palatio persolvetis. Si quis igitur in posterum archiepiscopus aut episcopus rex princeps dux marchio comes vicecomes aut persona quelibet magna vel parva potents aut impotents hanc nostre constitutionis paginam scienter infringere aut violare presumpserit et constitutum predicte abbatie ordinem evertere vel eius bona invadere molestare aut suis usibus nequiter applicare temptaverit, secundo terciove commonitus si non satisfactione congrua emendaverit, eum a Christi et ecclesie corpore potestate auctoritatis apostolice segregamus. Conservantibus autem pax a Deo et misericordia presentibus ac futuris seculis conservetur. Amen. Amen. Amen.

[*Al ròdol del cercle:*] + ad viva nos Deus salutaris noster; [*al centre del cercle:*] Sanctus Petrus Sanctus Paulus Innocenius papa II. Ego Innocentius catholice ecclesie episcopus SS. BV.

Datum apud Clarum Montem per manum Aimerici sancte Romane ecclesie diaconi, cardinalis et cancellarii, IIII kalendas decembris, indictione VIII, anno incanationis dominice M C XXX, pontificatus domni Innocentii pape secundi anno I.

77

1132, febrer, 10

Testament. *Testament de Bernat de Coll de Canes. La seva herència, consistent en la propietat situada al coll de Canes, a la parròquia de Sant Julià de Vallfogona, la llega a parts iguals entre els seus fills Guillem i Joana.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 11.
B. Canalars I, f. 87, núm. 80 (sac 12).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 34, p. 21.

In Dei nomine. Ego Bernad de Collo de Canes, in mea plena memoria facio huic testamentum de mea honorem que ego habeo et teneo in Collo de Canes. Dono et laudo ad Guielmo et ad Iohanna filiius meius, medium per medium, exceptus poleria que dono ad Guielmi per melioracione; et facio censum una I denario Sancti Iohanni et parilio gallines per ipsa melioracione; [et vos] collocetis Florenca et Bernarda unus quisque suam et est in parroquia Sancti Iuliani Valle Facunda sive in iamdicto loco quod Collo de Canes vocatur. Si quis infrenge voluerit in duplo coponat.

Actum est hoc IIII idus febroarii, anno XXIIII regnante Ledoyco rege.

Sig+num Guielmi. Sig+num Iohanna. Sig+num Bernarda. Sig+num Florenca. Sig+num Arsen.

Hoc rogatus scripsit Pon *(senyal)* cius.

78

1132, novembre, 27

Donació. *Guillem Berenguer i la seva esposa Flandina, donen a la seva filla Berenguera i a la seva descendència, en qualitat d'alou propi, un mas situat al lloc que s'anomena la Font i un altre denominat mas Prat, ambdós pertanyents a la parròquia de Sant Miquel d'Avellana Corba.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1294 (*olim* núm. 242).
C. Canalars Almoina, f. 7.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 35, p. 21.
240 × 205 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum a quodam alia translato fideler sumptum cuius series talis est. In nomine Domini. Ego Guilelmus Berengarii et coniux mea nomine Flandina, nos simul in unum donatores sumus tibi Berengarie, filie nostre, et filiis ac filiabus tuis inperpetum, mansum qui est in parrochia Sancti Michaele de Avellana Corba, in locum quem vocant Fontem, ad proprium alodium, totum ab integrum, cum suis affrontacionibus et pertinenciis et adiacenciis, et cum exitibus et regressibus eorum, et cum adempramentis de ipsa rovira de Portella, quantum necesse erit ad servicium ipsius mansi, quantum nos habeamus et habere debemus per qualescumque voces et acciones. Sic donamus tibi suprascriptum alodium sine engan et si tu obieres sine infante de legitimo coniugio, iamdictum mansum remaneat viro tuo nomine Arnallo ad pagesiam. Et ipsum mansum de Prat, qui est subtus ecclesiam Sancti Michaele, dono eis medietatem quantum nos habemus et tenemus et habere debemus; videlicet, tali convenientia facimus istum donum de isto alaudio filie nostre et de ipsum pagesiam viro suo ut serviant nobis in vita nostra sicut filios et amicos karissimos et teneamus simile. Quod si nos donatores auc ullus vivens homo vel femina qui contra hanc scripturam donacionis venerit ad irrumpendum non hoc vindicare quod requiserat, set conponat vobis in duplo cum sua melioracione et in antea ista [...] donacionis firma permanea semper.

Facta est ista scriptura donacionis V kalendas december, anno XXV regnante rege Ledovico.

Sig+num Guillelmum Berengarii. Sig+num Flandina coniugis eius nos, qui istam scripturam donacionis fieri, iussimus, firmamus, et testis firmare rogamus. Sig+num Vellelmi Bernardi plebani. Sig+num Geraldi Bernardi. Sig+num Vellelmi Guifredi capellani. Sig+num Azemarii capellani de Beiet. Sig+num Petri de Ventulano. Sig+num Bernardi de Guinebrosa.

Arnallus levita, qui hanc scripturam donacionis rogatus scripsi sub die et anno quo *(senyal)* supra.

Raimundus de Spinalbo, publicus scriptor B. Vitale domini castri de Bestracano, qui hoc fideler translatavo et hoc sig *(senyal)* num interposint, anno domini M CC LX V, VIII kalendas marcii et hoc instrumentum fuit per alfabetum divisum sint pars in suo originali.

Sig *(senyal)* num Berengari de Caselle, scriptoris iurati et gerens vices Raimundo Ianuarii de Rividario, publico Sancti Io-

hannis notario, qui hoc translatum ab originali fideler sumptum de verbo ad verbum et scripsit tercio mensis marcii anno, Domini M CC XC quarto, presentibus testibus Iacobo de Rovira, Bernardo de Caselle, et Arnaldo, mercatores.

79

1133, maig, 1

Venda. *Pere Guillem I, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Arnau Riba, pel preu de 3 sous de Besalú, una terra erma de la dominicatura de Riu Pudent amb la condició que la cultivi i que lliuri al monestir la meitat del vi que en aquell lloc es produeixi.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 21.
B. Canalars I, f. 28, núm. 35 (sac 5).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2233, p. 360-361.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 36, p. 21.

Sit manifestum cunctis viventibus. Quod ego Petrus abbas Sancti Iohannis, cum comuni volumptate fratrum meorum, dono tibi, atque concedo, Arnallo de Ripa omnique potestati tue, ipsa dominicaturam de Rivo Putente que iacet libea et inculta hoc autem sub tali condicione: facimus ut bene hedifices eam et plantes et dones Sancto Iohanni medietatem vini quod inde egredietur. Propter hanc donacionem III solidos denariorum accepimus a te Bisuldunensi monete. Si quis autem hanc cartam donationis inrumpere aut infringere temptaverit facere non valeat sed in duplo componat.

Actum est hoc kalendas mai, anno XXV regni Leudovici regis.

Sig+num Petri abbatis, qui hanc cartam donationis firmari et testes firmare rogavi. Sig+num Berengarii Arnalli. Sig+num Arnalli custodio sacrarum. Sig+num Petri Arnalli baiuli. Sig+num Dalmacii de Redonela. Sig+num Petri Guillelmi de Prat. Sig+num Arnalli de Vinea.

Arnaldus levita, qui scripsit hoc sub die et anno prefixo.

80

1133, desembre, 28

Definició. *Amb motiu de les queixes que han expressat Pere Guillem I, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses i el capellà*

de Bernat [II de Besora] Gombau, referides als mals usos que, sobretot des de la mort del seu pare [Guillem I de Besora] s'apliquen a la parròquia de Sant Quirze de Besora, que és propietat del monestir esmentat, Bernat II de Besora, d'acord amb la seva esposa Saurina i els seus fills, redefineix, a canvi de 170 sous de Besalú, els censos que han de pagar els habitants de la parròquia esmentada i també la de Sora.

A. ACRI-ACM (*olim* Calaix 2 de Besora, núm. 51).
330 × 175 mm. Deficient estat de conservació a causa de dos forats i l'esvaniment de l'escriptura en les línies centrals del document.

Presentibus et futuris volumus esse notum quod inter ecclesia Sancti Iohannis et Bernardum Gonballi de Bisaura de huius modi contentio erat. Conquerebatur Petrus abbas et clerici de Bernardo Gonballi, super rapina et malis usibus quos in honore Sancti Iohannis, qui est in parrochia Sancti Quirici, fecerat a morte patris sui usque in presentem diem. Quos m(u)ltos usaticos non solum quos ipse fecerat, set etiam quos alius, per rapinam a morte predicti patris sui, diu per rapinam ibi temuerat ab integro, sine ullo retentu, in presentia nobilium hominum Deo et Sancto I(o)hanni iachiuit, definivit et dimisit. Mali vero usatici isti erant a pugolis de Paladol in iusum usque ad torrentem de Comis in sigulis mansis accipiebat aut porcum, aut multone, et duas migerias de vino et [veitibat] tavernam Santi Iohannis et hominum eius. Item faciebat veritum hominibus Sancti Iohannis nequis quam eorum cum alio texeret nisi cum quo ipse vellet. Similiter et de baiulo contrarietatem faciebat quam ista definat quod abbas et clerici expellendi et introducendi que voluerit baiulum in baiulia illam [...] postestatem salvo iure [...] castri. [Iuro et] hoc est quod si baiule aliunde non de parrochia ipsa ibi [intro]ductus fuerit, iurabit Bernardo Gon[balli] fidelitatem [---] suo corpore et de castro et de suo honore. Hoc totum nec infra predictos te[r]minos sonat sine enganno dimitit. Plantaverat [---] in aquis Sancti Iohannis IIII molendina exquibus unum libere Sancto Iohanni reliquid [...] iuris eius aquam illam esse cognovit et et [sic] tria alia per manus abatis et clericorum [habea... in fevum ---] de uno quoque eorum dabit Sancto Iohanni caponem unum pro censum. De quibus sic definitum est quod si inundantes atque distruxerint illa sua reficiat ea et [---] in aquis Sancti Iohannis alia non faciat sine consensu abbatis et clericorum. Similite quiquid ab obitu patris sui in honore Sancti Iohannis qui est in Sora ipse [r]apinam aut per malum usaticum fecerat in eadem definitione sit. Et propter hoc abbas et homines

quibus hanc obpressionem faciebat, dederunt Bernardo Gonballi CLXX solidos monete Bisildunensis. Fecit hanc definitionem cum voluntate uxoris Saurine et filiorum suorum Gonballi, Berengarii et Bernardi et Guilelmi Ugonis, fratris eius, et Raimundi Bernardi de Gardia et Guielmi Bernardi de Duo Castella. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et in [...] firmum persistat.

Quod est factum V kalendas ianuarii, anno XXVI regni regis Ledovici.

Sig+num Bernardi Gonballi. Sig+num Saurine. Sig+num Gonballi. Sig+num Berengarii. Sig+num Bernardi, qui hanc definitionem fecere firmavere firmarique rogavere. Sig+num Geralli Ugonis. Sig+num Raimundi Bernardi de Gardia. Sig+num Guilelmi Bernardi de Duo Kastella, quorum consilio et laudatione factum est. Sig+num Guilelmi Raimundi de Malanno. Sig+num [Pe vei]. Sig+num Petri abbatis +. Sig+num Rodballi prioris. Sig+num Mironi camerarii. Sig+num Arnalli de Luciano. Berengarius*, Dei gratia, Girondensis [sic] ecclesie episcopus.

Guielmus presbiter, qui hanc kartam scripsit sub die et anno *(senyal)* quo supra.

81

[1134 / 1136], juny, 11. Pisa

Butlla. *Butlla "Rivipollense monasterium" del papa Innocenci II que ordena a l'arquebisbe Oleguer de Tarragona i als bisbes d'Urgell, Osona, Girona i Elna que defensin els béns i els interessos del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1; còpia de l'any 1254.
a. MARCA. *Marca...*, col. 1277-1278, núm. CCCLXXXVI.
b. JAFFE. *Regesta...*, núm. 7744, p. 869.
c. MIQUEL. *Regesta...*, núm. 14, p. 25.
d. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 38, p. 22.

Innocentius episcopus, servus servorum Dei. Venerabilis fratribus O[llegario] Tarraconensi archiepiscopo, Urgellensi, Vicensi, Gerundensi, Elnensi episcopis. Salutem et apostolicam benedictionem. Rivipullense monasterium iuris proprii beati Petri et ad defensionem Romanae spectat ecclesiae. Quicunque ergo beatum Petrum diligunt, monasteria quae ad ius eius spectant devent a pravorum hominum incursibus defendare. Ea propter fraternitati

vestrae per apostolica scripta mandamus quatenus Rivipullense monasterium cum omnibus bonis et possessionibus manuteneatis, et si quis parrochianorum vestrorum locum ipsum aut aliquid de pertinentiis eius infestare arrentaverit, canonicam de eo iustitiam faciatis. Quod si iustitiam de malefactoribus facere neglexeritis, periculum ordinis et officii incurretis.

Datum Pisis, III idus iunii.

82

[1135 / 1136], gener, 19

Confirmació i reconeixement de drets. *Ramon Berenguer IV, marquès i comte de Barcelona, Besalú i Cerdanya, a petició d'Oleguer, arquebisbe de Tarragona, de Ramon Gaufred, bisbe de Vic, i de Berenguer Dalmau de Peratallada, bisbe de Girona, reconeix la subjecció pontifícia del monestir de Sant Joan de les Abadesses i, a l'ensems, confirma la protecció comtal del cenobi, l'abat Pere Guillem I, els canonges del monestir i els regents que els succeiran.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 42.
B. Canalars I, f. 2, núm. 1 (sac 12).
a. VILLANUEVA. *Viage*..., vol. VIII, núm. XVIII, p. 247-249.
b. BOFARULL. *Procesos*..., vol. IV, núm. IX, p. 26-27.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 471, p. 425-426.
d. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2234, p. 361-362.
e. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 39, p. 22.

Anno incarnationis dominice M C XXX VII. Ego Raimundus Berengarii Dei gratia comes Barchinonensium, Bisuldunensium, Cerritanensium, et marchio, recognoscens ecclesiam Sancti Iohannis Rivipollensis iuris esse beati Petri et iuxta privilegia Romanorum pontificum, in ordine chanonicali in perpetuum collocatam, statui tante iusticie fidem servare et romanis preceptis aurem obedientie dare ratum abens et confirmans, quod erga pastorem et gregem presentes et successuros privilegiorum auctoritates kanonice definiunt de pace et securitate illorum. Sane recolendum novi quod digne memorie pater meus, Raimundus Berengarii, eandem iusticiam clericis qui expulsi fuerant observaverit quam Paschalis episcopus literis et iudicio ratam iudicaverit. Per presentis igitur formam scripture laudo illorum auctenticas voces, promittens et definiens, quod nec presenti abbati Petro et subditis nec futuris in abbatiam rectoribus quolibet modo causa vel ingenio imparem

ecclesiam aut bona ad ipsam pertinentia, adiutor et defensor eorum in omnibus semper fide recta permanens quicumque eis auferre ecclesiam et ordinem kanonicum evertere voluerit. Ad noticiam presentium et futurorum volo perveniat quod feci consensu et voluntate archiepiscopi Ollegarii et ordinatione presulum vicinorum Raimundi Ausonensis et Berengarii Gerundensis, quos deprecor et volo huius rei esse testes laudatores et confirmatores ymmo ex toto defensores. Quecumque vero persona magna vel parva, potens aut impotens, frangere aut inquietare statum huius mee definitionis voluerit, in triplo componat et in antea nulli in perpetuum violari liceat.

Factum est hoc XIIII kalendas februarii, ano XXVII regni regis Leudovici.

Udalgarius* Elennenssis episcopus. Poncii* Elenensis archidiaconi. Raimundus*, Dei gratia Ausonensis episcopus. Gaucefredi* dechans +. Berengarius* Dei gratia Gerundensis episcopus. Berengarius* Gerundensis archidiaconus. Guacefredus* Bisullunensis archilevita. Sig+num Raimundi* comes. Sig+num Reamballi. Sig+num Bernardi de Bellog. Sig+num Berengarii de Lerc. Sig+num Raimundi de Torreies. Sig+num Dalmacii de Petra Taiata. Sig+num Raimundi Bernardi de Guardia. Sig+num Geraldi Ugonis. Sig+num Arnalli de Lerc. Sig+num Petri de Cervera. Sig+num Guillelmi Raimundi de Malan. Sig+num Gaucerandi de Sales. Sig+num Bernardi Iohannis.

Guillelmus* presbiter, qui hoc scripsit sub *(senyal)* die et anno quo supra.

83

1135, març, 30

Venda. *Pere Guillem I, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a la sagristia del monestir regida aleshores per Bernat i Arnau, i als seus successors en el càrrec una terra erma anomenada Devesa, pel preu de 4 morabatins d'or, amb la condició que els guanys d'aquest establiment reverteixin en benefici i utilitat de l'ofici esmentat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 96).

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 40, p. 23.

240 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Petrus Sancti Iohannis abbas, cum comuni voluntate supra dicte ecclesie fratrum, dono ad sacristiam Sancti Iohannis, et fratribus presentibus, eandem sacristiam tenentibus Bernardo scilicet (atque) Arnallo et post eos in perpetuum futuris, illam terram que vocatur Devesa, cum suis terminiis et afrontationibus, sine ullo retentu et damnatu, que etiam iacebat inculta et absque ullo possessore vel aclamatore. Undem accepimus IIII morabatinos optimi auri a supra dictis personis ut ipsi habebint potestatem, et post eos futuro fratris eandem obedientiam regentes de supra dono dicto faciendi ad servicium et ad utilitatem predicte sacristie quicquid sibi placuerit. Si qua persona hoc disrumpere temptaverit et legalite emendet male facta et postea in perpetuum firmum habeatur.

Actum est hoc III kalendas aprilis, anno XXVII regnante Leudovico rege.

Sig+num Petri abbatis, qui hoc donum firmavi et testes firmare precepi. Sig+num Guillelmi* prepositi. Sig+num Arnalli* Lucianensis.

Arnallus levita, hoc rogat scripsit *(senyal)* sub die et anno prefixo.

84

[1138 / 1143], abril, 14. Laterà

Butlla. *Butlla "Ad defensionem" del papa Innocenci II adreçada a Pere Guillem I, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual posa el cenobi sota la protecció papal, confirma les butlles dels seus antecessors, Benet VIII, Urbà II i Pasqual II, i els dóna la facultat d'escollir lliurement l'abat, sense la intervenció de l'abat de Sant Víctor de Marsella.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Butlles, llig. 1, núm. 9 i 11; còpia de l'any 1254.
a. KEHR. *Papsturkunden*..., núm. 52, p. 319-320.
b. MIQUEL. *Regesta*..., núm. 15, p. 25.
c. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 44, p. 24.

Innocentius episcopus, servus servorum Dei. Dilectis filiis Petri abbati et canonicis Rivopollentibus. Salutem et apostolicam benedictionem. Ad defensionem rerum ecclesie beati Iohannis Rivopollensis pertinentium tanto sollicitus nos oportet intendere, quanto specialius idem locus ad sedem apostolicam noscitur pertinere.

Unde etiam a quolibet hominum et percipue a Masiliensi abbate, qui contra libertatem ab apostolica sede concessam et privilegia predecessorum nostrum Benedicti, Urbani et Paschalis Romanorum pontificum vestram ecclesiam nititur infestare, eudem locum quiete manere decernimus eidemque abbati perpetuum silentium super hiis duximus imponendum. Preterea constituimus ut obeunte te nunc eiusdem loci abbate quem omnes fratres communi assesu vel fratrum pars consilii sanioris secundum Deum elegerit si tamen regularis fuerit pro pastore ab omnibus habeatur.

Datum Laterani XVIII kalendas madii.

85

1138, febrer, 2

Donació. *Arnau i Bernat, sacristes del monestir de Sant Joan de les Abadesses, donen a Pere Devesa, fill de Maria, i a la seva esposa Beatriu, a canvi d'uns censos, unes terres que Pere Guifré té pel monestir i tota la batllia i dominicatura del Vinyal, que l'esmentat Pere té per la sagristia.*

A. AMSJA (*olim* núm. 202).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 42, p. 23.
220 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus [atque] futuris. Quod ego Arnallus et Bernardus sacrista, cum consilio et voluntate domni Petri abbatis et omnium fratrum nostrorum canonicorum, donamus Petro de Devesa, filio Marie, et eius coniugi Beatrici, atque omni posteritati sue post eos, omnem illum honorem quem Petrus Guifredi tenet per Sanctum Iohannem. Et etiam omnem baiuliam et dominicaturam de Vinal quam tenet per nos. Hoc ac sub tali conditione: facimus ut donet inde perna I et parel I de galines, et de ipso Vinal medietatem de vino, et quart de pane; et de ipsa vinea de Senaruc, medietatem de vino et de ipsa baiulia habeat suum redecimum. Si quis vero contra hanc cartam donationis ad inrumpendum venerit facere non valeat sed legalite emendet.

Actum est hoc IIII nonas februarii, anno primo regni Leudovici regis iuinoris.

Sig+num Arnalli custodis sacrorum *(senyal)*. Sig+num Bernardi sacriste, qui hoc facere precepimus, firmavimus aliosque firmare rogavimus. Sig+num Poncii +. Sig+num Rodeballi prioris.

Sig+num Blancharii. Sig+num Petri abbatis. Sig+num Arnalli Lucianensis. Sig+num Baricu. Sig+num Guilelmi filii eius. Sig+num Petri Archimballi.

Arnallus presbiter, qui hanc cartam rogatus scripsit sub *(senyal)* die et anno prefixo.

86

1138, març, 25

Donació. *Dalmau, capellà de Mogrony, amb el permís de l'abat Pere Guillem I i els canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a l'església de Sant Pere de Mogrony i al seu prevere Arnau Sunyer la meitat dels béns que posseeix a la batllia de Mogrony, que consisteixen en un terç de les dècimes, totes les primícies i el mas Escala; l'altra meitat la destina a sustentar una capellania al monestir de Sant Joan.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia del 6 de juny de 1138 (*olim* núm. 98).
C. Canalars I, f. 15, núm. 26 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 43, p. 23-24.
250 × 130 mm. Estat de conservació regular atès que la tinta està força esvanida.

Sciant [cuntis] presentes et futuros. Quomodo ego Dalmacius, Mucroni capellanus, cum assenssu Petro Guillelmi, abbate Sancti Iohannis, omnium [fratrum] qui illi submissi sunt, dono et dimito domino Deo et ecclesie Sancti Petri Mucroni, et tibi Arnallo Sunerio de dicta ecclesia prebero, omnibusque successoribus tuis per [henitur], omnem nostram baiuliam Mucroni. Videlicet, tercium decimus et omnes primicias et mansione de Eschala tali modo: quod semper tu, et omnes successores tuis fideliter, quo [adinietis] dictum tercium decimi, et omnes primicias, et vinum, et carnem, et tu et omnes successores tui, habeatis inde totum hoc quod baiuli habere debet et habeas, tu et omnes successores tuos, in dicta ecclesia manentibus et servientibus medietatem predicti decimi, et medietatem predictas primicias, et medietatem vini et carnis, et medietatem de caseos, usque ad festum Sancti Iohannis iuni per [henitur] et dicto festo in antea habeas illu[t] totum et habeas, tu et successores tui, semper pro servicio dicte ecclesie; omnia alia beneficia quod dictus ibi dederit et habeat dicta ecclesia pro suo cimiterio XXX passes de omnes [partes iaperta se ecclesias] Quod ego et omnes successores meos capellarios semper habeamus alia

medietatem de dicto decimo, et de primicias, et de vino et de carne, pro capellania quod [non] facias nobis vel ecclesie Sancti Iohannis vel alicui [persona] ullum alium servicium vel alium utilitatem iusi servicium dicte ecclesie Sancti Petri et sinodum ecclesie Vici et duas libras cere ad opus sacristie Sancti Iohannis annuatim semper et ego [abeas duas] hoc totum semper sub fide tua et sub fide successorum tuorum fiat omni calumpnia. Si quis contra zelus hoc [surrexerit] iram Deo omnipotentis semper illum veniat et [sed] sceleratus de auctoritate Petri et Pauli et cum Iuda participacionem habeat [nisi fectium].

Actum est hoc VIII kalendas aprilis, anno primo regnante Leudovici regis filis.

Sig+num Dalmacii capellanii, qui hoc donum predicte ecclesie fecit. Petrus abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Arnalli sacriste. Sig+num Ugonis, qui hoc donum laudavo. Sig+num Bernardi Ugeti. Sig+num Guilelmi de Pardinela. Sig+num Petri Guiteradi.

Iohannes [levita], qui est scripto *(senyal)*.

Bernardus, qui hanc cartam translatavit VIII idus iuni, die et anno quo *(senyal)* fixo.

87

1138, juny, 20

Restitució de béns i oblació. *Pere Cavar-roques, en presència de nobles, clergues i laics i davant de l'altar del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confessa que posseeix injustament l'honor de Bagatell, reconeix que és pròpia del monestir i que està composta per dos masos; un d'aquests masos el retorna íntegrament al monestir i de l'altre mas una meitat se la reserva en qualitat d'usdefruit i l'altra l'ofereix com a dot d'un dels seus fills perquè ingressi al monestir com a canonge.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 35.
B. Canalars I, f. 43 i 46, núm. 67 i 97 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2236, p. 363-365.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 45, p. 24.

Presentibus et futuris hoc notum sit qualiter magna dissensio facta est inter ecclesiam Sancti Iohannis et canonicos fratres eandem regentes, et Petrum Cavarroches et suos manutensores. Auferebat namque per violentiam predictum Cavarroches suum proprium alodium Sancto Iohanni et iamdictis fratribus et amoni-

tus salubri a munitione virorum sapientum recognoscens se male fecisse. Venit per suam propriam voluntatem ad ecclesiam Sancti Iohannis, et in manu domini Petri abbatis coram iamdictis fratribus, in presentia nobilium virorum, clericorum, atque laicorum de Bernardo, videlicet, Iohannis de Sales, et Guillelmo Raimundo de Malan, et de Betrando de Bag, et de Bernardo de Bestraca multorumque aliorum qui ibi presentes aderant, et coram altare Sancti Iohannis confesus est illum honorem de Bagatel male possedise et satisfecit et quidquid ibi habebat, vel ulla ratione possidebat, totum sine ullo retentu dimisit. Predictus namque abbas et fratres canonicos ecclesie Sancti Iohannis tenentes et posidentes predictum honorem de Bagatel, cum omni sua integritate sicut proprium alodium retinuerunt in dominium unum mansum, cum omnibus suis pertinentiis, ubi Miro Petri havitat. Alium vero honorem ad fidelitatem et ad servicium Sancti Iohannis concesserunt Petro Cavarroches tali modi: ut teneat et possideat eum dum vivunt; post obitum vero eius sicut ipse per suam propriam voluntatem ordinavit corpus eius recipiatur honorifice sicut canonicum fratrem ecclesie Sancti Iohannis, cum medietate prelibati honoris et etiam cum suam porcione suarum rerum mobilium. Alia vero medietatem domnus Petrus, prelibatus abbas, cum comuni voluntate canonicorum fratrum consenciunt tenere uni ex filiis de Petro Cavarroches, cui ipsi concesserint ad fidelitatem et ad servicium Sancti Iohannis et canonicis fratribus dum vixerit, et post mortem eius, revertatur totam sine ulla diminutione et contradictione alicuius persone et ius atque dominium Sancti Iohannis inrevocabiliter cum unico filio de iamdicto Petro Cavarroches, quem ipse donat et offert ecclesie Sancti Iohannis ut ibi vivat et serviat Deo, sub normam et disciplinam beati Augustini, omnibus diebus vite sue. Has vero concessiones quas solo usufructuraio conceduntur prelibatis duabus personis Petro, scilicet Cavarroches, et uni ex ipsius filiis tali modo: concesse sunt eis ut nullam habeant licenciam donandi vendendi vel aliquo modo alienandi sed solum sicut premissum est utendi fructis earum sine peioramento prenominati honoris et sine dampno ecclesie Sancti Iohannis. Si quis hoc scriptum evacuationis atque assensionis ullo modo frangerit et legaliter fracta restauret et postea firmum permaneat.

Actum est hoc XII kalendas iulii, anno II regni Leudovico iuniore.

Sig+num Petri abbatis, qui hoc laudavit et firmavit testibusque firmari precepit. Sig+num Petri Cavarroches, qui hoc firmavit atque

laudavit et testes firmare mandavit. Sig+num Bernardi Iohannes de Sales. Sig+num Guilelmi Raimundi de Malan. Sig+num Bernardi de Bestraca. Sig+num Bertrandi de Bag. Sig+num Estephanie uxoris predicti Petri Cavarroches. Sig+num Raimundi filii eius. Sig+num Otonis filii eius. Sig+num Aimerici filii eius. Sig+num Gaucerandi de Sales. Sig+num Arnalli Iohannis prolis eius.

Arnallus prebiter scripsit hoc sub die et anno prefixo.

L'abat Pere Guillem I va morir el dia 27 de març de 1139. Això justifica el canvi d'any respecte de l'indicat a Gros.

88

1138, desembre, 5

Venda. *Pere Guillem I, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Pere Llopart dos molins situats vora la riba del riu Ter, a la parròquia de Sant Quirze de Besora, prop del pont, pel preu de 2 sous de Besalú, a més dels censos que per aquests molins ha de satisfer al monestir, això és la meitat de tot el producte que produeixin els molins, excepte una punyera que cada dia es destina al moliner.*

A. ACRI-ACM (*olim* calaix 2 de Besora, núm. 54, lletra A) (*olim* núm. 1594). 170 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Manifestetur presentibus et futuris. Quod ego Petrus Guilelmi, abbas Sancti Iohannis, voluntate fratrum meorum, dono tibi Petro Lupardi (et filiis vestris omnique posteritate tue) duos molendinos in rippa Ticeri, in parrochia Sancti Cirici, ad ipsum pontem. Tali condicione: ut dones medietattem ex omnibus que inde exierint, excepto uno puneru, quem per unum quemque die, minister molendini ad victum suum accipiat. Et ipse qui honorem ipsum Sancti Iohannis tenuerit donet in omnibus que in edificio opus habueris medietatem omni tempore. Et [vestri in...] atque calciamenti ministri molendini quem ipse ibi medietatem. Et propter hoc accipio duos solidos Bisildinensisis [sic] monete.

Facta est carta ista nonas decembris, cum litteris supra scriptis in secunda linea, anno secundo regni regis Ledovici. Si quis hanc cartam violare voluerit non valeat vendicare quod male incu[rri]vit sed in duplo conponat, et in antea hec carta firma persistat.

Sig+num Petri Guilelmi abbatis, qui hac cartam fieri, vissi et testes firmare rogavi. Sig+num (Rodlandi). Sig+num Petri sacerdo-

tis, clerici Sancti Iohannis. Bernardus sacer. Poncius* abbas Sancti Iohannis +.[1] Sig+num Petri Burd. Sig+num Raimundi baiuli. [... Guilelmi]. Signum+ Bernardi Gomballi. Sig+num Muleti.

Guilelmus sacerdos, qui scripsit hoc sub die et anno quo supra *(senyal)* Sig+num Petri [T...eti].

1. *La subscripció de l'abat Ponç de Monells devia fer-se posteriorment a la redacció del document.*

89

1140, setembre, 4

Restitució de béns. *Els germans Pere i Ponç de Milany, penedits i demanant perdó a l'abat i als canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, retornen a l'esmentat monestir el mas Tolosa i el feu d'Arnau Guillem Capot, que retenien injustament i amb violència.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 114.
B. Canalars I, f. 87, núm. 84 (sac 12).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2237, p. 366-367.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 47, p. 25.

Presentibus et futuris sit notum. Quod Petrus de Malagno et Pontius fratres, venientes ad ecclesiam Sancti Iohannis, in manibus Petri abbatis,[1] et presentia regularum fratrum aliorumque quamplurium Deo et Sancto Iohanni, recusaverunt et definierunt mansum de Tolosa, cum suis pertinentiis, et fevum Arnalli Guilermi Capoti, quem per violentiam et rapinam diu tenuerunt iniuste. Fecerunt autem hanc recusationem sicut dictum est de manso et fevo infra claustrum presentibus eiusdem ecclesie fratribus, et difinierunt quiquid sub hac rapina quolibet modo et malo ingenio iuris supradicte ecclesie tenuerant et habuerant. His itaque factis quia noverant apud Deum nullum malum ompunitum voluntariam de sua iniusticia confessionem agentes ut sibi indulgeretur, quod deliquerant ab abbate et fratribus humiliter veniam poposcere ac devotissime pro emendandis se eidem ecclesie obtulerunt. Si quis hoc violaverit in duplo componat et in antea firmum persistat.

Quod est factum II nonas septembris, anno IIII regni regis Leduici iunoris.

Sig+num Petri de Malagno. Sig+num Pontii fratrem, qui hanc difinitionem et recusationem fecerunt, firmaverunt firmarique rogaverunt. Fecerunt ita oblationem suam ut in vita sua sint

fideles fideliter Sancto Iohanni et clericis eius abbati semper et fratribus et in morte sua in eadem ecclesia abeant sepulturam nec ultra possint mutare voluntatem suam. Sig+num Petri de Solerols. Sig+num Berengarii de Mansione. sig+num R. clerici. Sig+num Alle uxoris Petro de Malagno.

Raimundus sacerdos qui hoc scripsit die et anno quo supra.

1. Considerem que el redactor del document es va confondre amb la denominació de l'abat que governava el monestir perquè, com s'ha esmentat, l'abat Pere Guillem I va morir el dia 27 de març de 1139 i el seu successor, l'abat Ponç de Monells, tots els historiadors convenen que l'any 1140 ja estava investit del càrrec abacial.

90

1143, juliol, 22

Venda. *Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Pere Folcrà i a la seva esposa Maisenda, pel preu de 6 sous, unes terres anomenades les Comes d'Alod, que es troben situades prop de la casa Folcrà. Aquestes terres es dividiran en dues parts; d'una, que es reserva el sacrista, en pagaran un cens consistent en una fogassa, un parell de gallines i la meitat del vi; de l'altra, que podran disposar-ne com vulguin, en pagaran la meitat del primer vi, la dècima del blat i la dècima i la meitat de la cussura.*

A. AMSJA (*olim* núm. 112).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 50, p. 26.
230 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Arnallus, ecclesie Sancti Iohannis sacrista, cum consensu aliorum servorum, dono Petro de Folcrada et sue coniuge Maiasendi et suis post eos, ad fidelitatem et ad servitium Sancti Iohannes, (o)mnes illas terras que vocantur Comas de Alod, que sunt satis iuxta pre nominata domum de Folcrada tali modo: ut segregata illa pocione, quam dedi ei per barcheram, sicut terminavi eam soluto censo ex ea videlicet, fogaca I, et par gallinarum, cum med(ia)al de vi, omnes alias terras plantet et edificet si [sic tarditate] pro ut mel(i)us potuerit, de quibus dabit fideliter Sancto Iohanni meisque successoribus medietatem de vino (primo) et decimam de blad, decimam et medietatem cussure. Infossicionem vero et inpotattionem harum terrarum, per omnes annos, dabo et adiuttorium migeriam unam de segle [ratllat: cum sester de vi] ut omnia supra taxata fideliter

edificenetur. Si quis hoc violaverit in duplo conponat ac deinde in convulsum permaneat.

Actum est hoc XI kalendas augusti, anno VI regnante Leduycho iuniore.

Propter haccepiabeis VI solidos de terno. Sig+num Arnalli custodis sacrorum *(senyal)* qui hoc firmatum et testes firmare precepit. Sig+num Petri baiuli Sig+num Adaladis. Sig+num Bernardi eius filii. Sig+num Guilelmi. Sig+num Guilelme*.

Raimundus sacerdos qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* pre notato.

91

1144, desembre, 28

Reconeixement de béns. *Bernat Guacelm reconeix a Ponç de Monells, abat, i als canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses que l'església de Sant Pere de Tellet és propietat del monestir per concessió dels seus antecessors i que, per aquest motiu, està obligat, mentre visqui, a donar alberg a l'abat un cop l'any.*

A. AMSJA.
B. Canalars I, f. 17, núm. 38 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 52, p. 26.
400 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Anno dominice incarnationis M C XL IIII. Ego Bernardus Gaucelmi, divina inspirante, in [ecclesia] veniens, in capitulum Sancti Iohannis. In presentia dompni Poncii, Dei ordinatione abbatis, et omnium fratrum eiusdem loci ecclesiam beati Petri de Telied, qua tenueram et possederam per donum et concessionem precedentum abbatum et canonicorum fratrum, recognovi esse iuris beati Iohannis ipsam iamdictam ecclesiam, cum omnibus bonis et possessionibus suis, videlicet, cum alodiis, et decimis, et primiciis, et cum omnibus rebus eidem aliquo modo pertinentibus. Accepi per manum prelibati abbatis et canonicorum fratrum ad fidelitatem et ad servitium Sancti Iohannis et eorum suorumque successorum tali modo: ut dum vixero preparem domino meo abbati copiosissime albergam in anno, sicut ipse preceperit inter alia servitia; post mortem meam, sine impedimento alicuius persone, revertatur in dominium Sancti Iohannis, cum omnibus rebus ad se pertinentibus et etiam cum meliorationibus a me factis, tam in emptionibus

quam in comutationibus, et in pignoribus, et in edificiis. Si quis autem supradictum institutum evertere voluerit secundum leges dampno subiaceat et postea firmum permaneat.

Actum est V kalendas ianuarii, anno VII regnante Leudoycho iunore.

Bernad Gaucelm* +. Sig+num Dalmacii capellani. Sig+num Petri Pleba(ni) Sancti Martini de Villa Longa. Sig+num Gaucberto vice comitis Castri Novi. Sig+num Gaucberti de Pulcri. Sig+num Geralli Ugonis de Nava.

Raimundus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

92

1145, abril, 21

Donació. *Els esposos Perella i Cordovana, amb els seus fills Ramon i Perella, ofereixen al monestir de Sant Joan de les Abadesses l'església que van fer construir a l'alou de Perella, situat a la parròquia de Sant Joan i Pau; l'església de Perella [Santa Magdalena de Perella] queda sota el govern de l'abat i els canonges del monestir. Tanmateix, en tindrà cura el rector de la parròquia esmentada o qualsevol altre servent o capellà d'aquesta, sempre d'acord amb la voluntat de Perella i els seus successors*.

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 178.
B. Canalars I, f. 15, núm. 22 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 53, p. 26-27.

Presentibus atque futuris sit notum. Quod ego Perella et uxor mea Corduvana et filii mei Raimundus et Perella, bona et sincera voluntate, pro remissione peccatorum nostrorum, offerimus Deo et Sancto Iohanni baptiste, ecclesiam illam quam fundaveramus in alodio Sancti Iohannis, in loco quem vocant Perella et in parrochia Sanctorum Iohanni et Pauli. Facimus autem hanc oblatione tali modo: sicut superius dictum est de ecclesia predicta et in potestate abbatis et kanonicorum Sancti Iohannis ordinandam et gubernandam dimittimus, cum omnibus bonis que iuste et legitime nunc et in futuro ad eandeam ecclesiam adquirere poterimus. Erit erum nunc et semper sub regimine capellani Iohannis et Pauli set quecumque clericum ad serviendum huic ecclesie capellanus elegerit, cum consilio et voluntate perdicti Perelle ficet ut salva

sit in omnibus reverentia predictorum fundatorum eorumque successorum. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et in antea firmum valrem habeat.

Quod est factum XI kalendas may, anno VIII regni regis Ledovichi iunioris.

Sig+num Perelle. Sig+num Corduvane uxoris eius. Sig+num Raimundi. Sig+num Perelle filiorum eorum, qui hanc oblationem fecimus, firmavimus firmarique rogavimus. Sig+num (Guilelmi) Ugonis de Serra Longa. Sig+num Bertrandi de Bag. Sig+num Arnalli de Perella.

Raimundus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno (senyal) quo supra.

93

1146, març, 25

Donació i venda. *Arnau Rotllan i la seva esposa Maria, amb el seu gendre Joan i Arsenda, la seva esposa, donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses una peça de terra anomenada Pla Rodó, els censos de la qual l'abat Berenguer Arnau i el prepòsit Arnau els havien rebaixat. A més, venen a Berenguer, almoiner, una feixa situada al cap del pont pel preu de tres mitgeres de blat de Ripoll, que corresponen a 7 sous de la moneda de Besalú.*

A. AMSJA (*olim* núm. 27).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 3, p. 11.
260 × 180 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Arnallus Rodlandi et uxor mea Maria et gener meis Iohannes eiusque coniunt Arsendis, bona et sincera voluntate Deo et Sancto Iohanni, donamus et definimus et iacimus illam peciam de terra quam vocant Planum Rotundum, cum suis adiacenciis, sicut melius advenit nobis per vocem parentum nostrorum. Et propter hoc Berengarius Arnalli abbas et Arnallus prepositus et clerici minoraverunt nobis censum qui de manso nostro exitre debet, videlicet, iovanagge, conobres et moltonemque. Et preter hanc donacionem nostram, vendimus Berengario elemosinario unam partem de illa fexa, que ad capud pontis est. Et ut superior nostra definicio et hec presens vendicio verum et firmum in perpetuum habeat valorem. Acce-

pimus ab eodem Berengario tres migerias de blad Rivipollenses, que tunc erant precii VII solidorum optime monete Bisildunensis. Quicquid vero in hac carta donamus et definimus et sub precio taxato vendimus totum erit de obediencia pauperum sine contradicione alicuius qui pro nostra voce hoc inquietare voluisset aut [uritum] facere. Si quis hoc violaverit in duplo componat et postea firmum persistat.

Quod est factum VIII kalendas aprilis, anno nono regnante Leudovico rege iunore.

Sig+num Arnalli Rodlandi. Sig+num Marie uxoris eius. Sig+num Iohannes generi. Sig+num Arsendis uxoris eius, qui hanc donacionem et difinicionem fecimus, firmavimus firmarique rogamus. Sig+num Blancarii. Sig+num Raimundi de Caseles. Sig+num Arnallus de Vinea.

Iordanis subdiaconus, scripsit hoc die et anno *(senyal)* quo supra.

Gros data aquest document l'any 1117. Considerem que es tracta d'un reconeixement d'una donació feta anteriorment a la data del document. O sigui, es tracta d'un document fet l'any 1146 en el qual es confirmen uns actes realitzats amb anterioritat, en temps de l'abat Berenguer Arnau (1111-1131).

94

1148, setembre, 4

Definició. *Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, defineix que tots els homes que, tot fent garbes, recullen la civada a la vall de Sant Joan, Ogassa, Surroca i Segúries, han de donar al monestir, entre les festivitats de Sant Feliu i la Mare de Déu d'Agost, un sester de civada.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 205.
B. Canalars I, f. 45, núm. 82 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2238, p. 367-368.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 57, p. 28.

Manifestum sit cunctis viventibus. Quod ego Poncius Sancti Iohannis, comuni consilio omnium fratrum meorum, kannonicarum, et baiulorum, feci hanc placcibilem definitionem, cum hominibus a quibuscumque accipiebamus garbas de civada in tota ipsa valle Sancti Iohannis, vel in Aguaça, vel in Sarrocha, vel in Securies, et deinceps unusquisque pro omni suo honore donet annuatim sexter I farner corrent de bona civada Sancto Iohanni, a festivitate

Sancti Felicis usque ad festivitatem Sancte Marie mediantis augusti. Propter hoc unanimiter definimus, iachimus predictis hominibus supradictas garbas et illas segaciones, quas vel manifeste vel oculte eorum civada nostri faciebant cutiones. Hanc vero difinitionem concorditer factam ita volumus esse firmam ut nemo in posterum mutandi vel requirendi habeat ulla potestatem. Si quis vero contra hanc cartam difinitionis ad inrumpendum veneri facere non valeat sed in duplo componat.

Actum est hoc II nonas septembris, anno XII regni Ledovici regis iunioris.

+ Poncius abbas Sancti Iohannis. + Sig+num Rodevalli prioris. Sig+num Arnalli custodis sacrorum. Sig+num Guilelmi prepositi. Sig+num Guilelmi camerarii. Sig+num Blancarii. Sig+num Mironis de Moled. Sig+num Guilelmi de Ausona. Sig+num Arnalli, baiuli de Securies. Sig+num Bernardi, baiuli de Clera. Sig+num Arnaldi, baiuli de Auceia. Sig+num Petri Arnalli, baiuli de Pugol. Sig+num Basset de Redonela. Sig+num Raimundi, baiuli de Sarrocha. Sig+num Raimundi, baiuli de Aguaca.

Bernardus sacerdos scripsit hoc et subscripsit die et anno quo supra.

95

1149, juliol, 6

Donació. *Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, amb el consentiment de Berenguer de Bianya, almoiner del monestir, estableix a Berenguer Rovira la terra anomenada Pla Rodó, perquè la cultivi i hi construeixi una casa, a canvi de la meitat de la collita; així mateix, ha de donar a l'almoiner la meitat de la llavor en temps de sembra i la meitat de la llavor que cap en un copó destinada als homes que sembrin la terra. Aquesta donació s'estableix a Berenguer Rovira mentre visqui i, quan mori, tot retornarà a l'almoiner.*

A. AMSJA (*olim* núm. 26).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 58, p. 28.
590 × 120 mm. Bon estat de conservació, malgrat la petita pèrdua de suport de la part superior esquerra.

Presentibus pateat [atque futuros] laceat. Quod ego Pontius abbas Sancti Iohannis, voluntate et consensu Berengarii elemosi-

narii totiusque conventus, dono tibi Berengarii de Ruvira terram planatam et plantandam que vocatur Pla Redon, cum casa et orto ut hedifices bene, et plantes, et custoditis, sicut melius potueris, et dones annuatim Sancto Iohanni medietatem de omni expleto qui inde exierit, excepto orto et casa. Ita tamen ut elemosinarius donet medietatem seminis tempore seminandii et medietatem ciborum hominum qui ipsam terram seminaverint et tenetis omni tempore vite tue. Et post mortem tuam revertatur in potestatem elemosinarii. Si vero pergere prosicisci vel dedicatus honorem alicubi te adipisci contiferit horum duorum quodcumque elegeris facere licitum tibi sit, videlicet, ut tribus vel quatuor hominibus ab utriusque parte adibitis, secundum quod illis visum fuerit pro facta melioratione ab elemosinario tibi detur aut ex tuis cum cumque voluertis dimittere liberum habetis velle. Ita tamen ut ipse bene edificet et custodiat, et plantet, et teneat omni tempore vite tue et post obitum tuum remaneat libere ad servitium pauperum propter remedium anime tue. Si quis hoc violaverit in duplo componat et antea firmum persistat.

Actum est hoc II nonas iuli, anno XII regnante Leduiycho iuniore.

Sig+num Berengarii de Biania*, Sancti Iohannis elemosinarius qui hoc laudo. Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Guillelmi* prepositi. Sig+num Rodeballus* prioris. Sig+num Guillelmi* de Ausona. Sig+num Blancarii*. Sig+num Berengarii Sancti Laurencii*. Sig+num Arnalli* custodis sacrorum *(senyal)*. Sig+num Arnalli de Luciano*. Sig+num Mironis de Moled*. Sig+num Raimundi de Solarii*.

Raimundus sacerdos et scriba, qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

96

1149, desembre, 10

Venda. *Arnau, sacrista, d'acord amb l'abat Ponç de Monells i els canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Pere, fill de Maria, i a la seva muller Beatriu l'honor de Devesa, que havia estat de Pere Guifré, una part de la dominicatura de Vinyal, situada a l'altra banda del riu Arçamala, una peça de vinya anomenada Barricona, a Sanarús, i la batllia de la sagristia, tot a canvi d'uns censos que es defineixen per a cadascuna d'aquestes possessions i pel preu de 25 sous.*

A. AMSJA (*olim* núm. 201).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 59, p. 28.
240 × 180 mm. Bon estat de conservació, malgrat el forat al centre del document.

Sit manifestum cunctis viventibus. Quod ego Arnallus sacrista, consilio et dispositione venerabile Poncii abbatis, ac omnium canonicorum fratrum ecclesie Sancti Iohannis, dono Petro, filio Marie, et sue coniugi Beatrici, omnique sue posteritati post eos, omnem illum honore de Defensa, cum omnibus suis pertinenciis et possessionibus, sicut melius Petrus Guifredi tam (per) adquisitionem quam per comparationem, eum tenuit et habuit ad fidelitatem et ad servitium Sancti Iohannis. De quo dabit annuatim per censum pernam unam, cum par gallinarum, et de cibaria sester. Damus illis illam porciunculam de dominicatura de Vigal, que sita est secus flumen de Arca Mala, de qua dabit medietatem de vino, cum quart et medietatem cussure de blad. In super damus illis in Senarucio, unam peciam de vinea que voccatur Barrichona de qua [da---no] et taschamde blad, cum medietate cussure. De supradicto vero honore de Devesa dabit [tam---medietate] cussure extra ipsas artichas quas tenet in aliis locis. Damus etiam illis omnem ipsam baiuia de Sacristia ex qua habeant suum redecimum de pane et de vino extra dominicaturam de Vigal et de Gisso, vel rivo Ferente et [ex ipsa] quam tenet Barricho, iuxta flumen de Archa Mala, per quas habeant omnes ipsas vinadus ex tinis de sacristia habeant in super de carne per redecimum pernam unam, cum berbice et par gallinarum [...] Petro hanc vero baiuliam dabunt per omnis annos porchum unum, precio duorum solidorum, ad Arnallum sacristam vel successoribus eius. Quod ut semper illis iamdictis Petro scilicet, et Beatrici, sit firmum hoc nostrum donum et suis post eos, accepimus ab eis XX(ti) V(e) solidos denariorum optime monete. Quod si qua persona quod ab sit hoc deleserit vel legaliter satis faciat et post ea firmissime teneatur.

Actum est hoc IIII idus decembris. anno XIII regnante Leduiycho iuniore.

Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Rodeballi* proris. Sig+num Arnalli* custodis sacrorum, qui hoc firmavi testibus que firmari precepit *(senyal)*. Sig+num Guillelmi* prepositi. Sig+num Berengarii Sancti Laurencii*. Sig+num Bernardi de Grad*. Sig+num Barricho. Sig+num eius filii Guilelmi. Sig+num Iohannis. Sig+num Petri, qui hanc cartam donacionis firmavimus et laudavimus ac testes firmare rogavimus. Sig+num Arnalli de

Vinea. Sig+num Guillelmi de Prato. Sig+num Andree. Sig+num Arnalli Guifredi. Sig+num Raimundi Fruge.

Raimundus sacerdos et scriba qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

97

1150, febrer, 27

Venda. *Arnau, sacrista, per consell i manament de l'abat Ponç de Monells i els canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses i pel preu de 5 sous, estableix a Bernat de Sanarús una terra anomenada Pla Guitart, amb la condició que la cultivi i doni al monestir la quarta part del pa i del vi; així mateix, li estableix la dominicatura de Marungs, amb la condició que la cultivi i hi planti vinyes i doni al monestir la meitat del vi que produeixi i la quarta part del pa i, a més, pugui edificar un molí i captar l'aigua del riu Ter i conduir-la a través d'aquesta dominicatura fins al molí; per aquesta concessió haurà de pagar al monestir, cada any, un bon pernil.*

A. AMSJA (*olim* núm. 93).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 61, p. 29.
310 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Arnallus, sacrista ecclesie Sancti Iohannis, consilio et dispositione domni Poncii, abbatis ceterorumque canonicorum fratrum, dono Bernardo de Senaruc et omni sue posteritati post eum, illam terram que vocant Pla Gitard, cum suis terminis et affrontationibus. Tali conditione: ut plantet et edificet eam bene et donet, tam de pane quam de vino, fidelite quartam partem Sancto Iohanni et nobis nostrique successoribus. In super dono Bernardo eidem et suis et laudo tenere et habere illam dominicaturam Sancti Iohannis que vocant Marungs tali pacto: ut bene et fidelite plantet omnia conplantanda et donet ex ea medietatem de vino, et quart de pane, et si ullo modo potest in ea molendina edificare vel iuxta ipsa accipiat aquam ex flumine Ticeris et ducat eam libere per ipsa dominicaturam ad molendina; propter ea dabit Sancti Iohanni unam pernam bonam censualem per omnis annos. Unde dedit nobis V solido(s) denariorum ut semper ipse et omnis posteritas eius post eum teneat et possideat hec omnia superius scripta ad fidelitatem et ad servicii Sancti Iohannis. Si qua persona hoc violare voluerit in duplo conponat et post ea firmam habeant.

Actum est hoc III kalendas marcii, anno XIII regnante Leduycho iuniore.

Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Arnalli* custodis sacrorum, qui hoc firmavit et testes firmare precepi *(senyal)*. Sig+num Arnalli de Luciano*. Sig+num Guillelmi camerarii. Sig+num Petri, baiuli de Devesa. Sig+num Arnalli Guifredi.

Raimundus sacerdos et scriba, qui hoc scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

98

1150, novembre, 2

Acta de consagració. *A petició de Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els bisbes Pere d'Osona, Berenguer de Girona i Guillem de Barcelona, en presència, entre d'altres persones notables, dels abats Pere de Ripoll, Gaufred de Sant Ruf d'Avinyó, Ramon d'Arles i Bernat de Besalú, consagraren la nova església del monestir i confirmen tots els béns, privilegis, concessions episcopals, donacions reials i comtals i les oblacions dels fidels que posseeix el cenobi.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 4, ap. 5, carp. 41; còpia de 1359.
C. Canalars I, f. 1 i 2, núm. 1 i 10 (sac 1).
D. BC. Pascual, ms 729, vol. IX, f. 218r-219r.
E. AMSJA, còpia de l'any 1759.
F. AMSJA, còpia de l'any 1804.
G. RAH, Colección Villanueva...; còpia de 1806.
a. VILLANUEVA. *Viage*..., vol. VIII, núm. XIX, p. 249-251.
b. BOFARULL. *Procesos*..., tom. IV, núm. LXIV, p. 176-178.
c. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XI, núm. 501, p. 451-453.
d. *825è aniversari*..., s/p.
e. *Catalunya Romànica*, vol. X, p. 367.
f. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 61, p. 29.
g. ORDEIG. *Les dotalies*..., vol. III, núm. 377, p. 153-156.

Anno ab incarnatione Domini nostri Iessu Christi millesimo CL, era M C LXXX VIII, indictione XIII, quarto nonas novembris, feria V, precibus et instinctu dompni Poncii, abbatis ecclesia Sancti Iohannis cenobii Rivipullensis, venit venerabilis Petrus, Ausonensis episcopus, cum suo clero, et reverentissimus Berengarius, Gerundensis episcopus, et Guillelmus, Barchinonensis episcopus, quos supradictus abbas Poncius convocavit, ad dedicandam prepha-

tam Sancti Iohannis ecclesia. Fulti igitur presentia et consilio religiosorum virorum Petri, Sanctae Maria Rivipullensis abbatis, Gaufredi abbatis Sancti Rufi, et Raimundi, Arulensis abbatis, et Bernardi, Bisullunensis abbatis, aliorum quoque magnatum nobilium et sapientum virorum, confirmaverunt et laudaverunt eidem ecclesiae quicquid autenticis Romanorum pontificim privilegiis, vel episcoporum concessionibus, vel largitione regum ac principum, seu quorumlibet dono vel oblatione fidelium iuste adquisierat, vel quolibet modo usque in finem seculi iuste adquisierit. In quibus hec proprie adnotaverunt, videlicet in episcopatu Ausonensi: ecclesiam Sanctorum Iohannis et Pauli cum decimis et primitiis et oblationibus et omnibus pertinentiis suis; ecclesiam Sancti Martini de Surrocha similter; ecclesiam Sancti Martini de Aguaza similiter; ecclesiam Sancti Hilarii de Vidra similiter cum pertinentiis suis; ecclesiam Sancti Pauli de Seguriies similiter; ecclesiam Sancti Iuliani de Valle Fecunda similiter; ecclesiam Sancti Bartholomei de Ladess similiter; ecclesiam Sancti Cirici similiter; ecclesiam Sancti Petri de Mogrog similiter cum membrius suis. Et in episcopato Gerundensi: ecclesiam Sancti Salvatoris de Biania similiter cum membris suis; ecclesiam Sancti Romani de Ionates similiter; ecclesiam Sancte Luciae de Podio Malo similiter. Et in episcopato Elenensi: ecclesiam Sancti Petri de Telieto similiter; ecclesiam Sancti Stephani de Pruneto similiter; cellam quoque Sancti Nicholai. Decreverunt insuper et confrimaverunt ut in eodem cenobio regularium clericorum vita et ordo secundum privilegia et institutionem Romanorum pontificum Benedicti, Urbani, Paschalis et Innocentii perhenniter observetur. Libertatem quoque suam in omnibus omnino locis, causis et negotiis suis, in quibuscumque eam iure habebat vel habere debebat similiter corroboraverunt. Horum igitur omnium adiutorem et observatorem de parte Deo omnipotentis et sancti Iohannis Babtiste et aliorum sanctorum et sua benedixerunt et ut in perpetuum salvus fieret Domini clementia imploraverunt. Si quis autem, quod absit, ausu temerario effrangere vel violare quolibet modo hoc quod superius ab eis constitutum est, vellet hunc a liminibus sancte Dei Ecclesie extraneum iudicaverunt et ab omnis consortio christianorum illum segregaverunt atque de parte Deo omnipotentis et sancti Iohannis Babtiste illum excommunicaverunt, donec digna plenitudine Deo et beati Iohanni satisfaceret, insuper et legalis illum pena coherceret et sacrilegii censura constringeret, et in antea hec dos constitutionis eorum stabilis et inconvulsa permaneret.

Petrus, Dei gratia Ausonensis episcopus SSS. Berengarius, Dei gratia Gerundensis episcopus. Sig+num Guillelmi, Barchinonensis episcopi. Sig+num Bernardi, Tarraconensis archiepiscopi. Berengarii, Gerundensis archidiaconus. Bissullunensis probat haec levita Guielmus +. Guilelmus, Gerundensis ecclesie capiscole. Arnallus de rogationibus laudat. Sig+num Guillermi, Vicensis primicherii. G[eraldus] scriptis favet archidiachonus istis +. Guillelmus, prior Stagnensis ecclesiae +. Scripta libens ista Petrus confirmo sacrista. Bernardus levita. Bernardus sacerdos +. Bernardus de Sau firmo +. Sig+num Raimundi comes. Sig+num Petri, Dei gratia Rivipollensis abbatis. Ego Gaufredus, ecclesiae Sancti Rufi servus SSS.

Scripta per manus Arnalli, presbiteri et monachi, cum litteris superpositis in linea VI et VIII et VIIII, et emendatis in III linea, die et anno + quo supra.

99

1151, gener, 26

Venda. *Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Bernat Vinya i als seus successors legítims la dominicatura que el monestir posseeix al mas que habita Bernat Martí, consistent en la meitat del vi i la tasca i la dècima del pa, pel preu de 100 sous de Besalú i els drets del mas Carcassés.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 232.
B. Canalars I, f. 47, núm. 99 (sac 6).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2239, p. 368-369.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 66, p. 30-31.

Presentibus et futuris sit notum. Quod ego Poncius abbas Sancti Iohannis, cum communi consensu et voluntate fratrum eiusdem ecclesie, dono tibi Bernardo de Vinea filiisque et filiabus tuis legitimis, omnem illam dominicaturam quam habet Sanctus Iohannes in manso que tenet Bernardus Martini; hoc est: medietatem de vino et tascam de pane et decimum sicut ibi melius habet aut habere debet Sanctus Iohannes. Tali conveniencia ut teneas et habeas et possideas tempore vite tue in securitate pacis, et dones annuatim pernam unam censualem Sancto Iohanni. Post decessum vero tuum, remaneat filiis tuis et filiabus; si eos vel eas de legitimo non fuerint, decimum et tasca revertat ad Sanctum Iohannem, medietatem quippe predictam liceat tibi dimittere uni

ex propinquis tuis menanti in honore Sancti Iohannis. Et ut hoc firmius habeatur accipio a te centum solidos optime Bisuldunensis monete et difinitionem mansi de Caszasses, quam actenus tenueras. Si quis hoc violaverit in duplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VII kalendas februarii, anno XIIII regis Leudovici iunioris.

Sig+num Guillelmi prepositi. Poncius abbas Sancti Iohannis. Sig+num Rodvaldi prioris. Sig+num Blancarii. Sig+num Berengarii de Biania. Sig+num Mironis de Moled. Sig+num Arnaldi de Lu. Sig+num G. de Matta. Sig+num Guilelmi de Ausona. Sig+num Arnalli de Vinea. Sig+num Guillelmi de Prato. Sig+num Andree de Prato. Sig+num Raimundi de Kaseles. Sig+num Basset baiuli de Redonela.

Bernardus sacer, scripsit hoc sub die et anno quo supra.

100

1151, abril, 28

Definició. *Bernat II Gombau, castlà de Besora, i la seva esposa Saurina, amb els seus fills Gombau i Bernat lliuren els seus homes de tots els serveis en forma de prestacions personals excepte les que fan al castell, als molins i als tancats a canvi de 80 sous de Barcelona; tanmateix, es comprometen a donar-los menjar i beure quan treballin al molí.*

A. AMSJA (*olim* núm. 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 67, p. 31.
640 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit omnibus ominibus. Quomodo ego Bernardu Gonballi et coniur mea Saurina et filius noster Gonballus, atque Bernardus, pariter, reliquimus et difinimus omnia nostra opera quod nostri homines olim faciebat nobis, excepta tria opera quod retinimus ad nostrum servicium, scilicet, de castello et de molendinis sive de circulis. Sub tali modo: relinquimus et difinimus eis predictis ut nos, neque possessores nostris, possint animodo requirere illis neque successoribus suis. Et in super nos prefati donamus et concedimus eis prescripstis cibum et potum quantum sint in laboratione molarum omni tempore. Ideo ut Sancte Marie mater Domini nostri Ihesu Xristi imperet nobis indulgentiam peccatorum

nostrorum. Qui nimo pro ac itaque difinicione et pacificatione accepimus de illis octuaginta solidos denariorum monete obtime Barchinone. Si quis hanc difinitionem infringere voluerit agere non valeat set in duplo componat.

Actum est hoc IIII kalendas mai, anno XIIII regnante Leduvico regi iunioris.

Sig+num Bernardi Gonballi. Sig+num Saurine uxor sua. Sig+num Gonballi. Sig+num Beatrice uxor sua. Sig+num Bernardi, qui hanc difinitionem scribere iussimus testibus que firmari precepimus. Sig+num Petri Nugari. Sig+num Bertrandi Arnalli. Sig+num Bertrandi Nogari.

Raimundus levita, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

101

1154, novembre, 19

Redempció de mals usos. *Almodis, vescomtessa de Bas, en compliment de l'abolició dels mals usos als homes de la parròquia de Sant Julià de Vallfogona que va decretar en vida el seu espòs Ponç de Cervera, renuncia a la recepció de les mitgeres de blat que feien aquells habitants. Per aquesta remissió, els homes de Vallfogona paguen al batlle d'Almodis 30 sous de Besalú i a Almodis 300 sous de la mateixa moneda, que destinarà a retornar la penyora que el seu espòs havia contret sobre la propietat de Maià.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 279.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 279 dupl.; còpia del segle XII.
C. Canalars I, f. 87, núm. 79 (sac 12).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 69, p. 31.

Sit notum cunctis viventibus. Quod ego Almodis vicecomitissa Bassensis, pro remedio anime mariti mei Poncii de Cervaria, voluntate omnium filiorum et consilio nobilium hominum meorum, dimitto inperpetuum omnibus hominibus qui sunt in parroechia Sancti Iuliani de Valle Fecunda illas migeras frumenti, quas de singulis mansis per singulos annos in predicta parroechia quidam Basseses vicecomites olim per malum usaticum et per malam apensionem acceperant. Hanc vero dimissionem propterea facio quia iamdictus maritus meus Poncius de Cervaria, in suo ultimo testamento, timore Dei dimisit malos usaticos quos ipse vel ante-

cessores sui in iamdicta parroechia, vel in aliis locis, miserant de quibus omnibus quem multo peiorem usaticum, quam alios acceptione supradicti frumenti esse cognovi indeo sine ulla retencione dimisi; et in super pro hanc dimissione ab hominibus supradicte parroechia accepi CCC solidos optime Bisildunensis monete, quos dedi in redemptione illius honoris de Maia, quem predictus Poncius de Cervaria maritus mei inpignoraverat; et baiulus meis pro suo redecimo habuit a supradictis hominibus XXX solidos [cunctis] monete. Si quis vero contra hanc cartam dimissionis ad inrumpendum venerit facere non valeat sed in duplo conponat et postea firma persistat.

Actum est hoc XIII kalendas decembris, anno XVIII regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Almodis vicecomitissa. Sig+num Ugonis filii eius. Sig+num Poncii filii eius. Sig+num Berengarii filii eius qui hanc cartam fieri iussimus aliosque firmare mandavimus. Sig+num Guilelmi de Crexel. Sig+num Guilelmi de Montros. Sig+num Arnalli de Palera. Sig+num Ribotoni, baiuli.

Iordanis levita, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo sup[ra].

102

1156, febrer, 4

Definició. *Arnau, sacrista, per consell i voluntat de l'abat Ponç de Monells i els canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix unes terres del monestir a Peronella de Ges i al seu fill Guillem pel preu de 15 sous de Besalú. Així mateix, defineix els censos que han de pagar i que consisteixen en un pernil, un xai i tres diners per a cada quartera de blat i dues quarteres de civada el primer any i el segon any, un pernil, vuit gallines i una quartera de blat i d'ordi.*

A. AMSJA (*olim* núm. 244).

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 70, p. 32.

220 × 220 mm. Bon estat de conservació, malgrat el forat al mig del document i la presència de taques que en dificulten la lectura, sobretot a la segona i tercera línies.

Sit notum cunctis. Quod ego Arnallus sacrista, consilio et voluntate domni Poncii abbati, et omnium aliorum fratrum ecclesie Sancti Iohannis, [...ad] placidam difinicionem cum Petronilla de

Gisso et filio suo Guielmo, de censu et usibus exire debent Sancto Iohanni et nobis, de omni ipso onore que tenent per Sanctum Ionannem. Sub tali condicione: difinitum ut donet ipsi pro censum et omnis eorum posteritats post eos, pernam unam, et multonem unum, et denarios tres per costam quarteram, unam de froment, et II de ciba(ria) ublials. [Dart] in secundo anno pernam unam, per puleriam de Gardiola gallinas octo, quarteram unam, unam de forment, et alia de ordeo ublials. Quod ut nemo deincebs exigat ab eis ullas traginas neque conobres accepimus ab ipsis quidecim solidos denariorum obtime monete Bisillunensis. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et in antea firmum persistat.

Actum est hoc II nonas februarii, anno XVIIII regni regis Leudovici iunioris.

Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Rodballi* prioris. Sig+num Guielmi* prepositi. Sig+num Arnalli* custodis sacrorum *(senyal)*. Sig+num Berengarii* de Biania. Sig+num Guielmi* kamerarii. Sig+num Blancarii*. Sig+num Guielmi* de Prato. Sig+num Petri* baiuli de Devesa. Sig+num Arnalli Guifredi* de Oriola. Sig+num Arnalli* militis de Gipso.

Guielmus* sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo + supra.

103

1156, febrer, 10. Elna

Judici. *Per manament de Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona i príncep d'Aragó, els jutges Arnau de Lerc i Ramon de Vilademuls dicten sentència en la controvèrsia mantinguda entre Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Ramon Maureia a causa d'un empenyorament de 100 mancusos fet sobre els masos Ges i Negons, situats a la vall de Sant Joan. Després que les parts presentin les proves, els jutges dictaminen que Ramon Maureia retorni la cinquena part d'aquell empenyorament i recuperi la cinquena part de les propietats empenyorades; de tota la resta es confirma la possessió pel monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 300.
B. Canalars I, f. 36, núm. 8 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 71, p. 32.
b. BOFARULL. *Procesos...*, tom. IV, núm. LXXXIX, p. 232-234.

Hoc est iudicium quod venerabile R[aimundus], comes Barchinonensis et princebs Aragonis, feci dari inter Poncium, abbate Sancti Iohannis, et Raimundi de Maureia, de contencione que erat inter eos de quibusdam alodiis que sunt in valle Sancti Iohannis, scilicet, in Iesso et in Negons. Conquerebatur et enim supradictus Raimundus supradicto abbate dictis qui predicta alodia fuerant bisavi sui, Bernardi Mironis, et reliquid ea avo suo, Arnallo Bernardi (de Belodel), cui ipse legitime succedere debebat set iamdictus abbas auferebat ei prefata alodia. Ad hoc respondebat ei abbas quod Bernardus Iohannes, qui habebat predicta alodia inpignore a supradicto Arnallo Bernardi, dimisit ea Sancti Iohannis tali quidem nec ius aliquis qui legitime succederet iamdicto Arnallo redderet C manchusos cetis vel iafaris Sancto Iohanni, pro quibus habebat hoc pignus recuperaret ipsa alodia. Quod totum [viderent ostidit] iam(dictis) abbas ex testamento Bernardi Iohannis, qui predictus Raimundus de Maureia protulit in eodem placito. Preterea iamdictus abbas ostendit cartam de iure corroboratam [in cuia] continebatur quod Bernardus Arnalli et Raimundus Arnalli, filii predicti Arnalli Bernardi de Be(l)odel, donaverunt et concesserunt [h]anc pro CC solidis beato Iohanni supradicta alodia integre vendidere, post qua vendicionem monasterium Sancti Iohannis XL annis hunc honorem possederat. Ad hoc respondit Raimundus de Maureia quod pater suis Berengarius Arnalli, qui erat maior filii Arnalli Bernardi, numquam hoc diffinivit vel vendidint similite due sorores patris sui que abs que liberis et intestare decesserant nunquam hoc diffiniere. Et contra responde suupradictus abbas quod illem supradicte sorores nunquam [nisi alios] verbum fecere in vita neque in tempore mortis. Propterea quidam magnates Arnalus de Lerc et Raimundus de Vila de Muls ex precepto illustris iuri supradicti Raimundi comitis et principis set hoc vindicantem inquisiere ab atque parte utrum haberent testamentum supradicti Arnalli Bernardi ex quo cognoscetur cui vel quibus relicta essent supradicta alodia [...] Illis vero testamentum se habere negantibus immo Arnallum Bernardi de Belodel intestatum obisse affimantibus iudicavere predicti iudices quod Raimundus de Maureiam redderet quinta partem de ipsis C mancusis pro quibus erat inpignore et recuperaret quintam partem de ipso honore. Totum vero aliud monasterio Sancti Iohannis inperpetuum habendum iudicavere.

S+ Raimundi* comes. Sig+num Bernardi* Urgellensis episcopi. Sig+num Arnalli* de Lerc. Sig+num Raimundi de Vila de Muls.

Actum est hoc in Helenensi ecclesia, III idus februarii, anno ab incarnatione domini CLVI post millesimum.

+ Artalli Helenensis episcopi.

Iordanis levita, scripsit hoc sub die et anno (senyal) quo supra.

104

1156, setembre, 3

Restitució de béns. *Guillem de Pedrera reconeix que l'honor que fou de Castany, situat a Pedrera (Ribes de Freser) i que posseïa injustament la seva mare, és propi del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Per tant, fa avinent la renúncia i el retorn al monestir, però en disposa mentre visqui a canvi d'un cens anual consistent en un pernil.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 290.
B. Canalars I, f. 135, núm. 11 (sac 16).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 72, p. 32.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Guilelmus de Pedrera, grata voluntate, recognosco illum honorem qui est in Pedrera et fuit de Castan, et mater mea iniuste tenuit et mihi dimisit, iuris esse Santi Iohannis. Et propterea dimitto eum et reliquo in potestate Poncii, abbatis Sancti Iohannis et eiusdem ecclesie cannonicorum, in tali pactu: ut teneam eum in vita mea per Sanctum Iohannem et faciam eidem ecclesie annuatim pernam I censualem. Et si habuero infantem de legittimo coniugio, post mortem meam faciat similite; si vero non habuero post mortem meam revertatur solide et libere in postestae Sancti Iohannis et clericorum eius, ad suam voluntatem faciendam. Si quis vero contra hanc cartam diffinitionis ad inrumpendum venerit facere non valeat set in duplo conponat et postea firma persistat.

Actum est hoc III nonas setember, anno XX regni Leudovici iunioris.

Sig+num Guilelmi de Pedrera, qui hanc cartam diffinicionis fieri, visi, firmavi alioque firmare rogavi. Sig+num Poncii baiuli. Sig+num Petri de Macana. Sig+num Poncii Bernardi. Sig+num Berengarii de Pedrera.

Iordanis levita, scripsit hoc sub die et anno (senyal) quo supra.

105

1157, abril, 5. Girona

Restitució de béns. *Per manament de Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona, príncep d'Aragó i marquès, els jutges Guillem, abat del monestir de Sant Feliu de Guíxols, Borrell, sacrista, Arnau de Lerc i Dalmau de Peratallada dicten sentència en la controvèrsia mantinguda entre Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Galceran de Sales a causa de la possessió de la propietat d'Ogassa. Després que les parts presentin les proves, els jutges dictaminen que la propietat d'Ogassa pertany al monestir i que, en conseqüència, Galceran l'ha de restituir i prestar el sagrament d'homenatge pertinent.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 304.
B. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 304 dupl.; còpia del segle XII.
C. Canalars I, f. 54, núm. 4 (sac 8).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 73, p. 33.
b. BOFARULL. *Procesos*..., tom. IV, núm. XCVIII, p. 250-252.

Anno Dominice incarnationis CLVII, post millesimum. Datum est hoc iudicium inter ecclesiam Sancti Iohannis et Gaucerandum de Sales, supra querimoniis et responsis inde factis, ante presenciam domini Raimundi Barchinonensium comitis Aragonensium principis et marchionis. Conquestus est siquidem Ponciis, predicte ecclesie abbas, quod Guacerandus de Salis auferret ei omnem illum honorem de Aquaca, quem Arnallus Iohannis pater eius et Berengarius Arnalli avunculus predicti Gaucerandi, dimissere, diffiniere et ex toto de liberavere et in potestate predicte ecclesie et habitancium in ea, cum scriptura qua ipse proserebat perpetuo habendum tradidere. Ad hoc sic respondit Gaucerandus quod honorem predictum nunquam tenuerant habitatores ecclesie beati Iohannis postquam scriptura, qua abbas preserebat fuit facta. His itaque racionibus diligente auditis atque discurssis iudicavere, in curia predicti comittis, Guillelmus Sancti Felicis abbas et Borrelus iudex atque Arnallus de Lercio et Dalmacius de Petra Incisa, quod predictis abbas per idoneas testes probaret habitatores ecclesie beati Iohannis possedisse honorem quam aclamabat de Aquacia postquam carta qua preserebat fuit facta, et si facere posset iudicavere honorem, cum fructibus integrite, abbati supradicte ecclesie restitui a tempore, scilicet, quo predictum honorem habitatoreus predicte ecclesie aclamavere. Et si in probacio(ne) deficeret predictus abbas, Gaucerandus prestet sacramentum se nescire huic

honorem ecclesiam beati Iohannis tenuisse post quam iamdicta carta fuit facta. Quo facto nisi hanc cartam poterit Gaucerandus legalite et racionabilite infirmare iudicavere vero ecclesia beati Iohannis perpetuo habeat, quod per eam ei asignatum est.

Ascriptum est hoc iudicium apud Gerundam, et datum per manum Borrelli iudicis, nonas aprilis, anno XX regni regis Leudovici iunioris.

S+ Raimundi comes. Berengarius Gerundensis episcopus. + Guielmus Sancti Felicis abas. Sig+num Arnalli de Lercio. Sig+num Dalmacii de Petra Incisa. *(Senyal)* Petrus Borrelli sacrista et iudex.

Iordanis levita, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

106

1157, maig, 24

Reconeixement de béns. *Controvèrsia entre Pere, bisbe de Vic, i Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la possessió de l'església de Sant Martí d'Ogassa. Després de demostrar-ho amb documents i testimonis, el bisbe Pere i els canonges de la seu episcopal reconeixen que aquella església és del domini de l'abat i dels canonges del monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 307.
B. Canalars I, f. 15, núm. 23 (sac 4).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2241, p. 372-373.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 74, p. 33.

Anno dominice incarnationis CLVII post millesimum. Facta est hec scriptura diffinitionis de ecclesia Sancti Martini de Aguacia inter Petrum, Ausonensem episcopum, et canonicos eiusdem sedis, et Poncium, abbatem Sancti Iohannis Rivipollentis, et clericos iusdem loci. Requirebat namque predictus episcopus et canonici capellaniam predicte ecclesie de Aguacia sui iuris esse debere per dominicaturam et stabilimentum, quod iamdictus abbas cum clericis suis omnino negavit. Ostendens in capitulo prelibate sedis coram omni conventu suis certis racionibus et valentibus scripturis ac idoneis testibus, tam clericis quam laicis sepedictam capellaniam se et clericos suos et antecessores eorum iuste et legitime acquisivisse et longo tempore rationabiliter possedisse. Unde ego, Petrus, Dei

gratia, Ausonensis episcopus, assensu et voluntate tocius eiusdem sedis conventus, laudo atque confirmo supra memoratam ecclesiam Sancti Martini de Aguacia, cum omnibus ad se pertinentibus, tibi Poncio, abbati Sancti Iohannis et clericis iusdem loci vestrisque successoribus, ad habendum et possidendum eam per dominicaturam et stabilimentum in perpetuum, sine contradictione alicuius persone, salva reverencia Ausonensis ecclesie. Si quis vero contra hanc diffinicionem ad irrumpendum venerit agere non valeat sed in duplo componat et huius scripture diffinitio firma permaneat omni tempore.

Actum est hoc VIIII kalendas iunii, anno XX regni regis Lodovici iunioris.

Petrus, Ausonenis episcopus. Sig+num Guillermi Vicensis primicherii. G[eraldus] scriptis favet archidiaconus istis. Scripta libens ista Petrus confirmo sacrista. Bertrandus levita. Berengarius sacriscrinius. Sig+num Guillermi de Solario. Hic ea que laudat Guillermus carmine firmat. Bernardus de Sau firmo. Petrus ad est testis confirmans scripta fidelis.

Raimundus sacer, qui hoc scripsit cum litteris rasis et emendatis in V linea, die et anno quo supra.

107

1158, octubre, 22

Venda. *Els germans Pere i Joan Sala, de Sorribes, d'acord amb les seves famílies, venen al monestir de Sant Joan de les Abadesses, a l'església de Sant Martí de Puigmal, a Arnau, sacrista del monestir, i a Guillem, capellà d'aquella església, una casa construïda des dels fonaments per aquelles famílies i els seus avantpasats, situada dins un alou del monestir santjoaní i just al costat de l'església esmentada de Puigmal, pel preu de 16 sous.*

A. AMSJA (*olim* núm. 104).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 75, p. 33.
410 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis hoc scriptum legentibus. Quod nos Petrus de Sala et Iohannes, frater eius, de Sub Riba, consilio et voluntate nostrarum coniugum, omnique filiorum ac filiarum nostrarum, damus atque tradimus domino Deo et Sancto Iohannis Rivipollentis monasterii, unam domum sine ullo retentu, et beato Martino de

Podio Malo, et Arnallo sacriste, atque Guilelmo eiusdem ecclesie sacerdoti, qua parentes et predecessores nostri construxere et a fundamentis in propio alodio Sancti Iohannis, iuxta predictam ecclesiam Sancti Martini edificavere. Hoc vero facimus pro salute animarum nostrarum omniumque parentum nostrorum. Et in super accepimus a predictis personis Arnallo, videlicet, atque Guillelmo, XVI solidos denariorum ut semper sit illis firmum omnibusque successoribus eorum post eos. Et si qua persona hanc nostram largitionem atque venditionem ullo ingenio evertere vel inquietare voluerit, in duplo cogatur ex solvere et postea per cunctam futuram secula firmissime observetur.

Actum est hoc XI kalendas novembris, anno XXII regnante Leudovico iuniore.

Sig+num Petri de Sala. Sig+num eius coniugis Ermesendis. Sig+num eorum filiorum Iohannis et Guillelmi ac filiarum Sicardis ac Petronille. Sig+num Iohannis de Sub Riba. Sig+num eius coniugis Ermesendis. Sig+num eorum filiorum Petri et Guillelmi ac filiarum Elliardis. Sig+num Bernardi de Kamps. Sig+num Iohannis Bertulini. Sig+num Raimundi dechani. Sig+num Petri Mironis.

Bernardus sacerdos scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

108

1161, desembre, 31

Donació. *Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'acord amb Berenguer, almoiner, dóna a Pere Riera i al seu fill Ermengol l'honor de Pla Rodó, perquè el conreïn i el treballin en benefici de l'almoineria. L'honor consisteix en una casa, un hort i una terra en règim de barquera situada a l'altra banda del torrent. Per la casa haurà de satisfer a l'almoineria un terç del pa i la meitat del vi, i per l'hort i la barquera, un parell de pollastres fregits*.

A. AMSJA (*olim* núm. 25).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 77, p. 34.
460 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Presentibus pateat nec futuros lateat. Quod ego Poncius, Sancti Ioahnnis abbas, consilio et voluntate Berengarii, elemosinarii, et aliorum fratrum meorum, dono tibi Petro de Riera et Ermengaudo,

generi tuo, et omnique vestre posteritati, honorem de Plan Redo, cum casa, et orto, et barchera que est ultra torrentem, ut possideatis vos et omnis posteritas vestra iure perpetuo sine contradimento alicuius hominis. Tali convenientia ut plantetis et edificetis et elaboretis illum ad fidelitatem et servitium dompni Berengarii, elemosinarii, et successorum eius, et reddatis ei et successoribus eius tercium panis et medium vini, et pro orto et barchera, par pullorum frixoriorum. Si quis hoc violaverit in dupplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc II kalendas ianuarii, anno XXV regni regis Ludovici iunioris.

Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Guillelmi prepositi. Sig+num Berengarii* elemosinarii. Sig+num Guilelmi* de Talamancha. Sig+num Andree de Prad. Sig+num Guilelmi de Prad. Sig+num Raimundi Latomi. Sig+num Raimundi cellerarii.

Guiellmus* levita, scripsit hoc sub die et anno quo su *(senyal)* pra.

109

1163, gener, 25

Empenyorament. *Berenguer Canyelles, d'acord amb la seva mare Miracleta, empenyora a Arnau Aiguanegra, la dècima, els censos i els usatges que rep de dos masos del Rigat, situats a la parròquia de Sant Julià de Tregurà, habitats per Ramon Pere i Pere Poc, per 100 sous de Besalú. Arnau podrà disposar d'aquests censos per a allò que més li convingui mentre no se li retorni la quantitat lliurada o la seva equivalència si la moneda fos canviada o devaluada.*

A. AMSJA (*olim* núm. 271).
B. Canalars I, f. 154, núm. 5 (sac 20).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 81, p. 35.
200 × 90 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis hominibus. Quem ego Berengarius de Canneles, consilio et voluntate Miraclete, matris mee, inpignoro tibi Arnallo de Aqua Nigra et tuis, per C solidos monete Bisillunensi, illum decimum et omnis censos et usaticos ab integro que habeo et habere debeo in duobus mansis de Rigat, qui sunt in parroechia Sancti Iuliani de Treguran: unum in quo habitat Raimundus Petri et alium Petri Poc. Ut predictum decimum et censos et usaticos

sine ullo retentu habeas et accipis tantum tu sine cui dimitere volueris quo usque ego vel mei reddamus tibi vel tuis predictos C solidos aut morabatinos ex precio VI solidorum et medium valentes, si moneta mutata vel peiroata fuerit.

Actum est hoc VIII kalendas februarii, anno XXVI regnante Leduici rege iunioris.

Sig+num Berengarii de Canneles. Sig+num Miraclete, matris eius. Sig+num Iordane, sororis eius. Sig+num Arnalli de Tregurano. Sig+num Berengarii de Gales. Sig+num Raimundi de Gixano. Sig+num Bernardi de Cestela. Sig+num Bernardi de Navata. Sig+num Ermessendis, matris eius.

Io + annes* diachonus, qui hoc scripsi die annoque *(senyal)* prefixo.

110

1164, agost, 18

Convinença. *Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma la convinença acordada entre Beatriu Fàbrega i Guillem Barricona, els quals mantenien un litigi sobre uns establiments realitzats pels predecessors de Ponç, Berenguer Arnau i el prepòsit i sacrista Arnau. El pacte defineix que Beatriu tingui els drets del mas de Planes, amb la feixa que és de la dominicatura del monestir, i que Guillem, a canvi d'un cens anual, disposi de la coromina del Vinyal, just al costat del riu Arçamala. A continuació, Guillem Barricona ven a Pere de Devesa i a la seva esposa Beatriu, pel preu de 30 sous de Besalú, la propietat de Devesa, la qual venda és confirmada per l'abat Ponç a canvi d'un cens consistent en un pernil, un parell de gallines, un sester de civada i la meitat del dret de cussura.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 17.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 84, p. 36.

Hec est carta diffinitionis atque confirmationis quam ego Poncius Sancti Iohannis abbas, consilio Arnalli Sacriste ac fratrum nostrorum aliorumque legalium hominum feci inter Beatrice de Fabrega et Arnallum filium eius et Guilelmum Barichonem uxorique eius ac filios inter se litigantibus ipsis petentibus atque id diffiniri postulantibus super diffinitionibus et stabilimentis quos Berenga-

rius Arnalli, predecessor meis et Arnallus condam prepositus nunc vero sacrista ceterique fratis, fecerit inter Sanctum Iohannem et Arnalum Petri, patrem Beatricis, ac Bariconem patrem Guilelmi Barichoni, scilicet, ut habeat supradicta Beatrix et Arnallus filius eius omnesque heredes illorum iure perpetuo mansum de Planis, cum ipsa fexa que erat dominicatura Sancti Iohannis, et est infra terra ipsius mansi sicut in cartis eorum resonat. Et Guilelmus Baricho omnisque posteritas illius in perpetuum, habeat et posideat illam condamina que vocatur Vinal, cum omnibus suis pertinentiis que est iuxta rivum Arcemale, et est dominicatura Sancti Iohannis, reddatque annuatim Sancto Iohanni medietatem vini et taschamm panis et par gallinarum. Et ego prescriptus Guilelmus Baricho, mea libera et grata voluntate atque consilio uxoris mee Ermesendis aliorumque parentum et amicorum meorum, propter prelibatam diffinitionem sive eschamiationem, dimitto atque diffinio pro me et pro omnibus heredibus ac successoribus meis, in manu domni Poncii abbatis et Arnalli sacriste aliorumque canonicorum, Petro de Devesa et Beatrici uxori illius filiisque eorum et omni posteritati ipsorum post eos, omnem honorem de Devesa sicut avus meis Raimundus Baricho et pater meis Baricho melius habuerunt vel tenuerunt, cum omnibus suis pertinentiis. Et ego Pontius Sancti Iohannis abbas, consilio et voluntate fratrum meorum canonicorum, laudo et confirmo tibi Petro de Devesa omnique tue posteritati ceterisque suprascriptis ac posteris illorum in perpetuum prelibatas diffinitiones ut rate semper habeantur et reddes annuatim Sancto Iohanni pernam unam et par gallinarum et sextarium unum de civada et medietatem cussure. Et pro hoc accipio a te XXX solidos optime monete Bisildunensis. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XV kalendas september, anno XX VIII Leudoico iuniore regnante.

Sig+num Rodballi* prioris. Poncius* abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Guilelmi prepositi. Sig+num Arnalli* custodis sacrorum *(senyal)*. Sig+num Petri* Xristiani. Sig+num Berengarii* de Biania. Sig+num Beatricis. Sig+num Arnalli filii eius, qui hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Guilelmi Baricho, Sig+num Iohannis Baricho. Sig+num Petri Chaca. Sig+num Raimundi Lombard. Sig+num Raimundi Fruge, Sig+num Guilelmi de Sorrocha.

Guilelmus levita, scripsit hoc sub die et anno quo *(senyal)* supra.

111

1164, novembre, 2

Acta de consagració. *A petició de Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els bisbes Pere Redorta, de Vic, i Guillem de Peratallada, de Girona, consagren l'església que, dedicada a sant Miquel arcàngel, es troba situada a l'interior del recinte monàstic, a la infermeria, i li assignen, per al seu manteniment, els masos de Prat i Malatosca.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 19.
B. Canalars I, f. 3, núm. 25 (sac 1).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2242, p. 373-374.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 85, p. 36.
c. ORDEIG. *Les dotalies...*, vol. III (2a.), núm. 390, p. 191-192.
JUNYENT. *El monestir...*, p. 59.

Anno ab incarnatione Domini nostri Ihesu Xristi millesimo C LX IIII, era M CC II, inditione XII, IIII nonas november. Precibus dompni Poncii abbatis, et fratrum ecclesie Sancti Iohannis Rivipollensis, advenerunt venerabilis Petrus, Ausonensis episcopus, et reverentissimus Guillelmus, Gerundensis episcopus, ad dedicandam quandam ecclesiam in honore beati archangeli Michaele que est in prefato monasterio, in domo infirmorum. Poncius igitur abbas et fratres obtulerunt prefate ecclesie et laudaverunt II mansos, videlicet, unum in Prads et alterum de Malatoscha, ad luminaria concinnanda et ad necessarios usus eiusdem ecclesie et domus. Si quis, que absit, infringere vel violare ausu temerario hanc oblacionem superius scriptam temptaverit, precibus predicti abbatis et fratrum hunc a liminibus sancte Dei Ecclesie et ab omni consortio xristianorum segregaverunt atque de parte Dei omnipotentis et beati archangeli Michalei et sua predicti episcopi illum excomunicaverit donec satisfaciat.

Petrus*, Ausonensis episcopus *(senyal)*. Guilelmus*, Dei gratia Gerundensis ecclesie episcopus *(senyal)*. Sig+num Guilelmi* de Talamancha. Poncius*, abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Rodballus*, priorii. Sig+num Blancarii*. Sig+num prepositi Guillelmi. Sig+num Arnalli, custodi sacrorum. Sig+num Berengarii* de Biania.

Guilelmus* presbiter, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

112

1165, abril, 11

Concessió. *L'abat Ponç de Monells i els canonges de Sant Joan concedeixen a Beatriu i al seu fill Arnau Ferrer, el dret d'impedir la construcció de fargues dins uns límits, que són des del torrent del Covilar fins al torrent de Canalera i des de la font de Negons fins al Brocà pel preu de 20 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 24.
B. Canalars I, f. 34, núm. 111 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 86, p. 36.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Poncius Dei dignatione Dertusensis episcopus et Sancti Iohannis abbas, consilio et voluntate fratrum meorum, dono atque diffinio tibi Beatrici et Arnallo Ferrer, filio tuo, omnique vestre posteritati inperpetuum, ut amplius non fiat fabrega a torrente de Cuvilar usque ad torrentem de Canalda, et a Fonte de Negons usque ad Brocam, et ab eas omne loci sicut melius antea habere solebas sine omni contradimento, salvo in omnibus directo Sancti Iohannis. Et pro hanc accipio a te XX solidos. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et post ea firmum persistat.

Actum est hoc III idus aprilis, anno XX VIII regni regis Ludovici iunioris.

Poncius* Dei dignatione Dertosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis sig+num. Sig+num Rodballi* prioris. Sig+num Guilelmi* de Talamancha prepositi. Sig+num Arnalli* de Curcavel. Sig+num Berengarii* chamerarii.

Petrus* levita, scripsit hoc sub die et anno quo *(senyal)* supra.

113

1166, setembre, 29

Restitució de béns. *Galceran I de Sales restitueix a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la possessió de l'església de Sant Martí d'Ogassa i tots els alous, masos, boscos, pastures i béns que són propis d'aquesta església, honors que injustament retenia i que retorna al monestir santjoaní de la mateixa manera que havia fet el seu pare Arnau Joan.*

FUNDACIÓ NOGUERA

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 37 dupl.
B. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 37 tripl.
C. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 37; còpia del segle XII.
D. Canalars I, f. 34, núm. 24 (sac 4).
E. Canalars I, f. 34, núm. 4 (sac 8).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2243, p. 374-375.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 87, p. 37.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Gaucerandus de Salis, spontanea voluntate, in meo pleno sensu et plena memoria, timore Deo ab remissionem peccatorum meorum, difinio, evachuo atque trado et reddo monasterio Sancti Iohannis et dompno Poncio, Dertusensi episcopo, eiusdem ecclesie beati Iohannis abbati, atque cannonicis ipsius ecclesie, illam ecclesiam Sancti Martini de Aguaca, cum omnibus alodiis et mansis et boschis sive pascuis, cum omnibus pertinenciis predicti honoris, quem ego iniuste sine aliquo directo suprascriptis cannonicis abstuleram. Ita difinio, evachuo, trado et reddo eandem ecclesiam et eundem honorem, cum omnibus suis pertinenciis, serviciis atque usaticis, sicut melius pater meus, condam Arnallus Iohannies, dedit, difinivit atque iachuit sive evachuavit supradicto monasterio Sancti Iohannis. Tali modo facio hanc diffinicionem, evacuacionem, tradicionem atque reddicionem in manu supradicti dompni Poncii, episcopi atque abbatis, ut aliquis heredum parentum sive successorum meorum, aliquod dominium vel servicium ibi nullo modo requirant nec accipiant et a meo dominio, vel potestate eundem honorem in dominio et potestate supradicti episcopi et cannonicorum eiusdem Sancti Iohannis ecclesie trado ad eorum voluntatem sicut de proprio alodio iure perpetuo possidendum sine contradiccione et inquietudine alicuius hominis vel femine. Si quis hoc violaverit quadruplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc III kalendas october, anno XXX regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Gaucerandi de Salis. Sig+num Arssendis, comitisse, uxoris eius. Guilelmus, Dei gratia, Gerundensis ecclesie episcopus. Sig+num Arnalli de Curcavell. Sig+num Iohannis filie.

Guillelmus Geraldi, qui hoc scripsit cum literis suprascriptis in VIII et XI linea, sub die et anno quo supra.

114

1168, març, 8

Venda. *Bernat de Balbs i la seva mare Saurina venen a Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, l'alou de Carcassés que en nom d'ambdós i per ells té Arnau Codina, tant allò que està cultivat com el que es manté erm, pel preu de 25 sous de Besalú.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 52.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 90, p. 37.

Notum sit cunctis viventibus tam presentibus quam futuris quod eo Bernardus de Balbs et mater mea Saurina gratuita nostra voluntate damus et laudamus domino Deo et monasterio Sancti Iohannis quod est situm iuxta fluvium Ticeri et tibi Poncio abbati et clericis eiusdem loci, tam presentibus quam futuris in perpetuum, pro redempcione peccatorum nostrorum, totum nostrum alodium de Carcasses, tam heremum quam laboratum, cum omnibus suis pertinenciis et eciam [*sic*] illud quod tenet Arnallus de Chudines per nos in ipso Charcasses. Et ut hec donatio firmior habeatur accepimus a supramemorato abbate XXV solidos denariorum optimum Bisildunensis monete. Si quis hoc violaverit vel violare voluerit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VIII idus marcii, anno XXX I regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Bernardi de Balbs. Sig+num Saurine matris eius, qui hanc cartam donationis firmamus aliosque firmare rogamus. Sig+num Raimundi de Vigal. Sig+num Guile. Sig+num Beatricis, sororum supradicti Bernardi. Sig+num Petri de Malanno.

Bernardus sacerdos, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

115

1168, novembre, 17

Acta de consagració. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a petició de Guillem de Peratallada, bisbe de Girona, després de consagrar l'església dedicada a sant Valentí, màrtir i prevere, situada a la parròquia de Sant Cristòfol de Beget, al vilar de Salarsa, al comtat de Be-*

salú, la qual s'havia bastit gràcies a almoines, posa en anatema els qui s'atreveixin a violar els drets d'aquesta església i absol de quinze dies de penitència els qui col·laborin amb donatius per a mantenir-hi el culte.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 63.
B. Canalars I, f. 18, núm. 39 (sac 4).
C. RAH, Colección Villanueva... col. 5 (65), f. 395.
a. VILLANUEVA. *Viage* (2)..., p. 268-269.
b. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. VI, núm. 12, p. 32-33.
c. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 91, p. 38.
d. *Catalunya Romànica*, vol. IV, p. 150.
e. ORDEIG. *Les dotalies*..., vol. III (2a.), núm. 399, p. 202-203.
165 × 125 mm.

Anno Dominice incarnationis M C LX VIII, regnique regis Ledovici iunioris XXXII, XV calendas decembris. Venit dompnus Poncius, Dei dignatione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, iussu et precibus venerabilis Guilelmi, Gerundensis episcopi, ad consecrandam ecclesiam in honore Sancti Valentini, martyris et presbyteri, que sita est in comitatu Bisuldunensi, in parrochia Sancti Christophori de Beget, in villare de Arça, quam incole loci illius suis elemosynis et laboraribus hedificaverunt. Constituit vero predictus et sub vinculo anathematis posuit ut nulla persona magna vel parva audeat predictam ecclesiam violare nec aliquem ad eam confugientem vel aliquam rem inde violenter abstrahere. Et quisquis aliquid de suis facultatibus divino instinctu ad luminaria concinandi vel ad necesarios usus ecclesie donare voluerit de iniuncta sibi penitentia XV dies misericorditer relaxat. Predictus vero episcopus, abbas Sancti Iohannis, et abbas Campi Rotundi, dederunt Deo et beato Valentino quantum infra parietes continetur ecclesie.

Poncius, Dei dignatione, Dertusensis episcopus subs + cribo. Sig+num Petri, abbatis Campi Rotundi. Bisillunensis probat [hoc levita Guilelmus] atque sacerdos.

Sig+num Vicencii diachoni, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

116

1170, abril, 22

Venda. *Pere Bertran ven al seu cunyat Arnau de Vinya i a la seva esposa Guillerma, pel preu de 60 sous, una borda situada a*

la vall de Sant Joan, al lloc conegut com Torrent, la possessió de la qual li provenia per l'herència de Jordana, la seva esposa difunta.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 80.
B. Canalars I, f. 32, núm. 86 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 93, p. 38.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Petrus Bertrandi, consilio amicorum meorum, dono et trado tibi Arnalle de Vinea et Guilelme, sorori mee, uxori tue, illam bordam quam habeo in valle Sancti Iohannis, in loco qui dicitur ad Torrentem, que fuit hereditas Iordane condam uxoris mee, quamque ego et ipsa vendideamus Bernardo de Toraies, fratri eius, pro ipsa tua trilia de fels qua tu Guilelma habebas pro hereditate et qua ego dedi Ermessendi, filie mee, pro hereditate et pro XL solidos quos acomodasti mihi in exovar eiusdem mee filie. Ita dono et trado eam vobis ut habeatis et possideatis illam sine contradimento alicuius hominis ad omnes voluntates vestras faciendas in vita et in morte. Quam bordam ego [apud dicto] Bernardo redemi et vobis, ad omnes voluntates vestras faciendas, sine omni vestro engan, tradidi et pro hoc accipio a vobis LX solidos. Si quis violaverit [in duplo] conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc X kalendas mai, anno XXX III regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Petri Bertrandi, qui hanc donacionem sive trad[icione feci et rogo] firmavi. Sig+num Ermesendi filie eius. Sig+num Petri. Sig+num Raimundi filiorum Ermessendi. Sig+num Raimundi Latomi. Sig+num Raimundi cellerarii. Sig+num Raimundi capellani. Sig+num Guilelmi de Talamanca prepositi. Sig+num Berengarii* chamerari.

Sig+num Guilelmus sacerdos et scriptor.

FUNDACIÓ NOGUERA

117

1170, novembre, 24

Acta de consagració. *Guillem de Monells, bisbe de Girona, a petició del seu germà Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, consagra l'església de Sant Salvador de Bianya, al comtat de Besalú, li assigna els béns i li defineix el terme parroquial i les obligacions envers la seu episcopal.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 97.
B. Canalars I, f. 16, núm. 31 (sac 4).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XV, núm. 2245, p. 377-379.
b. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 94, p. 38-39.
c. *Catalunya Romànica*, vol. IV, p. 390.
d. ORDEIG. *Les dotalies...*, vol. III (2a.), núm. 404, p. 209-210.
Catalunya Romànica, vol. IV, p. 390.
465 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Anno incarnationis Dominice M C LXX. Venit domnus Guilelmus, sancte sedis Gerundensis ecclesie episcopus, cum clericis suis, ad consecrandam ecclesiam Sancti Salvatoris de Biania, rogatu et peticione Poncii, Dertosensis ecclesie episcopi, (fratris eius) et Sancti Iohannis abbatis, que est in comitatu Bisullunense, in loco qui nominatur Bianna. In qua die consecracionis dedit iamdictus presul prefate ecclesie decimas et primicias et oblaciones fidelium, tan vivorum quam etiam defunctorum, cum omnibus que ad usum ecclesie pertinere debent, et insuper ex omni parte cimitterum habens XXX ecclesiasticos passus. Quod sub tali defensione et quietudine constituit predictus presul ut aliquis homo cuiuscumque ordinis vel etatis ibi aliquam violenciam quocumque tempore non inferat sed ab honorem et reverenciam ecclesie salvo munimine consistat. Terminos autem parroechie prefate ecclesie ita se habet: ab orientali parte in serra de Lastonesella usque in suma serra, sicut aqua vertitur, et pergit per viam usque ad ipso torrente, et descendit per torrentem usque ad ipsum soliolum de Agravalosa, et vadit per comelam usque in rivo de Lastonosa, et vadit per rivum de Lastenosa usque in rivo Sancti Martini. et vadit per rivum usque in rivo de Abilia; et transit a meridie usque in serra de Solanno Malo. et vadit per serram et pervenit in rivo qui discurrit de Bago Lardario et pergit de rivo usque in rivo qui discurrit de ipsa Portella; et de occiduo in podio Avedosa et pergit per ipsam serram usque ad collum de Penedicz; de parte circio discurrit in collo de Segurilies et pergit per viam usque in ipsis incisis que fuerunt factas per ungulos, et pergit per ipsum torrentem usque in Portela, et vadit per serram usque in Castelleto, usque in serra de Lastenosella. Redditus vero ecclesie est huius per singulos annos solidos V. Preterea subdidit predictus presul prefatam ecclesiam taliter dicioni sedis Gerundensis ut omni anno xrisma inde accipiat et in omnibus eius institutis et preceptionibus humiliter pareat, et bis in anno ad sinodum in prelibatam sedem veniat, nec inde sine licencia recedat.

Scripta hec dos VII kalendas decembris.

Guilelmus*, Dei gratia, Gerundensis episcopus.

(Senyal) Bernardus* levita, qui hoc rogatus scripsi cum literis dampnatis in VIII linea et suprascriptis in II linea, die annoque prefixo.

118

1170, desembre, 16

Donació. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'acord amb Berenguer, cambrer del monestir, dóna a Guillem de Corb, a la seva esposa Estefania i al seu fill Guillem i a la seva esposa Sibil·la una trilla situada al costat de l'església de Sant Quirze de Besora que és de domini del monestir santjoaní, amb la condició que la mantinguin tal com és i, dels fruits, en donin al monestir santjoaní la tasca del pa i la quarta part del vi; per la barquera establerta en aquella propietat, que també reben, han de pagar un cens consistent en un parell de gallines.*

A. ACRI-ACM (*olim* calaix 8 de Besora, núm. 66).
290 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cuncti presentes et futuri. Quod ego Poncius, gratia Dei, Dertosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, consilio et voluntate Berengarii camerarii ceterorumque fratrum, dono tibi Guiellmo de Curbe et uxori tue Estefanie et filio vestro Guiellmo et uxori sue Sibile omnique posteritati vestre, illam triliam que est super ecclesiam Sancti Quirici et est dominicatura Sancti Iohannis. Scilicet, quod primus dictus modo tenet per nos, sicut ille tenet et abet; ita vobis dono cum terminis et affrontacionibus, sive cum exitibus et regressibus suis. Et cum barcaria. Sub tali pactu: quod per unum quemque annum reddatis Sancto Iohanni et suis abitatoribus, de ipso expleto quod ibi descreverit, tascam panis et quartum vini fideliter; et de barcaria I parilium gallinarum predictum honorem teneat primus in vita sua. Si quis hanc donacionem infringere voluerit agere non valeat set in duplo conponat.

Actum est hoc XVII kalendas ianuarii, anno XXX IIII regni regis Ludovici iunioris.

Poncius*, Dei dignacione, Dertusensis episcopo et abbas Sancti Iohannis S+. Sig+num Berengarii* chamerarii. Sig+num Berengarii* de Ausona. Sig+num Guilelmi* de Talamancha, prepositi. Sig+num

Raimundi Causea. Sig+num Iohanni de Rovira. Sig+num Arnalli Sancti Quirici.

Raimundus presbiter, scripsit hoc sub die et anno *(senyal)* quo supra.

119

[1171 / 1174]

Restitució de béns. *Decret de Guillem, arquebisbe de Tarragona i legat papal, pel qual, a petició de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa, i dels canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ordena a Pere de Milany que, sota pena d'excomunió, retorni al monestir l'honor d'Ogassa que injustament posseeix per la concessió que Galceran de Sales li havia fet.*

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 96, p. 39.
150 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Wilelmus Dei dignacione Terrachona archiepiscopus, Apostolice Sedis legatus. Venerabilibus fratribus episcopis et dilectis filiis, clero, et populo universo, per Terrachonense provinciam constitutis. Salute et dilecte. Venerabilius frater noster, Poncius, Detusensis episcopo, et dilecti filii nostri canonici Sancti Iohannis. Ann presentiam nostram venientes de Petro de Malain et uxore et filiis eius, nobis gravitus sunt conquisti, eo quod honorem de Aquaca, auctoritate Guilelmo de Sales iniuste et contra omnem racionem possideat. Nos vero [iis] ex utriusque partius allegationibus ad ius ecclesie Sancti Iohannis predictum honorem spectare cognovimus iamdicto Petro de Malain et filiis eius ut eundem honorem usque ad proximam festivitatem Circumcisionis Domini absque mala fraude et absqua omni malo ingenio dimittant. Dedimus in mandatis ita quod neque, ipse neque uxor eius, neque filii sui, neque pro eis aliqui de predicti honoris expletis aliquid suscipere moliantur. [Quod] nisi fecerit ex tunc auctoritate beatorum apostolorum Petri et Pauli, ac Domini Pape, et nostra eos et eorum familia [aliminibus] Sancte Matris ecclesie excludimus, et vinculo anathematis innodamus et [propter] baptisma puerorum et penitenciam movecium omnia eis divina prohibimus. Interium vero quod absit. Si aliqua essent firmitate preocupati nisi prefatum honorem in pace dimiserint. Omnia eis divina interdicimus.

Ha perdut el segell arquebisbal.

120

1172, maig, 8

Venda. *Joan Rovira i la seva esposa Maria, amb el consentiment de Berenguer, cambrer del monestir de Sant Joan de les Abadesses, venen a Bernat, almoiner del monestir, una devesa i una vinya pel preu de 100 sous; com a garantia d'aquesta venda posen a disposició del cambrer un camp situat sota casa seva, al lloc anomenat la Rodona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 145).
B. Canalars Almoina, f. 14.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 98, p. 40.
240 × 340 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Iohannes de Rovira et uxor mea Maria, consilio amicorum nostrorum et asssensu domini nostri Berengarii camerarii Sancti Iohannis, vendimus et tradimus tibi Bernarde, elemosinari, illam nostram devesam cum ipsa vinea, per C solidis, quod ate accepimus ad nostras utilitates. Et est ipsa devesa in afrontatione ab oriente et septemtrione in terra Petri de Orto; ab occidente in ipso torrente; a meridie in terra Guilelmi de Negos. Ita vendimus et tradimus eam tibi ut habeas et possideas eam solide et libere tu et successores tui in perpetuum, sine contradimento alicuius persone. Et si aliquis tibi vel successoribus tuis eam contradixerit habeas ipsum campum, qui est subtus casa nostra, qui vocatur de Rotunda, ad plantandum et laborandum et possidendum sine ulla contradimento. Et pro hac venditione, census et servicia que kamerario Sancti Iohannis facere debemus nullomodo minuentur et habuit ipse kamerarius de supradictis C solidis suum consuetum tercium et de ipsa devesa vel vinea nichi a te exigatur sed sint semper ad servicium domus pauperum. Si quis hoc violaverit in duplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VIII idus mai, anno XXXV regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Iohannis de Rovira. Sig+num Marie uxoris eius. Sig+num Petri filii eorum. Sig+num Raimundi. Sig+num Bernardi fratrum Iohannis, qui hanc venditionem sive traditionem fecimus et spontanea voluntate firmavimus. Sig+num Petri den Karbads. Sig+num Arnalli de Conamina. Sig+num Petri de Oliva, baiuli. Sig+num Raimundi capellani. Sig+num Berengarii chamerarii. Sig+num Guillelmi de Malatoscha. Sig+num Andree fratris

Iohannis de Revira, qui hoc laudo et firmo. Poncii* Dei dignacione, Dertusensis episcopi et abbati Sancti Iohannes s+. Sig+num Rodballi* prioris. Sig+num Petri Forner*. Sig+num Berengarii* de Ausona. Sig+num Guilelmi* de Modio. Sig+num Blancarii* sacriste. Sig+num Guilelmi* de Talamancha prepositi. Sig+num Petri* Christiani. Sig+num Raimundi* cellararii.

Sig+num Guillelmus* sacerdos et scriptor, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in IIII linea die et anno quo supra.

121

1172, setembre, 11

Testament. *Testament de* Goaudus *de Curull. Els seus marmessors són el seu nebot Arnau de Medalla, Pere de Sant Hipòlit, Bernat, prevere de Sant Pere, i Ramon de Dosrius. Escull la seva sepultura al monestir de Santa Maria de Ripoll, cenobi al qual fa llegats, a més de la seu de Vic, al seu bisbe, a l'orde de l'Hospital i al del Temple, al monestir de Sant Pere de Casserres i a les esglésies de Sant Andreu de la Vola i Sant Pere de Torelló; al monestir de Sant Joan de les Abadesses dóna un cens consistent en dues gallines pels molins de Bosquerons. Al seu fill Bernat, li deixa els castells de Curull, de Torelló i de Doscastells i assigna altres béns als seus fills —Arnau i Bernat— i filles —Ermessenda i Gueraua— i a la seva esposa —Seguera.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 129; còpia coetània.
B. Canalars I, f. 110, núm. 173 (sac 13).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 99, p. 40.
Estat de conservació regular a causa d'un forat a la part inferior dreta del document.

In nomine domini. Ego Goaudus de Currulio, iacens in egritudine, et timens repentinum eventum mortis, facio meum testamentum et eligo meos manumissores: Arnaldum de Medaia, nepotem meum, et Petrum de Sancto Ypolito, et Bernardum, preberum Sancti Petri, et Raimundum de Duobus Rivis; et si forte de hac infirmitate antequam aliud testamentum facia me mori contingerit, ipsi distribuant res meas sicut inferius iniuntero. In primis dimitto domino Deo et Sancte Marie Rivipolli, corpus meum ad tumulandum et anima mea ad gubernandam. Dimitto Deo et Sancte Marie suum alodium de Bruguera, et refectionem monachis et familie eorum; et pro anima Guilelmi, filii mei,

quinquaginta solidos; et pro anima mea mulum unum; et operi ecclesie Sancti Petris sedis Vici V solidos; et episcopo V solidos. [Inter] Hospitalem et miliciam Templi equum meum falutim, et arma mea, et arma Guilelmi filii mei, et dividant per medium; et dimitto Sancto Petro Castrisserensi X solidos; et Sancte Andree de Vesola V solidos; et Sancto Petro de Turrilione X solidos; et dimitto Sancto Iohanni gallinas illas quas habeo in molendinis de Boscherons. Meum equum brunum dimitto dimitto [*sic*] pro mei debitis persolvendis. Dimitto Bertrando, filio meo maiori, castrum de Currilione, cum suis fevis et alodiis que ibi habeo; et castrum de Turrilione, cum suis fevis et alodiis qui ibi habeo; et castrum de Duocastela, cum suis fevis; et domos de Vilar, cum suis alodis. Et Arnaldo filio meo dimitto hereditatem illam que fuit Bertrandi fratris meis. Item dimitto Bernardo filio meo alodium meum francum in parrochia Sancti Felicis de Turrilione, et si voluerit cum illo alodio sit monachus Sancte Marie Rivipolle. Dimitto Ermessendi filie mee mansum de Bochét [*sic*] quem habeo a Olóth [*sic*] et precor coniugem meam quod ipsa velit. Quod si ipsa noluerit habeat Ermessendis filia mea in pignore illo quod teneo de Ugone de Bas centum morabatinos et mansus supradictus remaneat coniugi mee in vita sua. Et post mortem filiis meis et suis illi cui ipsa melius voluerit. Dimitto coniugi mee Secherie omnem meum honorem, tali pacto: ut nutriat filios meos et suos diligenter, et sint domina et potens in honore et hoc sine marito; Arnaldus de Medaia manuteneat illam et honorem in quantum potuerit. Et si ipsa noluerit rema(ne)re in honore [cum] filios suos et meos nutrire, habeat sponsalicium suum cum meo alodio de Bas in vita sua sicut, in carta sua resonat. Post obitum vero eius, revertatur Arnaldo filio meo preter duos mansos, unum de Riera et alium de Ecclesia, quos dimitto Bertrando, filio meo. Dimitto coniugi mee medietate pannorum et qui sunt de thalamo nostro, et oves, et capras, et unum par bovium, et aliud par bovium melius; dimitto domus mee cum una [asina]. Et uxor mea et Arnaldo de Medaia nepos meus, faciant de meis expletis honorifice refectionem meam sicut superius iniunxi. Dimitto coniugi mee et filiis meis omnia illa debita qui mihi debentur. Precor autem meos manumissores et mando illis quod ipsi requirant hec debita a debitoribus meis, et si nolunt reddere pacifice [debitum ...] reddant. Precor Bernardum de Bisaura sicut amicum meum, quod sit adiutor et defensor cum Arnaldo de Medaia nepote meo. In manum cuius Arnaldi dimitto ego totum honorem meum, tali pacto: ut ipse nutriat, vestiat,

custodiat filios meos usque ad decem annos. Dimitto Geralde filia mea (manso) de Supra Mancium, quem dedi illi pro suam hereditatem, cum valente trium milium solidorum, et solvo illum de pignore. Et si filii mei obierit sine legitime prole, dimitto Arberto de Sallisforis castrum de Currilio, cum suis fevis, et precor illum sicut amicum meum quod in quantum potuerit adiuvet ad gobernandum honorem meum et domum meam et filios meos; et dimitto Arberto de Salliforis et Geralde filie mee castrum de Duocastela, cum suis fevis [...] filii [...] sine legitimam prole; dimitto Petro de Sancto Ypolito et Guilelme filie mee uxori sue castrum de Turrilione, cum suis fevis et castrum de [Mesleu], cum suis fevis [...] Arnaldo de Medaia nepoti meo domos meas francas de Vilar dimitto et omnem meum alodium francum quod habeo in parroquia Sancti Petri de Turrilione, et Sancti Andree de Vesola, et Sancti Martini de Cutis, et Sancti Vicencii et Sancti Felicis. [Inter] Saurina et Ermessent filias meas alodio de [...] et mediam per medium. Notum sit omnibus quod Gaurcerandus de Sales debet mihi quingentos solidos monete Barchinone; et Raimundus [...ngentos] solidos; et Raimundus de Sancto Stephano L solidos; et Arnaldus de Sancto Stephano alios L solidos; Berengarius de Lasplanes XLIIII solidos; Bernardum de [...] meum et amicum ut si opus fuerit filiis meis defendat illos contra cunctos homines. Iterum mando coniugi [...] persolvat [...] debitum et Arnaldus de Medaia nepos mei in quantum potuerit adiuvet illarum. Et si obierit omnis et filiis meis deveniat sua hereditate ad Bertrandum filium meum. Et si Bertrandis sine prole revertat sua hereditas ad filium meum Arnallum. Et si Arnallus obierit sine prole deveniat sua hereditas ad filium meum Bernardum. Dimitto decimum Sancti Laurencii, et de Oris, et Sancte Cecilie, cum omnibus aliis fevis, Bertrando filio meo; et si obierit sine prole deveniat filio meo Arnallo, et de Arnallo a Bernardum.

Actum est hoc testamentum III idus setembris, anno XXXVI regnante rege Lodovico, iuniore.

Sig+num Guadi de Currilio, qui hoc testamentum facio firmarique rogo. Sig+num Arnaldi de Medaia. Sig+num Petri de Sancto Ypolito. Sig+num Raimundi de Duobus Rivis. Sig+num Arberti de Salliforis. Sig+num Secherie, ucoris Gaudi de Currilio. Sig+num Bernardi de Meeu. [Sig+num Bernardi de Bisaura]. Sig+num Bernardi de Fraissenet. Sig+num Poncii de Turrilione. Sig+num Ugonis [...]

122

1173, abril, 28

Venda. *Bernat Costa, la seva esposa Peronella i el seu fill Guillem venen a Bernat, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, una terra que limita amb el mas Rotllan i situada prop d'una devesa de l'almoiner pel preu de 39 sous, una mitgera d'ordi, una mantell, una flassada i un* [fedtrum?].

A. AMSJA (*olim* núm. 166).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 101, p. 41.
270 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Bernardus de Costa et uxor mea Peronella et filius meis Guilelmus, consilio proborum hominum, spontanea et grata voluntate, vendimus et tradimus tibi Bernarde, elemosinarii, totam illam terram que est in affrontacione tue devese pro XXX et VIIII solidos, et unam migeram ordei, et unum mantellum, et unam flacada, et unum fedtrum, ita ut habeas ac possideas tu et successores tui eam in perpetuum sine ullo contradimento et absque nostro et alicus persone adempramento. Et affrontat ipsa terra ab oriente in terris mansi Rodlan et Guilelmi Choltellarii; ab occidente in ipso torrente qui discurrit intra terra Iohannis de Rovira et supradictam terram; a meridie in ipsa tua devesa; a septentrione in ipso torrente qui discurrit intra meam et tuam terram. Sicut includitur ipsam terram infra istas affrontaciones sit semper sine omni engan et sine ullo contradimento in iure et dominio helemosinarii Sancti Iohannis. Si quis hoc violaverit in duplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII kalendas mai, anno XXXVI regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Bernardi de Kosta. Sig+num Peronelle uxoris eius. Sig+num Guillelmi. Sig+num Marie filiorum eorum, qui hanc vendicionem sive traditionem fecimus et liberam firmavimus. Sig+num Arnalli de Chonamina. Sig+num Bernardi Kapa. Sig+num Guillelmi de Serradel. Sig+num Guillelmi* de Talamancha prepositi. Sig+num Berengarii* chamerarii. Sig+num Petri* Christiani.

Arnallus* subdiachonus, qui hoc scripsit die et anno quo su *(senyal)* pra.

123

1174, desembre, 12

Venda. *Guillem de Crexell i la seva esposa Adelaida, amb Dalmau de Milany, Berenguera i Dalmau, fill d'aquests dos últims, venen a Arnau i a la seva esposa Maria, el mas Torrent, que és situat a la parròquia de Santa Maria de Cabagés (Vidrà), al comtat d'Osona, i amb les mateixes condicions que el tenia Pere Arnau, avi de l'esmentada Maria, pel preu de 4 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 159.
B. Canalars I, f. 96, núm. 18 (sac 13).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 103, p. 41.

In Dei nomine. Ego Guillelmi de Crexel et mater mea Adaledis et Dalmacio de Malan et uxor mea Berengaria et filio nostro Dalmacioni, donamus et stabilimus tibi Arnallo et uxor tua Maria et infantibus vestris, ipsum nostrum mansum de Torrent, totum ab intregrum, cum terminis et affrontacionibus, cum exiis et regresiis suis et devesas sicut melius tenuit et abuit Petri Arnalli, qui est condam, qui fuit avus de te Maria iamdicte et advenit tibi Marie per tuum patrocinium et ad viro tuo Arnallo pro te et pro suum accapite et pro suum sponssalicium quod tibi uxori sue ille facitis; et ego Marie et Arnallo viro meo adiuvemus a stabilire Petro fratri meo in onore sive in qualicumque sapiencia ub vivere pateat, cum nostro avere et suo ad laudamentum de [...] hominis; et si hoc nos fecimus abeamus suam partem de supradictum mansum sine ulla retinencia et si nos non fecimus abeat [...am] medietatem. Tali modo nos supradictos seniores fecimus supradictum stabilimentum tibi Arnallo et uxor tua Maria et infantibus vestros et ad domum Sancti Iohannis et successoribus. Et pro hac donacione accepimus de vobis IIII solidos de monete Barcinone. [Est] autem in comitatu Ausona, in parrochia Sancte Margarite Caput Aies, in loco iamdicto Torent. Si quis hoc destruat in duplo restauret.

Actum est hoc II idus decembris, anno XXXVIII regis Ledovici iunioris.

Sig+num Guilelmi de Crexel. Sig+num Adaledis. Sig+num Dalmacii. Sig+num Berengaria. Sig+num Dalmacioni. Sig+num Guilelmi de Cuil Plana, baiuli Sancti Iohannis. Sig+num Raimundi de Cler. Sig+num Mainer. Sig+num Petri de Cela, baiulis, nos qui hanc stabilicionem et donum fecimus et firmamus. Sig+num Arnad de Puiol. Sig+num Bernad de Vilar.

Ferrarius presbiter, qui hoc scripsit die et anno quo sup*(senyal)*ra.

124

1175, gener, 20

Nomenament. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Arnau la batllia d'Estèguel (Campelles), li promet protecció, li reconeix els usos que pot establir en la seva jurisdicció i els censos que pot rebre per aquesta administració i l'allibera de tots els serveis que hauria de prestar. A canvi, Arnau ha de complir amb el dret d'alberga a l'abat de Sant Joan amb quatre bèsties i un cavall esquilat per a viatjar, a més del pagament d'un cens consistent en un porc i 6 sous pagadors quan li plagui.*

A. No localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 165 dupl.; còpia de l'any 1319.
C. Canalars I, f. 136, núm. 15 (sac 16).

Hoc est translatum ab originali suo fideliter sumptum cuius tenor talis est. Universis hominibus tam presentibus quam futuris sit notum. Quod ego Pontius, Dei dignatione Dertosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, assensu fratrum nostrorum ecclesie Sancti Iohannis, dono tibi Arnalle baiule de Estegall et universe tue posteritati et tuos semper habuisse. Recognosco retrodecimum de omni directo Sancti Iohannis, videlicet, de censuali frumenti quod tu faciere et alii, et de carnagio, et de domine, et omnium aliorum de eo quod est et erit in tua baiulia, et de firmis, et minuto censuali sextum, et tota palea est tua I fex in quolibet mansso, et vinum, et fogacias, et quiquis pro hiis datur, et habes albergas honeratas duorum hominum in uno quoque mansso, et habes stacamerimus placita, et omnem donacionem, et discrictum in hominibus nostris in tua baiulia, et debes recipere I ovem pro censu de empariis, cucuciarum, intestiarum, exorquiarum et aliorum placitorum [...alera] sexemus, et debes recipere nonam quarteriam frumenti vinearum pro cussura, et unam quarteriam de molturas [...] angelats; et recognoscimus te esse francum et liberum de omni servitute et cunctos tuos et nos te et tuos omni liberati donamus sicuti nobilem baiulum; et predicta facio quod ita inveni esse pro multos preteres et alias probationes [in...] debes facere albergam abbati, cum quatuor besties et tondem troteriis,

quando ipse abbas mitere semel in anno, et unum porcum vel sex solidos [... magis] tibi platz; et promito tibi et tuis pro successores meos quod deffendemus te et tuam progeniam contra cunctos homines sive principies et predicta faciemus tenere libere pro cuncta semper secula. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIII kalendas februarii, anno XXXVIII regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Arnalli baiuli de Estegall. Sig+num Arnallus clericus de Maczana. Sig+num Petri de Maczana. Sig+num Iohannis (de) Font. Sig+num Raimundi de Samare. Sig+num Bernardi Poncii. Sig+num Poncii testes. Poncius Dei dignatione De(r)tosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis S+. Sig+num Guilelmi de Talamancha prepositi.

Petrus levita, scripsit hoc die et anno quo *(senyal)* supra.

Ego Arnaldus de Senanaster mandato notario subscripti hoc presens translatum scripsi et translatavi a suo originali bene et fidelite, de verbo ad verbum, pridie nonas aprilis anno Domini millesimo trecentesimo nonodecimo, nichilo alio addito, mutato vel variato. Convocatis ad eius examinacionem Raimundo de Cugulis et Guilelmo Rocher literatis qui inducentes et legentis hoc translatum cum originali suo invenerint illud de originalis serie fideliter omni.

Sig+num mei Raimundi Rubei iuditis [Ceritanie] pro illustrissimo domino rege [Maioriche], qui presenti translato cum originali suo, de verbo ad verbum, per me fideliter conprobato, nichile addito, seu mutato, subscribo [...] iudiciariam interponens auditi peritus et de [...].

Sig+num mei Raimundi Guilelmi de Lorno, notario publici Podiiceritani, qui hoc subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

125

1175, gener, 20

Donació i venda. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a Arnau, batlle d'Estèguel (Campelles), la tercera part de la cussura que fins aleshores lliurava al monestir en aplicació d'aquest dret; les altres dues terceres parts d'aquest dret i el d'alberga, que el*

monestir havia comprat a Ramon de Guàrdia, Ponç el ven a Arnau a canvi d'un cens anual de quinze mitgeres de bon blat, a la mesura de Ripoll. Finalment, Arnau presta homenatge de fidelitat a l'abat-bisbe.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 165.
B. Canalars I, f. 136, núm. 16 (sac 16).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 104, p. 42.

Universis hominibus tam presentibus quam futuris sit notum. Quod ego Pontius, Dei dignatione Dertosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, assensu fratrum meorum ecclesie Sancti Iohannis, dono et diffinio tibi Arnalle, baiule de Estegal, et universe tue posteritati, terciam partem cussurarum quam nobis dabas de universa baiulia tua; et etiam duas partes quos pro nobis tenebas et albergam quam Raimundo de Guardia et antecessoribus eius solebas quamius grave tibi esset donare, quam albergam nos a iamdicto Raimundo de Guardia iusto precio comparavimus, tibi et tuis et tuis successoribus donamus, sine conditione ut singulis annis, tam in annis sterelitatis quam fertilitatis, dones nobis et ecclesie noster XV migerias de bono frumento, sine siligine et bel et neded ad migeriam Rivipollesa. Et ego Arnallus de Estegal, per hominaticum et fidem quam vobis et ecclesie vestre promisi dico et promitto me donare et successores meos, sine engan, predictum frumentum per cunca semper secula. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIII kalendas februarii, anno XXXVIII regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Arnalli baiuli de Estegal, qui hoc libente firmo. Sig+num Arnad clericus de Macana. Sig+num Petri de Macana. Sig+num Iohannis de Font. Sig+num [Raimundi] de Samare. Poncius* Dei dignatione Dertusensis episcopus et abbatis Sancti Iohannis S+. Sig+num Guilelmi de Talamancha prepositi.

[Petrus levi]ta, scripsit hoc die et anno quo *(senyal)* supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

126

1175, octubre, 20

Venda. *Guillem Esteve de Negons i la seva esposa Beatriu, juntament amb Pere Poch i la seva esposa Arsendis, venen a Bernat, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, una terra situada al capdamunt de les seves feixes, fins al marge de la*

Coromina de Sant Joan i fins a la via pública que passa prop del Pla Rodó, pel preu de 5 sous de Besalú per a Guillem Esteve i 12 diners i una flassada per a Pere Poch.

A. AMSJA (*olim* núm. 179).

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 105, p. 42.

180 × 150 mm. Bon estat de conservació, malgrat una taca a la part esquerra que dificulta la correcta lectura del mes de la data del document.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Guillemus Stephani de Negons et uxor mea Beatrix, et ego Petrus Poch et uxor mea Arsendis, donamus et tradimus tibi Bernarde, elemosinari Sancti Iohannis ad ipsam elemosinam Sancti Iohannis, illam nostram terram que est in capite de ipsius nostris fexis usque ad marginem de Condamina Sancti Iohannis et usque ad viam publicam que transit iuxta terram tuam de Plano Rotundo, ut habeas et possideas eam tu, et elemosinarii successores tui, inperpetuum ad usum helemosine, atque ad servitium pauperum, libere et absque ulla contradictione per secula cuncta. Et pro hac donatione sive traditione dedisti mihi supra dicto Guillelmo Stephano V solidos optime monete Bisuldunensis et supra dicto Petro Poch XII denarios et I flacadam. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIII kalendas [november], anno XXXVIIII regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Guillelmi Stephani de Negons. Sig+num Beatricis uxoris eius. Sig+num Petri Poch. Sig+num Arsendis uxoris eius. Sig+num Guillelmi de Negons. Sig+num Arnalli de Condamina. Sig+num Guilellmi de Serradel. Sig+num Gorovardi. Sig+num Guillelmus* de Perella sacerdos.

Petrus levita scripsit hoc die et anno quo su+pra.

127

1175, gener, 15

Institució d'aniversari. *Decret de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel qual s'institueix un aniversari en memòria de Pere de Mataplana, benefactor del monestir i ardiaca d'Elna. Es determina que l'almoiner doni a trenta pobres pa d'ordi, carn i vi. Per fer aquesta almoina, l'almoiner disposa de 3 sous que es reben del molí de Bernat Pont, de Segúries, i de 2 sous del molí de*

Bernat Cadell, situat al casal de Pere Mal de Roca, els quals han estat construïts de nou.

A. AMSJA (*olim* núm. 354).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 109, p. 43.
Catalunya Romànica, vol. X, p. 60.
180 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Iuxta auctoritatem beati Augustini non est negandum defunctorum animas pietate suorum amicorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium mediatoris offertur vel elemosine fuint in ecclesia. Set eis hoc pro sunt qui cum viverent hoc sibi ut postea possent [prodeem] inervere. Id circo, ego Pontius, Dei dignatione Dertusensis episcopus et abbatis Sancti Iohannis, communi consensu fratrum nostrorum Sancti Iohannis, memores beneficii et elemosinarum quas fece benigne et utilite Petrus de Mataplana, frater noster, bone memorie Elenensis archidiaconus nostre ecclesie, stabilimus ut in perpetuum annuatim, in die depositionis ipsius, post sacrificorum celebratione XXX pauperibus pro anima ipsius dentur, XXX ordeacii panes, et de vaccina carne, et de vino, per ministerium elemosinarii. Et ut hec elemosina unde fiat nec possit per ire certissimum habeatur, donamus et tradimus elemosinario III solidos de molendino Bernardi Pontii de Segoriles, et duorum solidos de molendino Bernardi Kadel, quod habet in casal de Petro Malo de Rocha. Que duo molendina de novo sunt edificata in diebus supradicti venerabilis episcopi et abbatis. Si quis infringere voluerit non valeat set donec resipiscat periclem ordinis et anime sue incurrat.

Actum est hoc XVIIII kalendas februarii, anno incarnationis Dominice M C LXXV.

128

1176, febrer, 20

Donació. *Els esposos Arnau de Vinya i Guillema donen al monestir de Sant Joan de les Abadesses una borda situada al torrent, que havien comprat a Pere Bertran, germà de Guillema, per 100 sous i una trilla que a aquesta li corresponia per herència. A més, restitueixen al monestir la propietat de la borda esmentada per la qual paguen un cens consistent en un moltó i un pernil, de 12 diners de valor, respectivament, i 12 diners de quèstia.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 195.
B. Canalars I, f. 38, núm. 26 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 110, p. 43.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Arnaldus de Vinea et uxor mea Guilelma, pro remissione pecatorum nostrorum, spontanea et grata voluntate, offerimus, et in presentiarum, tradimus Deo et Sancto Iohanni illam nostram bordam que est ad torrentem, quam emimus de Petro Bertrandi, fratre supradicte Guilelme, uxoris mee, C solidis et triliam de fels, que erat hereditas supradicte Guilelme sicut resonat in ipsa carta quam nobis predictus Petri Bertrandi feci. Hanc predictam bordam in manu venerabile Poncii episcopi Dertusensis et abbati eiusdem ecclesie domini nostri et omnium fratrum offerimus, tradimus et evachuamus ut sit proprium ius Sancti Iohannis, sine alicuius persone contradimento per secula cuncta; et dabit annuatim Sancto Iohanni pro censu I molto XII denariorum, et I perna denariorum XII, et XII d[enariorum] pro questa. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc X kalendas marcii, anno XXX VIIII regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Arnalli de Vinea. Sig+num Guilelme uxoris eius, qui hanc oblationem fecimus et libente firmavimus. Sig+num Bernardi de Vinea, fratris Arnaldi. Sig+num Petri de Prato. Sig+num Raimundi cellerarii.

Guilelmus Geraldi levita, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

129

1176, abril, 26

Donació. *Els esposos Joan Ramon i Guillema, amb llurs fills Arnau, Ramon, Maria i Ermessèn, donen a Gil Clerà i a la seva muller Maria una peça de terra situada prop del riu Ter, junt amb les terres dels donadors i les d'Arnau Clerà, amb la condició de donar cada any la meitat dels fruits i respectar els drets que hi té el monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 204.
B. Canalars I, f. 28, núm. 33 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 111, p. 44.
300 × 95 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus et futuris. Quod ego Iohannes Raimundi et uxor mea Guilelma et filii mei Arnallus et Raimundus et Maria et Ermesen, simile, donamus tibi Gilio de Clera, uxorique tue Marie et omnibus vestris infantibus, illam nostra terra quam tu plantasti que est in affrontacione terre tue, usque in flumine Ticerii, et de oriente in terra de nobis donatoribus, et ab occidente in terra Arnalli de Clera, ut habeatis vos et posteri vestri in perpetuum, et dabitis mihi et successoribus meis medietatem panis et vini, et de omni fructu qui ibi dictus dederit, et simile seminaverimus et unusquisque (nostrum) mittemus medietate sementis, set tam salva fidelitate in omnibus Sancti Iohannis. Si quis hoc violaverit, un dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VI kalendas madii, anno XXXVIIII regni regis Ludovici iunioris.

Sig+num Iohannis Raimundi. Sig+num Guilelme uxoris eius. Sig+num Arnaldi et sig+num Raimundi. Sig+num Marie. Sig+num Ermesendis filiorum et filiarum earum. Sig+num Iohannis de Olceia. Sig+num Arnalli de Clera. Sig+num Raimundi Lobet. Sig+num Petri [Blane]. Sig+num Arnalli baiuli. Sig+num Guilelmi Petri de [...] Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Iohannis [...]

Geraldi levite, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis et suprascriptis in IIII linea die et anno quo su*(senyal)*pra.

130

1176, setembre, 27

Donació. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per consell de Berenguer, arquebisbe de Tarragona, i en mostra d'agraïment pels ajuts rebuts, dóna a Pere de Milany el mas de Cella, situat a Llaers, on viu Pere, en qualitat de feu.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 210 i 210 dupl.
B. Canalars I, f. 96, núm. 17 (sac 13).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 112, p. 44.

Honestum et iustum esse dinoscitur piis obsequiis famulantes congrua beneficia pro mereri. Id circo. In Dei nomine ego Pontius Dei dignatione Dertosensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, assensu venerabilius domini Berengarii Dei gratia Terragonensis archiepiscopi, et consilio fratrum meorum canonicorum ecclesie

Sancti Iohannis, dono tibi Petre de Melan et universe tue posteritati, ad servitium et fidelitatem nostra nostrorumque successorum, mansum de Cella de Lades in quo habitat Petrus cum suis pertinentiis ad feodum. Et hoc facimus propter ea quia fidelite multis modis et in multis locis elaborasti ut ecclesia Sancti Iohannis cesceret et augmentaretur et sua vita integra ei conservarentur. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc V kalendas october, anno XL regni regis Leudovici iunioris.

Poncius* Dei dignatione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis s+. Sig+num Pontii prioris. Sig+num Blancharii sacriste. Sig+num Guilelmi de Castro Novo. Sig+num Guilelmi* de Talamancha prepositi. Sig+num Berengarii* chamerarii. Sig+num Bernardi* helemosinarii.

Petrus levita, scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

131

[1177]

Venda. *Arnau Planter i la seva esposa Beatriu venen a Guillem Fexa i a la seva esposa Berenguera dues peces de terra situades a la parròquia de Santa Maria de Bolòs, una al clot de les Planes i l'altra al clot de Palom, pel preu de 5 sous de Barcelona i un cens anual format per la tasca dels productes cultivats i 3 diners.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia del segle XIII (*olim* núm. 16).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 113, p. 44.
100 × 250 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'esvaniment de la tinta en algunes parts del document.

Sciant cunctis presentes peritus et futuros. Quod ego Arnaldus de Planter et uxor mea Beatrix, paritus, vendimus tibi Guillelmus de Fexa et uxori tua Berengarie omnique posteritati vestre imperpetum, pecias duas de terra in parrochia Sancte Marie de Bolos: primi que est in loco vocitato ad Clotum de ses Planes, et altera que est in loco vocitato ad Clot de Palom, per V solidos Barchinone, in tali convenio: que tu dones nobis tascam de expleto quod ibi fuerit et facias ex [...] censum nobis et nostris III denarios per singulos annos. Set terra de Clot affrontat ab oriente in terra R. de Plana; de meridie in [nostra] riera; de occiduo in

terra Raimundi Exclusa; de circio in nostra [rovira]. Set petia de Palom affrontat ab oriente in terra Bernardi de Taberte; de meridie in terra Berengarii Sabbater; de occiduo in terra Bernardi Tabam; de circio in ipso Esqueyg.

Acta carta anno ab incarnacione Xristi M C LXXVII, Ledovici vero regis XL.

En un pergamí, dos documents: núm. 131 i 140.

132

[1177]

Decret. *Decret de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel qual, per evitar malentesos, especifica amb detall les distribucions canonicals que han de realitzar el pitancer i el prepòsit del monestir durant algunes vigílies i les festivitats litúrgiques més importants de l'any.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, Llibre de la Pabordia Major, f. 9v-10r.
a. GROS. "El Llibre...", núm. 18, p. 86-87.

[Q]uoniam ea que tardius eveniunt a memoria dilabantur sicut sunt festivitates apostolorum Philipi et Iacobi et sanctorum Simplici atque Ambrosii et Inventionis Sancte Crucis que quandoque diebus Rogacionum eveniunt oritur inde questio inter prepositum et pietarium, quis eorum debeat illis diebus canonicam in ovis et caseis de servire, ut autem illa contencio sopiatur et de cetero nullum scandalum generetur presenti scriptura curabimus annotare. Ita si quidem quod cum altera illarum trium festivitatum venerit feria II Letaniarum, pietarius serviat de ovis et caseis secundum formam que continetur in instrumento superius scripto, quod sic incipit "Decet religiosos viros" etcetera. Set cum venerit ipse festivitates feria III Letanarium, serviat prepositus secundum formam predicti intrumenti. Set in festo apostolorum non dabit nisis quinteue ova, cum salsa et caseos. Item cum venerint in vigilia Asenssionis, dabit celerarius duo pulmenta et dabit prepositus oleum (unius) pulmento et infirmarius alteri. Hoc idem dicimus, et vigilia apostolorum Petri et Pauli similiter cum festivitas ipsorum venerit in die sabbati servet prepositus de ovis et caseis ut supra et feria VI que evenerit infra octabas sancti

Iohannis, dabit oleum II pulmentis nisi vigilia fuerit sancti Petri, quia infirmarius dabit oleum alteri pulmento. Item cum festum sancti Mathei venerit diebus IIII Temporum, pietarius dabit cepas cum pipere et oleo, et celerarius frumentum cui dabit oleum infirmarius; vigi(li)a vero ipsius apostoli dabit sicut in aliis vigiliis. Item in festivitatibus apostolum Philipi et Iacobi et crastina die nativitatis sancti Iohannis et (die) sancti Pauli, que celebratur ultimo die iunii, et natalis sancti Bartolomei et apostolorum Simonis et Iude, cum venerit feria II vel IIII, dabit prepositus carnes arietinas, cum pecia carnium salsarum et alia pecia de Tregurano. Item cum oportuerit celebrare festum Anunciacionis Beate Marie post Pascha, dabit prepositus carnes arietinas vel gallinas quod competencius sibi fuerit secundum oportunitatem temporis sicut dantur in aliis festivitatibus post Natale, cum carnibus salsis. Si festum sancti Iohannis baptiste [venerit] in die dominica feria IIII sequenti, serviet prepositus de ovis et caseis.

Poncius, Dei dignatione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis S + num. Sig+num Ponci prioris. Sig+num Guilelmi de Talamanca prepositus. Sig+num Blancarii sacriste. Sig+num Berengarii camerarii. Sig+num Bernardi elemosinarii. Sig+num Arnaldi de Curzavel. Sig+num Guilelmi de Castronovo. Sig+num Arnaldi de Folges. Sig+num Raimundi de Solario. Sig+num Petri Christiani. Sig+num Raimundi Mir. Sig+num Andree. Sig+num Petri de Sancto Saturnino. Sig+num Raimundi Guada. Sig+num Raimundi de Angles.

Gros indica: "Sense data: post 1177".

133

1177, abril, 1

Venda. *Bernat Aulina, batlle, ven a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 5 sous, una casa situada al costat de la seva pròpia perquè serveixi de celler o de qualsevol altre servei, amb la condició que el porxo que construeixi mantingui l'honest espai per a transitar-hi.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 219.
B. Canalars I, f. 69, núm. 19 (sac 10).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 116, p. 45.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Bernardus de Ollina, baiulus, cum uxore mea, fratre et filio, vendo vobis domino meo Pontio, venerabili Dertusensi episcopo et abbati Sancti Iohannis et universis conventui eiusdem ecclesie, unam casam contiguam domibus meis, ad cellarium sive ad omnis voluntates vestras faciendas, pro V solidos; et in super de fusta et tegulis vestris faciam porticum iuxta domum meam, ubi honeste descendere et manere possitis. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc kalendas aprilis, anno XL regni regis Leudovici iunioris.

Sig+num Bernardi de Ollina, baiuli Sig+num Beat[ri]cis* uxoris eius. Sig+num Petri fratri eius. Sing+num Pontii*. Sig+num A*. clerici. Sig+num Olivarii* de Pinosis. Sig+num Iohanni* Pontii.

Petrus* levita, scripsit hoc die et anno quo *(senyal)* supra.

134

1177, novembre, 14

Decret. *Decret de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel qual s'estableixen les distribucions canonicals d'ous, raïm, pebre, sagí, faves i formatge que el prepòsit ha de distribuir durant l'any; per fer efectives aquestes distribucions als canonges del monestir, el prepòsit rep les capellanies de Sant Pere de Mogrony, Sant Bartomeu de Llaers i Sant Julià de Vallfogona, i el mas de Pere Rourebell.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 228.
B. AMSJA, Llibre de la Pabordia Major, f. 9r.
C. Canalars I, f. 12, núm. 3 (sac 4).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 117, p. 45.
b. GROS. "El Llibre...", núm. 16, p. 83-84.

[Q]uia ex providencia prelatorum et obediencia subditorum karitas Sancte Martris ecclesie multiplicibus semper incrementis agetur, ea propter, ego Poncius Dei dignacione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, volens Deo protegente necessitatibus fratrum eiusdem ecclesie Sancti Iohannis providere, constituimus et in perpetuum statuimus ut singulis secundis et quartis feriis et sabbatis, a Pasche usque mediante augusto, habeat unusquisque fratrum IIII ova; a mediante augusto usuque ad kalendas no-

vember, habeat unusquisque fratrum, in secundis et quartis feriis et sabbatis, IIII sepas. Et istis singulis predictis diebus donetur prop piperata uncia una piperis et pro condimento libram unam sagiminis. A kalendis november usque ad LXX habeant predicti fratres, in secundis et quartis feriis et sabbatis, fabbas et libram sagiminis et caseus qui crudus dari solitus erat et coquatur, cum predictis ovis, vel cepis, vel fabiis. In sextis autem feriis sint fratres contenti solis fabbis tantummodo cum oleo. Ad predictum igitur servicium faciendum habeat semper pietarius totum capellanivum Sancti Petri de Mogroyn cum suo manso, et totum capellanivus Sancti Bartolomei de Laers, et totum capellanivum Sancti Iuliani de Vallefecunda et mansum Petri de Rourebel. Quas tres ecclesias gravibus laboribus et maximis ac propriis expensis, Deo annuente, Sancto Iohanni recuperavimus atque adquisivimus. Stabilimentum vero clericorum predictorum trium ecclesiarum et albergas atque servicia eorundem clericorum et vinum de Laers et Vallefecunda et vinum de manso de Rourebel retinemus nobis et successoribus nostris, scilicet abbatibus. Quicumque ex nostris sive clericorum sive laycorum qui hoc decretum et commune stabilimentum clam sive palam venire presumpserit auctoritate Patris et Filii et Spiritus Sancti et apostolorum Petri et Pauli et nostro iudicio Sancti Spiritus perpetuo anathemati tradimus quosque digne satisfaciat.

Statutum est hoc decretum sive stavilimentum XVIII kalendas december anno M C LXX VII Dominie incarnationis.

135

1177, novembre, 14

Decret. *Decret de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel qual es determinen els ingredients dels àpats dels canonges en els dies de les festes més importants del santoral, amb especificació dels canvis de productes quan aquestes festes s'escauen en divendres o dissabte i fins i tot quin ofici canonical sufraguen aquestes porcions.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, Llibre de la Pabordia Major, f. 9r-9v.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 118, p. 46.
b. GROS. "El Llibre...", núm. 17, p. 85-86.

[D]ecet religiosos viros honestati honestatem augere et luceant opera eorum et glorificetur Pater qui in celis est, unde ego Poncius

Dei dignacione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, una cum universis fratribus eiusdem ecclesie Sancti Iohannis, acclamantibus atque id fieri comuniter et devote postulantibus, statuimus ut quando evenerint festivitates sancti Iohannis Babtiste et sanctorum Iohannis et Pauli feria VI vel sabbato habeant fratres in refectorio, ova cum caseo, et fromatgadas et pisces. Festivitates Omnium Sanctorum et Dedicationis cum evenerint in VI feria habeant cepas et frumentum coctum et pisces, cum in sabato ova et cepas, cum caseo et pisces. Festivitates sancti Stephani et beati Iohannis evangeliste, quando evenerint in VI feria, habeant caules et frumentum coctum et pisces, cum in sabbato ova cum caseo et pisces. In VI feria octabarunt Natalis Domini habeant caules et frumentum coctum, et sabbato ova cum caseo; et hiis duobus diebus servit pietarius. In VI feria Pasche et Pentecostes fabbas et frumentum coctum, de quibus servit celerarius, et in sabbatis earundem octabarum, ova cum caseo que dabit prepositus. In omnibus aliis festivitatibus, in quibus bina signa breviter pulsantur, cum evenerint in VI feria habeant fratres duo pulmentaria quadragesimalia ut oportunitas temporis obtulerit, et cum sabbato ova cum caseo, que dabit pietarius.

Sanccitum est et comuni decreto a prelibato venerabile Poncio episcopo et abbate et ab universis fratribus hoc stabilimentum XVIII kalendas decembris anno M C LXX VII, Dominice incarnationis.

Ego Petrus sacerdos, prefate die et anno, iussus ab omnibus fratribus et a predicto domino et pastore nostro scripsi.

136

1177, novembre, 18

Donació. *Maria, senyora de Peralada, dóna a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, un alou amb el seu mas, anomenat Prat, situat a la parròquia de Sant Martí de Peralada i habitat per Pere Ros.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1233 (*olim* núm. 326).
C. AMSJA, còpia de l'any 1259 (*olim* núm. 332).
D. Canalars I, f. 150, núm. 5 (sac 18).
E. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 16.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 119, p. 46.

110 × 130 mm. Còpies B i C en bon estat de conservació.

Facilius a Deo consegitur veniam, qui locis religiosis de bonis sibi a Deo concessis, spontaneam fecerit helemosinam. Unde ego Maria, domina Petralata, pro remissione pecatorum meorum et parentum meorum, offero et dono domino Deo et Sancto Iohannis et vobis venerabile Poncii, Dertusensis episcope et abbas Sancti Iohannis et universo conventui eiusdem ecclesie, alodium meum franchum quod habeo in parroechia Sancti Martini de Petralata, mansum, scilicet, de Prato, quem in habitat Petrus Ros, cum omnibus suis pertinenciis et cum omnibus exitibus et regressibus suis et cum omnibus hominibus suis et feminabus et cum omnibus redditibus, censibus, usaticis, serviciis qui [nisi] exire debent vel soliti sunt exire, sine ulla retinentia, sicut melius ego vel parentes mei unquam habuimus ad vestrum bonum et sanum intellectum. Predictum vero alodium, cum omnibus ad se pertinentibus de meo iure et potestate in presentiarum in vestra, trado potestate et dominio ad possidende et faciende quicumquid de eo facere volueritis sine alicuius contradicione. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIIII kalendas december, anno ab incarnato Dei filio M C LXXVII.

Sig+num Marie, domine de Petralata, qui hanc oblacionem et donacionem facio, laudo, firmo et testes firmare rogo. Sig+num Arnaldi de Rechesen. Sig+num Guilelmi de Monte Marino. Sig+num Raimundi baiuli. Sig+num [Bernardi] de Eschalis. Sig+num Arnaldi de Palatio. Sig+num Adaldis de Rechesen. Sig+num Bernardi de Navata, filii Marie, domine de Petralata. Sig+num Perpiniani, baiuli domine Marie. Sig+num Petrus Ros. Sig+num Ermesendi uxoris eius.

Sig+num Guilelmi sacerdotis Sancti Pauli et scriptoris.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc [translat] fideler translatavi III kalendas ianuari et anno M CC XXX tercio, presentibus Arnaldi de Riera et E. de Folcrada et B. Sancti Quirici, preberis.

137

1178, març, 19

Permuta. *Blanquer, sacrista, commuta amb Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses,*

amb motiu de la seva poca utilitat per a la sagristia, dues parts de l'alou de Saorra que Arnau Molló havia donat per mantenir una llàntia a l'altar de Sant Jaume del monestir, per la dècima de Guadanés, que té Ermengol Riera, i 15 sous.

A. AMSJA (*olim* núm. 99).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 120, p. 46.
300 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Universis hominibus est cognitum. Quod Arnallus de Moio, condam bone memorie, dimisit duam partem alodii quod habebat in Saorra ad lampadam ardendam altario beati Iacobi, quod est in ecclesia Sancti Iohannis, et ut esset semper sub potestate sacriste eiusdem ecclesie. Nunc vero quia predictum alodium propter loci longitudinem ad usus sacriste minus utile erat, ego Blancharius, sacrista, multis precibus et magna instancia impertravi ad venerando Pontio, Dertusensi episcopo et abbate Sancti Iohannis et conventu eiusdem ecclesie, predicto alodio de Saorra in usus abbatis retento abeat sacrista pro comutacione sive excambiatione universa decimam de Guadanes, videlicet, quem Ermengaudus de Riera, in presenti laborat et pro hoc dedi ego sacrista predicto Pontio episcopo XV solidos. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIIII kalendas aprilis, anno XLI regni regis Ludovici iunioris.

Poncius*, Dei dignacione, Dertusensis episcopo et abbatis Sancti Iohannis S+. Sig+num Guilelmi* de Talamancha prepositi. Sig+num Poncii prioris.

Petrus* levita, scripsit hoc die et anno quo *(senyal)* supra.

138

1178, abril, 15

Venda. *Ramon de la Guàrdia, la seva esposa Marquesa i el seu germà Ponç de la Guàrdia venen a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el mas Faig, que es troba situat a la parròquia de Sant Martí de Puigmal, amb tots els seus drets, rendes, pertinences i persones, pel preu de 100 sous de Barcelona; també es comprometen a no reclamar cap dret o servei suplementari excepte els que, sense cap ampliació, poden fer els soldats Rus Bernat i Pere Ruira.*

A. AMSJA (*olim* núm. 55).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 121, p. 47.
350 × 210 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Raimundus de Guardia, consilio ac voluntate uxoris mee Marchese et fratris mei Poncii, veniens ad domus Sancti Iohannis, grata ac devota voluntate dono atque offero domino Deo et altari Sancti Iohannis ac reverendissimo Pontio, Dertusensi pontifici, eiusdemque cenobii religioso abbati omnique eiudem loci conventui, pro remissione peccatorum nostrorum acceterorum meorum parentum, quendam mansum qui vocatur Fag. Et est predictus mansus in parrochia Sancti Martini de Podio Malo. Dono in quam inperpetum Sancto Iohanni prefatum mansum, cum censu et usatico que inde exire debent, cum exitibus et regressibus, omnibusque pertinenciis ubicumque habet vel habere debet, ac cum universis habitantibus virorum sive mulierum qui modo in iamdicto manso habitant aut deinceps habitabunt. Ita quid ego Raimundus dono atque laudo quod nec ego nec aliquis meorum vir ceu finnia in ipso manso per fevum aut alodium census aut usatica sive aliqua servitia que nunc ibi accipiebam vel vei antecessores qualicumque modo solebant accipere nullo modo deinde requiram. Rursus Bernardus ac Petrus de Ruira, fratris, qui requirebant per fevum ceu quocumque modo paleas atque ortalicia et altera servitia in honore Sancti Iohannes, qui est in parrochia Sancti Martini de Podio Malo, videlicet, ipsa servitia que ego quodam Sancto Iohanni penitus diffinivi eadem, facio illos in perpetuum dimittere ut ipsi prefati milites aut aliquis vel aliqua de eorum stirpe in predicto honore quicquam amplius non requirat. Propter hanc vero donationem et evacuationem ut maiorem semper habeant vigorem accipio a vobis C solidos optime monete Barchinone.

Facta est karta huius donationis sive oblationis XVII kalendas maii, anno regis Ludovici iunioris XLI.

Sig+num Raimundi de Guardia qui hanc oblationem sive donationem atque traditionem grata ac spontanea voluntate obtuli, donavi ac traditi Deo et Sancto Iohanni atque canonicis eiusdem ecclesie perpetuo possidendam in pace. Sig+num Marchese coniugis eius. Sig+num Poncii fratris eius, qui simile iunum laudamus et firmamus. Sig+num Bernardi de Ruira. Sig+num Petri fratris eius. Sig+num Berengarii, baiuli de Pinosa. Sig+num Berengarii* de Macanos. Sig+num Petri de Sancto Cucufato. Sig+num Raimundi, filii Berengarii.

Petrus* levita, qui hanc kartam scripsit die annoque + prefixo.

139

1179, maig, 30

Testament. *Declaració dels marmessors sobre les disposicions contingudes al testament de Ramon de la Guàrdia. Els llegats que disposa es distribueixen de la manera següent: el seu cos i l'honor de Castell, a favor del monestir de Santes Creus; la meitat del bosc de Puigmal, a favor del monestir de Sant Joan de les Abadesses; el seu cavall i armadura, a favor de la Casa del Temple; la dècima de Pardines, a favor del seu germà Ponç de la Guàrdia; i a les seves filles Guillema, les propietats del Bages, Berenguera, les propietats de Montfalcó, i Estefania, les de Cerdanya, les quals filles estaran sota la tutela de l'esmentat Ponç fins que es casin.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1181.
C. AMSJA, còpia de mitjan segle XIII.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 125, p. 48.
480 × 160 mm. B i C en un estat de conservació regular.

In nomine Sancte et individue trinitatis. Sit notum cunctis. Quod nos Poncius, prior Sancte Marie Dertuse, et Bezo comendator domus templi, et Guillelmus de Riudeperes, et Raimundi de Centeles, et Guillemus Despluga, et Raimundus de Castello, et Raimundus de Petro Stephani, et Bernardus de Serra, et Guilelmus de Tornamira, et Guilelmus de la Guardia, et Berengarius de Sancto Martino. Vidimus et audivimus et presentes (ad sumus) ea hora quando Raimundo de Guardia, egritudine detentus pleno tamen sensu et sana memoria suis verbis, ordinavit suam ultima voluntate de honores suo et de rebus suis et hoc ordine nobis presentibus et audietibus post mortem suam manumissoribus suis, quos nobis videtibus et audientibus elegit, scilicet, Ponti de Guardia, fratri eius, et Guillelmus de Guardia, et Petrus de Olo, et Berengarius de Mazanos, Bernardus de Rochaforte, et Raimundus de Malan, quibus honorem suis et res suas distribuendas in iunerit sicut [hoc] invenerit scriptum. Primum dimisit corpus suum et honore de Castello ecclesie de Sanctis Crucibus, et ecclesie Sancti Iohannis de Rivipol medietatem boschi de Puigmal; et dimisit domni Templi equum suum et arma. Dimisit Guillelme, filie sue,

Guardia cum omnibus suis terminis et honore de Bages, et totum honorem matris sue parte Mont Falcho quod castellum dimisit Berengarie, filie (suorum), sicut mater sua et de quacumque istarum predictorum filiarum nunus evenerit sive obierit sine legitima prole omnis predictus honor revertatur ad suprascriptas; et dimisit Estephanie, filie sue, qua habuit de priori uxore, totum honorem que habebat in Cerritania, dimisit castrum de Murede pro debitis suis persolvendis primum persolvat debita vitali de redditibus et expletis iam dicti castri usque sit bene pagatus et rogavit Guillelmus de Guardia ut ipse faciat vitali hoc habere et tenere usque sit pagatus quo pagato de eisdem expletis sit pagatus Petrus de Monte Eschiu de C LXXX solidos et sit pagatus Prod de Tornamira DCI morabatinos et quecumque debita potuerit scire inveritate persolvantur de suis redditibus; in super dimisit fratri suo Pontio totum suum decimum de Pardines ad faciendas omnes voluntates suas per secula cuncta. Item dimisit totum suum honorem et filias suas iamdictas in custodia et in tutela Poncii, fratris sui, ut ille fidelite et sine enganno ipsarum filiarum suarum tractet et teneat et custoriat pridie cum honorem et filias suis usque sint apte ad maritandum quas ipse ad uniet maritari postea iam dicte filie habeant predictum honorem libere et sine contentione. Postquam aut iamdictus testator suis verbis omnia sua ita ordinavi aliter suam voluntatem non mutavit nobis scientibus et altera die migravit ab hoc seculo sine alio testamento.

Actum est hoc III kalendas iunii, anno ab incarnato Dei filio M C LXXIX.

S *(senyal)* num Poncii prioris, qui hoc vidi et vidivi. Sig+num Bezo, comindatoris domus Templi. Sig+num Guillelmus de Guardia. Sig+num Berengarius de Sancto Martino. Sig+num Guilelmi de Riudeperes. Sig+num Guilelmi de Espluga. Sig+num Raimundi Petri Stephani. Sig+num Raimundus de Centeles. Sig+num Bernardi de Serra. Sig+num Guillelmi de Tornamira. Sig+num Raimundi de Castello, nos omnes hoc vidimus et audivimus sicut superius scriptum est, et testificamus et iuramento comprobabimus si necesse fuerit.

Sig+num Guilelmi sacerdotis, qui vidi et audivi scripsi rogatus die et anno quo supra.

Guilelmus Geraldi sacerdos, scripsit hoc translatum cum litteris suprascriptis in secunda linea et in VI, IIII kalendas februarii et in anno M C LXXXI quo su*(senyal)*pra.

140

1180, maig, 13

Venda. *Els esposos Arnau Planter i Beatriu venen a Guillem Fexa i a la seva esposa Berenguera una peça de terra que tenen prop de casa seva, per 3 sous i mig i 2 sous de cens anual.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia del segle XIII (*olim* núm. 16).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 129, p. 49.

100 × 250 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'esvaniment de la tinta en algunes parts del document.

Sciant cunctis presentes peritus et futuros. Quod ego Arnaldus de Planter et uxor mea Beatrix peritus vendimus tibi, Guillelmus de Fexa et uxor tue Berengarie (simul) ac [filiabus] vestris omnique posteritate vestre imperpetum, unam peciam de terra qua habemus iuxta domum nostram per III solidos et medium. Tali modo: quod [ex...] censum nobis singuliis annis II denarios [...] que affrontat ab oriente in [...] vestro, de meridie in ipso prato, de occiduo in terra Raimundo de Prato, de parte vero circi in terra Iohanne de Planter. Quantum habere atque affrontaciones includunt vendimus tibi et tuis parentem in perpetuum salvo iure seniores. Si quid hoc fringere in duplo conponat et hoc vendicio firma inperpetum maneat.

Acta carta [III ydus madii], anno ab incarnacione Xristi M C LXXX, Ledovici vero regis [XLIII].

Sig+num Arnalli. Sig+num Beatricis uxoris mee, qui hoc firmavimus [testis...] firmare rogavimus. Sig+num [...]. Sig+num Arnalli filiarum nostrorum. Sig+num Berengarii sacerdotis. Sig+num Iohannes de [Puix...]. Sig+num Petri Martini. Hoc sig *(senyal)* no cartam firmo [fertiatus istam].

Raimundus presbiter, qui hoc rogatus scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

En un pergamí, dos documents: núm. 131 i 140.

141

1180, desembre, 8

Testament. *Testament de Pere de Milany pel qual disposa que el seu cos sigui enterrat al monestir de Sant Joan de les Abades-*

ses i ordena als seus marmessors, Bertran de Soler, Berenguer de Maçanós, Bernat de Balbs i Alda, la seva esposa, que distribueixin entre el monestir esmentat, els seus fills Guillem i Ramon i la seva esposa els nombrosos béns i propietats i els crèdits que té pendents de cobrar.

A. ACRI-ACM (*olim* núm. 45).
535 × 250 mm. Bon estat de conservació.

Quam nullus in carne positus mortem evadere potest. Id circo, ego Petrus de Malanno, timens subitaneam mortem et penas inferni ac cupiens pervenire ad gaudia paradisi, in meo pleno sensu et memoria meum facio hoc testamentum. Et eligo meos manumissores, videlicet, Bertrandum de Solario et Berengarium de Macanos ac Bernardum de Balbs atque uxorem meam Aldam, quibus karitative precipio, ut distribuant omnem honorem meum et res meas post mortem meam, sicut hic inferius invenerint scriptum. In primis, dimitto corpus et animam deam domino Deo et monasterio Sancti Iohannis Rivipolli ad sepeliendum, cum ipso manso de Ges, ubi Bernardus Seger habitat, cum suis pertinenciis quem olim supra memorato monasterio cum karta omnino dedam ttradideram. Dimitto tres po(i)tros equinos ut predicti manumissores mei, distribuant precium eorum pro anima mea prout melius viderint. Iterum dimitto Guilelmo, filio meo, totum quod habeo in parrochia Sancti Privati, et mansum de Tarnadela, et totum hoc quod habeo in parrochia Sancti Petri de Auuira, et mansum de Tosa, cum suis pertinenciis, et mansum de Campeies, quem habeo impignore per Ugonem de Mataplana, et medietatem tocius mei honoris de Espeluga de Franculi, et totum hoc quod Bertrandus de Solario tenet per me in parrochia Sancti Saturnini de Sovezies et Sancti Stephani de Vallespirans, et medietatem illius pignoris de Lazes, quod teneo per vicecomitem de Bas. Et si pignus de Aguaca redemptum fuerit, habeat de ipsis denariis D solidos; et si redimere voluerunt prefatum pignus de Aguaca Gaudcerandus de Salis, vel filii fratris eius, dimitto eis alios D solidos de ipso pignore. Et si pignus de Ribes redemptum fuerit, habeat perdictus filius meis Guilelmus de ipsis morabatinis L. Et dimitto prefato filio meo Guilelmo illos D solidos quos Raimundus de Guardia et Poncius, fratri eius, mihi debent, sicut in karta quam mihi firmaverunt resonat. Et si Guilelmus de Palacio redimerit pignus de Ribes, dimitto ei C solidos. Et si Bernardus de Sancto Mauricio volebat redimere suum pignus de Ribes, dimitto ei C solidos. Et si Bernardus de Balbs redimerit suum pignus de Beted, dimitto ei

VII morabatinos. Totum alium meum honorem dimitto Raimundo filio meo sicut ego melius habeo vel habere debeo, excepto quod uxori mee Alde dimitto sine omni blandimento filiorum suorum et alicuius hominis vel femine, totum hoc quod habeo vel habere debeo in parrochia Sancti Bartholomei de Lazes, et totum hoc quod habeo vel habere debeo in parrochia Sancti Iuliani de Vallefecunda, et medietatem illius pignoris de Lazes, quod teneo per vicecomitem de Bas, et illud pignus dimitto ei de Beted, quod teneo per Bernardum de Balbs hoc totum quod ei dimitto teneat uxor mea potentes et [integrentes] in omni vita sua; post mortem vero eius revertatur ad Raimundum, filium meum, vel ad eius heredes. Mansum vero de boscos et D solidos de pignore de Sexam habeat uxor mea in omni vita sua, et post mortem dimittat cuicumque voluerit. Totum vero illum honorem quem dimitto Guilelmo, filio meo, si mortuus fuerit sine legitima prole, revertatur Raimundo, filio meo, vel eius heredibuts. Et si Raimundus mortuus fuerit sine legitima prole, similiter revertat eius hereditas Guilelmo, filio meo, vel eius heredibus. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VI idus december, anno incarnationis Domini M C LXXX.

Sig+num Petri de Mallanno [*sic*], qui hoc testatmentum fieri, fecit, firmavit firmarique testes rogari. Sig+num Alde uxor eius. Sig+num Raimundi de Malanno. Sig+num Guilelmi de Sales, filiorum eorum. Sig+num Bertrandi de Solario.

Petrus sacerdos, scripsit hoc testamentum die et anno quo su+pra.

142

1181, juliol, 30

Nomenament. *Guillem de Tenes, en presència de Pere [de Redorta], bisbe de Vic i d'alguns canonges, reconeix a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que a causa de moltes controvèrsies mantingudes entre ells reté injustament la batllia de Vic, que ja tenia el seu pare; aquest reconeixement el fa també en nom de la seva esposa Arsenda i dels seus fills i filles. L'abat-bisbe Ponç li encomana novament la batllia de Vic amb la condició que en disposi durant la seva vida i, per tant, no la pugui trans-*

metre a la seva descendència, li assigna els rèdits de què pot disposar per aquest servei i reté les batllies de Soriguera i el feu de Bertran de Castellar com a garantia per a la renovació d'aquest encàrrec.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 318.
B. Canalars I, f. 109, núm. 166 (sac 13).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 133, p. 50.

Ad universorum noticiam perveniat. Quod ego Guilelmus de Tenes diffinio gratuita et spontanea voluntate, in presentiam domini Petrus Ausonensis episcopi, et multorum virorum clericorum vel laicorum, Petri [Sancti] Vicensis cannonici, et Primi Vicensis cannonici, et Petri Berengarii de Cloker, et Bernardi Barutini, et Guilelmi de Illa, aliorumque multorum, tibi Poncii Dei gratia Dertosensi episcopo et abbati Sancti Iohannis et universo conventui Sancti Iohannis, illam baiuliam quam pater meis tenuit in Vico per Sanctem Iohannem, et ego huc usque tenui in iuste [una] multas contenciones tecum habui et cum conventu prephate ecclesie et quam per iusticiam in prephata baiulia nichi obtinere poteramur. Id circo prephatam diffinicionam facio per me et per uxorem meam et per omnes filios meos ac filias et omnes ad me pertinentes. Et ego prephatus Poncius Dertosensis episcopo et abbas Sancti Iohannis, unam cum assensu et voluntate fratrum meorum precibus venerabile Petri Ausonensis episcopi et fratrum eius et in tuitu clementie, comendo tibi Guilelmo de Tenes prephatam baiuliam ad fidelitatem nostram et ecclesie Sancti Iohannis, tantum in vita tua; et concedimus tibi milium, et segel, et linum, et kanem. Et ego predictus Guillelmus de Tenes convenio tibi Poncii Dertosensi episcopo et conventui Sancti Iohannis ut sim fidele tibi et tuis per bonam fidem sine enganno de predicta baiulia et suis reditibus vel expletis et meis laboracionibus quas per Sanctem Iohannem teneo. Et ego prenotatus Dertosensis episcopo et abbas Sancti Iohannis, cum fratribus meis, comendo tibi Guilelmo de Tenes iamdictam baiuliam sub tali condicione: ut in tua vita teneas eam ad fidelitatem nostram. Post mortem vero tuam revertatur ad nos et ad ecclesiam nostram ad stabilimendum eam et omnem voluntatem nostram faciendam, sine contradiccione uxoris tue, et filiorum tuorum, vel filiarum, vel aliquorum, vel aliquarum ad te pertinentium. Baiuliam vero de Sorigeres et baiuliam feudi Bertrandi de Kastelar, quam pater tuus nec tu unquam tenuistis ad omnem voluntatem nostram in perpetuum faciendam retinemus, et ne unquam leves expleta panis et vini de prelibata baiulia sine

custode nostro superfate. Si quis hoc violaverit dirumpere agere non valeat set duplo conponat et postea firmum permaneat.

Actum est hoc III kalendas augusti, anno M C LXXXI ab incarnato Dei filio.

Sig+num Guilelmi de Tenes. Sig+num Arsendis uxoris eius. Sig+num Bernardi filii eorum. Sig+num Petri Berengarii de Cloker. Sig+num Guilelmi de Ila. Sig+num Bernardi Baruti. Sig+num Raimundi iuda. Sig+num Lobet. Poncius* Dei dignatione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis s+. Petrus* Ausonensis episcopus (senyal). Petrus Petragoricus sacerdos et canonicus (senyal). Sig+num Berengarii chamerarii. Arnaldus* de Menleu firmo. Sig+num Berengarii* Sancti Laurencii. Sig+num Arnalli* de Curcavel. [Primus*] sacerdos et canonicus.

Petrus* levita, scripsit hoc die et anno quo (senyal) supra.

143

1182, gener, 1

Restitució de béns. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'acord amb els canonges del monestir, retorna a Guillem Od, a canvi de 10 sous de Besalú, els drets que té i que pot tenir en una pallissa.*

A. AMSJA.

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 135, p. 50-51.

480 × 130 mm. Regular estat de conservació a causa de la pèrdua de suport a la banda esquerra del pergamí.

Sit omnibus hom[inibus cunc]tis presentibus et f[uturos. Quod] ego Pontius, D[ei dign]atione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, communi consilio eiusdem ecclesie fratrum meorum, tibi Guilelmo Od omnique posteritati tue [in]perpetuum diffinio, [derelinquo] et evachuo palea tocius honoris quem per ecclesiam Sancti Iohannes tenes et habes quam prenominatam paleam quesuu multociens et clamavi. Sed tamen quia nulla auctoritate vocum antiquorum testium [hanc ---apiendo] vendicare potuimus. Set etiam omnes asserebant hanc prefatam paleam te vel tuos *olim* dare minime vidisse quod de longa consuetudine invaluit. Cognoscens itaque me prenominatam paleam non [e---] iure in eo manso accipere tibi Guilelmo supra scripto omnique tue posteritate per me et omnes mei successores nunc et in perpetuum, illam comuni consilio conventus Sancti Iohannis sicut antiquitus

tu vel precessores tui tenuerant, diffinio, derelinquo et evacho ita quod ego nec aliquis clericorum Sancti Iohannis a te vel a tuis successoribus alicuius dictu vel auditu a modo non requirat nec accipiat. Et ut hec diffinitio tibi et tue posteritati inperpetuum fimior habeatur X solidos obtime Bisildunensis monete ex te accipio. Si quis hanc diffinitionem vel evachuationem infringre temptaverit agere non valeat sed componat in dupplo.

Que est acta kalendas ianuarii, anno Dominice incarnationis M C LXXXI.

Poncius*, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis s +. Sig+num Berengarii chamerarii Sig+num Berengarii* Sancti Laurencii. Sig+num Iohannis* de Riera. Sig+num Bernardi* prepositi. Sig+num Petri de Prato. Sig+num Arnaldi Ferrarii. Sig+num Bernardi de Devesa, baiuli, qui huius rei testes sumus.

Guilelmus Geraldi* sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

144

1182, gener, 29

Àpoca. *Pere Rovira, per ordre del seu senyor Ponç de Guàrdia i a canvi de 30 sous de Besalú, retorna a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el bosc de Puigmal, el qual havia servit com a garantia d'un empenyorament de 20 morabatins que havia fet el tal Pere a favor de Ramon de Guàrdia.*

A. AMSJA.

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 136, p. 51.

310 × 170 mm. Estat de conservació regular a causa de la pèrdua de suport a la banda dreta del document.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Petrus de Rovira, voluntate et mandamento senioris mei Poncius de Guardia relinquo [---] Deo et Santo Iohanni ac domino Poncio, Dertosensi episcopo et ecclesie Sancti Iohannis abbatis cunctisque suis successoribus presentibus vel futuris [u---n] pignus [ne---] de Podio Malo, quod Raimundus de Gardia, cum alio honore, impignoravit iam dudum mei pro XX morabatinis. Die vero mortis sue, idem Raimundus, pro remissione peccatorum suorum, medietatem prephati boschi de Podio Malo Sancto Iohanni devote ac libere dimissit. Pro solucione autem supra dicti pignoris ipsius boschi, accipio a

prephato Pontio, Dertosensi episcopo, XXX solidos bone Bisildunensis monete. Quacumque ante die vel hora prephatus Pontius vel sui mihi Petro vel meis predictos XX morabatinos pro supradicto pignore reddiderint ipsum pignnus sit solutum exceptis memoratis XXX solidis pre nominati pignoris de boscho, quos iam a pretaxat episcopo de ipsis XX morabatinis in pagam recepi. Si quis hoc violaverit in duplo componat et postea firmum persistat.

Actum est IIII kalendas febroarii, Anno incarnacionis Dominice M C LXXXI.

Sig+num Petri de Rovira, qui hanc kartam fieri, feci, firmavit firmarique testes rogavit. Sig+num Bernardi, fratris eius. Sig+num Poncii de Gardia.

Petrus* levita scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

145

1182, gener, 29

Confirmació de béns i renúncia. *Ponç de Guàrdia confirma a Bernat Rovira uns drets que rebia de l'honor de Puigmal que Ramon de Guàrdia li havia canviat per unes possessions a la vall de Castellar i, a continuació, l'esmentat Bernat renuncia a tots aquells drets a favor de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 137, p. 51.
490 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Poncius de Guardia laudo et confirmo nunc inperpetuum, per me et omnes meos, tibi Bernardo de Rovira omnibusque tuis omni tempore, ipsum honorem quem Raimundus de Guardia, fratris meis, concambiavit tibi vel tuis in valle de Castellar, pro ipsis usaticis palearum ac caulium sine ceparum vel portorum que tu solebas condam accipere in honore Sancti Iohannis de Podio Malo. Que omnia grata et spontanea voluntate Deo sanctoque Iohanni sine ullo engan et retinimento pro excambiamento predicti honoris tibi donati totum ab integro diffinuisti et evacuasti. Et ego iamdictus Bernardus de Rovira, diffinio et evacuo sine omni retinencia, sicut melius dicere vel intelligentere possum, per me et omnes mee parentele, prefatas paleas et caules sive cepas aut portos vel omnia alia usatica siqua sorte in supradicto honore Sancti Iohannis Podii Mali, umquam

ego vel mei accipere consuevimus Deo et Sancto Iohanni tibique Poncio, Dertusensi episcopo et eiusdem ecclesie abbati ceterisque fratribus tuis, in perpetuum ita quod nec ego nec aliquis de meis inmemorato honore aliquid amplius requirat vel accipere imqua audeat sed libere et in pace predicta Sancti Iohannis ecclesia vel eius habitantes possideant et omni tempore habeant. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII kalendas februarii, anno incarnacionis Domini M C LXXXI.

Sig+num Poncii de Guardia, qui hanc kartam fieri, fecit, firmavit testes rogavit. Sig+num Bernardi de Rovira.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

146

1182, febrer, 24

Judici. *Sentència dels jutges Bernat de Besora, Pere de Tavertet, Ramon de Dosrius, Udalguer de Terrers i Berenguer de Bellfort, amb motiu de la queixa expressada per Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en contra del seu batlle, Guillem de Comes, per l'empenyorament d'un calze d'or de l'església de Sant Quirze de Besora.*

A. ACRI-ACM (*olim* calaix 10 de Besora, núm. 41).

180 × 300 mm. Bon estat de conservació, llevat d'un petit estrip a la part superior esquerra.

Hoc est iudicium quod dederet Bernardus de Bisaura, Petro de Taverteto, Raimundus de Duobus Rivis, Udalguerius de Terreriis, Berengarii de [Be]llo Forti, super controversia diu agitat inter venerabilem Poncius, Dei gratia, Dertosensem episcopum et Sancti Iohannis Rivi[pulli] abbatem, et Guilelmi de Cumbis, baiulum dicti episcopi et ecclesie predicti Sancti Iohannis. Primum conquestus est [...---tus] episcopus de iamdicto Guilelmi qui honores quosdam ecclesie Sancti Iohannis et etiam quendam calicem argenteum ecclesie Sancti Quirici pignori supposuenit quod nolebat reddere vel solvere. Item conquestus est de eodem Guilelmi qui turpitur et iniuste sibi retineurat expletis sue baiulie ad domum Sancti Iohannis pertinentia mille solidos valentia que reddere nolebat. Conquestus est etiam de ipso Guilelmo qui contra suam prohibitionem et admonitionem et etiam contra conventionem et promissionem quam tempore Guilelmo

prefato episcopo fecerat filio suo Guilelmo filiam cuiusdam militis nobilis cum benediccione copulaverat qui Guilelmus filius Guilelmi de Cumbis honorem Sancti Iohannis in sponsalicium dederat ad hec Guilelmi de Cumbis ita respondit: quod predictos honores et prefatum calicem pignori supposuerat vero episcopis affirmabat de expletis iam dicte baiulie dixit se nichi retinuisse. Confessus est etiam inuire quod Guilelmo filio suo dederat uxorem filiam militis nobilis contra prohibitionem et ad monitionem ipsius episcopi neg lecta et post posita illa conventione qua ei inde fecerat set dixit hoc se non fecisse [ni] dampnum ecclesie Sancti Iohannis vel ipsius episcopi. Auditis utrique partis rationibus et diligentur inquisistis iudicavere inanimite prefati iudices quod predictus Guilelmi de Cumbis redderet et omnino deliberaret prescriptos honores et calicem ipsi ecclesie et episcopo restituendo totum illud dampnum quod ipsa ecclesia et episcopis inde sustituerat de expletis quidem ipsius baiulie iudicavere quod episcopus probaret si potuisset et si in probatione deficeret purgaret se ipse Guilelmus pro examen caldarie, sicut in usaticis curie Barchinone continetur. De uxore vero quam contra prohibitionem et admonitionem episcopi et contra promissionem quam ipse Guilelmi episcopo fecerat filio suo dederat iudicavere prefati iudices quod totum illud donum quod Guilelmi de Cumbis filio suo nurusque sue de honore Sancti Iohannis fecerat omnino de veniret in irritum et instrumentum donationis traderetur episcopo hoc tamen retento quod Guilelmi de Cumbis posset inde hereditare unum ex aliis suis infantibus. Item iudicaveret quod ad die sufficientem datam ab episcopo ipse Guilelmi de Cumbis deponeret pignora ducentorum solidorum in manu episcopi. Pro supradictis iudiciis exequendis quod ipse Guilelmus facere concessit ad que die assignatam et receptam venit prefatus Guilelmus in presentia episcopi et predictorum iudicum et tunc requisitus ab episcopo noluit iamdicta pignora in manu sua deponere neque iudicia exequi et propter hanc fadigam qua fecit meo in presentia Petri, Dei gratia, Ausonensis episcopi et predictorum iudicum et Bernardi de Fraxeneto et aliorum multorum emparavit ei totam ipsam baiuliam in integrum quam per vocem Sancti Iohannis tenebat.

Actum est hoc VI kalendas marcii, anno Domini M C LXXXII, regni regis Philippi II.

Sig+num Bernardi de Bisaura. Sig+num Raimundi de Duobus Rivis. Sig+num Udalguerii de Terreriis. Sig+num Berengarii de Bello Forte. Sig+num Bernardi de Fraxeneto. Sig+num Petri de Tavarted, sacris criniis. Hoc est translatum.

Raimundus sacerdos qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

Còmput pisà.

147

1182, abril, 3

Capítol matrimonial / **Esponsalici**. *Capítol matrimonial entre Bertran d'Olleoles i Ermessenda pel qual s'especifica l'esponsalici que consisteix en la propietat de Quer, situada a la parròquia de Sant Miquel d'Avellanacorva [Sant Miquel de la Torre, la Vall de Bianya], la tercera part del delme de la parròquia de Sant Miquel de Toralles i la meitat de tots els seus altres béns, excepte el mas Avellanacorba.*

A. AMSJA (*olim* núm. 89).

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 138, p. 51.

210 × 150 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de la tinta.

Manifestum sit cunctis. Quod ego Bernardus de Olleoles, consilio ac voluntate dominorum meorum et fratis ac filiarum [...] Ermesende et Guielme, facio sposalicium tibi Ermesen, uxori mee, de ipso honore qui vocatur de Cher, qui est in parrochia Sancti Michaelis de Avellana Curva, sicut ego habeo et teneo et habere debeo nec terra [...ab oriente...] parrochia Sancti Michaelis de Pira; de meridie in flumine Lizercha; de occidente in torrente [... de circioque] in gradu de Portella. Et [verum] dono tibi in sponsalitium tercium illud ex decimus, quod ego teneo in parrochia Sancti Martini de Toralas, sicut ego habeo et habere debeo integre et de omni alio honore que teneo et [...] debeo in quocumque loco. Sit dono tibi medietatem excepto manso de Avellana Curva, cum laboracionibus cultus et heremis, que non sunt in hoc dono. De ceteris omnibus que teneo (in) alodio et feodo dono tibi medietatem ut habeas et teneas [...], Et si ego Bernardus prius de te obiero habueis hec omnia de omni vitta tua. Et post obitum tuum revertatur at filios meos vel filias ad quos ego dare voluero. Et tu Ermessen, uxor mea, adiuves me maritare filias meas cum avero tuo et honore et cum meo avere et honore et ego marite[...] filias meas cum tuo consilia sine ([... engan]) Si quis hoc [infrigerit] in duplo conponat et hec donatio firma in perpetuum maneat.

[F]acta karta III nonas aprilis, anno ab incarnatione Xristi M C LXXXII.

Sig+num Bernardi, qui hoc fieri nissi testesque firmare rogavi. Sig+num Ermesen. Sig+num Guilelme, filiarum meorum. Sig+num Bernardi, capellani de Cubilisicco. Sig+num Raimundi de Olleoles. Sig+num Ricardi. Sig+num Raimundi de Bas. Sig+num Guielmi de Ioviniano. Sig+num Guilelmi de Faminiana. Sig+num Arnalli de Treguran. Sig+num Guielmi de Maura. Sig+num Bernardi de Maura. Sig+num Arnalli de Faminiana. Sig+num Arnaldi de Maura. Sig+num Raimundi de Maura, hoc omnia supradicta ego, Bertrandus, dono tibi Ermesen, uxori mee cum infante et sine infante in omni vita tua.

148

1183, febrer, 24

Venda. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'acord amb els canonges del monestir i les germanes Maria i Guillema del Prat, ven a Bernat Devesa i a la seva muller Alle, pel preu de 20 sous de Barcelona, una terra del mas Prat, al lloc on acaba el camí públic, amb la condició de pagar un cens anual consistent en un pernil i 12 diners, censos que ja pagaven les esmentades germanes per aquesta terra.*

A. AMSJA.
B. AMSJA, còpia del segle XVIII.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 141, p. 52.
240 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Pateat cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Poncius, Dei dignacione Dertusensis episcopus et abbatis Sancti Ioihannis, assensu et voluntate fratrum meorum et consilio et bona grata voluntate et precibus illarum feminarum, scilicet, Marie et Guillelme de Prato, dono et laudo tibi Bernardo de Devesa uxorique tue Alle et filiis tuis, omnique vestre posteritati inperpetuum, unam petiam terre que fuit ex illo manso iamdicto de Prato, unde mutes viam publicam sicut terminatum est. Tali tamen pacto: ut pro illa iamdicta pecia terre, que est subtus via publica, facias perna I censuale Sancto Iohanni et XII denarios, quod habitatores et illas iamdictas feminas solebant donare Sancto Iohanni pro illo manso de Prato, tu et successores tui donetis illam iamdictam pernam censualem pro heredibus mansi de Prat Sancto Iohanni et XII denarios inperpetuum. Et pro hac donatione ego Poncius Dertu-

sensis episcopus et abbatis Sancti Iohannis accipio a te Bernardo de Devesa et tuis XX solidos bone monete Barchinone. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea semper firmum persistat.

Actum est hoc VI kalendas marcii, anno ab incarnatione Domini M C LXXXII.

Sig+num Marie. Sig+num Guielme, qui hoc donum fieri, fecere, firmavere firmarique testes rogavere. Sig+num Berengarii chamerarii. Poncius*, Dei dignacione Dertusensis episcopis et abbatis Sancti Iohannis S+. Sig+num Arnalli elemosinarii. Arnalli priori subscribo. Sig+num Bernardi de Clera, baiuli Sig+num Berengarii filii eius.

Petrus sacerdos scripsit, hoc die et anno quo su+pra.

149

1183, agost, 6

Judici. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, juntament amb Hug de Mataplana i Berenguer, prepòsit del monestir, acudeixen a la vila de Monegals per solucionar les disputes que hi havia entre els germans Gerbert i Guillem de Perdinella, d'una banda, i Artac de Monegals, el seu fill Joan i Joan Ató, d'una altra, sobre els límits de les terres destinades a pastures. La sentència de Ponç de Monells dictamina a favor dels segons, els quals, a més de pagar 115 sous de Barcelona, han de pagar un cens anual al monestir de Sant Joan consistent en un moltó magenc o la seva equivalència en diners si aquest ja fos esquilat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 355).
B. AMSJA, còpia de mitjan segle XIII (sign. Guillem, capellà de Mogrony i notari de Mataplana, *olim* núm. 362).
C. AMSJA, còpia de l'any 1317 (sign. Arnau Torrent, notari de Sant Joan de les Abadesses, *olim* núm. 362).
D. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 8.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 143, p. 53.

200 × 170 mm. Regular estat de conservació a causa de l'esvaniment de la tinta; la còpia C està en bon estat de conservació i se n'ha realitzat la transcripció.

Hoc est translatum ab originali de verbo ad verbum fideliter sumptum XVI kalendas iunii anno Domini M CCC septimo decimo, cuius tenor talis est. Pateat cunctis. Quod nos, Poncius, miseracione divina Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, venimus

personaliter apud villam de Monegals cum Ugo de Mataplana et Berengario prepositus, propter multas contenciones que fuerit inter Giriberti de Perdinela et Guilelmi, fratribus, ex una parte, et Arnaldi Artac de Monegals et filium suum [Iohanni] et Iohanem Atho ex alia, scilicet, quibus pasturis et terris unde fuerunt vocati predicti Giriberti et fratrum eius Guilelme veritate dicenda et iuraverunt super IIII Dei evangelia et dixerunt: que sicut aqua dividitur per suam placitam voluntatis del rex mesclando cum aqua de la vea saltando Rochis de Cavalle, et parte vero orientis de sener dividit usque in Rocha Aguta et de Rocha Aguta cingulis et baseriis usque in aqua de Cavalle debebat esse de Monegals. Unum nos predictus Poncius, episcopus et abbas, per nos et omnes successores nostros, visis racionibus peticionibus responsionibus, laudamus et confirmamus tibi Arnaldi Artac de Monegals et [Iohanni] filium tuum et vestris et [Iohanni] Ot et suis similiter imperpetuum, omnes predictas terras. Item damus et laudamus vobis et vestris de propriis honoribus nostris sicut via publica vadit usque in Rocha Boledera et de Rocha Bover usque in cortalle de Equis ad intrata de Collo Pane. Pro quam laudacione accipimus a vobis CXV solidos bone monete obtime Barchinone. Unum sumus a vobis bene pacati et faciat censum annuatim [Iohanem] Od de Monegals I magench, et si fuerit rasus detis racione lane IIII denarios monete Barchinone curribile et passcis cum vobis simile. Item dicimus tibi Arnaldi Artac de Monegals predicti et [Iohanne] filium tuum et vestris ut non teneatis dare de omni iumenta que erba passit nullam nec nisi domus Sancti Iohannis salvo iure Sancti Petri Mucronis et quod sis fidelis inperpetum et [nutrinare] nobis et successoribus nostris et habeas [III] de [nu...] pro [nutrire] lanam.

Actum est hoc VIII idus augusti, anno ab incarnacione Domini M C LXXXIII.

Poncius, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis S + num. Sig+num Ugonis de Mataplana. Sig+num Berengarii prepositi. Sig+num Petri Peitavi. Sig+num Bernardi de Gomsen. Sig+num Giriberti de Perdinela, baiuli.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su + pra.

Sig+num Arnaldi de Torrente, publici Sancti Iohannis notario, qui hoc translatum ab originali de verbo ad verbum sumpsit scripsit et translatavit cum litteris rasis et emendatis in X linea ubi dici peticionibus, die et anno inter primam et secundam lineam confectis.

Sig+num Berengarii Bianie, iudicis ordinariis monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis, qui hoc translatum cum autentico sive originali instrumento fideler et manifeste comprobavi et meam auctoritatem interposui et subscripsi.

150

1184, gener, 27

Decret. *Decret de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel qual institueix l'ofici canonical de pitancer i, per al seu exercici, se li assignen les capellanies de Sant Julià de Vallfogona, Sant Bartomeu de Llaers i de Sant Pere de Mogrony i el mas de Pere de Rourebell. També defineix el productes amb què, per costum, el germà que ostenti el càrrec ha de proveir els membres de la comunitat de canonges en certes festivitats, com ara ous, formatge, raïm, faves, pebre, sagí i oli, i concreta d'altres serveis d'altres oficis canonicals*.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 379.
B. AMSJA, Llibre de la Pabodia Major, f. 10r-10v.
C. AMSJA, còpia del segle XVIII.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 145, p. 53-54.
b. GROS. "El Llibre...", núm. 19, p. 88-89.

[A]nno Dominice incarnationis M C LXXX cuarto. Veniens dompnus Poncius, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis in pleno capitulo Sancti Iohannis, et (cum) comuni consensu omnium fratrum concanonicorum, talem fecit ordinacionem ut ab hodierna die et deinceps in (ecclesia) Sancti Iohannis sit unus ex canonicis fratribus regularibus qui sit pietarius et habeat capellaniam Sancti Iuliani de Vallefecunda et Sancti Barthonolmei de Laers et Sancti Petri de Mogrony, cum suo manso, atque mansum Petri de Rourebel. Ita sicut in cartis continetur a iamdicto episcopo et conventus condam factis de quibus faciet predictus pietarius consueta servicia suis fratribus certis diebus et festis sicut in predictis instrumentis est ordinatum. Propterea super commemoratus episcopus et abbas (Sancti) Iohannis, omnisque eiusdem ecclesie conventus constituerunt, ut prephatus pietarius semper donet caseum, quam celerarius solebat dare, in supradictis diebus et festivitatibus exemptis, ebdomadibus, Pasche et Penthecostes santique Iohannis babtiste, in quibus tribus celerarius serviet fratribus et omnibus aliis de ovis vel caseo. Et

si evenerit festivitas sancti Iohannis babtiste, quod celebratur VIII kalendas iulii, et festivitates sancti Stephani, quod celebratur VII kalendas ianuarii, et festivitas sancti Iohannis evan[ge]liste, quod celebrantur VI kalendas ianuarii, et festivitas Omnium Sanctorum et Dedicacionis in VI feria vel in sabbato, serviat prepositus omnibus sicut difinitum est in predictis instrumentis ad servicium autem supradictorum faciendum damus predicto pietario omnem (caseum) qui exit Sancto Iohanni de omni suo honore, excepto de propiis nostris ovibus, et damus ei medietatem de omnibus caseis omnium nostrarum vaccarum set vaccas et vitulos nobis reti[ne] mus, et in super damus ei ad predictum caseum ipsum ionaticum qui exit novis de Sancto Salvatore et de Oliva et de Seguries ac de tot valle Sancti Iohannis et de Vallefecunda et de Vidrano et de quique migerias ordei Deloteu *[sic]* de Sorroca et ionaticum de Aguaça et XII migerias ordei nostri de moltura et sic sunt L migerie de ordeo et X de frumento et XXX de cibada. Predictus autem pietarius quando serviet ipsis certis diebus, qui continentur in supredictis instrumentis, de (ovis) et caseis et cepis et fabbis, pipere vel sagimine vel oleo non serviet nisis clericis canonicis et laycis qui habent ibi certam prebendam pania frumenti et familie abbatis et sutori et pellipario et sartori et ostalario aut nisis forte cum abbate vel cum aliquibus ex fratribus regularibus supervenerit, quibus dabit I die tamen de aliis vero remanentibus vel supervenientibus habeat curam celerarius et provideat eis. In super prefato damus pietario omni tempore, duos panes ordaceos de celerario ad suum hominem singulis vero annis, cum pietarius emerit cepas rotundas. Ad faciendam predictum servicium prepositus vel celerarius faciat sibi tradi tot asinos de tregiro qui sufficiant ad omnes cepas adducendas, et ipse pietarius dabit tunc cibaria asinis et panem hominibus annonam vero suam et ova et casos et cetera, ad hoc servicium necessaria fiat pietarius ducere sua cura et propis expensis. Si quis vero contra hanc cartam nostre institucionis ad irrumpendum venerit facere vel non valeat set in perpetuo firma persistat et in super ex auctoritate Patris et Filii et Spiritus Sancti et beatorum apostolorum Petri et Pauli et nostra anathematis vinculo feriatur.

Actum est hoc VI kalendas februarii.

Poncius, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis. Sig+num Arnaldus prior, subscribit. Sig+num Berengari camerari. Sig+num Arnaldi sacriste. Sig+num Raymundi de Tagamanent. Sig+num Donucii. Sig+num Berengari elemosinari. Sig+num

Raymundi Gadatli. Petri de Solaris sig+num. Sig+num And[r]ee. Sig+num Raymundi de Urgello. Sig+num Raymundi de Angles.

Petrus sacerdos, scripsit die et anno quo su+pra.

151

1184, setembre, 20

Execució testamentària. *Per indicació de Pere de Tavertet, jutge, i en compliment d'allò que disposa el Llibre Jutge referent al termini de publicació de les darreres voluntats dels difunts, Berenguer de Maçanós, Bernat de Balbs i Bertran de Soler, marmessors, donen a coneixer les disposicions testamentàries de Pere de Milany [vg. doc. núm. 141].*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 372; còpia coetània.
C. Canalars I, f. 96, núm. 19 (sac 13).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 146, p. 54.

235 × 325 mm. Bon estat de conservació, malgrat alguna pèrdua de suport a la banda esquerra del document.

Hec est sacramentalis conditio seu publicatio ultime voluntatis cuiusdam defuncti Petro [de Mala]no, que est facta iuxta secundi ordinis modum infra spatium sex mensium sicut continetur in libro iudicum [u]ltimis voluntatibus morientium, qua nos testes ego Berengarius de Mazanos et Bernardus de Balbs et Bertrandus de Sola[rio], sub ordinacione Petri de Taverteto iudicis, iurando testificamus supra altari Sancti Iohannis quod est situs in aula Sancte Marie de [...icis], vidimus et audivimus quando prefatus defunctus, in sua plena memoria suum testamentum ordinavit atque promulgavit qualiter eius possessio, post obitum suum, distribueretur. Primum namque dimisit monasterio Sancti Iohannis Rivipolle suum corpus ad tumulandum et animam ad gubernandum, cum ipso manso de Ies, ubi Bernardus Seguer habitabit, cum suis pertinenciis que videlicet mansum prefato monasterio, cum carta firmata, omnio dederat atque tradiderat. Dimisit tres pullinos equinos [ac] sui manumissores distribuisserit precium eorum per anima sua ut melius vidisserit. Iterum dimisit Guilelmi filio suo [totum quo]d habebat in parrochia Sancti Privati et mansum de Tarnadela, et omne quod habebat in parrochi [*sic*] Sancti Petri de Auuira, [et man]sum de Tosa cum suis pertinenciis, et mansum de Campeies, que habebat inpignore de Ugone de Mata Plana, et medietatem tocius sui honorius de Espulga de Franchuli, et totum

hoc quod habebat (et) tenebat per eum Bertrandus de Solario in parrochia Sancti Saturnini de Sodoiles [*sic*] et Sancti Stephani de Valle Espirans, et medietatem sui pignoris de Lazes quod tenebat a vice comite de Bas. Et si pignus de Aquaca redemptum fuerit, habuisse ex ipsis denariis [isdem] Guilelmus de Soler; et si redimere voluerit illud pignus de Aquaca Gaucerandus (de [...]) vel filii fratris eius dimisit eius alios D solidos de ipso pignore. Et si pignus de Ripis redemptum fuerit, habuisse predictus filius suis Guilelmus de ipsis morabatinis L. Dimisit namque eidem Guilelmo filio suo illos D solidos, quos Raimundus de Guardia et Poncius frater eius ei debebant, sicuti in carta qua ei firmavere resonabat. Et si Guilelmus de Palatio redimerit pignus de Ripis dimisit ei C solidos. Et si Bernardus de Sancto Mauricio voluere redimere suum pignus de Ripis dimisit ei C solidos. Et si Bernardus de Balbs redimerit suum pignus de Beted dimisit (ei) VII morabatinis. [Talium] alium suum honorem dimisit Raimundo filio suo, sicut ipse melius habebat et habere debebat, excepto quod uxori seu Alde di[misit sine omne] blandimento filiorum suorum et alicuius hominis vel femine totum quod habebat et habere debebat in parrochia Sancti Bartolomei de Lazes, et totum quod habebat et habere debebat in parrochia Sancti Iuliani de Vallefecunda, et medietatem ipsius pignorius de Lazes quod tenebat per vicecomitem de Bas, et pignus de Beted dimisit ei, quod tenebat per Bernardum de Balbs, hoc totum quod hoc dimisit tenuissit potente integrente in omni vita sua. Ad suum vero obitum reverteretur Raimundo filio suo vel eius heredes. Mansum namque de Boscos et D solidos de ipso pignore de Sexano habuissi uxor sua Alda in tota vita sua; ad suum vero obitum dimissit cuiusque voluisse. Totumque alium honorem [dimisit] Guilelmo suo filio si obierit absque prole legitima, habuisse Raimundo filius suus vel eius heredes. Et si Raimundus obierit absque prole legitima, simile eius hereditas reverteretur Guilelmo filio suo vel eius heredibus. Et post quam hec omnia sic ordinavit immuta hac voluntate decessit ab hoc [seculo] idus aprilis, anno Domini M C LXXX IIII.

Facte sunt autem conditiones iste et ordinacione XII kalendas october, eodem anno quo supra.

Sig+num Berengarii de Mazano. Sig+num Bernardi de Balbs. Sig+num Bertrandi de Solario. Sig+num Raimundo de Malo Anno. Sig+num Guilelmi. Geraldus levita, qui hoc sacramenta-

lem iurate vidit (senyal). + Petrus, Ausonensis sacrista et iudex de [Sale].

Sig+num Andree sacerdotis, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

Hoc est translatum cuius translati nos testes sumus ego Iohannes, presbiter et canonicus, et Petrus sacerdos, et Lobetus presbiter, et Raimundus sacerdos s*(senyal)*n.

152

1188, febrer, 20

Donació. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a Arnau Soler, a la seva esposa Bernarda i al seu fill Joan una terra anomenada* Choberticz *que havien comprat a Isarn d'Àrea i que tenen com a devesa sota el domini directe del monestir.*

A. AMSJA.

a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 153, p. 56.

230 × 110 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'enfosquiment del pergamí.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Poncius, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, assensu et voluntate fratrum meorum, dono et laudo tibi Arnallo de Solario uxorique tue Bernarde ac filio vestro Iohanni omnique vestre posteritati inperpetuum, illam peciam terre que vocatur Choberticz, quam habuistis de Ysarno de Area et suis pro compra, ut habeatis et teneatis eam pro devesa, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regresibus suis, salvo directo Sancti Iohannis et ulli homnies vel femine non habeant potestatem facere in illam iamdictam terra nullum adempramentum, nec aliqua forcia. Sed habeatis eam semper ad vestra voluntatem liberam et francham. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc X kalendas marcii, anno ab incarnato Dei filio M C LXXXVII.

Poncius*, Dei dignacione, Dertusensis episcopus episcopus [*sic*] et abbas Sancti Iohannis S+num. Petrus* de Solario sig+num.

Petrus* sacerdos, scripsit hanc donationem supra scriptum die et anno quo su+pra.

153

1188, març, 8

Venda. *Els esposos Joan Riera i Estefania, amb el seu gendre Pere i la seva muller Lia, amb el permís d'Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, venen, pel preu de dues mitgeres de blat, dues d'ordi i 2 sous de Barcelona, als esposos Ramon Subirats i Ricsèn, a Gramàtic i a la seva mare Miracle, una terra erma situada al costat de la propietat de Brocà, amb la condició que pagin uns censos anuals al sacrista i als venedors, i també que no puguin segregar-la sense el consens de tots els compradors.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 509.
B. Canalars I, f. 32, núm. 87 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 154, p. 56.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Iohannes de Riera et coniux mea Stephania, et iener noster Petrus et uxor eius Lia, nos simul, cum voluntate domini nostri Arnalli, sacriste Sancti Iohannis, et aliorum amicorum nostrorum, donamus atque concedimus tibi Raimundo de Subirads uxorique tue Richsen, ac Gramatico et matri sue Miracle et proieniis vestris in perpetuum, unam peciam terre heremam iuxta honorem de Broca, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis, ad omnes vestras voluntates faciendas, salvo iure Sancti Iohannis. Que affrontat ab oriente in rippa de Pla, a meridie in terra Raimundi de Broca, de circi in terra Petri Dach et Berengarii de Chuvilar, ab occidente in flumine d'Arcamala. Supradicta terra vero donamus vobis et vestris ita ut habeatis eam medium per medium sicut ipsas affrontationes iamdictas eam includunt, a vestrum bonum intellectum, et donetis sacristie annuatim decima et tascham panis et vini et mediam cussuram, et nobis et successoribus nostris singulis annis pro censu solidos II monete Barchinone per unumquemque XII denarios ad festum Sancti Mikaele. Et si unus ex vobis voluerit vendere vel inpignorare suam partem iamdicte terre, non possit facere sine consilio socii sui, et si socius suis voluerit eam terra habere habeat si non faciat de inde suam voluntatem. Et pro hac donatione accipimus a vobis pro acapte migeria II frumenti et I de ordeo et domino nostro iamdicto solidos II per suum tercium. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VIII idus marcii, anno ab incarnato Dei filio M C LXXXVIII.

Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Stephanie uxorius eius. Sig+num Petri, generi nostri. Sig+num Lie, uxoris eius, qui hanc donatcionem fecimus, firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Bernardi de Devesa, baiuli. Sig+num Arnalli* sacriste.

Petrus sacerdos, scripsit hoc sub tali conditione ut dontetis sacristie Sancti Iohannis decimum et tascham de omni espleto die et anno quo su+pra.

154

1189, març, 16

Venda. *Els esposos Joan Riera i Estefania, amb el seu gendre Pere i la seva muller Lia, amb el consentiment d'Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, venen a Berenguer Garsió una feixa al pla d'Arçamala pel preu de dues mitgeres de blat i una d'ordi, amb la condició de pagar al sacrista un cens consistent en la dècima i la tasca de les collites i la meitat de la cussura de blat, i a ells, un cens anual, pagador per Sant Miquel, de 2 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 36).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 207, p. 71.
250 × 160 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Iohannes de Riera et uxor mea Stephania et iener nostri Petrus et uxor eius Lia, cum consilio ac voluntate domini nostri Arnalli, sacriste, et aliorum amicorum nostrorum, donamus et tradimus tibi Berengario Garsio, omnique tue posteritati inperpetuum ad omnes vestras voluntates faciendas salvo iure Sancti Iohannis, scilicet, unam fexam terre in Pla de Arcamala, cum omnibus suis pertinenciis cum exitibus et regressibus suis ad vestrum bonum et sanum intellectum. Affrontat aut iamdictam peciam terre ab oriente, in cappite de rippa, in via de ortis, a meridie in fexa Bernardi Guilelmi, ab occidente in flumine de Arcamala, de circi secus torrentem. Totum quantum hoc infra ipsas suprascriptas affrontaciones sic donamus vobis et vestris sub tali conditione: ut donetis sacristie Sancti Iohannis fideliter decimam et tascham omnium espletorum et mediam cussuram blati, et nobis et successoribus nostris singulis annis pro censu ad festum Sancti Mikaele solidos II monete Barchinone. Et pro hac donatione accepimus a vobis pro acapte migeria II frumenti, et migeria I de ordeo, et

domino nostro iamdicto suum tercium. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XVI kalendas aprilis, anno ab incarnato Dei filio M C LXXX VIII.

Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Stephanie uxoris eius. Sig+num Petri. Sig+num Lie uxoris eius, qui hoc fecimus, firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Bernardi Ferrarii. Sig+num Vives. Sig+num Bernardi de Devesa baiuli. Sig+num Bernardi Guilelmi. Sig+num Raiimundi [---] Subirads. Sig+num Arnalli* sacriste.

[Pet]rus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

La data de Gros —1198—, segurament per un error tipogràfic, és equivocada.

155

1189, juliol, 4

Conveni. *Ramon Solarebet i Pere, el seu germà i prevere, a causa dels conflictes que tenen respecte dels censos que han de pagar per unes terres a la Rovira de Mogrony i a fi d'evitar els malentesos, s'avenen a pagar a Geribert i a Guillem de Pardinella la tasca de les collites i un parell de gallines com a censos anuals per aquelles terres i, a més, els donen un camp que és situat prop de la casa del prevere esmentat.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1309 (*olim* núm. 382).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 156, p. 56-87.

150 × 150 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de la tinta en algunes parts del document.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento cuius tenor talis est. Notum sit omnibus hominibus. Quam inter Giribert et Guilelmus de Perdinella et filii eorum [diu], habuimus multas querimonias et contenciones cum Raimundo de Solarebet et fratri suo Petro preberi, de ipsas [comas] que sunt in Rovira de Mogrony, quod Guilelmus de [G... a nostri patrum] venditur Petro de Solarevet et nos querelamus census ipsius terre. Tamen accepimus tascham de expletis, quod dictus ibi deditur sicut est scriptum in aliam cartam, et [...]ad finem et ad [...diam] bonam et firmam per consilium Bernardi de Gomsen et Raimundus Aruphad et Iohanni de Monegals de iamdicto censo, quem querelamus et

[per...] et aliorum [...] diffinimus et evacuamus vobis et omni posteritati vestre iamdicta vindicione ab integrum sicut est pronunciata et determinata. Taliam cartam, que nos et [...]ullus homo exconsanguinitate nostra ab ac die tantea unquam non requiramus nec requirere faciamus nec demandemus nec demandare faciamus nec [inquietamus nec] inquietare faciamus alium nisi tascham et unum par gallinarum et propter hoc par gallinarum, quam super positus nobis concedimus a vobis, omnique vestre posteritate, eorum campum, peciam et terre, qui est ad casam preberi; sicut est terminata et prenunciata de ipso lapide usque in torrente, et de Serradel usque in alio torrente, quantum isti termini [ambuce] sic damus vobis et vestris ad [habendum] et possidendum omni tempore sine ingan [*sic*] ad omnem vestram voluntatem faciendam ut habeatis et teneatis et expletis eam peciam sicut nobis melius potuerimus, dici nec vobis intelligi ad vestrum salvamento. Et de ipsa pecia terre non donetis nobis neque successoribus nostris aliquam rem nisi supradictum par gallinarum et decimum et primicium [domino Deo. Si quis hoc in]fregerit duplicitur restauret.

Actum est hoc IIII nonas iulii, anno Dominice incarnacione M C LXXX VIIII. Philips rege VIII.

Sig+num Giribert. Sig+num Ermesen. Sig+num Giribert Selmi. Sig+num Guilalma uxor eius. Sig+num Poncii. Sig+num Bernardi filii eorum, nos similer fecimus, scribere et firmamus testibus firmare precepimus. Sig+num Bernardi de Gomsen. Sig+num Raimundi Amiphad. Sig+num Iohanni de Monegals.

Petrus preberi quod hoc scripsi *(senyal)*.

Sig+num Guilelmi de Ginebreto, notario publici Liletis, qui hoc translatum scripsit et translatavit a dicto originali, bene et fideliter, verbo ad verbum, ninchilo addito vel remoto convocatis ad eius exiamciotum. Petrus Serra et Bernardo Zesuiles et B. de Iuniento, preberis et [P...] Zesuiles, gaudentes et legentes hoc translatum cum dicto originali invenerunt illud de originalis semper fideliter [convein] due III ydus iulii, anno Domini M CCC nono, presentibus et testibus Raimundu Zamuga et B. Traper et Petri Oliba.

156

1189, setembre, 7

Venda. *Arnau Rotllan ven, pel preu de 2 sous i mig de Barcelona, a Pere Devesa un hort situat prop del riu Ter, a la feixa del*

Pont, situat per sota dels horts de Joan de Puig-rodó i Bernat d'Arçamala, amb la condició de pagar la dècima i la primícia de la collita al monestir de Sant Joan de les Abadesses i a ell i als seus successors un sester de blat net, pagador per Sant Miquel.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 529.
B. Canalars I, f. 33, núm. 99 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 157, p. 57.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Arnallus Rodlandi, consilio ac voluntate domini nostri Poncii, Dei dignatione Dertusensis episcopi et abbatis Sancti Iohannis et aliorum dominorum eiusdem ecclesie, dono et trado tibi Petro Devesa in ipsa mea fexa de Ponto unum ortum, infra ortum Iohannis de Podio Rotundo et Bernardi de Arcamala; et tenet de ipsa fexa de vivis sicut modo terminatum est, usque in flumine Ticerii, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis, ad vestrum bonum et sanum intellectum ad omnes vestras voluntates faciendas, salvo iure Sancti Iohannis in perpetuum; et dabitis Sancto Iohanni de omni espleto decimam et primiciam. Dabitis autem michi singulis annis pro censu ad festum Sancti Michaele, sextarium unum rasum frumenti et prugatum tu et successores tui michi et successores mei. Et pro hac donactione accipio a vobis pro acapte solidos II et dimidium optime monete Barchinone, et domino nostro supradicto suum tercium. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VI idus setember, anno ab incanato Dei filio M C LXXX VIIII.

Sig+num Arnallus Rodlandi, qui hoc donum libentes feci, firmavi testesque firmare rogavi. Sig+num Vives. Sig+num Bernardi de Arcamala. Poncius* Dei dignacione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis s+. Sig+num Raimundi de Tagamanent. Petrus* de Solario, prepositus Sancti Iohannis sig+.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

157

1190, febrer, 8

Venda. *Bernat Senaruc i el seu fill Guillem, per evitar els conflictes que tenen amb Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de*

les Abadesses, per l'explotació d'unes terres i vinyes, les venen a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir esmentat, i a Arnau, sacrista, pel preu de deu mitgeres d'ordi.

A. AMSJA (*olim* núm. 119).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 161, p. 58.
410 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Bernardus de Senaruc et filius meis Guilelmus, habuimus multas et longas contenciones cum Arnallo sacrista Sancti Iohannis de ipsis terris ac vineis quod tenebam pro sacristia Sancti Iohannis, et pro hoc, quod non potuimus facere directum, diffinimus et evachu(a) mus eas terras ac vineas domino Deo et Sancto Iohanni et domino Poncio, Dertusensis episcopo et abbati Sancti Iohannis, et Arnallo predicto sacriste, per me et per omnes meos, tibi et successoribus tuis, per bonam fidem sine enganno, ad vestrum bonum et sanum intellectum, ad omnem vestra voluntatem faciendam inperpetuum. Ita, ut ego nec aliquis de mea proienie, eas terras ac vineas non demandemus, nec demandare amplius faciamus. Et pro hac diffinicione Arnallus, predictus sacrista, donavit mihi per X m[igerias] ordei. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persisitat.

Actum est hoc VI idus februarii, anno ab incarnato Dei filio M C LXXX VIIII.

Sig+num Bernardi de Senaruc. Sig+num Ermessendis uxoris eius. Sig+num Guilelmi. Sig+num Bertrandi. Sig+num Petri filiorum eorum, qui hanc diffinicionem liberam fecimus, firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Viciati. Sig+num Arnalli de Quintana. Sig+num Guilelmi de Oriola.

Petrus* sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

FUNDACIÓ NOGUERA

158

1190, agost, 30

Capbreu. *Capbreu dels censos que els homes de Cardils [Bellver de Cerdanya] han de fer al seu senyor, que és el paborde de Tregurà. Aquestes contribucions s'especifiquen en quartals, en sesters o en esmines d'ordi o de civada, en quarters de moltó, en fogasses, en canades de vi, en gallines, en pollastres... la quèstia es paga en moneda. Agrupats al final del document,*

s'enumeren els censos específics pel cultiu de la vinya i, també, la llicència que es concedeix a uns quants perquè puguin veremar al mateix temps que es veremen les vinyes pròpies del senyor.

A. AMSJA.
B. AMSJA, còpia del segle XIII, fragment en català.
C. AMSJA, còpia de l'any 1321.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 169, p. 60.
150 × 400 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est memoria de censum quod homines de Cardils debent facere ad seniore [...]. Guilelmus de Cardils: quartals III dordi, sesters II de segla ras, pols III, galines II, migerias III de vi pede prim, fogaces II, denarios II solidos de questa, mig carter de mouton. [Mansum de] Ferrer de (Cardils): quartal I de civada, fogaça I, galina I, de vi canades I, XV denarios de questa. Mansum de Bernardus de Cardils: quartal I et mig dordi, sesters II de segla ras, galines II, pols II, dos solidos et mig de questa, migeres V de vi, fogaçes II, quartus de mouton. Iohannes de Cardils: quartal I dordi, denarios X de questa. Item A. de Planel: sesters II de segla, dordi I, questa XVIII dines, de vi canades II, et miga fogaça I, galina I, pol I, in anno tercio mig carter de mouton annuatim. Item Ermengadus de Planel: II sesters de segla et I dordi, denarios XIII, fogaça I, galina I, mig carter de mouton, de vin canades II, et miga pol I secundum A. des Planel. Langoart de Planel: IIII dines, pol I secundum Ermengaudo. A. de Vila Vedra: I esmina dordi vilela, I pol. R. de Venteyiola de Ger, cum heredes suos: esmina I dordi. Cerdan de Cortz: I esmina dordi. G. de Solde Vila Sancta Maria: sester I coren dordi. R. Iohanne esmina dordi I corrent. Berengario de Pratz cum suos heredes: quartals II dordi, sesters IIII de segla ras, de vi canades V, II solidos et mig, de questa iuntols de mouton I, galines II, fogaces II. Vilar de Cler, P. de Socasa: seter I d'ordi. Guilelmi de Sala: pol I. P. de Sadila: sesters dos dordi. P. Jover: seter I dordi. A. de Aniula cum suos heredes: sester I dordi. De Sobrequer quartal I dordi. Capellanus: I esmina dordi, de tesquer I esmina (dordi). Villa de Gesul cum suo herede (en) Guila: sester (I dordi). Iaspert: sester I ras dordi. Mansum de A. Poncz de Maranges: sester I. Vilar de Orden Seniofredi cum suo herede: sester I dordi, pols II. Mansum de Valgers cum suos heredes: quartal I et sesters dos. B. de Miyavilla per mansum de Serrat: sester I. Mansum [Ferrer] cum suo heredes: I sester dordi. Taltendra, mansum de Fonte: I sester dordi cum suos heredes. P. de Migavilla: I sester dordi. R. Çabol:

I esmina. Mansum de Poncius [R.]: I sester dordi. P. Duran: I pol. Poncius Bertran: I pol. Mansum de Rivo de Gesul: I pol. Inter Bernardus et Guilelmus [de] Cardils: alberga I ad seniore. Inter homines de Pratz et de Cardils et de Planel, inter parada: et perna I (quartal) de sigalis.

Item dat Guilelmi de Cardils: quartum de camp qui est a zes Mayoles. Item dat Bernardus de Cardils: quartum de I trocio campi sui de zes Mayoles Iovel et de alio campi sui de Fanes et de alio campi sui qui est subtus mansum suum. Item dat quartum de duabus vineis quarum una est ad cap de cumba Sancti Iohannis et altera al Sol Daval. Item tenet en Baltarga I vineam a Tespiels de qua dat quartum. Item en Sala de Taltendre aliam de qua dat quartum. Item en Palau aliam de qua dat quartum. Item in vineto de Bayre tenet en Cava de Taltendre I vineam de qua dat quartum. Item en Rigatel de Taltendre alia de qua dat quartum. Item Narnau R. de Taltendre aliam de qua dat quartum. Item en Ferrer de Miyavila Dorden alia de qua dat quartum. Item in vineto de za Qera tenet en Rouger Dordan I vineam de qua dat quartum. Item en cal Dorden aliam de qua dat quartum. Item in vineto de Moia tenet en Rigatel de Taltendre I vineam de qua dat quarum. Item en Cava de Taltendre aliam de qua dat quartum. Item Narnau R. aliam de qua dat quartum. Item en Feliu de Taltendre aliam de qua dat quartum. Item en Soldevila de [Celo] tenet I vineam subtus vineas combe Sancti Iohannis de qua dat quartum. Item tenet en P. Berengarius I bonam vineam de qua dat quartum. Item tenet en Bernardus Burces I trocius de terra iusta ripum de Segre de qua dat quartum. Item tenet Nermengau de Planel I trocius de terra in eodem loco de qua dat quartum. Item est certum et manifestum recepit et consuevit recipere quod dominos de Cardils recepit et consuevit recipere, in omnibus vineis plantatis infra istos terminos, et cunc in illis que de noveo plantantur ibidem, et in qualibet illarum et bonum cep in signum domini, exceptis illis que dant quartum, pro eo quia fuerunt de tenedone et possesione mansorum Bernardus et Guilelmus de Cardils, et mansorum sine bordarum den [Aam], et den Ermengou, et den Langart des Planel, et mansi des Casals de Respiels, et mansorum F. et Iohannis de Cardils de Perits, videlicet sicut aqua decurrit de sumitate montis sive rupium de za Qera, versus vinetum vocatum de za Qera sobre Cardils, et sicut aqua decurrit de summitate rupium sive montis de Bayre versus vinetum vocatum de Bayre et versus mansos de Cardils. Et sicut

aqua decurrit de summitate montis sive rupium de Qeraut versus vinetum de Bayre et de Raspiels, et versus torrente de Raspiels, pro quibus mansis sive bordis de Perits, scilicet, Iohannis et F. de Cardils, et den [Aam], et den Ermengou, et den Lenguart dez Planel, et mansi des Casals de Respiels, faciunt censum panis et vini, denariorum, mutornis, gallinarum et pullorum, domino de Cardils, Bernardus et Guilelmi de Cardils, A. et B. Buges et cum R. de Prats et Nestrada de Tarteris. Et ideo non donant dictum cep de vineis quas ipsi tenent et habent licenciam sive laer vindemandi, quando dominis de Cardils facit vindimiare vineas suas. Et nulius alius debet collagere sive vendimiare in dictis vinetis quo usque dominis de Cardils fecerit vindimiari vineas suas et collageri dictos ceps.

Bernardus namquam de Cardils et Guilelmi de Cardils et Arnallus de Planels, nos omnes iuramus et testificamus ita esse sicut superius scriptum est.

Actum anno Dominice incarnacionis M C XC, III die kalendas september.

Andreas scripsit hoc *(senyal)* die et anno prefato.

Gros data aquest document de l'any 1193.

159

1190, desembre, 8

Donació. *Ricard dóna a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la propietat del Pont, que havia pertangut a Ramon Cellerer, el seu avi, que inclou les cases situades al cap del pont i una vinya, que s'estén des del pilar del pont fins a la vinya d'en Riera i des del riu Ter fins al camí públic que passa just per sobre les cases esmentades.*

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 566.
B. Canalars I, f. 36, núm. 10 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 164, p. 59.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Ricardus, grata ac spontania voluntate, et cum magnis gaudio atque consilio omnium amicorum meorum, diffinio et dimitto ac trado vobis Poncio, Dei dignatione Dertusensis episcopo et abbati Sancti Iohannis successoribusque vestris, ipsum meum honorem de Ponto, quem honorem Raimundus Cellerarius, avunculus meus, tenebat

per Sanctem Iohannem, et ad diem obitus sui dimisit michi sicut ille dimissit michi. Ita ego diffinio vobis totum, scilicet, ipsas domos que sunt in capite de ponto, et ipsa vinea sicut modo totum terminatum est, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis et affrontationibus sicut modo affrontat de ipso pilario de ponto usque in illa vinea de Riera, et de Ticerio usque in via publica que est supra ipsas predictas domos. Ita diffinio et trado Deo et Sancto Iohanni et vobis atque successoribus vestris ad omnes vestras voluntates faciendas in perpetuum sine omni retentu. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VI idus december, anno ab incarnato Dei filio M C XC.

Sig+num Richardi, qui hanc diffinicionem libente facio et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Petrus Guilelmi de Prato. Sig+num Arnalli Ferrarii. Sig+num Raimundi de Casellis.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

160

1190, desembre, 12

Venda. *Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Vives la propietat del Pont, la qual Ramon Cellerer i el seu nét Ricard l'havien tingut pel monestir i, solemnement, la hi havien donat. Aquesta propietat consisteix en cases i vinyes situades des del pilar del pont fins a la vinya d'en Riera, i des del riu Ter fins a la via pública, per sobre unes cases i un colomar. Per aquesta propietat, que Vives la pot donar, vendre o empenyorar, en paga 100 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 463).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 165, p. 59.
230 × 280 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Poncius, Dei dignatione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis, consilio ac voluntate fratrum meorum, dono et trado tibi Vives ipsum nostrum honorem de Ponto, quem honorem Raimundus Cellerarius tenuit et habuit per Sanctum Iohannem in omni vita

sua, et ad diem mortis donavit et dimisit Richardo nepoti suo, et sicut ipse prefatus Richardus diffinivit et dimisit nobis ipsum predictum honor[em], in presentia multorum probonorum, hominum, et in ipsa karta quod ille fecit et firmavit nobis pro diffinicione resonat. Ita donamus et tradimus tibi Vives, ipsum honorem de Ponto, scilicet, ipsas domos que ibi sunt, et ipsa vinea, sicut modo terminata est de ipso pilario de ponto usque in vinea de Riera, et de Ticerio usque in via publica que est supra domos, et supra columbarium, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus et affrontationibus suis, sicut melius Raimundus Cellerarius predictus habuit et tenuit in vita sua usque ad mortem. Ita habeas tu, sine contradimento, tocius hominis ad omnes voluntates tuas faciendas, scilicet, donandi, vendendi, impignorandi cui volueris, tam in vita quam in morte, sine omni retentu, salvo iure Sancti Iohannes inperpetuum. Et pro hac donatione accepimus a te pro acapte CCCC solidos denariorum, monete optime Barchinone. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc II idus december, anno ab incarnato Dei filio M C XC.

Poncius*, Dei dignacione, Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis S +. Sig+num Berengarii* chamerarii. Petrus* de Solario prepositus Sancti Iohannis sig + num. Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Raimundi* de Angles. Sig+num Raimundi* de Tagamanent. A[rnalli] prior subscribo. Sig+num Richardi*. Sig+num Raimundi* Katelli. Raimundus* de Urgello sig+num. Sig+num Bernardi* de Arcamala. Sig+num Iohannis* de Riera. Sig+num Petri Guilelmi* de Prato. Sig+num Raimundi* de Casellis.

Petrus* sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

161

1191, octubre, 27

Reconeixement de béns. *Pere Mir de Riera i els seus fills reconeixen que ells, les cases de la Riera i un conjunt de terres, horts i comes pertanyen a Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a Pere de Soler, prepòsit del monestir, i que per aquest motiu han de satisfer la tasca del pa i del vi. També, l'abat-bisbe i el prepòsit els indiquen que han de pagar un cens consistent en tres*

gallines i 6 diners, a més dels serveis que a tothom correspon de fer pel seu senyor.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 600.
B. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 600 dupl.
C. Canalars I, f. 36, núm. 11 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 166, p. 59.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Petrus Mir de Riera et filius meis, Petrus, et Petrus, et Arnallus, et Raimundus filii iamdicti Petri, recognoscimus Deo et Sancto Iohanni corpora nostra et domos de Riera; et sunt ipsas domos in una petia terre, et tenet de torrente usque in capite de Puiol, et est ipsa terra de Sancto Iohanne; et recognoscimus unam peciolam terre similiter ad Macanera, et aliam peciam terre in clot de Chosta Domenega, et aliam peciam ad Pontarro, et aliam a Petradii, et aliam peciam in predicto loco de Petradio, et aliam ad Pla de Sunier et clot de Chorts, et unam chomam qui tenet de cloto de Chosta Domenega usque ad alodium de Boxedera, de quibus peciis terre debemus donare Sancto Iohanni fideliter tascham panis et vini. Omnia vero suprascripta que nos tenemus recognoscimus Deo et Sancto Iohanni et vobis Poncio, Dei dignatione Dertusensi episcopo et abbati Sancti Iohannis et Petro de Solario preposito, et omnibus aliis fratribus eiusdem loci. Et ego Poncius iamdictus episcopus et abbas et Petrus iamdictus prepositus, consilio ac voluntate aliorum fratrum Sancti Iohannis, donamus et laudamus vobis iamdictis ipsas domos de Riera, cum suis tribus orta, liber pro casalatico, et prephatis suprascripstis domibus, cum ortalibus et cum aliis terris; dabitis Sancto Iohanni pro censu cum vestro parcer gallinas III, vel VI denarios, et facietis inde servicia que homines deberit facere domino suo. Et propter hoc venimus vobis, cum ad bonum finem et concordiam, de omnibus rebus salvo directo Sancti Iohannis. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc V kalendas october, anno ab incarnato Dei filio M C XC I.

Sig+num Petrus Mir. Sig+num Petri filii eius. Sig+num Petri et sig+num Arnalli et sig+num Raimundi filiorum Petri. Petrus* de Solario, prepositus Sancti Iohannis sig + num. Sig+num Berengarii chamerarii. Sig+num Raimundi de Tagamanent. Sig+num R[aimundi] de Angles. Poncius* Dei dignacione Dertusensis episcopus et abbas Sancti Iohannis s +. Raimundi* de Urgello sig+num.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su [*sic*].

FUNDACIÓ NOGUERA

162

1193, abril, 3

Conveni. *Arnau de Corsavell, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per solucionar els conflictes que té amb Bernat Devesa, batlle seu i responsable de l'administració dels béns de la sagristia, i d'acord amb Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir esmentat, confirma la possessió de la batllia de la sagristia a favor de Bernat, li assigna les rendes que en pot percebre i li amplia la seva jurisdicció; a canvi, Arnau rep de Bernat 40 sous de Barcelona i la vinya de Senar, on viuen Bernat i la seva esposa* Alla*, els quals, finalment, presten jurament de fidelitat al sacrista.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de mitjan segle XIII (*olim* núm. 468).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 168, p. 60.
180 × 220 mm. Estat de conservació regular a causa de la pèrdua de l'escriptura al marge esquerre.

Hoc est translatum ab autentico sue fidele suptum cuis tenor talis est. Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Arnallus de Curzavele sacrista Sancti Iohannis habui multas et magnas contenciones cum Bernardo de Devesa, baiulo meo sacristie, de quibus affirmabat rebus et clamabat pro suo iure quod debebat habere pro suo redecimo sacristie et de aliis rebus. Unde ego Arnallus sacrista, cum consilio ac voluntate dompni nostri Poncii, Dei dignacione, Dertusensi episcopi et abbatis Sancti Iohannis et aliorum fratrum meorum, venio et facio vobis, Bernardo de Devesa, baiulo meo, et filiis tuos omnique tue proienici imperpetuo, tali diffinicionem ac consolacionem. Ut deinde maneatis semper [mecum] successoribusque meis post me pacificati et consolati in pace. Ita quod ego Arnallus, iamdicti sacrista, cum consilio fratrum meorum, [laudo] et concedo tibi Bernardo de Devesa omnique tue posteritati omni tempore, ipsam baiuliam sacristie sicuti ut accipiatis pro omnibus locis [redecimum] vestrum partem ipsum vineal Barricho, et ipsos qui sunt super flumen Ticerii et de Arzamala, unde habeatis pro emendacione redicimarum ex ipsis [vineals], vinadas tinarum sacristie set de blad habeatis vestrum redecimum et in super habeatis vestrum redecimum de omnibus ortis qui sunt in honore ac Iohannis de Riera, et de ipsis qui sunt in cimiterio et in vineal Barricho simile, et de ipsis qui [nupro] fuerunt nec in honore sacristie conpositi et de vendicione ortis et

de denariis paschale ciri, et de festis vigiliarum ecclesie omnium et de ipsa cera de censu que [con...vistis] de toto sicut suprascriptum est habeatis vestrum redecimum. Et in super dabimus vobis singulis annis pro camisiam et pro [femoralias] et pro cabacas et pro soladge, IIII m[igerias] de ordeo, et I de cibaria, et sunt V m[igerias] et de denariis de chesta habeatis II solidos et afonus [vero] fenabimus cum duas vices [au..] in messis et in vindemiis et ipsos boths de vino adducendivit ematis eos cum nostro consilio si dum laboravintis et fecintis in negociis sacristie dabimus vobis vestrum victum honorifice sicuti unusquisque dies [... adduxint] et iumente similer. Et ego Bernardus de Devesa et uxor mea Alla et filius nostri Ripol, bona et grata voluntate, diffinimus et [evacuamus] domino Deo et Sancto Iohanni et vobis Arnallo sacriste, ipsam nostram vineam de Senar, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis, in quam vineam habetis modo nostras domos compositas, et nos liberavimus eam vineam vobis ad omnes voluntates vestras faciendas inperpetuum. Et ego prephatus Arnallus sacrista, pro ipsa diffinicione ipsum vinee, dono vobis pro emendacionem, ut habeatis singulis annis in ipsas vineas de Guilelmo Cunil de Gisso omne redecimam, et de ipsam vinea Torrentis Rivo fecerem similer, et in ipsam melioracionem quod ego habeo factam in Senar, dono vobis omne redecimum in ipso manso. Et dum fecero vinum in ipso nostro manso de Senar ego [pagabo] vos de ipsas vindadas vel de compra initam tantos racemos in tinas sacristie quantos ipsos de Senar fuerint, et de ipso (blad) de luminaria ut solvatis nobis annuatim I m[igeria] ad migeriam veteram vos pactatum. Et [qua] adduxintis ipsum expletum de Basso, et de Avellana Corba, et de Lazers, et de Senar nos [...] dabimus vobis adiutores cum iumentis. Et pro ipsa baiulia dabitis nobis singulis annis porcum unum, precii II solidos, et pro ipsam baiulia habetis vestrum redecimum per I gallines II et berbicem I, cum suo velor et [servici]. Et per hac omnia suprascripta ut vos firmitur melius habetis, ego Arnaldus sacrista accepi a vobis XL solidos monete optime Barchinone semper factos et per [...] habetis omnem canem. [Item] iuro ego Bernardus de Devesa tibi domino meo Arnallo sacriste et successoribus tuis, quod ab hac die in antea semper [sim] fidele in dicti et fectis, et convenio tibi et successoribus tuis quod de tuis directis supradicte baiulie non regneam, nec faciam retinere partem vel partes laboratoribus vel labora[tiabus] vel alicui persone, set omnia integriter adducam vel adducere faciam sacristie, et ibi

accipias tuum redecimum fideler per hanc licenciam [aligna] si necesse [fuerit] dum teneris expletum, usque ad unam civadam, donandi vel mediam q[uartera] de alio blad vel de uno cuietor racemorum, vel medium canadel de vino, omnia que superius [sunt] scripta aixi o tenre o antendre si Deus me adiuvet et ex facto sancta evangelia. Si qui hoc violaverit un duplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc III nonas aprilis. anno ab incarnato Dei filio M C XC III.

Sig+num Berengario de Devesa. Sig+num Alle uxoris eius. Sig+num Rivipulli filii eius, qui hoc laudamus et firmamus (et) testesque firmare rogamus. Sig+num B. Ferrarii. Sig+num Gramatici. Sig+num Olivarii, nos qui sumus testes huius rei. Sig+num Arnalli sacriste. Petrus de Solerio prepositus Sancti Iohannis. Sig+num Sig+num Berengarii camerarii. Sig+num Raimundi de Angles. A[rnalli] prior subscribo. Sig+num B[erengarii] helemosiarii. Sig+num B. de Castilione.

Petrus sacerdos, scripsit hoc cum literis suprascriptis in XVII linea et in XXX et in linea supraspositi et statim in alia linea rasum et emendatum [die et] anno quo su+pra.

163

1193, setembre, 19

Restitució de béns. *Bernat de Navata, en presència de Berenguer, arquebisbe de Tarragona, restitueix a Pere de Soler, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el mas Prat, situat a la parròquia de Sant Martí de Peralada, el qual ja havia estat donat per la seva mare Maria, a canvi de 60 morabatins lupins d'or.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1259 (*olim* núm. 332).
C. Canalars I, f. 150, núm. 5 (sac 18).
D. Llibre de la Sivella, f. 16.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 170, p. 61.

180 × 400 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fidelum sumptum VIIII kalendas iunii anno, Domini M CC L nono, ita incipiens: In Xristi nomine. Sit notum cunctis. Quod ego Bernardus de Navata, bono animo et

spontanea voluntate, dono, laudo atque concedo, et inperpetuum diffinio, absolvo penitus et evacuo ab remedium anime mee et parentum meorum, in presencia domini Berengarii, Terrachonensi archiepiscopo, domino Deo et domini Sancti Iohannis de Ripol et tibi Petro, preposito et successoribus tuis et universis fratribus eiusdem loci, presentibus et futuris, totum mansum de Pratis, constitutum infra parrochia Sancti Martini de Petralata, quem olim mater mea, domina Maria de Petralata vobis dedit, et quam nunc inhabitant Arnallus Ros et fratres sui, cum omnibus pertinenciis suis, cum ingressibus et regressibus, culto et heremo, cum aquas, pascuis, arboribus, cum collibus, vallibus, planis et montibus, cum habitatoribus masculis et feminis, et ceteris universis qua aliquo modo vel aliqua potest dici vel nominati possunt, vel ad ipsum mansum pertinere, vel eo quoquo modo aliqua pervenire. Hanc autem donacionem et diffinicionem ego, Bernardus de Navata, facio vobis predictis sine omni dolo et engan, sicut melius et sanus dice et intelligi potest, ad vestrum vestrorumque perfectum. Et iamdictum mansum, cum omne iure suo et hominibus et feminis omnibus qui ibi sunt, vel nunqua erant, de meo iure et posse in vestros vestrorumque ius dominium et plenam potestatem per hanc scripturam ex toto trado, transfero atque transmitto, sine omni meo meorumque potentu ad habendum et possidendum, plene et libere, semper ad omnes voluntates vestras inde faciendas. Pro hac vero donacione et absolucione, ut hoc omnia predicta, semper firmius et securius habeatis, accipio de bonis iamdicte domus LX morabatinos lupinos, boni auri et iusti pondis, quos omnes iam de manu tua preposite mee recepisse confiteor et cognosco.

Actum est hoc XIII kalendas octobris, anno Dominice incarnateroris [*sic*] M C XC III.

Sig+num Bertrandi de Navata, qui hanc donationem et difficionem facit et a testibus firmari rogat. Sig+num Gaufridi de Rochabertino, qui hoc totum laudat et firmat. Sig+num Raimundi de Iuiano. Sig+num Bernardi de Fuxano. Sig+num Vives. Sig+num Bernardi Guilelmi. Sig+num C. Surdi. Sig+num Dalmacii de Crexello. Sig+num Bernardi de Solans camerarii. + ego Raimundo de Rochabertino, abbas Sancti Felicis, confirmo. + Berengarius, Terrachonensi archiepiscopi.

Ego Ferrarius, notarius domini archiepiscopi, hoc scripsit et supraposui in II linea, ubi dici diffinio, die et anno prefixo.

164

1193, novembre, 7

Venda. *Bernat Oliver de Puigrodó ven a Arnau de Corsavell, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 20 sous de Barcelona, un cens que havia comprat al seu germà, Guillem Ferran de Puig-rodó, que estava format per les aportacions que rebia de Ramon Aguder i la seva esposa Guillema, de Garsia i de Joan Jordà. Així mateix, Ermessenda Barricona, esposa de Guillem Arquimbau, també ven al sacrista esmentat, pel preu de 50 sous de Barcelona, els 5 sous de cens que rep d'uns horts situats a la vinya de Barricó, al solell del riu Arçamala.*

A. AMSJA (*olim* núm. 198).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 171, p. 61.
220 × 270 mm. Bon estat de conservació, malgrat la pèrdua de suport a la banda esquerra del document.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Olivarius de Podio Rotundo, grata et spontanea voluntate, vendo et trado tibi domino meo Arnallo, sacriste Sancti Iohannis, per XX solidos monete optime Barchinone videlicet: ipsum meum censum quod ego emi, cum vestra voluntate, Guilelmi Ferrandi de Podio Rotundi, fratris mei et omnium suorum, scilicet, XX denarios, quos denarios Raimundus Aguder et Guilelma uxor eius et sui dabunt nobis singulis annis IIII denarios, et Garsia et sui VI denarios, et Iohannis Iorda et sui post eum X denarios, et ita sunt XX. Censum autem iamdictum trado de mea iuram postestate ad omnes vestras voluntates faciendas inperpetum, sicuti ut ego nec aliquis ex nostra consaginita ipsum censum amplius non requiramus nec requirere faciamus sed habeatis et accipiatis annuatim ipsum censum omni tempore ad [vestrum] bonum et sanum intellectum in pace. [Dicti] vendicione autem facta et suprascripta me teneo bene esse paccatum a vobis de [ipsius] iamdictis XX solidos, quos ego accepi de vestris manibus in meis. Hoc dictum ego Ermessendus Barrichona, gratis [et mea] voluntate et consislio mariti mei Guilelmus Archiballi, vindimus tibi domino nostro Arnallo, sacriste Santi Iohannis, ad omnes vestras voluntates faciendas inperpetuum per L solidos monete optime Barchinone, quos denarios modo accepimus a vobis de vestris manibus propriis [a nostris] unde sumus modo bene esse paccati, scilicet, ipsum nostrum censum pertinere V solidos de ipsis nostris ortis, qui sunt in vinea [de] Barricho, in solada iuxta flumen de Arcamala. Hoc censum

iamdictum vindimus vobis ita per nos et per omnes nostros ex [nostra] consanginitate ut magis non demandamus eum nec demandas faciamus set habeatis et accipiatis eum singulis [annis] omni tempore in pace. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VII idus november, anno ab incarnato Deo filio M C XC III.

Sig+num Bernardus Olivarii de Podio Rotundo, qui hec vendicio libentes feci, firmavi et testes firmare rogavi. Sig+num Guilelmus Ferrandi, fratris eius. Sig+num Ermessendi Barrichone. Sig+num Guilelmus Archiballi maritus eius, qui hanc vindicionem fecimus, firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Bernardus Olivarii de Devesa baiuli. Sig+num Vives. Sig+num Bernardus Guilelmi. Sig+num Gramatici.

Petrus sacerdos scripsit hoc die et anno quo su+pra.

165

1194, maig, 6

Restitució de béns. *Bernat de Sanarús restitueix a Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la vinya de la plana de Sanarús pel preu de 10 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 88).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 175, p. 62.
280 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Cuncti homines cognoscant. Quod ego Bernardus de Sennaruc, dimitto et evacuo domino Deo et Sancto Iohanni et tibi Petro, gratia Dei, abbati Sancti Iohannis et omni conventui eiusdem loci, per me et successores meos et per omnem parentelam meam perpetuo, eam vineam de Plana de Senaruc, quod ego iam dudum tenebam per Sanctem Iohannem; ut in ea vinea non requiram, nec requirere faciam, nec demandem, nec demandare faciam, alicui persone per nulla voce nec per nullo ingenio; set ea sit solida et libera perpetuo de vobis et eo cuicumque dare volueritis, cum exitibus et regressibus suis. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat. Et ut melius habeatur accipio a vobis X solidos monete Barchinone.

Anno ab incarnacione Domini M C XC IIII, II nonas mady. Actum est hoc.

Sig+num Bernardi de Sennaruc et sig+num Guilelme filie eius, qui hoc libenter laudamus, firmamus testesque firmari rogamus. Sig+num Bernardi filii eius et sig+num Guilelmi filii eius. Sig+num Bernardi Guilelmi. Sig+num Bernardi de Arcamala, qui huius rei testibus sumus. Sig+num Iohannis Terradel. Sig+num Petri de Charameles.

Petrus* levita, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

166

1194, maig, 19

Restitució de béns. *Bernat de Sanarús restitueix a Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, una paret situada sota les cases del sacrista, al solell del camp conegut com Senar, al costat del riu Ter, i una devesa, a la baga de Sanarús, tot pel preu de 5 sous.*

A. AMSJA (*olim* núm. 89).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 176, p. 62.
210 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Bernardus de Senaruz et filius meis Bernardus et filia mea Guilelma bona [et] grata voluntate, per nos et per omnia parentela nostra, reddimus et diffinimus Deo et Sancto Iohanni inperpetuum et tibi Raimundo sacriste, ipsam fronteram que est subtus vestras domos, ad solum de ipso campo usque in Ticerio, in loco qui [dicet] de Senar, et unam peciam terre que est supra devesam, in bago de Senarucz; ita reddimus et diffinimus tibi prefato Raimundo et successoribus tuis ipsam fronteram et ipsam peciam terre de Senarucz ut amplius non demandemus nec demandare faciamus, sed per cuncta secula ab hodierna die in antea habeatis et teneatis totum in pace. Quod in super habetis habetis unam peciam terre transactas nostra domos de Senarucz, iuxta torrente, et est de sacristia, sicut modo ego Bernardus de Senarucz iamdictus habeo nobis terminatam. Quod pro hac diffinicione accepimus a te Raimundo sacriste V solidos optime monete. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc XIIII kalendas iunii, anno ab incarnato Dei filio M [C] XC IIII.

Sig+num Bernardi de Senarucz. Sig+num Bernardi. Sig+num Guilelme filiorum eius, qui hanc diffinicionem fecimus, reddimus,

firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Bernardi de Devesa baiuli. Sig+num Marti de Oriola. Sig+num Bernardi de Rama.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

167

1194, agost, 10

Venda. *Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Pere de Puig i a la seva esposa Pugesa, pel preu de 3 sous i 4 diners de Barcelona, la tercera part d'una feixa pròpia del monestir, de la qual les altres dues estan establertes a Arnau d'Àrea i Joan de Verdera. Per aquest establiment, Pere de Puig ha de pagar un cens anual que consisteix en la dècima, la primícia, la tasca, la quarta part de la cussura i un parell de gallines, que ha de fer efectiu entre Carnestoltes i Pasqua.*

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 177, p. 62-63.
210 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Petrus, Dei gratia abbas Sancti Iohannis, consilio ac bona voluntate fratrum eiusdem ecclesie, dono tibi Petro de Podio uxorisque tue Pugeses et posteritati vestre inperpetuum, terciam partem de ipsa fexa, qua simile habetis cum Arnallo de Area et Iohanne de Verdera, cum exitibus et regressibus suis, salvo iure Sancti Iohannis. Tali pacto volueritis ab bosche vel ad laborationem; sed tamen si ibi laboraveritis dabitis inde decimas et primicias, et taschamm, et terciam partem cussure, et annuatim pro censu simile, cum parceribus par gallinarum, scilicet, ab Carniprivium vel ad Pascha; et si quis ibi aliquid vobis forifecerit, (dabit) abbati Sancti Iohannis V solidos, et post ea faciet directum. Et affrontat ipsa iamdicta fexa ab oriente et ab occidente in terra Petri Girberti, et a meridie in fexa Raimundi de Canele, et vero circii in fexa de abbate. Et pro hoc dono ut inperpetuum firmius habeatur accipio a vobis III solidos et IIII denarios Barchinonensium. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII idus augusti, incarnationis Xristi anno M C XC IIII.

Petrus* abbas Sancti Iohannis sig+num. Sig+num Raimundi Gaudatli. Sig+num Arnalli de Biania. Sig+num Olivarii de Pino-

sis. Sig+num Arnalli Iohannis preberi, qui huius rei testes sunt. Sig+num Guilelmi de Olina baiuli.

Guilelmus Geraldi sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

168

1194, setembre, 16

Restitució de béns. *Hug de Mataplana i els seus fills, Huguet i Ramon, restitueixen a Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la dècima dels masos Lloberes, Solana de Rovira i Solà de Querol.*

A. AMSJA (*olim* núm. 366).
B. AMSJA, Llibre de la Sivella, f. 8.
a. GROS. L'Arxiu... núm. 178, p. 63.
120 × 240 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cuncti presentes et futuri. Quod ego Ug de Mataplana, consilio ac bona voluntate filiorum meorum, videlicet, Uget et Raimundi, et aliorum amicorum nostrorum, recognosco decimum trium mansum, scilicet, mansuum de Loberes, et de Solano de Rovira, et de manso de Sola de Sola de Cherol, esse de iure Sancti Iohannis; de [preterea] reddo et dono, diffinio et evacuo predictum decimum de ipsis tribus mansibus, per me et omnes successores meos, Deo et Sancto Iohanni Rivipolli in manu domini Petri, gratia Dei, abbatis Sancti Iohannis et in presencia omnium clericorum eiudem ecclesie et aliorum proborum hominum. Sub tali condicione: quod ego vel aliquis ex nostra consanguinitate nostra inprescriptum decimum aliquid non requiramus, nec requirere faciamus, nec demandemus, nec demandare faciamus, set sit semper solide et libere Sancti Iohannis sicut propria et iusta dominicatura (et) perpetuo sit omnis nostra demandacio ipsius decimi exclusa atque extincta. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Anno ab incarnacione Domini M C XC IIII, XVI kalendas october. Actum est hoc.

Sicuti superius resonat ex decimo sic concedimus primiciam esse Sancti Iohannis. Sig+num Ugonis de Mataplana. Sig+num Ugonis et sig+num Raimundi filiorum eius, qui hoc laudamus, firmamus testesque firmari rogamus. Sig+num Guilelmi de Salis. Sig+num Bernardi de Vinea. Sig+num Arnalli de Castlar. Sig+num

Bertrandi de Bago. Sig+num Petri de Devesa. Sig+num Guilelmi [...da] preberis. Sig+num Guiriberti de Pardinella.

169

1194, novembre, 28

Venda. *Bernat de Navata, amb permís d'Alfons, rei d'Aragó, ven a Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la vila de Tregurà pel preu de 3.000 sous de Barcelona. La venda inclou tots els drets i propietats que Bernat posseïa i que tenia infeudats a Ramon Carbonell, inclosos dins d'un extens terme, a més dels drets de pastura als boscos de Tregurà i els que disposa des de Camprodon fins a la coma de Vaca, i des del coll de Pardines fins a Setcases.*

A. Original no localitzat.
B. ACRI-ACM; còpia en paper de l'any 1417 (*olim* núm. 2565).
C. Canalars I, f. 44, núm. 77 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 174, p. 62.

Hoc est transumptum bene et fideliter, visi cum auctoritate et decreto instrumentis, de verbo ad verbum, sumptum a quodam publico et autentico translato decreto et in pergameno redacto, sumpto a quodam antiquo publico cetero et integro instrumento non viciato, non cancellato, neque in aliqua eius parte suspecto clauso, quos et tavellionato per discretum Anthonio Serra, notario publicum Rivipullense, auctoritate venerabile conventis monasterii eiusdem, cuius tenor sequitur et est talis. Hoc est translatum de verba ad verbut sumptum fideliter a quodam antiquo publico instrumento, sincero et integro, non viciato, non cansellato, nec in aliqua sui parte suspecto cuius tenor talis est. Sit notum cunctis. Quoniam ego Bernardus de Navata, cum assensu voluntate et consilio domini mei Ildefonsi, regis Aragonetium et omnium amicorum meorum, spontanea voluntate vendo et in presenti trado tibi, Petro, abbati ecclesie Sancti Iohannis Rivipullen et conventui eiusdem ecclesie, et omnibus successoribus vestris in perpetuo, sine omni retentu, total villa meam de Tregurano, cum omnibus terminis suis et cum omnibus dominationibus quas ibi habeo et habere debeo, sine servitutibus atque exactionibus, sine pascuis, bosquis, molendinis ductibus et reductibus, et cum omnibus heremis, calmis, cultis et incultis; sunt terminatur et affrontat versus orientem a flumine de Palomeras, iuxta castrum de Castlar usque in flumine de Pontiro,

ubi vertior in flumine Tizerii, et usque meridie ascendit per rupe de [Mice] et serram de Cros usque in posio de Medianello, sicut aqua discurrit usque villam de Tregurano, in flumine de Pontiro, versus vero occidents (per ...) usque in flumine de Fiederii, et revertitur versus septentrione usque in capite fluminis de Palomeriis, quod discurrit inter pertinentias et adiatentias termini de Castlar et de Tragurano et dividit usque in flumine Ticerii. Pro precio trium millum solidorum Barchinonensis. Tali modo vendo vobis predictam villam meam, cum supradictis affrontacionibus inclusam et omnem honorem infra eiusdem existentem, ut habeatis et possideatis eam ad omnem vestram voluntatem faciendam in perpetuum, cum omnibus feudis et alaudiis et baiuliis et cum hominibus et feminis et domibus, ortis, ortalibus, turris, torralibus et campis cultis et incultis, et cum omnibus aliis que dici ut excogitari possint, sine omni retentu, ad libitum vestrum et voluntatem perpetuo faciendam inde preter feudum que Raymundus de Cabonellis tenet per me in eadem villa, pro qua pecunia sed confiteor me in presenti iamdictam pecuniam de manibus vestris propriis recepisse; et renuntio omni exceptioni et iuri tam divino quam humano et maxime etati quo non possum de cetero contra vos opponere. Et promito et obligo me vobis predictis et omnibus successoribus vestris, per me et successores meos, de omni evictione. Et ut faciam vobis iamdictam vendicionem bonam et non decipiam vos nec decipi paciat, et concedo vobis et successoribus vestris quod milites, qui nunc tenent per me feudos, vel alii homines cuiuscumque conditionis sunt, qui aliquid teneant in eadem villa et in eodem honore, sine sunt baiuli sine alii teneant illos per vos et omnes successores vestros, et in presentiarum accipiant illos per vos et faciant vobis [homagium] sine omni contradictione et etiam servicia que michi faciebant et antecessoribus meis. Et rogo dominum meum regem Aragonum ut si aliquius, per me vel parentum meorum voce, prefatam vendicionem voluerit resindere vel in eadem villa sive honore voluerit vobis aliquid emparare rapere vel auferre ut ipse deffendat vos semper et honorem illum. Preterea concedo vobis iamdictis, in hanc vendicione, quidquid debent facere homines des Castlar et de Iuicents et de Nure et de Ceos pro pasturis et boschis de Tragurano quod faciant vobis in festo sancti Iohannis et sancti Michaellis. Et iterum concedo vobis iure [huius modi] vendicionis quicquid habeo vel habere debeo quocumque iure vel ratione a Campo Rotundo, usque ad Comam de Baccis et a Collo Pardinarum usque ad villam Septem Casarum.

Actum est hoc quarto kalendas decembris, anno ab incarnacione Domini M C XC IIII.

Sig+num Bernardi de Navata, qui hoc firmat et laudat, fimari rogat. Sig+num Raymundi de [Susano]. Sig+num Dalmacii de Palaciolo. Sig+num Raymundi de Carbonellis. Sig+num Raymundi de Castlan. Sig+num Guillermi de Castlan. Sig+num Ilde[fonsis] regis Aragonum, comitis Barchinonum et marchio [Pro...]. Sig+num Iohannis de Cast[...]. Raymundi de Urgello, sig+num. Sig+num Dalmacii minoris de Crexello. Sig+num Guillermi de Crexello. Sig+num Petri de Crexello. Sig+num Petri de [Crenuo].

[P...] canonicus, cui hoc rogatus scripsit cum literis supraposi-tis in XX et XXV linea, die et anno quo supra.

Sig+num mei Bernardi de Vinea, habitatoris ville Rivipulli, diocesis Vicensis, auctoritate serenissimi domini mei Aragonum regis, notarii publici per totam Cathalonie qui [...] me et teste subscribo.

Sig+num Petri de Area, habitatoris ville Rivipulli, diocesis Vicensis, auctoritate regia notarii publici per totam Cathalonie principatum testis. Et nos, Petrus de Campo, [...] iudex ordinarius curie Rivipulli huic translato tamquam vero e per nos cum suo originali bene et fideliter comprabato auctoritatem nostrarum iudiciariam interpovimus pariter et decretum cum nostris assueto signo. Sig+num mei Anthonii Ferran, notario publici Rivipullensi, auctoritate venerabili conventus monasterii eiusdem qui huiusmodi translatum a suo originali fideliter sumptum et cum eodem fideliter ac de verbo ad verbum per me correctum et comprobatum [...] pro dictum venerabilem iudicem ut supra patet auctoritatum et decretatum scribi feci et clausi die verum decima octava mensis iunii anno a nativitati Domini M quadrigentessimo decimo septimo.

FUNDACIÓ NOGUERA

170

1195, febrer, 13

Permuta. *Guillem de Negons, àlies Cabrit, juntament amb els seus fills, ven a Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 162 sous, el mas Negons amb tots els seus drets i possessions. Al mateix temps i per la mateixa quantitat de diners, l'abat ven a Guillem el mas Cagers, que havia pertangut a Cabot, amb la condició que faci pel monestir*

els serveis que són costum i que prengui per esposa una filla d'en Cabot esmentat.

A. ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 715.
B. Canalars I, f. 36, núm. 8 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 181, p. 64.

Notum sit omnibus hominibus. Quod ego Guilelmus Cabrid et filii mei, videlicet, Petrus, et Iohannis, et Guillelmus, et Bernardus, vindimus vobis Petro abbati et omni conventui eiusdem ecclesie, nostrum mansum de Negos, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis, ita quod nos nec aliquis ex nostra consanguinitate nullo iure vel racione inprescipto manso aliquod habeam, requiramus nec demandemus et omne nostrum ius, quem nos in ipso habemus vel habere debemus nobis prescripstis, liberavimus et tradimus, et habeatis eum perpetuo sicuti vestra dominicatura ad omnem vestram vestrorumque voluntatem, sine omni contradimento tocius persone. Et pro hac vendicione accepimus a vobis CLXII solidos quos omnes de manu vestra recepimus. Ita LV (solidos) accepimus in denariis, et redemistis prescriptum mansum ex CVII solidos Barchinonensium. Et ego Petrus abbas, voluntate fratrum nostrorum, dono tibi Guilelmo Cabrid et filiis tuis prescriptis quondam nostrum mansum de Cagers, qui fuit condam de Cabot, cum omnibus suis pertinenciis, in precio predicti manso de Negos, cum ipsis prescriptis denariis et faciatis semper in Sancto Iohanni omni consueta servicia, exceptis conebres de Vidra, et accipiatis unam de filiabus Cabot in uxorem vel faciatis cum eis talem composicionem non debeat esse paccate. Et ego Guillelmus Cabrid et filii mei laudamus, roboramus et confirmamus vobis Petro abbati, et omnis conventui, prescripta vendicionem sicuti melius dici vel intelligi potest, ad vestrum bonum et firmum intellectum et omne nostrum ius vobis liberamus, diffinimus et tradimus. Si quis hoc violaverit in duplo conponat et postea firmum persistat.

Anno ab incarnatione Domini M C XC V, idus februarii. Actum est hoc.

Sig+num Guillelmi de Negos, qui vocatur Cabrid. Sig+num Petri filii eius. Sig+num Iohannis et sig+num Guillelmi. Sig+num Bernardi filiorum eius qui hanc tradicionem libenter et sine omni reservacione facimus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Vives. Sig+num Berengarii de Clerano. Sig+num Bernardi de Arcamala. Sig+num Guilelmi de Oulina. Sig+num Bernardi Cabater.

Petrus levita, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

171

1195, maig, 5

Venda. *Arnau de Llagostera i la seva esposa Maria venen a Jofre i a la seva esposa Clara un solar per edificar situat dins de la població de Vilafranca [de Conflent], sota els habitatges de Guillem Pellicer i [Maige], pel preu de 10 sous de Barcelona.*

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 182, p. 64.
170 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnaldus de Lagostera et uxor mea Maria et nostri, vendimus tibi Jofre uxorque tue Clara et vestris, ipsum nostrum soldumtere imperpetuum, sicut nos habemus et habere debemus inter in Villa Franca, infra staticum de Guilelmi Peliparii et staticum de Maige. Tali modo: ut vos et vestri cum habeatis et teneatis secure et potentur in sanu pace, cum ingressibus et egressibus suis, de profundo abissum usque ad celum, salvo tamen fidelitate domini regis et dominorum eidem ville et de nostro iure et dominio in vestrum vestrorumque tradimus et dominium ita ut si quis homo vel femina (per nos vel per nostros) hanc cartam vendicionis [prinque] presumserit nil ei valeat set semper firma et habilis habentur et si volueres cum nos vel nostri vendere vel impignorare vel alienare habetis licenciam salvo tamen iure predictorum dominorum; accipimus a vobis pro ac vendicione X solidos denariorum Barchinone bone monete curribilis, de quibus apud nos nichil remansit et sic habeatis nos vel homo per nos imperpetuum sine nostri nostrarumque retentu. Si quis hoc fregerit in duplo conponat postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII nonas madii, anno Domini M C XC V.

Sig+num Arnaldi de Lagostera. Sig+num Maria eius uxoris. Sig+num Arnaldi. Sig+num Petri filiorum eorum, nos qui hoc laudamus et firmamus testesque firmari rogamus. Sig+num Petri de Torrentibus. Sig+num B. de Arnaldi.

Sig+num Berengarii levita, qui hoc scripsit precepto B. clerici de Villa Francha, cum literis rasis et emmendatis et suprapositis in linea VI, die et anno quod supra.

172

1195, octubre, 21

Venda. *Guillem Ferran de Puig-rodó, la seva muller Anglesa i el seu fill Pere, venen a Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 13 sous de Barcelona, un cens de 14 sous que Guillem de Querós i Ramon de Riera els paguen anualment per raó del mas Puigrodó.*

A. AMSJA (*olim* núm. 473).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 183, p. 64.
250 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Guilelmus Ferrandi de Podio Rotundo et uxor mea Anglesa et filius nostri Petrus, grata et spontanea voluntate, vindimus vobis Raimundo, domino nostro, sacriste Sancti Iohannis, pro XIII solidos monete optime Barchinone, scilicet, X denarios denarios quos Guillelmus de Cherosa et sui donant singulis annis manso nostro de Podio Rotundo pro censu, et IIII denarios quos Raimundus de Riera donat nobis similiter pro censu, et ita sunt XIIII denarios. Et nos prefati vindimus vobis ipsos iamdictos XIIII denarios per nos et per omnes nostros ut accipatis eos singulis annis vos et successories vestri ad omnes vestras voluntates faciendas inperpetuum. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum presistat.

Actum est hoc XII kalendas november, anno ab incarnato Dei filio M C XC V.

Sig+num Guilelmi Ferrandi. Sig+num Anglese uxoris eius. Sig+num Petri filii eorum, qui hanc vendicionem fecimus, firmavimus testesque firmare rogavimus. Sig+num Olivarii. Sig+num Bernardi de Devesa baiuli. Sig+num Guilelmi de Cherosa. Sig+num Raimundi de Riera.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

FUNDACIÓ NOGUERA

173

1195, octubre, 25

Venda. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Maria, filla de Florència de Dorrius, i al seu marit Guillem, pel preu de 5 sous de Barcelona, el mas Dorrius, amb la condició que l'esmentada Florència pugui exercir l'usdefruit mentre visqui i a canvi d'uns censos, pagadors al sacrista,*

consistents en un pernil, dues gallines, dues mitgeres de civada, vint ous, dues canades de vi i la dècima, la tasca i la tercera part de la cussura.

A. AMSJA (*olim* núm. 234).
B. Canalars I, f. 76, núm. 75 (sac 10).
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 184, p. 64-65.
250 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Raimundus, sacrista Sancti Iohannis, cum voluntate fratrum nostrorum et consilio Florencie de Dorrius, donamus tibi Marie, filie Florencie et marito tuo Guilelmo et omni vestre posteritati inperpetuum, scilicet, ipsum nostrum mansum de Dorrius, cum omnibus suis pertinenciis et cum suis tenedonibus, cum exitibus et regressibus suis, sine contradimento tocius homines, salvo fidelitate Sancti Iohannis sacristie. Sub tali condicione: ut Florencia sit in iamdicto manso domina et potens atque fidelis dum vixerit. Et pro ac donatione accepimus a vobis pro acapte, ut melius firmiter semper habeatur, V solidos monete optime Barchinone. Et dabitis singulis pro censu sacristie Sancti Iohannis perna I, gallinas II, de civada m[igeria] II, ova XX, de vino kanadas II, et decimam et tascham et terciam partem cussure et de luminaria, m[igeria] I ordei, de vino kanadas II, et de loced kanada I de vino. Hoc donum prefatum fecimus, cum consilio domini nostri Petri, Dei gratia, abbatis Sancti Iohannis. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc VIII kalendas november, anno ab incarnato Dei filio M C CX V.

Sig+num Florencie, qui hoc donum, laudo et firmo. Sig+num Bernardi de Devesa baiuli. Sig+num Berengarii de Molis. Sig+num Petri Iohannis, filii Florencie, qui sit allocatus in magisterio vel in honore convalente istius predicte et tunc firmet istam paginam. Petrus* abbas Sancti Iohannis sig+num. Sig+num Raimundi sacriste. Sig+num Petri de Planela. Sig+num Iohannis filii eius.

Petrus sacerdos scripsit hoc die et anno quo su+pra.

174

1196, octubre, 1

Definició. *Els germans Bernat i Ramon de Vinya actualitzen a Guerau de Socarrats i a la seva esposa Ermessenda els censos*

que els donen anualment per una propietat, a canvi de 3 sous de Barcelona.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1214.
a. GROS. "L'Arxiu...", núm. 188, p. 65-66.
250 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Certum si quidem notificetur qualiter. Ego Bernardus de Vinna et frater meis Raimundus et nostri, donamus tibi Geraldo de Sorrocatus et uxori tue Ermesende omnique vestre proienici, videlicet, omnem ipsum honorem unde nobis solebatis dare medietatem vini, ut de [racebs] non donetis nobis atque nostris nisi tascham panis et vini et mediam calcaturam. Et pro hoc [dono] accipimus a vobis III solidos Barchinone. Tali pacto: hoc donum vobis facimus et vestris, ut bene habeatis et possideatis omni tempore, nos et quam volueritis, et ultra non donetis nisi tascham panis et vini. Et hoc firmum permaneat omni tempore et annuatim faciatis nobis censum I denario, vel pullum de precio de uno [denario]. Affrontaciones [aut] sunt istius honoris de omni in terram Ville Bertrandi, de meridie in terram Rivipolli, de occiduo in terra de Arnallo de Tregurani quam tenetis, de circi in terra de Ripolls; quantum infra istas IIII affrontaciones includitur totum donamus vobis et vestris sicut superius scriptum est.

Actum est hoc kalendas october, anno ab incarnacione Xristi M C XC VI.

Sig+num Bernardi de Vinnea. Sig+num Raimundi de Vinnea fratris eius. Sig+num Bernardi Oris. Sig+num Guilelmi Amargant. Sig+num Arnalli de Riera.

Privatus presbiter, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

Ferrarius vero hoc rogatus hoc translatum fideliter scripsit anno ab incarnacione Domini M CC XIII, V idus ianuarii, in presentia istorum qui hoc sunt infrascripti: sig+num Petro baiuli de Podio Malo, sig+num Rodre, sig+num Andreu.

175

1196, octubre, 7

Venda. *Pere, batlle del Pujol, amb la seva esposa Maria i el seu fill Arnau, venen a Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, una coromina que tenien concedida*

pel monestir pel preu de 87 sous de Barcelona, cinc mitgeres d'ordi i tres peces de terra, una de les quals estava plantada amb vinyes, les quals havien adquirit a Guillem Cabrit i als seus fills i per aquestes pagaven un cens anual al monestir consistent en el dret de cussura.

A. ACA, Cancelleria, Pere I, núm. 13.
B. Canalars I, f. 38, núm. 30 (sac 6).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 189, p. 66.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Petrus, baiulus de Puiol, et uxor mea Maria, et filius noster Arnallus, gratuita et spontanea voluntate, diffinimus nunc et in perpetuum Deo et Sancto Iohanni et vobis Petrus, domino nostro, Dei gratia Sancti Iohannis abbati omnique conventui ipsius loci, per nos et omnes nostros, ipsam condamina taschal que nos tenebamus pro Sancto Iohanne, sicut terminatum est in presenti: ex parte orientis ab ipsa vinea de Vives usque in via publica, ex parte occidentis et ex parte circii similiter sicuti limites sunt ibi nunc positi usque in via publica. Pro qua diffinicione ego predictus Petrus abbas et omnis conventus donamus vobis prefatis L XXX et VII solidos monete optime Barchinone et V migerias de ordeo et III pecias terre, quarum una est vinea plantata, quas nos comparavimus a Guilelmo Cabrid filiisque suis, de quibus peciis terre dabitis vos et omnes vestri singulis annis Sancto Iohanni ipsam cussuram; affrontat aut peciam terre plantatam ab oriente in torrente de Negos, et ab occidente in terra Marti de Puiol vero terra vestra, de circii in terram Guilelmi de Negos. Et aliam peciam terre affrontat ex duabus partibus in terra Guilelmi de Negos, et de tercia in via publica, et de quarta in torrente de Negos. Et terciam peciam terre, que est in bago de subtus condamina, aliquid non demandemus nec demandare possimus set omnes nostra ratio sit semper exclusa atque extincta. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc nonas october, anno ab incarnato Dei filio M C XC VI.

Sig+num Petrus baiuli de Puiol. Sig+num Marie uxoris eius. Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Petri de Valespiras. Sig+num Petri de Choma. Sig+num Arnalli de Castelar. Petrus* abbas Sancti Iohannis sig + num. Raimundus* helemosinarii sig+num. Sig+num Arnalli* prepositi. Sig+num R[aimundi]* de Angles. Sig+num Bernardi* de Castilione. Sig+num Petri* de Arulis.

Petrus sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su+pra.

176

1197, maig, 5

Definició. *Pere Guillem II, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, juntament amb Ramon, almoiner d'aquest monestir, convenen els censos que han de fer Joan de Riera i la seva filla Lia per raó de les rendes que es recapten per la propietat de Pla Rodó: dues terceres parts es destinen a l'almoiner i la tercera restant a Joan de Riera, per la qual aquest haurà de pagar a l'almoiner un parell de gallines el dia de Nadal. A més, d'unes vinyes, l'almoiner en percebrà dues terceres parts de la collita i l'esmentat Joan la tercera, de la qual n'haurà de pagar a l'almoiner la dècima i la primícia.*

A. AMSJA (*olim* núm. 194).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 190, p. 66.
220 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Petrus, Sancti Iohannis abbas, et Raimundus elemosinarius omnisque eiusdem ecclesie fratres, venimus ad finem et concordiam de omni censu denariorum de ipsa terra de ipsa terra de Plano Rotundo cum Iohanne de Riera et cum Lia filia eius (et posteris eorum). Tali vero condicione: ut helemosinarius Sancti Iohannis accipiat duas partes tocius census predictorum denariorum in omnibus locis, et iamdictus Iohannes partem terciam. Et de ipso tercio denariorum, dabit ipse Iohannes, prephato helemosinario, decimam et primiciam. Et pro censu ipsius tercii dabit, prescriptus Iohannes, singulis annis helemosinario unum obtimum par gallinarum in natali Domini. De ipsa autem vinea, quam tenet ibi Corberessa (et de illa quam tenet Gerovard), accipiet helemosinarius duas partes tocius expletis et Iohannes terciam, set de suo tercio dabit decimam et primiciam helemosinario, sicut facit de iamdictis denariis. Si quis hoc violare voluerit agere non valeat set firmum persistat et in duplo componat.

Actum est hoc III nonas mayy, anno ab incarnacione Domini M C XC VII.

Petrus* abbas Sancti Iohannis sig+num. Sig+num Raimundi* sacriste. Raimundus* elemosinarii. Sig+num Sig+num Bernardi* de Castilione. Sig+num Petri* de Arulis. Sig+num Arnalli* prepositi. Sig+num Raimundi* de Angles. Sig+num Raimundi* Gaudat. Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Lie filie eius. Sig+num

Berengarii de Moio. Sig+num Petri de Moio. Sig+num Petri de Fornels. Sig+num Raimundi de Caseles. Sig+num Petri Guilelmi de Prato.

Guilelmus levita, qui hoc rogatus scripsi, cum litteris suprascriptis in tercia et VII linea, die annoque *(senyal)* prefixo.

177

1197, maig, 28

Venda. *Arnau Coromina ven a Joan, fill de Joan Terradell, pel preu de 64 sous de Barcelona, una casa que Guillem Coromina havia comprat a Gener, situada davant de la porta de Joan i Pau [església parroquial de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses?], prop de les cases de Guillem Ot de Ges i de Joan, fill de Maria Vinyes.*

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 191, p. 66.
250 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Arnallus de Condamina, consilio et voluntate domini nostri Petri, Dei gratia, abbatis Sancti Iohannis et aliorum dominorum, vendo tibi Iohanni filio Iohannis Terradel, pro LX et IIII solidos monete optime Barchinone, scilicet, ipsam domum quod Guilelmus de Condami(na emit) Ianuarii ante hostium Iohannis et Pauli, infra domos Guilelmi Od de Gisso et Iohannis, filius Marie Vinee, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis, ad omnem tuam tuorumque voluntatem vendendi, donandi, inpignorandi cui volueritis, salvo directo Sancti Iohannis inperpetuum. Et pro laudatione vendicionis dominus nostri prefatus habuit suum tercium pro acapte. Si quis hoc violaverint in dupplo componat et postea firmum persistat.

Actum est hoc V kalendas iuni, anno ab incarnato Dei filio M C XC VII.

Sig+num Arnalli, qui hanc vendicionem feci, firmavi testesque firmare rogavi. Petrus* abbas Sancti Iohannis Sig+num Sig+num Raimundi* de Angles. Sig+num Raimundi* sacriste.

Petrus sacerdos, scripsit hoc, cum literis rasis et emmendatis et suprascriptis in III linea, die et anno quo su+pra.

178

1198, gener, 10

Venda. *Pere, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Joan Font, pel preu de 5 sous de Barcelona, un hort situat al lloc que s'anomena Tascal, pel qual ha de pagar al monestir un cens anual consistent en 12 diners, la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Pere I, núm. 62; còpia de l'any 1339.
C. Canalars I, f. 28, núm. 34 (sac 5).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 193, p. 67.

Hoc est translatum ab originali suo de verbo ad verbum fideliter, sumptum X kalendas augusti anno Domini M CCC XXX IX, cuius tenor niscitur esse talis. Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Petrus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, consilio et voluntate fratrum meorum, dono tibi Iohanni de Fonte unum ortum quod est in illo loco qui vocatur Taschal. Et afrontat predictum ortum versus orientem in illo orto Raimundi de Ermessendi, versus occidente in cloto Guilelmi Bertolmeu et in illa terra Guilelmi Od, que fuit de mansso de Puyol, versus meridiem in illa terra quam tutores pro Guilelmo Bartolmeu, versus circium in via publica. Quantum iste predicte IIII affrontaciones terminant, [ambiunt] et includunt dono tibi predicto Iohanne de Fonte tali condicione: ut habeas et possideas predictum ortum, cum ingressibus et regressibus et cum omnibus suis pertinenciis, ad omnem tuam voluntatem faciendam, sicut melius dici ac intelligi potests ad tuum proficuum, salvo iure Sancti Iohannis. Et pro hac donactione ut firmius habeatur accipio a te V solidos Barchinone pro achapite, et dabis singulis annis Sancto Iohanni XII denarios pro censu et decimam et primiciam et mediam cussuram fideliter. Si quis hoc violare voluerit duplicitur restituat et postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII ydus ianuarii, anno Dominice incarnationis M C XC VIII.

Petrus* abbas sig+n. Sig+num Arnalli sacriste. Sig+num Raimundi de Casellis. Sig+num Bernardi de Arzamala. Sig+num Arnalli de Vinea. Sig+num R[aimundi] de Angles.

Guilelmus presbiter, qui hoc rogatus scripsi, cum literis suprascriptis in prima et IIII linea, die et annoque *(senyal)* prefixo.

Sig+num Bernardi de Planella, publici Sancti Iohannis de Abbatissis notario, qui hoc translatum ab originali suo fideliter sumptum a cum [...] legitime comprobatimus scribi feci et translatavi die et anno in prima linea [...] et clausit.

Còmput pisà. La mort de l'abat Pere Guillem II s'escaigué el 29 de desembre de 1197.

179

1198, gener, 29

Donació. *Guillem Ot de Ges i el seu fill Ot, amb la seva esposa Fina, amb el consentiment dels esposos Gramàtic i Carcassona, donen a Ermessenda i a la seva filla Guillema una masoveria que tenen davant de la porta de la casa de Guillem Cunill, amb el seu hort, canyamar i feixa, amb la condició que els paguin anualment 15 sous de cens mentre visquin, pagadors el dia de Nadal; si moren sense descedència, la masoveria retornarà als donants*.

A. AMSJA (*olim* núm. 94).
B. Canalars Almoina, f. 14v.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 194, p. 67.
300 × 150 mm. Bon estat de conservació malgrat els dos estrips a banda i banda del document.

Sit notum cunctis presentibus et futuris. Quod ego Guillelmus Od de Gisso et filius meis Od et uxor eius Fina, nos simul, grata et firma voluntate et consilio Gramatici uxorisque eius Carcassone et aliorum amicorum nostrorum, donamus et tradimus tibi Ermessen filieque tue Guilelme et omni vestre posteritati ad omnem vestram vestrorumque voluntatem inperpetuum, videlicet, ipsam nostram masoveriam quod habemus ante hostium Guilelmi Chunil, cum suo orto et kanemar, et cum ipsa fexichona sicut modo terminatum est, cum omnibus suis pertinenciis, cum exitibus et regressibus suis et affrontationibus salvo directo Sancti Iohannis. Sub tali conditione: si obieritis sine prole post mortem vestram ex vobis predictis, revertatur successoribus nostris si vos habuieritis prolem de prole in prole firmint totum habeant et teneant et possideant sine omni ingenio. Sicut superius est scriptum et maneat illis omni tempore dabitisque singulis annis vos et vestri nobis et nostris successoribus pro censu XV denarios ad festum natalis Domini, et aliqua servicia per ipsum donum suprascritum

unquam non faciatis et habitatores ips[ius] si aliquid vobis et vestris demandare non possint nisi ipsos iamdictos XV denarios. Si quis hoc violaverit in dupplo conponat et postea firmum persistat.

Actum est hoc IIII kalendas februarii, anno ab incarnato Dei filio [M C] XV VII.

Sig+num Guilelmi Od. Sig+num Od filius eius. Sig+num Fine uxoris eius. Sig+num Gramatici. Sig+num Carcassone uxoris eius. Sig+num Bernardi. Sig+num Ermessendis filiorum Guilelmi Od, nos omnes qui hoc donum fecimus, fi[rmavimus] testesque firmare rogavimus. Sig+num Petri Guilelmi de Prato. Sig+num Iohannis de Riera. Sig+num Guilelmi Bartholo[mei]. Sig+num Bernardi de Rama. Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Bernardi de Devesa [baiuli.

Petr]us* sacerdos scripsit hoc donum per mandatum Guilelmi Od, die et anno quo su+pra.

180

1198, maig, 28

Tutela. *Berenguer, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses [d'acord amb Pere, abat del monestir], encomana a Pere del Prat la tutela dels fills del seu germà, Arnau Rufi, mentre no siguin majors d'edat.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA; còpia de l'any 1206 (*olim* núm. 331).
C. Llibre de la Sivella, f. 16.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 195, p. 67-68.
150 × 60 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Berengarius, prepositus ecclesie Sancti Iohannis, consilio Petri abbatis et aliorum fratrum eiusdem ecclesie, comendo tibi Petro de Prato tutelam filiorum fratris tui Arnalli Rufi usquequo filii ipsi veniant ad legitimam etatem; et ego Petrus de Prato promitto me esse fidelem de ipsa tutela tibi Berengario, preposito eiusdem ecclesie Sancti Iohannis, et Petro abbati et fratribus eiusdem ecclesie et predictis pupillis filiis fratris mei de omnibus bonis qua recipio vel recepturus sum nomine tutela; et in super iuro per Deum et hoc sacrosancta IIII evangelia et propriis meis manibus tango me esse fidele in omnibus et pro omnia predictis personis. Set tamen si in hoc facto fidele et utilis non fuero liceat vobis recuperare predictam tutelam et stabilire.

Actum est hoc V kalendas iunii, anno Dominice incarnacionis M C LXXXX VIII.

Sig+num Berengarii prepositi. Sig+num Mathei de Vallegornaria. Sig+num Mireti. Sig+num Berengarii de Arenis.

Karbonellus preberi extitit scriptor rei hu *(senyal)* us.

Bartolomeus subdiachonus, qui hoc fidelite translatavit *(senyal)* IIII kalendas octobris, anno ab incarnacione Domini (M CC VI).

L'abat Pere Guillem II va morir el dia 29 de desembre de 1197, segons consta a la làpida del pòrtic de Sant Mateu del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Potser l'escrivent que va fer el trasllat es va confondre amb l'abat que governava el monestir quan va fer la còpia, que era Pere de Soler (1203-1217).

181

1198, juny, 6

Esponsalici. *Beatriu, d'acord amb el seu actual espòs Bernat d'Escales, com a dot per a la seva filla Ramona, dóna a Ademar de Miralles dues-centes monedes d'or que el pare natural de Ramona li havia assignat per herència; també li dóna el mas Grau en franc alou, el qual va ser transmès a Beatriu per disposició testamental de Ramon de Perella amb la condició que si Ramona mor sense descendència, el mas retornarà a Beatriu.*

A. AMSJA.
B. Canalars Almoina, f. 14v.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 196, p. 68.
130 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Beatrix, consilio ac voluntate viri mei Bernardi des Chalis, dono tibi Ademario de Miraies filiam meam nomine Raimunda in uxorem; in dote, ducentos aureos quos pater Raimunde dimisit ei in suo testamento cause hereditatis et mansum de Grau, quem Raimundus de Perela mihi dimisit in suo testamento ad omnes meas voluntates faciendas, quem nobis dono per franchum alodium pro hereditate quam ex parte mea habere debes cum trecentis solidis. Omnia hec supradicta habeatis et teneatis vos et infantes qui ex vobis ambobus pro creati fuerint insimile. Quod si sorte filia mea Raimunda obierit ante te sine infante, tu Ademar habeas et teneas hec predicta in omni vita tua, et ad finem tuum habeas de omnibus hic predictis C morabetinos ad omnes tuas voluntates faciendas; mansus cum reliquo revertatur

meis propinquioribus. Si quis hoc dirrumpere voluerit non valeat et in duplo conponat.

Actum est hoc VIII idus iunii, anno M C XC VIII Domino incarnacionis.

Sig+num Beatricis. Sig+num Bernardi de Eschalis. Sig+num Raimunde filie dicte Beatricis. Sig+num Bernardi filii predicte Beatricis. Sig+num Guilelmi de Palera. Sig+num Raimundi Dechastlar. Sig+num Guilelmi de Bas. Sig+num Berengarii de Podiopardines. Sig+num Guilelme de Curcavello. Raimundus* abbas +.

Bernardus presbiter et monacus, qui hoc scripsit die annoque *(senyal)* prefixo.

Lobetus publicus scriptor subscribo.

182

1198, juny, 25

Reconeixement de béns. *Hug, vescomte de Bas, reconeix a Pere, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i als germans, clergues i habitants d'aquell cenobi, la possessió de la dècima del raïm de tot Vallfogona, la qual el monestir acostumava a rebre cada any en forma de vi; Hug renova l'homenatge de fidelitat al monestir que el vescomte de Bas té costum de fer per aquest dret.*

A. ACA, Cancelleria, Pere I, núm. 49.
B. Canalars I, f. 92, núm. 144 (sac 12).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 197, p. 68.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Ugo, vicecomes de Bas, volo dono et laudo in perpetuum, pro remissione pecatorum meorum vel parentum meorum, Deo et Sancto Iohanni tibique Petro, eiusdem loci in presenti abbati et omnibus aliis fratribus et clericis vel habitatoribus eiusdem domus, illam decimam racemorum de tota Valle Fecunda, quam decimam solebat predicta domus singulis annis in vino accipere. Set ego iamdictus Ugo vicecomes promito, per me et omnem posteritatem meam omnisque meos successores, et convenio ~~in bona~~ in bona fide et bono vel sano intellectu tui Petri abbatis omniumque aliorum fatrum ipsius domus, sicut melius potest dici et intelligi, et pro hominatico quod vicecomes de Bas facere predicte ecclesie et ipsius ecclesie abbati, quod ego omni tempore vite mee tenebo et

observabo et faciam omnes meos, tam presentes quam futuros, tenere et observare quod predicta ecclesia habeat et teneat et colligat totam decimam racemorum, qua homines iamdicte vallis erant solium dare in vino. Preterea ego Ugo vicecomes de Bas promitto quod ego, vel aliquis successorum meorum, ab hac die in antea aliquo modo vel ingenio, hominis vel femine, super hoc facto voluntatem meam non mittabo set firmitur hanc presentem institucionem sine contradimento alicuius persone omni tempore tenebo et ratam habebo. Et quicumque contra hanc meam institucionem ad irrumpendum venerit, iram Dei omnipotentis irrevocabiliem incurrat, et in super cum Datan et Abiron penam semper luiturus in profundum inferni submergatur.

Actum est hoc VII kalendas iulii, anno ab incarnatione Domini M C XC VIII.

Sig+num Ugonis vicecomitis de Bas, qui hanc cartam fieri, fecit, firmabit firmarique testes subscriptos rogavit. Sig+num Arnalli de Salis. Sig+num Othonis de Salis. Sig+num Guilelmi de Crexel. Sig+num Raimundi de Malanno. Sig+num Guilelmi de Salis. Sig+num Raimundi de Angles. Sig+num Arnalli de Faminana. Sig+num Ugonis de Neva.

Guilelmus presbiter, qui hoc rogatus scripsi, cum literis dampnatis in III linea, die annoque *(senyal)* prefixo.

183

1198, juliol, 6

Concòrdia. *Reglamentació pactada entre Pere, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses i els homes de Vallfogona sobre algun aspecte de la verema i la forma de fer efectiva la dècima del vi. Els homes de Vallfogona poden disposar lliurement de tres cofins de most, exempts del còmput de la dècima; juntament amb el batlle del monestir, convindran el dia de l'inici i la fi de la verema. El monestir disposarà de cinc guàrdies que, juntament amb el batlle, tindran la missió de custodiar i acceptar la dècima del vi, la qual serà dipositada en quatre tines marcades expressament i repartides per la vall.*

A. ACA, Cancelleria, Pere I, núm. 50.
B. Canalars I, f. 92, núm. 148 (sac 12).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 198, p. 68.
255 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Ad cunctorum hominum presentium et futurorum perveniat notitiam. Quod ego Petrus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, cum omni nostro conventu, venimus ad talem compositionem cum hominibus totius Vallis Facunde et posteritate eorum, ut totam decimam vini ipsius Vallis Facunde quam accipiebamus huc usque ad ipsas tinas in predicta Valle Facundi (in vino) alio modo accipiamus nos et successores nostri in predicta valle totam decimam in vindemini quam accipiebamus in vinum. Item habeant omnes homines ipsius vallis licenciam faciendi mosteras de uno cophino usque ad tres qui (non) conputentur in eorum parte in primis mensuris vindemiade. De vindemiis autem predicte vallis positum est hoc modo inter ecclesiam Sancti Iohannis et homines predicte vallis: ut predicti homines ipsius vallis et baiulus Sancti Iohiannis concordent in simile quo die erit bonum et utile vindemiare, et postea vindemient simile, quo usque vindemie sint complete vel coadunate ubique in tota valle et nemo predictorum hominum non habeat licitum vindemiandi ante ipsum diem, quem predicti homines concordati fuerint cum baiulo Sancti Iohannis. Et domus Sancti Iohannis habeat in predicta valle tempore vindemiarum V guardas et baiulum qui custodiant et accipiant decimam Sancti Iohannis in omnibus vineis vel locis quibuscumque fuerit vindemia in predicta valle; et isti predicti V guardes non faciant malum neque talam predictis hominibus, et si fecerint nullam accipiant inde homines vindictam, set conquerantur domino abbati Sancti Iohannis et ipse faciat malefacta sine talas restitui vel redirigere predictis hominibus consilio preborum hominum vel etiam per directum. Et domus Sancti Iohannis stabiliat in quatuor locis in ipsa valle tinas vel vexellos, in quibus coadunet et colligant predicti guardes suam vindemiam ne faciant predictam vindemiam hominibus in vineis tenere. Et domus Sancti Iohannis donet victum predictis V guardas suis de unde vivant dum vindemiabitur predicta vallis et baiulus vivat de suis fogacis atque gallinis. Et nos omnis homines tocius predicte Vallis Facunde laudamus et confirmamus, per nos et per nostros successores, hoc quod superius scriptum est, perpetuo teneri et observari; et convenimus bono animo et spontanea voluntate, quod predictam decimam vini alio modo in nostris vineis fideliter in vindemia perpetuo donemus ecclesie Sancti Iohannis. Et ex vobis nemo de hoc quod suprascriptum est non possit mittare nec aliter suam voluntatem vertere nullo ingenio, vel malo animo, set donet omni tempore mundi annuatim predictum decimam sicut superius scriptum est. Et si aliquis [mos srum] ius contra hec suprascripta

ad irrumpendum venerit, illi penitus renuntiamus. Et ego Petrus, predictus Sancti Iohannis abbas, et fratres nostri, convenimus hec homnia prescripta hominibus predicte vallis perpetuo servare. Si quis hoc rumperit in dupplo conponat.

Actum est hoc II nonas iulii, anno Domini M C XC VIII.

Sig+num Poncii de Solerols. Sig+num Arnalli de Sexano. Sig+num Raimundi de Tolosa. Sig+num Guilelmi Ferrer. Sig+num Bernardi de Rovira. Sig+num Raimundi Rufi. Sig+num Iohannis de Eclesia. Sig+num Guilelmi et Raimundi de Casa Nova. Sig+num Raimundi de Piela. Sig+num Batricis [*sic*]. Sig+num Arnalli de Valle. Sig+num Dulcie de Solerols. Sig+num Petri Ferran Sig+num Iohannis de Pugol. Sig+num Petri Adrover. Sig+num Petri Adrover [*sic*]. Sig+num Bernardi de Condamina. Sig+num Raimundi de Perer. Sig+num Iohannis de Orteo. Petrus* abbas sig+n.

Guilelmus sacerdos, qui hoc scripsit et emendavit in tercia linea et suprascripsit in eadem et dampnati in VII, die et anno quo su*(senyal)*pra.

184

1198, agost, 1

Venda. *Pere de Domenova, d'acord amb la seva filla Cerdana i Guillem de Canet i Hug de Tatzó, ven a Arnau de Vilar, major, en franc alou, tot el que posseeix a la vila de Cardils [Bellver de Cerdanya] i a la parròquia de Santa Maria de Talló, pel preu de 700 sous de Barcelona.*

A. AMSJA.
B. AMSJA, còpia de l'any 1307 (*olim* núm. 307).
C. AMSJA, còpia de l'any 1325.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 199, p. 69.
270 × 70 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'esvaniment de l'escriptura.

Notum sit omnibus. Quod ego Petrus de Domenova, per me et per totam meam proieniem natam et nascituram, cum integritate tocius mei sensus et cum laudamento ac voluntate Cerdane filie mee et Guilelmi de Kaneto atque Ugonis de Tadzo, dono et cum hac carta inperpetuum corporaliter trado tibi, Arnallo de Villario, maiori, et omni tue dicioni, totum quantumcumque habeo et pro ullis vocibus habere debeo in villario de Kardils, et in tota parrochie Sancte Maria de Dolo, et infra terminos suos et quantumcunque pertinet ipsi meo honori de Kardils in universis

locis, et totum integre sicut melius et plus integre mihi pertinet pro qualibet racione in ipso villario Kardils et in suis adiacenciis; et sicut ipsi honori pervenit habeatis et possideatis inperpetuum per franchum alodium ad omnes vestras voluntates faciendas per omnia sine obstaculo tocius persone et sine aliquo servicio quod nemini faciatis pro ipso honore. Et accipio a vobis servicium pro ipso honore DCC solidos Barchinone monete, quos omnes profiteor a nobis habuisse et recepisse ad integrum, et de quibus omnibus sum bene vestre paccatus. Et est manifestum. Qui hanc carta rumpere voluerit duplo conponat et omni tempore firma permaneat.

Facta anno Dominice incarnacioni M C XC VIII, die kalenas augusti.

Sig+num Petri de Domenova. Sig+num Cerdane filie mee. Sig+num Guilelmi de Kaneto. Sig+num Ugonis de Tadzo, qui omnes hanc cartam firmavimus et firmari mandavimus. Sig+num domine Milete uxoris Petri de Domenova, que hanc cartam firmavi. Sig+num Bernardi Bertrandi de Salto. Sig+num Bernardi de Anavia. Sig+num Bernardi Guilelmi de Villafrancha. Sig+num Raimundi de Flaciano, abbati Sancti Laurencii de Bagadano.

Andreas scripsi *(senyal)*, die et anno prefato.

Transcripció feta a partir de *A*. La possessió d'aquest alou serví de dot a Arnau de Vilar per ingressar al monestir de Sant Joan de les Abadesses l'any 1207 (vg. doc. núm. 204).

185

1198, agost, 20

Definició de drets. *Pere, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a causa dels freqüents problemes que hi ha entre els homes de Ribes de Freser per l'explotació dels boscos, defineix que poden ser explotats tots excepte els salzes, els arbres fruiters i els de la devesa que ell ha concedit a Pere Guilabert i als seus descendents.*

A. ACA, Cancelleria, Pere I, núm. 53.
B. Canalars I, f. 136, núm. 20 (sac 16).
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 200, p. 69.

Notum sit omnibus hominibus. Quod homines de Petraria habuere multas contenciones de nemoribus de Petraria, de quibus in presencia domini nostri Petri, abbatis Sancti Iohannis, venere

ad bonam et firmam pacem perpetuo. Tali vero pacto: ut omnia nemora que sunt in terminio de Petraria sint ad adempramentum omnium illorum de Petraria, propter salices et arbores que fructum reddiderint, ille sint de ille qui eas plantaverint omnes aut arbores que sunt in termino predicte ville, sint ad adempramentum omnium hominum predicte ville et popter illam devesam, quam dominus noster Petrus abbas Sancti Iohannis libera et solida dedit Petro Guilavert et suis successoribus perpetuo, sine omni contradimento et retentu, omnium sicut cunctis limitibus est terminata. Si quis hoc violavert in duplo conponat et postea firmum persistat.

Anno Dominice incarnationis M XC VIII. Actum est hoc XIII kalendas september.

Sig+num Arnalli Iohannis de Petraria et sig+num Iohannis filiis eius. Sig+num Poncet. Sig+num Arnalli de Berga. Sig+num Iohannis Guilavert et sig+num Petri Guilavert fratris eius, qui hoc libenter laudamus et firmamus. Sig+num Arnalli de Estegal, baiuli. Petrus* abbas sig+num. Raimundus* de Urgello sig+num.

Peturs sacerdos, scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

186

1199, abril, 24

Donació. *Lia, filla de Joan de Riera i d'Estefania, dóna a Ramon, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, una part de la seva propietat de la Riera consistent en uns horts situats al capdamunt del lloc conegut com Pla Rodó i que Lia disposava per herència del seu avi Ermengol i per donació esponsalícia del seu pare Joan, els quals ja conreaven aquestes terres en benefici de l'almoiner.*

A. AMSJA (*olim* núm. 24).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 208, p. 71.
330 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Cognoscant cuncti presentes atque futuri. Quod ego Lia, filia Iohannis et Stephania de Riera, (dono ac) diffinio et modis omnibus reliquo pro remedio anime mee, Deo et Sancto Iohanni, et tibi Raimundo, eiusdem ecclesie helemosinario omnibusque successoribus tuis, per me et per omnes homines qui per me vel per meam vocem aliquid ibi requirere vel demandare voluerint aliquo modo, quandam partem mee hereditatis de Riera, videlicet, omne

illud meum directum vel hereditatem quam habeo aut habere debeo aliquo iure vel racione, in omnibus illis ortis qui sunt apud Planum Rotundum, sicut avus meis Emergaddus et pater meis Iohannes tenuere et habuere pro laboracione per helemosi(na) rium Sancti Iohannis; et pater meus, iamdictus Iohannis, ac matris mea Stephania, inde me herediverunt ac dederer mihi, cum omni alio honore; et rectores ac gubernatores ecclesie Sancti Iohannis laudaverer et concesserer mihi in kartas, quas pater meis et mater mea mihi fecerer. Sic diffinio ac relinquo vobis omnes iamdictos ortos de Plane Rotundo. Tali condicione: ut ab hac die in antea non requiram ibi aliquod ego nec aliquis per me aliquo modo set sit semper firma et irrevocabilis hec diffinicio pro ut melius dici vel intelligi potest, et etiam si precedente tempore ego vel aliquis per me aut per meam vocem aliquo iure vel racione huic diffinicioni obviam ire possemusque illi iuri penitus renuncio. Et tu prephatus Raimundus, ecclesie Sancti Iohannis helemosinarius et omnes successores tui, teneatis ibi meum locum et meam vocem omni tempore ac habeatis ibi omne meum directum et ius quod ego ibi habere debeo aliqua racione, quem ad modum pater meis ac mater mea dedere mihi in tempore nupciarum et etiam aliis vicibus. Si quis contra hanc diffinicionem ad rumpendum eam venerit legaliter satisfaciat et postea firma et inconta(mi)nata hoc diffinicio permaneat.

Actum est hoc VIIII kalendas may, anno Dominice incarnacionis M C XC VIIII.

Sig+num Lie, qui hanc diffinicionem facio, firmo testesque firmare rogo. Sig+num Lobeth clerici sanctorum Iohannis et Pauli. Sig+num Petri de Puiol, qui huius diffinicionis testes sumus. Sig+num Iohannis Tilie. Sig+num Guilelmi de Sorrocha clerici Sancte Marie Campi Rotundi. Sig+num Berengarii Philippi, qui omnes hoc vidimus et audivimus et inde testes sumus.

Berengarius presbiter scripsit hoc rogatus, cum literis suprascripstis in I et IIII et X linea et rasis ac emendatis in V, die anno quo prefi*(senyal)*xo.

187

1200, gener, 16

Venda. *Joan de Riera ven a l'hospital de Sant Joan de les Abadesses i a Ramon, almoiner del monestir, tots els drets que té*

pels horts de Pla Rodó pel preu de 90 sous de Barcelona; així mateix, confirma la donació feta per la seva filla Lia a favor dels esmentats hospital i almoiner.

A. AMSJA (*olim* núm. 263).
B. Canalars Almoina, f. 2.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 209, p. 71-72.
300 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Cognoscant cunctis presentes atque futuri. Quod ego Iohannes de Riera, cum consilio uxoris mee Ermessendis aliorumque amicorum meorum, dono, laudo atque diffinio, pro remedio anime mee, Deo et hospitali Sancti Iohannis, et tibi Raimundo, eiusdem ecclesie helemosinario et successoribus tuis, omne ius et directum quod habeo vel habere debeo in omnibus ortis de Plane Rotundo, et concedo ac corroboro illam donacionem ac diffinicionem quam filia mea Lia fecit tibi iamdicto Raimundo, Sancti Iohannis helemosinario et eidem hospitali. Tali condicione: ut ab hac die in antea non requiram aliquid in iamdictis ortis nec requirere faciam ego nec aliquis per me ullo ingenio set sit semper firma hoc diffinicio et non possit revoccari aliquo modo et etiam si precedente tempore aliquo iure huic diffinicioni obviam ire possem[us]que illi iuri penitus renuncio. Pro hac vero diffinicioneque ut firmiora ac sinceriora sitque ego, iamdictus Iohannes, accipio a te prephato Raimundo XC solidos Barchinone, quos omnes a tuis manibus me fateor accepisse. Si quis hoc violare voluerit legaliter satisfaciatque et postea firmum permaneat.

Actum est hoc XVII kalenas febroarii, anno Dominice incarnacionis M C XC VIIII.

Sig+num Iohannis de Riera, qui hanc diffinicionem facio, firmo firmarique rogo. Sig+num Ermessendis uxoris eius. Sig+num Petri Guilelmi de Prato. Sig+num Petri de Puiol. Sig+num Bernardi de Arcamala. Sig+num Raimundi Cabater. Sig+num Arnalli Rodre. Sig+num Rivipolli de Devesa. Sig+num Iohannis de Clera.

Berengarius presbiter, scripsit hoc rogatu Iohannis de Riera, die anno quo prefi*(senyal)*xo.

188

[Segle XII]

Capbreu. *Capbreu o relació dels censos que hauria de rebre el castell de Sales però que, segons sembla, recapta el monestir de*

Sant Joan de les Abadesses de les parròquies de Santa Maria de Vidabona, Sant Martí d'Ogassa i Sant Julià de Saltor.

A. AMSJA.
a. GROS. "L'Arxiu..." (2), núm. 212, p. 72.
190 × 330 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est comemoracio censuum et donacionem quas castrum de Salis debet habere in parrochia Sancte Marie de Vita Bona et in parrochia Sancti Martini de Aguaca et in parrochia Sancti Iuliani de Sadtor(r)a.

In primis, in parrochia Sancti Iuliani de Sadtorra: migerias III censuales de civada et III ollas de cols et III fex palee.

In parrochia de Vita Bona: in singulis mansis, singulas migerias civada, et in singulis bordis, medlias migerias civada, et palea, et caules; et in Targadela, in singulis mansis, singulas migerias civada censals, et palea, et caules.

In parrochia Sancti Martini de Aguaca: in villa Campi, in singulis mansis, singulas migerias civada, et palea, et caules; (et in Folicsa, in singulis mansis, singulas migerias civada, et palea, et cols); mas de Cher, migeria I civada, et fex de palea, et olla de cols; in Fonte Lebraria, mas de Puials, media quartera civada, et palea, et cols; mas de Col, migeria civada, et fex de palea, et olla de colls; mas de Vila, migeria civada, et olla cols, et fex de palea; mas de Ter, migeria civada, et olla de cols, et fex de palea; mas de Rochinola, migeria civada, et palea et cols; Jonchar, migeria civada, et palea et cols. Canalia, in singulis mansi, singulas migerias civada, et palea, et cols; Conamina, V migerias civada, et palea, et cols. Vecegaia, III migerias, et palea, et cols; mas de Ulmo, migeria civada, et palea, et cols. Cab de Villa, migeria civada, et palea, et cols; mas Curubi, migeria civada, et palea, et cols; mas de Bernad Ponz, III migeria civada, et II ordi censals, II froment, et per [qu...] II [mo] chesta II solidos et palea, et cols; mas de Soler, III migerias civada, et II ordi, et I froment censal, et per [qu...] II [mo] chesta II solidos et palea, et cols; Media Vila, III migerias civada, et II ordi, et I froment censal, et [mo] chesta II solidos, et per [qu...] II, et palea, et cols. Casadamunt [mo...] Petrus Camaio de V obolis [qu...] II chesta II solidos, et III migerias civada, et II ordi, et I froment censal, et palea, et cols; mas de Riu, [mo...] per migeria civada, chesta XVIII dines, et palea, et cols. Leniader donat ligna et teda Ferran [qu...] II Prad [mo...] per B. de Canalia [mo...] Guilelmi de Vecegaia [qu...] II

pro molendino. Petrus de Conamina [qu...] I pro molendino, Cab de Vila [qu...] I pro molendino.

Et a baiulum pro suum redecimum molinum de Fonte et devesam et hoc per carnaticum et pro chesta.

Supradictos census, cum omnibus boschis et heremis et calmibus atque pasturis, nec non et tract(a)tis molendinis atque molendinariis, cum illorum cap de aquis montuosum et declivium, sunt ecclesie Sancti Iohannis et pro his supra dictis scriptis debet habere [ae---ranitum] et donacionem in omnibus his in quibus accipit supradictum censum.

189

1202, febrer, 20

Venda. *Guillem d'Anglada, la seva esposa Facunda i el seu germà Pere, venen a Bernat, per 4 sous de Barcelona, dues parcel·les situades al pla de Senar, dins la propietat del mas Collell, a la parròquia de Sant Pere de Ripoll, per tal que, en una, que s'anomena Clots, pugui edificar-hi cases amb els seus horts. D'ambdues terres ha de satisfer uns censos anuals, tant als vendedors com al monestir de Sant Joan de les Abadesses, que consisteixen, entre d'altres, en la quarta part de la verema i la tasca de les collites per a uns, i mitja cussura de les collites per a l'altre. Finalment, també se'l faculta a explotar el boscos i les pastures d'aquestes terres.*

A. AMSJA (*olim* núm. 129).
340 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Notificetur cunctis. Quod ego Guillelmus de Anglada et Facunda uxor mea et Petrus frater meus, donamus tibi Bernardo, et omni posteritati tue in perpetuum, duas terre pecias quas habeamus in plano de Senar sicut determinantur: ab oriente in torrente de Redona, a meridie et ab aquilone in terra mansi de Fonte, ab occiduo in torrente de Fonte; et donamus similiter tibi quod facias casas et ortos subtus ipsas casas in ipsa pecia terre de Clots sicut in presenti determinantur; et donamus tibi similiter medietatem de omnibus heremis quos habemus in bag de Sennar. Tali modo: donamus tibi totum prenominatum honorem quod bene labores et plantes et meliores et constructum teneas honorem de Plano, et dones inde tu et tui omni tempore annua-

tim, nobis et successoribus nostris, quartam partem vindemie, et tascham annone in ipsis terris, et Sancto Iohanni mediam cussuram annone, et de omnius heremis quos laboraveritis tu et tui in prenominato bag, donetis nobis et nostris omni tempore annuatim tascham annone, et Sancto Iohanni mediam cussuram annone, tantum et donetis similiter tu et tui nobis et nostris annuatim omni tempore pro censu ad Natale Domini unam pernam censualem, similem ipsis quas donamus Sancto Iohanni et ad festum Omnium Sanctorum, II gallinas et non aliud per casis quas feceritis in terra de Clots, et barchera, et per ortis sicut in presenti determinantur. Et ita habeatis et possideatis et expletetis omnia supra scripta tu et omnis posteritas tua, cum suis exitibus et regressibus et adempramentis et pertinentiis et tenedonibus, et cum omnibus que dici et nominari possint quo ad eundem honorem pertinant et pertinere debeant, sicut melius dici et intelligi potest, ad utilitatem vestri ad omnes voluntates vestras perpetuo faciendas, salvo iure Sancti Iohannis et nostri et successorum nostrorum. Sunt autem iamdicte due terre petie et prenominati heremi de nostro manso de Colel. Et donamus similiter tibi et tuis omni tempore ligna et paschua et adempramenta in nostro honore propter in devesis et in laboracionibus absque tala. Sunt hoc omnia in parrochia Sancti Petri de Rivipulli, in prenominatis locis. Pro qua donacione accipimus a te IIII solidos Barchinona, quod habeatis vos et vestris omni tempore peciam terre de Ioncar per barchera. Sicut determinatur: de uno torrente in alium, et a meridie in viam, ab aquilone in terra Bernardi de Corberola; et non donetis inde ullam partem tocius expleti quod dictus ibi dederit nisi tatum consuetam decimam et primiciam et Sancto Iohanni (mediam) cussuram annone, et nobis et successoribus nostris prenominatum censum et non aliud. Siquis hanc cartam infringere voluerit duplicitur restauret.

Que est acta X kalendas marci, anno a nativitate christi MCCII.

Sig+num Guillelmi de Anglada. Sig+num Facunde uxoris eius. Sig+num Petri fratis eius, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Arnalli sacriste. Sig+num Guillelmi Berengarii de Bered. Sig+num Johanis Kanud. Sig+num Martini de Oriola. Sig+num Raimundi de Estamarid.

Guielmus +, qui hoc scripsit et emmendavit in IIII linea et super posuit in VI, sub die et anno quo *(senyal)* supra.

190

1202, abril, 28

Restitució de béns. *Berenguer de Tregurà i el seu pare Arnau, d'acord amb els seus familiars, restitueix a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els productes que injustament retenien procedents dels censos del mas Calapedera, on viu Julià; confirmen també la possessió d'un altre mas, on viu Guillem Vives, del qual no en retenien cap cens.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 24), còpia coetània.
110 × 190 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit omnibus hominibus. Quod ego Berengarius de Tregurano et patri meis Arnallus, consilio ac voluntate fratrem meorum, scilicet, A[rnalli] capellani et Raimundi, atque uxoris mee Ermessendis, nos sunt diffinimus et evacuamus domino Deo, beatoque Iohanni, et vobis Petro, gratia Dei, abbati Sancti Iohanis et omni conventus vobis conmisso successoribusque vestris, omne quod iniuste accipiebamus vel accipere debemus more consuetudinaria iure aut iniuria in manso de Calapedera, ubi Iulianus habitat, peter II sextarios cibarie, et II quarterons ordi, et II panes ordaceos, et I fogaca formenti, et medium quartero de peses, et I gallina, et I [medalial] de vino; vila quod omnia teneo ad feudum per Caneles et nichi alid; et item diffinimus mansum ubi Guielmus Vives habitat in quo nichi retinuimus. Iterum diffinimus vobis omnis eschenas porci, quas olim accipiebamus in singuleris masoveriis pendentibus ex principalibus mansis vel aliunde existentibus, exceptis illis masoveriis quo sunt in honore quem tenes per Sancto Iohanne quo in presentis vel in futuro erunt. Hoc in qua omnia ut supra dictum est, difinimus cum omnibus ad ipsos mansos pertinentibus, cum hominibus et feminis ibi de gentivus ita quod in his nec in iamdictis masoveriis nichi requiramus vel requiere faciamus set omni tempore in perpetuum sit diffinitum vobis et successoribus vestris. Quod si aliquid iure scripto aut non scripto ibi requirere potuerimus penitus renunciamus. Si quis contra hanc diffinicionem sive evacuacionem venire voluerit non valeat set in duplo componat et postea firmum permaneat.

Actum est hoc IIII kalendas madii, anno domini MCCII.

Sig+num Berengarii de Tregurano. Sig+num Arnalli pater eius. Sig+num Arnalli capellani. Sig+num Raimundi fratrum eius et sig+num Ermessendis uxoris Berengarii, qui hoc libenter laudamus

firmarique propriis manibus testes rogamus. Sig+num G[uilelmi] filii predicti Arnalli. Sig+num Arnalli filii Berengarii, qui hoc libenter laudamus et nos omnis predicti confitemur omnia supra dicta in viste tenuisse. Sig+num Berengarius de Albuzano iudex ordinarius [silveque] (archidiaconus). Sig+num Arnalli de Saminana. Lobet +. Sig+num Petri de Moio. Sig+num Petri de Vallespirans.

Petrus sacerdos scripsit hoc die et anno quod su *(senyal)* pra. Translat *(senyal)*.

191

1202, juliol, 17

Venda. *Guillem de la Roca i la seva esposa Ermesenda venen a Ramon d'Urgell, canonge i almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 230 sous de Barcelona "valentem" i 40 sous de plata, una propietat situada a la vila de Tornerissa [Vall de Bianya], com a lliure i franc alou, la qual limita a llevant amb el coll de Puigventós, al nord amb la coma de Masmitjà, a ponent amb el torrent de Quintanella, i al sud amb l'església de Sant Martí [Sant Martí del Clot] i la plana del mas Vila.*

A. AMSJA (*olim* núm. 171).
330 × 150 mm. Bon estat de conservació, malgrat un estrip a la meitat dreta del document que dificulta la lectura d'alguna línia.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Guillelmus de ipsa Rocha de Remessis et uxor mea Hermessendis, nos simile, per nos et omnia nostros presentes sive futuros, vendimus et corporaliter cum presenti carta tradimus tibi Raimundo de Urgello, eclesie Sancti Iohannis canonico et helemosinario, ipsum nostrum honorem ab integro quem habemus et tenemus et possidemus in villa de Tornerisa. Qui affrontat ab oriente in ipso colle de Pug Ventos, et a circio in ipsa coma mansi Migani de Remessis, et ab occiduo in ipso torrente de Chintanella, a meridie in ecclesia Sancti Martini et in ipsa plana mansi de Villa. Sicut ex his quatuor affrontationibus iamdictus honor includitur, sive accingitur, sive terminatur, sic illum perliberum et franchum alodium, vendimus et tradimus cum presenti scriptura tibi prenominato Raimundi de Urgello et ecclesie Sancti Iohanis et eiusdem conventui, ad habendum atque tenendum et possidendum et expletandum et ad omnis voluntates tuas et ecclesie Sancti Iohanis perhennitur [---]

ibi et inde, cum omnibus suis integritatibus terris, videlicet, cultis et incultis, et vineis plantatis et plantandis, et casis et casalibus et ortis et ortalibus, et ferregenalibus, et curtis et curtalis, et pascuis atque petrosis et boschis atque pasturis, et cum omnibus generibus arborum fructiferum sivi infructiferum, et cum omnibus que ullomodo nominari sive excogitari possint in prenominato honore meo, vel in antea et melius dici et intelligi possit ad comodum et utilitatem tuam et predicte ecclesie Sancti Iohannis, sine omni nostro nostrorumque retentu et exceptionem quam ibi vel inde nobis vel nostri nullo tempore facimus. Quem quidem honorem ut supra nominatur de nostro iure et possessionem trahimus et evacuamus et ponimus et mittimus illum in tuum et dicte ecclesie Sancti Iohannis dominium et possessionem per franchum alodium; recipientes de bonis tuis et prenominate ecclesie nostris propriis manibus numerando de manu ad manum CCXXX solidos Barchinona valentium marcham argenti XL solidos. Et si amplius valet vel valuerit predictus honor modo vel in antea totum pro nostro nostrorumque dono et beneficio habeat et possideat prenominata superius ecclesia. Quam totam predictam pecuniam simile et non per partes recepisse, confitemus nichi ex ea penes vos remanendo et renuntiando exceptioni non numerate pecunie. Si vero nos vel per nobis aliqua vivens persona sua sive nostra auctoritate munita huic contractus obviam ire in [futuro] presumpserimus illi iuristam poli quam fori, tam legali quam consuetudinario, tam scripto quam non scripto, penitus per nos et omnis nostros omni tempore renuntiamus promittentes etiam bona fide et firinissime tibi [sepe]dicto Raimundo de Urgello et ecclesie Sancti Iohannis teneri in solidum et omnino de evictionem contra cunctas personas ingeniose vel calide super hoc agentes vel machinantes. Quod in hoc eodem vinculo obligamus et assignamus cunctos nostros successores ubique locum nostrum tenentes et habentes et suo iure nostros honores possidentes et expletantes. Et sic habeas possideas et expletes tu prescriptus Raimundi de Urgello et eclesia Sancti Iohannis totum prenominatum honorem ut melius et intelligibilius nobis vel nostris nunc vel in futuro pertinere sine conpete ullo modo videret omnibus nostris nostrorumque vocibus et rationibus exactionibus ibi et inde perheniter extinctis. Si quis hoc runpere in dupplo conponat.

Actum est hoc XVI kalendas augusti, anno domini MCCII.

Sig+num Guillelmi de Rocha. Sig+num Hermessendis uxoris eius, qui hoc firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Be-

rengarii. Sig+num Guillelmi. Sig+num Bernardi filiorum eorum, qui hoc totum firmiter corporalitum et in perpetum valiturum laudamus et firmamus omnio iure et voce nostra ibi et inde perheninter extincta. Sig+num Arnalli de Olina. Sig+num Vives Sancti Iohannis. Sig+num Bernardi Ferrarii de Tornerisa. Sig+num Arnalli de Riera. Sig+num Petri de Pugmiga. Sig+num Iohanis de Brugada. Sig+num Iohanis, presbiteri Sancti Martini de Tornerisa, qui huius rei testes sunt.

Guillelmus sacerdos Sancti Salvatoris, qui hoc rogatus scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

192

1203

Establiment. *Lia de Riera, amb el permís d'Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Arnau de Covilar i a Cristiana la vinya de l'Areny a canvi d'un cens consistent en la meitat de la verema d'unes vinyes establertes en règim de barquera, i dels altres censos que corresponen al monestir esmentat i 2 diners pagadors per la Mare de Déu d'agost. Tanmateix, si la vinya que estableix no es cultiva correctament, el cens que hauran de pagar serà de 3 sous i mig.*

A. AMSJA (*olim* núm. 21).
150 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Lya de Riera, per me et meos presentes atque futuros, consensu et voluntate domini mei Arnalli. sacriste Sancti Iohannis, dono tibi Arnallo de Cuvilar et Xristiane qua tecum manet et vestris, ipsam nostram vineam de Arenio. Quo affrontat ab oriente in ipso campo qui ibi est, et a meridie in ipsam rippa de Plana, et ab occasu et a circio in flumine Tizerii. Sicut de his IIII affrontacionibus predicta vinea includitur sive habetur sic illam vobis et vestris perpetuo dono ad omnis vestras voluntates ibi et inde perpetuo faciendas, salvo iure Sancti Iohannis et meo et meorum; quibus dabitis in perpetuum medietatem omnium expletorum qua dictus dedit in predicta vinea propter de ipsa barchera sicuti determinatur ibi de qua non dabitis nisi tantum agrarios Sancti Iohannis et mihi et mihis II denarios pro censu ad festum Sancte Marie augusti. Veruntamen, si aliquo casu predictam vineam bene non laboraveritis sive excolueritis ex

omnibus laborationibus suis statim teneamini mihi facere directum sine omni defensione qued placito quod eorum non ponetis unde accipimus a vobis III solidos et medium per accapte et denarios suum tercium ut firmitus perpetuo maneat. Siquis hoc runperit in dupplo conponat et antea firmum persistat.

Actum est hoc MCC III.

Sig+num Lye, qui hoc firmo et testes firmare rogamus. Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Pontii de Vallespirans. Sig+num Lobeti sacerdotis. Sig+num Raimundi cappellani. Ripol baiuli sig+num. Sig+num Raimundi capellani.

Guillelmus sacerdos, qui hoc scripsit et emmendatum XI et XII linea, die et anno quod su*(senyal)*pra.

193

1204, abril, 9

Venda. *Pere de Sant Joan, habitant a Aiguanegra, ven a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 55 sous de Barcelona, el mas Rigat, situat a la parròquia de Sant Julià de Tregurà; a més, també li ven l'alou anomenat Subirana, situat a Sant Joan les Fonts i habitat per Joan Masover, que el té en feu per Bernat de* Pulcro Vespere [*Bellver*].

A. AMSJA (*olim* núm. 494).
220 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cuntis presentibus atque futuris. Quod ego Petrus de Sancto Iohanne, qui maneo et habito aput Aquam Nigram, non vi nec dolo ductus, sed grata atque spontanea voluntate, per me et meos presentes atque futuros, trado, et cum presenti carta vobis dompno Petro, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati, vendo quicquid habeo vel habere debeo, ulla voce vel ratione, in ipso manso de Rigat sive in ipsa parrochia Sancti Iuliani de Tregurano vel suis terminis, propter LV solidos barchinonesium, quos omnis recognosco a vobis numerando accepisse; et si plus hoc precio valet (hoc) quod ibi habeo totum illud vobis et ecclesie Sancti Iohannis perpetuo dono, sine omni retentu, quem mihi vel mihis ibi vel inde nullo tempore facio. Quod si aliquo iure divino sive humano, scripto vel non scripto, huic venditioni obviam ire presumpsero illi iuri, cum hac carta penitus renuntio omnibus mihis vocibus et racionibus ibi et inde perpetuo extinctis. Et quia hoc

quod ibi vel perpetum vendo per feudum domini mei Bernardi de Pulcro Vespere huc usque tenui et habui accipio in feudum per ipsum dictum Bernardum, dominum meum, unum mansum de meo proprio alodio, in loco qui dicitur ila Subirana, in parrochia Sancti Iohanis de Fontibus, quem inhabitat Johanis Masover. Et ego Bernardi de Pulcro Vespere, iamdictus, laudo atque concedo predictam vendicionem vobis domino Petro (abbati) iamdicto et ecclesie Sancti Iohannis, quam vobis facto predictus Petrus Sancti Iohannis ut habeatis et teneatis et in perpetuum possideatis per francum et dominium alodium, totum illud quod predictus Petrus Sancti Iohannis habeat per me in feudum in dicto manso de Rigat sive aliquo modo in predicta parrochia Sancti Iuliani de Tregurano; et teneo me bene per paccatum in presenti carta de restitutione feudi, quam michi facio iamdictus Petrus Sancti Iohannis. Et iuro in Deum et super sacrosancta quatuor Dei evangelia meis propriis manibus tacta, quod huic contractum nullo tempore revocem nec revocare faciam / [inmo] sit firmus et in convulsus sicut bonum et proprium alodium Sancti Iohannis omni tempore mundi. Que eium venditio est facta in presentia Ademarii de Miraies et Raimundi de Fontibus et Thophie de Pugpardines et Raimundi de Pugpardines. Et ego Ademar de Miraies, iamdictus, cuius presentia hoc factum est, promitto meo bona fide et sine omni enganno vobis domino Petro abbati et eclesie Sancti Iohannis hoc omnia sicut gesta sunt stare, firma et corroborata in bono et sincerissimo tenore in eternum et ultra. Si quis hoc rumperit in dupplo conponat et antea firmum persistat.

Actum est hoc V ydus aprilis, anno Domini MCCIIII.

Sig+num Petri Sancti Iohannis. Sig+num Bernardi de Pulcro Vespere, qui hoc firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Ademarii de Miraies, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de Fontibus. Sig+num [Thophie] de Pugpardines. Sig+num Raimundi de Pugpardines.

Guillelmus sacerdos, qui hoc scripsit cum literis suprascritis in X linea, videlicet abbati, die et anno quo (*(senyal)* supra).

194

1204, novembre, 8

Restitució de béns. *Resolució de la controvèrsia existent entre Arnau de Sales i Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan*

de les Abadesses. Un cop aportades les proves documentals per uns i altres, Arnau, amb la seva esposa Alamanda i les seves filles Saurina i Agnès, reconeixen que han posseït injustament la propietat d'Ogassa i convenen de retornar-la al monestir i a renunciar a tots els drets inherents a ella, a canvi de 3.650 sous de Barcelona.

A. AMSJA.

400 × 230 mm. Bon estat de conservació.

Universaler notificetur. Quod quedam controversia orta est inter eclesiam beati Iohannis Rivipullensis cenobii eiusdemque loci Petrum presentem abbatem ceterosque clericos, et inter Arnallum de Salis, super honore de Aquaza, quem prelibatus abbas et clerici sui iuis esse asserebant. Inducentes super hoc donationis instrumentum ab Arnallo Iohanne et Berengario Arnalli, predicte ecclesie solempnitur factum et corroboratum. Item que evidentus per scripturam confectam offendentes qualitus prescripta ecclesia per iuditum sive memorie Raimundi Berengarii, comittis Barchinonensis, a Gaucerando de Salis lite contestata predictum honorem obtinuit. Quo viso et inquisito ac veracitur cognito ego, Arnallus de Salis ac uxor mea Alamanda nec non et filie nostre Saurina et Agnes predictum honorem nos iniuste possidere nec non ad omnem restituendi satisfactionem teneri consistentes per nos et per omnes successores nostros pro ut melius ad utilitatem dicte ecclesie ac presentium sive subseguentuim eiusdem loci abbatis et clericorum dici vel intelligi potest totum prescriptum honorem, cum hominibus et finalibus, cum terminis et affrontacionibus, et cum ecclesia beati Martini de Aquaza, et cum decimis et primitiis et oblationibus, et cum omnibus quo quomodo prescripto honori pertinentibus sive conpetentibus prelibate ecclesie Sancti Iohannis et tibi Petro, presenti abbati omnique conventui, voluntate spontanea, difinimus atque relinquimus, et cum hoc donationis instrumento ad omnes voluntates vestras perpetuo faciendas per francum alodium nobis corporaliter tradimus omnique iuri divino vel humano sive consuetudinario, contra hanc difinitionem nobis vel successoribus nostris quolibet modo conpetenti sive conpetituro omnino renuntiamus. De omni vero prescripto honore contra omnis homines presentes sive subsequentes, per nos et per omnes nostros successores prelibate ecclesie evictione, promittimus addentes in super quod secure et quiete faciamus tenere ac in pace perhennit possidere totum predictum honorem prelibate ecclesie Sancti Iohannis, cum omnibus alodiis, terris cultis et heremis, mansis

dirutis vel condirectis, et cum omnibus laborationibus predicto honori pertinentibus, hominum habitantum sive non habitantium, et cum omnibus nemoribus, calmis et pascuis nec non et tractis molendinis et molendinariis, cum illorum caput aquis, cum montuoso et declivo, et cum ipso podio in quo castrum Penne fuit constructum, et cum ipso monte Irato, et cum monte de Taga et collo de Iovo, et cum omnibus censis et adempramentis et iussitiis ubique huic honori pertinentibus et etiam in aliis honoribus sibi circumiacentibus sicut melius avus meis, Gauzerandus de Salis et Arnallus Iohanis, tenuerit et habuerit et etiam in bonis cartis eiudem ecclesie dimisere. Pro hac vero difinitione de bonis prescripte ecclesie Sancti Iohannis triamilia DCL solidos barchinonesium ego Arnallus de Salis mihi reccepisse confiteor; renuntians exceptioni non numerate peccunie. Et ut verius et firmius ac irrevocabiliter teneatur ego prelibata Alamanda propriis manibus tactis sacrosanctis iuro ne contra hanc difinitionem ullo tempore veniam vel venire faciam nec aliquas allegationes suprainducam avelliano omnino renuntians.

Actum est hoc VI ydus november, anno dominice incarnationis MCCIIII.

Sig+num Arnalli de Salis. Sig+num Alamanda uxoris eius. Sig+num Saurine. Sig+num Ag+netis filiorum eorum, qui hoc firmamus et laudamus et testes firmare rogamus. Sig+num Arnalli de Palatio. Sig+num Arnalli de Saminiana. Sig+num Guillelmi de Belpug. Sig+num Arnalli Seguini. Sig+num Guillelmi Sancti Martini. Sig+num Geraldensis de Terradis. Raimundi* de Urgello qui hoc vidit sig+num.

Guillelmis sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)* pra.

195

1205, març, 1

Venda. *Ramon d'Urgell, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Amorós i a Maria, la seva mare, pel preu de 10 sous, una vinya situada a l'indret anomenat Pla Rodó; en determinades èpoques de les feines del camp s'accedeix a aquesta vinya des dels horts del Gramàtic. Els censos que ha de pagar a l'almoiner són: 14 diners per la meitat de la vinya de sobre la ribera i la meitat de les collites per la de sota.*

A. AMSJA (*olim* núm. 264).
300 × 80 mm. Bon estat de conservació.

Cunctis notificetur. Quod Ego Raimundus de Urgello helemosinarius Sancti Iohannis, dono tibi Amoros (et matri tue Marie) in perpetum, quondam vineam que est in illo loco qui dicitur Planum Rotundum, cum vitibus et arboribus que in ea sunt, fructiferis vel non fructiferis, et cum ingressibus et regressibus, et sit vineam tuam intrandi et exeundi per ortos Gramatici nisi ab illo tempore, quod racemi sunt in agrarum usque in tempore vindemiarum. Tali modo dono tibi predicta (vinea) quod labores eam et possis dare, vel vendere, vel impignorare, vel dimittere cuicumque volueris salvo iure helemosinarii. Hoc vinea habet tales affrontationes: in oriente et in meridie affrontat in vinea Petri Guillelmi de Prato et dividitur ab illa usque in flumine Ticerii, et in sole occasu in ortibus Gramatici et Petri Pastoris usque in Ticerio, et in aquilone in vinea Guillemi de Nogos. Quod ego predictis Raimundus helemosinarius accipio a te Amoros X solidos per acapte, et dabis annuatim per hac vinea de censu XIIII denarios helemosinario; (Et est manifestum) quequidam ripa dividit istam vinea per medium, de hoc quod est super ripam dabis predictum censum [sicilicet] XIIII denarios, de hoc quod est subtus ripa dabis medietatem expletuum. Sig+num Vives.

Actum est hoc die kalendas marcii, anno Dominice incarnationis MCCV.

Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Raimundi* Gauheratli. Sig+num A. de Ponto. Raimundi* de Urgello helemosinarii sig+num. Sig+num R[aimundi]* kamerarii et cellerarii. Sig+num Arnalli de Capellano.

Olibarius* levita, scripsit hoc cum literis supra scriptis in prima linea et in III et in VI, die et anno quo su*(senyal)*pra.

FUNDACIÓ NOGUERA

196

1205, abril, 27

Venda. *Lia de Riera ven a Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 105 sous de Barcelona, els censos que rep de les seves propietats, heretades per raó del seu dret patern, situades a les muntanyes de la coma d'Arenys.*

A. AMSJA (*olim* núm. 100).
220 × 160 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Lya de Riera, nulla in nec dolo ducta, et nemine congete consilio et voluntate parentum et amicorum meorum, vendo, dono atque cum presenti instrumento corporaliter trado vobis, domino Arnallo, eclesie Sancti Iohannis sacriste (et successoribus vestris), illos meos census quos paternali iure habeo et accipio in ipsis montis de Coma de Arinio, scilicet, in orto Guillelmi de Font VII denarios, et in orto de Broter VII denarios, et in orto Guillelmi de Cuvilar VI denarios, et in orto Guilelmi Aguder I sestarium frumenti et apud molinum roder, in orto Amoros, I sextarium frumenti, et in orto Arnalli Pico XII denarios, et in orto Guillelmi de Torrente I migeriam pulcri frumenti ad rectam mesuram Rivipolli et II denarios, et in orto Bernardi Albanel XII denari, et in domibus Berengarie VI denari, et in domibus Petri Ross VIIII denarios, et in orto vel domo Arnalli Torner XVI denarios. Hec in quam omnia vobis et successoribus vestris in perpetuum vendo, dono et trado propter CV solidos Barchinonem, quos omnis simile confiteor accepisse a vestris propriis manibus numerando et renuntiando exceptioni non numerate pecunie. Quod si quo iure divino vel humano, scripto vel non scripto, huis contractus obviam ire potero, illi iuri penitus renuntio omnibus mihis meorumque vocibus ibi et inde perpetuo extinctis; et si plus valet hoc precio totum per me et meos in perpetuum vobis et successoribus vestris dono absque omni retentu, quem ibi vel inde mihi vel mihis, nullo tempore facio [inmo] omnis exactiones meas et evictiones in perpetuum aboleo et extingo.

Actum est hoc V kalendas may, anno domini MCCV.

Sig+num Lye, qui hoc firmo et testes firmare rogo. Sig+num Pontii de Valespirans. Sig+num Bernardi Sancti Iohannis. Sig+num Petri Eruge. Sig+num Arnalli de Toraies. Sig+num Lobeti sacerdotis.

Guillelmus sacerdos, qui hoc scripsit et suprascripsit in III linea et emendavi in VI, die et anno quo su*(senyal)*pra.

197

1205, juliol, 25

Venda. *Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Llobet, sacerdot, pel preu de 30 sous de Barcelona, una parcel·la de terra situada al Vinyal, just al costat de casa*

seva, amb la condició que mantingui la paret del Vinyal ferma i estable en el tram que li correspon; el cens anual que ha de pagar per aquest establiment al sacrista és de 2 sous i mig, pagadors per Pasqua, i la dècima i la primícia de les collites, que ha de lliurar a l'església parroquial de Sant Joan i Pau.

A. AMSJA (*olim* núm. 25).

190 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Arnallus, ecclesie Sancti Iohannis sacrista, dono tibi Lobeto sacerdoti et tuis, quandam sortem terre in ipso nostro Vineal in perpetuum. Que affrontat ab oriente de domibus tuis usque in parietem vinealis qui est versus occidente, et a meridie de ipsam sorte Arnallis de Prato usque in sortem Raimundi de Hermessen. Sicut de his IIII affrontacionibus predicta sors terre includitur sic illam tibi et tuis in perpetuum dono ad omnis tuas tuorumque voluntates, ibi et inde, in perpetuum faciendas, salvo iure Sancti Iohannis in omnibus. Et ut teneas ipsum parietem vinealis firmum, stabilem atque condirectum in tua sorte, ita quod nullus transiter hominum seu animalium huic inde fieri possit, quod nisi feceritis dabis inde pro pena V solidos et postea teneberis in ius vocatus. Unde dabis tu et tuis, mihi et successoribus mihis, II solidos et dimidium censuales perpetuo et annuatim, in festum Pasche, et decimas atque primitias omnium expletorum fideliter ecclesie Sanctorum Iohannis et Pauli. Pro qua donatione accipio a te XXX solidos Barchinona ut firmiter perpetuo habeatur.

Actum este hoc VIII kalendas augusti, anno domini MCCV.

Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Raimundi Catelli. Sig+num Gramatici.

Guilelmus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)* pra.

FUNDACIÓ NOGUERA

198

1205, agost, 31

Donació. *Guillem I, vescomte de Cardona, per guarir i redimir els seus pecats i els de la seva família, dóna a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dotze somades de sal anuals de les seves salines de Cardona.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia coetània.
310 × 80 mm. Bon estat de conservació.

Presentibus cunctis atque futuris perpetuo sit manifestum. Quod ego Guilelmus, vicecomes de Cardona, bona et gratia ac spontanea voluntate, per me et meos omnes presentes pariter atque futuros, dono, laudo et per remissione sive salute omnium pecatorum meorum atque parentum in perpetuum, offero domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis Rivipullensi et Petro, inde presenti abbati et successoribus suis ac omni conventus ibidem Deo servient, XII somadas salis in ipsis nostris salinis de Cardona, annuatim et perpetuo a predicta ecclesia accipiendas, sine contradimento alicuis persone. Si quis vero contra hanc cartam huius donacionis sive obtentionis venire presumpserit nullo modo hoc facem valeat set perpetuum anatemaris vinculem incurrat.

Actum est hoc II kalendas septembre, anno domini MCCV.

Sig+num Guilelmi vicecomitis de Cardona, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Guilelmi de Terraca. Sig+num Guilelmi de Torredela. Sig+num Arnalli de Monte Clar. Sig+num Raimundi Fulcranis.

[Guillelmus] sacerdotis, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra. Hoc est translatuo.

199

1205, novembre, 29

Establiment. *Guillem de Crexell, a fi de proporcionar-li defensa i protecció, estableix a Vidal Desplugues i a la seva esposa Maria unes artigues situades a la font de Torres, pròpies del mas Esplugues, a canvi de la tasca del blat, que cal lliurar-la a un soldat de Guillem.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia en paper de l'any 1486.

Hoc est traslatum bene et fidele sumptum a quodam publico et autentico ac antiquo instrumento sinsero et integro, non cancellato, vialato, vitrato, nec in aliqua sui parte suspecto sed omni procesus vicio et suspitione carente, ut primis videbatur asperibus et cum eodem veriure correcium et comprobatum per me Georgium Raphaelis, notario et scribam publicum ville et curie Sancti Iohannis de Abbatissis, Vicensis diocesis, auctoritate reverendi domini

abbatis monasterii eiusem, die versus tertia mensis aprillis, anno a nativitate domini millesimo quadrigentesimo octuagesimo sexto, cuius quidem instrumentum thenor sequitur subtus verbis.

In Dei nomine. Ego Guilelmus de Crexell, per me et omnes sucessores meos, donamus et stabilimus tibi, Vidal Desplugas et coniux tua Maria, et ad vestro vesino [sic] vestri et coniux sua Ermesenda, et ad infantibs vestris omnique progenie et posteritati vestre, totas vestras artigas que per vos et succcesores vestros solebatis tenere; que sunt de vestro manso de Splugues et sunt a font de Torres; et habet afrontationes de oriente in prato de Malayol, et de meridie in grad de Taxoneres, et de occidente in Spunyola, et de circio in Rocha Alta. Quantum infra dictas afrontationes includitur sic damus vobis et vestris omni tempore et reddere pro vobis et vestris tascham de blat, quod ibi debet dederit ad meo milite de [---]. Et ego Guillermus de Crexell et meis quod fiant defensatores contra cunctos homines vel in suas et quod faciamus vobis tenere et habere in pace.

Factum est hoc tertio kalendas decembris, anno Domini millesimo duocentesimo quinto.

Sig+num Guillermi de Crexell. Sig+num Bernardi de Tela baiuli, et pro hanc donatione accepi a Guillermo de Crexell novem solidos et baiulo suum braciatico. Sig+num Guillermi de Tavernoles. Sig+num Raymundi de Tavernoles. Sig+num Bernardi de Amasats.

Arnaldus presbiteri, qui hoc scripsit die et anno sig+num quo supra.

Sig+num mei Francisci Fabre presbiterum, notarius Rivipullensi auctoritate venerabili convetui monasterii eiudem qui hoc pro teste me subscribo.

Sig+num Iohannis Verdaguer, habitator ville Sancti Iohannis de Abbatissis, auctoritate regia notario publici per totum Cathalonie principatum qui huic translato me per testes subscribo.

Sig+num mei Georgy Raphaelis, notario publici et scribe ville et curie Sancti Iohannis de Abbatisis, Vicensis diocesis, auctoritate reverendi domini abbatis monasteri eiusdem, qua dictum translatum a dicto instrumento suprascripto ut cum eodem veridice, correxi et comprobati et in hanc publicam formam requisimus et rogamus recepi scribsi et clausi die vero lune vicesima quarta mensis aprilis, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo octuagesimo sexto.

200

1205, desembre, 22

Venda. *Ramon de Solallong, la seva esposa Berenguera, el seu fill Guillem i la seva esposa Berenguera, i els seus fills Berenguer, Bernat, Raimunda i Saurina, amb el permís d'Hug de Mataplana i el seu fill Hug, venen a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a Arnau, sacrista i, en especial, a l'ofici de la sagristia, tot el que reben de Pere Luarna de Puigmal pel preu de 82 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 130).
220 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Notificetur cunctis. Quod ego Raimundus de Solalong, et Berengaria uxor mea, et Wilelmus filius noster, et Berengaria uxor eius, et filii nostri Berengarius, et Bernardus, et Raimunda, et Saurina, cum voluntate Hugonis de Mataplana et filii eius Hugonis, voluntate spontanea difinimus, solvimus et omnino laxamus te Petrum Luarna de Pugmal, et omne prolem que a te precesserit et omnis res tuas, que dici et nominari possint, que nunc nunc [*sic*] habes et in antea habueris ubicumque sunt et fuerint, domino Deo et beate Marie et ecclesie Sancti Iohannis et domino Petro presenti abbati et Arnallo sacriste et successorun eorum et specialiter officio sacristie. Ita quod nos et omnis posteritas nostra sive omnis successores nostri de cetero in te, et in omnibus infantibus tuis, et in omnibus rebus tuis supradictis [nunciani] aliquid demandemus nec demandare faciamus, non queramus nec querere faciamus, non accipimus nec accipe faciamus, per ullum ingenium, sed sitis diffunti tu et omnis posteritas tuas et omnes res tue, a nobis et ab omnibus successoribus nostris in perpetuum, ad omnes voluntates vestras perpetuo faciendas absque omni nostra reservacione. Et ut verius et firmius teneatur accipimus a te LXXXII solidos Barchinone. Quod renunciamus omni iuri et legi que contra hanc diffinicionem venire potuerit. Si quis hanc kartam infringerem voluerit duplicater restauret.

Que est acta XI kalendas ianuari, anno a nativitate Xristi MCCVI.

Sig+num Raimundi de Solalong. Sig+num Berengarie uxoris eius. Sig+num Wilelmi filii eorum. Sig+num Berengarie uxoris eius. Sig+num Berengarii. Sig+num Bernardi. Sig+num Raimunde. Sig+num Saurine filiorum Raimundi de Solalong. Sig+num Hugonis

de Mataplana. Sig+num Hugonis filii eius, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Gramati[ci].

Guilelmus +, qui hoc scripsit et rasit in III linea, sub die et anno quo *(senyal)* supra.

201

1206, maig, 15

Establiment. *Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a vint-i-dos habitants de la vila de Sant Joan les parcel·les que Arnau, sacrista, els havia venut i consignat en els respectius documents, a canvi d'un cens, pagador a l'església parroquial de Sant Joan i Pau, consistent en unes quantitats de diners*.

A. AMSJA (*olim* núm. 45).
a. FONT. *Cartas...*, núm. 220, p. 303-304.
b. FERRER. *La vila...*, p. 24-25.
#. FERRER. *La vila...*, p. 9.
220 × 230 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Petrus, Dei gratia ecclesie Sancti Iohannis abbas, consilio fratruum nostrorum canonicorum, laudamus et cum presenti carta concedimus vobis, hominibus villam Sancti Iohannis inhabitantibus, illas sortes terre quas Arnallus, presens sacrista Sancti Iohannis, cum instrumentis ab ipso firmatis vobis et vestris, dedit, sicut hic subscribentur, in ipso Vineal, videlicet: Iohanni Cabot et tuis, ab ipsis domibus tuis usque in pariete novo, ipsius vineale et ab ipsa sorte Dolceti usque in pariete cimitterii propter XII denarios censuales; et tibi Dolcet et tuis propter XII denarios censuales; et tibi Marie de Pruners et tuis propter XIIII denarios censuales; et tibi Arnallo de Prats et quibus volueris propter XVI denarios censuales; et tibi Lobeto sacerdoti et quibus volueris propter (et tibi Guillermo de Rivodario et tuis propter X denarios censuales) II solidos et dimidium; et tibi Raimundo de Hermessen et tuis propter XII denarios censuales; et tibi Arnallo de Ponto et tuis propter XII denarios censuales; et tibi Andree de Prato et tuis propter VIII denarios censuales; et tibi Iohanni de Fonte et tuis propter XIIII denarios censuales; et tibi Guillermo Od et tuis propter X[I]II denarios censuales; et tibi Guillermo de [Gre]da et tuis propter VIII denarios censuales; et tibi Raimundo de Aguaza

et quibus volueritis propter XII denarios censuales; et tibi Arnallo de Capell[e]o propter XVI denarios censuales; et tibi Ferrarie et tuis propter I denarium censualem; et tibi Guillelmo de Cubilari et tuis propter alium denarium censualem; et tibi Guillelme de Ponto et tuis propter IIII denarios censuales; et tibi Amoros et tuis propter IIII denarios censuales; et tibi Raimundo de Miranbel et tuis propter IIII denarios censuales; et tibi Berengarie de Miranbel (et tuis) propter IIII de censuales; et tibi Arnallo de Negos et tuis propter IIII denarios censuales; et tibi Bernardo de Furno propter VIII denarios censuales. Istas inquam predictas omnes sortes laudamus atque concedimus vobis et vestris perpetuo, cum exitibus et ingressibus et pertinentiis et affrontationibus et cum omnibus melioramentis, que quisque vestrum in sua sorte predicte terre facere voluerit ad omnes vestras vestrorumque voluntates, ibi et inde inperpetuum faciendas, salvo iure Sancti Iohannis in omnibus et datis decimis atque primitiis de praedictis sortibus terre fideliter ecclesie Sanctorum Iohannis et Pauli.

Actum est hoc ydus may, anno Domini MCCVI.

Petrus* abbas sig+num. Sig+num Raimundi* kameraris. Sig+num Petri* prioris. Sig+num Bernardi* de Castilione. Petrus de Devesa* regularis. Sig+num Vives. Sig+num Gramatici. Sig+num Bernardi Decimarii. Sig+num Berengarii* de Ausona. A. sig+num de Folgos. Sig+num Arnalli* sacrista.

Guillermus sacerdos qui hoc scripsit, et emendavi in III et in VII et in XIII et XIIII et XVII linea, die et anno quo su*(senyal)* pra.

202

1206, desembre, 10

Donació. *Pere Tolosa es lliura de per vida, juntament amb tots els seus béns, al monestir de Sant Joan de les Abadesses, en especial a l'ofici de la sagristia, i reconeix Arnau, sacrista, com el seu senyor, al qual li deu fidelitat i obediència, també en la facultat de casar-se, a canvi de rebre protecció, defensa i manutenció.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 113), còpia de l'any 1228.
310 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Notificetur cunctis. Quod ego Petri Tolsanus dono et trado me ipsum in presenti, cum omnibus que habeo et habere debeo, in omnibus locis que dici et nominari possint, domino Deo et Sancti Iohanni, et specialiter officio sacriste et vobis, domino meo Arnallo, presenti sacriste, et successoribus tuis omni tempore in vita et in morte. Et convenio vobis, per bonam fidem, quod de cetero non accipiam uxorem sive aliqua collacionem absque voluntatem et consilio vestro. Et si sorte ego obiero absque uxore et absque infante, dono omnia que habuero, ad diem obitur mei, vobis et officio sacriste, absque omni in quitamento. Et convenio similer vobis quod, in omni vita mea, teneam omnia que habeo et habuero in honore Sancti Iohannis et quod non inutem alium dominum. Et ego Arnalli, sacrista Sancti Iohannis, per me et per omnes successores meos, accipio te Petrus Tolsanum ad hominem, et accipio te et omnis res tuas, qua dici et nominari possint, sub nostra speciali proteccione, et defensione, et [quizacione], et manutenencia in omnes vita tua, per omnia loam sicut nostrum proprium hominem contra omnis homines. Si quis hanc karta infringere voluerit duppliciter restauret.

Que est acta III idys decembris, anno a nativitate Xristi MCCVI.

Sig+num Petrus Tolsa, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Arnalli sacriste. Sig+num Bernardi de Sala. Sig+num R. Bertoli. Sig+num A. de Rabaca. Sig+num Gramatici baiuli. Sig+num Arnalli* abbatis [*sic*].

Guillelmus +, qui hoc scripsit sub die et anno quo *(senyal)* supra.

Petrus scriptor, qui hoc translatavi IIII kalendas mai, anno a incarnato Dei filio M CCXXIIII *(senyal)*.

La signatura de l'abat Arnau, que segurament correspon a Arnau de Manlleu (1226-1229), ha d'haver estat estampada amb motiu de la redacció de la còpia, feta l'any 1228, quan era abat. L'any 1206 n'era Pere de Soler.

NOGUERA

203

1207, juliol, 5

Capbreu i concòrdia. *Capbreu dels censos que els homes de Cardils [Bellver de Cerdanya] han de fer al seu senyor, que és el paborde de Tregurà. Aquestes contribucions s'especifiquen en quartals, en*

sesters o en esmines d'ordi o de civada, en quarters de moltó, en fogasses, en canades de vi, en gallines, en pollastres... la quèstia es paga en moneda. Cosida a aquest document consta la concòrdia feta a la vila d'Ascaró entre Pere de Bulela *i Arnau de Vilar per la qual, a fi de posar fi i resoldre els seus conflictes, Pere allibera de tot servei Arnau.*

A. AMSJA.

500 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est memoria de censum quod hominis de Cardils debent facere ad seniore. Raimundum Guillelmum de Cardils: quartals III de ordi et sesters II de segle ras, pols III, gallinas II, migerias III de vi pede prim, fogaces II, denarios II solidios de questia, mig quarter de molto. Mansum de Ferrer: quartal I de civada, fogaca I, gallina I, de vi canada I, et XV dines de questia. Mansum de Bernat de Cardils: quartal I e mig de ordi, sester II de segle ras, gallinas II, pols II, dos solidos et mig de questia, migerias V de vi, fogaces II, mig quarter de molto. Iohannes de Cardils: quartal I de ordi, denarios X de questa. A. de Planel: sesters II de segle, de ordi I, questa XVI denarios, de vi canadas II, e miga fogaca, I gallina, I pol in anno tercio, mig quater de molto annuatim. Ermengaudus de Planel: II sesters de segle, et I de ordi, denarios XIII, fogaca I, gallina I, et mig quarter de molto, de vi canadas II, e miga pol I secundum A. de Planel. Lengard de Planel: IIII denarios, pol I secundum Ermengaudo. A. de Vilavedre: I esmina de ordi vitela, I pol. [Sancti Martini des Arao: sester I dordi] R de Ventaiola de Ger, cum heredes suos: esmina de ordi. Cerda des Corts: I esmina de ordi. Guilelmus de Soldevilla Santa Maria: sester I corrent de ordi. R. Iohanne: esmina de ordi I corrent. Berengario de Prads, cum suos heredes: quartals II de ordi, sesters IIII de segle ras, de vi canades V, II solidos e mig de questa, iuntols de molto I, gallinas II, fogaces II. Villar des Cler, P. de Socasa: sester I de ordi ad illi de sala, pol I. P. des Sedila: sesters II de ordi. P. Jover: sester I de ordi. A. des Aniulla, cum suos heredes: sester I de ordi. De Sobrequer: sester I de ordi. Capellanus: I esmina de ordi des trasquer I esmina. Villa de Ierul, cum suo herede Gila: sester I de ordi. Iospert: sester I ras de ordi. Mansum de A. Pont de Meranges: sester I. Villar de Orden Seniofredi, cum suo herede: I sester de ordi, II pols. Mansum de Valguers, cum suos heredes: I quartal et sester II. B. de Miga Villa, per mansu de Serrad: I sester. Mansum de F., cum suo herede: I sester de ordi. Taltendre manum de Fonte: I sester de ordi, cum suos heredes. P. de Miga

Villa: I sester de ordi. R. Cebol: I esmina. Mansum des Poncius R.: I sester de ordi. P. Duran: I pol. Ponz [Bertran]: I pol. Mansum de Rivo de Ierul: I pol. Item B. de Cardils. Inter B. et G. de Cardils alberga et ad seniore. Inter homines de predictis de Cardils et de Planel inter parada: [---] sigalis. Bernardus namque de Cardils et Guillelmus de Cardils et Arnallus de Planels nos sunt iuramus et testificamus ita esse verum sicut super scriptus est.

Anno Xristi MCCVII, die III nonas iulii.

Petrus de Bulela pervenit ad bonum et ad firmu finem cum Arnaldo de Villari, de omnibus peticionibus et querimoniis et accionibus que fuerant inter eos. Et dictus Petrus de Bulela solvit A[rnaldo] de Villari ab omni querimonia et peticione qua contra cum movelat et movere poteat ullo modo, et ut hoc firmius habetus dederunt sibi pascis osculum nomine fidei. Et hoc fuit factum in villa de Ascharono, in domo Arnalli de Villari, in qua ipse infirmabatur; ad hoc fuerint presentes et audientes: Berengarius de Pratis, Michael de Pratis, Arnaldus de Molono, Guilelmus Bernardi de Sancto Felice, Petrus de Deo, Arnaldus Forner, Raimundus de Castanerio, Guilelmus filius Petri de Ruppe, Raimundus Valazela, Raimundus Roberti et Arbertus scribe.

Es tracta, evidentment, de dos documents diferents que ens han arribat cosits per un motiu que desconeixem. De la concòrdia hem transferit la data al capbreu, perquè deu haver-hi poca diferència temporal o, si més no, indica un període cronològic proper. El text del capbreu és similar a la primera part del document núm. 158; l'hem transcrit una altra vegada pel seu interès quant a l'evolució dels mots en català.

204

1207, juliol, 29

Oblació. *Oblació d'Arnau de Vilar. Pere de Soler, abat de Sant Joan de les Abadesses, accepta l'ingrés d'Arnau, el qual dóna al monestir, en franc alou, tots els béns i censos que rep a la vila de Cardils [Bellver de Cerdanya], a més de dos masos situats en el terme d'aquesta vila, a la parròquia de Santa Maria de Talló; aquestes propietats les posseeix per donació del seu avi, Pere de Domenova. Ofereix, també, la meitat de dues eugues que té amb Guillem del Coll, una altra euga seva, mitja euga que té amb Ferrer de Mozol i tres parts d'una euga que té amb Guillem de Riu. L'abat acull Arnau com a frare i canonge i*

el convida a participar dels béns espirituals i temporals de l'església, tal com correspon a un dels seus.

A. AMSJA.

330 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit omnibus. Quod ego Arnaldus de Villari, non inductus vi neque dolo inmo spontaneus et mente devota, dono et offero me ipsum, Deo et ecclesie Sancti Iohannis de Rivipullo, in fratre et participem et canonicum eiusdem ecclesie, un vita et in morte, in manu dompni Petri, Dei gratia abbatis eiudem ecclesie et in presentia canonicorum eiusdem ecclesie. Et in presenti inter vivos, pro Dei amore et peccatorum meorum redempcione, et pro salute anime mee, dono, et offero, et trado irrevocabiliter, Deo et prenominate ecclesie Sancti Iohannis et tibi dompno Petro abbati eiusdem ecclesie totique conventui eiudem loci, presenti et futuro, et omnibus possis et successoribus vestris perhennint, ad omnias vostras et vestrorum successorum voluntates faciendas, sine omni contradictu, per liberum et franchum alodium vestrum, duos mansos meis alodii, cum hominibus et feminis, censibus et usaticis et donacionibus, cumque omnibus redditibus et obvencionibus suis, quos habeo in villari Chardils et infra suos terminos, in parrochia Sancte Marie de Tolono; et omnes alios honores, et redditus, et donaciones, et propietates, et census, et usaticos en universa generaliter et sine excepcione, que habeo et habere debeo in eodem villari Chardils et infra omnes terminos suos, et in tota predicta parrochia Sancte Marie de Tolono, quos quidem honores condam Petrus de Domenova, avunculus meis, donavit per franchum alodium. Quos omnes honores sicut mihi pertinent per donacione Petri de Domenova, dono et trado vobis, et in vestrum ius et dominium irrevocabiliter transfero. Et ad maiore perfeccione huius donacionis ut semper firma sit et irrevocabilis mito vos, in corporalem possessionem, et constituo vos procuratores in rem vestra, renunciando omni iuri divino et humano, ad hoc infringenda mihi conpetenti nullo ibi mihi vel meis iure retento. Preterea dono vobis, pro Dei amore, meam medietatem duarum equarum, quas habeo cum Guillelmo de Olceia, et unam aliam equam meam propriam, et meam medietatem unius eque, qua habeo cum Ferrario de Mozol, et tres partes meas unius eque, qua habeo cum Guillelmo de Rivo. Et ego Petrus abbas predictus et conventus prenominate ecclesie Sancti Iohannes, recipimus te Arnaldum de Villari in fratre et canonicum et participem nostrum in omnibus bonis spiritualibus

et temporalibus ecclesie nostre, in vita et in morte, sicut unum ex nobis. Et est manifestum.

Facta est hoc carta IIII kalendas augusti, anno Xristi MCCVII.

Sig+num Arnaldi de Villari, qui hoc firmo et testes rogo firmare. Petrus* abbas sig+num. Sig+num Raimundi de Olceia. Sig+num Guillelmi de Olceia. Sig+num Petri Argent. Sig+num Petri de Ruppe. R.* + Boneti.

Guillelmus Bernardi, publicus notarius scripsit hoc in die et anno quo *(senyal)* supra.

205

1209, juliol, 21

Donació i jurament de fidelitat. *[Anard/Arnau], sacerdot custodi de Sant Joan, encomana la roureda de l'església de Sant Martí de Puigmal al prevere Carbonell, el qual presta jurament de fidelitat a Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. AMSJA (*olim* núm. 97).
180 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod Anardus [*sic*] Sancti Iohannis sacricustorsus, consilio fratrum meorum, in presentia multorum preborum virorum omni tempore vitte tue ad fidelitatem Sancti Iohannis et nostram, comendo tibi Carbonello presbitero de rovira ecclesiam Sancti Martini de Podio Malo. Et ego predictus Carbonell promitto Deo et Sancto Iohanni et vobis predicto domino meo A[rnallus] sacriste, quod sim bonus et fidelis in omnibus, et per omnia secundum totum posse meam omni tempore vitte mee. Promitto etiam et iuro omnia predictam tenere et observare ad vestram bonam intelligentiam per Deum et hoc sancta IIII evangelia.

Actum est hoc sacramentum XII kalendas augusti, anno incarnationis Dominice MCCVIIII, in ecclesia Sancti Iohannis.

Sig+num Carbonelli preberi, qui hoc sacramentum feci apud Sanctum Iohannem, in presentia domini Arnalli sacriste, aliorumque canonicorum.

Olibarius* scripsit hoc sacramentum, die et anno quo su*(senyal)* pra.

És molt possible que sigui el mateix Arnau, sacrista o "custodis sacrorum" el qui encarregui l'explotació d'aquesta roureda al prevere Carbonell; aleshores, en lloc d'"Anardus" hauria de dir "Arnallus".

206

1209, agost, 23

Confirmació de béns. *Berenguer de Vilar confirma la donació que féu en vida el seu pare, Arnau de Vilar, de tota la propietat de Cardils [Bellver de Cerdanya] a favor del monestir de Sant Joan de les Abadesses i al mateix temps, demana de ser enterrat prop del seu pare.*

A. AMSJA.
210 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Berengarius de Vilar, amore Arnalli patris mei defuncti, et remissionem pecatorum suorum, spontanea et gratuita mea voluntate, laudo, concedo et confirmo, et cum presenti instrumento difinio per omne et omnes meos, qui sunt vel erunt, Deo et Sancto Iohanni et vobis domino Petro, abbati Sancti Iohannis totique eiusde ecclesie conventui, totum illum honorem de Cardils et illud donatium quod predictis Arnallus de Vilar, pater meis, bona voluntate et pleno sensu fecit vobis in vita sua, sicut melius post dici vel intelligi, in instrumento quod ipse fecit vobis de predicto honore et donativo. Et etiam instrumentum, per me et per omnis meos, laudo et confirmo ita set quod in predicto honore et donativo, vel in omnibus illis quo in instrumento ipso sonant, de hac hora in antea non requiram neque requirere faciam, aliquo iure scripto vel non scripto, vel consuetudinario, set ero pro rector et deffensor atque adiutor secundum meum posse; in super et dono et offero corpus meum domino Deo et Sancto Iohanni et eligo ibi sepulturam propter amorem patris mei et remissionem pecatorum meorum; et de cetero promitto defende omnes res eiusdem ecclesie et bonam fidem in omnibus servare et ut de suprascriptis non possio mutare voluntatem meam iuro per Deum et hoc sancta IIII evangelia.

Actum est hoc X kalendas september, anno M CC VIIII.

Sig+num Berengarii de Vilar, qui hoc laudo et firmo testesque firmare rogo. Sig+num Berengarii de Moio. Sig+num Arnalli de Moio. Sig+num Ermessendis de Moio. Sig+num Lobeti preberi. Sig+num

Arnalli de Folgos preberi. Sig+num Raimundi Catelli. Sig+num Petri de Melanno. Sig+num Raimundi de Podio Pardines.

Olibarius* scripsit hoc, cum literis rasis et emendatis in II linea, die et anno quo su*(senyal)*pra.

207

1210, febrer, 22

Empenyorament. *Guillem de la Roca i Ermessenda, la seva esposa, empenyoren el mas Puig Mitjà de Tornerissa [Sant Martí del Clot, la Vall de Bianya] a Ramon d'Urgell, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per 100 sous de Barcelona; li concedeixen el dret d'empenyorament d'aquest mas i s'esmenta el procediment de retorn de la quantitat prestada en funció del rendiment de les collites*.

A. AMSJA (*olim* núm. 11).

240 × 110 mm. Bon estat de conservació, malgrat algunes parts del document on la tinta s'ha esvaït i dificulta la lectura d'alguns mots.

Sit notum cunctis. Quod ego Guilelmo de ipsa Rocha de Remessis et uxor mea Ermessendis, nos simile impignoramus et obligamus [hac] iure pignis, in presenti tradimus tibi Raimundo de Urgello, canonico helemosinario Sancti Iohannis et cui dare dimittere sive inpignorare volueris, per C solidos Barchinone, quos recognoscimus bene a te recepisse, renuntiando omni exceptioni non numerate peccunie, totum quantumcuisque integre nos et nostri habemus et habere debemus, iuste et iniuste, nova [et] antiqua consuetudine, in tote mansis et honore de Podio Migano de Torneriza et in omnibus suis terminis. Que predicta teneas et habeas hac iure pignoris in pace possideas, usque advenie expletum totum integre unius expleti anni nisi habeas collectum, et postea tantum et tandiu expletando teneas et habeas iusque nos et nostri reddamus in simile tibi vel tuis qui pro tuo bono inquisieritur dictos C solidos bonos et valentes marcham argenti, boni et fini, XL solidos in kalendis martii de anno in annum; vel ante si recuperare volueris tuum aver, quod contra tuam voluntate tenere non possimus, de uno expleto in antea fructus in sorte non conputentur neque in pacca sed pro servitio, quod IIII denari facuerit nobis totum habeas pro nostro dono. Promittimus etiam per nostra bona fide tibi predicto Raimundo quod te non enganemus nec alicui consentiemus ullo modo. Et dum fuerit

in tuo pignore ibi non tangemus nec tangere promittemus sed faciemus tibi tenere et habere in pace de omni homine et iure pignoras possidere.

Actum est hoc VIII kalendas martii, anno domini MCC-VIIII.

Sig+num Guillelmi de Roca. Sig+num Ermessendis uxoris suis, qui hoc firmamus et laudamus et testes firmare rogamus. Sig+num B. Ferre. Sig+num P. de Pugdeval. Sig+num A. de Olina.

Guillelmus sacerdos, qui hoc scripsit cum litteris dampnatis in II linea et in VI, die et anno quo *(senyal)* supra.

208

1211, març, 21. Lleida

Concessió de llibertats i franqueses. *Pere I, rei d'Aragó i comte de Barcelona, concedeix a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a les propietats, masos i homes que en depenen, un privilegi pel qual l'eximeix de pagar quèsties, exaccions, forces, peticions i augments; així mateix, promet respectar els privilegis concedits pels seus antecessors. Signen la carta de franquesa, a més del rei, Ramon [de Rocabertí], arquebisbe de Tarragona, Berenguer [d'Erill], bisbe de Lleida, i Pere [de Cirac], bisbe de Barcelona.*

A. Original no localitzat.
B. ACA (*olim* armari StJAb, carta amb lletra G), còpia de l'any 1331, no localitzada.
C. Canalars I, f. 1, núm. 5 (sac 2).
D. AMSJA, Còpies... Magarola i Fluvià, f. 37-39.
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XII, núm. 665, p. 79.

Hoc est translatum a quodam privilegio illustrissimi domini regis Aragonum, cuius thenor noscitur esse talis. In Dei nomine, nos Petrus, Dei gratia rex Aragonum, comes Barchinona, nobilium praedecessorum nostrorum, exempla sequentes et praeterita in melius emendare volentes, fatemur et recognoscimus quod in honoribus, mansis seu hominibus monasterii Sancti Iohannis Rivipullense et ecclesiam suarum, nullam questiam, nullam exaccionem, vel fortiam nullamque demandam seu ademprivium habemus vel habere debemus aliquo iure, vel aliqua ratione, ut vero ipsius monasterii ac ecclesiarum suarum honores, mansi sive homines magis, tuti ac secuti perpetuo habeantur; volentes et confirmantes omnia privile-

gia et iura a nobis vel antecessoribus nostris vel a quibuscumque aliis monasterio Sancti Iohannis Rivipollense et ecclesiis suis concessa, suam habere perpetuo firmitatem. Cum hac pesenti pagina inviolabiliter duratura, nobis et successoribus nostris, legem imponentes ad honorem Dei Sanctaque Matris Ecclesia, et ob remedium anima nostra et parentum nostrorum promitimus bona fide et damus vobis domino Petro, Sancti Iohannis Rivipollense abbas vestisque clericis, quod nos unquam in honoribus, mansis sive hominibus vestris vel ecclesiarum vestrarum, quibus divina permitente gratia paestris, nullam questiam, nullam fortiam seu demandam vel ademprivium aliquatenus faciemus, nec aliquod causa Ispania expugnanda, vel subiuganda vel aliqua quacumque occasione exigemus seu requiremus.

Datum Ilerda, XII kalendas aprilis, per manum Ferrarii notario nostri et mandato eius scripta a Petro de Madrigera, sacerdote, sub anno Dominice Incarnationis M CC X.

Sig+num + Petri, Dei gratia, regis Aragonum et comitis Barchinona. + Ego Raimundi, Dei gratia, Tarrachonensi archiepiscopus confirmo. Sig+num Petri, Barchinona episcopi. Sig+num Berengarii, Ilerdensi episcopi. Bernardus abbas +. Sig+num Guilelmi Durfortis. Testes huius rei sunt: G[uilelmi] vicecomes Cardona, Gaufredus vicecomes de Rocabertino, G[uilelmi] de Cervaria, Michael de Lusia, A. de Alascuno, Sancius de Antilione, Blascus Romei, Raymundus Fulconis de Cardona. R[aimundi] de Montecatano. R[aimundi] de Cervaria. Raimundi Gaucerandi de Pinos. G[uilelmi] de Cerviano. Artaldus de Foxano. G[uilelmi] de Anglesola. A. de Palaciolo.

Ego Ferrarius, notario domini regis, hac scribi, feci mandato ipsius loco, die et anno prefixis.

Signum mei Romei de Sancto Iohanne, iudicis ordinarii monasterii Sancti Ioannis, qui praesens translatum de verbo ad verbum ac integre examinavi subscribo et meum sig+num appono.

Sig+num Petri de Vilario, publicum Sancti Iohannis notario, qui hoc translatum a dicto originali sumptum fideliter translatavit ac scripsit, cum raso et emendato in V linea ubi dicitur ac, et cum suppraposito in XII linea ubi dicitur subiuganda vel, et clausit XVIII kalendas februarii, anno Domini millessimo trecentessimo tricessimo primo.

Transcripció feta a partir de *D*.

209

1212, desembre, 27

Venda. *Lia de Riera ven a Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 3 sous de Barcelona, un censal de 2 diners que rep de Guillem Aguder per un hort situat als Arenys.*

A. AMSJA (*olim* núm. 101).
170 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Lya, filia condam Iohanis de Riera, defuncti, spontanea voluntate et sine vi, per me et meis presentibus atque futuris, diffinio ac de relinquo omnibusque modis inrevocabiliter, dono domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et tibi Arnallo inde sacriste et omnibus tuis successoribus in perpetuum sacricustodibus dicte ecclesie, illos duos denarios censuales quos Guilelmo Aguterius mihi facit pro illo orto quem tenet per me in vocitato loco ad Areyn. Quos duos denarios teneatis et habeatis omni tempore sine omni retentu et aclamacione mei et meorum. Et est manifestum qui hoc runpere voluerit dupplo conponat et firmum semper permaneat.

Quod est factum VI kalendas ianuarii, anno Dominice incarnatione M CC XIII.

Sig+num Lye, qui hoc laudo et confirmo et propter hoc vero firmum semper permaneat accipio de bonis sacriste III solidos Barchinona. Sig+num Iohannis de Genebrosa. Sig+num Arnalli de Puigiol. Sig+num Arnalli Pichon. Sig+num Raimundi capellani Iohannis et Pauli. Sig+num Arnalli de Riera capellani sancti Michaele.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

210

1213, maig, 8

Reconeixement de deute. *Dalmau i Guillem de Crexell reconeixen haver rebut de Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, unes quantitats de diners expressades en diverses monedes —marques, unces, ternals, senars, doblencs— les quals han de ser retornades a l'abat en la seva equivalència en sous i diners.*

A. AMSJA (*olim* núm. 23).
a. BISSON. Conservation... p. 95.
240 × 290 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Dalmacius de Crexello et Guillelmus de Crexello recognoscimus mutuo numerando recepisse a vobis domino Petro, Dei gratia Sancti Iohannis abbati, centum viginti II marchas, et tres uncias minus unum ternalium de tern, et viginti sex marchas et dimidiam senarii, et undecim marchas, et unam unciam, et dimidiam dupleni, et quadraginta II marchas minus unam unciam de quaterno; et recognoscimus vobis debere pro terno duodecim solidos per una quaque marcha, et de senario quinque solidos pro marcha, et de dupleno octo solidos pro marcha, et de quaterno sexdecim solidos pro marcha denariorum, scilicet, malgoriensium et sunt centum decem et octo libras malgoriensium, qui facium nonaginta et IIII libras et octo solidos Barchinone istius bone monete nove ad rationem, scilicet, de quindecim malgorienses pro duodecim barchinonenses, de quibus omnibus recognoscimus nos a vobis bene esse pacattos. Renunciando excepcioni non numerate peccunie et non tradite rei quos quidem omnis denarius convenimus bona fide et [stipulatione], promitimus vobis domino abbati, vel per utilitate vestra, hoc requirentibus reddere et persolvere de denariis primis bovatici et monetatici sicut colligere et recuperare volueritis ad vestram voluntatem et amonicionem. Si vero in aliquo deficeretis in nobis quin recuperabitis prefatos omnis denarios et aliquid inde vobis deffuerit statim incontinenti, paccemus et compleamus vobis quicquid minus fuerit ad recuperandum sine omni dilacione. Quod nisi fecerimus ego Guillermo de Crexello iamdictus convenio vobis domino abbati iamdicto bona fide, et per firmam et sollenpnem stipulacionem (promitto) et etiam per hominaticum et sacramentum unde vobis teneor, quod ad decem dies postquam, per nos vel per nuncium vestrum, inde amonitus fuero teneatur obstaticum in quocumque loco volueritis, ita quod non recedam nec exeam inde meis pedibus sine in alienis donec prius sitis paccatus de toto supradicto avere, sine omni diminucione, ad vestram voluntatem et sine omni decepcionem, obligando me et omnia mea mobilia et inmobilia, ubique aliquo modo mihi competencia vel competitura, vobis et quibus volueritis vel pro utilitate vestra petentibus pro ut melius dici vel intelligi potest ad vestrum comodum, renunciando omni iure, omnique accioni, omnique beneficio et auxilio omnium legum. Ego vero Dalmacius de Crexello recognosco tibi Guillelmo de Crexello quod prefatum

debitum debes dicto domino abbati per me et ego convenio te inde deffendere et eicere sine dampno et gravamine quod inde tibi non contingat bona fide et in verbo veritatis.

Actum est hoc VIII idus madii, anno domini M CC terciodecimo.

Sig+num Dalmacii de Crexello. Sig+num Guillelmi de Crexello, qui hoc firmamus firmarique rogamus. Sig+num Arnalli de Paleria. Sig+num Guillelmi Umberti. Sig+num Geralli Guiloni. Sig+num Stephani de Ulmis.

[Bernardus] Sancii, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in VII linea, in loco ubi dicitur quindecim, et suprascriptis in XIII, in loco ubi dicitur promitto, die et anno quo su*(senyal)* pra.

[...]rdus Stephani [levita] et publicus scriptor Gerunde subscribo *(senyal)*.

211

1213, juny, 29. Barcelona

Àpoca. *Guillem, nunci papal a Hispània, reconeix haver rebut de l'abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses 60 auris per vint anys, a raó de 3 auris per any, en concepte de cens a l'església de Roma.*

A. AMSJA.

140 × 70 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de l'escriptura.

Sit, Guilelmo Hyspanus domini Pape nuncius, notum facio universis istas literas inspecturis, quod eam fuissem a domino meo Papa in Hyspania destinatus, tam pro recolligendis censibus ecclesie romana debetis, quam pro quibusdam aliis negociis ecclesie generali, recepi ac abbate Sancti Iohannis Rivipollensis LX aureos per XX annus, cum quolibet anno ad tres aureos tenentur, et quioquid debeat usque ad istud tempus presentet. Unde in testimoniumbus solempnis hanc cartam [ortadqui ...] mea caractem consignatam.

Actam anno incarnationis Dominice M CC XIII. Domini pape Innocentii [...] XVI. XXIX die iunii.

Actum in Barchinonia [*sic*], domino Berengario existente episcopo.

L'ús d'aparells òptics per intentar millorar la lectura no ha donat pas resultats satisfactoris.

212

1213, desembre, 3

Venda. *Ramon Ponç, fill de Ramon de Milany, d'acord amb el seu germà Pere de Milany, ven a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el mas Noguer, situat a la parròquia de Sant Julià de Vallfogona, amb tots els seus drets i usos pel preu de 500 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 5.
B. Canalars I, f. 89, núm. 113 (sac 12).
162 × 203 mm.

Notum sit omnibus presentibus et futuris. Quod ego Raimuno Pontii, filius Raimundi de Malanno, consilio et voluntate fratris mei Petri de Melanno aliorumque amicorum meorum, vendo vobis dompno Petro, Dei gratia Sancti Iohannis abbate et successoribus vestris in perpetuum, quandam mansum quem habeo in parrochia Sancti Iuliani de Valle Facunda per francum (alodium) qui vocatur Noguer, cum omnibus hominibus et feminabus, terris, aquis, vineis, arboribus, heremis et condirectis, cultis vel incultis, pascuis, ingressibus et egressibus, boscis, plactas et intestacionibus, cugutiis et exorchiis, et hominum redempcionibus atque stabilimentas, cum omnibus aliis adempramentis quocumque loco ipse mansus habeat, modo vel in antea vel habere debeat aliquo iure vel racione; totum integre dono et offero vobis iamdicto Petro (abbate) et ecclesie Sancti Iohannis in perpetuum pro remedio anime mee, recipiendo inde de bonis ipsi ecclesie D solidos Barchinone de quaderno, quos confiteor a vobis recepisse et penes me habuisse, renunciando omni excepcioni non numerate peccunie. Hac siquidem de causa supradictum mansum, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, de meo iure et dominio cum presenti instrumento in vestro posse et dominio ac ecclesie prelibate trado atque submitto, ad vestras voluntates perpetuo faciendas. Renunciando omni iuri divino vel humano, atque consuetudinario, scripto vel non scripto [inimo], sicut melius potest dici vel intelligi ipsum mansum, cum omnibus ad eunde pertinentibus, vobis memorato Petrus abbate vestrisque successoribus et ecclesie Sancti Iohannis per me et per omnes meos irrevocabiler in perpetuum dono, delibero et diffinio. Et in

super ego predictus Raimundus Pontii et ego Petrus de Melanno frater ipsius tenemur vobis supradicto domino Petrus abbate et successoribus vestris omni tempore de eviccione contra cunctum homine et personam, et ut supradicta firmius semper permaneant; et nos sicut promittimus sequamur et adimpleamus in presentia vestra et aliorum qui subscribuntur iurare facimus super sancta Dei evangelia. et super nostras animas.

Actum est hoc III nonas december, anno M CC XIII.

Sig+num Raimundi Poncii. Sig+num Petri de Melanno, fratris eius, qui hoc laudamus et firmamus testesque firmare rogamus. Sig+num Guileli de Sancto Laurentio, qui hoc iuro. Sig+num Raimundi de Gurb. Sig+num Vives. Sig+num Arnalli de Ponte. Sig+num Petri Eruce. Sig+num Bernardi Sutoris.

Olibarius* scripsit hoc cum litteris suprascriptis in III linea et rasis et emmendatas in VII et suprascriptis die et anno quo su*(senyal)*pra.

213

1214, novembre, 3

Venda. *Berenguer Colomer de Vernet ven a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a Ramon d'Urgell, almoiner, una petita propietat situada dins el límit parroquial de Sant Salvador, a la vall de Bianya, pel preu de 35 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 290).
210 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod Ego Berengarius de Columbario de Verneto, spontanea voluntate et bono animo, assensu et consilio meorum amicorum, per me et meis, presentibus atque futuris, vendo, et cum hac carta in presenti, trado domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et tibi Petro, Dei gratia inde abbati, et etiam tibi Raimundo Urgellen inde helemosinario et cui dare dimitere vendere aut inpignere vostre voluntati volueritis, illam parvam hereditatem, totam integre, quam habeo et teneo in valle de Bianea, et in affinitate et parrochia Sancti Salvatoris, quam mihi advenit voce meorum parentum. Quam hereditate et terram in qua est, teneatis et habeatis ac iure hereditario in pace, cum tempore possideatis in omnibus suis adempramentis et espleta-

cionibus et exitibus ac regressibus et melioramenibus omni vestre vestrorumque voluntate, in omnibus pagendus, ut melius potest dici et intelligi, sine omni retentu mei et meorum; et de me iure in vestro trado dominio omnibus meis vocibus ac racionibus ibi et inde perennitus estinctis. Et propter hoc ut firmum et inrevocabiler semper permaneat, accipio a vobis de bonis dicte ecclesie meo bono XXXV solidos barchinonensis; et si plus valet ex hoc precio in presenti aut in futuro totum dono dicte ecclesie per redemcione anime mee meorumque perpetuum et teneor ego et mei qui meum locum tenuerint ab omni evicionem omni tempore. Et est manifestum. Qui hoc runpere voluerit dupplo conponat et firmum semper permaneat.

Et est factum III nonas novembre, anno Dominice incarnacione M CC XIIII.

Sig+num Berengarii, qui hoc laudo et firmo testibusque firmare rogo. Sig+num Petri de Mallanno. Sig+num Guilelmi de Planesis. Sig+num Petri Seguinari. Sig+num Guilelmi Petri Vivenis. Sig+num Guillelmi Denchabads. Sig+num Poncii de Anglesia.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

214

1214, desembre, 8

Decret. *En compliment dels preceptes de la regla de sant Agustí, Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, regula les peces del vestuari dels canonges del monestir (túnica, sobrepellís...), de la seva qualitat i quantitat i de quan han de ser substituïdes a causa del seu envelliment; el cambrer del monestir és l'encarregat de distribuir i subministrar els materials per a la seva confecció.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia en paper (s. d., c. s. XVII).

Habentes in quit Apostolus victum et tegumentum suis contenti sumius nec apostolus in epistola nec beatus Augustinus in regula horum qualitatem vel quantitatem determinat. Sed beatus namque augustinus canonicis regularibus secundum prepositi arbitrium mensurata precepit habere indumenta, nos igitur Petrus de Minia miseracione Sancti Iohannis abbas omnium consilio et

voluntate omnium fratrum nostrorum, quantitatem hanc et qualitatem observantes, et si non per omnia in aliquibus tamen sanctorum et beati Augustini vestigia sequentes congruentem servare modum, disponimus ne ipsa vestimenta preciosa vel nitida super modum sint aut nimis abrecta et vilia ex illa videlicet moderatione quod religionem simul comendare et honestatem. Et ita medicioni tenentes nec in dextram nec in sinistram declinare videbimur. Statuendes siquidem et mensuram secundum nostrum arbitrium ex moderatis et competentibus pannis laneis et lineis prout decet instituentes secundum modum congregationis et possibilitatem vestiarii fratribus Deo servientibus et nobis cum degentibus talia siquidem vestimenta qualia sunt inferius scripta comuniter omnibus annuatim a camerario vel vestiario tribuantur. Donet ergo ipse camerarius unicumque annuatim ad festum Sancti Michaelis cappam nigram de panno, qui vocatur ros, de meliori quem […] poterit ideo ponimus de meliori […] inter nigros alios pannos iste vilior est cum beatus augustinius precipiat nos [...] nec de vilioribus neque de melioribus. Preterea donet unicuique tunicam et [ex xertas] id est, caligas de panno albo, recipiente et congruente qui vocatur pressetal consequenter ab ipso festo usque ad festum Omnium Sanctorum tribuatur unicuique a camerario pellicia ampla videlicet et longa, usque ad talons, de pellibus [...] albis et alutis bene ornata in secundo anno id est infra duobus annis Ad festum etiam Omnium Sanctorum donet comuniter unicumque fratrum annuatim unum superpellicimu et unam camisiam et unas brechas de panno videlicet lineo bono, et recipiente et saculares id est calciamenta que [luenie] conveniant et sufficiant et unos castengs similiter ad festum Pasche donet unicuique superpellicium et camisiam et brachas et calciamenta et unos lastengs qui estate conveniant et sufficiant. Sed quia in indumentis et calciamentis congenus servandus est modus: ita siquidem quod habitus eorum secundum beati Augustini preceptum nec sit notabilis nec ipsi qui ad illam sanctam societatem venerunt affectene vestibus plecere sed moribus Precipimus ergo vel ex nostra et sanctissimi patris nostri Augustini auctoritate firmiter de cetero mondamus ut ipse qui locum tenerit vestiarii talia linea vel lanea tribuat vestimento quod sine […] serviat fratribus [suus] et qualia ipsorum deceant societatem et ipso fratres talia expectant qualia nimine cuiusquam aspectum offendant seccundum illud Hieronimi, arnatus et sodres pari modo contempnant quia alterum deliciis alterum gloria redolet. Veruntamen inimicus ille qui paci hominum invidet et

saluti discordie seminator novas aliquando ad invenit discentiones materiasque nocendi unde inter filios Dei scandala et murmurationes oriundur et exinde fuint occasiones peccati cum conqueritur aliquis aliorum deberuis accipisse et indignum se videri quod ita vestiatur Ne ergo super ex crescente sisania ab inimico seminata [...] suffacetur saluti fratrum quantum ad evitandas discordias et murmurationes et ut ire, rire vel etiam contenciones inde nec oriantur cuidimus siquidem et comuniter statuentes mandamus ut pax et concordia inter filios Dei inviolabiliter perseveret quatenus si aliquis ipsorum fratrum vel aliqui aut etiam omnes secundum predictam et antepositam vestimentorum formam cum camerario vel cum illo qui locum tenuerit vestiarii nec sabere connenerint ut recipiat uniusquisque ab ipso et ipse libenter tribuat unicumque animatum ad festum beati Michaleis pro cappa duas canas et dimidiam de ros, tale quales super notatur esse, et pro tunica et caligis duas canas et dimidiam de bono pressetal, sicut superius scriptum est, consequenter ad festum Omnium Sanctorum donet camerarius unicumque decem cannas de panno lineo, bono et recipiente, pro superpellicus et camisia atque brachis, et medium bonum et forte [cordenanum] paratum consuendi cum fortibus secularibus qui tota [luenie] conveniant et sufficiant similiter in festo Pasche donet unicumque annuatim decem cannas panni gimer et medium corduane forte et bonum paratum similiter semidendi et consuendi cum sotularibus de vacca duo paria que per omnem estatem conveniant et sufficiant det preterea sartori et sutori fila que opus fuerint ad ipsa vestimenta et calciamenta consuenda preterea donet unicumque annuatim duo paria de lastengs unno in festo Omnium Sanctorum aliud in festo Pasche pelliciam vero infra duos annos unicumque tribat sicut supra scriptum est [conf... auteno] Dei et in Xristo confratres nostri si non [exto...] ex aliqua tamen parte secundum predictam formam vestiarii habent necessaria et sic modo similiter de sufficiant attendentes illud sui doctoris et beatissimis patris Augustini quatenus in [Nicessio] in statu in omnibus motibus suis bonam conversationem ostendant. Die noctumque orationi et lectioni hores et temporibus statutis [connacantes] administrante Spiritus Sancti gracia per omnia et in omnibus videantur dominum diligere simul et proxima ut regnum ab eo possideant sempiternum qui est [largi...] ipsius per omnia secula seculorum. Si quis contra hec venire presumpserit auctoritate Dei omnipotentis et nostra et omnium qui subscribintur anathema sit et ab ordine et officio

et consorcio omnium fratrum sciat et cognosiat donec amonitus recipisiat se esse eliminatum.

Actum est hoc sexto idus decembris, anno Dominice incarnationis millesimo ducentessimo decimo quarto.

In nomine omnipotentis Dei nos Guillermus Arnaldus Dei gracia Sancti Iohannis abbas, comuni, consilio et voluntate omnium fratrum nostrorum, perpetuo stabilimus quod supra scriptus camerarius accipiat annuatim ad predictum servitium faciendum [unium] Sancti Quirici concedimus etiam et auctoritsamus eidem camerario capellanie Sancti Quirici plus decessimo Bernardi de Mariolas canonici Vici qui in presenti eam tenet ad peragendum servitium perheniter supradictum.

Actum est hoc secundo idus septembris, anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo decimo septimo.

Sig+num Arnaldi abbatis. Sig+num Raimundi camerarii. Sig+num Petri prioris. Raymundi de Urgello sig+num. Sig+num Ricardi. Sig+num Johanis Tilie. Sig+num Raymundi Catelli. Sig+num Hugonis de Solario. Sig+num Petri de Arulis.

Olivarius qui hoc scripsit supradictorum abbatum scripsit, cum additamento vini et capellanie Sancti Quirici, diebus et annis pre*(senyal)*fixis.

215

1215, març, 18

Venda. *Ermessenda, filla de Guillem Od de Ges, i el seu espòs Bernat venen a Bernat Ferrer, pel preu de 116 sous, un censal de 10 sous de Barcelona que cada any reben per uns establiments de terra al mas Ges: a raó de 5 sous, pagadors per Nadal, que paga Ferrer de Pujol per dues parcel·les de terra, en règim de tinença, del mas esmentat; 4 sous, que paga Martí d'Asprer, per una vinya plantada en règim de tinença del mas d'en [Serinels]; i 12 diners, que paga Amorós, per una vinya, en el mateix règim i mas que l'anterior. Consta també allò que ingressen el sacrista i el batlle per aquesta venda.*

A. AMSJA (*olim* núm. 111).
240 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Ermesen, filia condam Guillelmi Od de Gesso, atque Bernardus vir meus, nos simile, voluntate

et assensu Arnalli sacriste Sancti Iohannis et aliorum nostrorum amicorum, per nobis et nostris, presentibus atque futuris, vendimus et, cum hanc carta in presenti, tradimus tibi Bernardo Ferrario et cui dare dimitere, vendero, stabilire aut inpignere volueris, illos X solidos barchinonensis censuales, quos singulis annis habemus et accipimus in tenencia mansi de Gesso, exquibus facit nobis annuatim Ferrarius de Puigiol et sui: V solidos ad natale Domini, de anno in annum, per duobus peciis terre quas tenet pro nobis de tenencia dicti mansi de Gesso; et Martinus de Asperio similiter et sui: IIII solidos in eodem termino per illam vineam plantatam et terram in qua est, quam tenet pro nobis in tenencia predicti mansi in vocitato loco ad Ensserinels —[*sic*] Amoros et sui: XII denarios similiter ad dictum terminum, per illam vineam et terram quam per nobis tenet in tenencia prelibati mansi ad vocitatum locum Densserinels. Quos X solidos teneas et habebas et accipias singuleris annis omni tempore omni tue tuorumque voluntati in omnibus pagende, et melius potest dici et intellligi, omni tuo bono et sine omni retentu nostri et nostrorum, et sine omni servicio quod nemini facias, quod de nostro iure in tuo tradimus dominio. Et accipimus a te in similer nostro bono ut firmius et irrevocabile semper teneatur CXVI solidos. Renunciando omni excepcioni non numerate peccunie. Et dictus sacrista XXX solidos et baigulus suam redecimam. Et est manifestum. Qui hoc runprere voluerit dupplo conponat et firmum semper permaneat.

Et est factum, salvo iure et retento in omnibus ecclesie Sancti Iohannis, XV kalendas aprilis, anno Dominice incarnatione M CC XIIII.

Sig+num Ermesen. Sig+num Bernardi mei viri. Sig+num Arnalli de Castelar, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Arnalli* sacriste. Raimundus* de Urgello sig+num. Sig+num Ferrarii de Puigiol. Sig+num Martini de Asprerio. Sig+num Amoros, qui hoc laudamus et firmamus et dictum censum singulis annis dare promitimus ut die cum est. Sig+num Rivipolli de Devesa baiguli. Sig+num Arnalli Depugiol. Sig+num Iohannis de Genebrosa.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

216

1216, febrer, 10

Venda. *Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven*

a Pere de Comes i a la seva esposa Maria, pel preu de 20 sous de Barcelona, el mas de Comes, situat a la parròquia de Sant Esteve d'en Bas.

A. AMSJA (*olim* núm. 222).
150 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Arnallus ecclesie Sancti Iohannis sacrista, voluntate fratrum meorum, per me et omnes meos successores, dono, laudo et concedo tibi, Petro de Comes uxorique tue Marie, et omni vostre posteritati in perpetuum, mansum, scilicet, integre de Comes (qui est in parrochia Sancti Stephani de Oculo). Ita ut vos et omnis vestra posteritas sitis fideles et utiles in omnibus mihi et successoribus meis, et in omnis que ullomodo in dicto manso ecclesie nostre Sancti Iohannis pertinere videantur, et nulla propietate alterius possessionis in detrimento prescripti mansi vel dampno ecclesie nostre, nusquam et nunquam mihi vel successoribus meis obvietis. Et hego [*sic*] predictus Petrus de Comes in solum hec promito predicta vero etiam per me et omnis meos, corporaliter tactis meis propriis manibus sacrosanctis IIII Dei evangeliis, attendere iura omni munitionem seu tuitionem (cumquorum hominum) exclusa. Unde ego prelibatur A[rnallus] sacrista a te prescripto P[etrus] recepisse cognosco XX solidos barchinonensium et baiulus sive redecimum. Si quis hoc runperit in dupplo conponat.

Actum est hoc IIII ydus februarii, anno domini MCC quinto decimo.

Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num R[aimundi]* kamerarii. Sig+num Petri de Comes. Sig+num Marie uxoris eius, qui hoc firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Arnalli de Plano. Sig+num Guillelmi de Texeda. Sig+num Rippol de Devesa baiuli.

Guilelmus sacerdos, qui hoc scripsit cum suprascripto in IIII et VIIII linea, die et anno quo *(senyal)* supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

217

1216, febrer, 10

Judici. *Pere Ramon, prior de Santa Maria de Riudaura, i Guillem de Viver, canonge de Vic, jutges per delegació de Pere, cardenal i legat apostòlic, emeten sentència favorable al monestir de Sant Joan de les Abadesses i al seu abat Pere de Soler en la causa*

mantinguda entre el monestir esmentat i Bernat de Manlleu, la seva mare Agneta i la seva àvia Ermessenda, per la reclamació que feien del censos que es recapten als llocs i muntanyes de Vidrà, Cabagés (Vidrà) i Covildases (Vidrà).

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 54.
198 × 217 mm. Bon estat de conservació, llevat de la part superior del document, a causa de l'esvaniment de la tinta.

Hoc est iudicium quod dedere et iudicavere Petri Raimundi prior de Riudadre et Guilelmi de Vivario Vicensis canonicus, iudices [... olegan a Petri, misera... divina] Sancte Marie in Aquiro, cardinale et apostolice sedis legato, in causa scilicet que vertebat inter Petrum abbas Sancti Iohannis et domum et conventum sibi [...] ex una parte et Bernardum de Manlevo et Agnetem matrem suam et Ermessendem de Manlevo aviam suam ex altera parte. Questio facti talis erat. [Conq...] dictus abbas et eius conventus de dicto Bernardo de Manlevo et matre et avia ipsius quod deperdati fuerant et fecerant deperdari et ceperant per se et per homines suos [...] et homines et honores Sancti Iohannis de montaneis, scilicet, de Vidrano et de Cabaies et de Cuvildasens. Ad hoc dictus Bernardum de Manlevo tenens locum suum et matrem et aviam suam respondebat confitens se in iure dictum malum dedisse. Asserens quod ratione vicecomitis scilicet Ugonis de Turre Rubea qui tenet vicecomitatum de Bas qui debet ei dare per conveniencia XXX aureos annuatim et ratione Guilelmi de Crexells cui mandatum fuerat a dicto Ugoni de Turre Rubea ut dictos sibi aureos persolveret dictum malum fecerat et etiam negabat quod dictus honor in quo ipsum malum fecerat non erat domus vel abbatis Sancti Iohannis et si suus esset ipsi vicecomes et Guilelmo de Crexello tantum iuris habebant in eo quod bene poterat suum debitum pignorare in predicto honore ratione eorum. Unde dictis iudices dicto abbati Sancti Iohannis Rivipolle suoque conventui ad iudicavere probare dictum honorem suum fore et super hoc diem et locum utrique parte assignavere ad quam omnia et locum abbas Sancti Iohannis et eius conventus venere cum instrumentis et testibus ad comprobandam intencionem suam. Per quodam probavere instrumentum dictum honorem suum esse. Per testes vero probavere quod dictus vicecomes accipiebat in dictis honoribus questam unam annuatim denariorum qua faciebat consilio prepositi ipsius domus Sancti Iohannis et per eodem testes probavere quod Guilelmo de Crexello accipiebat in dictis honoribus in cuchuciis et exorchiis et intestiis et hominum redemptionibus et omnibus

aliis placitis tam maioribus quam minoribus medietatem et etiam accipiebat ibi gallinas et annonam et hoc totum nomine feudi et castellanie et illud tenebat inde vicecomes et Guilelmo de Crexello per domum et abbate Sancti Iohannis ad feudum medium per medium et medietatem vicecomitis tenebat Guilelmus de Crexello pro eo. Testes vero fuere parati iurare hoc totum sicut superius testificati fuerant. Ipse vero Bernardum de Manlevo defferens dicto abbati et domus noluit quod dicti iudices accepissent iuramenta et dictis testium fidem adhibuit ac si iurasset nichi persones eorum obiciens. Guilelmus de Vivario predictis iudex tenens locum suum in eam predicta illa die et locum sui convidicis assignatu eis per se et per suum convidicem diem conpetente et locum apud villam Segeirudem in qua die et loco iudices in utraque pars convenere et ibi dictus Bernardum de Manlevo tamquam contumags respondere noluit dicens se non habere bi suum advocatum scilicet A. de Manlevo avunculum suum tamen alios advocatos laicos secus habebat. Unde dicti iudices Petri Raimundi, prior, et Guilelmo de Vivario, canonicus, iudices delegati a dicto cardinal et legato [tum quia] liquebat eis de causa et non debet alteri per alterum iniqua fieri condicio et illud simile habetur in pace et tregua Petri regis Aragonum olim defuncti [tum quia ipse] Bernardum de Manlevo contumags fuit per sentencia diffinitiva dictum Bernardum de Manlevo et matrem et aviam suam in dictis malefactus et suis peticionibus condepnavere ita quod omnia ablata restituant dicto abbati Sancti Iohannis Rivipolle suoque conventui et dictum abbate et domum Sancti Iohannis et dictos honores et homines omnino absolverunt.

Quod est factum IIII idus februarii, anno Domini M CC XV.

Sig+num Raimundi* kamerarii. Raimundi* de Urgello sig+num. Signum *(senyal)* Petri* Raimundi prioris Rividazari. Ego Guilelmus* de Vivario Vicensis canonicus et huius cause [coniutor] subscribo.

Raimundus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

218

1217, març, 29

Convinença. *Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Ramon, cambrer d'aquest monestir, acorden amb*

els homes de Sant Quirze de Besora la manera de fer efectiu el cens anual de gallines que a aquests els pertoca de fer; la concessió, feta a canvi de 100 sous de Barcelona, consisteix a anul·lar l'equivalència de gallines per diners que havia estipulat el cambrer per un altre barem, més retringit i que no es pot ampliar.

A. Original no localitzat.
B. ACRI-ACM, còpia del segle XIV (*olim* calaix 2 de Besora, s. n.).
560 × 350 mm. Bon estat de conservació.

Sit omnibus notum. Quod nos Petrus, Dei gratia, abbas Sancti Iohannis et Raymundus, camerarius, unius quisque eiusdem loci conventus, spontanea voluntate amicabile et per [cuionit(es)] servandam ac revocabilem, facimus composicionem cum omnibus hominibus nostris de Sancto Quirico de censu gallinarum, quas annuatum reddere nobis teneantur sub hiis verbis. Et de cetero non accipiat quinquenos denarios camerarius quos ipsi dare [consuenatur] pro uno quoque pari gallinarum. Sed accipiat annuatim gallinas consuetas et se procis denarios accipere voluerint [ternos] denarios bone monete de [quartuo] pro uno quoque pari gallinarum accipiat et non amplius. Pro qua consensione centum solidos Barchinone ab eis accepimus. Si quis hoc corrumpere voluerint facere non possit sed firmiter maneat.

Actum est hoc quarto kalendas apprilis, anno millesimo ducentesimo decimo septimo.

Petrus abbas. Sig+num Raymundi camerari. Sig+num Guilelmi prior Sancti Nicholay. Sig+num Raymundi de Urgello. Sig+num Guilelmi de Cumbis baiuli. Sig+num Guilelmi dez Vilar. Sig+num Petri Bofyll. Sig+num Guilelmi de Ripa. Sig+num Bernardi Luppeti.

Olivarius scripsit hoc, die et anno quo supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

219

1217, setembre, 10

Decret. *Decret de Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, referent als aliments que el monestir ingressa pels censos que percep d'Ogassa, Cardils [Bellver de Cerdanya] i Tregurà i que l'almoiner distribueix als pobres i el prepòsit a la comunitat canonical d'acord amb el calendari litúrgic i certes regles o ordinacions internes.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 80; copia de l'any 1336.
C. Canalars I, f. 12, núm. 4 (sac 4).
D. AMSJA (*olim* núm. 224); còpia de l'any 1585.
520 × 340 mm.

In Dei nomine pateat universi. Quod hoc est translatum bene et fideliter sumptum in villa Sancti Iohannis de Abbatisis diocesis Vicensis, die decima mensis aprilis anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto [a quadam publico] pergamenei instrumento atque scripto, clauso, testifficato et signato per reverendi Olivarium, canonicum ac preberum iussu domini abbatis monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis, Vicensis diocesis, non viciati, non cancellati, nec in aliqua sua parte suspecti sed omni prorsus vitio et suspictione carenti, cuius tenor de verbo ad verbum sequit in hanc modum.

Desiderium quod ad religiosum prepositum et animarum salutem partinere monstratur auctore Deo sine aliqua est dilatione complectum, quam dilectissimi fratres, per omniponentis Dei gratia ecclesia nostra, nostris temporibus est aumentata et dilatata; nos igitur Petrus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas proposinus implere cupientes quod diu in cor de nostro portavimus de illis bonis que condonante Dei gratia nostro tempore atquisivimus illum qui omnia bona nobis contulit primo obtamus prout debemus hereditare et ne patrimonium Iesuxristi in propriis sumptibus expendere videamus comuni fratium nostrorum consilio in onore Dei et remissione animarum nostratum per emiter stabilimus ut omne onorem de Aguathia cum cortalibus, cassalibus, cusuris mediis, cusuris cencibus, questis, usaticis, boschis et pasqueriis, sicut tenuit et habuit Galcerandus de Salis et nos ab Arnaldo de Salis de nostris bonis eidem distribuendo adquisivimus cum redditibus quos anuatim habemus in ecclesia Sancti Martini de Auguathia elemosine irrevocabiliter assignamus tali siquidem modo.

Quod de redditibus iamdicte onoris et ecclesie elemosinarius ecclesie nostre anuatim a die Pasche in antea omnibus pauperibus qui adfuerint vel advenerint dum redditibus ipsi suffecerint quotidie unum panem ordaceum inter quatuor pauperes distribuatur dividendo stabilimentu vero clerici prelibat ecclesie et baiuli eiusdem honoris et albergas ipsorum retinuibus nobis et successoribus nostris veruntamen si illic ad ipsas albergas accipiendas minime abbas ire potuerit accipiat eas ipse elemosinarius in usque pauperu ut supradicta largiendo.

Iterum volumus et mandamus ventura religio auctore Deo cor de uno et animo per festo subiugo regule semper inmolabilis sine murmore perseveret quod quidam ex fratribus regularibus teneat et custodiat semper ad servitium quod inferius assignabimus omnem nostrum honorem de Tragura, et honorem de Cardils, qui Arnaldus de Vilar huic ecclesie dedit atque dimisit cum vino duorum mansium videlicet, de Galicus et de Bolo; et omnem honorem quem habuimus a Raymundo de Vinea et ipsum honorem de Bolos, quem habuimus a Bernado Textore et filio eius, Ferrario, ut ipse regularis donet anuatim cotidianis canonicis de predicto honore de Tragura carnes porcinas et vaccinas, vel arietinas resolas, panem et vinum in die obitus nostri, sicuti dantur in aniversario dompni Poncii Dertucensi episcopi et abbatis huius ecclesie predecessoris nostri, rogamus ex inde omnes fratres nostros ut semper in illa die solempne officiata faciatur et universi sacerdotes celebrent missas pro anima mea et de defuncti fidelibus.

Per [altera] quidem restitutione illius dici de redditibus qui remanserint de iamdicto honore de Tragura et de redditibus aliorum predictorum honorum, dictus regularis donet omnibus clericis huius ecclesie anuatim infra monasterium vine de certibus diebus dominis tertiis et quintis feriis a Pascha, usque ad chalendas maii, gallinas per inter tres clericos duas gallinas, cum carnibus salcis et cepulata vel poriata, sicuti illis diebus consuetum est accipere in canonica accepta dominica octavarum Pasche et dominica ante Assentionem Domini et festo Anuntiationis beate Marie et Assentionis Domini cum in tempore illo venerunt et a festo Sanctorum Ignoretium, usque ad dominicam ante Septuagesimam, donet similiter carnes arentinas dominicis tertiis et quintis feriis, videlicet, unum arietem inter sexdecim cum carnibus salsis et caulibus, quas accipiunt de canonica illo in tempore. Veruntamen quando festum sancti Innocentium feria secunda vel quarta evenerit, donet similiter de predictum arietibus [adicimus] etiam quod idem regularis accipiat ipsos census de ortis de Tascal, et cum residuis que remanserit de predictis servitiis per a[ctis] donet petiam illam canis salcee precio decem et octo denariorum ita quodque semper valeat aliquamtulum plus quam illa prepositure diebus quibus arietes comedunto in refatorio de canonica a chalendas may usque ad dominicam Sancte Trinitatis, exceptis festis festivitatibus quibus bina signa pulsantur, tam in hoc tempore quam in temporibus supradictis, in illis festivitatibus dictus regularis nihil llargiatur,

nec etiam in illus diebus quibus in camera abbatis vel refectorio albergas acceperint.

Preterea accipiet gallinas censules de boscho maiori de Bianya et distribuat eas dies Pasche in refectorio, sicut nos anuatim facere consuevimus, accipiat etiam albergam de manso de Vinea de Relet, et crastina die Omnium Sanctorum donet refectorio unum porchum, et focassas de pane asimo loco, autem istius alberge accipiat abbas ipsas albergas baiuli et Cleria de Augassa si ibi adhierit seu autem accipiat helemosinarius ut supra dictum est. Cum autem ipsa crastina dies Omnium Sanctorum evenerit in sexta feria donet unum pulmentarium quadragesimale, cum oleo, iamdictis focaciis, et in sabbato quinque ova, cum iure et easdem focaças in die vero Pentecostes donet refectorio duos agnos, qui exerunt de Tregura.

Preterea omnem caseu qui annuati exiet de Tragura cenis refectorii assignamus ita quidem quod ipso expenso emat unde donet quotidie ad cenam refectorii, videlicet, illis qui in conventu cenaverint ad lectionem si omnes conventus adfuerit unum caseu quatuor canonicarum; si vero omnis conventus ibi non adfuerit secundum quod de conventum minus fuerit de dicto caseo illis qui ad lectionem cenaverint set quod oportuerit distribuat competentur illis autem qui non cenaverint comuniter ad lectionem de ipso caseo dari penitus prohibemus.

Hec omnia ut supra scripta sunt in virtute obedientie precipiendo mandamus inviolabiter observari et siquis contravenire temptaverit donec recipicerit anathemate condempnetur.

Actum est hoc quarto idys septembris, anno Dominice incarnationis MCCXVII.

Petrus abbas sig+num. Sig+num Petri prioris. Sig+num Arnaldi sacriste. Sig+num Raymundi camerarii. Sig+num Arnaldi prepositi. Guillelmi prioris Sancti Nicholai. Sig+num Bernardi de Vico. Sig+num Arnaldi de Villa Setrud. Sig+num R. Guasarlii. Sig+num Ugonis de Solario. Sig+num Ricardi. Sig+num Petri de Arulis. Raymundi de Urgello sig+num. Sig+num G. [de Odena]. Sig+num Raymundi Catuli. Sig+num Iohannes Tilie.

Olivarius canonicus et presbiter iussu domini abbatis scripsit hoc, die et anno quo su sig+num pra.

Transcripció feta a partir de *D* i repàs amb *B*.

220

1217, setembre, 24

Àpoca. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix que ha rebut de Ramon, abat del monestir de Santa Maria de Ripoll, tots els diners del préstec que temps enrere li havia fet l'abat Pere, de Sant Joan.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 82.
120 × 152 mm.

Sit notum cuntis. Quod ego Arnallus gratia Dei abbas Sancti Iohannis, per me et per omnes successores meos, confiteor et recognosco me esse bene paccatum et mihi esse plenarie satisfactum a vobis fratre Raimundo, miseratione divina, Rivipulle abbate et a toto conventu eiusdem ecclesie, de omni debito quod dici vel numerari possit, quod usque in hodiernum diem nos vel ecclesia vestra nobis sine ecclesie nostre vel antecessori nostro Petrus, bone memorie, aliqua ratione debuistis. Ita quod de cetero pro iamdicto debito nichi vobis vel ecclesie vestre demandemus, nec demandre faciamus, nec giramus nec girere faciamus, aliquo iure vel ratione. Set sit totum vobis in perpetuum diffinitum prout melius ad utilitatem vestra dici vel intelligi potest. Et si aliqua instrumenta inde facta reperta fuerit nec nobis nec alii valere nec pro esse possint, nec vobis obicere set cassa et invalida habeantur et inirritum deducantur. Sig+num Arnalli* abbas.

Actum est hoc VIII kalendas october anno a nativitate Xristi M CC XVII.

Raimundi* de Urgello sig+num. Sig+num Bertrandi* de Bacho. Sig+num Raimundi* de Riba. Hoc sig+num scripsit Raimundi* Tenrariensis. Sig+num Raimundi* kamerario. Olibarius* sig*(senyal)*num. Hanc ego Bernardus* cartam confirmo libenter. Sig+num Raimundi* Gauhadi.

Ripollus* subdiachonus, scripsit hoc vice Guilelmi de Tenareiis die et anno prefi*(senyal)*xo.

221

1217, octubre, 13

Capítol matrimonial. *Capítol matrimonial entre Mercadera i Ramon Escrivà: ella aporta com a dot l'honor de Prat [Peralada],*

amb totes les seves pertinences, i ell 50 morabatins alfonsins, bons i nous.

A. AMSJA (*olim* núm. 330).
170 × 110 mm. Bon estat de conservació.

In dei nomine. Ego Mercathoria, assensu et voluntate patris et matris mee, accipio te Raimundum Escrivianum in virum et me do tibi in uxorem et dono tibi in dote totum illum honorem integre de Prato, sicut melius pater meis mihi dedit, cum carta firmata, sicut melius pertinet vel pertinere debet ad mansatam de Prato sub tali pacto: quod in similer dum virimus dictum honorem habeamus et teneamus ac possideamus post mortem nostram revertantur infanti vel infantibus qui a nobis ambobus comunitum et legitime procederit; quod si sorte infantis vel infantes legitimi coniugum ibi non apparuerit, et ego priusque tu hobiero, habeas super iamdictum honorem XXV morabatem bonos novos Auphocinos ad omnes voluntates tuas faciendas, vita et morte, quos propinquiores mei tibi solvant, et dictus honor deveniat propinquioribus meis, Rursus iudei nomine. Ego Raimundus Escrivan accipio te Mercatariam in uxorem et me do tibi in virum et dono tibi in donatione propter nupcias L morabatam bonos novos Auphocinos bono auri redique ponderis super omnes meas res mobiles et in mobiles, presentes partier et futuras, sub tali condicione: quod in similer dum virimus illos teneamus et possideamus post mortem nostram revertantur infanti vel infantibus qui a nobis ambobus comunem et legitime procederint; et si sorte infantis vel infantes legitimi coniugum ibi non apparuerint et ego postquam tu hobiero, habeas ex illis XXV morabatum ad omnis voluntates tuas faciendas, alii XXV morabatum revertantur propinquioribus meis, salvo tibi iamdicto honore.

Actum est hoc III idus octobris, anno ab incarnatione domini MCCXVII.

Sig+num Mercatharie. Sig+num Petri Rufi. Sig+num Stelle matris eius, qui hoc laudamus firmarique firmamus rogamus. Sig+num Simeonis. Sig+num Arnalli Olibe. Sig+num Arnalli Russinoli. Sig+num Iohannis Ademari. Sig+num Bernardi de Serbolis, testes.

Bartholomeus, qui vocatur Leochadia, [extitit] publicus scriptor rei *(senyal)* huius.

222

1217, desembre, 10

Venda i nomenament. *Arnau, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Ramon de Clerà, pel preu de 7 sous de Barcelona, el bosc situat a les Comes i li n'encarrega la vigilància, defensa i ordenament. Pel servei, Ramon rep la facultat de talar, si ho necessita, entre altres arbres, els arços, boixos i avellaners d'aquest bosc, per tal de disposar de fusta per a les seves cases i el seu molí, a més de dues terres i una artiga que limiten amb les de Joan de Montsalvatge, Pere Colomer, Guillem de Comafreda i el monestir. Finalment, també s'estableix la multa per l'ús indegut d'aquest bosc.*

A. AMSJA (*olim* núm. 371).
230 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod nos Arnallus Sancti Iohannis prepositus, voluntate et assensu nostrorum fratrum, donamus tibi Raimundo de Cleriano et tuis in perpetuum quibus dare dimittere aut stabilire nostro consilio volueris, foresteriam et guardam illius nostri nemoris quod habeamus et tenemus in vocitato loco ad Comes; ita quod defendas et diserves dictum bosch per nobis et per ecclesia nostra omnibus hominibus, sine omni engan et sine omni diminucione ecclesie nostre; et propter hoc ut firmiter et fidelitas deffendas et custodias illut donamus tibi omne scripto per ligna que ibi fuerit de arezis et de buxibus et de avellanis, tamen omnes alios arboris, bene et fideliter custodias et defendas. Set si necesse tibi vel tuis fuerit possis inde habere fustam ad tuas domos et ab molandinum, et donamus tibi et tuis pro melioramento duos cingulos terre qui sunt in affrontacione terra Iohanis de Monte Salvatico et Petri de Colomer et in nostra alia terra et in terra de Guillelmi de Coma Freda; et concedimus atque donamus tibi et tuis similiter illam artigam terre quam ibi tenetis et habeatis, hoc predicta teneas et habeas omni tempore sicut superius dictum est, cum omnibus suis adempramentis et exitibus ac regressibus suis, salvo tamen et retento in cuibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis, et nullo faciat tibi forciam ibi nec habeat illum adempramentum in ullo aliquo modo. Et si aliqui facere presverserit per restitucione dabit nobis et nostris successoribus V solidos, et tui et tui qui locum tenuerit habeas ferramentum et dispolium pro foresteria. Et propter hoc ut firmum et irrevocabile permaneat

accipio a te VII solidos Barchinona. Et est factum salvo et retenta in omnibus iure et dominio de fidelitate ecclesie Sancti Iohanis.

Ut dictum est IIII ydus [december], anno Dominice incarnacione MCCXII.

Sig+num Iohannis de Monte Salvatico. Sig+num Berengarii de Cleran. Sig+num Bisuldunii de Noger. Sig+num Iohannis de Cleran. Sig+num Bernardi Martini de Cleran. Guillelmus* prioris Sancti Nicholai sig+num. Sig+num Arnalli* prepositus. Sig+num Bernardi* de Vico. Sig+num Raimundi Gauhadi.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohanis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

223

1217, desembre, 14

Donació i venda. *Ramon d'Anglès, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a Berenguer de Narbona la propietat que havia estat el mas d'Arnau Rufí de Prat [Peralada] i sobre el qual l'esposa difunta de Berenguer, per raó del seu casament, tenia una penyora de 60 morabatins de Barcelona; Berenguer, a canvi de 5 sous de Barcelona i l'obligació de fer un cens anual pel mas Prat, rep la propietat de [Ficulnea] en lliure i franc alou.*

A. AMSJA (*olim* núm. 337).
B. AMSJA (*olim* núm. 325); còpia de l'any [1237].
130 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Raimundus de Angles, prepositus monasterii Sancti Iohanis de Rivopullum, assensu et voluntate conventus iamdicti monasterii, concedo et laudo, cum hac presenti carta inperpetuum valitera, vobis Berengario de Narbona et tuis et cui volueris, illum honorem qui fuit mansi Arnalli Rufi de Prato et qua uxor tua, olim defuncta, habebat obligatum pro suo sponsalicio per LX morabatinos Barchinone rubem, quod habeas et teneas ac possideas tamdiu, salvo semper iure Sancti Iohannis. Donec predicti LX morabatinos tibi vel tuis solvantur frutibus tibi non computatis in sorte per solucionis et item honorem de Ficulnea, sicut melius Petrus de Prato dimisit testamento suo, matri seu, uxori tue et filiabus suis et tuis, pro francho et libero alodio, et facies censum heredi mansi de Prato per iamdicto honore sponsalicium duo paria gallinarum annuatim ad festum Natale Domini, ut autem predicta

concessio et laudacio debitum robur et firmitatem omni tempore tibi et tuis obtineat; confiteor a te numerando in solidum recepisse per accapte V solidos Barchinona, quod hoc concesso et laudacio nulla occasione vel racione frangi vel rumpi possit, set rata et in convulsa perhenniter inter vivos existat, quod honor iamdictos de Ficulnea habeas ad omnem voluntatem tuam faciendam in vita et morte per alodio.

Actum est hoc XVIIII kalendas januari, anno ab incarnacione Domini MCCXVIII.

Sig+num Raimundi* prepositis. Olivarius* sig+num. Sig+num Iohannis baiuli, quod hoc laudo et firmo. Sig+num Berengarium de Ruira. Sig+num Guillelmi de Ridarre. Sig+num Reinaldi de Sancto Anthonio, testes.

Bartolomeus, qui vocatur Leochadia [extitit] publicus scriptor, cum literis suprascriptis in VII linea, rei *(senyal)* huius.

224

1218, gener, 30

Donació. *Ramon, cambrer del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Guillem de Sala una propietat situada a Ginebrosa, amb la condició que la diposi en pau i segura amb tot el que conté i que el dia de Tots Sants pagui un cens consistent en un parell de gallines.*

A. ACRI-ACM (*olim* calaix 1 de Sora, núm. 44).
205 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Raimundus, kamerarius Sancti Iohannis, spontanea voluntate, assensu et consilio fratrum nostrorum, dono, laudo atque concedo, et cum hoc instrumento semper valitero impresenti corporaliter trado, per me et per omnes succesores meos, tibi Guilelmo de Sala et tuis et cui volueris inperpetuum, totum ipsum honorem integriter que nos vel ecclesia nostra habemus et habere debemus aliqua ratione in Ginebrosa, et in omnibus suis terminis, per montem et planum. Tali videlicet pacto: quod vos et quem voluetis predictum honorem habeatis, teneatis et possideatis quiete et secure perhennitur per nos et per ecclesiam nostram, cum ingressibus et egressibus suis et adempramentis, et cum omnibus que dici vel numerari possunt, que ad eundem honorem pertinent vel pertinere debent, pro ut melius ad utilitatem vestri dici vel intelligi potest, sine

omni vestra deceptione, et faciatis inde censum nobis et ecclesie nostre annuatim omni tempore, ad festum Omnium Sanctorum, unum par gallinarum [et] nullam partem expleti inde donetis nec ullum aliud censuale servicium inde faciatis. Et ex certa scientia renunciamus omni legi, rationi et iuri divino et humano necnon et omni privilegio ecclesiatico, scripto et non scripto, introducto et introductero, quod contra hanc donationem qua irrevocabiliter faciamus quoquomodo obici possit.

Actum est hoc III kalendas februarii, anno a nativitate Xristi M CC XVIII.

Sig+num Raymundii* kamerarii. Sig+num Petri* de Arulis. Sig+num Guilelmi de Comes, baiuli. Sig+num R. de Collo. Sig+num Berengarii de Domibus Imberius. Sig+num Beregarii de Fonteca. Arnaldus, presbiter de Plano, qui hanc kartam vidi, firmare ad Guilelmum de Cumbis.

Ripullus subdiachonis, (notarius iudex Guilelmi Tenrariesis) scripsti hoc vice Guilelmi de Tenraiis, die et anno prefi*(senyal)*xo.

225

1218, febrer, 23

Venda. *Ramona de Miralles, amb el consentiment del seu espòs, Ademar, ven a Ramon d'Urgell, canonge i almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 500 sous de Barcelona [valentes] i 10 marcs de plata, un mas situat a la vall de Sant Joan, al Grau, que posseeix per raó d'herència, per tal de diposar dels diners per aportar al dot de la seva filla, Saurina, esposa de Guillem de Montagut.*

A. AMSJA (*olim* núm. 289); signat i testificat el 7 de gener de 1219. 280 × 200 mm. Bon estat de conservació.

Universaliter sit presentibus notum atque futuris. Quod ego Raimunda de Miraies consilio et voluntate Ademarii coniugis mei per me et omnis meos presentes atque futuros, dono, laudo, vendo atque perhennitur per liberum et franchum alodium concedo tibi, Raimundo de Urgello, ecclesie Sancti Iohannis canonico et helemosinario, ipsum meum mansum quem habeo in valle Sancti Iohannis, ad ipsum Gradum, qui dictus mansus Petri Arnalli et ipsas planas quas tenet Ripol de Francos, filius Guillelmi Raimundi, olim defuncti, hec in quam omnia (sicut iure dotiis et

hereditatis mee possideo) cum omnis suis integratibus homnibus, scilicet, et feminis, censis et usaticis, questis, toltis et fortiis, et adempramentis terris cultis et incultis, arboribus fructiferis et infructiferis, boschis, silvis, pratis atque garrigiis, pascuis et ripparіis, casis atque casalibus, curtis et curtalibus, ortis et ortalibus, vineis et vinealibus, et cum omnibus que ullomodo eidem manso et eiusdem planis modo vel in antea pertinere videantur, vendo et trado et ut predicitur per franchum et liberum alodium. Concedo tibi prefato Raimundo de Urgello et eclesie Sancti Iohannis ut melius dici et intelligi possit ad tuam et eiusdem ecclesie utilitate et voluntate in perpetuum faciendam, absque omni retentu, quem mihi vel meis, ibi vel inde, usquam vel unquam, de cetero facio. Et si quo iure divino vel humano, scripto vel non scripto, legali vel consuetudinario, huic contractus obviam iure presumpsero sine aliqua vivens persona mea aut aliquorum auctoritate consilia illi iuri, cum hac presenti scriptura, penitus renuntio omnibus meis meorum que vocibus et rationibus sive exactionibus vel allegationibus perhennitur et irrevocabiliter extinctis et abolitis. Unde de bonis predicte ecclesie per manus tuas recepisse confiteor similer et non per partes propriis manibus meis et Ademarii coniugis mei supradicti numerando quingentos solidos Barchinonam valentes, decem marchas argenti, e quibus nichil penes te et ecclesiam asserens remansisse pernosco. Quam quidem omnem iamdictam pecuniam ad necessitatem dotis filie nostre Saurine uxoris Guillemi de Monte Accuto in presentiarum tradendo deffinavimus. Si quid vero modo vel infuturo hec predicta plus exacto precio valuisse seu valere videantur pro meo meorumque dono et collato a te et ab ecclesia Sancti Iohannis perpetuo possideatur. Et ut firmior et inviolabi(li)or contractus iste semper servetur. Ego prefata Raimunda iuro in Deum et supra sacrosanctus IIII Dei evangeliis, meis propriis manibus tactis, quod contra non veniam aut ullo tempore venire faciam inmo firmus et inviolabiter maneat omni tempore mundi. Si quis hoc runperit in dupplo conponat.

Actum est hoc VII kalendas martii, anno Domini MCCXVII.

Sig+num Raimunde de Miraies. Sig+num Ademarii coniugis eius, qui hoc per nos et nostros presentes et futuros laudamus et firmamus atque testes formare rogamus. Sig+num iamdicte Beatricis, eorum filie. Sig+num Raimundi, baiuli de Miraies. Sig+num Petri, preberi et clerici de Podiopardinis, qui cogminatur de Currieres. Sig+num Beatricis de Curczavello. Sig+num Bernardi filii mei,

qui hoc unanimiter laudamus et firmamus per nobis et nostris, in presencia dompni Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, et Arnalli inde sacriste, atque Guillelmi calige, atque Arnalli levite, publici scriptoris Sancti Iohannis, anno Dominice incarnacionis MCCXVIII et VII (idus januarii).

Guillelmus sacerdos Sancti Salvatoris, qui hoc scripsit cum superscripto in IIII linea, sicut iure dotis et hereditatis mee possideo, die et anno quo *(senyal)* su[pra].

226

1218, març, 15

Decret. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ordena algunes de les atribucions del sacrista i relaciona els béns adquirits que són propis d'aquest ofici canonical, els quals ja consten al cartulari propi de l'ofici, i la forma com els beneficis d'aquests béns s'han d'administrar; en concret, s'esmenten les tres llànties col·locades als altars de Sant Joan i Santa Maria, les candeles que disposa l'abat al seu palau i la llàntia, d'ús comú per a tota la comunitat, que il·lumina de nit les latrines. Finalment, es dóna notícia de la reedificació del vilar de Senar, que des de feia temps romania erm i destruït a causa de la incúria dels pagesos, els beneficis del qual també es destinen a l'ofici esmentat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 106).
280 × 260 mm. Bon estat de conservació.

Cunctis presentis et futuris sit perhennitum manifestum. Quod nos Arnallus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, consilio et voluntate sociorum nostrorum, tenentes et regentes eiusdem ecclesie sacristiam, assignamus et confirmamus omnis emptores et adquisitiones et omnia melioramenta que in ipsa et per impsam sacristia fecimus omnibus nostris successoribus eiusdem ecclesie sacricustodibus. De quibus emptionibus et adquisitionibus statuimus intus in eclesia tres lampades illuminandas nocte et die, duas coram altari Sancti Iohannis, unam videlicet per anima dompni Pontii Dertosensis episcopi et abatis huius eclesie, cuius memoria maneat in eternum, et aliam per anima nostra et omnis fidelium, et aliam coram altari beate Maria per anima Iohannis de Riera, olim defuncti, qui ad eam illuminandam in suo testamento XII solidos censuales et annuales delegavit in

ipsis ortis de Gisser. Preterea statuimus intus in ecclesiam ut semper in diebus pro festis in celebrationem maioris et conventualis misse, accendatur a principio usque ad finem cotidie due candele cum ipsis aliis duabus que solito modo accenduntur. Item volumus et statuimus ut semper huius ecclesie sacrista teneatur dare nobis et successoribus nostris abbatibus quatuor palmos candele omni nocte, quociens et totiens, ad sit hac in domo nostra et eorumdem in successorum presentia. Statuimus etiam ad comunem utilitatem sociorum et fratrum, unam lampadem omni nocte in latrinis ardentem, ut in ibi ab offendiculis quis queat sibi totius precavere. Quantitatem quoque predictarum emptionum et adquisitionum hostendimus per hanc scripturam perpetuo valituram in infra scriptis possessionibus et hereditatibus, scilicet, in ipsis ortis de Vineali et in quibusdam domibus que eis sunt contigue, XX solidos, et in ortis de Gissario VIIII migerias pulcri et mundi frumenti ad mesuram fori Rivipollentis, et in eiusdem ortis de Gissario XII solides per Iohanne de Riera iamdicto, quos tamem XII cum pignere fuerant obligati per C XX solidos ab usufructurariis redimimus. Item preterea hostendimus in eiusdem ortis de Gissario VIII solidos et in ipsis possessionibus et hereditatibus de Barricó et de Podio Rotundo VIII solidos, minus duobus denariis. Has enim omnis adquisitiones ut supra notantur, assignamus et confirmamus ad predictas constitutiones perpetuo servandas ab huius ecclesie sacrista, de quibus omnibus habeantur et reconduntur instrumenta sollempniter corroborata in cartorali huius eclesie sacriste. Construximus etiam et rehedificavimus quendam mansum in ipso vilari de Senar quidam mala olla et qui per multum temporis heremus iacuerat et destructus pro defectu cultoris, cuius expleta et melioramenta ad easdam constitutiones assignamus. Si quis hoc runperet in dupplo conponat.

Actum est hoc XVIII kalendas aprilis, anno Domini M CC septimodecimo [*sic*].

Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Raimundi prepositius. Sig+num Arnalli sacriste. Guillelmi* [chalige] sig+num. Olivarius* sig*(senyal)*num. Raimundus* de Urgello sig+num. Sig+num Iohannis Tilie. Sig+num Ricardi. Sig+num Raimundi Catelli. Sig+num Raimundi Gauhadi.

Guillelmus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

227

1218, maig, 19

Donació. *Bernat Ferrer, per consell d'Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i de Bernat, sacrista, dóna al monestir un cens de 10 sous que rep, per Nadal, de Ferrer de Pujol, Martí d'Asprer i Amorós, tinents del seu mas i propietat de Ges, per tal que el sacrista mantingui una llàntia que il·lumini dia i nit l'altar de Santa Maria, en honor a Jesucrist, la seva mare Verge, sant Joan Baptista, sant Joan apòstol i evangelista i tots els sants.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 103.
B. Canalars I, f. 29, núm. 41 (sac 5).
117 × 205 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Bernardus Ferrarius, boni animo et gratuita voluntate, assensu et voluntate dompni Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, et Bernardi inde sacriste et aliorum meorum amicorum, per me et meis, presentibus atque futuris, dono et offero, et cum hac carta semper valitura in presenti trado domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et in super altari beatissime virginis Marie, pro redemcione omne mee meorumque parentuum et etiam eroum fidelium, illos X solidos censuales quos emticio iure adquiserivi in manso et in honore de Gesso, exquibus facit singulis annis Ferrarius de Pugiol V solidos ad Natale Domini pro duobus pecciis terre quas tenet in tenencia dicti mansi, et Martinus de Asperio et sui similter IIII solidos in eodem termino pro illa vinea plantata et terra in qua est quam tenet de tenencia dicti mansi in vocitato loco ad Effermels, et Amoros et sui XII denarios similiter ad dictum terminum, pro illa vinea et terra quam similiter tenet ad vocitatum locum de Enffermels. Quos X solidos dono et offero et etiam in presenti trado ut dictum est domino Deo et prelibate ecclesie et nominato altari et eius sacriste, quod supradictus Bernardus sacrista suique successores sacriste dicte ecclesie, semper incessantur teneant et tenere faciant unam lampada que nocte ac die inestiguibile ardeat et illuminetur ante altare beatissime virginis Marie, ad honorem et veneracionem domini nostri Ihesu Xristi et beate virginis matris eius et sancti Iohannis babtiste et sancti Iohannis, apostoli et evangeliste, atque omnium sanctorum; et etiam pro redemcione anime mee meorumque parentum et omnium fidelium defunctorum ut dictum est. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit

agere nullo modo valeat set firmum et irevocabile permaneat ut dictum est.

Et est factum XIIII kalendas iunii, anno Dominice incarnacione M CC XVIII.

Sig+num Bernardi Ferrarii, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Bernardi* sacriste. Guilelmi* prioris Sancti Nicholai sig+num. Olivarius* sig*(senyal)*num. Raimundi* de Urgello sig+num. Sig+num Iohannis de Soler. Sig+num Arnalli Rodre. Sig+num Bernardi de Costa. Sig+num Vives.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

228

1218, octubre, 5

Venda. *Ermesenda de Grats ven a Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 200 sous de Barcelona, el camp anomenat de Guadanés, el qual posseïa per la donació feta pel seu espòs difunt, Joan de Riera, i un censal de 14 sous.*

A. AMSJA (*olim* núm. 110).
200 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Ermesen de Gradu et filia mea Maria atque Raimundus suis vir et Berengarius Corniez mariti meus, nos simile, nulla necessitate coagti, set bono animo et gratuita voluntate, assensu et consilio nostrorum amicorum, per nobis et nostris presentibus atque futuris, vendimus atque damus et cum hac carta corporalis possesione in presenti tradimus domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et tibi Arnallo inde sagriste tuisque successoribus sacricustodibus prefate ecclesie et cui dare dimitere aut stabilite vel vendem volueritis, totum integre quantum cumque nos habemus aut habere aliquo modo debemus, iuste vel iniuste, in toto illo campo de Gaudanes et in suis terminis, quem campum mihi Ermesen devenit iusto iudicio voce donacionis mei viri condam Iohannis de Riera defuncti. Que predicta scilicet census et usaticos et donacionem et omnia que dici et excogitari (possit) ac numerari, mihi et meis ullomodo de dicto campo competunt aut competere posit, teneatis et habeatis ac iure firme et irrevocabile donacione imperpetuum possideatis, pro ut melius

potest dici et intelligi sine omni retentu nostrum et nostrorum; quod propter hoc ut firmum et irrevocabile hanc donacione sive diffinicio firma permaneat, accipimus a te Arnallo sacrista nostro bono in similer de bonis sacristie CC solidos Barchinone, quos recognoscimus bene a te nostris propriis recepisse. Renunciando omni exceptioni non mumerate pecunie, et si sorte in presenti aut in futuro plus valet ex hoc precio, totum integre donamus et concedimus tibi et dicte ecclesie omnibus nostris vocibus ac racionibus, ibi et inde perennitur estinctis. Renunciantes omni legi et iuri sive racioni, scripta aut non scipto, introducto, introductorio sive consuetudinario, qua contra obbiantur possit; et si titulo nostre vendicionis vel donacionis ab aliquo devicta fuerit, nos et nostri tenemus ab omni evincione in dupplo et numerati XIIII solidos censuales quos ibi habemus et accipimus singulis annis tibi et dicte ecclesie inrevocabiliter inperpetuum donamus. Et est manifestum quod de nostro iure tradimus et deliberamus in dominio preffate ecclesie et tui.

Actum est hoc IIII nonas [october] anno dominice incarnacione MCCXVIII.

Sig+num Ermesen de Gradu. Sig+num Marie filie mee. Sig+num Raimundi sui viri. Sig+num Berengarii Corniez mei coniugis, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Raimundi de Casellis. Sig+num Arnalli Rodre. Sig+num Ripol de Devesa baiguli.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit et super scripsit possint in VIII linea, die et anno *(senyal)* quo supra.

229

1218, desembre, 5

Venda. *Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Gener de Riudaura, pel preu de 200 sous de Barcelona i el pagament d'un cens de 6 diners, un censal de 14 sous i mig que el sacrista havia comprat a Ermessenda de Grats, l'amortització del qual es realitza amb els censos anuals que paguen els tinents del camp anomenat de Guadanés.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 116.
B. Canalars I, f. 28, núm. 36 (sac 5).
120 × 217 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Arnallus, ecclesie Sancti Iohannis sacrista, voluntate et assensu dompni Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, et aliorum meorum fratrum, vendo atque concedo et cum hac carta corporali possessione in presenti trado tibi Ianuario de Rivodadaro et cui dare, dimisse, vendere aut stabilire volueris, illos XIIII solidos et medium Barchinone quos censuales emi et [inperimis] de Ermesen de Gradu et a suis, in campo de Gaudanes, et quibus facit annuatim Bernardus Sutor II solidos et VIII denarios, et Guilelmi de Torrente XVIII denarios et de alia parte XII denariios, Iohannis de Fonte II solidos, Guilelmus Sord II solidos, et Guilelmus Corciez VIII denarios, et Rividaria VIII denarios, et Guilelmus de Rividatre VI denarios, et Raimundus de Fabricha VI denarios, Guilelmus Dencabads VI denarios, Iohannes de Odcelia VI denarios, et Maria de Odcelia VI denarios, Iohannes de Fonte VI denarios, [Al...] de Gradu VI denarios, Guilelmus de Gradu VI denarios. Quos dictos XIIII solidos et medium teneas et habeas omni tempore et colligas singulis annis omni tuo bono, sine omni impediemnto ullius persone, prout melius potests dici et intelligi, omni tue tuorumque voluntati in omnibus peragende; et propter hoc ut firmum et irevocavile semper permaneat accipio a te in simile meo bono CC solidos Barchinone, quos recognosco bene a te recepisse. Renunciando omni excepcioni non numerate peccunie. Et si sorte hoc vendicio in presenti cum in futuro aliquo evicta fuerit et titulo mee vendicionisi, dictos XIIII solidos et medium fatuos negros atque seguros tenere nec potueris habere ego et omnes mei successores sacricustodes ab omni evincione teneam sine tuo tuorumque engan. Set tamen tu et tui qui tuum locum tenuerint facies censum annuatim singulis annis pro dictis XIIII soldios et inde VI denarios mihi et meis successoribus sacricustodibus quos supradicta Ermesen faciebat censuales sine in alio servicio quod nemini facias. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo valeat set firmum et irevocabile semper permaneat. Salvo tamen et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis et sacristie.

Et est factum nonas december, anno Dominice incarnacione M CC XVIII.

Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Arnalli* sacriste. Guilelmi* [chalige] sig+num. Sig+num Bernardi* de Vico. Sig+num Rivipolli de Devesa, baiguli. Sig+num Lye de Riera, qui hoc laudat et confirmat. Sig+num Vives. Sig+num Bernardi Sutoris. Sig+num Iohannis

de Font. Sig+num Guilelmi de Torrente. Sig+num Guilelmi Sard. Sig+num Guilelmi Corniez. Sig+num Iohannis de Soler.

Notarius iudex Guilelmi* Terrariensis.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit cum dampnacione in VII linea, die et anno *(senyal)* quo supra.

230

1218, desembre, 10

Venda. *Lia de Riera ven a Pere de Plana, pel preu de 80 sous de Barcelona, les cases i el camp de Riera, que limiten amb la Roqueta, el camí públic de dalt, dels molins fins al pont, i amb el canal d'aigua que baixa fins als molins, amb la condició que cultivi, planti, edifiqui i sembri el camp esmentat i que li pagi amb la meitat dels productes i de les llavors. Si una vegada morta Pere disposa del dret d'herència, a ell li corresponen totes les millores que s'hagin realitzat, excepte el dret i domini del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Es reparteixen també el cens que han de pagar al monestir, que consisteix en un pernil de 12 diners, una quartera ripollesa d'ordi, la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura del blat que es cultivi en el camp esmentat. També, per aquesta venda, Pere ha de pagar al sacrista 50 sous.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 115; còpia de l'any 1220.
C. Canalars I, f. 28, núm. 40 (sac 5).
164 × 272 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Lya filia condam Iohannis de Riera, spontanea et bona voluntate assensu et consilio Arnalli, gatia Dei Sancti Iohannis abbatis et Arnalli sacriste, et aliorum meorum amicorum, per mei et meis presentibus atque futuris, dono et concedo, et cum hac carta in presenti corporali possesione, trado tibi Petro de Plana et tuis quibus dare dimitere vendere aut stabilire volueris, chassas totas integre de Riera et campum similer totum integre, sicut terminatur et affrontat a pparte [*sic*] orientis in Rocheta, et a meridie in strata publica de super, et occidente in via que descendit ad molendinos et usque ad pontem, et a parte aquilonis in rego et in aqua que decurrit

ad molandinos. Tali pacto: dono et concedo tibi quod tu et tui labores atque plantes et hedifices ac semines dictum campum de omnibus suis laboracionibus, et ego de omni vita mea accipiam medietatem omnium espletorum quod ibi fuerint, sine omni missioni quam ibi non faciam nisi medietatem seminis et tu et tui aliam medietatem. Si post obitum mei tu et tui teneas et habeas ac iure hereditario, in pace omni tempore possideas dictum campum et chasas cum omnibus suis adempramentis et espletacionibus ac melioracionibus et exitibus atque regressibus suis, prout melius potest dici et intelligi, omni tue tuorumque voluntati in omnibus peragendum, salvo tamen et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis et sacristie; et inde faciemus in simile pro annale censu ego et tu dum vixero medium per medium XII denarios pro perna, et I quarteram Rivipollesam ordi pro luminaria, et decimam atque primiciam, et mediam cussuram de blad quod fuerit in campo. Et propter hoc ut hac donacio firma et inrevocabilis semper permaneat accipio a te meo bono in simile LXXX solidos Barchinone, et dictus sacrista L solidos. Et si sorte in presenti aut in futuro aliquis homo vel femina iure vel lege sive racione scripto aut non scripto, introducto vel introductorio sive consuetudinario huic donacioni aliquomodo obviare voluerit illi sine iuri vel racioni penitus renuncio, et sit in perpetuum firma et inrevocabilis hoc donacio sicut dictum est.

Actum est hoc IIII idus december, anno Dominice incarnacione M CC XVIII.

Sig+num Lie, qui hoc laudo et confirmo, sine omni retentu mei et meorum post obbitum meum set dictum campum et domos habeas et teneas semper. Guilelmi chalige sig+num. Sig+num Ripolli de Devesa, baiuli. Sig+num Poncii de Valespirans. Sig+num Arnalli de Toraies. Sig+num Petri Didiner. Sig+num Gramatici. Sig+num Vives. Sig+num Arnalli de Capellan. Sig+num Arnalli abbatis. Sig+num Raimundi prepositi. Sig+num Bernardi de Vico. Sig+num Guilelmi capellani de Montegron. Sig+num Arnalli clerici de Riera, qui hoc viderunt, laudare et confirmare.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

Petrus scriptor, qui hanc chartam translatavi anno Dominice incarnacionis M CC XX, VII kalendas marcii *(senyal)*.

231

1219, febrer, 20

Venda. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Pere Ditmer, pel preu de 200 sous de Barcelona, un censal de 10 sous i mig que l'abat havia comprat a Arnau de Pujol i que es redimia per mitjà dels censos que es recaptaven d'uns horts situats al pla de la Canalia.*

A. AMSJA (*olim* núm. 191).
260 × 90 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum quod nos Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, voluntate et assensa [sic] nostrorum fratrum, vendimus, et cum hanc carta in presenti tradimus tibi Petro Ditmerio, et cui dare dimitere aut stabilire volueris, illos X solidos et medium Barchinone censuales, quos emimus de Arnallo de Pugiol et de suis, in plano de Chanalia, et in ipsis ortis exquibus accipimus III solidos et I denarios in orto Petri de Chanalia, et in orto Iohannis Clerici et Guillelmi de Ponte VIII denarios, et in orto de Oliva XII denarios, et in orto Raimundi Crexelli VIII denarios, et in orto Marie de Rocha III solidos, et in orto Guillelmi Cornicus XII denarios, et in orto Poncii Sartre XII denarios. Quos X solidos et medium habeas et teneas perenitus omni tua voluntati in omnibus peragende, et sicut nos libere et quitere illos adquisivimus et emimus sic tibi illos tradimus et concedimus sicut melius potest dici et intelligi, sine tuo engan, et accipiens a te in similer nostro bono CC solidos Barchinone, quos recognoscimus bene a te recepisse. Renunciando omni exceptioni non numerate pecunie et ut firmius credatur tradimus tibi illut instrumentum vendicionis, quod inde scriptum habuimus, et nos et nostri qui nostrum locum tenuerint [teneo] semper tibi et tuis ab omni evincione si in presenti aut in futuro hanc vendicio ab aliquo evincta fuerit. Et est manifestum. Qui hoc runpere voluere agere nullomodo valeat, set firmum et inrevocabile semper permaneat.

Et est factum X kalendas marce, anno Dominice incarnacione M CC XVIIII.

Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Bernardi* chamerarii. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Bernardi capellani Iohanis et Pauli. Sig+num Vives. Sig+num Iohannis de Fonte. Sig+num Bernardi Suteras. Sig+num Arnalli* sacriste.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

232

1219, juliol, 23

Empenyorament. *Ramon Ponç de Milany i la seva esposa Guillema empenyoren la propietat i el terme del mas Tolosa, amb tots els seus censos i fruits, la qual disposen en feu, amb Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 300 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 129.
B. Canalars I, f. 89, núm. 115 (sac 12).
261 × 173 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Raimundus Poncius de Malanno et Guilelme uxor mea, nos simile nec ductus dolo nec circumventi in aliquo, set bona et gratuita voluntate, assensu et consilio nostrorum amicorum, inpignimus et obligamus tibi Arnallo, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et omni conventuy ecclesie Sancti Iohannis, presenti atque futuro, et quibus [...] dimitere aut inpignere volueris, pro CCC solidos Barchinona, quos recognoscimus bene in simile recepisse nostro bona renunciando omni exceptioni non numerate peccunia, totum quarumcumque iuste aut iniuste vi vel gratis nova aut antiqua consuetidine in manso et in honore de Tolosa, et in omnibus suis terminis, in hominibus et feminis ibi cohabitantibus. Taliter quod teneatis et habeatis ac iure pignoris in pace possideatis et espletatis omnia in eundem mansum et honorem et in homines sive feminas nobis vel nostris aliquomodo pertinencia, tantum et tam diu espletanda quo usque nos aut nostri reddeamus in simile vobis et ecclesie vestre sive successoribus vestris dictos CCC solidos bonos et valituros L solidos marcham argenti fini fractu in forte non computato neque in paga. Set quecumque inde gratis vel vi habueritis pro nostro nostrorumque dono habeatis; et ut hoc firmius teneatur et habeatur iuram in Deum utraque nostrum personaliter et supra sancta IIII Dei evangelia nostris propris manibus tacta, quod in dicto pignore nichi ullomodo tangamus neque tagere sine accipere faciamus nec conscenciamus alicui. Immo, prout melius potest dici et intelligi, tradimus ea omnia de nostra potestate vel possessione, et mitimus atque ponimus nostro dominio et potestate donec integre reddamus vobis et prefate ecclesie sive successoribus vestris totum prenominatum avere sine omni engan. Et ego prefatus Raimundus Poncius promito in bona fide per hominancium quo vobis et ecclesie vestre teneor quod omia hec faciam vobis vestrisque successoribus tenere

et habere in pace dum fuerit in vestre [pignere], et dicte ecclesie ibi non tangam nec tagere faciam neque aliquid adempramentum sive servicium gratis vel vi amore sive distrute ibi, nec requiram atque requirere faciam, neque alicui conscenciam per me fevo per inter posita persona; et hoc habeatis in me et in mea bona fide et in omnibus meis rebus in avere atque in honore usque et in super in omne illut feudum et beneficium, quod pro ecclesia Santi Iohannis et vobis teneor; et in super si ullu [salvamentum] de hoc toto in me inveneritis autem aliquis homo vel feminia vobis ibi forcefecerit aut aliquid emparaverit vel [...] gratis sine vi amore vel destricte contra vestram voluntatem. Guilelmus atque Raimundus de Besora quos vobis assigno et stabilio fideiussores ac principales restitutores quibus obligo ad se observare indempnes omnia mea usque totum vobis et dicte ecclesie in pace et sine placito ac sacramento vestri et vestrorum restituant infra V dies postquam illos per vos vel per vestrum nuncium demandatus vel canonicos habeatis mecum vel sine in morte et in vita et in super dictum pignus, cum omnibus suis espletacionibus et beneficiis, vobis et dicte ecclesia in pace tenere et habere faciat vel vobis reddant dictos denarios cum restauracione malefactu. Et ego Guilelmus de Besora et Raimundus dicimus atque promitimus vobis prelibato abbati vestrisque successoribus, per nostra bona fide et per firmam stipulacionem, quod totum hoc quod superius dictum est vobis et vestris tenere et habere faciemus pace et stabilimus ac recognoscimus nos esse fideiussores et principales debitores ac restitutores [quecumque] nostrum per tota pro ut melius potest dici et intelligi, sine nostro nostrorumque engan, et habeatis dictos denarios et fructus pignoris et [...] salvamentum cum restitucione malefacti in nobis et in nostra bona fide et in omnibus nostris rebus in avere atque in honore et unus de nobis non possimus nos escusare neque defendere ulla racione vel lege sive epistola dividriani unus pro alio quecumque primum demandare volueritis donec sitis de tota bene [pag...] sine vestro engan.

Actum est hoc X kalendas augusti, anno Dominice incarnatione M CC XVIIII.

Sig+num Raimundi Poncii. Sig+num Guilelmi mee uxoris. Sig+num Guilelmi de Besora. Sig+num Raimundi de Besora, qui hoc totum ut superius dictum est [laudamus] et firmamus. Sig+num Bernardi capellani [de Palat]. Sig+num Berengarii Remira. Sig+num Iohannis clerici. Signum Ferrarii clerici. Sig+num Raimundi Nigri. Sig+num Gramatici.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

233

1219, agost, 30

Definició. *A causa d'alguna divergència, i amb el consell del prior del monestir de Santa Maria de Ripoll, Guillem Decimari i Ponç Seguí, Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Guillem de Senaruc el mas Barricona amb la condició que en cultivi amb eficiència les quatre parcel·les de terra que conté, cuidi les cases que hi són bastides i pagui els censos que corresponen.*

A. AMSJA. Dos exemplars coetanis (*olim* núm. 122 i 128).
210 × 240 mm. Estat de conservació deficient a causa de la pèrdua de suport dels dos exemplars.

Sit notum cunctis. Quod post multa placita controversias, allegationes et responsiones, qua orta fuerit inter Arnallum sacrista Sancti Iohannis ex una parte, et Guillelmi de Senarucç ex altera, super manso de Barrichona, laude et consilio B. Rivipollis prioris et Guillelmum Decimariis et Poncii Seguini, ad talem perhenniter inrevocabilem et perhenniter observandam compositionem venere. Quod ego Arnallus, predictus sacrista Sancti Iohannis, per me et successores nostros, comendo corporaliter tradendo tibi Guillelmo de Senarucç et successori tuo, ad habendum et possidendum, usque ad quinque annos, mansum prelibatum de Baricona, cum suis omnibus pertinenciis, ingressibus et regressibus, et cum omnibus que dici vel numerari possit, ad eindem mansum pertinentibus vel pertinere debentibus, cum tali tamen condicione: ut vol illum bene laboretis, edificetis et plantetis, et domos, et hoc quod ibi est plantatum, edificatum, teneatis bene condirectum, quod ipsas IIII petias terre quo ibi sunt, et alias quo de ipso sint manso (singulerii annis dabetis nobis ad festum Natalis Domini II [...]) de ipsa vero petia terre ubi ipse domus nostre sedent donetis mihi et successoribus miis et sacriste ecclesie nostre medietatem fideliter panis et vini usque in Ticerium, et nos medietatem seminis vobis donemus et habeatis ibi ortum et canemarium, sicut modo est determinatum; et dabitis nobis de ipsa vinea de Marvinis quartum panis et medietatem vini; et de ipsa vinea de Macons medietatem vini et tascham panis, et ultra Ticerium, de Plano

Guitardo, mediam cusuram panis et tascham vini [quando] fuerit plantatum; et levaverit et habeatis planum per barchera, et per ipsa barchera dabitis nobis annuatim et sacristie ecclesie nostre ad festum Omnium Sanctorum unum par gallinarum pro censu; et ipse duo petie terre de Marvinis et altera ubi domos sedent teneatis edificatas et plantatas et laboratas, iuxta posse vestrum, ad ordeum et triticum. Adhuc ante ita vobiscum prelibatam facio compositione et comendationem quod vos, usque de terminum prelibatum V annorum, collectis in manso prelibato unum ex infantibus vestris qui tamen primo sit redemptus et omnino deliberatus aseniore suo antequam ibi intret et sit semper liber et solidos ecclesie nostre Sancti Iohannis et oficii sacristie et intret ibi cum omni iure sibi competenti, cui infanti et omni proieniei ac posteritate sue in perpetuum, ego per me ac per omnes successores meos mansum suprascriptum, cum omnibus prelibatis et singuleris et cum hoc instrumento semper valitero dono, laudo, atque concedo omni tempore ad habendum, tenendum et in pace possidendum, tali quidem pacto quod predictum mansum et terras ac vineas ut prelibavimus bene et fideliter laborent, edificent et plantent, et redditus et census predictos inde nobis ut [preder] donent et mansum illu condirectum et populatum, teneant ibidem ignem facientes, et domos condirectas tenentes, cum his qua domus sunt necesse iuxta illorum posse, quod ego et omnes successores mei servicia et ademprameta inde habere possimus, sicuti unius alterius mansi ecclesie nostre qui sit illius tenoris. Si vero quod absit infans ille qui ibi stabilitus fuerit absque legitimis decellerit, laceat tibi vel successori tuo per eandem suprascriptam condicionem et concessione accepi a te Guillelmo predicto XX solidos Barchinone, unde a te confiteor me esse bene paccatum Et si hoc predictam ut suprascriptum est ad implere volueritis facta primo vobis amonitione et espectacione etiam XXX dierum decetero donum prefatum cassum invalidum haberetur, et in irritum deduceretur (instrumentum illud quod tu habes decetero nullum habetur valorem).

Actum est hoc III kalendas september anno a nativitate xristi MCC nonodecimo [*sic*].

Sig+num Arnalli* abbas. Sig+num Arnalli* sacriste. *(senyal)* g+num Bernardi* prioris. Sig+num Poncii Seguini. Sig+num Iohannis de Ginebrosa. Sig+num Petri Tolosa. Sig+num Prioreti. Sig+num iudex Guillelmi* Tenranensis.

[...] hoc vice Guillelmi de Tenrariis cum literis suprascriptis in VIII et VIIII linea et in ultima, ubi incipitur et instrumentum illud [... die et anno prefi]xo.

234

1219, setembre, 7

Venda. *Arnau de Pujol i la seva esposa Maria venen a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 150 sous de Barcelona, un censal de 10 sous i mig que es redimia per mitjà dels censos que es recaptaven d'uns horts situats al pla de la Canalia.*

A. AMSJA.

290 × 110 mm. Estat de conservació deficient a causa de la pèrdua de suport en diverses franges de la part superior.

Sit notum [cunctis presentes] atque futuros [---...aiulus de ipso---...ilos et---] vendimus et [--- in] presenti carta [---] dompno Arnalli [Dei gratia] ecclesie [Sancti Iohannis] abbatis et (eidem) [ecclesie ---] quem nos hucusque [---] ipso plano de Can[alia --- videlicet] X solidos et dimidi, de quibus accipimus III solidos et [...] in ipso [ortibus] de Canalia et in ipso orto [de Beatrici] et Guillelme de Pon[... denari], et in ipso orto de Oliva XII denarios, et in ipso orto R. [Ci...] VIII denarios, et in ipso orto Marie de [R...] III solidos, et in ipso orto G. [...] XII denarios, et in ipso orti Poncii Sastre XII denarii. Hoc omnes inquam X solidos et dimidium quos censuales hac [vobis] accepimus in predictis ortis, vendimus et tradimus vobis, domino Arnalli, prefato abbati et ecclesie vestre, ad omnis vestras vestrorumque [voluntates] ex eis perpetuo facientas unde a vobis accepisse confitemur de bonis vestris et ecclesie vestre CL solidos Barchinona, numerando et renunciando exceptionis non numerade peccunie. Et si quid amplius valet vel valebit, totum vobis et ecclesie vestre damus et offerimus. Quod si quo iure divino vel humano, scripto vel non scripto, legali vel consuetudinario, huic contractus obviam ire presumpserimus, illi iuri penitus renuntiamus omnibus nostros nostrorumque vocibus et racionibus sive exactionibus ibi et inde perpetuo extinctis. Si quis hoc rumperit in dupplo conponat.

Actum est hoc VII ydus september, anno Domini M CC XVIIII.

Sig+num Arnalli de Pugol. Sig+num Marie uxoris eius, qui hoc firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Petri de Ne-

gos. Sig+num Arnalli de [Cappellano]. Sig+num Vives. Sig+num B. cappellani.

Guilelmus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno cum suprascripto quo *(senyal)* supra.

235

1219, desembre, 16

Venda. *Ferrer de Carcassés i els seus fills venen a Bernat de Castelló, canonge regular del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 200 sous de Barcelona, tota la propietat i el mas Pont que tenen en feu pel monestir esmentat i la família d'Arnau Martí.*

A. AMSJA (*olim* núm. 283).
250 × 180 mm. Estat de conservació regular.

Omnibus sit notum. Quod ego Ferrarius de Carchaseç, et filis meis Bernardi, et Berengarius atque Ferrarius, nos simile non ducti dolo nec circunventi in aliquo, set bona et gratuita voluntate, assensu et consilio dompni Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, et aliorum nostrorum amicorum, per nobis et nostris presentibus atque futuris, vendimus, concedimus et cum hac carta in presenti corporali possesione tradimus tibi, Bernardo de Castelion, Sancti Iohannis canonico regulari et tuis in perpetum quibus dare, dimitere, vendere aut laxare, sive stabilire volueris omni tue voluntate, mansum et honorem de Ponte totum integre, quantam cunque nos ibi habemus vel habere aliquomodo debemus, quem tenemus et habemus ad feudum per ecclesia Sancti Iohannis et Arnallus Martinus et sua familia pro nobis inhabitat in parrochia Sanctorum Iohannis et Pauli. Quem mansum et honorem, cum omnibus ipse habentibus [...] homines et feminas, chasas, chasals, ortos, ortals, terras et campos, laborates et heremos, [...] arbores fructifferas et non fructifferas, paschua et inpaschua, montes et planicies, bagos et solanos, silvas et garrigas, ruppes, vias et carrarias, heremum et condirectum, viridum et fichum, introitus et exitus, census et husatichos, albergas, adempramentas, placita, achaptos, donaciones, stabiliciones et omnia servicia qua inde exire vel devenire potuerint, et etiam omnia que dici ac numerari et exiogitari possitus, nobis sive nostris de dicto manso et honore aliquomodo iuste aut iniuste, nova vel vetera, consutetudine [exciencia] sive pertinentia, teneas et habeas ac iure vendicionis sive donacionis

omni tempore possideas omni tue tuorumque voluntati in omnibus peragende, pro ut melius potest dici et intelligi, omni tuo bono et sine omni retentu nostri et nostrorum, et de nostro iure [...] tradimus dominio et inpresenti possesione omnibus nostris vocibus ac racionibus, ibi et inde [...] extinctis, promitimus etiam tibi et tuis per nostra bona fide et per Deum et hanc IIII evangelia que nostris propriis manibus iurando [tacta], ego Ferrario supradictus et Bernardi filis meius, quod a modo certa hanc vendicionem sive donacionem nullomodo veniamus nec venire faciamus sine [alio consciendiam]. Renunciantes omnes [...] supradicti [...] legi ac iuri sive racioni, scripto aut non scripto, introducto vel introducturo, sive consuetudinario, qua contra [obbieret possit. Et si sorte, quod non credimus esse, condam alicui aliqua provissionem sive donacionem, promissimus aut [...] fecimus nullum habe [...] habere possit valerem. Et propter hoc ut firmum irrebocabiler semper permaneat, accipimus a te in similer nostro bono CC solidos Barchinona / [quos] recognoscimus bene a te recepisse, renunciando omni excepcioni non numerate pecunie. Et si plus valeat et hoc precio aut valere potuerit [...] tibi et tuis [donamus et laudamus] omni tue voluntati, et nos et nostri tenemus semper tibi et tuis ab omni evincione si hoc vendicio sive donacio ab aliqua evicta fuerit. Et est manifestum. Qui hoc runpere voluerit agere nullomodo valeat [...] firmum et irrebocabile semper permaneat salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis.

Est factum XVII kalendas januarii anno dominice incarnacione MCCXX.

Sig+num Ferrarii. Sig+num Bernardi. Sig+num Berengarii. Sig+num Ferrarii, filiorum meorum, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Bernardi Suteras. Sig+num Iohannis de Ginebrosa. Sig+num Petri de Manso. Sig+num Ripolli de Devesa. Sig+num Petri Ditmer. Sig+num Raimundi Iohannis. Sig+num Ripolli Ferrarii.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

236

1220, maig, 13

Permuta. *Hug de Mataplana, jove, i Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, s'intercanvien els*

censos que recapten a la parròquia de Sant Pere de Mogrony, que són per a un la dècima del vi i per a l'altre la dècima del blat, recollida en garbes.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 142.
B. Canalars I, f. 129, núm. 9 (sac 15).
C. Llibre de la Sivella, f. 8v.
166 × 243 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Arnallus, gratia Dei abbas Sancti Iohannis omnisque eiusdem loci conventus, per nos et per omnis successores nostros, damus, laudamus atque concedimus corporaliter tradendo, cum hoc instrumento perpetuo valitero, vobis Ugonis iuniori de Mataplana cunctisque successoribus vestris in perpetuum, ad habendum, tenendum et possidendum in pace, omnem decimam nostram vini quam habemus et accipimus et de iure habere et accipere debemus, in omnis parrochia Sancti Petri de Mogroin. Et ego Ugo predictus de Mataplana, gratissime per me et per omnes successores meos, dono, laudo atque concedo vobis Arnallo, Dei gratia abbati Sancti Iohanis omnisque eiusdem loci conventus presenti, videlicet et subsequenti in perpetuum, quod accipiattis semper libere et absolute quamdiu volueritis, totam decimam nostram tocius parrochie Sancti Petri de Mogroin in garbis, quod de hoc per me et per omnis successores meos teneor; et promito bona fide et firma et utili stipulatione quod semper duum vobis placeruit, et dictam decimam ut prelibatur in garbis accipere faciamus.

Actum est hoc III iduss madii, anno a nativitate Xristi MCCXX.

Sig+num Ugonis iunioris de Mataplana. Sig+num domine Eligsendis de Mataplana, uxoris eius. Sig+num Ugonis maioris de Mataplana, patris eius, hoc laudacium et firmacium et testes firmare rogacium. Sig+num Arnalli* abbatis. sig+num Raimundi prepositis. Ego R. de Capraria Vicencis canonico subscribo *(senyal)*. Olibarius* sig*(senyal)*num. Sig+num Bernardi de Madiroles, baiuli. Sig+num Guillelme de Pardinela, baiuli Sancti Iohannis. Sig+num R. de Purcinans, notarius iudex Guilelmi Tenrarensis.

Ripollus subdiachonus, scripsit hoc vice Guilelmi de Tenraiis, die et anno prefi*(senyal)*xo.

237

1220, juny, 19

Venda i infeudació. *Ramon d'Anglès, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a Ramon Escrivà el mas i la propietat de Prat, situats a la parròquia de Sant Martí de Peralada, els quals ja havien estat establerts a Arnau Rufí i a Pere Rufí, el qual el deixà a Mercadera, esposa de Ramon. A canvi d'aquest establiment, Ramon paga 10 sous de Barcelona i es lliura al prepòsit i al monestir com a home propi.*

A. AMSJA. Dos exemplars coetanis (*olim* núm. 328 i 334). 180 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis quod ego Raimundus de Angles, prepositus domus Sancti Iohannis de Rivopollo, consilio et voluntate nostri conventus, dono et laudo firmiterque concedo tibi Raimundo Escrivano, et infantibus tuis, et uxori tue Merchatarie, totum illum honorem de Prato integre, cultum et heremum, cum omnibus suis adempramentis sicut melius pertinet vel pertinere debet; manso qui fuit Arnalli Rufi de Prato, et sicut Petrus Rufi, soctus tuus, dedit uxori tue Merchatarie. Quam honorem habemus et tenemus in parrochia Sancti Martini Petralate, cum omnibus exitibus et regressibus suis, et universis ademptamentis suis, atque cum omnibus tenedonibus adempramentis suis. Tali pacto: quod predictis honor habeatis et teneatis et possideatis et omnis posteritas vestra post vos que ex vobis ambobus legitima precederint; et si sorte predicta uxor tua ante te hobierit absque infante, habeas tu campum de Ponte in omni vita tua, tantum post mortem tuam revertatur ad ipsam vel ad ipsos qui tenuerun per dictum honorem. Et ego predictus Raimundus, bona fide et sine omni dolo evenio, et facio me homine prorpium ante iamdicto domino preposito et precedem domus, et convenio vobis bona fide quod ego sim bonus et fidele tibi iamdicto domino et iamdicte domus semper in omnibus ad omnem meam posse et ad omne vestrum comode; et in super ego Raimundus prepositus accipio te iamdicti Raimundi per hac donacione et laudacione, vero utilior et firmior, sit X solidos Barchinone per accapte, et te ad homine iamdicte domus. Et hanc donacionem facio tibi salvo semper nostro iure nostrorumque successorum in omnibus et per omnia.

Actum est hoc XIII kalendas iulii anno ab incarnatione Domini MCCXX.

Sig+num Raimundi prepositi. Sig+num Petris Arulis canonici. Sig+num Arnalli Olibe. Sig+num Guillelmi de Ridare. Sig+num Berengarii de Narbona, testes. Berengarius de Ruira subscribo *(senyal)*.

[Andreas] cognominatur Leochadionus [extitit] scriptor rei *(senyal)* huius.

238

1220, juliol, 22

Venda i concessió. *Arnau, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven i concedeix a Guillem d'Anglada i a la seva esposa Facunda, pel preu de 40 sous de Barcelona, els masos Anglada i Collell i la meitat del mas Estèguel, amb els seus camps respectius i amb la devesa anomenada Comadevall i la roureda, pels quals ha de pagar al sacrista i al cellerer del monestir els censos que s'especifiquen.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 121); còpia de l'any 1337.
370 × 220 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de l'escriptura, sobretot als marges dret i esquerre.

Hoc est translatum ab originali suo de verbo ad verbum, [auctoritate] iudicis infrascripti fideliter, sumptum VIII kalendas decembre anno domini M CCC XXX septimo, [cuius ... tenor talis est]. Sit notum cunctis. Quod ego Arnallus sacriste Sancti Iohannis, consilio et voluntate fratrum meorum, per me et per omnes successores meos, laudo et concedo cum hanc instrumento perpetuo [valituro] tibi Guillelmus de Anglada uxorique tue Facunda, omni et omne progeniey et posteritati in perpetuum, omnem mansum de Englada, et omnem mansum de Colel, et medium mansum de Esthega, ad habendum [et posidendum in sana pace] omni tempore possidendum, ad fidelitatem meam et successorum meorum et ecclesie Sancti Iohannis, cum devesa qua dicitur Coma de Vallo et cum rovira, et cum ingressibus et regressibus suis, et affrontacionibus, tenedonibus ac pertinenciis suis, et cum omnibus qua dici vel nominari possunt eiusdem duobus mansos et dimidio pertinentibus et pertinere debentibus, pro ut melius et utilius, dici vel intelligi potes, ad vestrum bonum intellectum et comodum, absquam omnis vestra decepcione, ad omnes voluntates vestras perpetuo faciendas, salvo iura mea et omnium successorum

meorum et ecclesie [nostra]. Tali siquidem pacto: per nos et omnes successores nostris donetis mihi et omnibus successoribus meis fideliter de manso predicto de Anglada, tascham tocius expleti, et mediam cussuram panis; et de manso predicto Colel, donetis mediam cussuram panis tantum: et de hiis duobus manssis predictis faciatis censum michi et successoribus meis singuleris annis duas pernas, et quatuor gallinas, et duos sextarios civate, et quatuor fogaças frumenti et quatuor ordeii, et duodecim ova, et quatuor denarios, et octo migerias vini, et VI iusticias et dimidiam vini. Et [...] mansi de Esthega faciatis censum annuatum cum precio vero comunitus qui tenet aliquo medietatem ipsius mansi, unam pernam, et duas gallinas, et unum sextarium civate, et quatuor migerias, et [...] iusticias et dimidiam vini. Et donetis de eodem medio mansso de Esthega tascham et mediam cussuram; et de tribus vineis quan sunt in Plano de Senar, detis cellario Sancti Iohannis medietatem vini, et tascham panis, et mediam cussuram, et laboretis et custodiatis bene et fideliter prelibates mansos, et teneatis semper et sufficientur iuxta posse vestrum vivificatos et plantatos, [...] quidem mansi prelibati cum devesa et rovira sunt dimisi et determinati per terminos et affrontaciones subscriptas. In dicto vero manso de Englada habere quatuor pecias terre laboratas et taschales, de Esthega de Serrat usque in flumine Ticeri, quorum una vocatur Camp Bo, et alia Barchera, et alia vocatur campus subtus domibus, et altera est in Areny, iuxta flumeni Ticerii; predictes omnes terres quas habetis et tenetis et habere et tenere debetis ad Comas de Iunens, sunt taschales ipsius mansi de Englada. In dicto vero medio manso de Esthega habet III pecias terre quarum unum vocatur fexa iuxta campum domorum, et altera est ad Covilar, et altera est in Bach de Senaruç. In prelibato vero manso de Colel habet quinque pecias terre laboratas quarum una vocatur [plasel] Redon, et affrontat in domibus et orto de Quintana, et altera vocatur Clos et est iuxta Campum de Sala, et alia vocatur Exemplada, et altera dicitur Coma de Colel in qua sunt domus, et alia [d...] preterea; omnes terras quas habetis et tenetis et habere et tenere debetis de Eschega del Prat usque in collum de Balps et masoneriam Bernardi de Olotis usque in flumine Ticerii, et dicta devesa et rovira, sunt de manso de Colel: et dicta devesa et rovira affrontat ab oriente in torrente de Gradel, a meridie in Eschega de Tabanil, ab occidente in torrente de Comaçes, a septem trione in [...] de collo de Vilaro et in Esthega de Castelans et ad porchum de Recçet; detis annuatum cellario Sancti Iohanis

undecim denarios per qua concessione accipio a vobis XL solidos Barchinone. Unde a vobis confiteor me esse bene pacatum.

Actum est hoc XI kalendas augusti, anno a nativitate Xrispti MCCXX.

Sig+num Arnalli sacriste Sancti Iohannis. Sig+num Arnalli abbatis. Guillelmi prioris Sancti Nicholay sig+num. Sig+num Raimundi Gauhadi. Raimundi de Urgello sig+num. Sig+num Raimundi prepositi. Sig+num Petri de Oriola, baiuli. Sig+num Guillelmi de Senaruç. Sig+num Rivipolli baiuli dicti sacriste. Sig+num Bernardi de Quintana. Sig+num Bernardi, presbiteri de Castel Palom et prioris Sancte Katerine. Sig+num Petri de Coma.

Ripullus subdiachonis, scripsit hoc vice Guillelmi de Tenrariis cum literis suprapositis in V linea, ubi dicitur omnibus et in VIIII, ubi dicitur cussuram et in XIIII, ubi dicitur detis cellario Sancti Iohanis, et cum signus crucis abebant post signa et infra signum sunt, die et anno prefi *(senyal)* xo.

Ego Romeus, iudex monasterii Sancti Iohannis, qui presens translatum omni suo originali de verbo ad verbum examinavi nichilque addito remoro, actoritate iudicitali subscribo et meum sig+num appono peritus et decretum.

Sig+num Raimundum de Area, scriptoris iurati et regentis scribania Sancti Iohannis per notario infrascripto, qui hoc translatum a dicto originali sumptum et cum eodem legitime comprobatum nichi addens vel minveres quod sensum vel substancia mutet autenticarumpque per Ramon de Sancto Iohanne, iudicem ordinatium Sancti Iohannis, fideliter translatavit et scripsit cum raso et emendato in XI linea ubi dici omnes et in XXII linea ubi dici Raimundo Gauhadi, die et anno in prima linea contentis.

Eg*(senyal)*o Bernardus de Planella, publicus Sancti Iohannis de Abbatissis notario, subscribo et claudo.

FUNDACIÓ NOGUERA

239

1220, octubre, 27

Donació. *Ramon Ponç de Milany dóna a Ramon [d'Urgell], almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, la borda de Casanova, situada a la parròquia de Sant Martí d'Ogassa, la qual era feu del monestir santjoaní i l'havia comprat a Arnau de Ges i a Ramon, el seu fill. Ramon Ponç institueix que quan*

s'escaigui l'aniversari de la seva mort es reparteixin entre els pobres 30 pans d'ordi d'almoina.

A. AMSJA.

190 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Raimundus Poncii de Malan, spontaneus et bono animo, assensu et consilio meorum amicorum, per meis et meis presentibus atque futuris, redemcione anime mea meorumque parentuum, dono et concedo et cum hac carta in presenti trado, domino Deo et elemosine Sancti Iohannis, et tibi Raimundo, inde helemosinario tuisque successoribus helemosinariis in perpetuum, illam bordam totam integre de Chasa Nova, cum omnibus in se habentibus, quam Arnallus de Gesso et Raimundus suis filius tenebant et habebant ad feudum per ecclesia Sancti Iohannis in parrochia Sancti Martini de Agaucza, et Petrus Agaucza tenet et mihi advenit racione et voce chavallerie de Gesso, quam mihi vendidit et pro compra tradidit Arnallus de Gesso. Quam bordam cum omnibus sibi pertinentibus et tenedonibus, heremis et condirectis uscumque habet et habere aliquo modo debet teneas et habeas omni tempore tu inpresenti et post te omnes helemosinarii qui dictam helemosinam tenuerit, prout melius potest dici et intelligi, sine omni retentu et aclamacione mei et meorum. Set tamen in die obbitus mei dabis semper singulis (annis) per redemcione et memoria mei meorumque parentuum XXX panes ordeacios per helemosina pauperibus. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo valeat, set firmum et irrevocabile semper permaneat.

Et est factum VII kalendas november, anno Dominice incarnacione MCCXX.

Sig+num Raimundi Poncii, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Petri Agaucza. Sig+num Petri, clerici et ebdomarii Sancti Martini de Agaucza. Sig+num Andree Sutoris. Sig+num Berengarii Remisa. Sig+num Bernardi iuvenis Sutoris. Sig+num Bernardi de Arzamala. Sig+num Bernardi Sutoris.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit et superposuit annis iuxta singulis in X linea, die et anno *(senyal)* quo supra.

240

1220, desembre, 9

Venda i confirmació. *Arnau de Navata i el seu germà Ramon ve-*

nen a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 100 morabatins alfonsins, totes les propietats que tenien per raó d'herència paterna i materna a la parròquia de Sant Julià de Tregurà, i confirmen la posessió del monestir del mas Prat de Peralada, que havia estat donat per Maria.

A. AMSJA (*olim* núm. 6).
180 × 290 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Arnallus de Navata et frater meus Raimundus, per nos et per omnis nostros presentes et futuros, gratis et mere liberalitatis titulo sine vi et prava suggestionem alicuius vel dolo, damus, concedimus et ex toto perpetuum diffinimus et evacuamus vobis, Arnallus, Dei gratia Santi Iohanis Rivipollensi abbati et omni conventui eiusdem et successoribus, si quid habemus vel habere et pertinem videtur, racionem hereditatis paterne vel materne, sive alio aliquio iure modo et racionem in omni honore et parrochia Sancti Iuliani de Tregurano, toto ab integro, sicut continentur in carta vendicionis quam ex illo honore pater meius Bernardo de Navata vobis fecit et firmavit. Quam predictam cartam et hanc presentem laudamus et concedimus, per nos et per omnis nostros omnibus nostris vocibus et racionibus extinctis penes nos remanentibus de nostro iure et potestate penitus trahendo et evacuando, sine omni retentu, quem in aliquo non facimus. Cedentes vobis omnis acciones nostras, nunc vel in posterum nobis conpetentes vel conpetituras ab intestato, vel ex testamento vel quocumque alio modo, tam reales quam personales, promitentes quoque nobis bona fide et per firmam stipulacionem et sub pena de eviccione quod contra hanc diffinicionem per nos vel per alios nullo tempore veniamus racione in graditudinis, vel quolibet alio modo. Renunciando omni iuri divino vel humano, canonico vel legali et consuetudinario, scripto vel non scripto, et omni cuius libet iuris beneficio constituto vel constituro, quod nos in hac parte posset tueri et vobis in aliquo obediencie, per qua predicta diffinicionem confitemur de bonis domus per manus vestras numerando recepisse centum morabatinos Anfocinos boni auri confini rectique pensi. Et si magis inde nobis dare deberetis, totum vobis damus et concedimus remedio animarum nostrorum et parentum nostrorum, irrevocabilite ad onnes vestras voluntates. Laudando et concedendo vobis et ecclesie inperpetuum illum mansum de Prato de Petralata, totum ab integro, sicut melius Maria de Petralata, domina vobis et ecclesie vestre, remedio anime

sue, dedit et concessit in super nos ambo predicti nostro proprio motu ut hoc deffinicio maius robus obtinant et omni dubitacio removeatur, iuramus in Deum et sancta IIII evangelia corporaliter tacta hoc omnia predicta ut scripta sunt, a prima linea usque ad ultimam, observare, atendere et conplere et in aliquo non contra venire.

Actum est hoc V idus december, anno Domini MCCXX.

Sig+num Arnallis de Navata. Sig+num Raimundi, fratris eius, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Raimundo de Cote. Sig+num Bernardi de Fornelle. Sig+num Petri de Salis. Sig+num Arnalli Filtrari. Sig+num Bernardi de Cheixanis. Sig+num Bernardi de Campis, qui hoc sacramendum feci in anima et persona predicti Arnalli de Navata ipso presente et mantante Sig+num Petri de Chercha Alto. Sig+num Raimundi Seguini, Letonensis ecclesie sacriste.

Sig+num Bernardi de Prato, publici scriptoris Sancti Petri de Bisulluno, qui hoc scripsit et cum literis rasis et emmentatis in XXVII linea, die annoque prefixo.

241

1221, febrer, 24

Permuta. *Pere de Negons, amb la seva esposa Maria, la seva filla Ermessèn i la seva mare Guillema, bescanvia amb el seu cunyat Arnau de Pujol, la seva esposa Maria i el seu fill Ripoll, una parcel·la de terra situada al lloc de Pla Rodó per dues braçades de terra a la plana, davant del mas Negons.*

A. AMSJA (*olim* núm. 180).
250 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Petrus de Negons et Maria uxor mea, atque Ermesen filia nostra et Guillelma mater mea, nos simile, spontania et bona voluntate, per nobis et nostris presentibus atque futuris, assensu et voluntate dompni Arnalli, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, et aliorum nostrorum amicorum, eschamiamus atque donamus, et cum hac carta inpresenti tradimus tibi, Arnallo de Pugiol, meo cognato et tue uxori Marie, et filio vestro Ripollo et vestris in perpetuum quibus dare, dimitere, vendere aut stabilire volueritis, unam peciam terre ad Plan Rotundum, sicut terminantur et affrontat a parte orientis in illa Rupe,

et meridie ac occidente in vestram terram, aquilone et circio in terra de Bernardo Ferrario. Dictam terram suis affrontacionibus et terminacionibus inclusam teneatis et habeatis omni tempore, cum omnibus suis adempramentis ac melioramentis et espletacionibus, et exitibus atque regressibus, omni vestre vestrorumque voluntanti in omnibus peragende, pro ut melius potest dici et intelligi omni vestro bono, salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis set nulo nostro iure a modo ibi retento. Et propter hoc ut firmum et irrevocabile semper permaneat, accipimus a vobis eschamianda duas braczadas terre ad planam ante nostrum mansu de Negons, sicut terminatur et affrontat in torrente, et in nostra alia terra, et in terra et in terra [*sic*] Raimundi Martin de Pugiol, et in nostra terra. Et est manufestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo valeat set firmum et irrevocabile semper permaneat.

Et est factum XI kalendas marcii, anno Dominice incarnacione MCCXX.

Sig+num Petri de Negons. Sig+num Marie mea uxoris. Sig+num Ermesende filie nostre. Sig+num Guillelme matris mei, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Vives. Sig+num Raimundi Martin de Pugiol. Sig+num Iohannis de Ginebrosa. Sig+num Arnalli de Castellano. Sig+num Bernardi, capellani Iohanis et Pauli.

Arnallus* levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

242

1221, juliol, 17

Sentència. *Berenguer d'Albucià, Ferrer de Sorba i Bertran Ripoll, amb l'empara de Ramon Desbac, abat del monestir de Santa Maria de Ripoll, dicten sentència per tal de solucionar les divergències existents entre Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Berenguer de Portella. Berenguer reconeix que disposava injustament d'un feu que consistia a poder ocupar la cadira principal del cor el dia que s'esqueia la festa de Sant Joan Baptista a canvi que, l'endemà, Berenguer donés a l'abat un mul de 20 auris de preu. Per consell del seu germà Guillem i d'altres nobles, i per pacificar les relacions amb l'abat, Berenguer li ven aquest feu pel preu de 330 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 171.
B. Canalars I, f. 44, núm. 73 (sac 6).
340 × 243 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod [...fuit...] inter abbatem et conventum Sancti Iohannis ex una parte et Berengarium de Portella et altera. Primo si quidem dictus Berengarius proposuit asserens quod in festivitate beati Iohannes babtista abbati Sancti Iohannis primam parapsidem[1] sibi debebat apponere, et crastina die ipsem abbas mulum precio viginti aureorum eidem dare Berengario tenebatur. Huius igitur multa ac diversa placita, allegaciones et alteraciones ad talem venere, firmam et inrevocabilem ac perhennitur observandam composicionem. Quod ego Berengarius predictus, libens et voluntarius, non aliqua vi vel dolo seductis, set bona et spontanea voluntate ductus, recognosco et in veritate profiteor me iniuste et sine aliqua racione a vobis dicto Arnallus abbate et conventui eiusdem, dictam parapsidis apposicione petere et muli precium prelibati. Unde ego Berengarius sepedictus consulte et ex certa sciencia, non coactus aliqui, sive dolo set spontanea ac libera voluntate, per me et per omnes successores meos, huc per omne meam prole natam et nascituram, assensu consilio ac voluntate Guilelmi de Portella, fratris mei et aliorum amicorum meorum, diffinio, solvo et penitus et modis omnibus relinquo in perpetuum, sine omni retentu, in presenti corporaliter ac presenci aliter tradendo, cum hoc instrumento perpetuo valituro, vobis domino Arnallo preniminato Dei [nutu] abbati Sancti Iohannis et ecclesie vestre et universis successoribus vestris omnique eiusdem ecclesie conventui, presenti et subsequenti, predictam quam nobis ut prelibatur iniuste et sine aliquo iure seu racione faciebam peticionem apposicionis, scilicet, parapsidis et muli precis taxati. Ita videlicet quod unquam decetero ego vel aliquis ex consaguinetate nostra, sive interposite persone per nos hoc suprascriptum, non requiramus, exigamus nec requirere exigere ullo tempore aliquo iure, lege vel racione nullatenus faciamus. Set si vobis et ecclesie vestre et universis successoribus vestris penitus et modis omnibus inpereptuum totum hoc suprascriptum solutum et perhenniter diffinitum pro ut melius ac utilius, dici vel intelligi potest, ad vestrum et ecclesie vestre comodum, ac sanum intellectum sine omni vestra decepcione et sine aliqua mea meroumque retencione. Et si aliquod instrumentum sive testamentum contra istud vel aliquod supradictorum deinceps fuerit repertum, cassum et invalidum habeatur. Et istud semper in omnibus et per omnia plenissimum robur

semper valeat obtinere. Accio et de bonis ecclesie prefixe Sancti Iohannis, per manum dicti abbatis et conventus, pro translaccione atque difficinione predicta, non tantum pro peticione predicta set pocius pro bono pacis et consilio bonorum virorum, CCCXXX solidos Barchinonenses monete de quaterno, quos omnes a vobis manu ad manum numerando confiteor recepisse. Excepcioni non numerate pecunie plenarie denegando. Adhuc et consulte et ex certa sciencia omni legi accioni et iuri divino et humano, scripto et non scripto, introducto et introducturo, penitus denegando super singulis simile et prelibatis. Et est certum quod ego Berengarius de Portella petebam hoc supradicta racione feudi, quod debebam habere ab abbate Sancti Iohannis. Unde vobis supradicto abbatis et capitulo vestro per stipulacione promito quod si aliquis de genere meo vos nomine supradicte rei conveniret, vos deffendam et teneat semper de eviccione.

Actum est hoc XVI kalendas augusti, anno a nativitate Xristi M CC XX I.

Sig+num Berengarii de Portella. Sig+num Guielmi fratris mei, qui hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Bernardi de Maçanos. Sig+num Guielmi de Puig Alt. Sig+num Bernardi de Turdo. Sig+num Berengarii Vite. Sig+num Arnalli de Sorocha. Sig+num Bernardi de Arce Mala. *(senyal)* Berengarius* de Albucinano, iudex ordinarius, Gradus Silveque archidiachonus. Sig+num Ferraris* de Sorba. Sig+num Bertranus Rivipolle sacriste. Ego frater R[aimundi] Rivipolle abbas subscribo *(senyal)*.

Notarius iudex Guilelmi Tenrariensis.

Raimundus scripsit, hoc mandato Guielmi de Tenrariis et vice Ripulli scribe, die et anno quo *(senyal)* supra.

1. *A Canalars es transcriu* per abside; *la traducció que en féu mossèn Josep Masdeu és la que permet identificar aquesta paraula.*

FUNDACIÓ NOGUERA

243

1221, juliol, 27

Nomenament i restitució de béns. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a Arnau, fill de Berenguer de Tregurà i Ermessenda, la propietat del Mas, situada a la parròquia de Sant Julià de Tregurà i el nomena batlle de Tregurà, amb les atribucions i obligacions pròpies del càrrec, en*

especial la recaptació dels censos del terme, amb especificació dels que són per al monestir i els que, per aquesta feina, pot retenir per a ell. Arnau presta homenatge de fidelitat a l'abat, confirma la donació que féu el seu pare a l'abat Pere de Soler [vg. núm. 190] i restitueix uns censos dels quals disposava injustament.

A. AMSJA (*olim* núm. 32).

300 × 180 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'esvaniment d'alguns mots.

Omnibus sit notum. Quod nos Arnallus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, voluntate et assensu nostrorum fratruum, donamus et concedimus et etiam laudamus tibi Arnallo, filio Ermesen de Treguran, totum illum honorem de Mansione quem ecclesia Sancti Iohannis et nos, pro ea, habet et habere debet in parrochia Sancti Iuliani de Tregura, cum omnibus suis pertinentiis. Et donamus tibi similiter baiguliam de toto nostro honore, quem habemus et tenemus in dicta parrochia et in suis terminis. Ita quod tu et tui fecis fideles et boni nobis et ecclesie Sancti Iohannis nostrisque successoribus sine omni engan et sine dolo; et concedimus tibi similiter, ut per baiguia nostra supradicta, quem pro nobis tenes accipias in unoquoque manso unum espatlar de carne valentem XII denarios, et unum fex de palea, et alium de ligna, et II caseos de illas qui oves habuerint; et tu dones unicuisque qui dictos chaseos tibi dederint unum [medaial vilam] de vino terchent, et unam traginam de unoquo manso qui [afinos] habuerit; et tu dones [omnibus] nunciis et bestiis sufficientur et in super dones eis et I [med...] de vino illo quod contulerit ad mesuram Bisulduni, et habeas redecimam de omnibus decimis et taschis et de quarts et de placitii et de omnibus rusticiis. Et quando [...] vel fuerit [...] intus ipsos homines de Tregura accipias firmancias modo [...] non fis ausus placitandi eos, sine nobis aut nostro consilio, quo de mansis de Ferrarus habeas annuatem XV denarios; et concedemus tibi in manso de Chalapedra unum agnum valentem XII denarios, et alium in manso de Bofaul de Rigat, et alium in manso Arnalli de Rigat, et alium in manso Petri Doran, et alium in manso de Serrad. Omnia hoc supradicta habeas et teneas pro nobis et ecclesia nostra ad fidelitatem et servicium nostrum nostrorumque successorum et ecclesie Sancti Iohannis, et facies nobis singuleris annis albergam et alia [...] servicia. Et in toto supradicto honore nichi [ab ut] requisas nec requirere facias. Et tu atque tui successores facietis sacramentale scriptum inter nos et te sic continente. Iuro ego Arnallus supradictus, filio Ermesen de Tregura, vobis domino

Arnallo prelibato abbati Sancti Iohannis omnique conventus prefate ecclesie, pro mea bona fide, et per Deum, et hoc IIII evangelia qui meis propriis manibus iurando tango, ut sim vobis fidele ex vestris corporibus et membris et ex omni honore quem modo habetis et habeturi eritis et habere detis in omnia parrochia Sancti Iuliani de Tregura, et in omnibus suis terminis de quo ego [...] pro vobis baigulus; et contra omnes homines ac feminas bona fide fidele aductor et defensor iuxta meum posse, et in super sacro vobis homimaticum vinctis meis manibus ad maiorem fidelitatem vobis et ecclesie Sancti Iohannis maxime observanda; pretera laudo et concedo et etiam confirmo illam diffinitionem et evachuacionem quem Berengarius de Tregura meus pater condam fecet dompno Petro, bona memoria Sancti Iohannis abbati precessores vestro et ecclesie Sancti Iohannis, de omnibus illis rebus quas iniuste aut alio alioquomodo accipiebat in manso de Chalapedra, excepto feutdo de Chaneles et de manso Guillelmi Vives, in quo nichi sibi retenuit; et de illis eschenis porchorum quos accipe faciebat in singuleris masoveriis exceptis ipsis quos tenebat per ecclesia Sancti Iohannis sicut contenentur in illo instrumento inde efecto. Hanc unquam diffinicionem ut supradictum est ego Arnallus similiter sub supradicto iure iurando facio, laudo et concedo et etiam confirmo per me et meis presentibus atque futuris, cum omnibus ad ipsos mansos pertenentibus, cum hominibus ac feminabus ibi degentibus ita quod in his omnibus memoratis, nec in supradictis masoveriis qui in presenti sicut in dicta parrochia aut in futura erunt, nichi requiram nec requirere faciam aliquomodo. Set omni tempore sit ac derelictum et penitus de liberatum a me et a meis vobis domino predicto abbati vestrisque successoribus inperpetuum pro ut melius potest dici et intelligi, sine omni aclamacione et retentu mei meorumque et ibi mitatis et habeatis vestram rere-gaurdum quandocumque et tocius cumque volueritis; et si aliquo iure sive racione, vel lege scripto aut non scripto comodo, aliquid demandere vel [in...rere] ullomodo potuero per me et meis penitus illas [retencio] Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo posset set firmum et irrevocabile semper permaneat salvo et retento in omnibus iure et dominio ac fideliter ecclesie Sancti Iohannis.

Et est factum VI kalendas augusti, anno Dominice incarnacione M CC XXI.

Sig+num Arnalli* abbati. Sig+num Raimundi* prepositi. Olibarius* prepositi de Tregurano sig+num *(senyal)*. Raimundus* de

Urgello sig+num. Sig+num Arnalli de Treguran, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Arnalli capellani de Treguran. Sig+num Guilelmi de Treguran. Sig+num Raimundi de Casellis. Sig+num Arnalli de Gesso. Sig+num Petri Gillelmi de Prato. Sig+num Bernardi Sutoras.

Arnallus* sacerdos, publico Sancti Iohanni scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

244

1221, octubre, 24

Venda. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Pere Pla, a la seva esposa Maria, al seu fill Pere Mir i a la seva esposa Maria, pel preu de 10 sous de Barcelona, dues feixes de terra perquè les destini a devesa amb certes condicions, les quals feixes tenen per límits la via pública fins al camí que va als molins i des de la terra del mas de Tartera fins al torrent que discorre entre les terres de Pere i les de Ripoll de Devesa.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 179.
B. Canalars I, f. 32, núm. 77 (sac 5).
72 × 325 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod nos Arnallus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, voluntate et assensu nostrorum fratruum, donamus et concedimus tibi Petro de Plan et tue uxori Marie, et filio vestro Petro Mir et sue uxori Marie, et vestris perpetuum quibus dare, dimitere aut stabilire volueris, illas fexas vestras totas integre de Plano ad devesam, sicut terminantur et affrontant de via publica usque ad viam que vadit ad molendinos, et de terra mansi de Tartera usque ad torrente qui transit inter vos et Ripollum de Devesa. Quas fexas et terram suis affrontacionibus et terminacionibus inclusas teneatis et habeatis omni tempore in devesa, contra omnes homines et feminas, cum omnibus suis adempramentis et espletacionibus ac melioracionibus, et exitibus atque regressibus, omni vestre vestrorumque voluntati in omnibus peragende, pro ut melius potests dici et intelligi, sine vestro vestrorumque engan; et faciatis in devesiam arborum et erbarum et [...] qui ibi volueritis defendere vel plantare aut rustrire. Et nullus sit ausus nos nec alter vobis sine vestris demanare ibi aliquod adempramentum aut ingrese ullomodo contra vestram voluntatem nisi magna superfluitate rivium super veniente per unum diem vel per duos homines

de Clerano sine omni vestro malefacto; quod vobis sive vestris ibi non faciant nisi pastum erbarum et tamen non [...ant] ibi nec frangant neque [...] arborum magnum sive parvum ginestam neque aliterum ullomodo; et si forte fecerit V solidos nobis et nostris successoribus pro sola presumcione dederint et vobis restituant totum malefactum sine placito. Et hoc tamen [...providencia] baguli et aliorum proborum hominum. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo valeat set firmum et irevocabile semper permaneat, salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis.

Et est factum VIIII kalendas november, anno Dominice incarnacione M CC XXI. Et ut firmius semper teneatur accipimus a vobis pro achapte X solidos Barchinone.

Sig+num Arnalli* abbas. Sig+num Raimundi de Cleran, baiuli. Sig+num Vives. Sig+num Ripolli de Devesa. Sig+num Ripolli Tartera. Sig+num Guilelmi clerici de Plano. Raimundus* de Urgello sig+num.

Arnallus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

245

1222, febrer, 24

Donació. *Bernat de Vinya exposa a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els problemes sorgits amb motiu de la recaptació de censos en els boscos i les fargues de Segúries. L'abat li concedeix que fins a la festa de Santa Maria d'agost vinent pugui recaptar els censos dels homes de Vallfogona en fogasses, gallines i vi, que reclama per a ell; tanmateix, l'abat es compromet a definir una nova composició.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 189.
107 × 217 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod ego Bernardus de Vinea, spontanea et bono animo, assensu et consilio meorum amicorum, pro me et meis presentibus atque futuris, diffinio, derelinquo omnibusque modis irrevocabiliter de libero et solvo, domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis, et vobis inpresenti dompno Arnallo, Dei gratia inde abbati vestrisque successoribus in perpetuum et omni conventui preffate ecclesie, presenti ac futuro, omnes querimonias et

controversias quas de vobis et de ecclesia prefata habeam usque in hac die in qua carta ista facta est de foresteriis nemorum et de fabricis Seguricorum, et de omnibus aliis qui pro eisdem foresteriis et fabricis vobis et dicte ecclesie aliquomodo possere, requirere aut demandare vel clamare; quod ab hac die in antea sive postea nullomodo hoc omnia predicta requirere possim, vel demandare, sive clamare nec ego, vel aliquis pro me vel mea voce seu per inter positam personam. Et nos Arnallus supradictus abbas consililio [*sic*] et voluntate nostrorum fratruum, dicimus atque promitimus tibi prelibate Bernardo de Vinea quod faciamus tibi [rutare] iuri homines de Valle Facunda, usque ad primum festum [venire] Sancte Marie augusti, pro ipsis fogaciis et gallinis ac vino quod clamas tibi abstulere. Et si tamen usque ad dictum festum non fecerimus diffinire inter te et ipsos nos, deinceps tecum conponere teneamur si ab ipsis vel super ipsis confectus non poteris aut iuste tibi dare non teneatur nos paciffice tecum conponeremur sine placito.

Et est factum salvo et retento iure et dominio ac fidelitate ecclesie Sancti Iohannis, VI kalendas marci anno Dominice incarnacione M CC XXI.

Sig+num Bernardi de Vinea, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Arnalli* sacriste. Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Raimundi* prepositi. Sig+num Vives. Sig+num Raimundi de Chasellis. Sig+num Raimundi cellerarii. Sig+num Ripolli de Devesa. Raimundus* de Urgello sig+num. Sig+num Bernardi de Arza Mala.

Arnallus* sacerdos, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

Segurament, la nova composició entre l'abat i Bernat de Vinya fou feta l'any següent; només consta a Canalars I, f. 90, núm. 118 (sac 12). El text és el següent: "Compositio facta inter dominum abbatem Sancti Iohannis et baiulus et baiulum de Vinea, super vinio et quibusdam gallinis, quas dominus abbas debet recipere in Valle Fecunda. Anno MCCXX tercio."

FUNDACIÓ NOGUERA

246

1222, març, 5

Concessió de legítima. *Ripoll de Francons, a canvi de 110 sous de Barcelona, concedeix al seu germà, Bernat, en concepte d'herència i llegítima, tres parcel·les de terra que té per Ramon d'Urgell, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadessess, al lloc anomenat les Planes, una de les quals es coneix com la*

coma Xerola i l'altra com la Serra, per les quals Bernat haurà de pagar els censos en espècie que s'especifiquen i 12 diners pagadors els dia de Tots Sants. L'almoiner rep 10 sous per aquesta concessió, confirma la propietat de Francons a favor de Ripoll i l'accepta com a home propi de l'almoiner.

A. AMSJA (*olim* núm. 200).

240 × 160 mm. Bon estat de conservació, malgrat l'esvaniment de la tinta a la part superior dreta del document.

Omnibus sit notum. Quod ego Ripol de Franchons, spontanea et bona voluntate, assensu et consilio Raimundi elemosinarii Sancti Iohannis et aliorum meorum amicorum, firmam composicione et irrevocabilem pacem et concordiam, facio et affirmo tecum Bernardo, meo fratre et ut [animo] aliqua sis no sit inter me et te sive contencio, dono tibi Bernardo meo fratre per tua hereditate et legitima, et tuis in perpetuum quibus dare, dimitere aut stabilire vobis, illas duas pecias terre quas habeo et teneo per dicto elemosinario ad Planas, sic terminatur [et terminant]: ab oriente in rivo de Fagonela, et meridie in meo alio campo, occidente in terra mansi de Lastenosa, aquilone in plana qui fuit de manso de Felgera. Et dono tibi similiter aliam peciam terre in vocitato loco, ad comam Cherolam, sicut terminatur et affrontat: sicut terminatur et affrontat a parte orientis et meridie in terram mansi de Grad de Oliva et de super in terra mansi Gros de Perella, aquilione in terra Iohannis Martin de Ferriola. Et dono tibi simili dono [*sic*] aliam peciam terre in vocitato loco, ad Serram, sicut terminatur et affrontat: ab oriente in terra Mansi de Lastenosa, meridie in terra mansi de Box de super in terra mansi de Franchons et Iohannis Martini de Ferriola. Quas terras suis affrontacionibus et terminacionibus inclusas teneas et habeas omni tempore ac iure hereditario in pace possideas, cum omnibus adempramentis et melioramentis eorum et espletacionibus et exitibus ac regressibus omni tue tuorumque voluntati in omnibus peragende, pro ut melius potest dici et intelligi omni tuo bono, salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis et elemosine. Et dabis de dictis peciis terre de Planis despeltis decima et tascam elemosine de racemis et de blad et mediam cussuram; et de aliis terris decimam et mediam cussuram Sancto Iohanni. Et dabis singulis annis elemosinario pro dictis terris de Planis XII denarios ad festum Omnium Sanctorum pro censu. Et si sorte quod non sit Bernardus supradictus meius fratre obbierit sine liberis, dictus honor revertatur mihi et meis et eredibus mansi de Franchons;

simile modo, si ego sine liberis decessero mansus et honor de Franchoncs revertatur meo fratre Bernardo et suis. Et pro hac donacione ego Ripol accipio a te Bernardo meo fratre ut firmius semper tenatur CX solidos Barchinone, quos recognosco bene a te in simile recepisse meo bono; et dictus Raimundus elemosinarii X solidos pro laudamenta. Et ego Bernardus supradictus, sponteanea et bono animo voluntate et consilio meorum amicorum, diffinio, derelinquo omnibusque modis irevocabiliter evacuo tibi, Ripollo meo fratri et tuos perenitur, mansus et honorem totum integere de Franchons, pro ut melius potest dici et intelligi, omni tua bono et sine retentum mei. Et recognosco atque concedo me bene esse pagatus de supradicta hereditate et parte qua habeo receptam. Et ego Raimundus prelibatus elemosinario, voluntate et assensu meorum fratruum, laudo et concedo tibi, Bernardo prescripto et tuis, inperpetuum totum supradictum honorem, cum omnibus sibi pertinentibus, quod teneas et habeas ac perpetue [...] hereditatis possideas, per me meisque successoribus elemosinariis facies et [tributes] omnia servicia et [...], ac census et usaticos mihi et meis successoribus elemosinariis que inde exire debet; et in presenti recipio te pro homine et pro herede dicti honoris. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullomodo valeat set firmum et irrevocabile semper permaneat.

Et est factum IIII nonas marci, anno Dominice incarnacione MCCXXI.

Sig+num Ripolli, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Bernardi mei fratris. Raimundus* de Urgello elemosinarii sig+num. Sig+num Vives. Sig+num Arnalli de Pugiol. Sig+num Bernardi de Grad. Sig+num Arnalli de Condemina. Set tamen si sorte molandinum faceret potuerimus infra dictas terras in simile faciamus et semper habeamus in similer.

Arnallus* sacerdos, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

FRANCESC NOGUERA

247

1222, abril, 27

Testament. *Testament de Pere Rufi de Prat, de Peralada. Nomena a la seva esposa Estel, Bernat de Cèrvoles, Pere Miquel, la seva filla Mercadera i el seu gendre Ramon Escrivà com a marmessors de les seves voluntats: ordena que el seu cos sigui enterrat al*

cementiri de Sant Martí de Peralada i reparteix certes quantitats de diners entre els clergues d'aquesta església, la confraria del Sant Esperit, els seus marmessors, així com l'hospital de pobres i els leprosos. Institueix Estel hereva universal dels seus béns i dóna una feixa del Marge Gros a la seva filla Mercadera en concepte de llegítima.

A. AMSJA (*olim* núm. 336).
160 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Qua via nullus in carne positus mortem evadere potere. Id circo ego Petrus Ruffi de Prato, detantur egritudine de qui mori taneo, in meo tamen bono sensu et in mea bona et plena memoria, concedo meum testamentum in quo pono et eligo meos manumissores, vicelicet, Stellam uxorem meam, et Bernardum de Cerbole, et Petrum Michaele, et filiam meam Merchatariam, et Raimundum Scribe virum eius, quos rogo ut ordinacionem mei testamenti conpleant sicut scriptum invenerit tamen sine dampno eorum. In primis corpus meum sepeliri iubeo in cymiterio Sancti Martini Petralate, et dimito Sancto Martino cum suis clericis V solidos, et [decano] XII denarios, et [clavaggo] VI denarios, et sacriste VI denarios, et hospitali pauperum VI denarios, et lepresis alios VI denarios, et confratie Sancti Spiritus VI denarios, et pro mea helemosina V solidos. Dimito domino meo X solidos et XIIII solidos quos ei dabero et III sextarios cederi. Dimito Merchatarie filie mee, per sua legittima hereditate, fexam meam de Margino Grosso, ad suam voluntatem, et dimito unicuique meorum manumissorum II solidos, et Raimundo de Serra II solidos. Cetera mea mobilia et inmobilia, aver et honorem, ubicumque sint, dimito fideliter et integro uxori mee Stelle, ad omnem suum voluntatem vita et morte faciendam, excepta tantum fexa de Palacio qua continetur cum campo Guillelmi de Sancto Cyrico; quod fexa statim post mortem eiusdem uxoris meis revertatur Marcharie filie mee et suis infantibus et sic hoc meum testamentum firmum maneat inter meos.

Actum est hoc V [kalendas] may, anno Dominice incarnacione M CC XX II.

Sig+num Petri Ruffi de Prato, qui hoc testamentum laudo et firmo firmarique rogo. Sig+num Stelle uxoris eius. Sig+num Bernardi de Cerbole. Sig+num Petri Michaele. Sig+num Merchataria filie eius. Sig+num Raimundi Scribe, manumissorum et testium huius testamentum. Sig+num Raimundi de Anglisio, prepositi Sancti Iohannis qui hoc firmo.

Raimundus presbiteri, qui hoc scripsi sub die et anno *(senyal)* quo supra.

248

1222, juliol, 28

Jurament de fidelitat. *Bernat de Bassaganya, fill d'Ermessenda, jura fidelitat a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó de la batllia que li encomana.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 196.
B. Canalars I, f. 54, núm. 5 (sac 8).
90 × 205 mm. Bon estat de conservació.

Iuro ego Bernardus de Vecegania, filius Ermessendis femine, tibi domino meo Arnallo, Dei gratia Sancti Iohannis abbati et successoribus tuis abbatibus et clericis eiusdem ecclesie, quod ab hac die in antea in dictis et factis semper sim fidelis tibi et successoribus tuis, secundum meum posse et convenio; tibi et successoribus tuis, per meam bonam fidem, quod de ipsa baiulia qua mihi modo comendas sim semper fidelis tibi et successoribus tuis, sic dictus me adiuvet et hoc sacrosancta Dei evangelia.

Actum est hoc V kalendas augusti, anno M CC XX II.

Sig+num Bernardi de Vecegania, qui hoc iuro, laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Guilelmi Argemir de Condamina. Sig+num Bernardi Guilelmi. Sig+num Raimundi Sutoris.

Olibarius, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

249

1222, novembre, 20

Donació. *Arnau Rotllan dóna a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a l'hospital i l'almoineria d'aquest monestir, la borda de Malatosca i els censos que percep, que són 12 diners de quèstia i 12 per un pernil, la dècima i la primícia; a més, dóna a Ramon d'Urgell, almoiner del monestir, tots els censos que percep dels horts del cap del pont. A canvi d'aquesta donació, l'abat concedeix a Arnau gairebé tots els censos que es recapten de l'hort de Vives, situat també al cap del pont, i les cases on viu, que estan situades al costat de l'almoineria, tot això mentre visqui. Quan Arnau mori, totes*

aquestes possessions retornaran a l'almoineria. També l'almoiner l'assistirà durant la seva senectud. Finalment, l'abat li concedeix el privilegi que la data de la seva mort constarà al necrologi del monestir i, quan s'escaigui l'aniversari, el seu nom serà recordat al Capítol, a la missa major i vespres, i al refetor es repartirà un porc i trenta pans d'ordi entre els pobres.

A. AMSJA (*olim* núm. 284).
240 × 160 mm. Bon estat de conservació.

Quem ad modum aqua extinguit ignem, ita helemosina extinguit pecatum ut divina testatur pagina. Id circo ego Arnaldus Rotlandi, cupiens peccatorum meorum extingere fomitem, gratis et mere liberalitatis titulo, sine vi et prava suggestione alicuius, vel dolo, assensu tamen et voluntate domini mei Arnaldi, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis et omnis eiusdem conventus, dono, concedo et ex totum perpetuo difinio et evacuo hospitali sive helemosine ecclesie Sancti Iohannis, illam meam bordam de Malatosca, cum omnibus suis pertinentiis et exitibus vel eiusdem redditibus, salvo tamen iure domini abbatis et prepositi, videlicet, XII denarios pro chesta, et XII pro perna, et decima atque primitia, et dono similiter eiusdem helemosine omnis meos census quos accipio in illis ortis de capite pontis. Et cum hoc presenti instrumento de his omnibus supradictis Raimundum de Urgello, custodem vel amministratorem dicte helemosine, in corporalem muto possessionem et tenedonem, renuntiando omni iuri divino vel humano, scripto vel non scripto, consituto vel constituturo, quod contra hanc donationem, per me vel per alium, nullo tempore veniam ratione in gratitudinis vel quolibet alio modo. Et nos A[rnaldus] supradictis abbatis et R[aimundus] helemosinarius, consilio et voluntate omnium fratrum nostrorum, per nos et per omnis successores nostros, concedimos et donamus tibi supradicto A[rnaldus] Rotlandi quod teneas et habeas, per nostro benefictio, ea omnia supradicta omnibus diebus vite tue, exceptis duobus sextariis frumenti quos retinemus per possessione et tenedone supradictarum rerum in illis ortis de capite pontis, videlicet, in orto de Vivis, et damos tibi pretera illas domos in quibus nunc habitas, qua sunt contigue domibus helemosine, in violario. Post mortem vero tuam, omnia prelibata et domus iamdicte sine omni contradimento supradicto hospitali sive helemosine revertantur. Iterum concedimus tibi que, post mortem tuam, tuis obitus in nostro capitulario ascribatur et annuatim in capitulo recitetur, et ipsa die per anima tua, matutine defunctorum missa maior et vespre dicentur; et helemosinarius semper eodem die dabit

refectorio unum porcum bonum et recipientem pro pietantia, et XXX pauperibus XXX panes ordaceos veruntamen si ante diem tui obitus ad tantam deveneris senectutem quod debilitacionem tui corporis aut membrorum tuorum impotens effectus suis dictos helemosinarius tibi previderat sufficienter in victu atque vestitu et accipiat atque habeat omnia supradicta.

Actum est hoc XIIII kalendas decembre, anno Domini nostri M CC XX II.

Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Raimundi* prepositi. Raimundi* de Urgello elemosinarii sig+num. Sig+num Arnalli Rotlandi, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Bernardi* chamerarii. Sig+num Arnalli* sacriste. Guillelmi* chalige sig+num. Sig+num Bernardi, capellani sancti Jacobi. Sig+num Iohanis, ebdomarii sanctorum Iohannis et Pauli. Sig+num Vivis. Sig+num Petri Decimarii.

Olibarius* scripsit hoc, die et anno quod su*(senyal)*pra.

250

1223, febrer, 15

Execució testamentària. *Execució del testament de Guillem de Quer, soldat, feta pels seus marmessors: Guillem [Gauadí] i Oliver de Rovira, canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Besalú, diaca. Guillem llega al monestir esmentat tots els seus alous situats a la parròquia de Sant Miquel d'Avellanacorba [Sant Miquel de la Torre, la Vall de Bianya] que són la casa forta de Quer, la propietat que comprà a Guillem de Juvinyà i Urraca, la seva esposa, i el celler que és davant de l'església esmentada de Sant Miquel; de la parròquia de Sant Joan les Fonts llega la borda d'Oliveda. Guillem també defineix certes condicions per tal que els seus deutes siguin pagats. Finalment, tota la comunitat del monestir esmentat estableix que els censos provinents de les bordes de Porrera i Bestracà i el mas de Capsec es destinin a proveir una llàntia a l'altar de l'església esmentada de Sant Miquel i que els preveres celebrin un missa de difunts una vegada a la setmana.*

A. AMSJA (*olim* núm. 246).

170 × 360 mm. Estat de conservació regular a causa de la pèrdua de suport a la part dreta del document.

Hoc est sacramentalis conditio extreme voluntatis cuiusdam militis defuncti Guillelmi de Cher, detentus infirmitate qua obiit, adhuc tamem in sua plena memoria sensu ac loquela, coram Raimundo Gadaldi et Olivario de Rovira, preberis et canonicis ecclesie Sancti Iohannis, et Bisulduno diachoni, suam ordinavit extremam voluntatem et per suum firmum testamentum non obstantibus [alicuius] voluntatibus et testamentis qua primitus fecerat hanc ultimam ordinationem, firmitter et [inconvul]se iniuncex, et precepit ita dicendo inviolabiler permanea. In primis dono et dimitto et reddo [...metipsum] domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis conferens, omnia quo habeo eidem ecclesie, videlicet, omnia mea alodia quo habeo in parrochia Sancti Michaelis de Avellana Corba hoc est, stadium meum de Cher, cum omnibus suis pertinentiis, terris cultis vel incultis, boschis, pascuis, garricis et rupibus, et omnibus aliis qua quoquomodo possint dici vel nominari ad eundem stadium pertinentibus; et omnem honorem quem emit a Guillelmo de Iuviniano et Urracha uxore sua, cum omnibus similer ad eundem honorem pertinentibus, sicut continentur instrumento empcionis inde confecto; et cellarium quod habeo ante ecclesiam Sancti Michaelis de Avellana Corba, cum vasa vinaria qui ibi sunt. Item dono eiusdem ecclesie Sancti Iohannis bordam de Oliveda, qua est in parrochia Sancti Iohannis de Fontibus, cum omnibus suis pertinentiis, quam tenet Iohannis de Oliveda. Preterea dono et confero atque dimitto supradicte ecclesie Sancti Iohannis mansum de Cher, in quo inhabitat Iohannes de Cher, quem teneo per R. et B. de Bacco, rogans eos et plenimum deprecor, ut ipsi laudet et confirment hanc donacionem iamdicte ecclesie Sancti Iohannis, quam ego multum additavi et acresci ipsum mansum de meis propriis terris et tenedonibus. Verumptamen si R. et B. de Bacco facere voluerint tenat et habeat Raimundus (de Pujols) ipsum mansum et bordam de Porreres et in medietatem illus mansi, inhabitat Iohanis de Mas Migan, in parrochia Sancti Martini de Cuissec (et C solidos quos debet mihi A. de ...), et bordam de Bestreca nec sint persoluta debita, quo debeo iudeo qui vocatur Belsom, et Arnallo de Rocha ut autem hoc [...] supradicta verissima esse condantur. Nos memorati R[aimundo] Guadalli, et O[livario], et Bisuldunus, coram G[uilelmo] de Tenrariis, Rivipolli iudice ordinario, et A[rnallo] abbate Sancti Iohannis, et B[ernardo] prioris, et R[aimundo] prepositi, et A[rnallo] sacriste, et R[aimundo] de Urgello, et Arnallo, et Bernardo, et Gazberto preberis, aliisque quamplerinus manibus propriis tactius sacrosanctis iuramus quod vidimus et audivimus

et presentes eramus quando dictis G[uilelmi] de Cher ordinave ut suprascriptum est (suam) ultimam voluntatem. Preterea dixerat et illud idem confirmavit quod, persolutis debittis suis, illuminaretur semper lampadem unam coram altari beati Michael de Avellana Corba, de redditibus illi borde de Porreres et mansi de Cuissec et borde de Bestrecá et preberis ipsius ecclesie celebraret missam per fidelibus defunctis una die ebdomade per eas ebdomadas tocius annis, et absolveret cimiterium; et dixet quod si R. et B. de Bacco noluerint laudare ecclesie Sancti Iohannis supradictum mansum de Chero, qui est de feudo ipsorum, teneret eum pro illis nepos ipsius Cardona, exceptis terris et tenedonibus quas ipsem adiunxerat manso illi, de suis propriis (terrius), quos teneat pro Sancto Iohanne habitatores ipsius mansi reddentes exinde iustum fuerint aut sine omni contradiccione dimittant.

Actum est hoc XV kalendas marcii, anno Dominice incarnationis M CC XX II.

Sig+num Raimundi Gauhadi*. Sig+num Bisulduni diachoni. Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Bernardi* chamerarii. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Arnalli* sacriste. Raimundi* de Urgello sig+num. Sig+num Arnalli* et Bernardi* preberorum. Iasbertus* sancti Nicolai sig+num fecit.

Notarius iudex Guillelmi* Terrariensis.

Olibarius*, qui hoc scripsi cum litteris rasis et emmendatis, in XIII linea et superscriptis in XVIII et XVIIII et XXV et XXXI, die et anno quod su*(senyal)*pra.

251

1223, març, 27

Venda. *Ramon de Clerà i la seva esposa Maria venen a Pere Mir de Pla i a la seva esposa Maria la meitat d'una artiga situada al lloc de la Verdera pel preu de 3 sous de Barcelona, i es comprometen a cultivar-la en comú i a mitges; tanmateix, si els venedors volen vendre o empenyorar l'altra part, primer ho han de consultar als compradors.*

A. AMSJA (*olim* núm. 353).
230 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum quod ego Raimundus de Cleram et Maria uxor mea, nos simile, spontanea et bona voluntate, assensu et con-

silio nostrorum amicorum, per nobis et nostris presentibus atque futuris, laudamus et concedimus atque inrevocabiliter donamus tibi, Petro Mir de Plano et tue uxori Marie et vestris in perpetuum quibus dare, dimitere aut stabilire volueritis, medietatem totam integere illis artige, quam Berengari de Cleram, meus avius, et tuus pater Petrus de Pla condam [inpetravere] in similie a domno Arnallo preposito in vocitato loco ad Vededera; sicut teminatur et affrontat a parte orientis in nostra alia terra, meridie in coma de Pla de Vetedera, occidente in ipsa comma Rotolana, aquilone in torrente qui inde transit. Quam artigam suis affrontacionibus et terminacionibus conclusam teneamus et habeamus in simile modo, tempore medium per medium, ac laboremus et custodimus cum omnibus suis adempramentis et espletacionibus ac melioracionibus, et exitibus atque regressibus. Et si nos aut nobis volueritis vendere aut inpigne vestram partem, nos primum demantetis; et si hoc ut firmum et irrevocabile semprer permaneat in res nos et nostri accipimus a vobis in simile nostro bono III solidos Barchinone. Et est manifestum. Qui hoc rumpere voluerit agere nullo modo possit set firmum et irrevocabile semper permaneat, salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis.

Actum est hoc VI kalendas aprilis, anno Domini incarnacione M CC XX III.

Sig+num Raimundi de Cleram. Sig+num Marie mee uxoris. Sig+num Bernardi. Sig+num Petri. Sig+num Guilelmi meorum fratrum, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Vives. Sig+num [Bisulduni] de Negons. Sig+num Bernardi [...]. Sig+num Bernardi de Granoiers.

[Arnallus*] sacerdos, publico Sancti Iohanni scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

252

1223, maig, 11

Pacte i venda. *Acord entre Ripoll de Devesa i Pere Ferrer de Fàbrega per tal de solucionar els problemes de veïnatge que duraven des dels seus avantpassats. Ripoll ven a Pere una terra que era erma dins el mas i propietat de Fàbrega pel preu de 10 sous de Barcelona i un cens en gallines, i que els compradors havien demanat diverses vegades, però amb la condició que tan sols hi pugui plantar vinyes i pruneres; Ripoll es compromet*

a fer el mateix a la seva banda, al costat de la paret que limita ambdues propietats, i li demana que faci una rasa entre aquestes que permeti l'evacuació de l'aigua.

A. AMSJA (*olim* núm. 195).
250 × 170 mm.

Omnibus sit notum. Quod multe controversie et dissensionis condam fueri inter Ripollum de Devesa et Petrum Ferrarium de Fabrica et suos, super multa que aliter et aliteri clamabant. Ex quibus omnes unanimiter venientes ante presencia Arnalli, sacriste Sancti Iohannis et multorum aliorum preborum omnium que inter suorum firmam atque irrevocabilem composicionem [invicione] fecere et bona atque perfectam pacem. Ita quod ego Ripollus, presentibus atque futuris, diffinimus, derelinquimus omnibusque modis irrevocabiliter laxamus tibi, supradicto Petro Ferrario et tue uxori Arnalle ac filio vestro Arnallo et vestris inperpetuum, qui mansum et honorem de Fabrica tenuere per nos totum hoc integre heremum et condirectum, quod vobis et vestris [multocies] clamaveramus, quod teneatis et habeatis semper totum hoc dicti est, de Chasa Aval sicut terminatur fixis terminis, omni vestre vestrorumque voluntati in omnibus peragende, preter quod ibi non plantetis nec habeatis aliquos arbores nisi [vittes] et prunerios, de medio loco in antea versus mansum de Devesa; veruntamen salvo via que inde transit affuete. Nos vero similiter et nostri de nostra parte non habeamus nec plantamus iuxta vestrum parietem sicut terminantur, nisi vittes et prunerios. [Vobis] vero et vestri faciacis [alium] reg vel rasam unde aqua que unde transit voleat discurrere, iuxta terminos qui ibi sunt firmati et parietem supra terminos faciatis. Et hoc totum quod est de dicta chasa [infursum] sicut terminatur usque ad carreriam maneat semper inter nos et vos in comune, quod nos nec aliquis de nostris, nec vos aut aliquis de vestris, iam amplius in presenti aut in futuro ibi non plantemus nec plantare promitemus alicui, set semper sit in comune nobis et vobis, sicut dictum est. Et facietis nobis et nostris anualem censum singulis annis unum parilem gallinanorum censuales ad festu Omnium Sanctorum. Et propter hoc ut firmum et irrevocabile semper permaneat accipimus a vobis X solidos Barchinone nostro bono in simile, quos recognoscimus bene a vobis recepisse. Et ut verus ac firmius et amichabilius semper teneatur et observetur inter nos et vos, et omnes nostros presentes atque futuros, nos omnes superius dicti unanimiter et generaliter per nobis et nostris presentibus atque futuris composimus [invione],

et venimus ad bonum finem et perfectam pacem, ac veram concordiam, de omnibus querimoniis et contravensiis quos usque huc nos vel antecessores nostros aliquomodo alterutrum habebamus. Et si sorte quod ab sit aliquis de nobis omnibus vel de nostris contra hanc diffinicionem sine composicionem obviare sine revocare voluerit, quoquomodo sola presumcione penam C solidorum incurrat, quos habeat altera pars super se et suos. Et hoc totum ut superius dictum est et conpositum faciam atque irrevocabile semper permaneat, salvo et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis et sacriste.

Et est factum V idus mady, anno Dominice incarnacione M CC XXIII.

Fabrica [sic]. Sig+num Arnalle mee uxoris. Sig+num Arnalli filium nostri, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Vives. Sig+num Bernardi de Rocha. Sig+num Raimundi de Casellas. Sig+num Gramatici. Sig+num Bernardi Ferrarii. Sig+num Guillelmi Ferrarii. Sig+num Guilemi Raimundi de Rama. Sig+num Guilelmi Reia. Sig+num Arnalli* abbatis. *(Senyal)* sig+num Arnalli* sacriste. Guilelmi* chalige sig+num. Sig+num Raimundi* prepositi.

Arnaldus* sacerdos, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die [et] anno *(senyal)* quod supra.

253

1224, gener, 16

Reclamació de béns. *Berenguer de Queixans respon a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la demanda que l'abat li feia pel cobrament dels censos de Tregurà que li havia assignat l'abat Pere de Soler, predecessor d'Arnau. Berenguer afirma que mai ningú del monestir li havia reclamat aquests censos i que tan sols ha de pagar 120 sous de Barcelona i que té temps fins a la festa de Carnestoltes vinent.*

A. AMSJA (*olim* núm. 274).
170 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Unius alter notificetur. Quod ego Berengarius de Chexans diffinio vobis, Arnallo Dei gratia Sancti Iohannis Rivipollensis abbati et monasterio vestro in perpetuum, illam demandam et querimo-

niam quam vobis et ecclesie vestre faciebam per illis expletis qua Petrus abbas, bone memorie predecessoris vestri, ceperat de ipsis redditibus quos habeo et habere debeo in Tregurano. Hanc in qua diffinitionem taliter facio pro me et meis, quod de illis expletis suis redditibus a memorato Petro abbate sumptis nichi deinde vobis vel ecclesie vestre aut successoribus vestris requiram, vel requirere faciam, nisi tamen C XX solidos monetem dupplici Barchinone, quos debetis mihi per solvere usquem ad carniprivia vetera venientia. Et per solutis dictis denariis mihi vel mihis reddamus vobis (statim) presentem cartam et ecclesie Sancti Iohannis testificatem hec omnia supradicta a me et meis vobis et successoribus vestris omnio esse diffinita.

Actum est hoc XVII kalendas februari, anno Domini M CC XX III.

Sig+num Berengarii de Chexans, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Bernardi de Curzavel. Sig+num Ianuarii de Ridaurio. Sig+num Andree Sutoris.

Olivarius* qui hoc scripsit, cum literis dampnatis in VI linea et suprascriptis in VIII, die et anno quod su*(senyal)*pra.

254

1224, juliol, 11

Confirmació. *Bernat, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma la venda feta per Lia de Riera, filla de Joan de Riera, a Pere Negre de Plana d'unes cases i un camp que limiten a llevant amb la Roqueta, al sud amb el camí de dalt, a ponent amb el camí que duu als molins i fins al pont, i al nord amb el canal que porta l'aigua a aquests molins. Per aquesta confirmació el sacrista rep de Pere 30 sous de Barcelona i, a més, s'esmenten els censos que, a parts iguals entre ell i Lia, li hauran de satisfer: un pernil de 12 diners, una quartera d'ordi, la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura del blat que es cultivi en el camp esmentat. Finalment, Pere reconeix ser home propi del sacrista.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 234.
122 × 259 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum. Quod nos Bernardus, sacrista ecclesie Sancti Iohannis, voluntate et assensu dompni Arnallus, [Dei gratia abbas Sancti Iohannis et] aliorum meorum fratrorum, per me et

meis successoribus sacricustodibus prefate ecclesie, laudamus et confirmando donamus et concedimus inperpetuum tibi Petro Nigro de Plana et tuis quibus dare dimitere aut stabilire nostro consilio volueris, illas chasas totas integere et campum similiter totum, sicut terminatur et affrontat oriente in Rocheta et meridie in via publica de super, occidente in via que decendit ad molandinos et usque ad pontem, aquilone in rego et in aqua qui decurrit ad dictos molandinos, sicut Lya condam filia Iohannis de Riera tibi dedit et corporali possessione inpresenti tradidit, voluntate et assensu prelibati abbatis, et Arnalli sacriste dicte ecclesie. Quas chasas et campum totum integere suis affrontacionibus et terminacionibus inclusum teneas et habeas inperpetuum ad pagesiam pro nobis et ecclesia Sancti Iohannis et sacriste, sicuti melius supradicta Lya tibi donaverit et confferat cum instrumento inde confecto, quod tecum habes fermatum et corroboratum a domino supradicto abbate et Arnallo sacrista et [...] et tu post obbitum Lye ibi [...] assidue et omnia tua ibi teneas et facias [factum] et teneas ibi condirectum; et nos et omnes successores nostros manuteneamus te et omnes res ruas usque [...] atque [...] et defendamus bona fide ad tuam voluntatem, sicut nostra propia et nostros alios homines. Et si a modo aliquis homine et femina huic donacioni, lege vel iure, sive racioni scripto aut non scripto, introducto vel introducturo sive consuetudinario quoquomodo obviare voluerit, ei penitus renunciamus pro nobis nostrisque successoribus. Et post hoc ut firmum et irevocabile semper permaneat sicut dictum est, accipimus a te Petro supradicto Nigro XXX solidos Barchinone, exquibus sumus bene a te pagati. Et inde facies censum singulis annis tu et supradicta Lya dum vixerit medium per medium, XII denarios pro perna, et unam quarteriam ordi pro luminaria, et decimam atque primiciam, et mediam cussuram de blad quod fuerit in campo. Et ego Petrus supradictus, spontanea et bona voluntate, assensu et consilio meorum amicorum, dono et inpresenti trado et libere vobis supradicto Bernardo sacriste uniusque successoribus sacricustodibus nominate ecclesie inperpetuum et omnes res meas totas integere ubicumque [...] in vestro dominio et potestate; et recognosco iure esse vestrum proprium hominem iamdictis locis. Et post obbitum Lye manebo assidue in chasas de Riera et ibi tenebo omnes res meas, mobiles et inmobiles, et ignem condirectum custoduendo et observando bona fide dictas chasas et campum. Veruntament si [...] aliquo loco totam definicionem et [...] qui de me et nostris rebus devenire potuerit, vos habeatis

aut vestri successores sacriste, nullo consuetudo istius vallis aut ecclesie Sancti Iohannis vobis sive ipsis successoribus nullomodo hoc [restitute] valeat, ut non habeatis totam definicionem qui de me et meis [...] contingerit ut dictum.

Actum est hoc V idus iulii, anno Dominice incarnacione M CC XX IIII.

Sig+num Bernardi* sacriste, salvo iure nostro. Sig+num Petri Nigri. Sig+num Guilelmi de Plana, suis fratris, qui hoc laudant et firmant. Sig+num Ripolli de Devesa, baiguli. Sig+num Raimundi de Casellas. Sig+num Vives. Sig+num Arnalli de Capelam.

Arnallus* sacerdos, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit cum emmendatis literis in X linea et in XVII, et in XVIII, die et anno [quo su*(senyal)*pra].

255

1224, setembre, 23

Reconeixement de drets. *Ramon de Besora reconeix a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i al cambrer d'aquest cenobi, la validesa de tots els documents que fins aleshores han redactat i també els que el monestir santjoaní va convenir amb Bernat Gombau de Besora, Bernat de Besora i Gombau de Besora, el seu pare i els seus antecessors.*

A. ACRI-ACM (*olim* núm. 3233).
165 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Universaler notificetur. Quod ego Raimundus de Bisora, diffinio ecclesie Sancti Iohannis et tibi Arnaldo, ex inde chamerario, omnes querimonias que de te habebam vel aliquo modo habere poteram, usque in presente diem. Et in presentiam domini mei, Arnalli, eiusdem ecclesie abbatis tociusque conventus, laudo, corroboro et in presenti carta confirmo omnia instrumenta que condam facere set, vel fueret, inter Bernardum Gombaldi de Bisora et Bernardum ac Gombaldum, patris mei sivi eos mei predecessores, et ecclesiam Sancti Iohannis ita quod semper firma et inconvulsa permaneant inter me et successores meos et ecclesiam Sancti Iohannis; et nunquam aliquo modo vel ingenio per me vel per aliqua interpositam personam econtra [*sic*] veniam vel venire faciam.

Actum est hoc VIIII kalendas october, anno Dominice incarnacionis M CC XX (IIII).

Sig+num Raimundi de Bisora, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Bernardi de Bisora. Sig+num Petri de Bello Forti. Sig+num Bernardi de Colonge.

Olivarius scripsit hoc, die et anno quo su*(senyal)*pra.

256

1224, desembre, 16

Testament. *Testament d'Arnau Rotllan; nomena a Ramon d'Urgell, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a Joan, domer, a Vives, a Pere Eruga i a Arnau de Puigfrancons com a marmessors de les seves voluntats. En primer lloc confirma la donació que féu a l'almoineria de tot el mas i la propietat de Rotllan, amb la masoveria de Cirés, i les feixes i els horts situats al cap del pont, així com allò que ja definí referent al repartiment de pans entre els pobres. Fa llegats concrets a l'almoiner Ramon, al domer Joan, als preveres seculars de Sant Joan, a la seva esposa Guillema, al seu masover Pere i a Ramon.*

A. AMSJA (*olim* núm. 397).
330 × 190 mm. Bon estat de conservació.

Quia nullus in carne positus mortis penas evadere poteret. Id circo ego Arnallus Rotolannus, gravi infirmitate detentus, timeo viam universe carnis subito incurrere, et in mea plena memoria et integro sensu, voluntate et consilio meorum amicorum, facio meum testamentum et dispono omnia mea avere atque honorem, et eligo meos testatores nomine Raimundus helemosinarium Sancti Iohannis, et Iohannes ebdomedarium, et Vives, atque Petrus Uruga et Arnaldus de Pugnafranchorum, ut ipsis per meum obitum dividant et stabiliant omnes res meas sicut inveniant ordinatum in hac pagina. In primis laudo et confirmo atque concedo bona fide totam illam donacionem et stabilimentum tocius mei honoris in mansi et honoris Rotolanni, cum omnibus suis pertinentiis et integritatibus, cum masoveria de Cires et omnibus in se habentibus et pertinentibus; et fexam et ortos qui sunt ad cap de pontis, qua omnia condam libenti animo donavi et stabilivi ad salutem et remedium anime mee, domino Deo et helemosine Sancti Iohannis et tibi in presenti confirmo sicut resonat in instrumento inde confecto. Quaquidem donacionem et stabilimento Raimundo de Urgello helemosinarius et sui successores helemosinarii, donent in die mei aniversarii semper unum porcum in refectorio conventui vero ipse conventus eadem

die, pie hanc memoriam anime mee et omni fidelium, et donet ipse helemosinarius eadem die XXX pauperibus XXX panes ordaceos. Ad huc tibi dimito et dono Raimundo helemosinario I vacham quam habeo in masoveria, et I tineam, et I vexellum. Item assigno ei pro una pietancia VI quarterias boni vini, et VI [migerias frumenti] et III [migeras ordi], et II [migerias] et quarteriam [civade], et unam scrineam, et I capam de sardil, et I pellitiam de stamine forta, et per acta pietantia si aliquid super fuerit donet pauperibus. Et dimito Iohannes ebdomedario III solidos Barchinone, et capellano II solidos, et monacho XII denarios. Et omnibus secularibus preberis istius ville unicuisque XII denarios ut orent pro me. Et dimito candele Sancti Michaele illos X denarios censuales, monete de quaterno, quos Narbona Borredana mihi facet singulis annis per illa terra qua tenet per me subtus viam publicam, quos denarios semper donetur ad natale Domini. Et dimito Guilelme sponse mee V oves quo sunt in masoveria, et II [migerias ordi] et II [migerias civade], et illum bachonem in quo ipsa habet medietatem, et illum porcellum qui est suus, et II vexelletos cum IIII quarterias vini de expensa, et I flaczadam, et I colcidram, et I berregannum, et I scrineam que est iuxta parietem ante hostium. Et in super dimito ei et dono de omni vita sua, totas illas terras foraneas et calmaticas qua pertinent ad dictam masoveriam, quas teneat et habeat de omni vita sua, set post obitum ipsius, absolute revertantur nominate masoverie et manso. Et dimito Petrus, masoverio nostro, illum tercium qua habeat in illis duobus vachis quas tenet in manso per laboracionem mansi, et unam guazengam, et unam scrineam. Et dimito Raimundi Pintori, meam meliorem capam cum caligis. Quicquid poster his inveniatur que mihi pertineat et pertinere debeat, totum dono et dimito dicto Raimundus helemosinario et helemosine Sancti Iohannis in perpetuum, cum omnibus his quo superius nominavi et dedi. Et est manifestum. Quo nullus hoc infringere valeat set firmum et inrevocabile semper permaneat.

Actum est hoc, salvo iure in omnibus et dominio ecclesie Sancti Iohannis, XVII kalendas ianuarii, anno Domini M CC XX V.

Sig+num Arnalli Rotolanni, qui hoc testamentum scribere iussi testibusque firmare rogavi. Raimundi* de Urgello sig+num. Sig++++num Iohanni ebdomarii, et Arnalli de Pugnafranchor, et Vivis, et Petri Eruga, huius rei testium. Arnallli* abbas Sancti Iohanis +. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Raimundi sacriste.

Bernardus* levita, qui hoc scripsit die et anno quod su*(senyal)*pra.

257

1225, març, 5

Venda. *Vives i la seva esposa Dabetina venen a Pere de Mas el camp i les cases situades al mas Cabré, que limita a llevant amb la via pública i la coromina de Sant Joan, a migdia i al nord amb el mas Negons i a ponent amb el torrent de Guadanés, pel preu de 160 sous de Barcelona. Per aquesta venda ha de pagar el terç de l'import de la compra a Oliver, prepòsit de Tregurà, el qual també rebrà un cens anual consistent en 15 sous de Barcelona i la meitat del dret de cussura.*

A. AMSJA (*olim* núm. 3).
230 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Omnibus sit notum quod ego Vives et Dabetina uxor mea, nos simile, spontanea et bona voluntate, assensu et consilio Olivarii prepositi de Treguran et illius preposite qua Petrus, bone memorie abbas Sancti Iohannis stabilavit, et aliorum nostrorum amicorum, vendimus et, cum hac carta corporale possesione in presenti, tradimus tibi Petro de Manso et tuis in perpetuum quibus dare dimitere, vendere aut stabilire vestris, illum campum totum integre et chasals, quem habemus et tenemus in vocitato loco mansi Chabrid, sicut terminat et affrontat a parte orientis in via publica et in condamina Sancti Iohannis, et meridie et aquilione in terra mansi de Negons, occidente in torrente de Gaudanes. Dictum campum et chasalis suis affrontacionibus et terminacionibus inclusum, teneas et habeas omni tempore, cum omnibus suis adepramentis et melioramentis ac espletacibus et exitibus atque regresibus, omni tue tuorumque voluntatem, in omnibus peragende, prout melius potest dici en intelligi, omni tuo bono et sine omni retentu nostri ac nostrorum, ad faciendum ibi et inde quicquid volueris omni tue voluntate, salvo tamen et retento in omnibus iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis set nullo nostro iure comodo in aliquo ibi retento. Et de nostro iure in tuo tradimus dominio sicut melius et firmius eum habuimus et olim [inpetravimus] a domino Petro, bone memorie abbate istius ecclesie, et propter hoc ut firmum et irrevocabile semper permaneat accipiens a te insimile nostro bono C LX solidos dupplici monete Barchinone, et dictus prepositus suum tercium, exquibus sumus a bene a te pagati; et si in presenti aut in futuro plus valet ex hoc precio quod nobis dones vel valere potuerit, totum tibi et tuis donamus et concedimus omni tue voluntate in omnibus et aliquid comodo ibi non retinent. Set

nos et nostri qui nostrum locum post nos tenuerint tenemur tibi et tuis ab omni evincione si titulo nostre vendicionis hoc vendicio ali aliquo evicta fuerit; et inde facies censum singulis annis dicto Olivario vel illi qui suum locum tenuerit XV solidos bone monete Barchinone de quaterno, et mediam cussuram Sancto Iohanni. Et est manifestum. Quod nullus hoc infringere set firmum semper permaneat.

Et est factum III idus marci, anno Dominice incarnacione M CC XX IIII.

Sig+num Vives. Sig+num Dabeline mee uxoris, qui hoc laudamus et firmamus. Olibarii* prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Arnalli* cameraris. Sig+num Raimundi* prepositi. Guillelmus* calice sig+num. Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Raimundi de Casellas. Sig+num Raimundi Iohannis. Sig+num Bernardi de Sancto Iohanne. Sig+num Bernardi capellani Iohannis et Pauli. Sig+num Petri de Negons.

Arnallus* sacerdos, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc rogatus scripsit die et anno *(senyal)* quo supra.

258

1225, abril, 24

Concessió a violari. *Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Arnau, cambrer d'aquest monestir, concedeixen de per vida a Bernat Barot i a la seva esposa Raimunda l'ús d'unes cases i uns horts, que ja havien estat donats al monestir, a canvi d'un cens consistent en un parell de capons pagadors al cambrer el dia de Tots Sants.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 251.
122 × 255 mm. Bon estat de conservació.

Universale notificetur. Quod nos Arnallus Dei gratia Sancti Iohannis Rivipollen abbas et Arnallus eiusdem loci chamerarius, totusque ipsius ecclesie conventus, concedimus et donamus tibi Bernardo Baroti uxorique tue Raimunde, illas domos quas tu et uxor tua iamdicta nobis et ecclesie nostre condam donastis et corporaler tradidistis, sicut continetur in instrumento inde confecto. Quam donacionem taliter nobis duobus facimus quod habeatis et teneatis ipsas domos de omni vita vestra tamen in violario, et faciatis nobis annuatim set camerario unum par cauponum in

festo Omnium Sanctorum. Post mortem vero vestram, sine omni contradiccione totius persone, revertantur nobis et ecclesie nostre solide, libere et quite, cum omnibus melioramentis si quos ibi feceritis, que ad ipsas domos vel ortos quos simile nobis dedistis pertinere videntur, quos ortos sicut et domos pro nostro benefitio in violario tenebitis et habeitis ut supradicto est.

Actum est hoc VIII kalendas maii, anno Dominice incarnacionis M CC XX V.

Sig+num Arnalli* abbatis. Sig+num Raimundi* prepositi. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Bernardi* sacriste. B.* de Alo sig+num. Guilelmi* calige sig+num. Sig+num Arnalli* camerarii.

Olivarius presbiter et canonicus, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

259

1226, febrer, 27

Concessió de llegítima. *Maria, filla de Berenguer de Comarmada i Ermessenda, rep de Pere Molins, el seu actual padrastre, una masoveria en concepte de llegítima; també li reconeixen la possessió d'unes terres destinades a canemar, horts i vinyes, situades al lloc anomenat Plantadés.*

A. AMSJA, còpia coetània.
130 × 100 mm. Estat de conservació deficient.

Notum sit cunctis presentes atque futuros. Quod ego Petrus Molins de Planis et Ermesende uxor mea, voluntate et assensu [...Marie] filie predictori [Ermesende, habet et] accepiat legitime [viri me] Berengario de Coma Armada [et cum hoc tempore nupciarum et herediate] et consilio meorum amicorum et assensu et voluntate domino mei supradicto, donamus tibi Marie predicta [...] viro tuo et omni proienie que de vobis duabus [ex...] masoveriam totam vestram [... de Planis] ita quod vos de omni vita tuum simus potentes et [...] in omnibus [...] posse [...] non possemus nos dispodare nec [retro...] ullo modo et deligatis et [...] prolii paterna et materina et nos vos [...] in dictos filios. Tamen si nos et vos in simile [...] non potuimus pacifice, retinentus de omni [...] totam integre movente ac sedente et ad nostrum obitum retinemus silimer sine omni [diminucione] terciam partem integre tam [---] mobili predicte masoverie; post obitum vero nostrum vobis pre-

dictis et vestris predictis honor remaneant [---] sine omni diminucione preterea nos omni predicti Petro et Berengario et Bernardo atque Marie promitimus [---] predicto [de Prato] et cuis [...]. Et [...] dictam masoveriam non stabiliamus ab aliquo sine voluntate tua et tuorum; et recognoscimus [...] pro te domos et canebars et ortos et vineam de ribera et quandam peciam terre in loco qui vocatur Plantades; et in super omnes terras heremas [...] debes vobis donare annuati in festo Omnium Sanctorum duos porcus de quibus nobis tibi vel tuis reddere medietatem supradictorum [...] fuerint grassi et in super quandam pernam de alio.

Actum est hoc III kalendas marce anno domini M CC XX V.

Sig+num Petri Molini et Ermesende uxoris mee, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num [Marie predicte] atque Berengari viri sui, qui hoc firmant et laudant. Sig++++num Petri [...] et Ermesende matris mee, atque Guillelme mee uxori sive Petri mei filius, quo hoc firmamus et laudamus [...dictis et nostris...] donamus pro melioramento hoc totum sicut...] capite [...] Sig+num R. Sabaterii et Bernardi de Coma Rassa et Raimundi fratri eius, testus.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor [...] die et anno quod su*(senyal)*pra. Hoc est translatum.

L'estat de conservació del document no permet concretar amb més precisió ni els llocs ni els actuants d'aquest acte; per això, cal considerar el regest molt aproximat.

260

1226, abril, 1

Testament. *Testament de Bernat de Devesa el qual nomena Joan, domer de l'església parroquial de Sant Joan i Pau, Ripoll i Besalú de Devesa, germans seus, Arnau de Caselles, Ramon Pistor, a Ramon de Vinyal i Ramon de Costa com a marmessors de les seves voluntats. En primer lloc estipula que el seu cos s'enterri a l'església de Sant Joan i per a aquest servei destina 30 sous, a més de 10 sous per un trigenari i 3 sous per a deu misses. Fa llegats en moneda i en espècie a diversos particulars, així com a les capelles de Santa Maria del Catllar, Santa Maria de Vidabona i Santa Maria* [sic] *de Perella. Institueix com a hereva universal la seva esposa Guillema i, en especial, li dóna l'usdefruit de la propietat de Devesa, la qual pot empenyorar; tanmateix, quan aquesta mori, la propietat ha de retornar a*

Ripoll, germà de Bernat. Finalment, estableix que se celebrin quatre misses en record de la seva ànima i dels difunts.

A. AMSJA (*olim* núm. 194).
19 × 20 mm. Bon estat de conservació.

Quia nullus in carne positus mortis penas evadere poteret. Id circo ego Bernardi de Devesa, gravi infirmitate detentus timeo penas mortis subito incurrere, unde in mea plena memoria et integro sensu, facio meum testamentum voluntate et consilio Guilelme uxoris mee ac meorum amicorum. Et eligo atque stabilio meos manumissores et testatores, set Iohanne ebdomari sanctorum Iohannis et Pauli, et Rivipollum de Devesa, et Bisuldunum meos fratres, et Arnallum de Caselle, et Raimundum Pistor, et Raimundum de Vineal, et Raimundum de Costa ut ipsi stabiliant et disponant omnia mea sicut in venerint ordinatum in hoc testamento. In primis dimitto domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis meum corpus ad sepeliende cimiterio, cum XXX solidos istius monete. Et dimitto Iohanne ebdomari VI solidos, cum suas tracturas, et capellano I migeria de ordi, et B. de Ferrad XII denarios, et R. Rodonela XVIII denarios, et Ferrario de Folcrada miga quartera de blad, et dimitto Sancte Maria de Castlar miga quartera de blad, et Sancte Marie de Vitabona similiter, et Sancte Marie de Perella miga quartera de blad. Dimitto etiam X solidos per I trigenario et III solidos pro X missas, et dimitto Guilelme uxori mee LX solidos istius monete, quos in pignore habemus super istas domos et ortus de Arnallo de Condamina, et medietatem illius honoris de Devesa, iamdicta medietas habeat et teneat omnibus diebus tamen modo vite sue poster vendendi, inpignorandi vel deteriorandi; et in die obitus sui, sit ei licitum, facere testamentum de XX solidos monete de quarterno; post mortem ipsius Guilelme mee uxoris, dimitto et dono iamdictam medietatem Rivipollo de Devesa meo fratri et suis in perpetuum aliam vero medietatem domo; et dimitto similiter Rivipollo de Devesa meo fratri et sue posteritate in perpetuum et ita habeat et teneat omnem honorem de Devesa quem nos ambo habuimus per partida, ad omnes suas suorumque voluntates, salvo iure in omnibus Sancti Iohannis. Et dimitto atque stabilio pro remedio anime mee ac omnium fidelum defunctorum, IIII missas in perpetuum; duas, videlicet, in die aniversarii mei, et duas simillter Guilelme uxoris mee. Quas duas missas Guilelma uxor mea de omni vita sua faciat celebrare de iamdicta medietate honoris quam ipsa tenebit; alias duas missas similiter Rivipollus de Devesa mei

fratri faciat celebrare post mortem Guilelme uxoris mee. Iamdictus Rivipollus de Devesa et sue posteritati in perpetuum habeant et teneant omnem iamdictem honorem de Devesa sicut dictum est, et faciant semper celebrare iamdictas IIII missas de iamdicto honore. Verumptamen dico et mando quodem si iamdictam Guilelma uxor mea volebant inpignorare de iamdictam medietate honoris, non sit ei licitum nisi cum consilio Rivipolli mei fratris postera, dico quod Raimundus de Costa habeat omnibus diebus tamen modo vite sue, unam barcheriam in iamdicto honore de Devesa ad seminande I quartera de blad; post mortem ipsius revertatur Rivipollo de Devesa et suis. Et si aliquis remanserit hoc totum completum, totum sit per anima mea. Et est manifestum. Qui hoc testamentum runpere voluerit agere nullo modo valeat sed firmam et inrevocabile semper permaneat.

Actum est hoc kalendas aprilis, anno ab incarnato filio Dei M CC XX VI.

Sig+num Bernardi de Devesa, qui hoc testamentum scribere iussi firmavi et testes firmare rogavi. Sig+num Guilelme uxoris eius, qui hoc laudo et firmo. Olivarius* prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Iohanni ebdomarii. Sig+num Rivipolli de Devesa mei fratris. Sig+num Bisulduni mei fratris. Sig+num Arnalli de Caselle. Sig+num Raimundi Pistoris. Sig+num Raimundi de Vineal. Sig+num Raimundi de Costa.

Rivipollus sacerdos, qui hoc scripsit die et anno quod su*(senyal)*pra.

261

1226, abril, 18

Venda. *Bernat de Corsavell, amb la seva mare Beatriu i la seva esposa Raimunda, per voluntat i concessió de la seva germana Raimunda de Miralles, de Bernarda i el seu espòs Ademar, i els fills i filles d'aquests, Arnau, Bernat, Beatriu i Estefania, venen a Arnau de Manlleu, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 9.000 sous de Barcelona, tot el que posseeixen a les parròquies de Sant Joan i Pau —en concret al lloc de Perella—, a Sant Pau de Segúries i a Sant Martí de Surroca; del preu pagat, 3.000 sous corresponen a l'import del feu.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 289.
B. Canalars I, f. 35, núm. 2 (sac 6).
276 × 242 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Bernardus de Curzavello, et mater mea Beatrix, et uxor mea Raimunda, voluntate et spontanea, per nos et per omnes successores nostros, assensu, consilio, voluntate et concessione Raimunde de Mirales, sororis mei, Bernarde et viri sui Ademarii, et filiorum filiarumque eorum, set Arnaldi, et Bernardi, et Beatricis, et Stephanie, aliorum amicorum nostorum, vendimus corporaliter inpresenti tradendo domino Deo et specialiter ecclesie Sancti Iohannis et vobis Arnaldo eiusdem loci presenti abbati omnique conventui presenti, videlicet et subsegenti, pro ut melius et tutius ad utilitatem dicti monasterii perhennitur dici vel intelligi potest, totum quantum habemus vel qualicumque modo iure vel racione habere debemus in omnia parrochia Sanctorum Iohannis et Pauli, videlicet, in loco qui dicitur Perella, sive in aliis locis eiusdem parrochie, et in omni parrochia Sancti Pauli de Securiles, et in omni parrochia Sancti Martini de Sorrocha, pro sex milibus ducentorum solidorum monete de duplici Barchinonem; et quod dictum honorem pro vobis ad feudum tenebamus, conputantur in tria milia centum solidorum pro vestro tercio, et sic sunt in suma novem milia trecentorum solidorum, de quibus a vobis sumus bene paccati. Et si eo amplius valuerit pro dono nostro irrevocabile habeatis renunciando ex certa sciencia accontu quanto minos predictem eiusdem honorem de omne ecclesie Sancti Iohannis et abbati presenti omnique eiusdem loci conventui presenti, videlicet et subsequenti, ut prelibatur corporaliter in presenti tradimus ad habendum, tenendum et possidendum et faciendum perhenniter quicquid volueritis, nullo omnio a nobis sive a successoribus nostris reservata retencione. Et un melius et tutius ac irrevocabiliter teneatur et observetur ego Bernardus de Curzavello, tactis sacro sanctis, iuro super animam meam et Beatricis matris mee et Raimunde uxoris mee, quod nunquam contra prescriptam vindicionem per nos sive per interponitam personam veniamus sive venire faciamus. Set semper firmitus iuxta posse nostrum observemus et observare faciamus, promitendo firmam et utile eviccionem per nos et omnes successores nostros prout melius ad comodum et utilitatem vestri dici vel intelligi potest. Renunciando ex certa sciencia, per nos et per omnes prelibatis consentientes et concedentes, omni legi et iuri divino et humano sive consue-

tudinario, introducto vel introducturo, que contra predicta omnia vel singula quoquomodo obici possit.

Actum est hoc XIIII kalendas maii, anno Dominice incarnationis M CC XX VI.

Sig+num Bernardi de Curzavello, qui hoc laudo et firmo et ut prelibatus iuro. Sig+num Beatrix matris eius. Sig+num Raimunde uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus et secundum ius iurandum concedimus confitendo quod dictus honor non est nostrum sponsalitium. [Olivarius ...]* ebdomedarii Sancti Martini de Corzavel, in cuius manu firmaverunt Bernardi de Corsavel et mater eius Beatrix et uxor eius Ramuna *(senyal)*. Sig+num R. de Cassaia. Sig+num A. de Pugol, testes. Sig+num Petri Rocha, qui hoc vice Raimunde de Miraies et filiorum ac filiarum eius animas ipsorum iuro. Sig+num Raimunde de Miraies. Sig++++num Arnalli et Bernardi, Stephanie et Guilelme, qui hoc laudamus et firmamus et super animas nostras dicto Rocha iurere fecimus. Sig+num Ademarii de Miraies, qui hoc laudo simile et firmo. Sig++num Petri preberi de Sancto Privato et Raimundi baiuli de Miraies, testium huis iuris iurandi et laudamenti. Sig+num Beatricis de Monte Accuto, qui hoc laudo et firmo et suprascriptos testes firmare rogo. Sig++num G. Sard et Rubeus de Coz, testes.

Notarius iudex Guilelmi* Tenrariensis.

Berengarius levita, qui hoc vice Guilelmi Tenrariensis scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

262

1226, juliol, 11

Venda. *Arnau de Manlleu, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Joan de Clerà, Clerà Gil, Arnau Gifre, Pere Corcoi, Bernat Martí i Guillem Pere Pujals, pel preu de 50 sous de Barcelona, un bosc perquè puguin explotar-lo amb l'extracció de bigues i cabirons, i que limita a llevant amb el pla de Verdera, al sud amb l'artiga de Ramon de Clerà i Berenguer Sebilla, a ponent amb la terra de Guillem Oliver i al nord amb un camí.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 303; còpia de 1346.
C. Canalars I, f. 29, núm. 42 (sac 5).
158 × 225 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum ab originali suo de vebo ad verbum fideliter sumptum kalendas februarii anno Domini Millesimo CCC XL quinto, tenor cuius segintur in huic modum. Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod nos Arnallo Dei gratia Sancti Iohannis abbas, assensu et voluntate nostrorum fratrum, donamus, laudamus et concedimus vobis Iohannes de Clerano, et Clerano Gili, et Arnaldus Grifre, et Petrus Corcoyl, et Bernardus Marti, et Guilelmus Petri Puials et vestris omnium posteritatibus inperpetuum quibus dare et dimittere aut stabilire volueris, ipsum boschum suis affrontacionibus inclusum, teneatis et habeatis omni tempore ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas sicut terminatur, salvo iure Sancti Iohannis. Ita videlicet, quod teneatis et habeatis ac deffendatis ipsum et adempretis ad omnes vestros usus, excepto quod non valeatis ipsum erradicare fodeus, vel laborare, neque aliquis audeat ibi intrato, vel taiare aut lignare contra vestram voluntatem nisi ecclesia Sancti Iohannis [quando] necesse habuerit cintulos bigas et cabiros. Affrontat autem ipsum boschum usque oriente sicut terminatur usque in plano de Vedernera, et meridie in artiga Raymundi de Clera et Berengarii Sebilla, occidente cum Guilelmi Oliver, aquilone in viam qua inde transit cum fixis terminis. Pro hac quidem donacionem accipimus a vobis iamdictis L solidos Barchinonem monete de duppici. Si quis contra hoc venerit vel fregerit duplicitur restauret et postam firmum permaneat.

Actum est hoc V idus iulii, [sic] Domini M CC XX VI.

Arnalli abbas Sancti Iohannis +. Sig+num Bernardi prioris. Sig+num Raimundi de Clerano, baiuli, et Guilelmi de Mata forasterii. Sig+++++n Iohanni de Granoiers, et Petri de Planella, et Petri Escamad, et Rivipolli de Rudes, et Bernardi Garaila, huius rei testium.

Berengarius levita, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

Eg*(senyal)*o Bernardus de Planella, publicus Sancti Iohannis de Abbatissis notario, qui hoc translatum a dicto suo originali fideliter sumptum et cum eodem [...] comprobatum, scribi et translatari feci die et anno in prima linea [....] contentis et clausi.

263

1229, setembre, 8

Venda. *Bernat, prior i almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Bernat de Canalia una parcel·la de terra situada*

al pla de Baladosa, que limita a llevant amb la terra de Pere de Riu, al sud amb el mas de Tei, a ponent amb Mitjavila, i al nord amb la terra de Bernat de Bassaganya, pel preu de 20 sous de Barcelona. Els censos que ha de pagar Bernat de Canalia per la part que s'estén des del camí públic en avall consisteixen en la quarta part del pa i la meitat del dret de cussura, pagadors a l'almoiner de Sant Joan, i els mateixos censos més la dècima i la primícia, pagadors a l'església de Sant Martí d'Ogassa; des del camí esmentat cap amunt, ha de pagar a l'almoineria un moltó magenc, pagador per la festa de Pentecosta.

A. AMSJA (*olim* núm. 445); còpia coetània.
B. AMSJA, Memorial dels documents de la pabordia major i piateria (1798) núm. 445, f. 139.

220 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum ab originali fideliter sumptum, cuius tenor talis est. Notum sit omnibus presentibus atque futuris. Quod nos Bernardus Sancti Iohannis, prior et helemosinarius, voluntate et assensu nostrorum fratrum, laudamus et concedimus tibi Bernardo de Canalia et vestris in perpetuum, unam peciam terre quod cognominatur Pla de Baladosa, sicut affrontat usque orientem cum Petro de Riu, et meridie cum manso de Tey, et versus occidente cum Mediavilla, et usque septemtione cum Bernardo de Veceganya. Que pecie terre dictis affrontacionibus incluse ac terminacionibus, laudamus vobis et vestris, cum ingressibus et regresibus suis, et melioramentis et expletamentis et ad impramentis ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas. Ita quarum de ipsa via publica en aval teneas dicte pecie terre bene laborata et conreada et dones nobis fideliter, intus in tua era, quartum panis et mediam cussura; et simile ecclesie Sancti Martini de Agaza, decimam atque primiciam; preterea de ipsa via in sursum habeatis et teneatis vobis et vestris propter defensam, et facietis nobis annuatim pro censu in festo Pente, I molto mayenc vel helemosine Sancti Iohannis et non aliud, et nullus non sit ibi ausus intrare neque suum bestiar mitere contra vestram voluntatem. Et propter hoc ut firmum et irrevocabile semper permaneat accipimus a vobis in presenti XX solidos monete de duplici Barchinonem, quos recognoscimus a vobis nostro bono in simile recepisse et habuisse, renunciando omni excepcioni non numerate peccunie, promitendo vobis et vestris quod faciamus eam tenere et habere in pace, et esse deffensores contra cunctos malefactores.

Actum est hoc, salvo iure et dominio Sancti Iohannis et omnibus, VI ydus september, anno Domini M CC XX VIIII.

Sig+num Bernardi helemosinarii. Sig+num Petri de Casadaval, baiuli. Sig+num Raimundi Zabater, et Bernardi de Colle, et Bernardi de Castelar, et Bernardi de Vecegania, et Folcher Testor, testium.

Berengarius levita, qui hoc scripsit, et in VIII linea eam superposuit, die et anno quod su*(senyal)*pra.

264

1230, abril, 16

Reconeixement. *Bernat Metge i Raimunda, la seva esposa, reconeixen que disposen d'una feixa de terra anomenada Talassèn, situada a la parròquia de Sant Martí de Peralada, que és del domini del monestir de Sant Joan de les Abadesses, així com que per aquesta paguen un cens a Ramon Escrivà consistent en 6 diners pagadors el dia de Nadal.*

A. AMSJA (*olim* núm. 333).
130 × 70 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Bernadus Medici et uxor mea Raimunda similter, per nos et per omnis nostros, recognoscimus et in veritate profitemus nos tenere et habere in parrochia Sancti Martini Patralata per domum Sancti Iohannis de Rivopolli et per dictos ecclesie, quandam fexam terre quod vocatur fexa de Talasseno, et affrontat ab oriente in quadro Dorche de Colle, et a meridie in fexa Arnalli et Bernardi Perpiniani, et ab occidente in fexam Petri Guerre et a circio in terra Iohannis Canade. Sicut iste affrontaciones dictam fexam includunt sic eam facemus et ex certa sciencia recognoscimus nos tenere et habere per domum Sancti Iohannis et tenebimus nos et nostri inperpetuum absque ulla negacione, de qua et pro qua fexa dabimus nos et nostri et dare promitimus tibi Raimundo Escribe et tuis successoribus annuatim in festo natalis Domini VI denarios com pro recognicione in adiutorium faciendi censum Sancto Iohannis.

Actum est hoc XVI kalendas may, anno (a) Dominice incarnacione M CC XXX.

Sig+num Bernardi Medici. Sig+num Raimundi mee uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus firmarique rogamus. Sig+num

Bernardi Amorosu. Sig+num Raimundi de Robore. Sig+num Berengari Arcus de Moraciacho, testum.

Raimundus presbitero, qui hoc scripsi sub die et anno *(senyal)* quo supra.

265

1230, maig, 23

Empenyorament. *Raimunda i Guillem [V], vescomtes de Castellnou, juntament amb el seu fill Jasbert [IV] empenyoren el castell de Llaers amb totes les seves pertinences i tots els drets de què disposen a les parròquies de Sant Bartomeu de Llaers, Sant Vicenç de Puigmal i Sant Pere de Ripoll, amb Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 3.000 sous melgoresos.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 400.
B. Canalars I, f. 97, núm. 32 (sac 13).
613 × 250 mm.

Notum sit cunctis. Quod ego domina Raimunda, vicecomitisa, uxor Guilelmi de Castro Novo, et Guilelmus vicecomes de Castro Novo, maritus eius, et ego [Gotezbertus] filius eorum, nos tres in simile, per nos et per omnes nostros presentes atque futuros, bona fide et sine omni enganno et absque ullo malo ingenio cum hac presenti publica scriptura firmitur valituro, inpignoramus et more pignoris obligamus domino Deo et domus beati Iohannis de Rivipullo et vobis domino Raimundo, Dei gratia, abbati ipsius domus et vestris successoribus, tam presentibus quam futuris, et cui vel quibus volueris dare, dimittere aut inpignorare [...] vestro [...] averi ruppem et fortitudinem castri de Lazeris, cum omnibus suis munitionibus et forciis et tenedonibus et pertinenciis suis, et quicquid iuris habemus et habere debemus in parrochia Sancti Bartolomeus ipsis castri, et in parrochia Sancti Vicentii de Podio Malo, et in parrochia Sancti Petri de Rivopullo, et totum pignus de Curtibus et generaliter si quod plus titulo pignoris Guilelmi Raimundi de Pau et Ugonis de Cerviano detraetur in locum superius difinitis, videlicet, cum hominibus et feminis ibidem presentibus atque futuris, cum mansis, mansatum, casis, casalibus, ortis, ortalibus, arboribus fructiferis infructiferis, campis, vineis, heremis, condirectis, censibus, usaticis, questis, toltis, [...], alberguis, iusticiis, scrinaciis, accapitis, foriscapiis, laudimiis, dominiis,

serviciis, ademprivis, quartis, quintas, agrariis, cum nemoribus venacionibus, rippariis aquis, aqualibus, pratis, pratalibus, pascis et garriguis, et etiam cum omnibus aliis hac expressis vel non expressis nobis in dicto castro de Lazers, et in parrochia Santi Bartolomeus ipsius castri, et in parrochia Sancti Vicencii de Podiol Malo, et in parrochia Sancti Petri de Rivipollo, et in dicto pignore de Curtibus et generaler si quod plus [...] pignoris dictorum Guilelmi Raimundi de Pau et Ugonis de Serviano decinetur atque dentibus et pertinentibus sive ullo alio modo conpetentis totum integrer ac generaliter, cum ingressibus suis et egressibus, et cum terminis et pertinentiis, et cum omnibus in se habeancibus sine omni vestro vestrorumque enganno, et sine ullo malo ingenio, sicut melius a vobis vel a vestris successoribus intelligi vel dici potest, ad utilitate vestram et successorum vestrorum per III (bus) milibus solidos melgorienses bonos, de quibus per paccatos nos tenemus renunciantes excepcioni peccunie non numerate. Et habeatis et teneatis vos vel vestris successores totum prenominatum pignus ab hinc usque ad primum veniens festum Omnium Sanctorum. Termino aut completo si tunc nos vel nostri persolverimus vobis dicto domino abbati et successoribus vestirs omnes presdictos III (bus) milios solidos melgorienses sine diminucione dictus pignus sit nobis et nostris solutum. Sin autem et hic dictus terminus transierit ita deinde illud habeatis et teneatis ac pro vestro pignore possideatis ad anno in annum, scilicet, de uno festo Omnium Sanctorum ad aliud. Et promitimus nobis quod omnia supradicta et singula faciemus vobis bona habere et pacifice possidere dum vestrum pignus fuerit, fructus autem redditus et [preventus] quos inde habebitis non [con...] vobis in fortem vel in usuram set habeati illos gratis et ex mea liveralitate nostro pro dono et pro custodis iamdicte ruppis. Et si aliqua persona in prenominato pignore aliquid vobis iure [evicerit] et ideo inde aliquid amiseritis, totum illud vobis donamus et laudamus super totum predictum pignus et super omnia bona nostra mobilia et semoventia et inmobilia presentia et [...] ubicumque magis duxeritis eligendum, quod totum auctoritate vestra propria possitis accipere et retinere absque nostra contradicione et nostrorum et est iudicum auctoritate et licentia minima expectata. Et si forte ab aliqua persona et specialer a domina Agnete de Portella vel ab aliquo creditore reali vel personali conveniremini in iudicio super pignoribus antedictis, nos ad primam citacionem vel conmonitionem vestram non expectata secunda vel tercia citacione teneamus

per nos vel per procuratorem instrumentum vos et domum vestram beati Iohannis de Rivipullo defendere suprecibus nostris propriis et expensis in foro ubi vos de iure vel de voluntate vos oportet placitare. Quod nisi fecerimus si aliquid inde amiseritis vel supertus vel missiones aliquas inde feceritis vos vel aliqua personal pro vobis, totum illud vobis reddemus ac restituemus plano vestro verbo absque testibus et iuramento. Et si forte quis necessarium feceritis in predicto pignore simile vobis concedimus et laudamus super pignoribus memoratis et [...] omnia bona nostra presentia et futura, in vita et in fine, et de omnibus permissis et singulis semper credamini plano vestro verbo absque testibus et iuramento. In super est nobis dicto domino abbati et successoribus nostris, tam presentibus quam futuris, promitimus bona fide et per firmam et sollempnem stipulacionem quod omnia pignora antedicta non obligemus, nec inpignoremus, nec vendamus, nec donemus, nec permutemus, nec aliquo titulo alienacionis alienemus alicui persone, nisi nobis et domus nostre predicte, nec nos teneamini nobis iamdicta pignora restituere in casibus memoratis, nisi ea ad opus nostri personaliter redimeremus a nobis personaler possidenda, nec nos vel domum nostram possimus adhoc conpellere in iudicio vel exira ius preterea per nos et per omnes nostros convenimus atque bona fide per stipulacionem promitimus vobis dicto domino abbati et successoribus vestris, tam presentibus quam futuris, quod dum nos predicta pignora tenueritis ibi non intrabimus nec alia persona pro nobis si est alicui homini vel femine dum vestrum pignus fuerit aliquod servitium vel adempramentum; petemus vel exigemus nec nobis nec alicui persone [...] nostro serviant nec etiam questiam nec toltam nobis faciant, et ibi non intrabimus nisi vestra licentia et voluntate. Confirmamus etiam et laudamus vobis dicto domino abbati et successoribus vestris et cui vel quibus volueritis, totum pignus et obligacionem mille solidos monete Barcinone caternale, et specialer etiam vobis obligamus iamdictum pignus mansi de Corba, quod fecimus Arnaldo Raimundo de Podio Cerritano, ut in instrumento a nobis sibi confecto plenius continetur. Et si forte alicui persone pro vestra predicta peccunia pignera ante dicta volueris mitteres vel inpignorare sive obligare possitis hoc facere absque omni contradicione nostra et inpedimento et alicuius persone; et promitimus vobis dicto domino abbati et successoribus vestris et cui vel quibus voluistis quod firmabimus cartam et cartas illi vel illis quibus vos inpignorare sive obligare voluistis et obligacionem quam inde fe-

ceritis laudabimus, firmabimus et auctorizabimus bona fide et sine ullo malo ingenio. Et ut hoc omnia supradicta et singula pleniori gaudeant firmitate et bona fide et sine omni enganno, et absque ullo malo ingenio attendemus, complebimus et observabimus et quod contra nunquam veniemus vel venire faciemus, per nos vel per aliquam inter positam personam [...] vel manifeste, iniuramus per Deum et hoc sancta IIII evangelia corporaliter et homagium et fidelitatem esse et manibus vobis dicto domino Raimundo, Dei gratia, abbati predicte domus de Rivipullo, facimus quod omnia premissa et singula bona fide et sine omni enganno attendemus, complebimus et observabimus sicut superius dictum est, quod nisi fecerimus si infra mense post quam [a...noniti] fuimus a vobis vel a vestris successoribus et non restituerimus supradicta ad cognicionem vestre curie et successorum vestrorum omnia supradicta pignora, cedant et deveniant ipso iuro in ius et dominium et potestatem vestram et successorum vestrorum et ecclesie vestre beati Iohannis de Rivipullo, ad omnes vestras vestrorumque successorum voluntates inperpetuum libere et quiete faciendas; et nos et per omnes nostros presentes atque futuros vobis dicto domino abbati et successoribus vestris, tam presentibus quam futuris et ecclesie vestre omnia prenominata et singula, solvimus et perpetuo difinimus super questione autem dominium et proprietatis ruppis et fortitudinis iamdicte de Lezers sit salvum ius utrique nostrum in omnibus et vobis et ecclesie vestre ita quod propter pignoracionem et obligacionem iamdicta nemini nostram nec vobis aliquid preiudicium generetur. Si forte aliquod ius in propietate ipsius ruppis nos habemus vel vos vel dicta ecclesia beati Iohannis habere debetis. Renunciantes nos omnes predicti, domina Raimunda vicecomitissa et Guilelmus vicecomes de Castro Novo, maritus eius, et Gotzbertus filius eorum, ex certa sciencia omnia iuri divino et humano, scripto et non scripto, generaliter vel specialiter, nobis competenti vel competituro ad hoc infrigenda, vel aliquod horum predictorum et excepcioni quod metus cause et doli clausule, et privilegio fori et excepcioni decepcionis ultra dimidiam iusti precii. Preterea ego dicto Gotzbertus, filius dictorum domine Raimunde vicecomitisse et Guilelmi de Castro Novo vicecomitis mariti ius, renunci excepcioni minoris etatis et beneficio petende in integrum restituciones confites et verbotemus iuras me fore maiorem XIIII annis. Omnia supradicta nos tres, in simile prenominati universa, scilicet, et quoque singula non se ducti nec in aliquo circunventi set habito quam [...] amicorum nostrorum,

consilio et deliberacione pleniori, perhabita aprobantes et propries [homa...] et sacramentis corporaler prestitis confirmantes, promitentes bona fide et sine omni enganno supradicta omnia observare, et nunquam in aliquo contra premissa, per nos vel per peronas inter positas, contravenire. Si vero aliquod verbum obscurum, dubtum vel amphibologicum superius reperiretur, vestre interpretacioni relinquimus, declarandum illum sensu et intellectum perpetuo adplecentes quam vos duxeritis interpretandum. Et si forte aliquo huic instrumento defuerint que vobis nocere possit si non contra apposita, ad bonum vestrum intellectum preborum vestrorum esse apposita intelligantur.

Actum est hoc X kalendas iunii, anno Domini M CC XXX.

Sig+++na domine Raimunde vicecomitisse et Guilelmi de Castro Novo vicecomitis, mariti eius, et Gotzberti filii eorum, qui hoc omnia supradicta et singula iuramus ut superius dictum est laudamus et firmamus, et propriis homagiis corporaler factis corroboramus et auctorizamus et testes firmare rogamus. Sig+++++++++na Bernardi, prioris domus beati Iohannis de Rivipullo, et Guilelmi, sacriste ecclesie de [T...rio], et Guilelmi, capellani ecclesie de Villa Francha Confluentis, et Gaucelmi de Teleto, et Ermengaldi de Paresan, et Arnaldi [dalon] Sancti Nicholay de Acqua Vivida, et Gorzberti, preberi ecclesie Sancti Nicholay, et Bernardi Pelegrini, et Guilelmi Ugonis, filii Bernardi Ugonis, testium rogatorum.

Bernardus Fabre scripsit hoc vice Petri de Rivo, et hoc sig *(senyal)* feci.

Petrus de Rivo, scriptor publicus, mandato domini Nunonis Sancii subscripsit, et hoc sig *(senyal)* feci.

266

1230, desembre, 6. Tarragona

Concessió. *Jaume I, ateses les bones relacions que té amb Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, li confirma la facultat de celebrar el mercat a la vila de Sant Joan el dimecres, concessió que ja fou dictada en temps dels comtes Ramon Berenguer IV i Pere I i, al mateix temps, consigna la prohibició de detenir, ni per deutes, cap home o dona que vagi a l'esmentat mercat.*

A. ACV. 37/18 (*olim* núm. 128).
290 × 230 mm. Bon estat de conservació.

Manifestum sit omnibus. Quod nos Iacobus, Dei gratia, rex Aragonum, regni Maioricarum, comes Barchinona et dominis Montispesulani. Attendentes quod cum omnia loca religiosa ampliare et diligere teneamur ea tamen magna ac mager augmentare et honorare debemus que predecessores nostros cognoscimus propensius dilexisse. Id circo, ob remedium anime mee et parentum nostrorum, et ob specialem dileccionem quam habeamus erga vos venerabilem Raimundum de Empali, abbatem Sancti Iohannis Rivipullense, cum presenti carta per nos et omnes heredes ac successores nostros, damus, concedimus et laudamus vobis prenominato abbati et successoribus vestris et universo conventui ipsius loci inperpetuum, plenam licenciam et plenariam facultatem faciendi, tenendi, coadunandi et habendi publicum et sollempne mercatum in villa vestra Sancti Iohannis, scilicet, die mercurii cuilibet septimana, aprobantes et sollempniter confirmantes instrumenta [verundande] memorae domini Raimundi Berengarii comitis Barchinone et domini Petri recordacionis inclice patris nostri, nobis et successoribus nostris inperpetuum, sicut in ipsis instrumentis melius et plenius continentur, sub nostra proteccionem, custodia, defensione et guidatico speciali nostros ponentes et recipientes omnes homines et feminas cuiuscumque condicionis existant per omnia loca inveniendo ad ipsum mercatum; et stando in eo et inde redundo, cum omnibus mercibus et aliis rebus omnibus suis quos secum dixerint de tenuerint et portaverint. Statuimus quo et mandamus ut quicumque homines vel feminas ad ipsum mercatum venientes aut eorum res aliquis impediret agravaret, detinent marcharet vel pignarent vel reperet nisi per se essent debitores vel pro aliis fideiussores aut dictum mercatum perturbare vel aliquo modo contraveniret, iram et indignacionem nostram incurreret et dampno et gravamine illatis prius iniuriam passis in duplum plenarie restitutis in super [---] solo conceptum a nobis in mille aureis sine aliquo remedio punietur. Mandantes vicariis, baiuliis et nostrum locum tenentibus et aliis nostris subditis universis, tam presentibus quam futuris, quod hanc donacionem et confirmacionem nostram firmam habeant et observent et faciant firmiter observari et non contraveniant vel aliquo contravenire permitant, si confideant de nostri gratia vel amore, sub pena premissa universis et singulis hoc firmiter iniugentes.

Datum apud Terrachonam, VIII idus december, anno Domini M CC tricesimo.

Signum *(senyal)* Iacobi, Dei gratia, regem Aragonem et regni Maioricarum, comitis Barchinona et domini Montispesulani. Huius rei testes sunt: Eximinus de Virea, Bernardus de Rocaforti, maior domus curie, Petrus Ferrandi de Albarraçim, Valesius de Bergua, Rotlando Lay, Pelegrinus de Castelaçol, Raimundus de Plicamanibus, vicarius Catalonie.

Ego Guilelmus* Rabaza, notarii domini regis [et ... Ylerde] *(senyal)*.

Sig *(senyal)* num Guilelmi, scribe, qui mandato domini regi pro Guilelmo Rabacie notario suo hanc cartam scripsit, loco, die et anno prefixis.

267

1230, desembre, 15

Venda. *Bernat de Pla, amb la seva esposa Guillema, venen a Besalú de Noguer i la seva esposa Berenguera la meitat d'una artiga que tenen amb Ramon de Clerà pel preu de 20 sous de Barcelona.*

A. AMSJA, còpia en paper s. d.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Bernardus de Plano et uxor mea Guilelma nos simul, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, voluntate et consilio amicorum nostrorum et assensu et voluntate domini Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, vendimus et cum hac carta inpresenti tradimus tibi Bisulduno de Noguers et tue uxori Berengarie et vestris in perpetuum, ipsam nostram medietatem de illa artiga que solebamus tenere cum Raimundo de Clerano, sicut affrontat versus oriente cum Rubeo de Granoiers, et a meridie in plano de Vedernera, et occidente que [...] pro coma rodela, et versus septemtrione in alio torrente que transit inter [...] et Rivipollo de Rudes; hanc [...] medietatem artiga dictis afrontacionibus inclusam vendimus tibi et tuis, cum ingresibus et egresibus et melioramentis et [espletamentis] et adempramentis, ad omnes tuas voluntates perpetuo faciendas, nullo dominio sive servitio nobis vel nostris in aliquo retento; per qua vendicione accipimus a te viginti solidos monete de [...] Barcinonam, et dictus abbas suum tercium, quos recognoscimus a te numerando confitemur accepisse. Renunciando exceptioni non numerate peccunia. Si in [presenti] vel in futuro

plus ex hoc precio valuerit aut valere potuerit, totum habetis ex [vestro bono], promittendo tui et tuis semper [...] de evincione.

Actum est hoc, salvo iure et dominio Sancti Iohannis [in] omnibus, XVIII kalendas ianuarii, anno Domini M CC tricesimo.

Sig+num Bernardi de Plano et Guilelme uxoris mee. Sig+num Marie nostre cognate, et Arnladi sui filii, qui hoc laudamus et firmamus. Ego Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbas, salvo iure ecclesie antedicte et dominio, subscribo. Sig+++++num Raimundi Zabater, et Arnaldi de Casellis, et Augustini, et Arnaldi de [Vides], et Guilelmi de [Bader...], testium. Sig+num Raimundi de Clerano, baiuli.

Berengarius levita, publicos Sancti Iohannis scriptor, qui hoc scripsit die et anno quo loco [*sic*] ut + supra.

268

1231, abril, 20

Donació. *Guillem de Montclús, senyor de Montseny, en agraïment pels serveis prestats, dóna a Pere Illa el mas de Palanca, situat al terme de Montseny i a la parròquia de Sant Julià de Montseny, amb tots els seus drets i usos, en alou propi, lliure i franc.*

A. AMSJA

170 × 110 mm. Estat de conservació regular.

Notum sit cunctis quod Ego Guillemus de Monte Cluso, domini Montissigni, attendens multa servicia quod tu Petrus de Insula michi fideliter contulisti, [damus] tibi et tuis in perpetuum, in remuniacione ipsorum serviciorum, per proprium, [liberum] et franchum alodium, mansum de Palancha, qui est in termino Montissigni, in parrochia Sancti Iuliani, quod mansum et terminus et tenedonibus, sicut cultis et heremis, et homnibus et ferminis, censibus, usaticis, serviciis senioratico, toltis, forciis, questiis, placitis, stacamentis, stabilimentis, homicidiis, cucuciis, exorchiis, laxacinibus, invencionibus, intestacionibus et omnis ademptramentos quas de manso exire debet et cum omnibus ad hoc pertinentibus et debentibus pertinere, dono tibi et tuis in perpetuum de presenti ad tuas volluntates libere faciendas per alodium francum, sicut melius dici [potest] vel intelligi, ad tuum tuorumque salvamentum, sine ullo meo et meorumque retentu et vinculo ullius hominis vel feminis

inducens te, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro in corporalem possem, pleno iure, tanquam in rem tuam propriam ad [leprandum], et semper libere et quitere possidendum. [Nec] non ego possim vel possit aliqua [persona] nomine meo unqua quam hac donacionem venire de [eam...] totum [... in perte...] in irritam revocare, renuncio quantum ad hoc per me et meos omni iuri scripto et non scripto sive consuetudinario, et nullum censum neque usatico inde faciatis mihi nec meis.

Actum est hoc XII kalendas madii, anno M CC XXX primo.

Sig+num Guilelmi de Monte Clauso [sic], qui hoc donum faci et firmo. Sig+num Arnaldi de Sancto Licerio. Sig+num Genaldi de Acutis. Sig+num Petrus Olledello baiuli.

Sig+num Bernardi Ferrarii preberi, qui hoc scripsit [die et anno] quo supra.

269

1232, abril, 26

Donació. *Guillem de Cervià i la seva esposa Marquesa donen a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per a remei de les seves ànimes i en especial la d'Arnau, el seu fill difunt, un camp situat al capdamunt del camp de Cervià, anomenat Coromina del Prat, el qual [Bernat/Berenguer] de Subirana i la seva esposa Guillema disposaven de per vida. A més, Marquesa renuncia a qualsevol privilegi que pugui tenir sobre aquest camp en concepte de dot.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 452.

145 × 272 mm. Estat de conservació deficient a causa de quatre forats al suport que en dificulten la lectura i comprensió.

Sit notum cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Guilelmus de Cerviano et domina Marchesia uxor mea, per nos et per omnes nostros, bono animo et spontanea voluntate [...---] animarum nostrarum et specialer Arnalli de Lercio, filii nostri condam defuncti, aliocumque parentum nostrorum, donamus et concedimus in perpetuum vobis Raimundo Dei gratia Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris et eidem e[cclesie --- cam]pum nostrum quem habemus in capite prati de Cerviano que [dicitur] Condamina de Prato, sicut melius et plenius ipsum per nos tenebant ad violarium

B. de Subiraneges et Guilelme uxori eius et modo[---] te [---] siquidem, quod salvo violario ipsius domine uxoris dicti B. de Subiraneges dictum campum pro alodio franco et libero, cum omnibus suis pertinenciis et integritatibus et sine omni servicio [--- ...ipia ---] et nostorum habeatis, teneatis et omni tempore posideatis ad omnes vestras voluntates perpetuo faciendas, sine aliquo retentu, quem ibi vel inde non facimus omnibus nostris vocibus et [---] et a [---] [...um] [---] dominium translatis, et penes vos remanentibus et vos in posessionem corporalem vel quari iamdicti honoris cum hoc publico instrumento perpetuo valituro [inducim... ---] de per [---] per firmam et sollempnem stipulacionem, vobis dicti abbati et successoribus vestris, dictum campum semper facere, habere et tenere in pacem, et esse deffensores et [guo...--- propriis] suptibus et missionibus in [placit...] et placitum, et in iudicio et extra iudicium. Et si aliquo iure scripto vel non scriptor, contra predicta in aliqua [---] renunciamus, et speciler ego Marchesia [---] in quantum ad hoc predictum renuntio omni excepcioni et privilegio dotis et donacionis propter nuptias, et iuri [---] et [---] et doli clausule et omni auxilio et beneficio et consuetudinis et constitucionis facte et faciende, et omnibus iuribus scriptis et non scriptis michi in [he--- tibus] vel unquam [---...em] concedimus vobis, predicto abbati et successoribus vestris et ecclesie memorate, quod (si) aliquis miles, aut homino vel femina cuiusque condicionis existat, [volu...] dare vel vendere [---...itulum] alienacionis in vos transferre [aliq---] de alodiis vel feudis que tenent pro nobis, usque vel in tota [comtoria] de Cerviano possint facere libere et quiete sine omni contrad[imento ---] et nostrorum laudando et concedendo in presenti dicte ecclesie, et vobis memorato Raimundo eiusdem abbati et successoribus vestris, quicquid aliquo modo vel aliquo tempore ab aliquibus [personas ---] feudis vel alodiis que per nos tenent [n---] de inceps adipisci poteritis vel adquirere. Hanc autem honorem vel alium aliquo tempore adquisitum a vobis si nobis expedire [vide...---] cuicumque persone volueritis, religiose vel laica [---...ilta], rustico vel clerico, vendere, alienare vel permutare ad omnes vestras voluntates sine retentu et contradicione nostra et nostrorum et [pro...---...nos] et successores nostros quod firmabimus eis cartas gratis et sine aliquo servicio statim, cum inde a vobis requisiti fuerimus.

Actum est hoc VI kalendas may, anno [Dominice in]carnacionis M CC XXX II.

Sig+num Guilelmi de Cerviano. Sig+num Marchesie uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus et testes firma rogamus. Sig+num Bernardi de Ovox, Sig+num Bernardi de Raset. Sig+num Bernardi de Fornellis. Sig+num Arnalli de Rocabruna. Sig+num Ruffi Sancti Iohannis, huius rei testium.

Olivarius canonicus Sancti Iohannis et precentor. scripsit hoc die et anno quo su*(senyal)*pra.

270

1232, agost, 19

Venda. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Ramon Blanc i la seva esposa, Guillema Pellicer, pel preu de 400 sous melgoresos i 50 de Barcelona, unes cases i un hort a la vila de Sant Joan, que fins aleshores tenia Ferrer de Camprodon, difunt. Aquesta propietat limita a llevant amb la plaça, al sud amb la casa de Guillema Decimari, al nord amb l'entrada a l'hort de Sant Joan i a ponent amb una terra plantada amb pomers; per aquesta propietat han de pagar, el dia de Nadal, un cens anual consistent en 12 diners.*

A. AMSJA.

270 × 130 mm. Estat de conservació regular a causa d'alguns forats al suport, però que no en dificulten en excés la lectura i comprensió.

[Notum] sit cunctis presentibus atque futuris quod [ego Raimundus ---], per nos et successores nostros, assensu et voluntate fratrem nostrorum, vendimus et in hoc instrumento perpetuo valituro tradimus [tibi] Raimundo Blancho uxorisque tue Guilelme Pelliparie et vestris [---] et cui dare, vendere, stabilire [sicut quolibet] alio modo alienari volueritis, illas domos integre, cum orto qui ibi est versus [---ntem], quas condam habuit et tenuit per ecclesiam Sancti Iohanni, Ferrarius de Camporotundo, olim defuncti, cum instrumento inde firmato et laudato. Quod affrontat ab oriente in plathea, a meridie in domibus Guillelme Decimarie, a circio [introitu] orti Sancti Iohannis, ab occiduo in pomeriam qui est ibi plantato. Sicut de his IIII affrontationibus dicte domus includuntur, sic cum exitibus et ingressibus, et pertinentiis et tenedonibus, et parietibus et sofferimentiis, et ianuis et fanestris, et tegulis et tegumentis, et cloacis, et stillicidiis, et pinaculis, et cum omnibus et melioramentis qui ibi facere potueritis, et cum omnibus aliis in eis habentibus eisque qualicumque modo pertinentibus,

de abissio usque ad celium, sicut (vobis vendimus) melius dici vel intelligi potest, ad vestrum vestrorumque comode, ad omnis vestras vestrorumque voluntates ibi et inde perpetuo faciendas, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis. Et propter hanc donacionem sive vendicionem, confitemur a vobis numerando recepisse et penes nos habuisse, renunciando excepcioni non numerate peccunie, CCCC solidos Melgoriensis et L solidos Barchinonensis. Et si amplius valerit vel valebunt iamdicto precio totum gratis et ex certa sciencia vobis et vestris damus. Ita quod nec racione ingratitudinis vel alio modo possit a vobis vel vestris hec donatio revocati. Renunciando expressim supplemento iusti precii et auxilio et beneficio illius legis, qua deceptis ultra dimidiam [iusti precii] [succiaritur] et omni alii iure et auxilio et beneficio omnium legum et decretrorum et consuetudinis, promitentes vobis et vestris semper facere, habere et tenere in pace, et esse deffensores et guarantes contra cuncta viventem personam, et teneri de omni evincione et intencione facietis inde vos et vestri perpetuo in festo natale Domini annuatim XII denarios bone monete quaterni.

Actum est hoc XIIII kalendas september, anno Domini M CC XXX secundo.

Olibarius* prepositi sig+num. Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Raimundi* sacriste. Sig+num Guilelmi* de Odena. Sig+num Petri de Manso. Sig+num A. Ros. Sig+num [---] de Olceia, qui huius rei testes sumus. Sig+num Arnalli* de Bagnariis. Sig+num B.* de Illerda. Guilelmi* camerarii sig+num. Sig*(senyal)*num R. de Pinos. [Raimundi]* de Mirallis, percentori subscribo.

(Senyal) Bertrandus* de Biannia, notarius domini abbatis Sancti Iohannis, qui hoc scripsit cum literis suprascriptis in VI linea in loco ibi dicitur vobis vendimus, die et anno quod supra.

Bernardus levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

FUNDACIÓ NOGUERA

271

1233, juny, 20

Modificació de censos. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, deslliura Guillema de Solio de Llaers, i el seu fill Ripoll i la seva esposa Maria, i també Joan i la*

seva esposa Berenguera, de pagar un cens consistent en dos sesters de civada i un parell de gallines, i un altre cens de tres pernils els el permuta per 2 sous de Barcelona. A més, Ramon de la Bisbal, abat del monestir esmentat, que disposa del lloc on viuen per delegació de Guillem i la seva esposa Raimunda, vescomptes de Castellnou, defineix el cens que ha de pagar al castlà, consistent en un sester de civada i un parell de gallines. Aquestes modificacions dels censos les fan perquè Guillema i els seus, ajudats per Joan i Berenguera, puguin reconstruir el mas on viuen, que està enderrocat, i perquè Ripoll i Maria s'hi puguin establir.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 114); còpia coetània.
340 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Raimundus sacrista Sancti Iohannis, cum assensu domini Raimundi abbatis et fratibus meius, per me et per omnes meos successores, reliquo atque diffinio tibi Guilelme de Solio de Lauzers, et Rivipollo filio tuo, et Marie uxori eius, et Iohanni et Berengarie uxori eius, omnique posteritati vestre imperpetuum, duos sextarios civate et I par gallinarum, quas mihi inde facere consuevistis, et de trybus pernis quas inde facitis, donetis duos solidos Barchinone firme et bone monete michi et successoribus meis; et Ego Raimundus dictus abbas Sancti Iohannis, gerens vicem et tenens locum Guilelmi vicecomitis de Castro Novo et Raimunde uxoris eius ex parte ipsorum et successorum earum, dimito atque diffinio, de censu kastlani in predicto manso, unus sextarius de civata et I par de gallinis; hanc diffinitionis faciamus predicti censi vobis et successoribus vestris in perpetuum ex parte nostra omnium quem successorum nostrorum, propter restaurationem ipsius mansu qui destructus et deperitus erat, et de cetero nos nec successores ne teneamini facem predictam civatam, nec predictas gallinas, set in perpetuum ea. Remitimus et omne aliud donetis nobis et successoribus nostris et pernas ut supradicitur et aliud sicut consuevistis facere. Concedimus et laudamus vobis et vestris totum dictum mansum et honorem et domos de Solio et honore de Lena, et totum quantum ipsum mansum habeat, et tenet, et tenuit, et tenere debet, ubique absquam diminutione, salvo nostro iure atque nostrorum successorum; et tu dictus Iohannis et Berengaria uxor tua adiuvetis restaurare predictum mansum et stabiliatis ibi dictam Mariam filiam vestram matrimonialer cum predicto Rivipollo; et si ipsi defunctis cum aliis ex infantibus ves-

tris et cum proeiniis ipsius mansi, predictem mansum stabiliatur prefatis ibi et inde boni et fideles.

Actum est hoc XII kalendas julii anoo M CC XXX III.

Sig+num Raimundi sacriste. Ego Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Rivipulli de Devesa, baiuli. Sig+num Raimundi de Vineale. Sig+num Guilelmi Ferrarius.

Petrus sacerdo, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

Hoc est translatum fidelite translatantis.

272

1233, setembre, 7

Venda. *Bernat Catul de Ges i la seva esposa Bernarda venen als germans Ripoll i Pere Costa, pel preu de 40 sous de Barcelona, una terra anomenada Closella, situada sobre el mas de Riba, per la qual han de pagar un cens anual el dia de Tots Sants consistent, com és de consuetud, en 3 diners de moneda corrent, la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura.*

A. AMSJA (*olim* núm. 91).
260 × 90 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod Ego Bernardus Catulus de Gess et Bernarda uxor mea et Barchera soror mea, voluntate et consilio Iachobe matris mee, spontanea voluntate, per nos et per nostros presentes et subsequentes, vendimus et perhenite habere concedimus tibi Rivipullo de Costa et Petro, fratri tuo, et quibus volueritis, unam peciam terre qua vocatur Closela, super mansum de Riperia, que terminatur in terra Iohannis de Casal, et in terra Arnaldis de Ulmis, et R. de Riperia, cum omnibus ac accionibus iuribus nobis conpetentibus sive conpetituros in eadem terra, pro XL solidos Barchinone, quibus sumus bene paccati; renunciando exceptcioni non numerate peccunie et illi iuri quo decepis ultra dimidiam iusti precii contrahentibus subvenitur domino. Et sicut amplius valet aut valebe irrevochabili dono [...] habeatis ad habendum et tenendum eam terram nos stipulantes et quos volueritis perhenitus, cum ingressibus et egressibus suis, et terminis, melioramentis et adempramentis cum omnibus que dici prenominari possit, que ad eandem terram spectant sive spectare debent, pro ut melius ad comodum et voluntatem vestra vestrorumque dici vel intelligi

potest, ad omnis vestras vestrorumque voluntates perhenitur faciendas, salvo iure domini. Et donetis inde III denarios monete curribilus perhenitur annuatim nobis et nostris in festo Omnium Sanctorum, et decimas et primicias, et mediam cussuram domino, pro ut consuetum est, et nichi aliut [*sic*] donetis nisi. Promitendo vobis et cui volueritis, per nos et per omnes nostros successores, facere firmam et legitimam evincionem in iure contra omnes personas que sunt et quem erint absque [...] vestra missione, dando in omnibus rebus nostris mobilibus et inmobilibus; renunciando omni accioni, legi, iuri, divino et humano, et omni consuetudinario, introducto sive introducendo, huic instrumento [resiten...]. Et ego Bernarda predicta, tactis sacrosanctis evangeliis meis propriis manibus, iuro omnia predicta et singula penitus [...] perhenitur [servatuxam] et nunquam contra venturam aliquo modo iure vel titulo [...] adiuvet me et hoc sancta quator evangelia.

Actum est hoc VII idus september anno domini M CC XXX tercio.

Sig+num Bernardi Catuli. Sig+num Bernarde mee uxoris. Sig+num Barchere sororis mee. Sig+num Iacme matris mee, qui hoc firmamus firmarique rogamus. Sig+num Rivipollus* sacerdotos *[sic]* in manu cuius predicte tres mulieres firmavere. Sig+++num Bernardi de Marinousa, et Bernardo de Fexa, et Petri de Quinta, testus. Petrus prior Sacte Marie de Finestris, qui hoc laudamus et firmamus, salvo iure [Sancto Iohanne] in omnibus, tam in agrariis quam in aliis. G+uilelmus* sacrista.

Notarii signum Raimundi *(senyal)* de Tenrariensis.

Urgellis* presbiter scripsit hoc vice Raimundi de Ternariensis die et anno quo *(senyal)* supra.

273

1233, setembre, 18

Àpoca. *Guillem de Coll reconeix a Mercadera i al seu espòs Ramon Escrivà la venda d'una terra situada a la parròquia de Sant Martí de Peralada.*

A. AMSJA (*olim* núm. 339).

120 × 50 mm. Deficient estat de conservació a causa de l'esvaniment de l'escriptura.

Sit notum cunctis quod ego Guilelmus de Collo per me et meos recognosco tuis Merchataria et Raimundi Scriban mihi

vindidisse partum terram que est in parrochia Sancti Martini de Petralate [...] inpignare et [...] intratia hospitalis pauperimus [...] incanturia et alteracionis [...] promito vobis et successoribus vestris pro casu ad auxilium census [...] et si aliquo iure [...] ac titulo penitus renuncio.

Actum est hoc XIIII kalendas octobris anno Xristi M CC XXX III.

Sig+num Guilelmi de Collo, qui hoc laudi et firmo firmarique rogo. Sig+num Iohannis de [Alcius]. Sig+num Martini de [P...]. Sig+num Bernardi de Serbolis, testium.

Bernardus [Leochadia], qui hoc fidele scripsit *(senyal)*

274

1233, novembre, 2

Promesa. *Guillem, vescomte de Castellnou, promet a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que li vendrà els feus de què disposa dins els termes i propietats de Guillem de Creixell, vescomte de Bas [vg. doc. núm. 275]. Es pacten els terminis de pagament d'aquesta venda i, també, Raimunda, esposa de Guillem, promet que no empenyorarà cap d'aquests drets.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 507; còpia coetània.
248 × 170 mm. Estat de conservació regular.

Notum sit cuncis. Quod ego Guilelmus, Dei gratia, vicecomnes de Castro Novo, promitto vobis domino Raimundi gratia [Dei abbas Sancti] Iohannis et conventui eiusdem loci vendere et [...] et filiis nostris [...] seu feuda nobis conpetende racione Guilelmi de Crexello [...] pro X milia solidos melgoriendes persolvet [...] hac terminos, scilicet, [...] festo venienti natale Domini IIII milia solidos et [...] festo natale pretereo [... ta] milia solidos precio hoc prefixo natale Domini ad I annum relinquos III milia solidos et [...] redineatis dictum [...] Raimundi de Palacio et [...] qui ibi pignora tenente hoc [...] nobis bene [...] qui teneat [...] pro nobis in feudum omnia illa feuda que nos teneamus in predicto honore pro vicecomitem de Basso, et quod faciatis nos [...] sapientum quod [...] Bernardo Vitalem habemus [...] et nos [...] nobis et nostris successoribus [...] pro domino vicecomitem retinere et accipere

et dicto Bernardo Vitale quod nos non potest ipsum asignavistis [...] pro nobis sicut superius dictum est si vero dicta domina Raimunde predicta vendicionem sicut supra dictum est [...] superius [...] promitto vobis quod castrum de Laes non inpignorare [...] infra duos annos nec post ipsum [...] ut ipsum alii inpignorere absolventes vos et dictum conventum et ecclesiam Sancti Iohannis quod ab presenti [...] quibus [...] dictum castrum nobis [...] si infra dictum terminos dictum castrum alii inpignorare [...] quod si dicta vendicio sicut superius scriptum est a domina Raimunde et [...] et a filiis nostris nobis facta fuerit nolumus nobis teneri de evincione nisi de illi personis [...] honore seu feudo vel iuribus ius quod ad propietate habere [...] hoc omnia et singula superius nominata antedicta et complenda et in [...] facere [...] Raimunde et filiis nostris faciendo vobis dieri sacramentum super [...] mea A. de Codaleto militi. Et ego A. de Codaleto, mandato predicti Guilelmo, iuro super ipsius [...] omnia supradicta scripta fieri et compleri sicut superius scriptum est, et nunquam ab ipso Guilelmo conveniri. Et nos Raimundi Dei gratia abbas Sancti Iohannis et conventus eiusdem loci promitimus vobis Guilelmi de Castro Novo et domine Raimunde uxori vestre et filiis vestris predictam empcionem facere, et predictos X milium solidos pro supradictos terminos vobis [...] et [A. de Codaleto] militem [...] ipsum in feudo vicecomitis vobis et vestris successoribus [...] superius dictum est [...] aliqua non contravenire [...] nisi fecerimus; promitentes vobis et vestris persolvere [...] inde vobis omnia iura et bona nostra et ecclesie Sancti Iohannis usque [...] Castro Novo [...] domino abbati et conventui eiusdem per firmam stipulacione et cum fide [...] fieri persolute promitto si ego antedicto conventui [resi...] domina Raimunde ipsum facere [...] vobis et ecclesie predicte [...] et iura mea usque.

Actum est hoc IIII nonas november, anno Domini M CC XXX III.

Sig+num Guilelmi de Castro Novo, qui hoc firmo et laudo. Sig+num A. de Codaleto, qui hoc firmo et mandato predicti Guilelmi iuro. Sig+num Raimundi de Sancto Stephano. Ego Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Raimundi sacriste. Sig+num Bernardi prioris. Sig+num A. de Bangnariis. Guilelmi kamerarius sig+num. Ego Bernardi Vitali subscribi.

Sig+num Bertrandi de Biannia, notarium domini abbatis Sancti Iohannis, qui hoc scripsit mandato Berengarii levita, publici scriptoris Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Berengarii levita publici Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

Arnalli levita, qui tenens locum Raimundi Sancte Marie, [presbiteri], translatum et hanc cartam ab originali carta fidelite, atque legalite [...] adempramentu verbo ad verbum, nichi addites vel [minu...] in testibus et legentibus tribus testium advocatis, videlicet, Raimundo de Solasano, canonico Sancti Rufi et presbitero, et Petro de Leone, presbitero, et Petri de Serra, qui hoc translatavi et dictum originale cartam videre et legeri XV kalendas ianuarii, anno ab incarnacione Xristi M CC XXX III *(senyal)* fecit et hoc signum cum literis suprascriptis in XI linea. Sig+++num [A. de ...], et Bernardi de [Biana], et Raimundi Sancte Marie, presbiteri subscripsit, et hoc sig*(senyal)*num feci.

275

1233, desembre, 2

Venda. *Els vescomtes de Castellnou, Ramona i Guillem, juntament amb el seus fills Jasbert, Dalmau, Guillem i Saurina, venen a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 30.000 sous melgoresos, totes les possessions situades dins la jurisdicció dels castells de Milany i Llaers, això és: els seus castells, les possessions de Vallfogona i les situades a les parròquies de Sant Julià de Vallfogona, Sant Antoní de Collfred (Vidrà), Santa Maria de Riudaura, Sant Privat (la Vall d'en Bas), Sant Andreu del Coll (Olot), Sant Hilari de Vidrà, Sant Bartomeu de Covildases (Vidrà), Santa Margarida de Cabagés (Vidrà), Sant Bartomeu de Llaers, Sant Vicenç de Puigmal (Ripoll) i Sant Pere de Ripoll, les possessions dins el terme del castell de la Guàrdia (les Llosses), a Osona i a Besora, a la vall de Ribes i a Bianya i, en resum, totes les propietats que posseïa Guillem de Creixell des d'Hostoles fins al Conflent, des del coll d'Ares fins a Vic i des de Besalú fins a Lluçà.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 505.
B. Canalars I, f. 111, núm, 177 (sac 13).
C. AMSJA, Còpies... Magarola i Fluvià, f. 109-117, amb l'afegit indicat entre <>.
232 × 420 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos domina Raimunda vicecomitissa de Castronovo et nos Guilelmus vicecomes de Castronovo martius eius, et filli nostri Gauzbertus, Dalmatius et Guilelmus,

et filiam nostra Saurina, per nos et per omnes nostros heredes et successores presentes et futuros, ex testamento vel ab intestamento, non vi, conpulsi vel fraude aliquo circumventi vel metu inducti, non seducti vel in aliquo circumventi, sed habito consilio et deliberacione plenioris et sanioris partis amicorum nostrorum, inspecta utilitate nostra non modica gratis consulte et ex certa sciencia, bono animo ac spontanea voluntate, vendimus et corporaliter, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, tradimus vobis venerabili domino Raimundo de Empali, Dei gratia abbati ecclesie Sancti Iohannis Rivipollensi et conventui eiusdem loci et omnibus successoribus vestris imperpetuum et cui dare, dimitere, vendere, stabilire, impignorare seu quoliber alio modo alienari volueritis inperpetuum, omnem condoriam castri de Melanno et ipsum castrum, et castrum et fortitudinem de Lazers, cum omnibus terminis et addiacentiis dictorum castrorum et quidquid habemus vel habere debemus in Valle Fecunda et in parrochia Sancti Iuliani eiusdem vallis, et quidquid habemus vel habere debemus in parrochia Sancti Antulini, et in parrochia Sancte Maria de Rivodano, et Sancti Privati, et Sancti Andree de Colle, et in parrochia Sancti Ilarii de Vidrano, et in parrochia Sancti Bartholomei de Cuildasens, et in parrochia Sancte Margarite de Cabages, et in parrochia Sancti Bartholomei de Lazers, et in parrochia Sancti Vicencii de Pugmal, et in parrochia Sancti Petri de Rivipullo, et quidquid habemus vel habere debemus in vicecomitatu de Basso, et in honore et in terminis castri de Guardia, et in Ausona, et in Besores, et in valle de Ripis, et in Biannia, et generaliter quidquid Guilelmus de Crexel habebat vel habere debebat racione condorie et castri de Melanno et de Lazers vel aliquo alio titulo vel racione infra hoc subscriptos terminios, videlicet, de Hostoles usque ad pinum Confluentis, et de colle de Ares usque apud Viccum, et a Bisulluno usque ad Luzanum. Quantum autem infra predictos terminos includitur sive [abtingitur] et nos ibi habemus vel habere debemus racione Guilelmi de Crexel predicti, vel ipse Guilelmus de Crexel vel predecessores eiusdem quondam habuerunt vel tenuerunt vel tenere vel habere debuerunt, sine sit feudum, alodium sive dominicatura, sic vobis domino abbati antedicto et successoribus vestris et conventui predicto, per nos et successores nostrorum presentes et futuros, vendimus et corporaliter cum hoc publico instrumento perpetuo valituro tradimus cum exitibus et ingresibus, et pertinenciis, et tenedonibus, et hominibus et feminis ad eundem honorem pertinencibus ubicumque sint vel erint, et

militibus et dominium militum, cum feudis et alodiis terris cultis et incultis, et arboribus universorum generum, campis, vineis, mansis, mansatis, casis, casalibus, ortis, ortalibus, heremis et condirectis bordis, et mansoveriis, et cum molendinis monariis regis et capudregis, aquis, aqueductibus et reductibus, petris et lignis montibus, et rechis destructis et construendis, boschis et nemoribus, garricis, pratis et silvis, paschuis et pasturis, atque devesiis, viis, stratis et senderis, questis, toltis, forciis, adempriuis, censibus et usaticis, decimis, quintis, quartis, agrariis et geremeritis dominiis firmanciis et [stitis] acapitis et arsinis stabilimentis, stachamentis, foriscapiis et laudamiis, exorchiis, cuguciis et intestacionibus et redempcionibus hominium et feminarum, et cum omnium rerum dominiis sive exaccionibus ac proventibus et generaliter, cum omnibus aliis hic expressis et non expressis, quecumque dici vel nominari sive excogitari possint, pro ut melius largius et plenius dici vel intelligi potest, ad vestrum comodum et sanum intellectum et successorum vestrorum. Item vendimus et tradimus vobis predictis et successoribus vestris omnia pignora que dictus Guilelmo de Crexel quondam tenebat et habebat a vicecomite de Basso et Uguone de Turre Rubed[1] vel ab aliis quibuscumque personis in locis superius nominatis vel infra predictos terminos. Nec inquam omnia supradicta et singula, per nos et omnes nostros presentes et futuros vobis antedicto domino abbati et conventui memorato ac successoribus vestris imperpetuum vendimus et tradimus pro trigina mile solidos melgorienses bonos, quos omnes confitemur a vobis in solidum numerando recepisse et in magnum comodum et utilitatem nostra misisse. Renunciando excepcione peccunie non numerate. Et si omnia supradicta et singula amplius valeat vel valebunt iamdicto precio, totum gratis et ex certa sciencia vobis et vestris donamus et tradimus ita quod nec racione ingratudinis, vel alio modo possit, a nobis vel a nostris possit hec donacionio revocari. Renunciando expressim suplemento iusti precii et auxilio et beneficio illius legis, qua deceptis ultra dimidiam iusti precii succurritur et etiam omni alii iuri et auxilio ac beneficio omnium legum et decretorum et consuetudinis. Et ideo de nostro iure et potestate in vestrum et vestrorum successorum ius et dominium tradimus, et potestatem introducendo et ponendo vos et successores vestros in vacuam et liberam et corporalem possessionem omnium predictorum, sine aliquo retento, quam ibi vel inde non facimus omnibus nostris vocibus et racionibus sive exaccionibus in vestrum dominium translatis et penes vos rema-

nentibus. Cedimus vobis et successoris vestris omnia iura nostra, acciones, peticiones reales et personales, civiles, ecclesiasticas et criminales, utiles, condirectas vel conpetentes et competituras excepciones, replicaciones seu defensiones, quas in predictis omnibus et singulis racione predictorum honorum habemus habere debemus vel possumus contra omnem personam; et specialiter contra dominam Polam et Arnallum de Navata et Raimundum de Palacio et dominam Elliardem de Palacio et Simonem filium eorundem et Petrum vicecomitem de Basso et iudicem de Alborea et Petrum de Cervaria, ita quod contra ipsos et quoslibet alios possitis uti in iudicio et extra ius accionibus et defencionibus memoratis, tanquam nos ipsi vos et successores vestros procuratores in rem vestram propriam specialiter constituentes. Promitimus etiam vobis et successoribus vestris quod predicta omnia et singula, per nos et nostros, faciemus et habere et tenere in pace, et esse defensores et guarantes de filiis et filiabus nostris tantum et non de aliis et de eviccione et interesse de ipsis filiis et filiabus nostris tantum teneri volumus, pro ut dictum est nos et omnes heredes et successores nostros in omna bona nostra mobilia et inmobilia, habita et habenda et se moventia, vobis et successoribus vestris obligantes. In super nos domina Raimunda vicecomitissa et Guilelmus de Castro Novo vicecomites et Gauzbertus filius eorum, promitimus et solempni stipulacione nos omnia bona nostra vobis et successoribus vestris obligamus specialiter quod, si predicti filii nostri Dalmacius, Guilelmus, vel Saurina vel alii filii nostri nati vel nascituri, vel alter eorum aliquo modo vel aliqua racione ipsis modo vel inposterium conpetente vel competitura, vos vel successores vestros in omnibus supradictis vel in pare eorum inquietarent gravarent vel demandarent in iudicio vel extra ius vel alio modo teneamur, ad primam citacionem vestram nostris prorpiis sumptibus et missionibus sine aliqua exceptione et defentione iuris et facti defendere et ante vos nos ponere et parare. Promittentes vobis et successoribus vestris restituere et emendare omnia dampna et gravamina et sumptus et missiones quas inde feceritis et sustinueritis, de quibus credamini vestro simplici verbo sine sacramento et calumpnia pro iamdictis omnibus nos et omnia nostra bona mobilia et inmobilia et se moventia, vobis et successoribus vestris obligantes. Promitentes quod in foro in quo nos super predictis oporteat placitare de iure vel de facto nos ipsam defensionem predictam, vobis et vestris successoribus faciemus et pro predictis omnibus et singulis superius memoratis, nos omnes pre-

dictos et singulos cum omnibus rebus nostris mobilius et inmobilius insolidum et pro toto in morte et vita specialiter, obligamus quicumque tamen priorem inde interrogare et demandare voluerítis nec alter pro altero se valeat excusare. Et est sciendum quod vos subrogatis nobis Bernardum Vitalem de Bisulluno, qui teneat et possideat pro nobis in feudum omnia illa feuda, que nos tenemus in predicto honore pro vicecomitte de Basso qui omnem utilitatem feudorum predictorum possideat, habeat et teneat et per ipsum assignetis nobis vel successoribus nostris, vos vel ipse Bernardum Vitalem militem qui predicta feuda teneat pro nobis vel pro nostris sicut superius est dictum. Promitimus etiam vobis et successoribus vestris quod predicta feuda teneamus nos et omnes successores nostri, recipere et tenere pro vicecomite de Basso vel locum ipsium tenentibus. Item recognoscimus et confitemur vobis et successoribus vestris quod de iamdictis triginta milia solidos recipimus nos in continenti decem mille solidos et reliquam peccuniam solvitis, et vobis ipsis et quibusdam aliis creditoribus qui a sepedicto Guilelmo de Crexel et a nobis ipsis predictos honores et castra vel quedam ex illis habent iure pignoris obligata. Et si quid forte de predicta peccunia vobis redemptis et solutis pignoribus remaneret, volumus quod totum illud retineatis pro tercio et laudimio quod vobis conpetit pro vendicione castrorum et honorum predictorum. Retinemus etiam nobis et successoribus nostris ad omnes voluntates nostras perpetuo faciendas honores de Apilia (et de Vilalonga) et de Cavallera et homines habitantes ibidem (et alibi ad eosdem honores pertinentes), et omnia iura que ibi habemus et feudum quem tenet pro nobis Raimundus de Bacho apud Septem Casas (et quocumque alio loco). Promitimus etiam vobis quod tradimus vobis omnia instrumenta et raciones quas habemus vel habere debemus nos vel aliquis per nos de honoribus memoratis, et nullum instrumentum inde subtrahemus vel retinebimus vel retineri ab aliquo faciemus. Etiam si penes nos vel penes alios vel alium de iamdictis instrumentis aliquod vel aliqua reperirentur, nullum quantum ad nos et nostros valorem habeant. Sed penitus sint cassa et inutilia et nos ea cum reperta fuerint vobis tradere et restituere teneamur. Mandantes firmiter et districte omnibus militibus baiulis, hominus et feudatariis predictorum castrorum et honorum, quod decetero vobis respondeant in omnibus et per omnia tanquam nobis et faciant vobis et successoribus vestris homina fidelitatem et servicia que nobis facere tenentur et facere consueverunt ipsos omnes a dominio fidelitate

et naturalitate vestra perpetuo absolventos. Et ut predicta omnia pletuori gaudant firmitate nos omnes supradicti et singuli renuntiamus scienter et gratis omni iuri divino vel humano, canonico vel legali, publico vel privato, promulgato vel promulgando, vel consuetudinario et accioni quod metus cause et doli causale et beneficio senatus consulti velleyani et auxilio petende restitucionis in integrum et beneficio minoris etatis ad maiorem etiam firmitatem, iurantes propriis nostris manibus et corporaliter omnia supradicta et singula per nos et nostros attendere, complere et observare nec contravenire per nos vel per personam interpositam vel subrogatam si Deus nos adiuvet et hoc sancta IIII Dei evangelia.

Actum est hoc IIII nonas decembris, anno Xristi M CC XXX III, regnante Ledoico rege in Francia.

Sig++++++a domine Raimunde vicecomitisse de Castronovo predicte et Guilelmi de Castronovo mariti eius atque infantum eorum Gauzberti, Dalmacii, Guilelmi, Saurine, qui omnis hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+++++a Gaufredi de Cereto, Arnalli de Codaleto, Petri de Rochafort, Bernardi de Monte Ferrario et Arnalli de Gallinariis, testium, in quorum presentia dicta domina Raimunda et dicti Guilelmi de Castronovo et Gauzberti filius eorum, hanc cartam laudaverunt et dictum sacramentum prestiterunt. <Berengarii de Oliveriis, clerici de Bisulluno, Rivipulli Taraschoni de Sancto Iohanne, et Iohannis Barrere de Solerio, testium, in quorum presentia infantes, scilicet, Dalmatius, Guilelmus et Saurina hanc cartam laudaverunt et dictum sacramentum prestiterunt.>

Petrus, presbiter de Luparia, scripsit hec cum suprascripto in XXXIII linea tribus letis, vice Petri Calm, publici tavellacionis Arulensi et hoc signum *(senyal)* fecit.

Petrus Calm, monacus Arulensi et publicus tabellacio subscrip*(senyal)*sit.

1. C *transcriu* Turrerumba.

FUNDACIÓ NOGUERA

276

1234, abril, 28

Confirmació de béns. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma la donació que Guerau dels*

Horts rebé de Guillema de Rodonella del mas i la propietat de Rodonella, que inclou la batllia, els molins, les masoveries, els boscos, les rouredes, les pastures i les cases, i li recorda que ha de complir amb el dret d'alberga i els altres serveis acostumats, a més de prestar-li homenatge de fidelitat per aquesta propietat i de manar-li que tant ell com els seus hereus són homes propis del monestir i que han de fer-hi perpètua residència.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 523.
B. Canalars I, f. 29, núm. 43 (sac 5).
195 × 197 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas. per nos et successores nostros, assensu et voluntate fratrum nostrorum, laudamus et concedimus et cum hoc publico instrumento omni tempore valituro confirmarmus tibi Gerallo de Ortis et tuis inperpetuum, totum illud donacionem quod condam Guilelma de Redonela, consilio et voluntate fratrius sui Dalmacii, tibi et matri tue Saurine, et patri tuo Petro, fecit de manso et honore de Redonela et de omnibus pertinenciis suis, pro ut melius et plenius continetur in instrumento inde confecto per manum publici tabellacionis Rivipolle. Quem vero mansum et honorem, cum exitibus et regressibus, et cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus, scilicet, baiuliis, molendinis, masoveriis, boschis, roviris, foresteriis, pascuis cultis et terris heremis et condirectis, et domibus, et cum omnibus aliis hic expressis et non expressis quacumque dici vel nominari sive excogitari aliquo modo possitus, pro ut melius dici vel intelligi possit, ad tuum tuarumque comodo et voluntate, sicut tibi et tuis laudamus et concedimus bona fide et sine enganno. Ita tamen quod tu et heredes tui post te, sitis inde semper nobis et successoribus nostris in omnibus fideles et legales, et faciatis inde nobis albergam et omnia alia servicia consueta, pro ut ecclesia Sancti Iohannis in dicto manso et honore, hucusque accipere consuevit facientes tu inde et ipsi heredes qui succederunt post te, nobis et successoribus nostris fidelitatem et homagium cum sacramento ita quod semper sitis inde proprii homines nostri et solidi quantum ad honorem pertinet antedicten, et firmetis inde nobis et successoribus nostris directum, et teneatis nostra empramenta quancumque vel quocienscumque voluerimus, pro ut hucusque heredes et habitatntes ipsius mansi facere et tenere consuevere, et teneas dictum mansum et honorem affocatum et condirectum de omni vita tua; post obitum vero tuum mittas in dicto honore heredum, qui sit homino nostri proprius

et solidus, cum omni sua proyenie, qui heres constitutus a te sit semper in dicto manso et honore cum omni sua proyenie assiduus ac perpetuus habitator, nec in aliquo loco alio possit residentiam vel habitacionem facere, nisi tamen in dicto manso et honore. Et ego Gerallus predictis, per me et omnes meos, laudo et concedo omnia supradicta, promittens attendere et complere et prefatem in omnibus observare vobis domino abbati iamdicto et successoribus vestris ut superius dictum est bona fide et sine enganno, promittentes per me et meos vobis esse fidelem et legalem de omnibus supradictis, et facere albergam, et census, et agraria, et omnia servitia consueta, pro ut in dicto manso et honore, usque ad hanc diem ecclesia Santi Iohannis accipere consuevit; promittentes et quantum ad honorem supradictum vobis et successoribus vestris quancumque ver quocienscumque volueritis firmare directum et tenere emperamenta vestra michi facia a vobis vel a nuntio vestro. Et quantum ad hec omnia supradicta et singula facio inde vobis et homagium et fidelitatem meis propriis manibus comendatum. Et ut predicta omnia meius robur obtineant iuro in Deum et supra sancta IIII Dei evangelia, meis propriis manibus tacta, hoc totum fideliter attendere et complere nec contraveniam iure aliquo vel racione.

Actum est hoc IIII kalendas may, anno Domini M CC XXX IIII.

Sig+num Geralli de Ortis, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Petri de Olivariis de [Bellero]. Sig+num Petri de Caselle. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num Berengarii de Roseto, Rivipullo decani. Sig+num Bernardi de Capellani.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, qui hoc scripsit mandato Berengarii levita, publici scriptoris Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

FUNDACIÓ NOGUERA

277

1234, juliol, 24

Venda. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per tal de resoldre les dificultats econòmiques del monestir, ven a Bernat Hug de Serrallonga els castells de Llaers i de Milany, pel preu de 30.000 sous melgoresos amb tots els*

seus drets i pertinences i, en general, totes les possessions que el monestir santjoaní va adquirir a Guillem de Creixell, vescomte de Bas, i a Ramona i Guillem, vescomtes de Castellnou [vg. doc. núm. 275]. D'aquesta venda, l'abat n'exceptua el feu que Ramon de Bas disposa pel monestir a les propietats d'Abella i Cavallera, prop de Setcases.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 601.
468 × 248 mm.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia, abbas Sancti Iohannis Rivipollen et totus conventus nostri monasterii, per nos et per omnes successores nostros, habita pleno tractatu et deliberatione in nostro capitulo, considerantes plurima debita nostri monasterii propter que in presenti nobis et nostro monasterio multiplex periculum [incurrebat], vendimus vobis Bernardo Hugone de Serralonga et omnibus successoribus vestris inperpetuum, et cui volueritis dare, dimitere, vel quolibet modo alienare, ad omnes vestras vestrorumque voluntates inde perpetuo faciendas, castrum et fortitudine de Lazers, et castrum et totam comdoriam de Malann, cum omnibus suis terminis et adiacenciis ac pertinenciis univerius, et cum omnibus honoribus et possessionibus, cultis et heremis, et cum omnibus dominibus et [...] et iurisdiccionibus, et boschi nemoribus, et guarricis, pratis et silvis, pascuis et pasturis, viis et senderiis, aquis et aquaductibus ac reductibus, et cum iusticiis et [arsuris] et redempcionibus hominum et feminarum, et stabilimentis et stachamentis sive firmanciis, et exorchiis, et cuguciis, et intestacionibus mansis, mansatis et bordis, ortis, ortalibus, campis, vineis, heremis et condirectis rochis, et podiis constructis et [...] molendinis [...] et regis, et capudreguis, et arboribus fructiferis et infructiferis cuiuslibet generis, et cum omnibus donationum et iuribus et iurisdiccionibus civilibus et criminalibus, atque cum omnium rerum diminus sive exaccionibus et proventibus, et cum omnibus aliis hic expressis et non expressis ad predicta castra et honores pertinentibus, que dici vel nominari sive excogitari possunt, pro ut melius et utilius dici vel intelligi potests, ad comodum et utilitatem vestram et omnium successorum vestrorum, et sicut melius et plenius Guilelmus de Crexello, quondam, et sui antecessores habuerint et tenuerunt et sicut melius et plenius emimus et adquisivimus a domina Raimunda de Castronovo et a Guilelmo de Castronovo vicecomite viro suo et infantibus ipsorum. Item vendimus vobis et omnibus successoribus vestris, per nos et per omnes successores nostros, quicquid unquam

dictus Guilelmus de Crexello vel sui antecessores habuerint in Valle Fecunda, et in parrochia Sancti Iuliani eiusdem vallis, et in parrochia Sancti Antulini, et in parrochia Sancte Marie de Rivodario, et in parrochia Sancti Privati, et in parrochia Sancti Andree de Colle, et in parrochia Sancti Ilarii de Vidrano, et in parrochia et in parrochia [*sic*] Sancti Barthomolmei de Cuildasens, et in parrochia Sancte Marie de Cabages, et in parrochia Sancti Bartholomei de Lazers, et in parrochia Sancti Vicencii de Podio Malo, et in parrochia Sancti Petri de Rivopollo, et generaliter quicquid prefatus Guilelmus de Crexel vel sui antecessores habuere vel habuere debere in toto vicecomitati de Basso et in honore et terminis castri de Guardia, et in Ausona, et in Besores, et in valle de Ripis, et in Biannia, et quicquid dictos Guilelmus de Crexel vel antecessores sui habuerunt vel habere devuerunt racione [comdone] et castri de Malanno et de Lazers, cum pertinenciis eorumdem vel quocumque alio titulo sive racione vel cause infra his subscriptos terminos, scilicet, de Hostoles usque ad pinum Confluentis, et de colle de Aris usque apud Vicum et de Bisuluno usque apud Luzanum. Item vendimus vobis et vestris omnia pignora que dictus Guilelmus de Crexel tenebat et habeat a vicecomite de Basso et Uguone de Turre Rubed, vel ab aliis quibuscumque personas in locis superius nominatus vel infra predictorum terminis. Excipimus autem de predicta vendicione honore de Apilia et de Cavalera et omnes habitantes ibidem in feudum quod tenet Raimundus de Bacco apud Septem Casas. Que quidem predicta retinuerunt sibi dicta domina Raimunda de Castronovo et Guilelmo de Castronovo [viri eius] vendicionem predictorum quam nobis fecere [...] etiam vobis quod tradimus vobis omnia instrumenta et racione quas habemus vel habere debemus aliquo modo vel aliquis per nos habet de honoribus supradictis et nullum substrahemus vel celabimus nec retineri vel substrahi ab aliqua faciemus. Et si qua repertu fuerint nichi possint vobis [...] nec nobis predicte sed sint cassa et inutilia quantum ad nos et ea bosi redere teneamur si habere potuemus aliquo modo, mandamus etiam firmant et districte omnibus militibus, baiulis et hominibus et feudotaris predictorum castrorum et honoreum quod decetero [...] in omnibus et per omnia et faciant vobis et successoribus vestris hominia fidelitatem et servicia que facem debent et consuevere et omnis a fidelitate et hominis nostris absolvimus et in vestrum dominium et potestatem eos mitunus. Hanc in quam vendicionem vobis facimus tali modo: quod per dictum castrum de Lazers te-

neatis vos et omnes successores vestri, pro nobis et pro omnibus successoribus nostris, in feudum iuxta formam paccionum que inter nos et vos [...] specialiter in presenti sicut in instrumentis inde confectis plenior continentur. Pretera si quidem castra cum omnibus supradictis in nostro iure et [...] tradimus tuis et dominium et potestatem introducendo et ponendo vos in vacuam et liberam et corporalem omnium predictorum possessionem. Promitimus etiam vobis et successoribus vestris quod predicta omnia singula et universa faciemus vobis bona tenere et habere, et erimus vobis et vestris [legales] auctores et defensores contra omnem hominem et contra quamlibet personam, obligando nos et omnia bona nostri monasterii [...] evincione et omnibus supradictis complendis vobis et omnibus successoribus vestris secundum supradictum formam. Sed nolumus teneri de evincione de vicecomite de Basso, neque de Raimundo de Palacio, neque de Elliarde uxore ipsius, neque de Simone filio ipsorm, neque de Petro de Cervaria [sicuti tamen] contingeret quod a predictis fieret evincione super predictis honoribus vel apud ipsos obtinem non possetis. [Saltun] ad precium XV milia solidos melgorienses bonos quos a vobis numerando recepimus restituendi vobis nos nostrum monasterium et omnia [...] nostri monasterii obligamus. Et vos Bernardus Huguo restituetis nobis dictis XV milibus solidos restituatis nobis castrum de Lazers cum suis pertinenciis quod in presenti vobis tradimus et scilicet honores si quos habeatis de predicta emcione. Predictam autem vendicionem omnium predictorum facimus vobis et vestris precio XXX milium solidos melgorienses bonos, quos conmutamus in magna utilitate nostri monasterii, in quibus renuntiamus ex certa sciencia excepcione peccunie non numerate. Cedimus etiam vobis et vestris omnia iura et acciones reales et personales, competentes et competituras, nobis pro omnibus predictis et singulis contra quaslibet personas et procuratorem in rem vestram inde vos constituimus. Renuntiamus sciente et consulte certificate etiam de iure nostro super predictis omnibus, omni iuri divino et humano, canonico vel civili et consuetudinario, et omne sollempnitati et beneficio restitucionis, et integrum et specialiter illi iuri quod subvenit deceptis ultra dimidiam iusti precii et [generalia] quolibet alii auxilio et beneficio. Et ad mairorem firmitatem [...] predictos Raimundus, Dei gratia, abbas Sancti Iohannis Rivipollen et totus conventus nostri monasterii, facimus et iurarimus Bernardo de Vico, priore monasterii nostri, super animas nostras et omnium fratrum nostrorum, de expresso

et speciali mandato ipsorum omnium et singulorum, quod predictas vendiciones et contractus fideliter servabimus et complebimus, et nunquam revocabimus et nec contraveniemus, per nos vel per aliqua persona occulte vel manifeste, obligando vobis et omnibus successoribus vestris omnia bona nostri monasterii ubicumque sint pro omnibus predictis complendas. Et ego dictus Bernardus de Vico, prior, de speciali mandato predicti domini Raimundi abbatis et tocius conventus et omnium fratrum eiusdem monasterii, tactis sacro sanctis IIII Dei evangeliis, iuro super animas omnium predictorum quod omnes predicte vendiciones et contractus a iamdicto abbate et conventus Sancti Iohannis et eorum successoribus fidelite servabuntur et complebuntur, et nunquam contraveniet vel revocabunt, per se vel per aliqua personam, occulte vel manifeste, aliqua racione vel causa. Et est sciendum quod dictum castrum de Malanno et quedam feuda in terminis ipsius castri [...] debetis vos et vestris successores tenere pro vicecomite de Basso.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Xristi M CC XXX IIII.

Ego Raimundi*, Dei gratia, Sancti Iohannis abbas, subscribo, salvo iure ecclesie Sancti Iohannis. Sig+num B.* de Odena. Sig+num Raimundi*, sacriste. Sig+num Bernardi, prioris. Guilelmus*, camerarii sig+num. Olivarius*, prioris Sancti Nicholaii sig+num. Sig+num Ramun* Gauhadi. Sig+num Richardi*. Sig+num Raimundi* de Teieto. Sig+num B.* de Baccho. Raimundi* de Miraliis, precentor, subscribo. Qui omnes predicta et singula laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+++++++na Raimundi de Albuciano, archidiachoni Gerundensi. Berengarii de Albuciano. Bernardi Daox. Berengarii de Clusa. Raimundi de Bacco. Raimundi de Villa Scetrud et Arnalli Ross, testium.

Petrus presbiter de Luparia scripsit hec vice Berengarii [de Casellis, levite, publici scriptoris] Sancti Iohannis, et [hoc signum *(senyal)* fecit].

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

FUNDACIÓ NOGUERA

278

1234, juliol, 24

Convinença i jurament de fidelitat. *Bernat Hug de Serrallonga promet a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan*

de les Abadesses, que d'aleshores en endavant li serà fidel per totes les propietats que posseeix i també pel castell de Llaers, que Bernat té en feu pel monestir, de la mateixa manera que feia Guillem de Creixell als antecessors de l'abat; per aquest feu presta el corresponent homenatge a l'abat esmentat.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 602.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 602 dupl. Còpia de l'any 1239.
C. Canalars I, f. 98, núm. 36 (sac 13).
111 × 238 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est convenientia quam facit Bernardus Huguo de Serralongua, per se et heredes et successores suos, domino suo Raimundo de Empali, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipollen et successoribus suis. Ego Bernardus Huguo de Serralonga promitto vobis domino meo Raimundo, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipollen, quod ab hac die in antea ero fidelis vobis et successoribus vestris et ecclesie Sancti Iohannis, de corpore vestro et membris, et vita, et de omni honore quam habeatis, vel in antea adquisieritis consilio meo, et de castro de Lazers, quod teneo pro vobis in feudum potestatem dabo vobis iratus et paccatus infra X dies postquam a vobis vel nunctio vestro fuero requisitus, et inde meo non celabo nec meo celari et procurabo. Et sic atendam vobis per dictum et hoc sacro santa Dei evangelia meis propriis manibus corporaliter tacta. Et propter dictum castrum et alia feuda, que debeo tenere pro vobis sicut olim Guilelmus de Crexello tenuit pro antecessoribus vestris, facio vobis homagium in presenti. Promitimus etiam vobis et successoribus vestris, per nos et per omnes sucessores nostros, quod has presentes convenciones semper renovabimus in persona successorum nostrorum et abbatum qui post vos in vestro monssterio fuerint instituti. Et ego dictus Raimundus abbas, per me et per omnes successores meos, promitto vobis Beranrdo Huguoni predicto et successoribus vestris quod semper erimus vobis fideles domini in universis.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Xristi M CC XXX IIII.

Sig+num Bernardi Huguonis predicti, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+++++na Bernardi Daox. Berengarii de Albuciano. Raimundi de Bacco. Raimundi de Vilascetrude et Arnalli Ross, testium.

Petrus presbiter de Luparia scripsit hec vice Berengarii de Casellis, levite publici scriptoris Sancti Iohannis, et hoc signum *(senyal)* fecit.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

279

1234, juliol, 24

Promesa. *Bernat Hug de Serrallonga promet a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que no emprendrà cap acció legal contra ell si Guillem i Raimunda, vescomtes de Castellnou, venguessin algunes de les possessions incloses en els termes dels castells de Milany i Llaers.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 603.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 602 dupl. Còpia de l'any 1239.
85 × 245 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus Huguo de Serralonga, per nos et omnes successores nostros et heredes, promitimus, per firmam et sollempnem stipuacionem, vobis domino Raimundi, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipollen et omni conventui eiusdem monasterii et omnibus successoribus vestris, quos is sorte Guilelmus de Castronovo et domina Raimunda uxor eius vel alter eorum vel aliquis pro ipsis, vel mandato eorum et voluntate vendedere seu alienarvere quolibet modo, cum cartis vel sine cartis, aliquid de honoribus vel possessionibuss quos vel quas Guilelmus de Crexello quondam habebat in terminis castri de Malanno et de Lezers, sive in adiacenciis illorum castrorum usque ad illam diem et horam qua vobis vendidere et alienavere honores predictos pro ut continetur in instrumento inde confecto, permaneam Petri de Luparia, vice Petri Calm, publici tabellacionis Arulen, quod inde non possimus per nos vel per interpositas personas, nos vel successores nostros convenire de evincione vel interese, nec inde nos vel nostros aliquo iure vel racione teneamini defendere in placito vel extra placite, nec in iudicio vel extra ius, sed quantum ad superius dicta absolvimus vos et successores vestros, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, ab omni demanda et peticione quam inde vobis vel successoribus vestris movere vel interpretare ullo tempore possemus.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Xristi M CC XXX IIII.

Sig+num Bernardi Hugonis predicti, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+++++na Bernardi Daox. Berengarii de

Albuciano. Raimundi de Bacco. Raimundi de Vila Scetrude et Arnalli Ross, testium.

Petrus presbiter de Luparia scripsit hec vice Berengarii de Casellis levite, publici scriptoris Sancti Iohannis, et hoc signum *(senyal)* fecit.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

280

1234, juliol, 24

Promesa. *Bernat Hug de Serrallonga promet a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que vetllarà perquè els homes que són del monestir no emprenguin accions contra el cenobi i que observarà i renovarà els pactes que van fer Udalard, vescomte de Besalú, i Ramon Ponç de Milany amb el monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 604.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 602 dupl. Còpia de l'any 1239.
71 × 248 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus Huguo de Serralonga, per nos et per omnes successores nostros, promitimus vobis domino Raimundo, Dei gratia Sancti Iohannis Rivipullensi, quod homines vestros et monasterii vestri non recipiemus contra vos vel prohibicionem vestram sub guarda manutenencia ducatu sive guidatico nostro, et homines monasterii vestri non [recipiem] ubicumque et undecumque sint non questabimus nec indebite ad gravabimus. Promitimus etiam observare vobis et omnibus successoribus vestris, per nos et per omnes successores nostros, illas convenientias que olim facte fuerint inter Walardum et Raimundum Pontium et abbatem et monasterium Sancti Iohannis predicti, legaliter et bona fide qua vobis tenemur. Item promitimus vobis et omnibus successoribus vestris, per nos et per omnes successores nostros, quod his presentes convenciones semper renovabimus in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos successive in vestro monasterio fuerint instituti.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Xristi M CC XXX IIII.

Sig+num Bernardi Hugonis predicti, qui hoc laud(o)amus et firmo et testes firmare rogo. Sig+++++na Bernardi Daox. Berengarii

de Albuciano. Raimundi de Bacco. Raimundi de Vila Scetrude et Arnalli Ross, testium.

Petrus presbiter de Luparia scripsit hec vice Berengarii de Casellis, publici scriptoris Sancti Iohannis, cum dampnamento in secunda linea et VI, et hoc signum *(senyal)* fecit.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

281

1234, juliol, 24

Àpoca. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix haver rebut de Bernat Hug de Serrallonga 7.600 sous melgoresos per la venda del castell de Llaers.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 605.
88 × 218 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus Dei gratia abbas Sancti Iohannis Rivipullen, per nos et per omnes successores nostros et per totam ecclesiam et capitulum ecclesie nostre, confitemur et recognoscimus nos habuisse et manualiter in solidum recepisse a vobis, Bernardo Huguone de Serralongua VII milia et DC solidos melgorienses bonos racione, illius vendicionis castri de Lazers quam vobis fecimus, de quibus omnibus a vobis per bene paccatos nos tenemus. Renunciando excepcioni peccunie non numerate. Quam totam peccuniam in nostram maximam et evidentem utilitatem esse versam et redictam confitemur, scilicet, in debitis per solvendis quem a nobis debebantur unde vos et vestros presentes et futuros, quantum ad dictos VII milia et DC solidos pertinet liberos facimus et solutos, sicut melius et utilius dici vel intelligi potest, ad vestram utilitatem. Set est sciendum quod dictis DC solidos persolvetis Arnallo Carles de Perpiniano pro nobis, cui eos debemus et facietis inde ab ipso Arnallo nos apellare liberos et solutes ex ipsis DC solidos.

Actum est hoc III idus augusti, anno Xristi M CC XXX IIII.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Guilelmus* camerarius sig+num, qui hoc laudamus et firmarmus et testes firmare rogamus. Sig+++++na Petri de Perella. Ebrardi Regis. Barbastri. Petri Fabri mancipii, et Petri Lobaton, testium.

Petrus presbiter de Luparia publicus scriptor scripsit hec et hoc signum *(senyal)* fecit.

282

1234, setembre, 24

Venda. *Ramon Hospital de Tregurà i la seva esposa Maria venen a Besalú de [Mulleres] de Camprodon un clos anomenat de Font que limita amb el camí públic, la terra d'Ermessenda Bolòs, la seva casa i amb l'esmentat clos de Font pel preu de 30 sous de Barcelona; per aquesta venda ha de pagar-los un cens anual consistent en 1 òbol de Barcelona, pagador per la festa de Sant Miquel de setembre.*

A. AMSJA.
190 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cuncti. Quod ego Raimundi de Hospitali de Tregurano et uxor mea Maria, nos in simile, per nos et per omnis nostris qui sunt vel erunt, assensu et voluntate domini Guilelmi de Odena prepositi de Tregurana [*sic*], vendimus et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, gratia et ex certa sciencia corporaliter, tradimus tibi Bisilluno de Molledario de Campo Rotundo et tuis et cui vendere vel alineari volueris imperpetuum, salvo iure domus Sancti Iohannis, closum nostrum de Fonte totum integre, sicut terminatur superius in via publica et inferius in terra Ermessendia Bolosse, et de alia parte in domo eiusdem et Bolosse, et de alia parte in ipso Fonte. Quod siquidem closum sic affrontatum, cum intratibus et exitibus et cum omnibus arboribus ibidem natis et [nafac(e)ris] sive plantatis et plantateris, et omnibus in se habeantibus et cum omnibus melioramentis factis et de cetero faciendis ad omnis tuas tuorumque voluntates omni tempore faciendas, prout melius et utilius dici vel intelligi potest, vendimus tibi et tuis semper pro XXX solidos Barchinone, quibus est nobis a te in integrum satisfactum unde sciente et consulte. Renunciamus omni exceptioni doli et metus et accione in factum et restitucioni, et integrum et omni alii cuilibet iure per quod nos vel nostros contingerit in futurum huic vendicione [...] ire posse. Instituente nos et heredes nostros inde tibi et tuis de legitima evincione omni tempore teneri. Et inde vobis dabis tu et tuis nobis et nostris semper censum anuatim in festo sancti Michaele september unum obolum Barchinona.

Actum est hoc VIII kalendas octoberi, anno Xristi M CC XXX quarto.

Sig+num Raimundi de Hospitali. Sig+num Maria uxoris eius, quod hoc firmamus et laudamus et dominis atque testes firmare rogamus. Sig+num Guilelmi* prespositi de Tregurano. Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Arnalli* baiuli de Tregurano, qui hoc laudo inde habito iure meo. Sig+num Guillelmi de Tregurano. Sig+num Poncii Anglesie. Sig+num Guilelmi de Arule.

Sig*(senyal)*num Guilelmi de Fornellis qui hoc scripsit.

[Dalmacii levita et] publicus scriptor Sancti Petri Campi Rotundi sub*(senyal)*scribo.

283

1234, octubre, 15

Venda. *Joan Solomó i la seva filla Ermessenda venen a Pere Tolosa i a la seva esposa Guillema, pel preu de 30 sous de Barcelona, una parcel·la de terra situada al morral de Guardiola, la qual li devien a Guillema en concepte de dot. Per aquesta terra han de fer-los un cens anual consistent en 2 diners de Barcelona, pagadors per Tots Sants, a més del que correspon pels drets que hi tenen els monestirs de Sant Joan de les Abadesses i el priorat de Santa Maria de Finestres [Sant Aniol de Finestres, Garrotxa]*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1461.

364 × 441 mm. El pergamí conté la transcripció de cinc documents (núm. 283, 284 i 314; la resta no corresponen a aquest diplomatari). Bon estat de conservació, malgrat els dos forats que dificulten la lectura dels números 284 i 314.

Notum sit cunctis quod ego Iohannes Salomonis et filia mea Ermessendis, per nos et nostros, donamus tibi Petro Tholose et Guillelme uxori tue et vestris perpetuo, quandam peciam terre in morrali de Guardiola, quam terram damus vobis per triginta solidos Barchinonum monete de duplo quos vobis debemus per dote quam promitimus tibi Guilelme predicte. Que affrontat ab oriente et circio in honore B. Catelli, a meridie in camino, ab occiduo in honore Berengarii de na Iacme. Sicut de his quatuor affrontacionibus dicta terra includitur sit vobis et vestris damus, cum exitibus

et ingressibus et pertinenciis et tenedonibus, et cum omnibus in se habentibus sibique qualicumque modo pertinentibus, ad omnem vestram vestrorumque voluntatem perpetuo faciendam, salvo iure Sante Marie de FFenestris [*sic*] et salvo iure Sancti Iohannis. Quam terram promittimus vobis et vestris semper facere, habere et tenere in pace contra cunctam personam, obligantes inde vobis et vestris nos et omnia bona nostra ubique. Dabitis inde nobis et nostri perpetuo annuatim pro censu in festo Omnium Sanctorum duos denarios Barchinonum, monete curribilis.

Actum est hoc idus octobris anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo quarto.

Sig+num Iohannis Salamon. Sig+num Ermessendis filie eius, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Guilelmi Catelli baiuli, qui hoc laudo. Petri prior Sancte Marie de FFenestris [*sic*], qui hoc laudamus et dabis inde mediam cussuram de garbis et salvo iure nostro in omnibus et per omnia. Sig+num B. de Fexa. Sig+num. Petri de Guinabrosa. Sig+num A. Goltred, testium.

(Senyal) Bertrandi de Biania, gerentis vicem Berengarii levita, publici scriptoris Sancti Iohannis qui hoc scripsit.

284

1234, octubre, 15

Donació. *Joan Solomó i la seva filla Ermessenda donen a Pere Tolosa i a la seva esposa Guillema una parcel·la de terra situada al morral de Guardiola, en concepte de dot i herència de Guillema. Per aquesta terra han de pagar un cens [a l'església de Santa Maria de Finestres, Sant Aniol de Finestres, Garrotxa] consistent en la meitat del dret de cussura i el que correspon pel dret que hi té el monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1461.

364 × 441 mm. El pergamí conté la transcripció de cinc documents (núm. 283, 284 i 314; la resta no corresponen a aquest diplomatari). Bon estat de conservació, malgrat els dos forats que dificulten la lectura dels números 284 i 314.

Notum sit cunctis. Quod ego Iohannes Salomonis et filia mea Ermessendis, per nos et nostros, donamus tibi Petro Tholose et Guillerme uxori tue et vestres in perpetuum, unam peciam terre in morralli de Guardiola, que affrontat ab orientem et circio in

honore B. Catelli, a meridie in camino, ab occiduo in honore Berengarii de na Jacma. Sicut de his quatuor affrontacionibus dicta terra includitur sit vobis et vestris damus per dote et hereditate tui Guillelme, cum exitibus, et ingressibus, et pertinenciis, et tenedonibus et cum omnibus in se habentibus sibique qualicumque modo pertinentibus, ad omnem vestram vestrorumque voluntatem, ibi et inde perpetuo faciendam, sine retentu nostro et nostrorumque, salvo iure domini, cui dabitis annuatim mediam cusuram et salvo iure Sancti Iohannis; et convenimus vobis et vestris semper facere, habere et tenere in pace contra cunctam personam, obligantes inde vobis [omnia bona nostra ---.

Actum] est hoc idus octobris anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo quarto.

Sig+num Iohannis Salamon. Sig+num Ermessendis filie eius [qui hoc firmamus et laudamus]. Sig+num B. de Fexa. Sig+num Petri de Ginabrosa. Sig+num A. Goltred, testium.

(Senyal) Bertrandi de Biania, gerentis vicem Berengarii levita, publici scriptoris [Sancti Iohannis qui hoc scripsit.]

Berengarii levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

285

1234, novembre, 21

Àpoca. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix haver rebut de Bernat Hug de Serrallonga la quantitat de 3.000 sous melgoresos en concepte de la venda dels castells de Milany i Llaers.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 616.
66 × 208 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia abbas Sancti Iohannis de Rivipollo, per nos et successores nostros, confitemus et recognoscimus vobis domino Bernardo Ugoni de Serralonga et vestris, quod per soluistis nobis tredecim milia solidorum bonorum malgorienses, quos debetis nobis racione empcioni castrorum de Melan et de Lezers, qua tredecim milia solidorum recepimus propriis manibus nostris et [versa est] confitemur et recognoscimus in utilitatem ecclesie nostre unde renunciamus excepcioni non numerate peccunie; et clamamus vos et vestros qui [serimunes] et omnia

bona nostra mobilia et inmobilia vobis et vestris super iamdictis tredecim milia solidorum perpetuum silencium imponentis.

Actum est hoc XI kalendas december, anno Xristi M CC XXX quarto.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Guilelmi* kamerarii sig+num Sig+num B.* de Odena. Sig+num Valespirani, baiuli de Rochabertino. Sig+num Arnaldi Ros de Sancto Iohanne. Sig+num Bernardi de Duobus Rivas. Sig+num Guilelmi de [...]. Sig+num Guilelmi de [...], testium.

Sig*(senyal)*num Guilelmi de Fornellis, qui hoc scripsit.

[Petrus] levita, publico [...] sub*(senyal)*s(cri)bo.

286

1235, febrer, 22

Venda. *Bernat de Vinya i la seva mare Berenguera venen a Berenguer de Caramelles i a la seva esposa Raimunda, pel preu de 60 sous de Barcelona, una artiga anomenada Artiga Vella, situada a les artigues de Sant Joan; a més d'abonar-los la tasca i la meitat del dret de cussura del blat, han de pagar-los un cens anual consistent en 1 diner corrent de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 629.
B. Canalars I, f. 34, núm. 113 (sac 5).
Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Bernardus de Vinea et mater mea Berengaria, nos in simile, per nos et per omnes nostros presentes et futuros, non inducti vi, vel dolo aut suggestione alicuius inpussi, neque in aliquo circumventi, set nostra libera et mera voluntate et pro magna nostra utilitate, et cum hac presenti carta inperpetuum firmitur valitura ac profutura vendimus, et cum plena et integra possessione iuris et facti hodie et de inceps pro firma vendicione irrevocabilitur, tradimus tibi Berengario de Charameles et Raimunde uxori tue omnique vestre proieniei et posteritati in perpetuum uni post alium, unam nostra artigam que vocatur Artiga Vetula quam habemus in artiguis Sancti Iohannis, pro LX solidos monete Barchinone de duplo, quos a vobis numerando recepisse facemur ad nostrum comodum omni exceptionis non numerate peccunie. Renunciando et dabitis inde nobis et nostris tascham et mediam cussuram bladi, et annuatim pro censum unum denarium

monete Barchinone curribilis; predicta vero artigam vobis et vestris inperpetuum vendimus, cum ingressibus et egressibus et affrontacionibus et cum suis undique pertinenciis et iuribus, et arboribus cuiusque generits sint, et cum omni melioramento quod ibi facere potueritis, salvo iure nostro et nostrorum inperpetuum; et possitis predictam artigam habere et tenere et perhennitur possidere ad vestras vestrorumque voluntates inperpetuum faciendas, et liceat vobis ipsa artigam dare, vendere, inpignorare aut alienari, et quicquid inde volueritis facere; et si plus hec dicta vendicion valet vel valebit decetero notato precio, totum illud plus valere pro nostro dono et dicto precio habeatis; nos vero et nostri promitimus in nostra bona fide facere semper firma et legalem guarentiam vobis et vestris de dicta vendicione absque omni vestra missione contra omnes personas. Renunciando super his predictis et singulis omni legi et racione, iuri scripto et non scripto, introducto vel introducturo huic vendicioni ressistenti, et eciam illi legi que dici quod si venditores decepti fuerint ultra dimidium isuti precii possint iustum precium rei petere vel vendicionem revocare, et nunquam hec nostra vendicio possit rescindi vel revocari aliqua racione vel occasione sponsalicii mei predicte Berengarie de Vinea, vel qualibet alia exceptione, speciali vel generali, cuiuslibet iuris legis et terre consuetudinis quibus scienter renunciamus. Affrontat ab oriente in terra Perpiniani de Bosc, a meridie in terra Xristiane de Opitali, ab occidente in terra Narbone de Podio Rotundo, a circio in nostro honore.

Actum est hoc VIII kalendas marcii, anno ab incarnacione Domini M CC XXX IIII.

Sig+num predicti Bernardi de Vinea. Sig+num Berengarie de Vinea, matris eius, nos qui hoc laudamus et firmamus et testes firmare rogamus. Sig+num Iohannis de Cheros. Sig+num Raimundi de Santigosa. Sig+num Guilelmi. Sig+num Arnalli Ferrarii. Sig+num Arnalli de Vilalonga.

Bernardus subdiachonus, rogatus qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

287

1235, abril, 24

Definició. *Ramona i Guillem, vescomtes de Castellnou, juntament amb els seus fills, deslliuren a Ramon de la Bisbal, abat del*

monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'atendre les peticions o demandes que, especificades en el document de venda dels castells de Milany i Llaers [vg. doc. núm. 275], els podien fer el priorat de Sant Nicolau, les possessions de Prunet al Vallespir i altres propietats.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 639.
B. Canalars I, f. 115, núm. 214 (sac 13).
125 × 168 mm. Bon estat de conservació.

In Dei nomine. Notum sit cuntis. Quod ego domina Raimunda vice comittissa de Castro Novo, et ego Guilelmus de Castro Novo vir eius, et ego Iaubertus, et ego Saurina, et ego Dalmacius, et ego Guilelmus infantes eorum, nos omnes in simile, per nos et per omnes nostros non vi compulsi, neque dolo inducti, set bona fide et sive omni enganno, cum hac carta valitura inter vivos, solvimus et deffinimus atque penitus de relinquimus vobis, domino Raimundo, Dei gratia abbati Sancti Iohanni et toti conventui vestro et omnibus successoribus vestris quicquid peteramus, petere vel demandare a vobis, vel a vestris, racione promissionis qua nobis feceratis in instrumentis debitorum vendicionis castrorum de Melannio et de Lazers, racioni penes vel gravaminis quibus instrumentis obligaverimus nobis prioratum Sancti Nicholay, et quicquid habeatis apud Prunentum Valesperii et multis alias res vestras. Sicut superius dictum est sic solvimus vobis domino Raimundo abbati Sancti Iohannis et vestro conventui et omnibus successoribus vestris in infiniter, omne vinculu quod nobis fecerians racione predicte vendicionis castrorum predictorum, qua vobis feceramus et solvimus etiam vobis et successoribus vestris, quicquid racione penes vel gravaminis a vobis petere vel requirere poterimus ullo modo; volumus etiam quod omnia instrumenta super permissis vel racione vel occasione permissarum facta sint ipso iure nulla et nunqua valitura.

Actum est hoc VIII kalendas madii, anno Xristi M CC XXX V.

Sig++++++num domine Raimunde et vir eius Guilelmi de Castro Novo et Iahberti et Saurini et Dalmacii et Guilelmi infantes eorum, qui hoc laudamus et firmarmus firmarique rogamus. Sig+++++num Berengarii de Albusano et Guilelmo de [Valle...] et B. Daux et Ermengaudi de Sperazano et A. de Condaleto, testium.

Guilelmus [Tromei] publicus scriptor scripsit rogatus atque russu et sig *(senyal)* feci.

288

1235, octubre, 29

Esponsalici. *Berenguera d'Angelats dóna a Pere, el seu espòs, en concepte d'esponsalici, la meitat de tots els béns que ha rebut de Pere, el seu pare, i Ferrera, la seva germana, i li reconeix l'aportació de 200 sous de Barcelona en concepte de dot. Es defineixen també la disponibilitat d'aquests béns i diners en cas que el marit o l'esposa morin, així com dels beneficiaris.*

A. AMSJA.

150 × 190 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod Ego Berengaria Dengelast, assensu et voluntate Petri patris mei et dominorum et amicorum meorum, dono tibi Petro viro meo in sponsalicio, medietatem totius illius doni quod pater meis et soror mea mihi fecere ubique, salvo iure dominorum in omnibus. Tali pacto: ut hoc sponsalicium, ego et tu in simile, teneamus in omni vita nostra; post obitum nostrum revertatur proli ex nobis ambobus procreate, cum tota alia medietate. Et si sorte talem prolem superscitem que ad etatem perfectam veniat non habuerimus et me mori contingerit te superscitem, teneas tu et habeas dictum tuum sponsalicium in omni vita tua, cum uxore et sine uxore; ad tuum obitum revertatur totum propinquiribus meis in pace. Manifestum est enim quod tu addiucis a me CC solidos Barchinone monete de duplo, quos ego et tu insimiler teneamus in omni vita nostra; ad obitum nostrum revertantur proli ex nobis ambobus procreate. Et si sorte talem prolem superscitem que ad etatem perfectam veniat non habuerimus et tenuerimus contra [...me] vivente ad die obitus tui facias tuam voluntatem de dictis denariis de C solidos; et ego teneam in omni vita mea pro meo sponsalicio, cum marito et sine marito, C solidos inde remanent; ad obitum meum revertatur propinquioribus tuis in pace, et si propinquiores tui eos recuperaverint ut dictum est superius, habeant eos per suum firmum pignus in toto dicto tuo sponsalicio et teneant illud tantum et expletent in pace donec redimatur non computando fructus in paga.

Quod est factum III kalendas november, anno Domini M CC XXX quinque.

Sig+num Berengarie Dengelast, qui hoc facio et firmo. Sig+num Petri patris mei. Sig+num Ferrarie sororis mee, nos qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Berengarii de Pino. Sig+num

Berengarii de Guaellis. Sig+num Petri de Conamines, huius rei testium. Sig+num Ferrarii de Cumbis, Sancti Iohanis baiuli. Guilelmi* camerari sig+num, qui hoc laudo salvo directo nostro in ominibus et per omnia. Sig+num Berengarius* presbiter Sancti Quirici in cuius posse Raimundi de Cumbis baiulus firmavit.

Guillelmus* de Pausa, clericus Sancti Petri de Sora, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

289

1236, juliol, 8

Donació. *Arnau de Roca reconeix que disposa del dret d'empenyorament de la propietat de Quer, situat a la parròquia de Sant Miquel d'Avellanacorba [Sant Miquel de la Torre, la Vall de Bianya], la qual fou venuda per Guillem de Quer, difunt, a Guillem de Juvinyà i la seva esposa Urraca. Seguidament, Arnau lliura una tercera part d'aquest dret a Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i reté mentre visqui les altres dues parts, les quals, quan mori, s'assignaran al monestir esmentat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 470).
180 × 90 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnallus de Rocha, [recognosco] mihi tenuisse iure pignoris honorem illum quem Guilelmus de Cher, olim defuncti, emit a Guilemo de Iuviniano et uxore eam Urracha, in parrochia Sancti Michaele de Avellana Curva, in Valle de Bacho. Id circo, volens per videre saluti anime mee, venio inde ad firmam composicionem cum domino Raimundo sacrista ecclesie Sancti Iohannis. Ita quod solvo incontinenti, de ipso pignore, terciam partem ipsi sacriste et ecclesie Sancti Iohanis cui ipse Guilelmi de Cher, condam in suo testamento dimisit illud honorem, et retineo mihi de vita mea duas partes illius honoris, et post obitum revertatur totam ecclesie antedicte sine contradimento. Et nos Raimundo sacrista, per nos et ecclesiam predictam, damus et dimittamus in beneficio personali tibi Arnallo de Rocha dum vixeris dictas duas partes honoris et quod recognoscimus a te inde servitium et amorem recepisse. Si sorte duum ipsum honorem tenuisti iure pignis obligatum aliquid in extorsisti ultra fortem totum per nos et ecclesiam predictam tibi et tuis, diffinimus nec inde decetero possimus te vel tuos convenire auxilio vel beneficio Sancte Ecclesie vel alio modo. Et promitimus tibi, de

omni vita tua, dictas duas partes facere bene et tenere in pace. Et si quis ibi aliquid tibi retingerit vel forifecerit culpa nostri et ecclesie Sancti Iohannis, promitimus tibi restituere infra X dies postquam a te vel a cetero nuntio tuo requesta fuerimus obligantes omnia bona nostra ubicumque. Et nos Rivipulli de Devesa, et Guilemi Poncii de Comella, et Iohannis de Comella, nos tres in similer, per nos et nostris, promitimus tibi Arnallo de Rocha et tuis quod si quis in dicto honore que tibi retines de omni vita tua, aliquid tibi retingerit vel forifecerit culpa ecclesie Sancti Iohannis quod restituamus tibi infra dicte decem dies postquam a te vel a cetero nuntio tuo requisiti fuerimus ad quod faciende, obligamus quilibet nostrum in solide nos et omnia bona nostra mobilia et inmobilia ubique.

Actum est hoc VIII idus iulii, anno Domini M CC XXX sexto.

Sig+num Arnalli de Rocha, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Rivipulli de Devesa. Sig+num Guilelmi Poncii. Sig+num Iohannis cognati eius, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num R de Garsera. Sig+num Guilelmi capellani Sancti Michaele de Avellana Curva. Sig+num Petri [...].

Bertrandus de Biania, notario domini abbatis Sancti Iohannis, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

290

1236, juliol, 24

Àpoca. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix que ha rebut de Bernat Hug de Serrallonga 15.000 sous melgoresos en concepte de la venda dels castells de Milany i Llaers.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 680.
53 × 250 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas et conventus eiusdem, per nos et successores nostros, recognoscimus et confitemus bene esse paccatos et contentos a vobis, nobili viro Bernardo Hugo de Serra Longa et vestris omnibus presentibus et futuris, de omnibus illis quindecim milibus solidos melgorenses quod nobis promisistis de illa vendicione quam nobis et nostris condam fecimus de castro de Melan et de

Lezers, pro ut continetur in instrumento inde confecto a nobis plenius firmitato et corroborato. Quos si quidem XV mille soldios melgorenses confitemur recepisse, misisse et expendisse ac utilitate conventuisse in comodum nostrum et ecclesie nostre, excepcioni non numerate peccunie penit et renunciantes. Ita quod decetero vos vel vestros, per nos vel per interpositas personas, vel quolibet alio modo occulte vel manifestes, de predicta peccunia nunquam conveniamus vel conveniari, faciamus iure aliquo vel racione inmo cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, sitis liberi et absoluti ex parte nostra et omnium successorum nostrorum in perpetuum, sine retentu pro ut melius et sanus dici vel intelligi potes, ad vestrum vestrorumque comodum et sanum intellectum. Renunciantes omni iuri canonico ac legi, comuni et singulari, publico et privato, scripto et non scripto sive consuetudinario et generaler, omni iuri tam promulgato quam promulgando. Et si quid instrumentum tam de cetero dicte peccunie [per...] penes, nos vel nostris, vel quolibet alios extraneos vel privatos inveniretur, nullum habet valorem sed penitus sit cassum inutile, et mane nobis et nostris successoribus perpetuum silentium imponentes.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Domini M CC XXX sexto.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Bernardi* prioris. Olivarius* sig+num. Guilelmi* camerarii sig+num. Sig+num B.* de Illerda. Sig+num Bernardi* de Sancto Stephano. Sig+num Guilelmi* de Odena. Ego Raimundi* de Rivipollis subscribo. Sig+num Raimundi* de [Ocleto]. Sig+num B. de Bacco. Sig+num Petri de Fornelle. Sig+num Gener. Sig+num Berengarii [de Monells]. Sig+num Petri de Manso. Sig+num B. [Marchi], testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, qui hoc scripsit mandato Berengarii levita, publici scriptoris Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

FUNDACIÓ NOGUERA

291

1236, desembre, 29

Nomenament. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, nomena vitalíciament Pere de Sella batlle de*

les propietats del monestir situades a la parròquia de Sant Bartomeu de Llaers. S'especifiquen els censos que pel monestir el batlle ha de recollir i liquidar, que són en total dues-centes setanta mitgeres de les collites (ordi, civada, blat i blat candial), comptades segons la nova mesura establerta pel cellerer, de les quals dues-centes es destinen al monestir i setanta al pitancer; ha de complir amb el dret d'alberga de l'abat, a més de donar-li 10 sous de quèstia. De cada defunció, el nou batlle ha de cobrar 6 sous pel pitancer, 2 pel camarer i 3 pel prepòsit. Per aquest càrrec, se li assignen totes les tasques, les dècimes i els drets de collita del vi de tots els masos del terme, però de tota la resta d'usos ha de ser fidel recaptador del monestir. Finalment, presta homenatge de fidelitat a l'abat per aquest càrrec.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 684; còpia de l'any 1256.
201 × 168 mm. Bon estat de conservació.

Anno Domini M CC L sexto, V kalendas november. Hoc translatum fuit ab originali fideler sumptum cuius tenor talis est. Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia abbas Sancti Iohannis, assensu ac voluntate fratrum nostrorum, comendo omnem honorem nostrum quem habemus in parrochia Sancti Bartholomei de Lezers tibi Petro de Sella, ut fis baiulus omnibus diebus vite tue ad fidelitatem et servicium ecclesie Sancti Iohannis, ut fideliter congreges omnia nostra expleta et iura nostra non minuas vel minus dimitas. Ex quibus honoris expletis persolves nobis annuatim CC migerias annone, ad mensuram novam ferratam nostri cellarii cum uno calco et rasam plane cum rasoria cimenti; de quibus autem CC migeriis persolves nobis et ecclesie nostre XC odei, et LXV cibarie, et XXX frumenti, et XV siliginis; facies etiam albergam abbati et dabis X solidos pro chesta. Item persolves annuatim LXX migerias annone piatario ad mensum predictam; de quibus dabis XXX ordei et X frumenti et XXX civade. Et accipies omnes deffuncciones quas ecclesia nostra ibi habet vel habere debet et solet accipere et pro illas deffunciones dabis VI solidos piatario et II solidos camerario pro sua parte lane et in festo Omnium Sanctorum preposito III solidos pro porcho. Pro quibus CCLXX migeriis et aliis rebus suprascriptis habeas omnes taschas nostrorum mansum, et omnia decima, et omnia alia expleta vini et annone qua ecclesia nostra quoquomodo in predicto honore debet accipere. De omnibus vero placitis et stabilimentis,

censis, castlaniis et intestationibus et exorchiis, sis fidelis nobis et ecclesie nostre, et habeas inde tuum retrodecimum prefatum vero honorem et baiulias, revertantur nobis et ecclesie nostre post tuam mortem, sine omni contradimento tocius persone, quod pro aliqua naturalitate tu nec tuis ipsam querere non possitis. Et ego Petrus de Sella facio vobis hominium et manibus meis propriis, iuro vobis domino Raimundo abbati et omnibus fratribus eiusdem ecclesie quod sim vobis fidelis in dictis et in factis de omnibus que vobis et ecclesie vestre pertinere videntur per Deum et hoc sancta IIII Dei evangelia. Et est sciende quod omnis predicti denarii sunt bone monete. Et pro hac comendacione profitemur habuisse CC solidos monete Bachinone de dupplo, de quibus per bene paccatos nos tenemus.

Actum est hoc IIII kalendas januarii, anno incarnacione Xristi M CC XXX VI.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Bernardi prioris. Sig+num Berengarii de Sancto Stephano, pietarii. Sig+num Olivarius* camerarii. Sig+num Guilelmi de Odena. Guilelmus* calige sig+num. Sig+num Petri de Sella, qui hoc iuro et firmo. Sig+++num Berengarii Vida, et Gueraldi de Ortis, et Berengarii Iacme, testium.

Guilelmus de Insulis hanc cartam scripsit mandato Berengarii levita, publici notarii Sancti Iohannis, et hoc sig*(senyal)*num fecit.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc subscri*(senyal)*bo.

Rivipullus [...otischonis], qui hoc translatum fidelium scripsit, die annoque prefixit.

FUNDACIÓ NOGUERA

292

1238, març, 13

Reconeixement de censos. *[B.] de Planès reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses un mas anomenat de Serra, situat a la parròquia de Sant Marcel de Planès, en el qual hi ha una coromina i una casa; per la coromina paga un cens consistent en la dècima i la tercera part de totes les collites; per la casa no ha de pagar res. Reconeix també que disposa d'una extensa terra (quadra) per la qual paga un cens*

consistent en la dècima, un pernil i 6 diners de quèstia; al batlle li paga amb el dret d'alberga i un pernil.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 719; còpia de l'any 1299.
110 × 175 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego B. de Planeses, recognosco quod teneo per ecclesiam Sancti Iohannis unum mansum qui dicitur de Serra, in parrochia Sancti Marcelli de Planeses, et in tenedonibus ipsius mansi teneo condeminam que se tenet cum domo, et affrontat a parte occidentali in campo de Comela, quam tenet B. de Capite Ville pro nobis, a meridie in [...], a cirtio in campo Cathalane, ab oriente in domibus; de qua condemina recipit ecclesia Sancti Iohannis decimam et tertiam partem tocius expleti cuiuscumque generiis sit, excepto cassalatico in quo nichi accipit. Item teneo de tenedonibus dicti mansi, cadrone qui affrontat ab oriente in terra baiuli de Vediners, a meridie in planela, ab occidente in terra B. Guifre a cirtio in terra B. Odgerii; in qua quadrone recipit decimam, pro quo manso facto unam pernam censualem. Item sex denarios bone monete pro questia. Item facio baiulo albergam cum una perna.

Actum est hoc tertius idus marcii, anno Domini M CC XXX VII.

Sig+num B. de Planeses, qui predicta laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Iohannes de Condemina, clericus, Petrus de Manso, clericus, [Allexande], Petrus Michael et Petrus [Deme...].

Sig*(senyal)*num Arnaldi de Torrente, scriptoris iurati et gerentis vices Raimundi Ianuarii de Rividario, nunc publici notario Sancti Iohannis, [qui] hoc instrumentum, quod Bertrandus de Comellis publicus notarius condam Sancti Iohannis et ville de Regali, posuit inter notas suas [...] et morte preventus non potuis rediggere in publicam formam, scripsit et clausit kalendas december anno Domini M CC XC nono.

FUNDACIÓ NOGUERA

293

1238, setembre, 28

Sentència. *Sentència dictada per Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en la causa mantinguda entre Guillem d'Oliva i el seu fill Pere contra Dolça d'Oliva i Berenguer, el seu espòs, sobre la potestat d'Arnau d'Oliva, germà*

de Guillem i Dolça, de realitzar la donació a Pere de tota la propietat i el mas d'Oliva en temps de núpcies de Dolça —cal suposar sense que hi consti la part legítima que li podria correspondre. Pel que es desprèn, els càrrecs eclesiàstics no estarien obligats a fer constar aquesta particularitat i, per aquesta raó, la discussió se centra a esbrinar si Ermessenda, mare d'Arnau, Guillem i Dolça, quan féu donació de la propietat, sabia que Arnau era sotsdiaca. La sentència és favorable a Guillem i el seu fill Pere.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia en paper, s. d.
C. Canalars I, f. 70, núm. 25 (sac 10).

Sit notum cunctis. Quod quomodo fuit dictus agitata inter Guillermum de Oliva, curatorem datum ad litterem Petro filio suo ex una parte, et Dulciam de Oliva et Berengarium, virum et procuratorem praedicta Dulcia, ex altera. Petebat [manuque] dictus curator adiudicari sibi et filio suo mansum de Oliva, cum terminis suis, et baiulias, et alios omnes honores pertinentes ad mansum de Oliva; eo quod Arnaldus de Oliva, frater suus, iamdicto filio suo praedicta bona titulo donationis inter vivos contulit et instrumento inde confecto continentur, quare memorate donationis obtentu petebat sibi et filio suo adjudicari omnia superius memorata. E contra praedicta, Dulcia et Berengarius vir, eius procurator, respondebat quod donatio illa, quam fecerat praedictus Arnaldus Petro, iamdicto filio Guillermi de Oliva, nullius erat, momenti cum longuis retro temporibus memoratus Arnaldus omnia praedicta bona semel et secundo contulerat titulo donationis inter vivos, et tempore nuptiarum iamdicta Dulcia et ipsam in corporalem possessione induxerat praeterquam in quibusdam rebus, quibus praedictus Arnaldus se retinuerat in vita sua solummodo possidendis, quarecum praedicta donatio facta Petro, filio Guillermi de Oliva, non valuit; eo quod iamdictus Arnaldus primo dederat res iamdictas unde petebant, quod donatio memorata pronuntiaretur invalida, et ipsas ab impetitione praedictorum Guillelmi et Petri de Oliva finaliter absolverentur. Ad quod praedictus Guillermus respondebat quod donatio sua valebat, et donationes memorata nullius erant, momenti eo quod praedictus Arnaldus erat subdiaconus et cum duxerit in uxorum de facto quia de iure non potuit Hiermessendem filiam […] de Lupparia, matrem Dulcia praedicta, cum esset subdiaconus proles ex tali contubernio procreata tanquam spuria seu incestuosa aliquo titulo non potuit praedicto Arnaldo

succedere, cum talis etiam filia non debuit alia [...] genere donatio sibi facta [...] semel [...] secundo debetur [...] iudicari donatione facta ipsi Petro in suo robore duratura. Ad quod, praedita Dulcia et vir eius Berengarius, procurator ipsius, responderunt quod non credebant ipsum Arnaldum eo tempore fuisse subdiaconum, nec credebant quod ipsia Hiermissendis, mater ipsius Dulcia, tempore matrimonii contrahendi, sciret ipsum fore subdiaconum, cumque super hoc fuisset diutius disputatum post testes ab utraque parte productos et depositionem eorundem diligentius intellectus post plenam partium renuntiationem. Nos Raimundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas, habito consilio et assensu Berengarii de Bianya, visis et auditis allegationibus, attestationibus, confessionibus et responsionibus utriunque partis, visis et instrumentis [...] inde producti praedictos Dulciam et Berengarium virum suum, procuratorem ipsius, ad impetitionibus iamdictorum Guillelmi de Oliva et Petri filii sui, quantum ad donationem memoratam, salvo iure eorum in aliis omnibus sententialiter, absolvimus eo quod praedictus Guillelmus et Petrus filius suis defecerunt in probatione quod iamdicta Hiermessendis sciret ipsium Arnaldum esse subdiactonus tempore matrimonii contrahendi, non potuit constare nobis per confessiones Dulcia et Berengarii viri sui, quod ipsa Hiermessendis scivisset memoratum Arnaldum fore subdiaconus, offitio insignitum.

Lata sententia [sexagessimo] quinto kalendas octobris, anno Domini millessimo ducentessimo trigessimo octavo.

Ego Raimundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas [...].

[Bertrandus] de Bianya, publicus scriptor et nottarius domini abbatis Sancti Iohannis qui hoc scripsit.

La còpia en paper obvia alguns mots que no es transcriuen, segurament, a causa del mal estat de l'original, així com totes les subscripcions de l'escatocol.

FUNDACIÓ NOGUERA

294

1238, octubre, 3

Donació. *Huguet, fill d'Arnau de Devesa i Guillema de Font, en mostra d'agraïment per l'ajuda que ha rebut, dóna al seu oncle Berenguer de Soler tots els béns que posseeix fins aleshores, a més d'un hort situat als horts de Guixer, anomenat el Clot, situat per sota el Bellmirall, el qual li havia donat el seu pare.*

A. AMSJA (*olim* núm. 309).
120 × 70 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctus. Quod ego Huguetus, filius condam Arnalli de Devesa et Guilelme de Fonte, uxoris eius, non vi conpulsus vel fraude aliquo inductis, sed bono animo et spontanea voluntate, diffino tibi Berengario de Solerio, avunculo meo et tuis perpetuo omnia et quicquid habuisti, tenuisti sive expendisti, de bonis meis vel ratione mei usque ad hanc diem. Ita quod decetero ego vel aliquis per me, te vel tuos non conveniamus, vel conveniri faciamus, iure aliquo vel rationem inmo sis liber et absolutus ex parte mea et omnium meorum in perpetuum sine retentu. Item dono tibi et tuis perpetuo unum ortum quem habeo in ortis de Guixerio, qui vocatur Clot, quos etiam est subtus Bel Miray, que pater meis condam mihi dimisit ad omnem tuam tuorumque voluntatem perpetuo faciendam. Salvo iurem domini, sine retentu meo et meorum. Quod donum tibi et tuis facero per multis et magnis servitiis qua a te confiteor recepisse.

Actum est hoc V nonas october, anno Domini M CC XXX VIII.

Sig+num Hugueti, quo hoc firmo et laudo. Sig+num Petri de Manso. Sig+num Guilelmi Gafro. Sig+num A. de Arçamala testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, notario domini abbatis Sancti Iohannis, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

295

1238, octubre, 25

Venda. *Bernat Catul de Ges i la seva esposa Bernarda venen a Ripoll de Costa i a la seva esposa Maria, pel preu de 15 sous de Barcelona, una parcel·la de terra al lloc anomenat vora el camí de Ges, sota la creu, que limita a llevant amb el camí que va als molins de Ges, al sud amb la terra del mas de [Casal] i el mas Cunill, a ponent amb els venedors i al nord amb el camí públic.*

A. AMSJA (*olim* núm. 148).
160 × 170 mm. Estat de conservació regular, a causa d'un estrip a la part inferior dreta i a la subscripció afegida a la cloenda l'any 1246, que dificulta la lectura de la resta.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Bernardus Catuli de Gisso et Bernarda uxor mea nos simile, per nos

et nostros presentes sive futuros, consilio et voluntate nostrorum amicorum et tibi assensu et voluntate domini Petrus, Sancte Marie de Finestris priori, vendimus et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, tradimus tibi Rivipullo de Costa uxorique tue Marie et vestris in perpetuum, quandam pecie terre in loco vocitato apud Stratam de Gisso, subtus cruce, sicut affrontat usque oriente in via qua vadit ad molendinos de Gisso, et a meridie in terra mansi de Chesal et mansi Cunil, et occidente cum nos vindetores, a parte vero circi in via publica. Que petie terre dictis affrontacionibus incluse, cum ingressibus et egressibus suis, melioramentis et expletamentis et adempramentis, vendimus vobis et vestris ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas, et sine omni retentu nostri ac nostrorum, quem ibi vel inde in aliquo non facimus nisi annuatim pro censu in festo Omnium Sactorum I denario omnibus nostris vocibus et racionibus, ibi et inde perhenitur extinctis, nos extrahetis hoc omnia de nostro nostrorumque iure, dominio et posse eadem omnia in vestrum et quorumcumque velitis, ius, dominium et posse transfferimus irrevocabiler inducens vos in corporalem possesionem pleno iure tanquam in rem vestram propriam ad habende et tenende et semper libere et quiete possidende. Iste vero occasioni vel dupplici enganni accione vel modis aliis non possimus vel possit aliqua persona nomine nostro contra hanc vendicionem venire. Et promitimmus vobis et vestris salvare dictam vendicionem, et esse inde vobis et vestris legale guarantes, auctores et defensores, et quod faciamus vobis et quoscumque velitis tenere, habere et pacifice possidere supradicta, et teneamus semper vobis et vestris de evincione, et restituamus vobis et vestris si quas missiones vobis vel vestris unquam feceritis in evincendo vel eam eviccionis examinando. Et [serviciis] complende et attendendis, obligamus vobis et vestris nos personaler omnique bona nostra, mobilia et immobilia, sine vestro vestrorumque dampno; pro qua vendicione accipimus a vobis quinquaginta solidos monete de dupplici Barchinonem, et dictus prior suum tercium, quos a vobis numerando confitemur accepisse, renuntiando non numerate peccunie. In super ego Bernarda predicta iuro in Deu et supra sacro sancta IIII Dei [evangelia ---] propria manu tacta, ut hoc totum sicut superius est scriptum, a prima linea usque ad ultima, fide[---] servare nec contra veniam iure, ypoteche vel alio modo.

Actum est hoc salvo iure et dominio S[ancti Iohannis --- Fe]nestris in omnibus VIII kalendas november, anno Domini M CC XXX octavo.

Sig+[num --- Ber]nardi predicti Catuli et Bernarde uxoris mee, qui hoc firmamus et laudamus [--- fir]mare rogamus. (Sig+++num Iohannis Cunili et Guilelmi Archinballi [---]. Sig+++num Petrus prior Sancte Marie de Fenestris, qui laudamus et firmamus, salvo iure Sancte Marie de Fenestris, tam in censu quam et in omnibus aliis *(senyal)*. G+uilelmus* sacrista. Sig+num Bernardi de Caselle, qua manum [...] pro baiuli [..] ista [..] Petri de Noguerio atque [...] pridie idus augusti et anno M CC XL sexto.

Bernardus levita publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

296

1239, febrer, 25

Judici, definició i venda. *Conflicte entre Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Bernat d'Aulina, batlle, d'una banda, i Pere de Coll, la seva esposa Garsenda, el seu fill Joan i la seva esposa Maria, de l'altra, per la propietat de les terres dominicals, les barqueres, els drets, els censos, els usatges, les possessions i tots els béns i drets del mas Coll. Guillem, sabater del monestir, i Joan de Nevà, canonges del monestir esmentat, després d'escoltar i comprovar les al·legacions d'ambdues parts, defineixen amb detall els productes que la família de Pere ha de lliurar i els censos que ha de pagar al monestir santjoaní i al batlle, amb especial indicació del moment de l'any que han de fer-los, en funció de les feines del camp. Per aquesta concessió, Pere de Coll paga 50 sous melgoresos.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 751.
104 × 157 mm. Bon estat de conservació.

Habitis multis ac variis dissensionibus seu contentionibus inter dominum Raimundum, Dei gratia Sancti Iohannis abbatem, et Bernardum de Ollina baiulum ex una parte, et Petrus de Olceia, et Garsendem uxorem eius, et Iohannem filium ipsius Garsendis, et Mariam uxorem eius ex altera, super honoribus terris dominicaturis, barcheriis, iuribus, censibus, usaticis, terremenitis, possessionibus, et quibuslibet alii hic expressis et generale, super omnibus et singulis quo dictus dominus abbas et heredes predicti, vel antecessores eorum, tenerentur facere racione mansi de Olceia usque in hodiernum diem, tam in laboracionibus quam

in decimis et primitiis, quam in taschis, quam in usaticis, quam in censibus, quam in migeriis dominicature, quam in expressis faciendis, quam in omnibus aliis, tam domino abbati et successoribus suis, pertinentibus vel pertinere debentibus, racione mansi et honoris de Olceia, quam heredibus ipsius mansi, presentibus et futuris. Tandem habita plena deliberacione inter ipsos et pro bono pacis venent in manibus et postestate Guilelmi calige et Iohannis de Neva, canonicorum Sancti Iohanis. Unde nos dicti canonici, de voluntate et omni partium assensu, habito prudentum consilio, et visis et auditis ac diligentius intellectis posicionibus, peticionibus, allegacionibus et racionibus hinc inde productis, taliter dicimus et diffinimus inter eos quod predicti heredes mansi de Olceia et sui donent decetero perpetuo et annuatim ecclesie Sancti Iohannis quicquid continentur in hoc presenti instrumento inferius adnotato et ordinato. Videlicet, pernam unam pochi, ad modum pernarum censuale huius vallis, et XVIII denarios monete quaterna pro chestia regali. Preterea levetur annuatim in simile unam migeriam ordei pro locedo de migerio Sancti Iohannis. Item levetur de iure et parte domini abbatis quolibet anno I migeria ordi, et I sester de froment, de quibus dicti heredes provideant laboratoribus dominicature et baiulo tempore vindemandi et ad seminandum migerium et ad triturandam aream. Dicimus etiam quod dicti heredes accipiant et levent annatim de iure et parte Sancti Iohannis pro semine quod opotuerit seminare in ipso dominico sive migerio, V quarterias ordei, et III quaterias fromenti ad mesuram Rivipolli (levata tamem redecimam bailu de semine et missionibus) et si quid superfuit de illo semine dicto migerio seminato quod residuum fuerit, recipiat baiulus pro domino abbate. Dicimus etiam quod de dicto migerio videlicet de blado, quod ibi levabit non fiant espicata, et si fuerint dividantur fideler mediatim inter dominum abbatem et heredes memorates. Sed heredes supradicti habebant, pro ut melius hucusque habere et accipere consuevere, aresims et solatica bladorum, qui aresms fiant racionabiliter et solatica sicuti pala vel rasora ipsa possit levare et de consuetudine huius terre. Preterea de vindemia unde contendebant, dicimus sic quod dictis heredes et sui donent fideliter Sancto Iohannis annuatim de pane et vino dicti migerii medietatem, et decimam et primiciam de vino (et de pane), et tascham de blado taschalis, de quo taschali sint in ipso migerio tres tire tamen que firmite et aparte determinentur. De aliis aut honoribus quos habebant non donent nisi decimam et primiciam tamen levetur et in simile de ipso migero unum cofinum

racemorum pro viniogolia et preterea duos cofinos de parte Santi Iohannis unum, scilicet, per quodam panestre racemorum quod accipere ibi ad opus refetorii, et alium pro expensis faciendis dicto baiulo et laboratoribus tempore seminandi vindemandi et triturandi ut superius est dictum. Dicimus et quod heredes predicti vel sui non metant vindemient sive triturent sine baiulo vel eius [certo] nunctio qui heredes et successores sui teneant condirectam bene et fideliter dictam dominicaturam et alios honores predictos, et laborent ex omnibus suis culturis et secundum suum posse et accipiat ipsi heredi decima fabarum et omnium leguminum que fuerint in ipso migerio ad expensas necessarias laboratorum, et baiuli salvo tamen iure baiuli. Item dent fideliter mediam cussuram de omnibus terris et locis, excepta barchera. Donent etiam annuatim et perpetuo decimam et primiciam tocius nutrimenti quod fecerint, exceptis ovis et caseos, quos sibi retineant ad expensas dictorum laboratorum et baiuli, et donent etiam ecclesie Sanctorum Iohannis et Pauli pro luminaria annuatim de parte sua unam quarteriam ordei (corrent) pro ut antecessores sui et ipsi hucusque dare consuevere, et nichil aliud et dictus dominus abbas vel successores sui nec baiulo nichi aliud decetero possint exigere vel demandare ex debito in dicto manso de Olceia, nec ea que superius continentur inmo dicto domino abbati et successoribus suis, et baiulo super demandis, querimoniis, peticionibus et quibuslibet racionibus iustis vel inustis quos contra dictos heredes proponerent vel proponere possent, usque in hanc diem perpetuum silentium imponamus. Et nos dictos Raimundus abbas, per nos et successores nostros, assensu et voluntate fratrum nostrorum, comprobantes et confirmantes hec omnia supradicta, laudamus et concedimus tibi dicto Petro de Olceia et Garsendi uxori tue et Iohanni filio eius et Marie uxori eius, omnique proyeniei et posteritate vestre inpereptuum, mansum et honorem de Olceia, cum omnibus suis iuribus et propietatibus, et cum dominicatura, et cum omnibus dicto manso et honore pertinentibus longe vel prope, ubique salvis nostris iuribus pro ut nobis et ecclesie Sancti Iohannis superius reservantur et retinetur. Pro qua composicione, laudacione et concessione, confitemur a vobis numerando recepisse L solidos melgorenses, renunciando excepcioni non numerate peccunie. Et nos omnes supradicti Petrus de Olceia et Garsensis uxor mea et Iohannis filius eius et Maria uxor eius, per nos et nostros presentes atque futuros, laudantes et concedentes omnia supradicta et singula, promittimus vobis domino nostro Raimundo

abbati antedicto et successoribus vestris, quod contra predicta nullo tempore veniemus vel venire faciemus, et de omnibus iuribus vestris nobis fideles erimus et legales atendentes, complentes et observantes quicquid superius continetur, bona fide et sine enganno, et sine aliqua diminucione.

Actum est hoc V kalendas marcii, anno Domini M CC XXX VIII.

Ego Raimundi*, Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num B[ernardi]* camerarii. Guilelmi* calige sig+num. Sig+num Petri de Olceia. Sig+num Garsendis uxoris eius. Sig+num Iohannis filii eius. Sig+num Marie uxoris eius, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num B[ernardi] de Ollina, baiuli, qui hoc firmo. Sig+num Raimundi Textoris de Rivopullo. Sig+num A. de Condamina. Sig+num Iohannis Luppi de Olceia, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notarius qui hoc scripsit cum suprascripto in XI linea in loco ubi dici levata tamen redecimam baiuli de semine et missionibus et in XI ubi dici et de pane et in XXII ubi dici corrent die et anno quo supra.

297

1239, agost, 30

Donació. *Ramon Tolosa, amb la seva esposa Maria i la seva germana Beatriu, donen a Guillema i al seu espòs Joan dues parcel·les de terra, una anomenada Serres i l'altra Torrenteres, a canvi només d'un cens anual consistent en un ou.*

A. AMSJA.

160 × 100 mm. La part dreta del document presenta un estat de conservació deficient.

Sit notum cunctis. Quod ego Raimundus Tolosa et uxor mea Maria et soror mea [Beatrice ...] voluntate, per nos et per omnis successores nostris, damus tibi Guilelme amite mee et viro tuo [Iohanne ...] et hereditatis vestra, duas petias terre quarum una vocatur Serres, et affrontat in terra nostra, et in terra [... terre Ripollis de Coma, et in Serratello; et altera vocata Torenteres, et affrontat in terra nostra, et in [... predicta R. ...] de Tilea. Predictas siquidem terras sicut superius affrontantur terminantur includuntur, cum [... regressibus ...] terminis et melioramentis, vitibus et arboribus que ibi sunt et erunt, vobis et vestris et [...dicatis] vestre damus ad habedum tenendum et semper libere ac quiete possidend[um

... et melius] ad comodum et valitatem vestri vestrorumque dici vel intelligi potest, ad omnis vestras vestro[rumque voluntates perpetuo fa]ciendas, salvo iure domini in omnibus, et salvo uno ovo censuli quod nobis et successoribus nostris annuatim omni tempore dabitis. Promitendo per firmam et utile stipulatione quod predictas [...] et vestis et cuicumque volueritis faciamus tenere, habere et possidere in pace omni tempore contra omnes personas, et [de...] evinccionem inperpetuum teneamur et interesse absque omni vestra vestrorumque missione, obligando inde nobis omnia bonam nostra ubicumque sint. Renunciando omni accioni legi iuri divino et humano, tam canonico quam civile.

Actum est hoc III kalendas setember, anno a nativitate Xristi M CC XXX VIIII.

Sig+num Raimundi [Tolosa]. Sig+num Marie uxorius eius. Sig+num Beatricis predicte, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+++num Iacobi de Corones, Arnaldi R. et [G. de ..., testium.]

Notarii signum R[aimundi]* *(senyal)* Teranensis.

[Petrus]* scripsit hoc, vice R[aimundi] de Tenrariis, die [et anno quo *(senyal)* supra]

298

1239, desembre, 10

Reconeixement de drets i jurament de fidelitat. *Simó de Palau, representant del vescomte de Bas, promet a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, respectar i observar totes les convencions, pacificacions i concòrdies fetes entre Udalard, vescomte de Besalú, Ramon Ponç de Milany i l'abat Berenguer Arnau; per aquest reconeixement també li presta homenatge de fidelitat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 781.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 781 dupl. Còpia de l'any 1300.
C. Canalars I, f. 112, núm. 181 (sac 13).
90 × 128 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Symon de Palacio, tenens locum Petri vicecomitis de Basso, promito vobis domino Raimundo Dei gratia abbati Sancti Iohannis et successoribus vestris, quod omnes illas convenciones, pacificaciones et concordaciones que condam fuere facere inter Udalardum vicecomitem et Raimundum Poncii de Melanno et uxorem eius ac filios, et Berengarium

abbatem Sancti Iohannis, predecessorem vestrum, quod attendam complebo ac perfecte in omnibus observabo bona fide et secundum meum posse, pro ut melius et plenius continetur in instrumento confecto per manum Raugerii sacerdotis, laudans etiam aprobans et confirmans omnia et quicquid continetur in eodem instrumento, et facio inde vobis homagium ore et manibus comendatum.

Actum est hoc IIII idus december, anno Domini M CC XXX VIIII.

Sig+num Symonis predicti, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Raimundo de Podio Pardinarum, viccarii de Basso. Sig+num Raimundi de Sancto Genesio. Sig+num A. de Pariete Alto. Sig+num Petri de Armentera. Sig+num A. de Orto, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notario, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

299

1239, desembre, 10

Jurament de fidelitat. *Simó de Palau, fill de Guillem de Palau, representant del vescomte de Bas, jura fidelitat a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel domini dels castells de Llaers i Milany.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 782.
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XII, núm. 780, p. 135-136.
134 × 140 mm. Bon estat de conservació.

De ista ora in antea, ego Symon, filius domini Guilelmi de Palacio, tenens locum Petri vicecomitis de Basso, no dezebrei tibi Raimundo abbati qui es de Sancto Iohanne, nec tolrei, nec ten tolrei tua vita neque tuis membris, neque de tuis membris, que in corpus tuum se tenent nec ego nec homo nec homines femina neque feminas per meum consilium neque per meum ingenium. De ista ora in antea, ego Symon suprascriptus no dezebrei tibi Raimundo abbati suprascripto, nec tolrei, ne ten tolrei tua honore neque de tua honore, neque ipsa abbatia Sancti Iohannis Rivipollentis cum omnibus suis pertinenciis neque ipsum castrum de Lazers cum omnibus suis pertinenciis neque bastire podium calvel neque podium thanavi neque de tuos fevos aut alaudes neque de tuas baiulias quas hodie habes aut in antea adquisieris nec ego nec homo nec homines femina aut feminas qui to tolla o

ten tolla ego Symon suprasictus adiutor ten ferei tibi Raimundo suprascripto sine tuo engan per quantas vices tu men comonras per nomine de istum sacramentum per te ipsum aut per tuos missos vel missum. Et comonir no men de desuedarei neque de ipsos adiutoros vel adiutorium no tenganarei et sine tuo engan los te farei el te farei Et ipsum castri de Malan quando comes de Bisulduno postad en gerra e mo mandara a tu [luirare...] e nol te tolrei nec nol te vedarei per quantas vices com demanara per se aut per suos nunctios poderos [ley] farei sine tuo engan. Sicut superius scriptum est sito tenrei e to atendrei ego Symon suprasciptus tibi Raimundo abbati suprascripto excepto quantum tu mihi absolveris quo gradiente animo sine forcia sic dictus me adiuvet et hoc sancta.

Quod est actum ante altare Sancti Iohannis, coram multos presentes clericos et laycos, IIII idus december, anno Domini M CC XXX VIIII.

Sig+num Symonis predicti, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Raimundo de Podio Pardinarum, viccarii de Basso. Sig+num Raimundi de Sancto Genesio. Sig+num A. de Pariete Alto. Sig+num Petri de Armentera. Sig+num A. de Orto, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notario, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

300

1240, setembre, 3

Venda. *Maria de [Forancó] i el seu espòs Bernat venen a Pere de Pardinella, pel preu de 60 sous de Barcelona, el contingut d'una compra que van fer a Berenguera i Pere de Graner, el qual es troba a la parròquia de Sant Pere de Mogrony.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 374); còpia de l'any 1309.
290 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum ab originali fideler sumptum VI kalendas febroarii, anno a nativitate Xristi M CCC nono, quod originale incipit sic. Sit notum cunctis. Quod ego Maria de Foranchos et vir meus Bernardus, bona ac libera voluntate, per nos et per omnes nostros presentes paritus et futuros, vendimus et cum hoc publico instrumento omni tempore valituro corporaliter, tradimus tibi Petri de Perdinela, et tuis, et cuicumque volueris inperpetuum,

totam illam empcionem quod fecimus de Berengare et Petro de Granario cum instrumento inde confecto, que vobis incontinenti tradimus qua empcio est in parrochia Sancti Petri de Mogroyn; predictam siquidem empcionem, cum exitibus et ingressibus suis terminis, et melioramentis vitibus et arboribus que ibi sunt, et cum omnibus in se habentibus vel habere debentibus, tibi et cui volueris vendimus ad habendum, tenedum et semper libere ac quiete possidendum, pro ut melius et utilius ad comodum et utilitatem tui tuorumque dici vel intelligi potest, ad omnes tuas tuorumque voluntates perpetuo faciendas, salvo iure domini in omnibus, et salva media quartera frumenti censuali, quod nobis omni tempore annuati dabis. Promitto inde tibi et tuis facere in-perpetuum firmam et legalem evinctionem, in iure vel extra ius, qua omnes personas absque omni tua tuorumque missione pro hac autem vendicione accipimus a te LX solidos Barchinone monete de duplo, de quibus sumus bene paccati, renunciando excepcione non numerate pecunie, et doli et beneficio minoris precii, ac illi legi in corrigit decepcionem ultra dimidiam, et omni alii iuris auxilio tam canonico quam civili. Et ego Maria predicta, iuro in Deum et super sacrosanctis quatuor evangelia corporaler per me tacta hoc instrumentum in perempnitur servaturam, et [nulla... inven...] occulte vel manifeste aliquo tempore nec faciat aliqua nomine meo venire.

Actum est hoc III nonas setembris, anno a nativitate Xristi M CC XL.

Sig+num Marie predicta. Sig+num Bernardi viri eius, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Ermesendis de Cherallis. Ego Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Poncii de Pardinela bajuli. Sig+++num Raimundi de Molendino, Petri Raimundi de Villa et Raimundi Dostegalola, testium.

Notarii signum Raimundi *(senyal)* de Tenrarensis.

Petrus scripsit hoc vice Raimundi de Tenrariis, die et anno quod *(senyal)* supra.

Sig+num Petri de Cortacans, scriptoris iurati de Rivipullo, qui vice notario publici infrascripti hoc translatum cum suo originali fideler comprovatum scripsit cum literis rasis et rescriptis in suo signo, ubi dici de Rivipullo, die et anno prefixis.

Eg*(senyal)*o Berengario de Rosete, publicus Rivipulli notario, subscribo et claudo.

301

1241, juliol, 20

Establiment. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Ferrer, fill de Guillem de Cortadés, de Llaers, la farga de Sant Pau de Segúries pel preu de 10 sous melgoresos, amb les condicions següents: que tingui aquesta farga ben proveïda amb les eines necessàries; que tots els homes i dones del districte i parròquia de Segúries puguin utilitzar aquesta farga, tant de dia com de nit, per fer noves eines per al treball o perquè les arreglin; que faci residència contínua a la vila de Segúries; i que vigili que ningú utilitzi cap altra farga, sota pena de 10 sous de Barcelona. A canvi, Ferrer rep de l'abat la facultat d'utilitzar el bosc de Beví per a fer carbó i, si té descendència legítima, podrà establir una nova farga dependent de la seva. Ferrer ha de pagar un cens anual consistent en quatre parells de ferradures per a mules, pagador el dia de Pasqua.*

A. AMSJA (*olim* núm. 472).
B. Canalars I, f. 61, núm. 59 (sac 9).
280 × 130 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et successores nostros, assensu et voluntate fratrem nostrorum, donamus, laudamus atque concedimus, cum hoc publico instrumento omni tempore valituro tibi Ferrario, filio Guilelmi de Cortades de Lazers, omnique proyenici et posteritate tue in perpetuum, fabricam in parrochiam Sancti Pauli de Seguries, et in tota baiulia Petri de Rovira bajuli nostri. Quam fabricam teneas paratam et condirectam ex omnibus necessariis et apparatibus ipsis fabrice pertinentibus intus villam nostram de Seguries, ad quam fabricam per districtum tenenatur venire et operari omnis homines et femine dicte parrochie et baiulie, tam mansi et borde et mansionis quam quilibet alii in dicta parrochia et bajulia in villa et extra comorantes. Et tu et tuis teneamini bono et fideliter eis locedare et facere omnia ferramenta nova et veterea pertinentia culturis et laboracionibus, cum suo ferro et carbone. Et quod tu et tuis semper ibi continuam residentiam faciatis nocte et die, sit quod dicti homines inveniant dictam fabricam paratam nocte et die, ad usus et necessarios memoratos mandantes firment et districte omnibus hominibus supradictis presentibus et futuris, quod nulli alii fabro audeant dare locedum net operari vel facere

dicta ferramenta nisi tecum, occulte vel manifeste; quod si fecerint vel facere persumpserint, incontinenti tenenatur nobis dare pro pena X solidos Barchinone, nec etiam aliquis alius faber in predictis locis sit ausus facere vel operari sive locedare ominibus ibidem comorantius huis modi ferramenta. Preterea damus tibi licentiam quod possis facere carbonem ad opus tui si volueriis in boscho de Bevin. Et si sorte te per mori contigerit sine prole legitima, ipso iure illam fabricam ad nos revertatur sine contradimento, nec aliquis de infantibus et tuis illam fabricam habere possit nisi a te fuerit legittime procreatus. Si vero infans legitimus fuerit a te genitus qui post obitum tuum non sit sufficientes ad facienda opera supradicta, hominibus memoratis tantum et tandui constituat ibi aliquem fabrum supplentem vices suas, et locum in ipsa fabrica donet ipse per se possit vel debeat facere servitium memorantum. Et sic faciemus semper tibi et tuis ipsam facere, habere et tenere in pace contra cuntos. Unde tu et tui dabitis nobis et successoribus nostris perpetuo et annuatim pro censu quatuor paria de ferres mulorum in festo Pasche. Hoc donum tibi facimus tali modo: quod tu et tuis sitis semper habitatores dicte ville nostre de Seguries et ibidem continuam residentiam faciatis ad fidelitatem nostram et ecclesie nostre. Unde confitemur a te recepisse X solidos melgorienses.

Actum est hoc XIII kalendas augusti, anno Domini M CCXL primo.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Olibarius* [prioris preceptoris] sig+num. Sig+num Valespirans. Sig+num Petri de Manso. Sig+num B. de Serrad, sacerdotis, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notarius, qui hoc scripsit.

302

1241, desembre, 2

Venda. *Ramon de Clerà i la seva esposa Beatriu, amb el permís de Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven a Ramon Sabater, pel preu de 100 sous melgoresos, un cens de 10 sous d'aquesta mateixa moneda que reben d'un clos del vilar de Clerà. Per aquesta venda, l'abat rep un terç de l'import.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 862.
B. Canalars I, f. 29, núm. 44 (sac 5).
110 × 320 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis presentibus atque futuris. Quod ego Raimundo de Clerano et uxore mea Beatrix, nos simile, per nos et nostros, consilio et voluntate nostrorum amicorum et cum assensu et voluntate domini Raimundi, Dei gratia Sancti Iohannis abbatis, vendimus, et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, tradimus tibi, Raimundo Zabaterio et cui tu volueris perpetuo, decem solidos bonorum melgorenses censuales; predictos X solidos donamus et assignamus tibi et tuis inperpetuum super ipsum clausum quam habemus et tenemus in villari de Clerano, sicut affrontat in terra Bernardi Martini, et mansi Guifredi, et mansi Gili, et via publica que cognominatur Caliz; pro qua vendicione accipimus a te C solidos bonorum melgorenses et dominus abbas suum tercium, quos a te numerando confitemur accepisse. Renuntiando exceptioni non numerate peccunie et convenimus tibi et tuis quisque nostrum in solide hanc vendicionem semper facere, habere et tenere in pace, et esse defensores et guarantes contra cunctam viventem personam, et semper teneri de omni eviccione et interesse. Obligando ad hoc nos nostrosque heredes et successores, et omnia alia bona nostra mobilia et inmobilia ac semoventia presentia et futura, semper et ubique. In super ego Beatrix predicte iuro in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia, mea propia manu tacta, ut hoc totum sic superius est scripto, a prima linea usque ad ultimam, fideler inperpetuum observare nec contra veniam iure, ypoteche nel alio modo terminus solucionis predictorum decem solidos melgorienses sit annuatim in die presenti Sancte Marie augusti; et si nos predictos potuerimus tibi vel tuis assignare antedictos X solidos in convalenti loco, cum consilio tui vel tuorum possimus facere sine omni contradimento.

Actum est hoc, salvo iure et dominio Sancti Iohannis in omnibus, IIII nonas december, anno Domini M CC XL primo.

Sig+num Raimundi de Clerano, predicti et Beatrix uxoris mee, qui hoc firmamus et laudamus testesque firmare rogamus. Raimundi* de Mirallis, Sancti Iohannis prepositus subscribo. Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Arnaldi de Casellis. Sig+num Petri de Manso Decimarii. Sig+num Raimundi de Devesa, testium.

Berengarius levita, publicus Sancti Iohannis scriptor, qui hoc scripsit die et anno quo su*(senyal)*pra.

303

1242, febrer, 13

Jurament de fidelitat. *Pere de Sagrera, habitant de Sant Martí de Tornedissa* [*Sant Martí del Clot, la Vall de Bianya*]*, confessa ser home propi i sòlid de Bernat, prior del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i en especial de l'ofici de l'almoineria. Li promet fidelitat i no encomanar-se a cap altre home o dona sense la voluntat del prior i, en prova d'això, posa com a garantia les cases que té a la sagrera de l'esmentada església.*

A. AMSJA (*olim* núm. 262).
140 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod Ego Petrus de Sacrerio Sancti Martini de Torneriza, gratis et ex certa sciencia, confiteo et recognosco mihi esse proprium hominem et solidum, cum omni prole mea et de omnibus bonis meis, usque adquisitis et adquirendis, de vobis domino Bernardo, priore Sancti Iohannis, et specialiter de officio elemosine eiudem loci quod vos teneris. Promitens vobis fidelitatem in omnibus observare, nec unqua dabo opera vel consensum quod vos possittis mihi vel bona mea predicta, vel aliquis lucrari, nec eligam unqua alium dominum neque dominam nec subponam me in alio dominio sine vestra propia voluntate, set vos reclamabo per meum domini naturalem. Et hoc omnia predicta et singula promito vobis, sub pena illarum nostrorum domorum quas habeo in sacrario Sancte Martini de Torneriza, qua domus incurrantur vobis ad omnem voluntates vestram si aliquo casu contra hoc premissa venire, in aliquo attemptarem, nec non per Deum et sancta quoatuor evangelia corporaliter iuro omnia ut dicta sunt, attendere et observare nec in aliquo contravenire.

Actum est hoc XIII februarii, anno Xristi M CC XL secundo.

Sig+num Petrus de Sacrario, qui hoc firmo et iuro. Sig+num Raimundi Gramatici. Sig+num Petri Iohannis de Torneriza, testum.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publico scriptor Sancti Petri de Campo Rotundo, qui hoc scripsit.

304

1242, febrer, 25

Resolució capitular. *A causa dels molts deutes que té el monestir de Sant Joan de les Abadesses, en la sessió del capítol del 24*

de gener de 1242 s'acorda augmentar les quèsties i les toltes que es recapten dels homes del monestir i es comissiona els canonges Ramon, sacrista, Ramon de Miralles, prepòsit, Oliver, precentor, i Guillem d'Òdena perquè dictaminin la forma més adient per a dur-ho a terme. En la sessió del capítol del 25 de febrer següent, els quatre comissionats proposen que, excepte tres sacerdos regulars, dos diaques i dos sotsdiaques, tota la resta de la comunitat monàstica —l'abat, el convent, els beneficiats, els clergues i els laics, els forans i els privats— es dediqui, a partir del proper primer de maig i durant la resta de l'any, a recaptar els béns que pertoquen al monestir i que deixin constància escrita dels ingressos i dels creditors. Els comissionats presenten aquesta proposta a l'abat que, al claustre del seu palau, l'aprova.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 877.
425 × 220 mm. Bon estat de conservació.

Pateat universis. Quod nos Raimundus, Dei gratia abbas et universus conventus ecclesie Santi Iohannis, attendentes sollicite debita et gravaminia que ecclesia nostra sustinet racione debitorum, convocato capitulo nostro, acordite et unanimite super debitis solvendis ecclesie nostre ipsi ecclesie et nobis sic constituimus [...]. Anno Domini M CC quadragesimo primo, VIIII kalendas februarii, in capitulo Sancti Iohannis nos Raimundus abbas, Raimundus sacrista, Raimundus prepositus, Olivarius et Guilelmi de Odena canonici, sollempniter promitimus que bona fide, sine fraude et sine enganno, ira, odio, mala voluntate, timore et amore postpositis dictum habentes [per occulis] ordinabimus ecclesiam Sancti Iohannis, quatinus debita omnia quecumque debet ecclesia solvantur de bonis ecclesie chestia et tolta hominum nostrum sublata. Et nos Bernardus prior, B. camerarius, Rivipullus, Iohannes de Neva, Berengarius de Sancto Stephano, A. de Oliva. B. de Monelle, R. de Tayaleto, A. de Olivela, promittimus bona fide et sine enganno in ordine et legalitate nostra, qua ordinationem quam feceritis super debitis ex solvendis habebimus ratam et firmam et nunqua contra veniemus verbo vel facto, per nos vel per interpositas personas. Et ut omnia predicta pleniorem obtineant firmitatem. B. de Monelle canonicus, habito spetiali assensu et mandato predictorum omnium, iuravi super a manibus eorumdem et sua quod omnia supradictam et singula attendante et compleante sicut superius est notatum. Procuratores vero per quos bona ecclesie colligantur et distribuantur, eligantur comunite a saniori et [maiori] parte

capituli. His ita [dispositis] inter predictos quinque clericos super ordinacione predicta prelibet horis et diebus multiplex fuit tractatur tandem in fine habita pleniori deliberacione absente et non vocato abbate predicti Raimundi sacrista, Raimundi prepositus, Guilelmi de Odena, et Olivarius in unum convenientes super ordinacione iamdicta tractando plurimum concertantes tandem in hanc [...] finaliter devenens cuius forma tali est. Anno Domini M CC quadragesimo primo, quinto kalendas marcii, Raimundus sacrista, Raimundus prepositus, Guilelmi de Odena, et Olivarius, super ordinacione solucionis debitorum omnium ecclesie quam iuraverant facunda prestato sacramento taliter convenens quod eligantur ab abbate et conventu suo procuratores que sint canonici regulares et ipsi colligant et recipiant omnes proventus et redditus tocius ecclesie a proximis kalendas marcii usque ad unum annum proventuros in ipso anno fideliteque conservent et expendant et solvant in debitis veris ecclesie persolvendis assensu et consilio abbatis et nostro. Tali pacto: quod abbas, neque conventus, nec aliquis beneficiatus, clericus vel laycos, nec aliquis extraneus vel privatus aliquid habebant vel accipiant per unum anum de bonis predictis ecclesie, exceptis tribus sacerdotibus regularibus, et duobus diachonis, et duobus subdiachonis qui nocte et die assideu deservint in ecclesia, quibus provideantur in victu et vestitu, secundum quod ordinatum fuerit ab abbate et saniori parte conventus. Conveniunt similer quod procuratores redicti provideant sibi et familie sue [necesarie] de bonis predictis in necessariis conpetentibus. Procuratores vero habebant certitudinem omnium ecclesie debitorum modo contractorum et unus quisque per se scribat et exprimat nomina creditorum. Completo vero predicto anno ecclesia revertatui in suo bono et laudabili statu et abbas et omnes obedientiarii recipiant et procurent honores suos et obedientias. His ita concordite dispositis inter se predictis IIII conferentes dixere que predictam ordinacio offereretur abbati et si sibi placuerent ea que sunt statuta superius obtinerent prestato sacramento debitam firmitatem. Qui in simile coram abbate in portico interiori camere sue venientes ordinacionem predictam in forma predicta concorditur obtulere; qui abbas [——] lecto et relecto predicte ordinacionis tenore [...sinit] spetialiter ab ipsis quatuor utrum ea que statuerant statuissent prefato sacramento et quod decetereo ab institucione predicta nec recedent ullo modo qui singuli et universi concorditur respondere quod sic dum tamen ipsem abbas [...] assensum superius constitutis qui abbas consensit

expressim constitucioni et ordinacioni ab ipsis IIII facte. Quant nos predicti videlicet Raimundus abbas, Raimundus sacrista, Raimundus prepositus, Olivarius et Guilelmus de Odena concorditer et unanimiter ordinacionem memorata, habita deliberacione per pleniori tractatu facientes, volumus esse ratam et debita et statuta firmitate fulari et inviolabiler observari. Mandantes firmiter et districte et in virtute prestiti sacramenti precipientes omnibus canonicis regularibus superius nominatis quatinus predictam ordinacionem recta firmam habeant et acceptent nec contra ipsam verbo vel facto veniant ullo casu.

Actum est hoc V kalendas marcii, anno Domini M CC quadragesimo primo.

Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Raimundi* de Mirallis prioris [*sic*] subscribo. Sig+num Raimundi* sacriste. Olivarius* precentoris sig+num. Sig+num Guilelmi* de Odena. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Berengarii* de Sancto Stephano. Iohanni* de Neva sig+num. Sig+num B[ernardi]* camerarii. A.* de Oliva. Sig+num A.* de Olivela. Sig+num Rivipolli*.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notario, qui hoc scripsit cum litteris dampnatis in XXXI linea, die et anno quo supra.

305

1242, desembre, 23

Permuta. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, cedeix a Ramon de la Bisbal, abat d'aquest monestir, tots els drets, usos i censos que ell, per l'ofici que té assignat, recapta i disposa dels habitants de la Vila Vella i el Vinyal de Sant Joan de les Abadesses; aquesta riba del Vinyal comprèn les terres des del riu Ter fins al lloc anomenat Guixer. En compensació, l'abat dóna al sacrista els beneficis de la capellania de Sant Martí de Surroca, tant de blat com de carn, diners i llana, excepte el dret d'alberga, que l'abat es reserva, a més dels productes que es reben de la masoveria de Ripoll de Devesa, a Rourebell, i d'una artiga.*

A. AMSJA (*olim* núm. 86); dos exemplars.
240 × 350 mm. Bon estat de conservació.

Pateat universis presentibus et futuris. Quod nos Raimundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas, habita pleniori deliberacionem

et tractatu cum capitulo nostro, de assensu et voluntate eiusdem, damus, tradimus atque concedimus vobis, veneralibi et dilecto filio nostro, Raimundo eiusdem sacriste vestrisque successoribus in perpetuum, in esmenda et compensacione illorum iurum, censum, exituum, redditum ac quorumlibet pro ut tuum, quos condam accipere consuevistis in Villa Veteri et Vineali, videlicet, ab ipsa rippa Vineale que est versus Ticerium usque ad locum vocatum Guixer, omnes redditus et proventus cappellanie Sancti Martini de Sarroca, tam de blado quam de carnibus, quam de denariis, quam de lana, pro ut melius et plenius nos et antecessores nostri ratione predicte cappellania [habeamus consuevimus accipere] vel habere, excepta institucionem ecclesie et alberga quam nobis retinemus. De quibus omnibus proventibus et redditibus per nos et nostros successores inducimus nos et nostros successores, cum hoc publico instrumento omni tempore valituro, in plenam vacuam et corporalem possessionem pleno iure, tanquam in rem vestram propriam, ad habendum et tenendum et semper libere et quiete possidendum, sine retentu et vinculo ullius hominis vel femine. Et nos et successores nostri erimus inde vobis et vestris successoribus, legittime auctores et deffensores de omni homine perpetuum. Obligantes per evicione nos et omnia bona nostra et ecclesia Sancti Iohannis ubique. Damus etiam omnia expleta et census quicumque accipimus vel accipere debemus, in masoveria Rivippulli de Devesa, de Roure Bel, et ipsam artigam quam tenet predictus Rivippullus, scilicet, omnia iura et quicquid debemus accipere ratione ipsius artige. Quam omniam supradictam et singula damus vobis pro esmenda et conpensacione predictorum omnium que nos accipiebatis infra terminos superius positos et notatos, pro ut melius dici vel intelligi possit, ad vestrum comodum et sanum intellectum (exceptis iuribus et censibus prepositure). Versa vice nos Raimundus sacrista Sancti Iohannis, habito consilio et assensu capituli memorati et meliorum aliorum proborum hominum, tam clericorum quam laycorum, per nos et omnis successores nostros, [nec] dolo vi vel metu inductus sine in aliquo circunventus, set sponte et mera liberalitate, diffinimus, remittimus ac perpetuo condonamus vobis domino meo Raimundo Dei gratia abbati Sancti Iohannis et omnibus vestris successoribus perpetum, omnia iura, census, redditus et proventus quolibet qua et quos nos vel antecessores nostri accipiebamus vel accipere debebamus iure aliquo vel ratione in Villa Veteri Sancti Iohanis et in Vineali, et generaliter et specialiter ab ipsa rippa de Vineali usque ad Guixerium,

excepto clauso Bernardi Munerii quem nobis retinemus. Quod omnia predicta et singula vobis damus et tradimus, cum exitibus, et ingressibus, et pertinentiis, et tenedonibus hominibus et feminis, foriscapiis, terciis, laudimiis, censibus, usaticis et agrariis, exorchiis, intestacionubus, deffuncionibus et cum omnium rerum dominiis et generaliter, cum omnibus aliis quocumque dici vel numerare sive excogitari possint. Inducentes nos et nostros successores, cum hoc publico instrumento omni tempore valituro, in corporalem possessionem pleno iure, tanquam in rem vestram propriam ad habendum, et tenende et semper libere et quiete possidende sine retentu et vinculo ullius hominis vel femine. Et nos et successores nostri erimus inde vobis et vestris successoribus, legitimi auctores et deffensores de omni homine perpetum. Obligantes vobis et vestris successoribus de evincione nos et omnia bona nostra et sacristie ubique. Et esse sciende quod hee sunt domus et orti, quos et quas habebat sacrista in Villa Veteri Sancti Iohannis:

Primum domos et orto Iazberti de Porta, et face inde pro censu infra domos et ortum XX denarios.

Item P. Boy face infra domos et ortum XX denarios.

Item Perpinianus infra domos et ortum III solidos.

Item Cathalanus infra domos et ortum I libram cere, et VIII denarios, et I gallinam.

Item Maria de Ponte infra domos et ortum I libra cere, et VIII denarios.

Item Guilelmi de Condamina II solidos pro domibus.

Item Ferriola XX denarios pro domibus.

Item A. Ros pro tribus sedibus domorum II solidos, et II denarios.

Item Rocha II solidos pro domibus.

Item E de Folcrada infra domos et ortum III solidos.

Item Iohanni Machari pro domibus et orto IIII solidos, et II libras et mediam cere.

Item Raimunda de Covilari II solidos et medium, et mediam libram cere, et I gallinam infra domos et ortum.

Item Guilelmi de Gradu XX denarios, et mediam libram cere, et I gallinam infra domos et ortum.

Item Maria de Manso II solidos et medium infra domos et ortum.

Item Guilelmi de Lastanosa II solidos et medium, et I libra et mediam cere, infra domos et ortum.

Item domus Rivippolli de Devesa XIIII denarios.

Item Iohanni de Condamina infra domos et ortum II solidos et medium, et unam libram cere, et terciam partem alterius libre cere.

Item A. Tarascon II solidos infra domos et ortum, et duas partes unius libra de cera.

Item Iohanni Tarascon pro domo IIII denarios.

Guilelmi de Covilari pro orto II denarios

[Papia] pro orto II denarios.

Item A. de Cappello II solidos, et VIII denarios pro orto.

Item Guilelmi Sagarre XVI denarios pro orto.

Item Bonaventura II solidos, et II denarios pro orto.

Item Maria de Gerunda XVI denarios pro orto.

Item Guilelmi de Encabads II solidos, et IIII denarios pro orto et suis domibus.

Item Petri de Fonte III solidos, et IIII denarios pro orto.

Sard XVI denarios pro orto.

Item Petri de Campis XX denarios pro orto.

Item Guilelmi de Area XII denarios pro orto.

Seguries XII denarios pro orto.

Item I. ebdomedarii V solidos pro ortis.

Item Galbors II solidos, et VIII denarios pro orto.

Item A. de Condamina II solidos, et IIII denarios pro orto.

Item Dulcetus II solidos pro orto.

Item B. de Sancto Iohanne II solidos, et mediam libram cere pro orto.

Item [...] Sabbater II solidos, et I libram cere et mediam pro ortis.

Item R. de Devesa pro vineali VII solidos.

Item de Vineali XXX libras cere.

Que omnia infra predictos terminos nominata et non nominata omnino relinquimus et diffinimus vobis, domino antedicto abbati et vestris successoribus in perpetuum, sine retetentu.

Actum est hoc X kalendas ianuarii, anno Domini M CC XL tercio.

Raimundi* de Mirallis, Sancti Iohannis prepositus subscribit. Ego Raimundi* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Raimundi sacriste. Sig+num Berengarii* prioris. Sig+num B[ernardi]* camerarii. Olivarius* preceptoris sig+num. Sig+num Guilelmi de Odena. Sig+num Rivipolli de Devesa. Sig+num Bernardi filii eius, baiulorum predicti officii sacristie que hoc firmamus et laudamus. Sig+num Bernardi March. Sig+num Petri de Letone. Sig+num B. de Serrad sacerdotis, testium.

Sig+num Bertrandus de Biannia publicus notario domini abbatis Sancti Iohannis, qui hoc scripsit cum suprascripto in XIIII linea, ubi dicitur exceptis iuribus et censibus prepositure, die et anno quod supra.

306

1243, maig, 20

Venda. *Barquera de Rigat, filla de Julià de Rigat, de la parròquia de Sant Julià de Tregurà, juntament amb els seus fills Besalú i Bernat, ven a Besalú de [Mulleres] de Camprodon, pel preu de 30 sous de Barcelona, els censos que uns particulars li feien en diners i òbols, pagadors genèricament el dia de Nadal.*

A. AMSJA.

220 × 120 mm. Estat de conservació regular a causa de la tinta esvanida que dificulta la lectura d'alguns mots.

Sciant cunctis. Quod ego Barchera de Rigad, filia Iuliani de Rigad, de parrochia Sancti Iulianii de Tregurano, et filii mei Bisillunus et Bernardus, nos omnes peritus in unum, per nos et per omnes nostros, presentes et futuros, vendimus, et cum hoc publico instrumento corporaliter, tradimus tibi Bisilluno de Molledario de Campo Rotundo et tuis et cui volueris in perpetum, salvo iure dominorum, tres solidos Barchinone monete dupli, quos accipimus censuales annuatim, quorum facet nobis Iohanes Vivas annuati, in festo nativiate Domini, XII denarios pro orto et pro domibus in quibus manet; et Guillemi Ariol XII denarios, in festo nativitate Domini, pro ipsius duabus peciis de terra de oratorio Sancte Marie de Castlar, et pro closello de Bonella, et pro orto suo. Item Ponciis de Rigad III denarios pro terra de Lausis; et Bernardo de Revezaia II denarios pro orto suo; et Guilelmi de Forno I denario pro cortali suo; et Gauzbertus, baiuli de Campo Rotundo, IIII denarios et obolum pro duobus

peciis de terra, quarum unam habet apud torrentem de Xristina, et altera ad [quar] Blanc. Item III obolos de illis III denarios quos facet nobis Guilelmi de Rigat pro terra de Costa de Rivo. Predictos [...] III solidos pro ut superius sunt divisi et tibi assignum, vendimus tibi et tuis ad omnes tuas tuorumque voluntates perpetuo faciendas, sicut melius et utilius dici vel intelligi posit, ad omne tuum bonum intellectum, sine omni retentum quem ibi non facimus. Et recepimus a te precium huius vendionis XXX solidos Barchinone, in quibus est nobis a te integre satisfactum unde [...] et consulte. Renunciamus excepcioni doli et metus et accionis in factum et restitucioni in integrum, et omni alii nobis conpetenti. Instituciones nos et heredes nostros et omnia nostra et eorum bona inde tibi et tuis de omni [...] et de evincione et interese omni tempore, per Deum et sancta quatuor de evangelia quisque nostrum corporalite iuramus totum ut supradictum [...] attendre nec in aliquo contra venire.

Actum est hoc XIII kalendas iuniii, anno Xristi M CC XL tercio.

Sig+num Barchere de Rigad. Sig+num Bisilluni. Sig+num Bernardi filiorum eius, quod firmamus et iuramus et laudamus. Sig+num Perpiniani de Rigad. Sig+num Saluoni de Solerio de Arza. Sig+num Bernardi de Frexeno de [Tavolad], testium. Sig+num Guilelmi prepositi de Tregurano. Sig+num Arnaldi de Tregurano baiuli, qui hoc firmo et laudo.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Sancti Petri de Campo Rotundo, qui hoc scripsit.

307

1243, juny, 17

Fundació de benefici. *Pere Decimari, natural del mas de Font de Campelles, funda un benefici dedicat a sant Mateu i instituït al seu altar, en el monestir de Sant Joan de les Abadesses. D'acord amb Ramon de la Bisbal, abat del monestir esmentat, nomena beneficiat el seu nebot Ramon de Font, clergue, i regula la forma i manera com es proveirà en el futur aquest benefici, per la qual cosa tindran preferència els fills i els parents del mas esmentat. Així mateix, es determinen les funcions d'aquest beneficiat, entre altres la de celebrar la primera missa o la de l'aurora a l'altar de Sant Mateu i la de resar les absoltes i ce-*

lebrar missa dues vegades a la setmana en aquell altar, prop del túmul on Pere Decimari serà enterrat. Per sufragar aquesta institució, Pere Decimari dóna al monestir tots els drets de què disposa a la parròquia i vila de Sant Martí d'Aravó [Guils de Cerdanya] i 30 sous melgoresos per al vestuari del beneficiat, a més d'una assignació de 10 sous el dia de Pasqua i 20 el dia de Sant Miquel, i la donació d'unes cases a la vila de Sant Joan de les Abadesses.

A. AMSJA (*olim* núm. 35).
B. Canalars I, f. 13, núm. 8 (sac 4).
480 × 250 mm. Estat de conservació regular a causa de la pèrdua de suport a la part dreta superior del document i de la presència de taques de fongs a la part inferior.

Notum sit cunctis. Quod Ego Petrus Decimarii, qui fui de manso de Fonte de Campiliis, per me et omnes meos presentes atque futuros, dono, trado et offero, in remissione omnium pecatorum meorum et omnium fidelium, domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis et vobis domino Raimundo inde abbas et conventus eiusdem perpetuum, omnia et quicquid habeo vel habere debeo aliquo titulo vel donacionis seu empcionis, voce vel qualibet alia aliqua ratione, in tota parrochia et villa Sancti Martini de Aravo, sive in terminis vel adiacentiis parrochie supradicte, ad faciendum stabilimentum seu institucionem perpetua cuiusdam sacerdotis in ecclesia predicta Sancti Iohannis. Qui sacerdos semper cotidianis diurnis et nocturnis horis, die nocteque ac assidue in eadem ecclesia, ad divina intersit officia celebranda et cotidie in Aurora [...] prime horam, ad honorem Dei et omnium fidelium et altari beati Mathei, quod situm est in predicta ecclesia nisi iusta eam fuerit prepeditus missam celebret [panem] et decantet ad qua servitia et offitia facienda, de assensu et voluntate domini abbatis antedicti et conventus, assigno et instituo Raimundum de Fonte clericum, nepotem meum, que in presenti ibidem pono et constituo, sic quod cum fuerit in etate qua digne valeat promoveri ad ordines sacros, eos recipiat in continenti quousque ad sacerdotis ordinem si promotus et interim faciat servitium memoratum per interpositam personam, videlicet, per sacerdotem ydeoneum qui supleat vices suas, et deserviat in ecclesia antedicta ut superius est condictum, cui Raimundum nepoti meo suisque successoribus sacerdotibus, detus semper et assignetus canonia et prebenda omnium rerum in ecclesia vestra, pro ut melius et plenius dare et concedi consuevit, cuilibet ex aliis canonicis in ecclesia ante-

dicta quam accipiat liberaliter in reffectorio et cogina, et sic semper dictus Raimundis et alii sacerdotes post ipsum recipiantur a vobis et successoribus vestris in dicta ecclesia favorabiliter [sollempniter] et benigne, et post obitum cuilibet sacerdotis in eodem servicio constituti, infra octo dies post ipsius decessum, alium sacerdotem ibidem ponatis et constituatis, si tamen infra predictum tempus a vobis poterit aliquatenus reperiri. Verumptamen, si tempore illo fuerit aliquis sacerdos vel clericis qui possit ad sacerdotum permoveri de proyenie tuam et parentela qui fuerit naturale mansi de Fonte de Campeliis, qui et sit ydoneus et aptus ad illud stabilimentum et servitium faciendum, ipsum admitere si accipere voluerit teneamini in servictio memorato; cui sacerdoti et eius successoribus annuatim et perpetuo assigentur et persolvantur a vobis in pace, per suo vestuario, triginta solidos melgorienses bonem, per terminos inferius proximo positos et constitutes, videlicet X solidos in festo Pasche, et XX solidos in festo Sancti Michael. Qui vero sacerdos sit clericus secularis, et cum ego Petrus Decimarii supradictis [fuero] viam universe carnis ingressus, dictis sacerdos teneatur semper per duos dies inqualibet septimania, sicilicet, feriam II et VI, absolvere tumultum quo sepultus fuero, nullo medio interposito eodem altare ut dictum est missa ad honorem Dei et omnium fidelium celebrata. Qua omnia supradicta et singula vobis et vestris successoribus dono, trado et offero in perpetuum, cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus, laboracionibus, terris cultis et incultis, pasturis, pratis heremis et condirectis, montibus, planis, hominibus et feminis, qui et quo ibi sunt et erunt et inde fuerunt sive exierunt, et cum omnibus censibus, agrariis suis, expletis, eratgis, usibus, servitiis, accaptis, senioraticis sive dominiis, toltis, forciis, questiis, placitis, stachamentis sive firmantiis directi, et cum stabilimentis, tertiis, laudimiis, homicidiis, cucuciis, exorchiis, laxacionibus, intestacionibus, albergis, emparis baiuliis, venturis, paleis, herbis, redempcionibus hominum et feminam, et cum omnibus augmentis et melioramentis, a celo usque ad abissium, et cum omnibus ad hac omnia supradicta pertinentibus vel pertine debentibus, et cum omnibus etiam locis et accionibus, realibus et personalibus, que hiis vel per hiis mihi iuste vel iniuste conpetunt, aut debent vel possunt competere modis aliquibus, pro ut melius dici cogitari sive inveniri potest, ad vestrum et quorumcumque velitis salvamentum et bonum intellectum [me extrahent] hac omnia de meo meorumque iure [dominio et private] eadem omnia in vestrum ius propietatem

dominium et posse spontanem, transfero irrevocabiler inducentes vos et sucessores vestros, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro in corporalem possessionem, pleno iure tanquam in rem [vestram] ad habendum et tenendum et semper libere et quiete possidende, ad omnis vestras voluntates omni tempore faciendas, sine retentu et vinculo ullius hominis vel femine, cedendo etiam vobis ut libere possitis agere, deffende, excipere et repplicare contra quoslibet dicti honoris contradictores et detentores. quem ad modum ante huismodi donacionem et concessionem poteram; uti ego promitto et vobis quod faciam nos et successores nostros habere et tenere in pace dictam donacionem et oblacionem, et quod [tenear] vobis et vestris successoribus semper de firma et legali eviccione, obligans ad hoc mihi et omnia mea bona mobilia et inmobilia presentia et futura generaliter et specialiter, semper et ubique in super dono et offero eidem sacerdoti et successoribus eius, domos quas habeo ad presens in villa Sancti Iohannis, salvo meo violario; et Raimundi fratris meis in eisdem [...] ita quod non possit eas dare, vendere vel alienare aliquo modo, sed semper omnis sacerdotes constituti et residentes in ipso stabilimento et servicio habeant, teneant et possideant domos supradictas. Verum, si dominus Raimundus abbas antedictis vel successores sui post XV (cim) dies mortuo quolibet sacerdote fuerint negligentes ad predictum stabilimentum, faciende eiusdem ecclesie capitulum cum ipsis vel sine ipsis, possint illud libere facere sub predictis pactis et statutis iure vel consuetudine aliqua non obstante. Et qua predicta donacione et oblatio facta est, ad comodum et utilitatem meam et corporis et anime salvamentum; renuncio sciente et consulte omni iure et legi per qua mihi vel meos contingeret modo vel futurum huic contra tui obviam ire posse. Sane si aliquod verbum est, obscurum sorte vel ambiguum positum in hoc facto vel instrumento, nunquam vobis vel successoribus vestris possint in aliquo vocem, vel per iuditium, facere disputacionem vel interpretacionem alicuius vel intellectu; et si minus aliquo videtur dictum totum intelligatur esse appositum et insertum secundem voluntatem vestram et intellectum. Et nos Raimundus abbas antedictis et conventi eiusdem, habita super premissis plena deliberacione et tractatu in capitulo generali cupientes salubrius providere saluti anime tui Petro Decimarii et aliorum fidelium, inspecta etiam utilitate non modita nostra et ecclesie nostre, habito respectu ad Deum, laudamus, concedimus, approbamus, acceptamus, recipimus et confirmamus spontanei, per nos et omnes nos-

tros successores, donacionem, tradicionem et oblacionem superius nobis a te Petro Decimarii factam; promittentes in fide, ordine et legalitate nostra tibi dicto Petro Decimarii, quod omnia supradicta et singula ut melius et plenius, de assensu et voluntate nostra, a te superius sunt posita et statuta, tam in sacerdote admittendo et constituendo in servicio memorato, quam in porcione canonicali et vestiario eidem, dando, tribuendo et concedendo quam in quibuslibet aliis superius nominatis semper sine aliqua condicione et excepcione iure et facti sub forma superius conprehensa, observabimus, attendemus et complebimus prefactem nec in aliquo horum permisorum ullo tempore contra veniemus occulte vel manifeste set omni occasione, excusatione, constitucione et excepcione remotis omnia et quicquid superius dicta sunt, a prima linea usque ad ultimam, plenissimum robur obtineant firmumque et inconvulsum usque ad finem seculi. Nos vero Raimundus abbas, de comuni consensu capituli, per nos et successores nostros, excomunicamus et anathematizamus omnis contradictores contra predicta modo vel in futurum temere venientes.

Actum est hoc XV kalendas iulii, anno Domini M CC quadragesimo III.

Sig+num Petri Decimarii, qui supradicta omnia laudo et firmo testesque firmare rogo. Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Raimundi* sacriste. Sig+num Berengarii* prioris. Sig+num Guilelmi* de Illerda. Sig+num Rivipolli*. Sig+num Guilelmi* camerarii et prepositis de Tregurano. A.* de Olina. Sig+num Berengarii* de Sancto Stephano. Olibarius* preceptoris sig+num. Iohannis* de Neva sig+num. Sig+num Berengarii* de Monelle. Sig+num Berengarii de Blanis. Sig+num Petri* de Corneliano. Raimundi* de Miralles Sancti Iohannis prepositis subscribit. Sig+num B.* de Armentera. Sig+num B.* de Sancto Saturnino. Sig+num Guilelmi de Calzareins canonici. Sig+num Dalmacii de Miniana canonicus. Sig+num Bernardi de Neva de Pugcerdem. Sig+num Arnalli capellani Sancti Michael. Sig+num B. de Serrad sacerdotis. Sig+num Iohannis de Condamina. Sig+num Berengarii de Borredano, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notario, qui hoc scripsit mandato Berengarii levita, publici scriptoris Sancti Iohannis, die et anno quod supra.

308

1243, juliol, 27

Definició. *Simó de Palau, vescomte de Bas, estableix la taxa, especificada en sous, que li han de donar Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Bernat Hug de Serrallonga pels habitants de les muntanyes de Milany i Llaers i el vescomtat de Bas, amb especificació de l'import segons siguin masos, mig masos o homes joves.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 921.
190 × 139 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Symon de Palacio, Dei gratia vicecomes Bassense, consulta et ex certa scientia, et habita plena deliberacione militum et alium proborum hominum nostrorum, cum hanc presenti scriptura publica, profitemur quod donum istud quod vos domini Raimundo, Dei gratia abbas Sancti Iohannis, et vos Berengario Hugonis de Serra Longa, facitis nobis, scilicet, quod homines montanareum de Melanno et de Lezers et alii comorantes in nostro vicecomitatu Bassense, de consilio et mandato vestro donant nobis in hoc presenti tempore, videlicet, unusquisque mansus integrer X solidos, et medium mansus V solidos, et quislibet homo iuvenis V solidos. Predictum donum confitemur et recognoscimus quod non habemus ibi vel in ipsis mansis vel hominibus ex debito nisi solumnodo de vestro dono et gratia spetiali. Promittentes per nos et successores nostros vobis et successoribus vestris, quod racione doni memorati nunquam in predictis mansis vel in hominibus eorumdem, presentibus et futuris, consimile vel aliud istius doni faciemus vel fieri faciemus, nec predicta ibi habemus vel habere debemus nobis et successoribus nostris perpetuum silentium imponentes, nec predictum donum vobis vel successoribus vestris vel hominibus et rebus eorum valeat in posterum per iuditium generates.

Actum est hoc VI kalendas augusti, anno Domini M CC quadragesimo tertio.

Sig+num Symonis de Palacio, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Raimundi de Miniana. Sig+num Guilelmi [Xechmarii]. Sig+num Berengarii de Colle. Sig+num Raimundi de Podio Pardinarum, viccarii de Basso. Sig+num Arnalli de Aqua Nigra, testium.

(Senyal) Bertrandus de Biannia, publicus notario, qui hoc scripsit die et anno quo supra.

309

1243, setembre, 5

Concessió de llibertats i franqueses. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en compensació pels treballs de fortificació de la Vila Vella, situada a l'hort del Vinyal, renova les franqueses i immunitats dels habitants de la vila de Sant Joan de les Abadesses en els termes següents: l'abat redimeix els vilatans del pagament de quèsties, toltes, forces, intesties, cugucies i eixorquies, usos que són eximits en les propietats situades a la vila esmentada, no pas en les que els santjoanins disposen fora del terme; concedeix l'exempció del dret de mesuratge els dies de mercat; fixa el preu de l'expedició de documents pel notari, d'aplicació a la vila i a tots els territoris dependents del monestir; l'abat es reserva el dret d'hostatge, cavalcada, guaita i obra, així com els drets relatius als forns de pa i molins, tot i que dóna la possibilitat als vilatans que se'l puguin coure en llurs cases; finalment, l'abat recorda l'obligació que tenen tots els habitants d'entre catorze i setanta anys de prestar-li homenatge.*

A. Original en llatí no localitzat.
B. Còpia de l'any 1362 en català, no localitzada.
C. AMSJA, còpia en paper de l'any 1631 (notari Joan Pau Isalguer), transcrita d'una còpia de l'any 1580 (notari Joan Cristòfol Isalguer), que alhora era el trasllat de la traducció al català realitzada l'any 1362 (notari Pere d'Àrea).
D. Canalars I, f. 32, núm. 76 (sac 5).
a. MONSALVATJE. *Colección... Noticias*, vol. XII, núm. 803, p. 145.
b. FONT. *Cartas*..., núm. 282, p. 410.

Hoc est translatum bene et fideliter sumptum a quodam pergameneo privilegiorum instrumento, in membrana exarata per ad modum reverentisimo domine abbatem et conventum monasterii Sancti Iohannis de Abbatisis hominibus villa Sancti Iohannis concesso, non viciato, non cancellato nec in aliqua ipsius parte suspecto imo, de verbo ad verbum fideler extractum, in dicta Villa Sancti Iohannis de Abbatisis die primo mensis martii, anno a nativitate Domini millessimo quinquentesimo octuagesimo per me Iohannem Xristophoris Isalguer, auctoritate dicti reverendi domini Abbatis, notario publico et scribano dicta ville et terminorum Sancti Iohannis de Abbatisis, pro ut sequitur in hunc modum.

En nom de Iesucrist. Sia coneguda cosa al uÿt en qual manera. Nos en Ramon, per la gracia de Deu abat de Sant Joan e

al convent daquel monastir, estan en ple capitol e au de plena deliberacio e tractament, havent Deu devant los ulls [acrepiment] gran el profit e utilitat e malorament nostre, e encara de la esglesia nostra, e de la vila, e de tota la terra nostra, e de tots los nostres homens, axi com des clergues e de llechs, desijant aquells provehir, renovelam les franque[s]as e immunitats dels nostres prohomens e del poble universal de la vila nostra per los predecessors donades e consentides, aquells complidament ratificants e confirmants en aquesta commutacio fortificade o reparatio, la qual fem de present de la vila nostra demunt dita en lort Vinyal. A les quals llibertats e immunitions, requarit lo conseyl dels nobles barons e nostres prohomens, avem en a dit aixi com de vall en aquesta carta publica se conte, les quals certamen immunitats e franque[s]as e libertats a vosaltres universals homens e fembres presents e esdevenidors, e a tota la vostra progenie e posteritat per tots temps commorants e estants en la demunt dita vila nostra e fortale[s]a construida de nou, en lo demunt dit Vinÿal e ort de Sant Joan, de qualque conditio siats, atorgam sots aquesta forma de ins compresa.

So es assaber, que de aqui avant vosaltres e los vostres successors o alcuns de la vostra progenie per negun temps, a nos o als nostres successors questes, toltes, forças o altres accestions no degudes, o prestit o prestits forsat, vosaltres o per interposades persones no fassats amagadament o manifestament a nos, ne als successors nostres, encara que no puscam a vosaltres demanar ne requerir nengun temps entestia, cugutia ne exorquia, ne a vosaltres puscam ne vuylam forçar a haver o rahebra dels bens vostres de successors, sino tant solament aquelles coses que en vostres derreres voluntats a nos e a la esgleya nostra volrets leixar o donar.

Donam encara a vosaltres e atorgam que, a nos e als nostres successors, negun temps los fills vostres o fillas nols [reamat...] mas franques e soldes, aixi com a nos les havets requestes aqueles enqualque loc vos volrets los establescats, encaraque negun clergue o lec, mascle o fembre, estant en la demunt dita vila e fortale[s]a nostra, no sia tingut de donar laude ne mesuratje del seu propri blat, ne bestiar, ne dels altres bens seu propris en dia de marcat; encara si alcun de vosaltres volra a nos o al nostre batlle, per nos aqui assignat, querimonias proposar per alcun altre feta la querimonia de qui avant si nos o volen o nos plaura justitia en aquella cosa, ajam acceptar querimonia de deutes dels quals, apres feta la querimonia amicablament, sino volrets puxats

composar dintre deu dies sens neguna justitia, la qual a vosaltres no requiran ne requirir fassan, encara que nengun temps sobre vosaltres o los vostres no puscam posar o constituir batle sense vostre conseyl e voluntat, encaraque no us empaxem ne empaxar fassam a vosaltres que universalment als hostes estranys vinents en les cases vostres reabats hostalatje en aixi, com en los altres bons llochs e vilas es acostumat donar.

Estatuhim encara e atorgam que de qui avant no siats tenguts de donar a notari de la dita vila, per carta per lo seu lloguer, sino tansolament sis diners de la moneda dobla. Empero acceptades les cartes nupcials e ab jurament es acceptats los testimonis, dels quals al notari ajats de donar per son salari dotze diners barcelonesos de moneda dobla. E lo qual notari de les demunt dites cartes mes no gos demanar ne requerir, sino sols aquella forma qual per nos demunt es constituida e sols empero los peatjes dels quals ab aquell notari amicablament componats. E si per ventura de manament o de prechs [...] convendra anar fora la vila, aquesta empero constitucio e concessio de sobre la moderacio o trempament del preu de les cartes ordenade[s], volem e fermament manam e destretament que ara e tot temps, en la vila e fora la vila, per totes las honors nostres viles e parrochies o sagreres tots temps complidament sia observade.

Empero retenim e observam a nos en la demunt dita vila, hostes e cavalcades, guaÿtes e obres a obs desta vila e de totes les comunitats; retenim encara a nos forn y moli, en lo qual forn tots los homes e les fembres estadans en la demunt dita vila, de qualque condicio sian, aqui sian tinguts de coure lo pa; empero asso acceptat que si volan coure pa en llurs llars queu fuscats fer mal no en lleva; e donarets per fornatje lo vinte pa tant solament, encara seats tenguts lo Abbat vostre molre en nostros molins propris. E si per ventura con volrets molra aquells molins no trobarets aparellats, ne convenients de molre, encontinent vosaltres puscats anar a altres molins sens que nenguna prohibicio no us sia fet per mi, empero accepta aquells qui propris molins hauran, los quals puxen en los molins francament lo llur blat molre, sens empexament nostre, ne de tots los successors; donarets encara en los nostres propris molins la setzena mesura per moltura.

Encara nos retenim e observam a nosaltres que tots los homens e les fembres qui hagen masos propris e honors fora la vila, per raho del mas e honor sia tingut de fer sens usatjes e serveys

acostumats, encara quels estans e commorans en la vila e fortale[s] a demunt dita; empero los fills e les filles daquells o daquellas qui en la demunt dita vila volran fer deguda residencia e continua sian entesas en les libertats e munitats demunt dites, acceptats majors qui en los demunt dits masos i honors que los seu[s] pares e predecessors naturals o areters seran constituhits, los quals no entenen ne metem en les franquesas demunt dites; los clergues empero en la vila e fortale[s]a, residens e commorants, qui aqui hagen cases propries, dels bens seus francament puxen fer testament ne a qual ne entreposades persones, trencar o [co a ompre] nu puscan mas axi per aquells seran ordenats obtengan fortale[s]a e fermetat; encara los clergues, cavallers, batles e homens de peu, de qualque condicio sien e dont se vullan sian vinguts, estans en la vila o fortale[s]a demunt dita, sien enteses en totes les demunt dites inmunitats o franque[s]as e en leudes e mesuratjes demunt dits.

Retenim a nosaltres les lengas dels bous e de les vaques aquelas tantsolament quis auciran en dia de mercat los cavallers empero e los clergues no sien enteses en comunitats demunt dites; ass[o] empero acceptat que si alcun se esdevendra los demunt dits cavallers per si o per algunes subrogades persones, de Seguries entro a Rivamala, hauran fet alcun o alcuns alcun mal o dampnatje en la persona o en bens per deffensio dels homens de la demunt dita vila o fortale[s]a dintre los demunt taxats termens, lavons si en les comunitats demunt dites los homens empero dels cavallers, dintre aquests termes demunt anomenats, admeten en deffensio de la demunt dita vila e honor ab totes les coses e bens llurs. Tots empero, los homens e les fembres commorans e estans en la demunt dita vila e fortale[s]a, estranÿs o privats de qualque condicio e don se vullen vengan de quatorse anys entro a setenta, a nos degen fer homenatje e faeltat e sagrament [de ...] com nos o los nostros successors daquells la volran e raquerran ho deuen, e de asso nos pusquen defendre ne esensar per nengun dat ne per neguna raho.

Totes aquestes coses demunt dites e sengles nos en Ramon abat o convent, per nos e per tots los nostres successors, axi com demunt son dits de paraula en paraula, de la primera linea antro la darrera, tots temps prometem attendre e complir e perfetament en totes coses e observar en bona fe e sens neguna frau, e no contravenir per negun dret ne per neguna raho. Renuntiants scientment e ab conseyl del convent nostre a tot dret e [lig] e raho, o en temps qui vindra a aquest tractat pusquen axir a carrera.

Asso fou fet en les nones de setembre en lany de nostre Senyor mil dos cents quoranta tres.

Ego Raymundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Raymundi sacrista. Sig+num Bernardi prioris. Sig+num Berengarii de Sancto Stephano. Sig+num Bernardi de Serda. Sig+num Ripolli. Sig+num Berengarii de Molins. Sig+num Guillermi de Odena. Sig+num Bernardi de Blanis. Sig+num Arnaldi de Olina. Sig+num Raymundi de Teleto et Raymundus de Miralles Sancti Iohannis prepositus subscripsit. Sig+num Petri de Cornoya. Sig+num Bernardi de Serrallonga, testes. Sig+num Guillermi Uget. Sig+num Raymundi de Malany. Sig+num Raymundi de Puigperdines, veguer de Bas. Sig+num Petri Descol. Sig+num Guillermi de Fonoses. Sig+num Valle de Velspirasns. Sig+num Bernardi de Vallespirans. Sig+num Poncii dez Soler.

Sig+num Arnaldi Destorrent, notari de Sancti Iohanni.

Sig+num Petri de Çaera, qui aquest trasllat de llati en romans scrisqui lo dia de Sant Nicolau en lany de la nativitat de nostre Senyor mil tres cents sexanta y dos.

Sig+num meum Iohannis Eudaldi Libra, oriundi villa Rivipulli, Vicensis diocesis, oppidi tamen Sancti Joannis de Abbatisis [incole] regia auctoritate notario publici, huius translato testis.

Fuit auscultata cum suo originali et concordat, die XXV iunii M DC XXX I per me Joannes Paulum Isalguer, notario publico villa Santi Joaniis de Abbatissis.

310

1243, novembre, 2

Venda. *Bernat de Tregurà, amb la seva esposa Maria i el seu fill Arnald, venen a Ponç de na Ricsèn, de Tregurà, pel preu de 60 sous, una devesa i un camp que havien estat de la tinença del mas Freser, que es troba situat al lloc anomenat Roca d'en Freser, la qual havien comprat a Oliver, prepòsit de Tregurà.*

A. AMSJA (*olim* núm. 25).
120 × 180 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod ego Bernardus de Tregurano et uxor mea Maria et filius nostri Arnaldus, nos omnes peritum in unum, per nos et per omnis nostros presentes et futuros, vendimus et, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro corporaliter,

tradimus tibi Poncio de na Ricssen de Tregurano et tuis et cui volueris in perpetuum, ipsam devesam et ipsum campum quem et quam emimus olim ab Olivario preposito de Tregurano, qui et que fuerit de tenedone mansi Fresarii, ad locum nominatum Rocha den Freseri; sicut terminatur ab oriente in terra Guilelmi Aurioli, et a circio in terra mansi de Casa Subirana, et a meridie et ab occidente in terris Arnaldi de Tregurano. Predictam in quam devesam et campum sic affrontatum, cum ingressibus et exitibus et cum omnibus melioramentis suis factis et de cetero faciendis, ad omnes tuas tuorumque voluntates omni tempore faciendas, sicut melius et utilius dici vel intelligi potest, ad omne tuum tuorumque comodum et firmum intellectum, vendimus tibi et tuis semper pro LX solidos, in quibus est nobis a te integre satisfactum unde sciente et consulte. Renunciamus excepcioni doli et metus et accioni et factum et restitucione integrum, et omni alii nobis competenti iuri. Instituentes nos et heredes nostros et omnia nostra et eorum bona inde tibi et tuis de omni vicio, et de evinccione, et de interesse omni tempore tenere. Et nos et nostri faciemus tibi et tuis predictum campum et devesam tenere et habere in pace perpetuum contra cuntos, salvo iure et dominio Sancti Iohannis in omnibus nec non per Deum et sancta IIII Dei [evangelia] quisque corporaliter iuramus totum ut supradictum est attendere nec in aliquo contravenire.

Actum est hoc IIII nonas november, anno Xristi M CC XL III.

Sig+num Bernardo de Tregurano. Sig+num Marie uxoris eius. Sig+num Arnaldi filius eorum, qui hoc firmamus et iuramus et laudamus. Sig+num Guilelmi prepositi de Tregurano. Sig+num A. de Tregurano baiuli, qui hoc laudo. Sig+num Berengarii, capellani de Tregurano. Sig+num Petri de Boxeda. Sig+num Bernardi de Vallabriga clerici, testium.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Sancti Petri de Campo Rotundo, qui hoc scripsit.

311

1243, novembre, 19

Venda. *Bernat Cristina de Tregurà i la seva esposa Maria venen a Besalú de [Mulleres], de Camprodon, pel preu de 60 sous de Barcelona, un cens anual de 5 sous pagador per Nadal que*

reben de Bernat de [Rebezaia] per la casa on viu i els horts que cultiva.

A. AMSJA.

150 × 150 mm. Estat de conservació regular, a causa de l'esvaniment de la tinta que dificulta la lectura d'alguns mots.

Sciant cunctis. Quod Ego Bernardus de Xristina de Tregurano et uxor mea Maria, nos ambo peritus in unum, per nos et per omnes nostros presentes et futuros, vendimus, et cum hoc publico instrumento corporaliter, tradimus tibi Bisulluni de Molledario de Campo Rotundo et tuis et cuicumque volueris in perpetuum, de illos quinque solidos Barchinone monete dupli quod Bernardus de Rebezaia facit nobis annuatim in festo natali Domini, per domibus in quibus manet et pro orto suo. Predictos inquam V solidos vendimus tibi et tuis perpetuum ad omnes tuas tuorumque voluntates omni tempore faciendas, pro ut melius et utilius dici vel intelligi potest, ad omne tuum tuorumque comodum et sanum intellectum, salvo iure dominorum. Et recepimus a te precium his vendicionis LX solidos Barchinone, in quibus est nobis a te integre satisfactum unde sciente et consulte. Renunciamus excepcioni doli et metus et accioni factum, et restitucioni integrum, et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni alii nobis conpetenti iuri. Et dictus Bernardus de Rebezaia et sui tenantur tibi et tuis dare predictorum V solidorum annuantim, et respondere et satisfacere in omnibus, tanquam vobis instituentes, nos et heredes nostros, et omnia nostra et eorum bona inde tibi et tuis, de omni vicio et de evincione et de interesse perhenitur teneri. Et nos et nostri faciamus tibi et tuis predictos V solidos tenere et habere in pace contra cunctos perpetuo annuatim, nec non per Deum et sancti IIII evangelia quisque nostrum corporalem iuramus totum ut supradictum [atendere] nec in aliquo contra venire.

Actum est hoc XVI kalendas decembre, anno Xristi M CC XL tercio.

Sig+num Bernardi de Xristina. Sig+num Maria uxoris eius, qui hoc firmamus et iuramus et laudamus. Sig+num Petri de [Rayadis]. Sig+num Guilelmi de [Buxo] clerici. Sig+num Bernardi de Valle Abeiga clerici, testium. Sig+num Guilelmi* prepositi de Tregurano. Sig+num A[rnaldi] de Tregurano baiuli, qui hoc firmo et laudo.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Sancti Petri de Campo Rotundo, qui hoc scripsit.

312

1244, febrer, 25

Àpoca. *Berenguera, filla de Berenguera de Narbona i Ramon de Farrera, i el seu espòs reconeixen que han rebut de Ramon Escrivà i el seu fill Bernat 30 auris per una feixa de terra situada al coll de Vallgonera (Peralada), que li corresponia en concepte de dot matrimonial.*

A. AMSJA (*olim* núm. 320).

235 × 105 mm. Estat de conservació deficient a causa de l'esvaniment de la tinta en nombroses parts del document.

Notum sit cunctis. Quod ego Berengaria, filia Berengarie de Narbona, et vir meus Raimundus de Farrera, simile bona fide, recognoscimus et [in veritate profitemur] vobis Raimundo Scriptore et Bernardo filio vestro, quod vobis est [satisfactum inter] expleta et denarios de illa fexa que est apud collum de [Valleguerna], que fuit Arnalde Cofi, videlicet, in XXX auris, pro quibus XXX aureis Adalayde mater meem dotem Berengarie; et dictam fexam habebat obligatam racione [suis] sponsalicii de quo toto pro bene [pacatis] omnia mea [...]. Renunciando excepcione non habite rei vestri unde per nos et nostros. [Solvimus] et difinimus vobis et vestris in perpetuum, ad vestras voluntates faciendas, dictam fexam et quicquic iure et bonis inde habemus vel habere debemus in dicta fexa racione obligacionis sive aliqua alia racione pro [...] stipulacionem quod aliquid ibi non requiramus nec requirere faciamus, in iudicio vel extra [yudicio], ut supradictum est. [Solvimus] et diffinimus [...]. Renunciando ex certa [sciencia] et speciale omne doli excepcioni et [...] et generaler omni iuri, [divino aut] humano, scripto vel non scripto, civili et canonico, generali vel speciali, et omni alii auxilio et beneficio per aliquid de predictoris infringere vel [...] et ut [...] vobis et vestris instrumenta ibi pertinencia; et si aliquid instrumentum inde [...] peritus vos et vestros rursum [...] vobis et vestris reddatur sine vestra revisione.

Actum est hoc V kalendas marcii, anno incarnacione Xristi M CC [XL] tercio.

Sig+num Berengarie. Sig+num Raimundi de Farrera, qui hoc laudamus et firmamus et firmarique rogamus. Sig+num Arnalli filii eorum, qui hoc firmo. Sig+num Bernardi de [Clots]. Sig+num Bernardi [Enguilsende]. Sig+num Arnaldi [Cabermari], testium.

[Iohannes presbiter...], publicus scriptor de Petralata, qui hoc scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

La desena de la datació és dubtosa. Mossèn Masdeu i mossèn Gros, al dors, van considerar que corresponia a l'any 1264. Tanmateix, al mateix dors, al regest escrit per l'abat Isalguer, es veu clarament que l'any és el 1243; així l'hem considerat nosaltres.

313

1244, abril, 13

Permuta. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, permuta amb Ramon de Vinyal certes prestacions o censos del mas Casadevall a canvi d'una vinya. En concret, l'abat eximeix Ramon dels censos en mitgeres, de dècimes, tasques, la meitat del dret de cussura, la quèstia reial i altres censos i agraris que són de costum satisfer, excepte els que corresponen de fer al prepòsit, al batlle, i el parell de pollastres pel sacrista, que es paga anualment per la Mare de Déu d'agost, amb l'única condició, però, que tingui el mas esmentat ben cultivat i treballat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 945.
B. Canalars I, f. 39, núm. 31 (sac 6).
180 × 234 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et successores nostros, de voluntate et assensu fratrum nostrorum, donamus, permutamus et, in cambium vesti vinealis, tradimus vobis Raimundo de Vineali et vestris in perpetum, omnia iura nostra et ecclesie Santi Iohannis, que accepimus et hucusque accipere consuevimus, rate voce et racione abbatie, in toto manso et honore de Casadaval de Gisso et suis pertinenciis, scilicet, in migerio, in decimis et taschis, et mediis cussuris, et in questia reali et in quibuslibet aliis censibus et agrariis consuetis, sicut melius et plenius ibidem accepimus et accipere debemus, exceptis tam et retentis nobis et successoribus nostris inperpetuum dominiis, forciis, questiis, placitis et stabilimentis, atque aventuris et lodisinis, et redempcionibus hominum et feminarum, et cucuciis seu exorchiis, et exceptis omnibus aliis iuribus et racionibus prepositure in omnibus, de quibus omnibus supradictis nullum censum decimam, videlicet, net primitiam neque aliqua aliud servitium inde facere; teneamini nobis nec alicui nec ecclesie nostre decetero nisi tam unum par pullorum, quod pro memorato vineali tenebamini facere sacriste, quod a modo vobis et successoribus vestris semper et annuatim in festo beate Marie augusti dabitis et facietis pro censo. Set hoc omnia predicta et singula habeatis et teneatis et perpetuo posideatis ad

omnes vestras vestrorumque voluntates perhenitur faciendas, sicut melius et plenius intelligi, dici, excogitari vel inveniri potest, et a modo poterit ad vestrum vestrorumque comodi et sanum intellentum, salvo tam et retenteo iuri baiuli in omnibus, et salvis ac retentis iuribus vocibus, et racionibus heredis et laboratoris dicti mansi et honoris, in omnibus ita inde qua ipse et sui teneant, bene et fideler dictum mansum et honorem laboratum, cultum et vivificatum, ad voluntatem nostram et nostrorum, pro ut nobis et ecclesie nostre tenebantur [redere] vos similer et vestri faciatis, sibi et suis omnia quacumque pro dicta laboracione facem tenebamur. Et si sorte vero predictum est mansum et honore nominatum non tenuerint bene condirectum nos [...] vestro dampno et missione teneamus ipsos vobis et vestris [dis..gere] et fortiare ad tenendum dictum mansum laboratum, cultum et vivificatum, ut superius est condictum. Et sic nos extrahentes hoc omnia de nostro et ecclesie nostre iure, dominio et posse eade omnia in vestrum et quorumcumque velitis, ius dominium et posse transferimus irrevocabiler inducentes vos et vestros cum hoc publico instrumento perpetuo valituro in corporalem possesionem, pleno iure, tanquam in rem vestram propriam, quod habendum et tenende et semper quiete et libere possidende. Et convenimus per nos et successores nostros que faciemus vos et vestris omnia predicta et singula habere et tenere ac pacifice possidere imperpetuum contra cunctos, et nos et successores nostris erimus inde semper vobis et vestris auctores et defensores contra omnes homines et de omni evincione ac interesse vobis et vestris nos obligamus, cum omnibus bonis nostris et ecclesie nostre. [...] vero possimus vel possit aliqua persona voce in nomine nostro occassione in dupplici enganni accione in modis aliis modo in posterum contra hanc pronuntiacionem venire, renunciamus science et consulte omni iuri, omnique legi et consuetudini et cuilibet alii iuri scripto et non scripto pro nobis et ecclesia nostra facienti. Et si aliquod verbum ambiguum vel obscurum in hoc instrumento sorte ponitum est, nunquam vobis nec vestris possit [...] nec preiuditium facere disputacione, vel interpretacione alicuius, vel etiam intellectu. Et si minus bene videre aliquid esse dictum totum intelligatur esse apponitum et insertum ad voluntatem vestram et intellectum. Versa vice ego, Raimundus de Vineali predictis et uxor mea Guilelma, nos insimile et quisque nostrum in solidum, per nos et nostros, promitimus, et in cambium, tradimus vobis domino Raimundo, Dei gratia Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris imperpetuum, vineal nostrum predictum,

pro iuribus vocibus et racionibus, vobis et ecclesie vestre de manso et honore de Casadaval, racione et iure abbatie, spectantibus sicut superius expressum est et nobis in cambium tradidistis. Et vineal predictum habeatis, teneatis et perpetuo possideatis pro ut melius dici cogitari seu intelligi potest, et debet ad vestrum et ecclesie vestre perfectum et bonum intellectum, sine omni nostro nostrorumque retentu et vinculo. Omnibus nostris merorumque vobius et racionibus sive exactionibus, in ipso et de ipso perhenitur extinctis, et penes vos et ecclesiam vestram remanentibus et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro [promitimus] vos in corporalem possesionem, pleno iure tanquam in rem nostram propriam ad habendum et tenende et semper quiete et pacifice possidendum, ad omnes vestras voluntates perpetuo faciendas. Et nos et nostri erimus vobis et ecclesie vestre, auctores et defensores contra cunctam viventem personam, et de omni evicionem, et interesse vobis et ecclesie vestre, nos et nostros obligamus cum omnibus bonis nostris. Rursus ego Guilelma predicta promitto in premissis nunquam contra venire racione dotis, vel donacionis mee propter nupcias, vel alia racione [ren...] omni auxilio senatus consulti velleyani et illi iuri que dicit dotem, vel donacionem propter nuptias, nec posse [mi... ex contractibus] maritorum et omni alii mihi competenti iuri, necnon per Deum et Sancta IIII Dei evangelia corporaler et sponte iuro totum ut [formam] supradictam est attendere en nunquam in aliquo venire contra.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesi Sancti Iohannis in omnibus, ydus aprilis anno domini M CC XL quarto.

Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num Guilelme uxoris eius iurate qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Guilelme matris dicti Raimundo de Vineali. Sig+num Guilelmi de Vineali. Sig+num Guidonis, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Berengarii de Solerio. Sig+num Raimundi de Clerano. Sig+num Bernardi de Manso. Sig+num Raimundi de Comarossa. Sig+num Bernardi de Devesa, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

314

1244, abril, 30

Venda. *Bernat Jaume i la seva esposa Ermessenda venen a Guillem*

de Seguer i a la seva esposa Guillema, pel preu de 20 sous de Barcelona, una feixa de terra situada a la Guardiola, per la qual han de pagar un cens anual de tres diners, pagadors el dia de Sant Joan baptista.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1461.
364 × 441 mm. El pergamí conté la transcripció de cinc documents (núm. 283, 284 i 314). Bon estat de conservació, malgrat els dos forats que dificulten la lectura dels núm. 284 i 314.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus Iacobi et uxor mea Ermessendis, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, non vi compulsi vel fraude aliqua inducti, sed bono animo et spontanea voluntate ob maximam utilitatem nostram, vendimus tibi Guilelmo de Secherio uxorique tue Guilelme et cui dare, vendere, tradere, impignorare seu quolibet alio modo alienare [volueri] imperpetuum, ipsa fexam nostram de Guardiola pro viginti solidos barchinonum, de quibus recognoscimus a te bene esse paccati, excepcioni pecunie non numerate renunciando. Que fexa predicta affrontat versus orientem in ipsa sorte quam emistis de Petro Tholosa de Gisso, et versus meridiem in carreria publica, et ab occiduo in terra Petri [de Tholosa], et a circio in ipsa plana de Guardiola de Catulo de Gisso. Sicut de his quatuor affrontacionibus predictam fexa includitur et assignatus sic vobis et vestris vendistis cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, cum exitibus, ingressibus, pertinenciis et tenedonibus suis, sicut melius dici et intelligi potest, ad vestrum vestrorumque comodum et utilitate [sine aliquo] retenti quem ibi et inde in aliquo non faciamus, nisi tam tres denarios barchinonum monete dupli in festo Iohannis batiste, quos vos et vestri dabitis nobis et semper et [...]. Inducentes vos in corporalem posesionem pleno iure tanquam in rem vestram propriam ad habendum et tenendum et semper quiete et pacifice possidendum, ad omnes [---] faciendas omnibus nostris vocibus et racionubus sine ex amonibus in vestrum dominium ius et proprietatem translatis et penes vos [remanentibus]. Et si [---] valebit iamdicte precium totum gratis et excerta sciencia vobis et vestris damus renunciando expressum supplemento iusti precio et auxilio et beneficio illius [---] iusti precii sumvenitur et etiam omni alii iuri et auxilio et beneficio omnium legum et decretorum et consuetudini et omni alii iuri scripto et non scripto[---] convenimus vobis et vestris quisque nostrum insolidum hanc vendictionem semper facere, habere et tenere in pace, et esse deffensores et guarantes

contra [---] teneri dicti omni evincionem et interesse nostres prorpiis sumptibus et missionibus in plante et extra plantum in iudicio et extra iudicium. Obligando ad [---] bona nostra mobilia et immobilia ac semoventia habita et habenda que cumque fuit et ubicumque. In super ego Ermessendis predicta iuro in Deum et super sacro sancta Sancta quatuor [Dei evangelia ---] meis propriis manibus tarta hoc totum quod superius scriptum est, a prima linea usque ad ultima, fideliter imperpetuum observare nec contravenia iure sponsalici mei et alio [---].

[Actum] est hoc II kalendas madii, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo quarto.

Sig+num Berengarii [*sic*] Iacobi. Sig+num Ermessendis uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus [testesque] firmare rogamus. Sig+num Petri Falcheti. Sig+num Petri Decimarii. Sig+num Iohanni Marcharii. Sig+num Guilelmi Textoris, testium. Sig+num Raimundi sacriste. Sig+num Rivipulli de Devesa baiuli.

(Senyal) Guilelmi Petri hoc scripsit, mandato Petri de Devesa, Sancti Iohannis publici notarii, die et anno quo su*(senyal)*pra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario subscri*(senyal)*bit.

315

1245, febrer, 18

Permuta. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, permuta amb el seu batlle, Ripoll de Devesa, set moltons que el sacrista rep dels censos que paguen, perquè és domini del seu ofici, els masos Martí de Fogonella, Garaia, Vinya, Puigrodó de Dalt, el de Guillem Ot de Ges i Cluniquer de Ges, i la dècima de la llana i els xais i la meitat del dret de cussura del blat procedent de la masoveria de Rourebell, per tot el que el batlle recapta a la Vila Vella de Sant Joan i el Vinyal per raó de la seva redècima.*

A. AMSJA (*olim* núm. 469).

150 × 230 mm. Estat de conservació regular, sobretot a les subscripcions de l'escatocol.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus ecclesie Sancti Iohannis sacrista, per nos et omnes successores nostros, bono animo et spontanea voluntate, permuttamus et in cambium tradimus tibi

Rivipullo de Devesa, baiulo nostro filioque tuo Bernardo et vestris imperpetuum, VII arietes (cum suis velleribus) quos accipimus censuales in honore et dominio sacristie; duos videlicet arietes, quos accipimus in manso Martini de Fagonela, et alium in manso Garaya, et alium in manso de Vinea, et alium in manso superiori de Podiorotundo, et alium in manso Guilelmi Od de Gisso, et alium in manso Cunicleri de Gisso; et lanam totam et agnos de nostra decima et mediam cussuram tocius bladi (vestre) masoverie de Rodrebel. Que omnia, et uis, et dominium, et propietatem quam ibi habemus vel habere debemus, permutamus et in cambium vobis predictis et vestris tradimus per illas omnibus rebus quas accipiebatis et accipere debebettis racione vestre redecimas in Villa Veteri Sancti Iohannis et in Vineali. Decetero autem habeatis, teneatis ac pacifice possideatis omni tempore dictos arietes, et lanam, et agnos, et mediam cussuram, pro ut melius et plenius hoc omnia nos et antecessores nostri sacriste accepimus et accipere consuevimus, usque modo et ut melius et utilius intelligi dici seu nominari posit et a modo posint, ad vestrum vestrorumque comodum et sanum intellectum, sine omni nostro nostrorumque successorum retentu, ad omnes nostras voluntates omni tempore faciendas. Et nos et successores nostris erimus inde semper vobis et vestris legales auctores et defensores contra omnis homines; promitentes bona fide et sine omni engano, quod sic faciemus vos et vestros habere et tenere ac perpetuo possidere. Et de omni evictione ac interesse, obligamus vobis et vestris nos cum omnibus bonis sacristie superius memorate. Versa vice nos Rivipullus de Devesa et filius meis Bernardus, bono animo et spontanea voluntate, per nos et omnis nostros, permutamus et incambiamus tradimus vobis domino Raimundo sacriste et successoribus vestris imperpetuum, omnis res illas quas accipiebamus et accipere debebamus et conveniamus in Villa Veteri Sancti Iohannis et in Vineali pro illis arietibus, et lana, et agnis, et media cussura qua omnia superius nobis in cambium tradidistis, pro ut melius et plenius nos en antecessores nostri hucusque accipere; convenimus et ut melius intelligi potest et debet ad vestrum vestrorumque successorum comodum et salvamentum ad omnes nostras voluntates imperpetuum peragendas. Et nos et nostri erimus inde vobis et succesoribus vestris legales auctores, defensores et guarentes contra cuncta viventem personam, et de omni evinctione et interesse obligamus vobis et successoribus vestris nos et nostros cum omnibus bonis nostris. Et nos Raimundus sacrista predictis, inducentes vos predictos in corporalem possesionem pleno iure tanquam in rem

vestram propriam, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro; renuntiamus per nos et successores nostros omni iuri, legi et consuetudini, per qua (nos) vel nostris successores contingeret modo vel in futurum huic contractui obviam ire posse. Si qua vero huic de sunt scripture sive instrumento que non sint apponita ad vestrum bonum et sanum intellectum apposita esse intelligantur.

Actum est hoc XII kalendas marcii, anno Domini M CC XL quarto.

Sig+num Raimundi* sacriste. Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Guilelmi* de Sancto Stephano. Sig+num Berengarii* de Monells. Raimundi* de Mirallis, Sancti Iohannis prepositus, salvo iure preposite subscribit. Olibarius* precentoris sig+num. Sig+num Berengarii* prioris. Sig+num Guilelmi* de Odena. [Sig+num Rivipulli de Devesa. Sig+num ...] qui hoc laudamus et firmamus. [Sig+num ... Sig+num ...]. Sig+num Petri de Caselle fratrum. Sig+num Raimundi de Vineali.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, qui hoc scripsit cum literis suprascripsis in III linea ubi dicitur [cum suis velleribus] cum suprascriptis, rasis et enmendatis in VII linea ubi dicitur vestre masoverie [...] II linea ubi dicitur nos, die annoque prefi*(senyal)*xis.

316

1245, febrer, 18

Nomenament i jurament de fidelitat. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, nomena Bernat de Devesa batlle de l'ofici de la sagristia i li determina les seves obligacions quant a la recaptació dels censos de l'ofici esmentat, i li assigna la seva redècima, que consisteix en un pernil, una gallina, un marrà amb la seva pell i un sester de civada. Tanmateix, el sacrista indica al nou batlle que retingui un pernil i un parell de gallines que li haurà de pagar per raó del mas Devesa. Per aquesta concessió, Bernat ha de pagar 20 sous melgoresos i prestar el degut homenatge de fidelitat al sacrista.*

A. AMSJA (*olim* núm. 64).
B. AMSJA (*olim* núm. 200); còpia coetània amb l'afegit indicat entre <>.
C. AMSJA (*olim* núm. 203); còpia de l'any 1255.

170 × 140 mm. Estat de conservació regular, sobretot a les subscripcions de l'escatocol dels núms. 64 i 200; per a la transcripció d'aquesta part s'han utilitzat les del núm. 203.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus Sancti Iohannis sacrista, per nos et successores nostros, donamus et laudamus atque concedimus tibi Bernardo de Devesa <filio Rivipulli de Devesa> et tuis imperpetuum, baiuliam sacristie nostre, sicut melus et plenius antecessores nostris eandem laudavere et concesserunt antecessoribus tuis, cum instrumentis vel sine instrumentis. Ita quod tu leves, congreges, adducas fideler et requiras, omnia iura nostra et sacristie, et accipias inde et habeas tuam redecimam plenarie, pro ut melius et plenius dicti antecessores tui accepere et hucusque accipere consuevere, videlicet, unam pernam et unum gallinarum, et unum berbicem cum suo vellere, et unum sextarium cibarie. Item retineas tibi omni tempore aliam pernam et aliud par gallinarum, quam pernam et gallinas facere debes nobis et sacristie pro tuo manso de Devesa, qua omnia accipias et habeas pro tua redecima de omnibus namque aliis accipias similer et habeas tuam redecimam pro ut melius et plenius accipere consuevere antecessores tui (et pater tuis nunc accipit) et ut melius et plenius contentum est et expressum in instrumento inter nostros antecessores et tuos confecto perite et laudato. <Et qua in ipso instrumento non esse expressum nec declaratum ad quam mesuram accipere debeas illud ordeum et cibariam, quam accipit baiulis pro camificis et braccis, sabbatis et solatico, nec est de abaria iumenti, nec etiam de redecima denariorum et inde fuerit inter nos et patrem tuum predictem multipliciter littigatum ne decetero super promissis tibi vel tuis ulla questio moveatur; concedimus, laudamus atque confirmamus tibi et tuis, per nos et successores nostros, quod hoc omnia et sigula accipiatis deinceps in pace, videlicet, totum ordeum et civatam predictam ad rectam migeriam huius ville, pro ut Decimarii et ceteri baiuli Sancti Iohannis accipiunt; et in super accipias tu et tuis imperpetuum de omnibus denariis vigiliarum tuam redecimam et de omnibus aliis denariis quos pro sacristia levas et colligis et levare atque colligere debes aliqua ratione sextum denarium pro tua redecima, exceptis denariis de questia de quibus accipias II solidos pro ut in eodem resonat instrumento.> Hanc in quam donacionem, laudacionem seu concessionem facimus tibi et tuis, bono animo et spontanea voluntate, sicuti melius et utilius intellegi potest et debet ad tuum tuorumque comodum et salvamentum; et ideo accipimus a te in presenti XX solidos bonorum melgorenses, de quibus sumus bene paccati a te; renuntiando excepcione pecunie non numerate. Et ego Bernardus de Devesa predicti, recipiens donacionem et con-

cessionem predictam, iuro in Deum et supra sacro sancta IIII Dei evangelia sponte et corporaler tacta, et facio inde vobis domino meo Raimundo sacriste homaguim manibus propris comendatum, quod decetero toto meo posse et secundum meum scientum ero vobis fidele, dictis et factis, corpore et rebus, sic den me adiuvet et hec facta.

Actum est hoc XII kalendas marcii, anno Somini M CC XL quarto.

Sig+num Raimundi* sacriste. Sig+num [Guilelmi]* de Sancto Stephano. Sig+num Berengarii* de Blanis. Sig+num Bernardi de Devesa, qui hoc laudo et firmo et iuro. Sig+num Arnalli. Sig+num Berengarii. Sig+num Petri de Caselle, fratrum. Sig+num Raimundi de Vineal, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in XXV linea, ubi dicitur bonorum melgorienses, die anno que prefi*(senyal)*xis.

317

1245, febrer, 22

Reconeixement de béns. *Pere de Coromines, de la parròquia d'Entreperes [Sales de Llierca, la Garrotxa], reconeix els censos que ha de pagar al prepòsit Guillem de Riera pel mas Camp-comú i per un bosc anomenat de sa Llosa.*

A. AMSJA (*olim* núm. 54).

240 × 110 mm. Estat de conservació deficient, sobretot a la part superior i inferior esquerra del document.

[Sciant ...]. Ego Petrus de Conamines, parrochie de Intrepere, confiteo et recognosco venerabilis [...] prepositure monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis [...], absenti tanquam presenti, quod teneo per [...] dicte preposite in parrochia predicta, quandam boschum et terram in qua [...] predecessor meus condam acceptavi de Petro de Campo [...] et ab [...] eius [...] qui boschus vocatus Bosch [za Losa]; et affrontat ab oriente in honorem meam de Casa Demont, a meridie et ab [occiduo] in honore [mansis] de Salavert, et a circio in honorem mansus de Camp Comum. Et est certum quod [...] et tenore ac etiam promito per me et meos dare ipsa [sorte] terre venerabili Guilelmus de Riera et omnibus eius successoribus dictam prepositurам tenentibus racione eius-

dem prepositure, tascham, expletorum panis et vini [positam] ad dictum mansum des Camp Comum, et etiam tercia laudismia et foriscapia et alia omnia directum dominium et tangencia que [...] tenore dare et solvere ac prestare anno quolibet pro censu in festo Omnium Sanctorum heredibus dicti mansi des Camp Comum, quatuor denarios Barchinone de terno ad auxlilius census dicti mansi secundum pro [...] multa alia continetur in instrumento de dicto stabilimento facto quod penes [...] habeo et predicta facio in posse scriptoris suprascripsi, legitime stipulacionis et recipientis dicti venerabilis Guilelmi de Riera absentis et dicte prepositure [...] interest vel potuerit interesse.

Actum est hoc VIII kalendas marcii, anno Domini M [...].

[Sig+num] Petri de Conamines predicti, qui hoc firmo et laudo. [Sig+num] Petrus de Cassanet, et Bernardi de Cassanet, et Francisci de ecclesia de Sedernes.

Sig*(senyal)*num Guilelmi de Colle, scriptoris iurati castri de Salis, qui hoc scripsit et clausit.

El regest de l'abat Isalguer anotat al dors del document ajuda a identificar els personatges que intervenen en aquest acte notarial, així com la data.

318

1245. abril, 5

Redistribució de censos. *Ramon de Clerà i la seva esposa Beatriu convenen amb Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que les dues mitgeres de blat censal que pagaven al cellerer per la Mare de Déu d'agost per dos horts situats a les Coromines —horts que han venut a Ramon Sabater i la seva esposa Alamanda, els quals, per ser homes lliures i sòlids no han de pagar censos en mitgeres— les pagaran pel mas de Clerà.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 981.
80 × 314 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus de Clerano et uxor mea Beatrix, nos in simile et quisque nostrum [inperpetum], per nos et omnes nostros, promittimus, recognoscimus et convenimus vobis domino Raimundo, Dei gratia Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris, quos annuatim et perpetuo faciemus et [do-

namus] vobis et ecclesie vestre in festo beati Marie augusti duas migerias fromenti censules, ad migeriam stabilitam, ad censum condamidorum exsolvendum, quas migerias fromenti predictas solvem consuevimus et adhuc faciemus et persolvemus vobis vel celarario vestro vel cui volueritis, sicut illas facem dare vel [per...] tenebantur et adhuc tenemur pro censum illorum duorum ortorum quos habeamus in condaminis, quos etiam de voluntate vestra et assensu et fratrum vestrorum Raimundo Zabateri uxorisque sue Alamande et suis vendidimus ita que decetero ipsi nec sui non teneantur ad dictum censum faciendum immo sunt inde liberi et soluti, sicut melius et plenius intelligi potest, et debet ad eorum comodum et salvamento et [pro ut] melius et plenius continetur in instrumentis inde confectis. Et ideo nos et nostri semper et annuatim faciemus, dabimus et exsolvimus dictas duas migerias fromenti vobis et ecclesie vestre, sicut superius est condictum, et ut melius et salubris intelligi dici, atque cogitari, sive inveniri posit, ad vestrum et ecclesie [vestre ad] comodum et sanum intellectum. Obligantes inde vobis et successoribus vestris, per vinculum nos et heredes nostros et omnia bona nostra, habita et habenda honorem et aver et specialer super manso nostre de Clerano, cum omnibus suis pertinenciis, dictas duas migerias fromenti perpetuo damus et assignamus. Et in super ad maiorem cautela, ego Beatrix predicta iuro per Deum et supra sacro sancta IIII Dei evangelia meis propriis manibus tacta, hec totum [...] dictum [...] prima lineam usque ad ultimam, fideler et perhenniter attendere et complere, nec contra veniam iure aliquo vel racione et quantum ad hoc sciente prudente et consulte renuntio omni sposalicio meo, et beneficio senatus consulti velleyani, et iure [videlicet] pro dote mihi [competenti], et omi iuri prohabenti fieri vendicionem et obligacionem rerum per dote [obligaverum], et rerum dotalium et sponsalium, et omni accioni rei et persone coherenti et omni ire per mihi [...] scripto et non scripto sive consuetudinario.

Actum est hoc nonas aprilis anno Domini M CC XL quarto.

Sig+num Raimundi de Cleriano et Besatricis uxoris eius, qui hoc laudamus, firmamus testesque firmare rogamus. Sig++num Olivarius de Palomeriis et Raimundi de Folcrada et Petri de Manso, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

319

1245, abril, 26

Permuta. *Pere de Sanarús i la seva esposa Guillema, canvien un cens que pagaven Joan de Barricona i la seva esposa Guillema per 1 diner de Barcelona; el cens consistia en un cistell de verema i una mitgera d'ordi per la propietat de Cominal, i es duia al monestir de Santa Maria de Ripoll.*

A. AMSJA (*olim* núm. 131).
160 × 140 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Petrus de Senarus et Guillelma uxor mea, et filius nostri Guilelmus et uxor eius Raimunda, venimus ad firmam et irevocabilem transacionem sive composicionem, per nos et omnis successores nostros, tecum Iohanne de Barichona et uxore tua Guilelma et vestris inperpetuum, videlicet, de censu quod nobis facere tenemini de honore de Cominal, pro ut in instrumento inde confecto continetur. Talis enim cum compositio sive transacio quod decetero non teneamini [ferie] aput Rivipullum illum cophinum vindemie censulae, quod nobis facere debetis pro predicta terra, scilicet, annuatim omni tempore nobis et successoribus nostris donetis illum cophinum vindemie censualem, cum una migeria ordi, quod nobis inde facere tenemini in manso vestro de Barichona vel in honore predicto de Cominal, et nunquam teneamus illud censum nobis vel successoribus nostris asportare apud villam Rivipulli vel alium locum, nisi in predicta terra de Cominal vel in manso de Barichona, et nos faciamus [ferie] illum cophinum vindemie censuale apud monasterium Rivipulli anuatim omni tempore, sine omni missionem nostra, excepto hoc quod annuati omni tempore donetis nobis et nostris pro predicti cophinum vindemie, quod [fem] faciamus apud Rivipulli, unum denarium Barchinone monete de duplo, et nichil aliud et hoc ita inperpetuum teneatur et observatur. Et ego Guilelma predicta et nurus mea Raimunda iuramus in dicti et super sacro sancta IIII evangelia corporalem per nos tacta quod nunquam qua hanc transaccionem sive composicionem vel contra illam vendicionem quod nobis fecimus de honore de Cominal veniamus vel venire faciamus aliquo tempore, occulte vel manifeste, nec paciamus aliquo nomine nostro venire.

Actum est hoc VI kalendas may, anno a nativitate Xristi M CC XL quinto.

Sig+num Petri de Senarus. Sig+num Guilelme uxoris eius. Sig+num Guilelmi filii eorum. Sig+num Raimunde uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+++num Geraldi de Ortis, Guilelmi de Vernedis, et A. Cuiucularii, testium.

Notarius signum Raimundi* *(senyal)* de Terarensis.

[...] scripsit hoc vice Raimundi de Tenrariis, die et anno quo *(senyal)* supra.

320

1247, maig, 10

Reconeixement de deute. *Bernat, almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reconeix que deu 300 sous melgoresos a Joan de Nabars, de Ripoll, préstec que ha demanat per atendre les necessitats del seu ofici. Per retornar-lo, dóna al prestador el dret d'alberga que fan la capellania d'Ogassa i Pere de Casadevall, batlle, a l'abat de Sant Joan; també li dóna sis moltons amb les seves pells, que l'almoiner rep anualment d'en Serrat d'Ogassa, d'en Pere de Casadevall, de Mitjavila, d'en Pere d'Ogassa, d'en Pere de Canalia i d'en Ramon d'Ogassa. També li concedeix els drets i censos sobre les collites referides al mas Pont i 65 sous melgoresos.*

A. AMSJA.

130 × 240 mm. Estat de conservació deficient a causa d'un forat al mig del document i de l'esvaniment de la tinta en alguns mots.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus, Sancti Iohannis helemosinario, per nos et successores nostros, renunciantes omni iure omnique legi et consuetudini, et beneficio nove constitucionis et dividende accionis, profitemur et recognoscimus quod debemus vobis Iohanne de Nabaris de Rivipullo vel cui volueritis, pro utilitate nostra petenti, CCC solidos bonorum melgorenses, quos in bonos et necesarios usus helemosine profitemur misisse ac utiler convenisse, de quibus sumus bene vestri pactati, excepcioni non numerate pecunie renunciando; pro quibus CCC solidos memoratis donamus et tradimus et assignamus vobis et cui volueritis, albergas quas capellani de Aguaza et Petri de Casadaval, baiulus nostri, nobis vel domino abbati dictus sic ibi presens donant et facuint annuatim. Donamus etiam vobis et assignamus ad hoc, VI arietes cum suis velleribus, quos accipimus in Aguaza, quorum facit unum Serrad de Aguaza, baiulus alium, Mediavilla alium,

Petrus de Aguaza alium, Petrus de Canalia alium, Raimundus de Aguaza alium. Item assignamus vobis omnia expleta agraria, census, exitus, redditis et proventus, et generale omnia iura omnium rerum qua accipimus et accipere debemus in manso nostro de Ponte, qua omnia accipiatis annuatum in pacta pro LXV solidos melgorienses [...] exceptis cum [aventuris] quas similer in pacta accipiatis ultra LXV solidos memoratos; in presenti vero anno non accipientis memoratos arietes, nec pactabitis vos de predictis, nisi de L solidos monetem predicte. Transfacto vero presenti anno accipietis annuatum omnia et singula supradicta tantum et tamdiu quousque de memorato debito sitis plenius [conputatur]. Promitentes de bona fide ac stipulacione sollempni quod est [---] omnibus non tangemus nec tangere faciemus, seu promitemus occulte vel manifeste [---] aliqua interpositam personam [...] faciemus vos et quoscumque volueritis tenere colli [---] cunctis pacifice et quiete. Et si sorte aliquis ibi vobis aliquid [---] et [...] hoc inde dapnum vel gravamen sive est aliquo modo aliquis feceritis [---] vobis ad vestram voluntatem, per vestrum plenum verbum sine testibus, et [---] ad hoc nos vobis et vestris per vinculum cum omnibus bonis nostris et helemosine [---] sint et ubicumque habeatis et habendis, qua omnia liceat vobis auctoritate vestra propria accipere, et [---] ubique in pace et extra auctoritate vel licentia iudicis vel curie ullomodo expectatis, mandantes firmite et disctrictem baiulo et hominibus supradictis quod de omnibus et singulerius superius anotatis respondeant vobis vel cui volueritis in omnibus et per omnia, tanquam nobis absolventes eosdem quantum ad hoc ab omni dominio iuramento et fidelitate, quibus nobis et dominio abbati et ecclesie Sancti Iohannis teneantur. Solutotum et completo memorato debito, vobis vel cui volueritis ut superius est [...] renunciantur omnia predicta, nobis et helemosinem predictem libere et solute.

Actum est hoc VI idus madii, anno Domini M CC XL septimo.

Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Raimundi* de Mirallis Sancti Iohannis prepositus, subscribit. Sig+num Raimundi* sacriste. Sig+num Bernardus* prioris et helimosinarii. Sig+num Petri de Casadeval baiuli. Sig+num Guilelmi de Torrente sacerdotis. Sig+num Petri Sibille. Signum Guilelmi de Gerunda, testium.

Petrus de Devesa publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

321

1247, agost, 27

Donació a cens. *Guillem d'Òdena, prepòsit de Tregurà, estableix a Pere Forn i a la seva esposa Maria la tercera part del mas Cabré, que havia estat de Guillem Esteve, a canvi de dues quarteres de blat i un cens anual, pagador el dia de Tots Sants, consistent en 15 sous melgoresos —de doblenc, de quatern o segons el que institueixi el rei— i la part de les collites i els béns que és costum de satisfer al monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. AMSJA (*olim* núm. 25).
190 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Guilelmus de Odena, prepositus de Tregurano, per nos et omnis successores nostros, donamus, laudamus atque perpetuo stabilimus tibi Petro Furni uxorique tue Marie et tuis imperpetuum, terciam partem integre illus mansis qui fuit condam Guilelmi Stephani, que etiam dicet mansus Cabrid; qua tercia pars predicta terminatur et affrontat ab oriente et a circio in tenedone Raimundo de Colle, et a meridie in tenedone de Negons, et ab occidente in torrente de Guadanes. Quam terciam partem predictam, cum omnibus pertinentiis et tenedonibus suis, et cum omnibus aliis terris cultis et incultis, heremis et condirectis, pasturis et herbis ubicumque sint dicte tertie parti pertinentibus et pertine debentibus, cum vitibus et arboribus diversorum generum qui ibi sunt et erin, et cum omnibus augmentis, expletamentis, adempramentis et melioramentis, et cum omnibus aliis iuribus suis, et cum intratibus et exitibus suis, vobis et vestris damus et concedimus ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas, pro ut melius et plenius potest dici vel intelligi et a modo posit ad vestrum vestrorumque comodum et profectum. Et sic faciemus vos et vestros tenere et habere imperpetuum contra cunctis pacifice et quiete; et vos et vostri dabitis inde nobis et successoribus nostris semper annuatim in festo Omnium Sanctorum pro censu, dum duraverit hec moneta de duplenco, XV solidos bonorum melgurenses; et si sorte hec moneta de duplenco muttata vel versa fuerit in monetam quaternale, dabitis tunc XV solidos bone monete de quaterno. Si vero moneta hec de duplenco muttata fuerit in monetam que plus valeat qua moneta quaternalis, vel in monetam que minus valeat qua ista moneta de duplenco, dabitis tunc inde secundum quod de aliis censualibus

denariorum ordinatum a domino Rege fuerit ac statutum. Pro qua inqua donacione accipimus a vobis in presenti II quarteras formenti et vos et vostri dabitis etiam nobis et ecclesie Sancti Iohannis de expletis et bonis que debes ibi dederit annuatim et perpetuo omnia agraria consueta.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, VI kalendas septembre, anno Domini M CC XL septimo.

Sig+num Guilelmi* de Odena prepositi de Tregurano. Sig+num Petri Falcheti. Sig+num Petri Rubei. Sig+num Berengario de Casellis, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

322

1248, febrer, 17

Reconeixement de censos. *Pere de Sant Julià, de la parròquia de Sant Julià de Tregurà, reconeix que les cases i els horts, un tancat i tres peces de terra situades a la parròquia esmentada li foren donades per Besalú de [Mulleres] de Camprodon. Per aquests béns, el dia de Tots Sants li paga un cens anual consistent en 8 sous i mig de Barcelona i li confirma que, a les cases esmentades, pot disposar d'una arca i d'un llit.*

A. AMSJA.
150 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod Ego Petrus de Sancto Iuliano (de) Tregurano, per me et per omnes meos, confiteor et recognosco tibi Bisulluno de Molledario de Campo Rotundo, quod teneo per te quasdam domos et ortis et unum clausum et tres petias de terra in parrochia Sancti Iuliani de Tregurano, qua omnia tu mihi et mihis dedisti sicut in carta donacionis inde facta plenius continetur. Pretera ego et mei debemus facere tibi et tuis pro predictis omnibus semper censum anuatim in festo Omnium Sanctorum octo solidos Barchinone et medium monete dupli; et possitis tu et tuis tenere semper unam archam et unum lectum (in dictis domibus). Promitentes tibi et tuis quod dictis VIII solidos et medium ego et mei faciamus tibi et tuis semper annuati sicut dictum est. Et ad hoc obligo tibi et tuis mihi et heredes meos et omnes res

meas honorem et avere usque nec non per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaliter et sponte iuro omnia ac dictam sunt atendere nec in aliquo contra venire.

Actum est hoc XIII kalendas marcii anno Xristi M CC XL septimo.

Sig+num Petri de Sancto Iuliano, quo hoc firmo et iuro et laudo. Sig+num Bernardi, clerici de Tregurano sig+num Bernardi de Tregurano. Sig+num A. de Xristina, testium.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Campu Rotundis, qui hoc cum suprascriptis in prima et in VI linea scripsit.

323

1248, març, 11

Testament. *Testament de Pere Decimari. Com és costum, primer escull els seus marmessors, que són: Ramon de Miralles, prepòsit, Joan de Neva i Ripoll, ambdós canonges,* [*B.*]*, capellà de l'església de Sant Joan i Pau, Ramon de Campelles, prevere i nebot seu, Ramon de Vinyal, [B.] de Mas i Ripoll de Ginebrosa. A continuació expressa la voluntat que sigui enterrat al cementiri del monestir de Sant Joan de les Abadesses, servei pel qual destina 50 sous i enumera extensament la destinació dels seus béns materials: 200 sous per a l'abat perquè sigui garant d'una fundació consistent en una llàntia per a l'altar de Sant Joan, per a la manutenció de la qual destina 500 sous i el mas de Plans, situat a la vall i parròquia de Sant Joan i Pau, amb batllia inclosa, que havia comprat a Ramon de Pla. Aquesta fundació haurà de ser aprovada pel Papa. Per executar aquest privilegi, el testador destina 40 sous i el Papa rebrà un cens anual consistent en 1 masmodina. La resta dels seus llegats són: 5 sous per al capellà i el domer de l'església de Sant Joan i Pau i 12 diners per al monjo d'aquesta església; 22 diners per a cadascun dels preveres seculars de la vila de Sant Joan; 12 diners per a cadascuna de les esglésies de Santa Maria* [sic] *de Perella, de Núria i de Vidabona; 12 diners per a la confraria del Sant Esperit; 12 diners per a redimir captius i l'almoina a cent pobres d'1 diner per a cadascun. Els béns i censos procedents de les propietats anomenades Aguió, Camps i Forn, situades a l'esmentada parròquia i que havia adquirit a Ferrer de Carcassés, en les quals ara hi viuen Ripoll de Co-*

dines i Joan de Bellsolà, es destinen al sacrista perquè pugui proveir de candeles, llibres, vi i altres necessitats el capellà de Sant Mateu. També dóna al seu nebot Ramon de Campelles una part dels animals que té juntament amb Pere de Puigrodó i Cervera de Forns.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1116.
B. Canalars I, f. 24, núm. 88 (sac 4).
396 × 128 mm. Bon estat de conservació.

[Meos] antigitur ad fuit et prudentie ratio exigit, quod unusquisque homo dum memoriam et loquelam habet integram testamenti serie suam ordinet et voluntatem. Id circo, in Xristi nomine. Ego Petrus Decimarius, in meo pleno sensu, memoria ac loquela, facio meum testamentum in quo [raciones] eligo manumissores ac testatores: Raimundum de Miralle, prepositum Sancti Iohannis, et Iohannem de Neva, Rivipullum, eiusdem canonicos, B. sanctorum Iohannis et Pauli capellanus, Raimundum de Campillis, presbiterum, Raimundum de Vineali, B. de Manso et Rivipullo [de Genebrosa]. Ita quod, si memori contigerit ante quam aliud testamentum mihi [condam liceat] isti distribuant res meas omnes mobiles et inmobiles et semovendas, sicut hic illis duxero ordinandum. In primis dimitto domino Deo et Sancto Iohanni meum corpus ad sepeliendum in eis cimiterio, cum L solidos quos relinquo conventui pro pietancia. Item dimitto domino abbati CC solidos ita quod ipse firmet et subscribat in presenti testamento et in stabilimento candele facto iam olim de sui et tocius conventus voluntate consilio et assensu. Item dimitto capellano et ebdomedario beatorum Iohannis et Pauli V solidos et tracturas assuetas. Item monacho eiusdem XII denarios. Item unicuique preborum secularum istius ville XXII denarios. Item beate Marie de Perella et de Anuria et de Vitabona, unicuique XII denarios. Intem confrarie Santi Spiritus XII denarios. Item captivis XII denarios. Item dimitto et mando quod fiat helemosina centum pauperum, et quod donetur unicuique unus denarius et aliquam[tulum] carnis. Item dimitto candele quam stabilivi iam ad ardendum die nocteque semper in continue coram abbati beati Iohannis in ecclesia eiusdem, sine omni intermissione et aliquo intervallo. Mansum meum integre de Planis, cum baiulia eiusdem, quam emi et adquisivi a Raimundo de Plano et suis, et cum omnibus empcionibus, et melioramentis, pertinenciis, possessionibus suis, et tenedonibus, et cum omnibus etiam aliis honoribus et empcionibus, quos et quas habeo, teneo et possideo, et quo titulo empcionis vel alio modo adquisivi in valle

sive parrochia beatorum Iohannis et Pauli, sive etiam adiacenciis suis; excepta et levata una macemutina, quam super promissis domino pape assigno censualem annuatim et perpetuo, et exceptus etiam illis honoribus quos emi a Ferrario de Carcasses, quos tenet Rivipullus de Cudinis pro me, pro quibus donat mihi annuatim censuales II solidos bone monete, tam qui honores vocantus Aguion et Camporum, et excepto in quam illlo honore, que emi a predicto Ferrario de Carcasses qui vocatur ad Furnum, que tenet pro me Iohannes de Pulco Solano, et donat inde annuatim tascham et mediam cussuram panis, et quartum vini, excepto de barcheria de qua donat III denarios bone monete censules. Quos II solidos predictos quos facit Rivipullus de Cudinis, et cetera omnia que facit Iohannes de Pulcro Solano predictis, dimitto sacristie Sancti Iohannis pro candele, libris, vino et vel tantis que capellanus beati Mathei habet, ab eadem ad divinum ibidem officium celebrandum. Item dimitto predicte candele constitute in ecclesia supradicta quingentos solidos ad emendum honores sive redditus, de quibus servicium eiusdem possit, fieri, plenarie et perfecte. Item dimitto, constituo et pono stavilimenta predicta, et tenorem totius meum testamenti, sub manu protecione, defensione, guidatico domini pape, ac manutencia speciali sic quod ipse faciat, a principio usque ad finem, hanc ultimam voluntatem meam in omnibus et per omnia inviolabiler custoditi ac in suo plenissimo robore perhennitur observari. Cuius auctoritate rogo principio supplere et exposco quod nullus alius baiulus unquam, sit perpetuus sive temporaneus, in predicto manso nec in honoribus emptis vel emendis nisi solus ille qui rexerit, tenuerit et faciet candele servicium et eidem domino pape exolvet macemutinam ut superius est condictum. Item Raimundo de Campiliis nepoti meo, partem meam quam habeo in quinque bestiis grossis cum Petro de Podio Rotundo, et in duabus, quas habeo cum Cervaria de Fornis, et unam que est apud Rocham Gisseram. Volo etiam et mando quod de bonis meis fiat servicium candele de noctibus sicut illud ego facio in presenti, usque ad kalendas iulii et extunc quod ardeat die noctuque et fiat eius servitium pleniem et perfecte de stabilimentis et bonis ad hoc assignatis, sicut superius est expressum. Item dimitto XL solidos pro quodam privilegio a domino papam imperando et obtinendo super stabilimentis et constitucionibus memoratis. Item dimitto et pono meum testamentum et omnia bona mea, quecumque sint et ubique, ad hoc ut mea voluntas servetur et in omnibus compleatur sub custodia, proteccione et defensione domini abbatis et tocius

conventus, et specialer sub regimine Raimundi de Miralles, prepositi memorati, per cuius manum volo et mando quod universa et singula supradicta completa sint et deducta plenius ad effectum. Ita quod ipse cum Iohanne de Neva et Rivipullo canonicis supradictis, et uno vel duobus de aliis manumissoribus, recipiendo et recolligendo omnia bona mea reficiat et restituat omnes meas iniurias, quibus restitutis et emmendatis meum compleat testamentum; et si quid completo testamento residuum fuerit ad perfectas et utilis quam viderit, in helemoisam dividit et disponat. Et si sorte aliquid defuerit sic quod predicta non sufficiant ad complenda et attendenda universa et singula supradicta, possit ipse addere, subtrahere, muttare, removere et moderari secundum quod discrecioni sue, utile visum fuerit et honestum. Et si sorte ad hoc ex egendum non posset [secum habere] coadiutores predictos sic quod nollent vel non possent interesse, liceat ipsi exegui cum duobus aliorum testatorum quos [convocare] voluerit omnia et singula supradicta, dando et cedento eidem preposito, in omnibus et per omnia locum nostrum et voces, actiones et rationes reales et personles, utiles et directas, mihi competentes et competituras, pro ut melius et plenius dici, intelligi excogitari sive inveniri potest, et a modo potuerit ad sanum et integrum intellectumm instituentes eudem qui heredem procuratorem, sindicum et actorem ad petendum, habendum, agendum, excipiendum et requiredum omnia bona mea et ad omnia alia permissa compleda et exegenda, sive omni [sub] dampno cui etiam dimitto, pro labore quem inde passus fuerit C solidos Barchinone.

Actum est hoc V ydus marcii, anno Domini M CC XL septimo.

Sig+num Petri Decimarii, predicti, qui hoc laudo et firmo et volo quod hoc testamentum quod est ultima voluntatis mea sit ratum perpetuo atque firmum. Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num A.* de Oliveda. Raimundi* de Mirallis, Sancti Iohannis preposius subscribo. Iohannes* de Neva sig+num. Sig+num Rivipullis*. Sig+num Raimundi* sacrista. Sig+num Bernardi* prioris. Sig+num Berengarii* de Sancto Stephano. Olivarius* precentoris sig+num. Sig+num beatorum Iohannis et Pauli capellani. Sig+num Raimundi de Campiliis, presbiteri. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num B. de Manso. Sig+num Rivipulli de Genebrosa, manumissorum predictorum, qui hoc laudamus et firmamus.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, qui hoc scripsit cum literis rasis emmendatis et dampnatis in XLVI, et XLVII linea, die annoque prefi*(senyal)*xis.

324

1248, maig, 17

Venda. *Bernat de Vinya i la seva esposa Ermessenda venen a Joan de Serrat d'Arçamala i a la seva esposa Estefania el dret de batre de les cases dels vilars d'Arçamala, de Bosc, [de Santigosa], de Forns, de Riubaldencs i de Pinosa, pel preu de 100 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1121.
175 × 105 mm. Regular estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Bernardus de Vinea et uxor mea Ermessende, bono animo et spontanea voluntate, per nos et omnes [presentes], vendimus tibi Iohanni de Serrato de Arzamala uxorisque tue Stephanie et vestris inperpetuum vel cui volueritis, trituracionem omnem qua habemus et habere debemus in vilaris de Arzamala et de Boschis [... de ...igosa] et de Furnis et de Rodebaldenchs et de Pinosa, scilicet, omnia iura que accipimus et accipere debemus in predictis locis racione [... idonis] superius [...]. Quod iura predicta vos et vestri habeatis, teneatis, collegatis et accipiatis ad omnes vestras vestrorumque voluntates imperpetuum faciendas, pro ut melius utilius et [...] hoc omnia nos accipimus et accipere debemus et pro ut et melius et plenius potest dici, intelligi, excogitare sive inveniri et a modo poterit, ad omne vestrum vestrorumque comodum et sanum intellectum. Et accipimus a vobis precium huius vendicionis C solidos Barchinone et domino abbati suum tercium. In quibus est nobis a vobis integrum satisfactum [...] non numerate peccunie renunciando hec inde aliquo revicium facere teneamini domini abbati vel ecclesie Sancti Iohannis racione huius vendicioni sive [...] set nos illud faciemus pro ut fecimus et facere consuevimus in omnibus et per omnia usque modo. Et sic faciemus iura predicta vos et vestros habere, tenere et possidere perpetuo contra cunctos. Pro omni evincione et interese nos et omnia bona nostra vobis et vestris penitus obligantes. Et si hoc vendicio plus valet [...] precio memorato totum illud plus vobis damus donacione inter vivos. Renunciantes scienter [... suplemento ...] et auxilio et beneficio illis legis qua deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur et omni alii iuri nobis competenti vel competituro. Et propter hoc obligamus vobis et vestris ad hoc nos et heredes nostros cum omnibus nostris et eorum bonis ubique habeatis et habendis.

Actum est hoc XVI kalendas iunii, anno Domini M CC XL octavo.

Sig+num Bernardi de Vinea. Sig+num Ermessendis, uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus. Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Sig+num Raimundi Sabbateri. Sig+num Petri Falcheti. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num B. de Devesa. Sig+num Guilelmi Anglessis, testium.

Iacobus clericus, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publici Sancti Iohannis notario, die annoque prefixis.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, subscri*(senyal)*bit.

325

1248, juliol, 11

Jurament de fidelitat. *Berenguer Gilabert, fill de Ramon Gilabert de Ribes de Freser, reconeix ser home propi i sòlid del monestir de Sant Joan de les Abadesses i del seu abat, Ramon de la Bisbal, i li promet fidelitat. Declara que, per aquest reconeixement, dóna a l'abat mitja lliura de cera el dia de la festa de la Mare de Déu d'agost.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1127.
B. Canalars I, f. 137, núm. 21 (sac 16).
87 × 147 mm. Regular estat de conservació.

Notum sic cunctis. Quod ego Berengarius Gilaberti, filius condam Raimundi Gilaberti de Pedrera, profiteor et recognosco me esse hominem proprium et solidum, cum omni prole mea nata et nascitura, et cum omnibus bonis meis et rebus habitis et habendis unde, domini mei Raimundi Dei gratia Sancti Iohannis abbatis et successorum vestrorum et ecclesie vestre; et semper ubicumque sim eam vel maneam vestrum dominium et ecclesie vestre reclamabo, nec aliorum eligam dominum sive dominam nec aliud reclamabo dominium sine vestro consilio et voluntate, nec feci vel faciam seu consencionem aliquo tempore aliquod (et) quo me vel prolem meam vel res meas possitis [per...] et alter vel altero adquirire vel lucrare, promitentes etiam vobis et successoribus vestris fidelitatem in omnibus et per omnia [me] perpetuo servaturum pro qua igitur recognicione faciam vobis et successoribus vestris dum [vi...] mediam libram cere annuatim in festo Sancte Marie augusti.

Actum est hoc V ydus iulii, anno Domini M CC XL VIII.

Sig+num Berengari Gilaberti predicti, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Berengari de Solerio. Sig+num Petri Sibille. Sig+num [Pericacii] testium.

Iacobus clericus, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, die annoque prefixis.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario subscri*(senyal)*bit.

326

1248, juliol, 24

Donació. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix al rei Jaume I, en qualitat de lliure i franc alou, una terra situada a la parròquia de Sant Pau de Segúries perquè pugui edificar-hi la vila de la Ral. Per aquesta donació, l'abat posa unes condicions que, en resum, són les següents: l'abat reté la meitat dels drets de la notaria de la nova vila i pot construir lliurement un molí al riu Ter, des del torrent de Miralles fins a les roques de les gorgues; el veguer que s'establirà a la Ral haurà de defensar els interessos de l'abat i els homes de Sant Joan de les Abadesses; el monestir santjoaní és lliure i franc de lleudes i altres prestacions, així com el seu batlle, Pere de Rovira; l'església de la nova vila, establerta dins la parròquia de Sant Pau de Segúries, haurà de rebre els censos que li pertoquen; els habitants de la Ral necessiten el permís de l'abat per talar boscos, no poden posar entrebancs al mercat de Sant Joan i no poden retenir els santjoanins per qüestions de deutes.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1129; còpia de l'any 1274.
C. AMSJA, documents sobre la jurisdicció de l'abat en la vegueria de la Ral aplegats l'any 1307.
D. Canalars I, f. 9, núm. 11 (sac 3).
a. FONT. *Cartas*..., núm. 288, p. 419-421.
b. PLADEVALL. "Creació...", p. 44-45.
286 × 328 mm.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia Sancti Iohannis abbas et conventus eiusdem loci, bona et libera voluntate, per nos et successores nostros, damus atque concedimus

domino Iacobo, Dei gratia regi Aragonum, regni Maioricarum et Valencie, comiti Barchinone et Urgelli et domino Montispesulani et suis successoribus in perpetuum, totam illam terram et campos cultos et incultos quam et quos habemus vel habere debemus in parrochia Sancti Pauli de Seguries, sicuti affrontat: ab oriente in flumine Ticeris; a meridie in ipsa ruppe gurgitis, sicuti habetur et continetur usque ad domum sive mansum de Podiolo; ac occiduo in pede ipsius podii de Ila, quod est supra villam nominatam de Regali construendam infra predictas affrontaciones; a circio in ipso torrente de Miralles, qui transit inter predictam terram et honores mansorum de Miralles. Predictam siquidem terram et campos predictos, affrontacionibus et terminationibus inclusam, cum exitibus et ingressibus, pertinentiis et tenedonibus, censibus agraris et cum omnibus et singulis, que hiis vel per hiis nobis iuste vel iniuste, competunt aut debent vel possit competere modis aliquibus, totum damus et concedimus domino regi antedicto et suis successoribus in perpetuum, pro alodio francho et libero, ad faciendam et construendam ibidem villam et populationem et quicquid inde aliud facere voluerit prout melius dici et intelligi, exprimi sive excogitari possit, ad suum suorumque bonum et sanum intellectum, sine aliquo retentu nostro et nostrorum omnium successoritum. Sub tali tamen pacto et condicione: quod ipse et successores sui in perpetuum non recipiant, deffendant seu retineant in dicta villa, contra voluntatem nostram et nostrorum successorum, aliquos nostros homines et feminas presentes vel futuros nec etiam bona eorundem. Item quod nos et successores nostri in perpetuum recipiamus et habeamus medietatem in scribania publica predicte ville. Item quod vicarius, qui tempore ibidem fuerit institutus, teneatur nos et homines nostros et bona nostra et eorum, deffendere cum hominibus dicte ville contra omnes homines quibus directum facere nos velimus. Item quod nos et conventus noster, simus liberi et franchi in ipsa villa ab omnibus leudis, pedagiis sive mensuraticis, et Petrus de Rovira, baiulus nostre, et omnes sui in perpetuum. Item quod homines nostri et femine constituti in vicaria ipsius ville, concessa et assignata per dominum regem, non possit conveniri nec teneantur placitare quocumque casu nisi in ipsa villa. Item quod nos et successores nostri ratione ecclesie nostre Sancti Pauli de Seguries, in cuius parrochia dicta villa est constuenda, habeamus ecclesiam et decimas, primitias, oblationes, deffunctiones et omnia alia ecclesiastica iura, exceptis cenis, luminariis et vigiliis; et quod homines nostri et femine non pignorentur

nec marchentur in ipsa villa, nisi fuerint principales debitores sive fideiussores pro aliis constituti, nisi solum modo pro debitis suis propriis. Item quod donet nobis et restituat existimationem et comoditatem predicti loci ad noticiam Bernardi de Vico et Petri Strucii, in valle de Pratis vel in eadem villa ubicumque magis voluerimus. Item quod homines presentes et futuri in eadem villa commorantes, non talent nemora nec in ripariis nostris et omnium nostrorum, nec accipiant ligna in nostris nemoribus contra voluntatem nostram. Item quod habeamus mercatum in villa nostra Sancti Iohannis, quandocumque nobis fuerit opportunum, sine impedimento ipsius ville et hominum ibidem commorantium, secundum quod nobis a dictis regibus est concessum. Item quod cum voluerimus possimus facere et construere libere molendina in flumine Ticeris, a predicto torrente de Mirallis, usque ad rupem gurgitis supradicti, et nullus alius ibi ipsa possit construere contra voluntatem nostra. Que omnia dominus rex compleat et faciat nobis ut superius continetur et instrumento publicum inde nobis faciat cum sua bulla et sigillo suo maiori; et si instrumentum predictum nobis facere noluerit, predicta omnia sint inutilia atque cassa nec valeant ipso iure. Hec inquam omnia supradicta ego Raimundus de Pompiano, vicarius domini regis et procurator, promitto vobis dominus Raimundo abbati et conventui inde rata habere et firma ex parte domini antedicto et nostra, et promitto quod predicta omnia faciam firmare et laudare domino regi ut superius est dictum.

Actum est hoc VIIII kalendas augusti, anno Domini millesimo CC quadragessimo octavo.

Sig+num Iacobi, Dei gratia regis Aragonum, Maioricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesullani, qui predicta omnia et singula scienter et consulte per nos et per omnes successores nostros in perpetuum laudamus, damus, concedimus et confirmamus. Appositum mandato domini regis per Guilelmo Sorba, nomine suo per manum Guilelmi de Rocha XIIII kalendas novembris in Ferica, anno Domini millesimo CC L, presentibus Raimundus de Cardona, R. Corneli, A. de Luna, Guilelmo Romei et Exameni de Fontibus.

Sig+num Raimundi de Pompiano vicarii, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Petri Strucii Gerunde. Sig+num A. de Villa Frederio. Sig+num Andree Suniarii Gerunde. Sig+num Berengarii de Borradano. Sig+num Geraldi de Ortis. Sig+num M. de Dominabus. Sig+num Petri de Rovira, testes.

Bernardus de Comellis, publicus notarius, qui hoc scripsit mandato Bernardi de Vico, publicus notarius Gerunde, die et anno quo supra. Lecta fuit regi.

327

1249, gener, 3

Donació. *Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dóna a Bernat Garad i a la seva esposa Barquera uns horts situats prop de la Guixera a canvi d'un cens anual pagador per Sant Miquel consistent en 4 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 28).
140 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus Sancti Iohannis sacrista, per nos et successores nostros, donamus, laudamus et perpetuo stabilimus tibi Bernardo Garard uxorisque tue Barchere et vestris imperpetuum, quosdam ortos nostros apud Gisserium, quos nobis dimisit et dereliquid Bernarda de Castellari, uxor condam Petri den Ayeta, eo quod illos non poteat [correzare] nec inde nobis facere censum nostrum. Quos ortos predictos sicut affrontant ab oriente et meridie in ortis Guilelme de Belmiray, et ab occidente in rivo de Arzamala, et a circio in ortis quos vosmet emistis a Petro [Crheris] et suis, cum intratibus et exitibus, augmentis, expletamentis, adempramentis et melioramentis, et cum arboribus diversorum generum qui ibi sunt et erunt, et cum omnibus etiam universis et singulis dictis ortis spectantibus et spectare debentibus vobis et vestris vel cui volueritis damus, laudamus et omni tempore stabilimus ad omnes vestras vestrorumque voluntates, ibi et inde perpetuo faciendas, prout melius et plenius intelligi potest et a modo potuerit ad omne vestrum vestrorumque comodum et sanum intellectum. Et sic faciemus vos et quoscumque volueritis dictos ortos tenere et habere et perpetuo possidere contra cunctam viventem personam. Salvo tamen et retento iure nostro et dominio sacristie cui dabitis inde semper et annuatim censum in festo beati Michaele IIII solidos monete curribile Barchinone, et decima et primitiam expletorum.

Actum est hoc III nonas ianuarii, anno Domini M CC XL octavo.

Sig+num Guidonis. Sig+num Guilelmi Iordane. Sig+num Raimundi de Condamina, testium.

Petrus de Devesa publicus Sancti Iohannis notarius qui hoc scripsit.

328

1249, setembre, 6

Jurament de fidelitat. *Guillem d'Espasens promet ser fidel a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó de la fortalesa i del castell de Pena que té en feu per l'abat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1170.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1170 dupl.; còpia de l'any 1260.
C. AMSJA (*olim* núm. 169); còpia de l'any 1360.
D. Canalars I, f. 54, núm. 6 (sac 8).
138 × 152 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Guilelmus de Spansen facio convenienciam per me et meos vobis domino meo Raimundo Dei gratia Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris et ecclesie vestre; quod ero vobis fidelis de corpore et avere et de honore quam in presenti habetis vel in futurorum potueritis adquirere, et dabo vobis potestatem iratus et paccatus cum fuero requisitus a vobis vel certo vestro nuncio de castro de Penna, quod teneo per vobis in feudum; et de castro illo vobis vel ecclesie vestre vel hominibus vestris vel rebus vestris et eorundem malum non exiet. Et si sorte quod absit inde malum aliquod exiret infra XX dies post quam fuero requisitus, a vobis vel a certo nunctio vestro totum vobis et hominibus vestris plene restituam. Promitto etiam vobis et successoribus vestris, per me et meos, quod defendam de fortitudine predicta vos et ecclesiam vestram, et omnia bona vestra, et omnes homines vestros, et omnia bona illorum, contra omnes homines et quod vos si vobis placuint possitis inde valere vobis contra omnes homines, et facere inde pacem et guerram contra cunctos. Preterea promitto vobis quod custodiam et faciam custodini castrum predictum ad fidelitatem vestram, et meam iurans in super in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia sponte et corporaler tacta me, universa et singula supradicta servaturum et completurum in omnibus et per omnia fideliter et perfecte, nec contra veniam racione aliqua sive iure, immo ad maiorem firmitatem facio inde vobis homagium ore et manibus comendatum. Volo etiam et rogo, quod hec convenientie fiant semper inter me et successores meos et nos et successores nostros, ad melius et

plenius quam fieri possint ad vestrum vestrorumque successorum comodum et sanum intellectum.

Actum est hoc VIII idus setember, anno Domini M CC quadragesimo nono.

Sig+num Guilelmi de Spasen, qui hoc laudo et firmo pariter atque iuro. Sig+num Raimundi de Melanno, huius rei testis. Olivarius*, testis sig+num. Sig+num Bernardi* prioris, testis. Sig+num Berengarii* de Monellis, testis. Sig+num B[erengarii]* de Sancto Stephano, testis. Iohannes* de Neva, testis sig+num. Sig*(senyal)*num Petri* de Ponte, testis. Sig+num Raimundi* de Taleto, testis.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

329

1249, setembre, 10

Jurament de fidelitat. *Gueraua, vescomtessa de Bas, com a legítima tutora de la seva filla Sibil·la i del vescomte Simó de Palau, renova i promet complir el pacte subscrit entre el vescompte Udalard i Ponç de Milany amb Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i, en conseqüència, presta l'homenatge corresponent a l'abat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1171.
B. Canalars I, f. 112, núm. 183 (sac 13).
73 × 116 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Geralda, Dei gratia vicecomitissa Bassen, legitima [tutrix] Sibilie filie mee et domino Symonis de Palacio condam vicecomitis Bassense, promitto vobis domino Raimundi, Dei gratia abbati Sancti Iohannis et successoribus vestris, quod omnes illas convenciones, pacificaciones et concordaciones que condam fuerit facte inter Udalardum vicecomitem et Raimundum Poncii de Melanno et uxorem eius ac filios, et Berengarium abbatem Sancti Iohannis predecessorem vestrum, quod attendam complebo ac prefacte in omnibus observabo bona fide et secundum meum posse, pro ut melius et plenius continente in instrumento confecto per manum Raugerii sacerdotis; laudans etiam approbans et confirmans omnia et quicquod continetur in eodem instrumento, et facio inde vobis homagium ore et manibus comendatum.

Actum est hoc IIII ydus september anno Domini M CC XL nono.

Sig+num Geralde vicecomitisse predicte, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de Melanno. Sig+num Raimundo de Podio Perdinarum, vicario de Basso. Sig+num B. de Sancto Romano. Sig+num Arberti de Sancto Romano. Sig+num B. de Mirallis. Sig+num Guilelmi de Staniole. Sig+num B. de [Cumana], testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

330

1249, setembre, 10

Jurament de fidelitat. *Gueraua, vescomtessa de Bas, com a legítima tutora de la seva filla Sibil·la i del vescomte Simó de Palau, jura fidelitat a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel domini dels castells de Llaers i Milany.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1172.
102 × 175 mm. Bon estat de conservació.

De ista hora in antea. Ego Geralda, Dei gratia vicecomitissa Bassense, legitima [tutrix] Sibilie filie mee, vicecomitissa Bassense et domino Symonis de Palacio condam vicecomitis Bassense, non dezebrei tibi Raimundo abbati qui es de Santo Iohanne, nec tolrei, ne ten tolrei vita tua, neque tuis membris, neque de tuis membris, que in corpus tuum se tenent nec ego nec homo nec homines femina neque feminas per meum consilium neque per meum ingenium. De ista ora in antea, ego Geralda suprascripta no dezebrei tibi Raimundo abbati suprascripto, nec tolrei, ne ten tolrei tua honore neque de tua honore, neque ipsa abbatia Sancti Iohannis Rivipollentis cum omnibus suis pertinenciis neque ipsum castrum de Lazers cum omnibus suis pertinenciis neque bastire podium calvel neque podium thanavi neque de tuos fevos aut alaudes neque de tuas baiulias quas hodie habes aut in antea adquisieris nec ego nec homo nec homines femina aut feminas qui totolla o tentolla ego Geralda suprascripta adiutrix ten ferei tibi Raimundo suprascripto sine tuo engan per quantas vices tu men comonras per nomine de istum sacramentum per te ipsum aut per tuos missos vel missum. Et comonir no men de desuedarey [——] neque de ipsos adiutoros vel adiutorium no tenganarei et

sine tuo engan los te farei el te farei. Et ipsum castrum de Melan quando comes de Bisulduno poztad en gerra e mo mandara a tu [luirare...] e nol te tolrei nec nol te vedarei per quantas vices com demanara per se aut per suos nunctios poderos ten farei sine tuo engan. Sicut superius scriptum est [sito] tenrei e to atendrei ego Geralda suprascripta tibi Raimundo abbati suprascripto, excepto quantum tu mihi absolveris quo gradiente animo sine forcia sic Deus me adiuvet et hoc facta.

Quod est factum ann altare Sancti Iohannis coram multos presentes clericis et laycos IIII ydus september anno Domini M CC XL nono.

Sig+num Geralde vicecomitisse predicte, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de Melanno. Sig+num Raimundo de Podio Perdinarum, vicario de Basso. Sig+num B. de Sancto Romano. Sig+num Arberti de Sancto Romano. Sig+num B. de Mirallis. Sig+num Guilelmi de Staniole. Sig+num B. de [Cumana], testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum liteteris dampnatis in VIIII linea die annoque prefi*(senyal)*xis.

331

1250, febrer, 21

Venda. *Bernat de Tregurà i la seva esposa Maria venen a Arnau de Tregurà un hort que li havien comprat, situat al costat de les cases de Pere de Torrent, pel preu de 10 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 27).
B. AMSJA, memorial dels documents de la pabordia de Tregurà (segle XVIII), núm. 27, f. 18r.

170 × 110 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod ego Bernardus de Tregurano et uxor mea Maria et filius nostri Arnaldus, nos omnis peritus in unum, per nos et per omnis nostros presentis et futuros, vendimus et cum hoc publico instrumento corporaliter, tradimus tibi Arnaldo de Tregurano et tuis et cuiscumque volueritis in perpetuum, ipsum ortum quem a te emimus qui est iuxta domos Petri de Torrente. Sicut terminatur ab oriente in tuo campo, et a meridie similiter, et ab occidente et circio in carrariis publicis; predictem in qua ortum sic affrontatum vendimus tibi et tuis perpetuum, cum ingressibus

et exitibus, et cum omnibus melioramentis suis feceris et decetero faciendes, ad omnes tuas tuorumque voluntates perpetuo faciendas, salvo iure dominorum. Et recepimus a te precium huius vendicionis decem solidos Barchinone, in quibus est nobis a te integer satisfactum unde scienter et consulte; renunciamus excepcioni doli et metus et accioni in factum, et omni alium nobis competente iuri; instituentes nos et heredes nostros et omnia nostra et eorum bona inde tibi et tuis de evincione omni tempore teneri.

Actum est hoc VIIII kalendas marcii, anno Xristi M CC XL nono.

Sig+num Bernardo de Tregurano. Sig+num Marie uxoris eius. Sig+num Arnaldi filius eorum, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Berengarii capellani de Tregurano. Sig+num Paschalis filius Gauzberti. Sig+num Bernardi Pasche de Campo Rotundo, testum.

Sig *(senyal)* Leonardi de Oliveta, qui hoc scripsit.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Sancti Petri de Campo Rotundo subscribo.

332

1250, maig, 10

Venda. *Ermessenda, esposa de Berenguer Jaume, ven a Pere de Casella i a la seva esposa Ermessenda dues terres que havien comprat a Jaume de Ges i a la seva família, anomenades Estrada i Falguera, pel preu de 190 sous de Barcelona. Per aquesta venda, els compradors han d'abonar també el terç del seu import a Arnau, prior de Santa Maria de Finestres [Sant Aniol de Finestres, la Garrotxa].*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 212); còpia de l'any 1265.
150 × 282 mm. Estat de conservació deficient a causa de l'esvaniment de l'escriptura i de la presència de taques, que dificulten la lectura completa del document.

Notum sit cunctis. Quod (ego) Ermessendis vice uxor condam Berengarii Iacobi, per me et per omnis meos presentes sive futuros, non dolo vel errore inducta neque in aliquo circumventa, vendo et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro trado in presenti vobis Petro de Caselle uxorisque vestre Ermessendi et cui dare, vendere, tradere seu quocumque alio modo obligare sive

alienare volueritis imperpetum, ipsas terras quod ego et vir mei predicti olim emimus de Iacobi de Gisso filioquo suo Bernardo atque uxor sua Bernarda, cum publicis instrumentis quem vobis trado et libero in presenti, quarum terrarum un vocatur Strata alia vero vocatur Falgera. Quas terras, cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus et domibus ibidem constructis, et cum ingressibus et exitibus, affrontacionibus, et cum omnibus arboribus diversorum generum que ibi sunt et erunt, et cum etiam augmentis, expletanentis, adempramentis et melioramentis factis et faciendis, de celo ad abissum, et cum omnibus in quam in se habentibus sibique qualicumque modo pertinentibus et pertinere debentibus, et cum omnibus in super locis et accionibus realibus et personalibus, que hiis vobis pro hiis michi vel meis iuste vobis iniuste possunt aut debent competere modis aliquibus vobis et cuicumque volueritis, vendo et trado, prout melius et plenius dici intelligi excogitari sive inveneri potest et a modo poterit, ad omne vestrum et quocumque velitis comodum vel [lucramentum]. Et sic [extraens] hoc omnia meo [...] iure domino et posse eadem omnia in vestrum et quocumque velitis ius dominium et posse [...] irrebocabiler inducem vos in corporalem possesionem adhoc publico instrumento perpetuo valituro [...] iure tanquam in rem vestram propriam, ad hebendum et tenendum et semper libere et quiete possidendum, ad omnem vestram vestrorumque voluntatem omni tempore faciendam [...] meorumque retentum et vinculom ullius homines vel feminer. Pro hac autem vendicione accipio a vobis centum nonaginta solidos Barchinone monete dupplo, et domino priori Sancte Marie de Fenestris suum tercium, in [quantus] est mihi [...] renuncio excepcioni no numerate peccunie et doli. Et si hoc vendicio plus valet vel valebit in [...] precio antedicto totum illud [...] vobis et vestris [...] in donacionem inter vivos. Renunciando scienter [...] et consulte supplemento iusti precii et auxilio et beneficio illius legis per qua deceptis ultra dimidium iusti precii subvenitur et excepcioni doli et metus et accioni in factum, et omni [...] scripto et non scripto, divino vel humano, legali vel consuetudinario, promulgato vel promulgando, mihi vel meis subvenientibus ac huic vendicione [...] et aliqua racione. Pro omni evincione et interesse me et meos obligans vobis et vestris cum omnibus meis meorumque bonis et rebus mobilibus et inmobilibus generaler et specialiter habetis et habendis ubique. Et ad maiorem solemnitatem iuro in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia, sponte et corporaler tacta, hoc totum ut predictum

est, a prima linea usque ad ultima, fideler imperpetum observare, atendere et complere nec contra veniam iure mei sponsalicii vel aliquo alia racione promittentes sub obligacione premissa bona fide quos faciam vos vestros vel quoscumque volueris hanc vendicionem habere, tenere et possidere in pace contra cuntam viventem personam, salvo tamen et retento iure dominorum in omnibus. Affrontat autem terra de Strata ab oriete in tenedone Paule filie mee, et a meridie similer, et ab occidente in via qua itur ad molendina de Gisso, et a circio in via publica. Alia vero terra de Falguera affrontat versus orientem in terra mansi Bernardi et Rivipulli hominis, et meridie et occidente in terra mansi de Riera et de Casale, et a circio in terra Paule filie mee.

Actum est hoc, salvo iure et dominio Sancte Marie de Fenestris in omnibus [VI] ydus madii, anno Domini M CC quinquagesimo.

Sig+num Ermessendis vice predicte, qui hoc laudo et firmo peritus atque iuro. Arnaldi, priorem Sancte Marie de Fenestris. *(senyal)* Guillelmus sacrista. Sig+num Geraldus de Ortis. Sig+num Petri Sibille. Sig+num Petri de Cloquerio, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit.

Sig*(senyal)*num Raimundo Ianuario de Rividario publici Sancti Iohannis notarii, qui suplendo defectum Petrus de Devesa antecessoris mei, qui morte, [facio sigum suum rotalit ab... non ...] hoc IIII ydus decembris anno Domini M CC LX V subscribo.

333

1250, juliol, 4. Jaca

Concessió. *Jaume I concedeix a Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en agraïment als favors rebuts, la facultat d'instituir la notaria pública a la vila de Sant Joan, amb tota la seva validesa i garanties legals.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA; dues còpies en paper s. d.

Hoc est exemplum in villa Sancti Ioannis de Abbatisis, diocesis Vicensis, die mense et anno infrascriptis, fideliter sumptum a quondam Regio Privilegio in pergameneo scripto expedito, non viciato, non cancellato nec in aliqua eius parte suspecto: sed omni

prorsus vitio et suspitione carente thenoris sequentis. Noverint universi. Quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valentie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montepesulani, attendentes devotionem et bonam voluntatem quam erga nos et negocia nostra vos carisime et dilecte Raimundo abbas Sancti Iohannis geritis fideliter et devote, per nos et omnes succesores nostros, damus, concedimus et laudamus vobis et successoribus vestris in perpetuum quod possitis instituere publicum tabellionem successive in villa vestra Sancti Iohannis, qui tabellio nunc institutus et de cetero instituendi, a vobis et successoribus vestris sit publicus tabellio seu publici tabellionis et instrumenta que ibi vel ubicumque scripserint sint publica, et tam in iudiciis quam in aliis negociis sive contractatibus ubique perpetuam optineant firmitatem nec fides eorundem instrumentorum in aliquo loco valeat vacillari dum modo fideliter sint confecta. Concedimus, laudamus et etiam impertimur auctoritatem nostra instrumentis conscriptis, olim per scriptores vestros et ea tanquam publica instrumenta volumus perpetua firmitate subsistere ex nostre plenitudinis potestate. Dum modo nequeant argus legittime de vicio falsitatis volumus, et statuimus et mandamus quod tabellio nunc institutis in dicta villa Sancti Iohannis et qui pro tempore fuerint ibidem instituendi, corporali sacramento stringatur quod in conscribendis instrumentis, iudiciis, sentenciis aliquis quod negociis sive contractibus suum officium fideliter exequantur.

Datum Jacce, quarto nonas iulii, anno Domini millesimo duocentesimo quinquagesimo.

Sig+num Jacobi Dei gratia regis Aragonis, Maioricarum et Valentiae, comitis Barchinone et Urgelli, et domini Montipesulani. Testes sunt Egidius de Rada. Testes Guilelmi de Crexello, Petri Cornelii maiordomus Aragonie, Bernardi Raymundi de Ribellis, Bernardi de Fuxano.

Sig+num Petri Andree, qui mandato domini Regis per Guilelmi scriba, notario suo, hoc scribi fecit loco, die et anno prefixis.

334

1250, octubre, 23. [Ferize?]

Reconeixement. *Jaume I reconeix la donació que l'any 1248 [vg. doc. núm. 326] li féu Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'un territori per establir-hi la*

nova vila de la Ral i li confirma tots els pactes i condicions acordades en el document esmentat.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, documents sobre la jurisdicció de l'abat en la vegueria de la Ral aplegats l'any 1307.
C. AMSJA, còpia de l'any 1312, no localitzada.
D. AEV, Plet Civil; còpia de l'any 1379 feta directament de l'original.
E. AEV, Plet Civil; còpia de *C*.
F. AB-AMSJA, còpia en paper s. d. amb l'afegit indicat entre <>.
a. PLADEVALL. "Creació...", pp. 45-47.

Notum sit cunctis. Quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, regni Mayoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montipesullani, per nos et omnes successores nostros presentes et futuros recognoscimus vobis dilecto nostro Raimundi abbati et conventum Sancti Iohannis <Rivipullensi> et omnibus successoribus vestris in perpetuum quod, amore nostri et precibus et ob maximam utilitatem nostram et omnium montanearum Campirotundi, dedistis et concessistis nobis et nostris in perpetuum ad construendam villam ex populationem de novo faciendas in loco qui vocatur villa Regale, totam illam terram et campos cultos et incultos quam et quos habeabatis vel habere debebatis in parrochia Sancti Pauli de Seguries sicuti affrontant: ab oriente in flumine Ticeris, a meridie in ipsa ruppe gurgiris sicuti habetur et continetur usque ad mansam de Podiolo versus occidentem, ab occiduo in pede ipsius podii de Illa quod est supra villam nominatam de Regale construendam infra predictas affrontaciones, a circio in ipso torrente de Miraliis qui transit inter predictam terram et honorem mansorum de Miraliis. Confitentes et recognoscentes vobis et successoribus vestris in perpetuum quod tempore memorate donationis et concessionis de assensu et voluntate nostra retinuistis vobis et ecclesie vestre et successoribus vestris in perpetuum quod nos nec successores nostri nec aliqui alii locum nostrum tenentes recipiant, retineant seu deffendant contra voluntatem vestram et vestrorum successorum in ipsa villa vel terminis eius aliquos homines vestros vel feminas presentes et futuros nec etiam bona eorundem. Reteniustis etiam vobis et successoribus vestris medietatem scribanie ipsius ville et omnium hominum qui in ipsa villa conscribi fecerint aliqua publica instrumenta. Retinuistis etiam quod vicarius nostre presens institutus vel pro tempore instituendus, cum omnibus habitatioribus ipsius ville, teneatur vos et ecclesiam vestram et omnia bona vestra et hominum vestrorum deffendere et tueri contra omnes homines et

exire ad sonum vestrum, dum modo vos parati sitis querelantibus vel malefactoribus facere iusticie complementum. Retinuistis etiam vobis quod vos et clerici vestri sitis franchi et liberi et inmunes ab omnibus leudis, pedagiis sive mensurationis in ipsa villa et Petrus de Rovira baiulus et omnes sui in perpetuum eadem gaudeant libertatem. Retinuistis etiam vobis quod vos et homines vestri et femine ubicumque sint, presentes et futuri, non possint conveniri vel placitari vel in causam trahi, quocumque casu sive ratione, criminis sive contratus, nisi in ipsa villa et sub iudice ipsius ville, nec possint citari misi per vicarium ipsius ville vel eius sagiones et hoc in illis casibus inquibus homines et femine vestre tenentur placitare in curia nostra. Retenuistis etiam vobis ecclesiam et clericos in ipsa villa construendam et commorantes, et omnis iura eclesiastica, scilicet, decimas et primitias, oblaciones, defunctiones, exceptis cenis, luminariis et vigiliis. Retinuistis etiam vobis quod nec vos nec clerici vestri nec homines vel femine vestre vel bona vestra et eorum possint pignorari, capi vel marchari in ipsa villa vel terminis eius aliquo tempore, nissi fuerunt principales debitores vel fideiussores pro aliis constituti. Retinuistis etiam vobis quod donemus et restituamus vobis existimationem et comoditatem predicti loci terminati vel in ville de Pratis vel in eadem villa, ubicunque magis duxeritis eligendum. Retinuistis etiam vobis quod habitatores et habitatrices predicta ville non talent nemora nec ripparias vestras et hominum vestrorum nec accipiant ligna in vestris nemoribus vel rippariis contra voluntatem vestram et hominum vestrorum. Retinuistis etiam vobis quod mercatum ville vestre Sancti Iohannis, a nobis et antecessoribus nostris vobis et ecclesie vestre clementer indultum haberetis, possideritis et retinueritis pacifice et quiete sine perturbatione, inquietatione, contradictione et impedimento vicarii et habitatorum predicte ville Regalis, et quod vicarius et habitatores eiusdem ville deffendant et tueantur ipsum mercatum et homines et feminas eundes ad ipsum mercatum et reduentes ab ipso et existentes ibidem cum mercibus et rebus suis contra omnes homines. Retinuistis etiam vobis quod in flumine Ticeris, a predicto torrente de Miralles usque ad ruppem Gurgitis supraditi, nulla persona possit ibi facere et construere de novo molendina, nisi de assensu et expressa voluntate vestre en vestrorum successorum<. Et quod vos et vestris successores> quandocumque vobis placuerit possitis ibi per nos de novo construere et facere molendina cum omnibus apperaribus et necessariis pertinentibus ad ipsa molendina edificanda et construhenda. Predicta omnia et

singula, scienter et consulte per nos et omnes successores nostros et homines vobis et vestris successoribus in perpetuum damus, concedimus et laudamus, confirmamus et auctoritzamus ad vestrum et vestrorum bonum et sanum intellectum, sine retentu nostros et nostrorum omnium successorum, et sine aliqua contradictione nostra et impedimento; ita quod vos et omnes successores vestri iamdicta et singula omnia habeatis et teneatis et omni tempore possideatis pacifice et quiete ad omnes vestras vestroumque voluntates inde perpetuo faciendas, et nos en nostris erimus inde vobis et successoribus vestris legales auctores et deffensores de omnes homine et contra cunctos.

Datum Ferize, X kalendas novembris, anno Domini millesimo CC quinquagesimo. Sig+num Iacobi, Dei gratia regis Aragonum, Maioricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesullani.

Testes sunt Petrus Cornelli, Guilelmus Romei, Raimundus de Cardona. A. de Luna, S. de Antilo.

Sig+num Guilelmi de Rocha, qui mandato domini regis P. G. scribra, notario suo, hec scribi fecit loco, die et anno prefixis.

335

1251, maig, 11

Nomenament i jurament de fidelitat. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Guillem Esquilat la batllia de Vesiners i, al seu torn, Guillem promet fidelitat a l'abat com a home propi i sòlid del monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1250.
B. Canalars I, f. 137, núm. 22 (sac 16).
118 × 180 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et per omnes successores nostros, stabilimus et vendimus tibi Guilelmo Squillato, de voluntate et assensu Marie uxoris tue, ipsam baiuliam de Vesiners in omni vita tuam; qua baiulia habeas et teneas inde dum vixeris ut predictem est, pro ut etiam plenius et melius antecessores tui iuste et sine omni mala empresione habuere et tenuere, cum omnibus iuribus que baiulus ibi accipere consuevit. Post obitum vero tuum, dicta baiulia nobis et ecclesie nostre revertatur libere et solute. Versa

vice ego Guilelmus Squillatus recipens stabilimentum seu donacioni predictam a vobis domino meo predicto; promitto vobis et successoribus vestris que in omni vita mea ero vobis fidelis et legalis, tam de persona vestra quam de rebus, quam de secretris qua mihi comiseritis, quam de omnibus iuribus vestris nunc vel a modo in baiulia predicta vobis et ecclesie vestre spectantibus quam de omnibus aliis hic expressis et non expressis, pro ut fidelius, plenius et securius baiulus suo dominio naturali esse debet, fidelis et legalis bona fide et sano vestro intellectum; et faciam inde in omnibus et per omnia census servitia et generaliter omnia alia que inde vobis et ecclesie vestre antecessores mei baiuli facere, consuevere, plenarie et perfacte. Et ad maiorem firmitatem, facio inde me, cum omni prole mea nata et nascitura, et cum omnibus bonis [~~meis~~] et rebus meis habetis et habendis ubique, vestrum proprium et solidum hominem et ecclesie vestre, iurans in super in Deum et super sancta IIII Dei evangelia sponte et corporaliter tacta me, universa et singula, supradicta atendere exequi et complere in omnibus et per omnia nec contra veniam occulte vel palam racione aliqua sive iure.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie Sant Iohannis in omnibus, V ydus madii, anno Domini M CC L primo.

Sig+num Guilelmi Squillati predicti, qui hoc laudo et firmo peritus atque iuro. Sig+num Ambronii de Podio Ceritano. Sig+num Berengarii de Solerio. Sig+num Berengarii de Caselle. Sig+num Guilelmi de Munelle. Sig+num [...] Squillati. Sig+num Bertrandi de Comelle, tesius.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis dampnatis in X linea, die annoque prefi*(senyal)*xis.

336

1251, novembre, 3

Donació. *Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per retornar els 200 sous de Barcelona que deu a Berenguer de Soler, li fa donació de les rendes i dels fruits que el monestir rep anualment del mas i propietat de Prat, a Peralada, fins que l'import del deute sigui liquidat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 329).
130 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia Sancti Iohanis abbas, per nos et successores nostros, damus, assignamus et obligamus tibi Berengario de Solerio et tuis et cui volueritis, omnes reddetus, exitus et preventus quos accipimus et accipere debemus aliqua racione in manso et honore nostro de Prato de Petralata. Sic quod habeas et accipias illos, per te vel per interpositas personas, tantum et tamdui decetero de anno in annum, quousque [...] CC solidos Barchinone quos tibi debemus, tibi vel cui volueris, integre fuerit satisfactam; ita, videlicet, quod accipias omnes fructus et redditus quos in precepis quolibet anno in pacta pro ut melius vendi poterint in festo Sancte Marie Augusti in foro de Petralata. Promitentes quod faciemus tibi et cui volueris habere et tenere in pace contra cunctos.

Actum est hoc III nonas novembris, anno Domini M CC L primo.

Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas. Olibarius* sig+num. Sig+num B[ernardi]* prioris. Sig+num P. de Manso. Sig+num P. [Ocherii]. Sig+num P. Sibille, testium. Sig+num B.* de Sancto Saturnino. Sig+num B. [...]. Sig+num B. de Illerda.

(Senyal) Bertrandus de Comelle, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publici notario Sancti Iohannis, die et anno quod supra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscri*(senyal)*bit.

337

1252, febrer, 21

Confirmació de drets. *Berenguera de Vinya i la seva nora Ermessenda, confirmen les vendes del dret de cussura que Joan de Serrat d'Arçamala i la seva esposa Estefania van fer al canonge Ripoll de Tarascó; aquests drets havien estat venuts per Bernat de Vinya, fill i espòs, respectivament, de les esmentades.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1281.
B. Canalars I, f. 45, núm. 87 i 88 (sac 6).
179 × 199 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Berengarie de Vinea et Ermessendis nurus mea, ambe in simile et in solidum, non inducte vi neque dolo nec in aliquo circumvente, set libenti animo et

spontantea voluntate, et etiam ob maximam utilitatem nostram, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, laudamus, concedimus et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro plenius, ratificamus et confirmamus vobis Rivipullo de Taraschone Sancti Iohannis canonico et cui volueritis im perpetuum, illam vendicionem cussurarum qua fecere vobis Iohannes de Serrato de Arzamala et uxor sua Stephania, quas cussuras ipsius emerant de Bernardo de Vinea, condam filio meo Berengarie et marito mei Ermessendis cum publico instrumento. Quam vendicionem pariter cum instrumentis inde confectis, vobis et cui volueritis laudamus, concedimus et confirmamus bona fide et sine omni nostro nostrorumque vinculo et retentu, ad omnes vestras quarumcumque volueritis voluntates, ibi et inde perheniter faciendas, pro ut melius et plenius in instrumentis vendicionum predictarum continetur, et pro ut etiam melius et plenius potest dici intelligi, excogitari sive invenire et amodo poterit, ad omne vestra vestrorumque comodum et salvamentum. Renunciantes quantum ad predicta scienter et consulte omni iuri, legi et consuetudini, per qua nos vel nostros contigeret modo vel in futurorum hanc contratui obviam ire posse; et specialer renuncia meus nostris sposansaliciis et beneficio senatus consulti velleiani, et iuri ypothece pro dote nobis competenti, et etiam omni iuri prohibendi fieri vendicionem vel obligacionem rerum pro dote obligatarum, et omni accioni rei et racione coherenti ac omni iuri pro nobis facienti, scripto et non scripto sive consuetudinario. Et ad maiorem firmiatatum iuramus in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia, sponte et corporaler tacta, hoc totum ut predictum est exiqui, attendere et servare im perpetuum in omnibus et omnia fideler et perfecte, nec contra veniemus racione aliqua sive iure. Et in super volumus quod si quam in instrumenta antedicto reperta fuerint, que vobis vel vestris unquam [notem] possent vel periudicium facere nullam habeant firmitatem set sint semper quantum ad predicta inutilia atque [rassa]; et si quam huic de sunt instrumento que vestre vel vestrorum possint cedere utilitati ita sane intelligantur ad vestrum et quorumcumque volueritis, bonum sanum et sincerorum intellectu, ac si in presenti carta essent apposita et expressa.

Actum est hoc X kalendas marcii, anno Domini M CC L primo.

Sig+num Berengarie de Vinea. Sig+num Ermessendis de Vinea predictarum, qui hoc laudamus, firmamus pariter et iuramus. Sig+num Bernardi Eymerici, patris dicte Ermessendis. Sig+num Bernardi de Ultzina. Sig+num Raimundi de Sartoribus, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum llitteris rasis et emmendatis in subscripcione testium, ubi dicitur Eymerici, die annoque prefi*(senyal)*xis.

338

1252, setembre, 5. Viterbo

Butlla. *Butlla "Iustis perennid desideriis" del papa Innocenci IV adreçada a l'abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual li confirma els drets d'enterrament que disposa el monestir així com la percepció de les oblacions dels difunts.*

A. Original no localitzat[1]
B. Canalars I, f. 2, núm. 13 (sac 1).
C. AMSJA, còpia en paper, s. d.

Innocentius episcopus, servus servorum Dei. Dilectis filiis abbati et canonicis ecclesie Sancti Ioannis Rivipullensi. Salutem et apostolicam benediccione. Iustis perennid desideriis dignum est nos facilius prebere consensum et [bona] que [a racionis] tramise non discordant [effecia] prosequente complere capter dilectum in domino filii vestris iustis partibus [inclinari] oblationes defunctorum, que defunctiones [vo..mur qua...] a quibusdam suis capellis ecclesia vestra recipere consuevit, [similer] ea [que] iuste ac [xa...]; possideris vobis et per vos ecclesie vestre, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio convenimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmacionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum, eius se noverint incursurum.

Datum Viterbo, nonas september, pontificatus nostris anno decimo.

1. L'abat Isalguer, quan redactà els canalars, ja només disposà de la còpia que transcrivim.

FUNDACIÓ NOGUERA

339

1252, desembre, 15

Convinença i jurament de fidelitat. *Bernat Hug de Serrallonga promet a Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que d'aleshores en endavant*

li serà fidel per totes les propietats que posseeix i per les que adquirirà, i presta homenatge de fidelitat per això i pels feus de què disposa, de la mateixa manera que havia fet Guillem de Creixell als predecessors de l'abat.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1309.
B. Canalars I, f. 116, núm. 219 (sac 13).
295 × 182 mm. Bon estat de conservació.

Hec est conveniencia quam facit Bernardus Ugo de Serra Longa per se et heredes et successores suos, domino suo Berengario de Sancto Stephano, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipollense et successoribus suis. Ego Bernardus Ugo de Serra Longa promitto vobis domino meo Berengario, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipullo, quod ab hac die in antea ero fidele vobis et successoribus vestris et ecclesie Sancti Iohannis, de corpore vestro et membris, et vita, et de omni honorem quam habatis vel in antea adquisieritis consilio meo. Et sic attendam vobis, per Deum et hoc sacro sancta Dei evangelia, meis propriis manibus corporaler tacta, et propter feuda que debeo tenere pro vobis, sicut olim Guilelmo de Crexello tenuit pro antecessoribus vestris, facio vobis homagium in presenti. Promitto etiam vobis et successoribus vestris, per me et per omnes successores meos, quod has presentes convenciones semper renovabo in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos in vestro monasterio fuerint instituti. Et ego dictus Berengarius abbas, per me et per omnes successores meos, promitto vobis Bernardo Ugonis predicto et successoribus vestris, quod semper erimus vobis fideles domini in universis.

Actum est hoc XVIII kalendas ianuari, anno Domini M CC L secundo.

Sig+num Bernardi Ugonis predicti, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Petri de Colonico. Sig+num Petri de Sella, Sig+num Bernardi de Sella. Sig+num Raimundi Sabbaterii. Sig+num Raimundi de Vineali, testium.

(Senyal) Bertrandus de Comelle, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publici notario Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscri *(senyal)*bit.

Dos documents (núm. 339 i 340) en un mateix pergamí.

340

1252, desembre, 15

Promesa. *Bernat Hug de Serrallonga promet a Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que vetllarà perquè els homes que són del monestir no emprenguin accions contra el cenobi i que observarà i renovarà els pactes que van fer Udalard, vescomte de Besalú, i Ramon Ponç de Milany amb el monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1309.
295 × 182 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus Ugo de Serra longa, per nos et per omnes successores nostros, promitimus vobis domino Berengario, Dei gratia Sancti Iohannis Rivipullensi, quod homines vestros et monasterii vestri non recipiemus contra vos vel prohibicionem vestram sub guarda manutenencia ducatu sive guidatico nostro, et homines monasterii vestri ubicumque et undecumque sint non questabimus nec indebite agravabimus. Promitimus etiam observare vobis et omnibus successoribus vestris, per nos et per omnes successores nostros, illas convenientias que olim facte fuerunt inter Walardum et Raimundum Pontium et abbatem et monasterium Sancti Iohannis predicti, legaliter et bona fide qua vobis tenemur. Item promittimus vobis et omnibus successoribus vestris, per nos et per omnes successores nostros, quod his presentes convenciones semper renovabimus in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos successive in vestro monasterio fuerint instituti.

Actum est hoc XVIII kalendas ianuari, anno Domini M CC L secundo.

Sig+num Bernardi Ugonis predicti, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Petri de Colonico. Sig+num Petri de Sella, Sig+num Bernardi de Sella. Sig+num Raimundi Sabbaterii. Sig+num Raimundi de Vineali, testium.

(Senyal) Bertrandus de Comelle, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publici notario Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscri*(senyal)*bit.

Dos documents (núm. 339 i 340) en un mateix pergamí.

341

1252, desembre, 15

Convinença i jurament de fidelitat. *Ramon de Serrallonga promet a Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que d'aleshores en endavant li serà fidel per totes les propietats que posseeix i també pel castell de Llaers, que Bernat [Hug de Serrallonga] té en feu pel monestir; per aquest feu presta el corresponent homenatge a l'abat esmentat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, ap. núm. 22.
177 × 167 mm. Bon estat de conservació.

Hec est conveniencia quam facit Raimundus de Serra Longa per se et heredes et successores suos, domino suo Berengario de Sancto Stephano, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipollense et successoribus suis. Ego Raimundus de Serra Longa promitto vobis domino meo Berengario, Dei gratia abbati Sancti Iohannis Rivipullense, quod ab hac die in antea ero fidele vobis et successoribus vestris et ecclesie Sancti Iohannis, de corpore vestro et membris, et vita, et de omni honore quam habeatis vel in antea adquisieritis consilio meo et de castro de Lezers quo teneo pro vobis in feudum. Potestatment dabo vobis iratus et paccatus infra X dies post quam a vobis vel nuntio vestro fuero requisitus et inde me non celabo nec me celari et procurabo. Et sic attendam vobis, per Deum et hoc sacro sancta Dei evangelia, meis propriis manibus corporaler tacta, et propter predictum castrum et alia feuda que debeo tenere pro vobis facio vobis homagium in presenti. Promitto etiam vobis et successoribus vestris, per me et per omnes successores meos, quod has presentes convenciones semper renovabo in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos in vestro monasterio fuerint instituti. Et ego dictus Berengarius abbas, per me et per omnes successores meos, promitto vobis Raimundo de Serra Longa predicto et successoribus vestris, quod semper erimus vobis fideles domini in universis.

Actum est hoc XVIII kalendas ianuari, anno Domini M CC L secundo.

Sig+num Raimundus de Serra Longa, qui hoc laudo et firmo et testes firmare rogo. Sig+num Petri de Colonico. Sig+num Petri de Sella, Sig+num Bernardi de Sella. Sig+num Raimundi Sabbaterii. Sig+num Raimundi de Vineali, testium.

(Senyal) Bertrandus de Comelle, qui hoc scripsit mandato Petri de Devesa, publici notario Sancti Iohannis, die et anno quo supra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscri*(senyal)*bit.

342

1253, març, 29

Venda. *Pere de Montagut, soldat, i la seva esposa Ermessenda de Fornells venen a Guillem de Fornells, oncle d'Ermessenda, tots els censos, usatges i altres drets que reben de la propietat i mas Mianjo, situada a la parròquia de Sant Esteve de Llanars, pel preu de 120 sous de Barcelona.*

A. AMSJA.

210 × 50 mm. Estat de conservació regular.

Ego Petro de Monte Accuto miles, et uxor mea Ermesendis de Fornellis, nos ambo simile, per nos et per omnis nostros, vendimus tibi Guilelmo de Fornellis avunculo mei Ermessendis predicte, et tui et cuiusque volueris per franchum et liberum alodium imperpetuum, omnis census et usaticos et omnia iura generalia et specialia qua nos accipimus et accipere debemus in toto tuo manso et honore de Mediayonis, quod A. Merchateriis de Mediayonis tenet pro te ad pagesiam, in villario de Mediayonis de parrochia Sancti Stephani de Lanars. Promitentes sub obligacione omni rerum nostrorum quod [—] nos et nostri qui locum nostri tenuerint, faciamus tibi et cui volueris tenere et habere omnia predicta per franchum alodium; et tenemur de evincionem recepisse precium C XX solidos Barchinone et [si plus valet...] et hoc iuramus; et dicta Ermessendis renunciat omnibus iuribus et nos scriptor faciatis pro ut vestre discrecioni videbitur expedire.

Testius Adamarius de Miralle, Raimundi de Camarossa, A. Guilelmi Petri.

IIII kalendas aprilis anno domini M CC L III.

343

1253, maig, 22. Assís

Butlla. *Butlla "Devotionis vestre merita" del papa Innocenci IV adreçada a l'abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual*

deslliura l'abat de l'obligació de rebre els llegats del pontífex, si no és que presentin les corresponents cartes apostòliques.

A. AMSJA (*olim* núm. 105).
B. Canalars I, f. 2, núm. 14 bis (sac 1).
34 × 29 mm. Estat de conservació deficient a causa de dos forats simètrics a la meitat del document. Conserva el segell papal.

Innocentius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis abbati et conventui monasterii Sancti Iohanis de Abbatissis, ordinis Sancti Augustini, Vicensis diocesis ad Romane ecclesiam nullo medio pertinentis. Salute et apostolicam benedictioni. Devotionis vestre merita nos inducunt ut nos favore apostolica prosequentes specialem nobis gratiam faciamus. Hunc est quod nos vestris supplicationibus inclinati auctoritate vobis presentium indulgemus [---] sedis vel legatorum ipsius litteras impetratas ex[---] alicui acquisivimus vel [---] ad receptionem vel provisionem alicuius in beneficii[---] pensionibus cogi aliquatenus non possitis, nisi eodem litteres apostolice impetrade plenam vel expressam, aut de verbo ad verbum fecerint de hac indulgentia meretionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel [ei ausu] temerario con[trarie]. Si quis autem hoc attemptare [presumperserit], indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverint incursurum.

Datum Asisii, XI kalendas Iunii, pontificatus nostris anno decimo.

344

1253, maig, 22. Assís

Butlla. *Butlla del papa Innocenci IV adreçada a l'abat del monestir de Santa Maria d'Amer, diòcesi de Girona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 117).
29 × 27 mm. Estat de conservació molt deficient a causa de l'esvaniment de l'escriptura; de fet, la lectura és pràcticament impossible, fins i tot amb mitjans òptics. El procés de degradació d'aquest document deu venir de lluny perquè fins i tot a canalars és considerat un duplicat del núm. 345 d'aquest diplomatari, el regest anotat al dors és igual al d'aquell i el número també és el mateix (*olim* 117). No conserva el segell papal.

Innocentius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis abbati monasterii [Ameri...], Gerundensi diocesis. Salute et apostolicam benedictioni. [...] filiorum abbatis et conventus monasterii Sancti

Iohannis de Abbatissis, ordinis [...] nullo medio pertinentis [...] nos inducunt ut ipsos filiore [...]. Huic est quod nos ipsorum supplicationibus inclina [...] apostolice sedis [...] lectatorum [... litte...] impetrandas ad recepcionem [...] beneficiis [...] non [possu...] de verbo ad verbum fecerint [...] scripta mandamus [...]. Super hiis tali aliquibus [...] postposite composcendo.

Datum Asisii, XI kalendas Iunii, pontificatus nostris anno decimo.

345

1252, maig, 23. Assís

Butlla. *Butlla "Ne dampnosa vobis" del papa Innocenci IV adreçada a l'abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual confirma que el monestir santjoaní és exempt de pagar els deutes dubtosos o que no s'hagin demostrat del tot.*

A. AMSJA (*olim* núm. 117).
B. Canalars I, f. 2, núm. 16 (sac 1).
34 × 29 mm. Bon estat de conservació, llevat d'un estrip a la part dreta del document. Conserva el segell papal.

Innocentius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis abbati et conventui monasterii Sancti Iohanis de Abbatissis, ordinis Sancti Augustini, ad Romana ecclesiam nullo medio pertinentis, Vicensis diocesis. Salute et apostolicam benedictionis. Ne dampnosa vobis et monasterio vestro illorum qui creditores vestros se asserunt, importuna instantia solutionis existat, ut ad solutionem debitorum nomine vestri monasterii contractorum compelli aliquatenus non possitis, nisi predicta debita in utilitatem vestram aut monasterii supradicti conversa legitime, probatum fuerit et ostensum aut bontate auctoritate nobis presentum indulgemus; non obstante aliqua consuetudine contraria vel statuto. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temeraio contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum, eius se noverint incursurum.

Datum Asisii, X kalendas iunii, pontificatus nostris anno decimo.

346

1253, octubre, 20

Permuta. *Pere, capellà de l'església de Santa Maria de Corts [Mare de Déu de Corts o del Puig de França, Ripoll], intercanvia amb Ramon de Serrallonga i la seva esposa Timbors el mas Vives, amb tots els seus drets i obligacions, per dos masos, un anomenat de Pere Ot de Corts i l'altre de Ripoll de Torrents. El mas Vives es troba situat a la vila de [Massana?], a la parròquia de Santa Maria de Ribes, i els masos Corts i Torrents a les parròquies de Sant Vicenç de Puigmal i Sant Bartomeu de Llaers, respectivament.*

A. AMSJA.

250 × 300 mm. Estat de conservació regular a causa d'un estrip a la part superior dreta del document i de la presència d'alguns petits forats a la banda esquerra.

Sit notum cunctis. Quod ego Petrus, clericus et capellanus ecclesie Sancte Marie de Curtibus, videns et attendens magnam utilitatem et comodum ecclesie Sancte Marie predicte, per me et per omnes successores meos, gratis et ex certa sciencia tali commutacionem sive excambium vobis Raimundo de Serrallonga et domine Timbors uxor vestre facio, de quodam manso qui est de etiam predicta. Qui mansus vocatur Vives, et est in villa de Malzana, in parroquia Sancte Marie de Rippis. Quem mansum ego dictus Petrus, vobis Raimundo de Serrallonga in presenti, trado ad habendum et possidendum per liberum et franchum alodium, cum omni iure [---] quod etiam habet et habere debet, iure successionis vel possessionis vel empcionis in dicto manso Vives, cum hominibus et feminis presentibus et futuris et cum omnibus aliis que ad dictum mansum spectat vel spectare debent [---] in cunctis locis et sicut melius potest dici cogitari, ad vestrum vestrorumque comodum et utilitatem ad omnes vestras vestrorumque voluntates ibi et inde inperpetuum faciendas, omnibus [...] vocibus iuribus et racionibus [---] ecclesie perpetuo extinctis et penes vos remanentibus et de meo iure et parte cuis totum ius qua dicta ecclesia in dicto manso habet et trado in vestrum ius et partem et [cedo] et suis totum ius meum, et locum et [---] et acciones reales et personles, utiles et directas sive mixtas irrevocabilitur inducentes; nos cum hoc publico instrumento [---] corporalem et vacuam possessionem, pleno iure tanquam in rem vestram [---] hac permutacione sive excambio ego predictus Petrus recepio in esmenda

et recompensacione dicti mansi Vives a vobis Raimundo de Serrallonga nomine dicte ecclesie duos mansos per franchum et liber[um] alodium, videlicet, mansum Petri Oth de Curtibus et mansum Rivipulli de Torrentibus, et quedam alia que hic non sunt apposita et conscripta, de quibus duobus mansis unius est in parrochia Sancti Vicencii de Podio Malo et alius est in parroquia Sancti Bartolomei de Leers. Qui duo mansi tamen valent in redditibus et pertinentibus quantum valet mansus Vives cum augmento quod ibi facere promisistis, de quibus omnibus confiteor a vobis nomine dicte ecclesie me esse bene contentum et inde mihi plenius satisfactum. Renunciando excepcioni non tradite rei et etiam omni iuri, scripto et non scripto, introducto et introducedo in favorem clericorum. Et ego Raimundo de Serralonga et domina Timbors uxor mea accepta predicta permutacione sive excambio a te predicto Petro clerico et capellano nomine tuo et dicte ecclesie, bona ac libera voluntate per nos et omnes successores nostros excambiamus sive permutamus et diffinimus atque relinquimus tibi dicto Petro capellano et clerico ecclesie Sancte Marie de Curtibus et successoribus tuos in perpetuum dictos mansos, videlicet, mansum Petri Oth de Curtibus et mansum Rivipulli de Torrentibus, et habeas inperpetuum predictos duos mansos per franchum et liberum alodium, et cum hominibus et feminis presentibus et futuris et qui inde fuerunt sive [exiventur], et cum redempcionibus hominum et feminarum, et cum intratibus et exitibus suis, stabilimentis, cuguciis, exorchiis, intestacionibus, serviciis, adempramentis, iuriis, arsinis, libertatibus cum baiuliis et cum omni iure et dominio quod in dictis mansis et pertinenciis eorum habemus vel habere debemus, vel baiulus noster hec debet, et cum pertinentiis, tenedonibus et terris cultus et incultus, pratis et paschius, boschis, arboribus diversorum generum qui ibi sunt et erunt, viis [vinculus], fontibus, aquis, aqualibus et deductibus aquarum, silvis, garricis, paschius, montibus, planis, rochis integratibus propietatibus et universis aliis que ad dictos mansos pertinet vel pertinere debent, et cum omnium rerum dominiis sive exaccionibus ac proventibus que nobis pertinere videantur racione aliqua sive iure et terremeritis, et sicut melius potests dici, intelligi, exprimi sive cogitare, ad bonum et sanum ac sincerum intellectum dicte ecclesie et suorum rectorum, ac procuratorum presentium et futurorum, per francum et liberum alodium dictos mansos donamus, excambiamus predicto manso Vives. De qua siquidem permutacione et excambio confitemur a dicta ecclesia et a te dic-

to Petro clerico rectore eiusdem fore utiliter satisfactum ad voluntatem meam. Renunciando excepcioni non tradite rei et doli et metus et accioni infactum, et etiam illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur. Dando et concedendo dicte ecclesie in donationem inter vivos si dicti duos mansos valetur aliquid ultra predictam excambium vel sunt imposterum valituti, ad omnes voluntates perpetuo faciendas dicte ecclesie et suorum cappellanorum, sine omni retentu quam ibi vel inde non facimus aliquo modo omnibus nostris [vocibus], iuribus et [accionibus] et meorum heredum [perpetuo] extinctis atque [...opitis et penes dictam ecclesiam] remanentibus, et de meo iure et parte emimus et tradimus ius et dominium nostrum dicte ecclesie et tibi dicti Petro [rector et successoribus tuis] et cedimus dicte ecclesie omne ius nostri, [et locum], et voces, et acciones reales et personales, utiles et directas nobis conpetentis vel competituras, et cum hac carta in corporalem posesionem [mitamus] predictam ecclesiam et te Petrum clericum. Promittendo per firmam et utilem stipulacionem, per nos et per omnes heredes et successores nostros, quod hoc excambium faciemus dicte ecclesie et tibi dicte Petro et successoribus tuis, habere perpetuo et posside sine contradictione et servicio aliquo nostro nostrorumque ac etiam contra cuncta viventem personam, in iure vel extra ius nostris propriis expensis et missionibus, et etiam de omni dampno, et gravamine, et de omni evincione et interesse inperpetum instituimus nos teneri. Et si aliquo tempore inde tu dictum Petrus clericus vel successores tui futuris convocati itaque cum aliquo vel aliquibus oporteat vos intrare tamen nos suscipiemus in nos honus litigii et tractabimus [..] vel causas aut tu vel successores tui possitis, si volueritis, per nos tractare vobis super hec eleccione servata. Obligando ad hoc dicte ecclesie et rectoribus suis, presentibus et futuris, nos et heredes nostros, ac omnia bona nostra et res nostras mobiles et immobiles, habitas et habendas ubique. Et ut melius totum sit et omnis dubitacio inde removeatur, et ad maiorem cautelam perveniat proprio motu et absque aliquo imperio, ego Raimundus de Serralonga gratis et sine vi, iuro in Deum et super sacro sancta IIII eius evangelia corporale per me tacta, predicta omnia universa et singula semper firma habere et tenere et in aliquo non contravenire. Et si decetero contra hanc cartam aliqua instrumenta ex parte nostra vel ecclesie predicte invenientur, nullum habeant valorem set deleantur penitus et rumpantur et omni tempore sint inutilia atque rassa. Et ego dicta Timbors, non dolo vi, vel metu

inducta, nec in aliquo circumventa, set sponte et mera liberalitate, laudo et concedo atque confirmo promutaciones et diffiniciones predictas per dicta ecclesie Sancte Marie de Curtibus et tibi Petro, inde presenti rectori et capellano et tuis successoribus imperpetuum, promitentes quod occasione sponsalicii mei vel modis aliis nunquam contra predicta veniam, vel aliqua venire faciam consenciam seu promittam. Renuncians quantum ad hoc scienter prout dentur et consulte dicto meo sponsalicio et beneficio senatus consulti velleyani, et iuri ypochete [*sic*] pro dote mihi conpetenti, et omni iuri prohibenti [...] vendicionem, permutacionem vel obligacionem rerum pro dote obligatarum et rerum dotalium sive sponsaliciorum et [---] accioni rei et persona cohereti ac omni iuri per me facienti, scripto et non scripto sive consuetudinario. Sane si aliquod verbum obscurum forte vel ambiguum positum in hoc facto vel instrumento inveneritur, nunquam dicte ecclesi possit nocere vel periudicium facere, vel generare disputacione vel interpretacione licuius vel etiam intelletum; et si minus aliquod inde tibi dictum totum intelligatur esse appositum et inseritum.

Actum est hoc XIII kalendas november, anno a nativitate Xristi M CC L tercio.

Sig+num Petri clericus predicti, capellani ecclesie predicte Sancte Marie de Curtibus qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de Serralonga predicti iurati. Sig+num domine Timbors uxoris eius predicte, qui hoc laudamus et firmamus. Huius rei testes sunt Guilelmus prior Sancti Iacobi de Frontiniano, Raimundi de Costa miles, et Petrus de Sellas.

Sig*(senyal)*num Cerdani de Andris iurati, qui predicte Petri de Prunatiis, publici Rivipullensi scriptoris, vice Petri de Colonico, publico Rivipulli notario, scripsit hoc die et anno quo supra.

Ego Petrus* de Colonico, publicus Rivipullensi notarius *(senyal)* subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

347

1253, desembre, 12

Establiment. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a Bernat Llobet i a la seva esposa Berenguera una artiga situada al costat de Comabona a canvi d'un cens anual consistent en la dècima i la tasca de les collites i la meitat del dret de cussura.*

A. AMSJA; còpia en paper, s.d.

Notum sit cunctis. Quod nos Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et successores meos, donamus, concedimus et perpetuo stabilimus tibi Bernardo Lobet uxori tue [Bernarda] et vestris imperpetuum vel cui volueritis, quandam artigam [apud] Cumbam Bona; sic affrontat ab una parte in carraria transende per boschum de Cumba Bona, et ab alia parte in tenedone mansi Lobeti, a tertia vero parte in torrente descendente ab eadem Cumba; quam artigam habeatis et teneatis vos et vestri in perpetuum omnibus augmentis, adempramentis et melioramentis, et cum exitibis (et) intratibus suis, ad omnes vestras vestrorumque voluntates perpetuo faciendas, sicut melius et plenius posit dici et intelligi ad omne vestrum et [quocumque] voluntates quomodi et sanum intellectum; salvo iure et dominio sacristie per omnibus. Cui dabitis inde semper et annuatim decimam et tascham et mediam cussuram. Et sic faciemus vos et quoscumque volueris dicta artigam habere et tenere perpetuo contra cunctos.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, 2º [*sic*] idus decembris anno Domini M CC L 3 [*sic*].

Ego Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis de [*sic*] abbas, subscribo. Sig+num B[erengario] sacrista. Sig+num sig+num Raimundi de Seguries, forestarii, qui hec laudo et firmo et iuro. Sig+num Bernardi de Davesa. Sig+num Raimundi Glaus. Sig+num Petri [Archeri].

[Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscribit.]

348

1254, gener, 12

Venda. *Arnau de Comes, la seva mare Maria i la seva esposa Ermessenda, de la parròquia de Sant Esteve d'en Bas, venen a Ferrer de Clos i a la seva esposa Guillema un bocí de terra al costat de Cortils, pel preu de 10 sous de Barcelona. Ferrer, que és home propi dels venedors, adquireix aquesta terra amb el compromís que la cultivarà correctament a canvi d'un cens anual consistent en un parell de gallines, a més dels censos que corresponen al senyor jurisdiccional (probablement el sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses). Un dels límits d'aquesta terra és una creu de terme.*

A. AMSJA (*olim* núm. 115).
200 × 140 mm. Estat de conservació deficient a causa de l'esvaniment de la tinta.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod ego Arnallus de Cumbe de parrochia Sancti Stephani de Oculo et mater mea Maria et uxor mea Ermessende omnis insimile spontanea voluntate, per nos et omnes nostros successores, damus, laudamus et concedimus et stabilimus perpetuo tibi, Ferrario de Clauso, homine nostro proprio, et uxori tue Guilelme et vestris cui vel quibuscumque dare vel dimittere volueritis ad vestram voluntatem, scilicet, quandam merssellum nostram de terra apud Curtils, qui afrontat ab oriente cum honore nostro, sicut terminentum cum a lapide crucefigerio usque ad terminum qui est in Riera; et a meridie in torrente qui est usque honorem de Fabrica; ab occidente cum honore de (Raimundo) de Pede in orto; et ab circio cum honore nostro; [et sicut] ab huis predictis afrontacionibus includitur damus vobis et vestris cum omni sua propietatis et integritatem, cum ingresibus et exitibus et pertinenciis et tenedonibus suis, et melioramentis ibi factis et decetero faciendis, et cum omnibus [...] habentibus et ad dictum honorem quacumque modo pertinentibus, vos [mittendo] in corporalem possessionem tanquam [...] propriam; ita tamen quod faciatis et plantatis triliam in predicto honorem et teneatis vos et vestri bene, plena, [...] et vivificatam detis nobis et nostris imperpetuum de cum expleta racemorum [quartum ...] vini de illo quarto racemorum (et domino tascham et media cussura de blada) demus tascham domino sicut debet accipere in predicto honore; et vos non teneamini aliquo alio partem [done] aliquid de expletis racemorum set dabitis nobis et nostris semper annuatim pro censun unum par gallinarum non aliut *[sic]*. [Veruntamen] confitemur a vobis habuisse decem solidos monete Barchinone de duplo pro accapito. Renunciando cum [sic] excepcioni non numerate pecunie et non recepte. Et si forte plus habere debemus [illud] plus damus vobis et vestris donacionem facta inter vivos. Recognoscentes ex certa sciencia nos et hoc non esse lesos in aliquo nec deceptis. Instituentes nos et heredes nostris omnia bona nostra nostrorumque [omnium] successorum et omnes vobis et vestris de evincionem contra cunctam viventem personam in iure salvo iure domini.

Actum est hoc secundo ydus ianuarii, anno Domini M CC L III.

Sig+num Arnalli de Cumbe. Sig+num Marie matris eius. Sig+num Ermessende uxoris eius, qui hoc firmamus. Sig+++num

Guilelmi de [Teron], Geralli de [Monguil], Raimundi de Planes et A. de Fredera, testium. Sig+num Berengario sacriste, salvo iure sacristie in omnibus. Sig+num Bernardus Devesa, baiuli sacriste, qui hoc firmo.

Raimundi clericus de [psis] publicus notarius a Basso, qui hoc scripsit die et anno quo supra *(senyal)*.

349

1254, agost, 26

Venda. *Perpinyana d'Oms, amb la seva filla Maria i el seu gendre Bernat, venen a Ramon de Vinyal de Sant Joan, pel preu de 100 sous de Barcelona, un areny situat al d'Oms, anomenat d'Ermed, que limita a llevant amb la tinença de Ramon de Riera, al sud amb les terres de Joan Cunill i Ramon de Ginebrosa i el mas Casadevall, a ponent amb les propietats dels masos Quintà i Timonet, i al nord amb la terra de l'esmentat Ramon de Riera i Pere de Bosc. A més del terç de l'import de la venda en concepte de senyoria, el comprador ha de pagar als venedors, anualment, per Pasqua, un cens consistent en un parell d'ous i la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura en concepte de dret senyorial de l'abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1385.
B. Canalars I, f. 26, núm. 12 (sac 5).
139 × 175 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Pirpiniana de Ulmis et filia mea Maria et vir eius Bernardus, nos in simile, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, vendimus cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, tradimus vobis Raimundo de Vineali de Sancto Iohanne et cui dare vendere, tradere, obligare, impignorare seu quocumque modo alienari volueritis imperpetuum, ipsum nostrum arein de Ulmis vocatum Areins de Ermed, sicut affrontat ab oriente in tenedone Raimundi de Riera, et a meridie in terra Iohannis Cunil et Raimundi de Genebrosa et mansi de Casadaval, et ab occidente in honore mansi de Quintano et mansi Timonetii, et a circio in terra Raimundi predicti de Riera et Petri de Boscho. Sicut predictis IIII affrontacionibus predictum arein includitur et accingitur sicut illud vobis et cui volueritis, vendimus

et tradimus cum intratibus et exitibus, expletamentis, adempramentis et melioramentis factis et faciendis, de celo ad abissum, pro centum solidos Barchinone monete duppli et domino propietarium tercium (suum), pro ut melius et salubris potest dici et intelligi, et a modo ponet ad omne vestrum et quorumcumque voluntas comodum et salvamentum, sine omni nostro et nostrorum vinculo et retentu, quod vel que ibi vel inde in aliquo non facimus, nisi tamen unum par ovorum quod vos et vestri nobis et nostris facietis et dabitis annuatim in festo Pasche. Et sic faciemus nos et quoscumque volueritis dictam vendicionem habere et tenere omni tempore (contra) cunctos, dantes in super vobis et vestris totum et quicquid plus valet, vel valebit hoc vendicio precio supradicto. [...vero] possimus vel possit aliqua persona voce, vel nomine meo, contra hanc vendicionem venire, renunciamus scienter prudentes (et) consulti excepcioni non numerate peccunie, et doli et metus et accioni in factum, et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii [succurritur] et omni alii iuri scripto et non scripto sive consuetudinario, pro omni evincione et interesse vobis et cui volueritis, (obligantes) nos et nostros et omnia nostra et eorum bona mobilia et immobilia, generaler et specialer, ubicumque habita et habenda. Et ad maiorem firmitatem, nos feminem predictem, iuramus in Deum et eius sancta IIII evangelia, sponte et corporaler tacta, hoc totum ut predictum est attendere, exequi et servare nec contraveniemus iure vel racione sponsalitiorum nostrorum, nec aliquo alio iure vel racione, salvo tam et retento iure domino abbate Sancti Iohannis in omnibus, cui dabitis inde annuatim et perpetuo decimam et primiciam et mediam cussuram de expletis pro ac inde dare consuevet.

Actum est hoc VII kalendas september, anno Domini M CC L quarto.

Sig+num Pirpiniane predicte. Sig+num Marie eius filie, qui hoc laudamus, firmamus peritus et iuramus. Sig+num Bernardi predicti, qui hoc laudo et firmo. I[ohanni]* de Nevà sig+num. Sig+num Raimundi Tornerii. Sig+num Raimundi de Comarossa. Sig+num Raimundi Sabbaterii, iuvens. Sig+num Petri de Area. Sig+num Raimundi Blanch, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum litteris suprascriptas in VIII linea ubi dici suum et in X ubi dici contra et in XII ubi dici et et in XIIII ubi dici obligantes, die annoque prefi*(senyal)*xis.

350

1255, gener, 13

Oblació. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, acull a la comunitat monàstica els germans Pere i Miquel de Riba, de Puigcerdà, en atenció a la pietat i devoció que demostren; els germans expressen el desig de ser enterrats al cementiri del monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1401.
B. Canalars I, f. 22, núm. 75 (sac 4).
Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis abbas et universis conventus eiusdem, per nos et per omnes successores nostros, attendentes devocionem et piam sollicitudinem quam vos Petrus et Michael de Rippa, fratres de Podiocerritano, erga nos et ecclesiam nostram gericis et gessistis, damus et concedimus vobis in vita et in morte, plenam societatem in ecclesia nostra in temporalibus et spiritualibus. Damus etiam et concedimus vobis participacionem omnium societatem mearum et comunionem omnionum beneficiorum helemosinarum, omniumque bonorum operam caritatis, sicut uni ex nobis in vita et morte, ad optinendam gratiam in hac vita et perpetuam plenam in futuro. Versa vice nos Petrus et Michael de Rippa predicti, considerantes clementer et attendentes devote honorem et gratiam quam vos domini antedicti nobis exhibitis in presenti et hactenus exhibuistis, eligimus sepulturam nostram in vestro cimiterio Sancti Iohannis donantes et offerents ibidem corpora nostra et animas in vita et morte, nos amodo possimus alibi nostram eligere sepulturam set ut verus et firmus habeatur; iuramus in Deum et super eius sancta IIII evangelia sponte et corporaliter tacta hoc ut predictam etiam nos conpleturos et [... turos] bono et sano intelletu et voluntatem istam super premissis nec ullo unquam tempore mutatura.

Actum est hoc idus ianuari, anno Domini M CC L quarto.

Sig+num Petri de Rippa. Sig+num Michaele fratris ius, qui hoc laudamus, firmamus peritus et iuramus. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num Guilelmi de Monelle. Sig+num A. de Roballengs, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xi.

351

1255, gener, 28

Nomenament. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a Pere de Casadevall, d'Ogassa, la batllia que té en nom de l'almoineria del monestir a canvi de 30 sous de Barcelona, li reconeix que aquesta concessió la disposa de forma hereditària i li relaciona tots els censos que ha de recaptar i els que pot disposar. A canvi d'aquesta concessió, Pere ha de complir amb el dret d'alberga a l'abat del monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1406.
B. Canalars I, f. 56, núm. 24 (sac 8).
Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et per omnes successores nostros, de voluntate et assensu fratrum nostrorum, laudamus, concedimus atque perpetuo confirmamus tibi Petro de Casadavall de Aguassa, et cuilibet filiorum tuorum quod tu magis hereditate et stavilire volueris in omni vita utriusque vestrum in manso et honore de Casadaval de Aguassa, ipsam baiuliam quam tu et tui semper tenuistis et tu ab huc hodie tenes pro helemosinario Sancti Iohannis, salvo tamen et retento iure nostro et helemosine ecclesie antedicte in omnibus. Quam baiuliam predictam integre et plenarie tu et filius tuus, quod in predicto manso et honore duxeris stabiliendum et hereditandum, teneatis et pacifice possideatis in omni vita utrisque vestrum, pro ut melius et plenarius tu et tui eam tenuistis et habuistis pro nobis et helemosinario antedicto, et tu eam hodie tenes et habes ex concessione predecessorum meorum et nostra et pro ut melius et plenius dici potest et intelligi, ad omne tuum et predicti tui filii atque tuorum habendum, comodum et salvamentum. Ita tamen quod post obitum utriusque vestrum heredes vestri qui sit succedere, debuerint nobis in premissis teneantur alter post alterum successive pro ut expedierut ipsam baiuliam a nobis vel nostris successoribus, accaptare pro ut moris etiam nostre ecclesie et pro ut nostri alii baiuli suas baiulias accaptant et consueverint usque hodie accaptare tu vero et tui heredes ibi de nostro vel nostrorum successorum, consilio, constituendi sive et constituti accaptaris in perpetuum in predicta baiulia unam quarteram frumenti, et unam migeriam siliginis, et unam migeriam ordei, et unam migeriam civate pro solatico,

et unam migeriam ordeo pro camisia et brachis, et pro vestra redecima carnatici et questie ipsum molendinum de Fonte, et illam devesam pro ut hoc omnia iam tenetis et in super pro conducto vestro unam migeriam fromenti, et pretera accipiatis tu et tui vestram redecimam tocius baldi quod congregaveritis et levaveritis annuatim, et sextum denarium in omnibus aventis et etiam omnia alia et singula que racione predicte baiulia tu vel tui consuevistis accipere usque modo. Pro hac autem concessione et confirmacione confitemur a te habuisse XXX solidos Barchinona monete dupli, in quibus etiam a te nobis integre satisfactum ad nostrum comodum et profectum, excepcioni non numerate peccunie et doli. Renunciando hanc itaque concessione et confirmacinoem tibi et filio tuo ut predictum est facimus [...] pacto quod [...] sitis nobis et helemosinario et successoribus vestris in omnibus et per omnia fideles et legales bona fide et sine omni malo ingenio atque fraude et quod [...] pro predicta baiulia, detis nobis nostrisque successoribus annuatim et perpetuo albergam pro ut melius et plenius [...] eam tu et tui predecessores nobis et nostris antecessoribus dedistis et dare consuevistis pacifice.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, V kalendas februarii, anno Domini M CC L quarto.

Ego Berengario Dei gratia Sancti Iohannis abbas, subscribo. Sig+num B[ernari] prioris et helemosinarii. Sig+num Raimundi Sabaterii. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num Bernardi de Manso, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis et emendatis in XII linea ubi dicitur heredes, die et anoque prefi*(senyal)*xis.

352

1255, març, 23

Convinença. *Pere de Devesa i Joan de Vinya, àrbitres, dictaminen la nova manera com Joan Cunill, la seva esposa Berenguera i el seu fill Bernat pagaran els censos al monestir de Sant Joan de les Abadesses i a l'ofici de la sagristia per la propietat i el mas Cunill, de tal manera que queda sense efecte el document pel qual els censos es pagaven, entre altres maneres, en mitgeres de blat i tasques de vi. Per aconseguir aquesta permuta,*

Joan Cunill, a més de l'obligació de tenir la seva propietat ben cultivada, ha de pagar 150 sous de Barcelona.

A. AMSJA (*olim* núm. 150).
B. AMSJA (*olim* núm. 150 dupl.); hi manquen les subscripcions de l'abat, del prior, del sacrista i dels tres canonges.
180 × 320 mm. Bon estat de conservació.

Notum est quod, quo fuit orta inter venerabilem patrem et domini Berengarium Dei gratia Sancti Iohanis abbatem, nunc regentem eiudem sacristie officium vacantis de iure et de facto ex una parte, et Iohanem Cunil et Berengariam uxorem eius et filium eorum Bernardum ex altera, super migeriis, censibus, redditibus et iuribus aliis que predicta sacristia accepe et accipere consuevit in manso et honore qui dicti Cunil, et est super blado et rebus aliis que ob vivificacionem et condirectacionem dictorum migeriorum sacrista dare et facere tenebant annuatim manso predicto. Tandem habita deliberacionem et consilio saniori litem fugere, cupientes compermiserunt se stare super [queomnibus] predictis dicto laudi et notitie arbitrorum conver electorum, scilicet, Petri de Devesa et Raimundi de Vineali, in quibus sub pena C solidos Barchinone a parte perti sollemneter promissa fuit ab omnibus predictis plenis conpromissum, qui auditis rationibus utriusque partis pronuntiando dixere, sub forma inferius comperhensa. Pateat universis quod nos Petrus de Devesa et Raimundus de Vineali predicti arbitri assumpti inspecta utilitate non modica officii sacristie et mansi et honoris predicti, dicimus et pronuntiamus, sub predicta pena, quod predictis abbas et conventus diffiniant et renunciat inperpetuum, predicits Iohani Cunil et Berengarie uxoris sue et Bernardo filio eorum et suis heredibus presentibus et futuris, illam medietatem quam sacrista eiusdem accipere consuevit in migeriis constitutis in predicto manso, videlicet, medietatem racemorum qua ibi accipiebat ita quod decetero sacristia predicta habeat et recipiat annuatim et perpetuo generaliter et spetialiter de ipsis migeriis et universis laboracionibus aliis ipsius mansi tascham vindemie et cetera alia agraria omnia quo ibidem, tam de blado quam de vino accipere consuevit. Versa vice dicimus, pronuntiando quod predictis Iohanes et Berengaria et filius eorum Bernardus diffiniant et relinquant per se et suos perpetuum predictis abbati et conventui et officio sacristie predicte totum et quicquid sacrista eius dabat et faciebat quolibet anno ad predicta migeria tenendi vivificata et condirecta, scilicet, II migerias seligere Rivipullo et unam cuiaderam de fabis, et II libras acerii, et XII loceas olei, et I podadoram per II annos

et VI denarios Barchinone per carnibus; super omnibus aliis peticionibus quomnibus littigiis et demandis motis et agitatis inter partes predictas, tam a domino presenti abbate quam a Berengario sacrista condam quam ab eorum predecessoribus, usque in hodiernum die tam super penis appositis quam super culturis et vivificacionibus ipsorum migeriorum minus bene factis quam super censibus vel agrariis predicti mansi suis quibuslibet aliis omnibus predictis et eorum successoribus perpetuum silentium imponentes. Et sic predicti Iohanis et Berengaria uxor eius et Bernardus filius eorum et omnis heredes sicut succedentes habeant, teneant et preheninter possideant mansum et honorem Cunil integriter, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis sub tali pacto: quod honores ipsius mansi teneant laboratos, vivificatos en condirectos iuxta posse suum fideler et pacifice ad notitiam laboratorum fide dignorum et sapientum in agri cultura. Si quam vero instrumenta sunt sive fuerunt confecta ratione dictorum migeriorum inter sacristiam et mansum predictum, ipso iure sint inutilia atque cassa hoc presenti instrumento in suo firmissimo robore proprio dimituro. Que omnia predicta et singula nos Berengario abbas et conventus predicti, nomine nostro et officii sacristie nec vaccantis, et nos Iohanes Cunil et uxor mea Berengaria et Bernardo filius nostro, non dolo vi vel metu inducti sine in aliquo circunventi sed sponte et mera liberitate, per nos et successores nostros acceptamus, aprobamus, concedimus et laudamus pro ut melius et plenius a predictis arbitris pronuntiatum est superius et condictum, promittentes nunqua contravenire ratione aliqua sive iure, sed omni tempore natum habebimus atque firmum. Renuntiantes scienter et consulte omni iuri canonico et civili et consuetudini, introducte sue introducende, et cuilibet alii iure pro nobis facienti scripto et non scripto, per quo nos vel successores nostros contingeret modo vel in futurum huic contractui obviam ire posse, et spetialer nos Berengarius abbas et conventus recognoscimus et confitemus predictam sacristiam in predictis minime fore lesam sine deterioratam aut dilapidatam inmo per hunc contractum esse augmentata prelibus iustis racionibus et [...] cultores ipsius mansi non poterant aliquo modo ut [...] manifeste et nobis constat per alios cultores et probos homines fidedignos in suis laboracionibus et [...] ipsa migeria tenere utiliter condirecta unde renuntiamus prudenter omni beneficio ecclesiastico et interdicto et privilegii mandato et restitucioni in integrum et illi iuri per quod ecclesia iure minoris [...] se deffendere et tueri et omni alii iuri divino

et humano, scripto et non scripto. Eadem modo ego Berengaria renuntio quantum ad hoc prudente et consulte sponsalitio meo et beneficio senatus consulti velleiani et iuri ypothece pro dote mihi conpetenti, et omnis iuri pro mihi facienti scripto et non scripto sive consuetudinario. Simili modo ego Bernardus confitens et iurans esse maior XIIII annis iuro super sancta IIII Dei evangelia nunquam contra predicta venire racione minoris etatis vel alio modo necnon ego predicta Berengaria iuro per Deum et sancta IIII Dei evangelia predicta et singula omni tempore observare fideliter et perfactem et nunquam contra iure racione sponsalitii vel alio modo. Et est sciende quod nos Berengarius abbas recipimus a vobis (predicto) Iohanne et Berengaria et Bernardo filio vestro ad utilitate dicte sacristie CL solidos Barchinone, in quibus nobis est integre satisfactum unde renunciamus excepcioni pecunie non numerate.

Actum est hoc X kalendas aprile, anno domini M CC L quarto.

Ego Berengarius*, Dei gratia Sancti Iohanis abbas, gerens vices sacriste subscribo. Olivarius* sig+num. Sig+num B[ernardi]* prioris. Iohanni* de Neva. Sig+num A.* de Olliva. Sig+num B[erengario]* sacriste. Sig+num Iohannis Cunil. Sig+num Berengarie uxoris eius. Sig+num Bernardi filii eorum, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Raimundi de Vineali arbitri, qui hoc firmo. Sig*(senyal)*num Petri* de Devesa arbitri, qui hoc firmo. Sig+num Petri Guilelmi. Sig+num A. de Roballenchs. Sig+num Guilelmi Anglesii. Sig+num Iohanni de Sala de Sorrocha. Sig+num [Puintiale], testium.

(Senyal) Bertrandus de Comelle, qui hoc scripsit vice et mandato Petri de Devesa, publici notario Sancti Iohannis, cum literis suprascriptis in XL linea ubi dicitur predictis, die et anno quod supra.

Petrus de Devesa* publicus Sancti Iohanis notarius subscri*(senyal)*bit.

FUNDACIÓ NOGUERA

353

1255, maig, 2

Venda. *Ramon de Soler ven a Pere de Grau, fill de Folcrà de Grau, pel preu de 14 sous de Barcelona, dos horts situats al costat de la Guixera, al lloc anomenat Clots sota el Bellmirall, els quals*

diposava per herència del seu pare, Berenguer de Soler; així mateix, deixa constància que aquests horts són de la jurisdicció de la sagristia i, per aquesta raó, ha de pagar al sacrista, a més del terç de l'import de la venda, un cens anual consistent en un sester de blat pagador per la festa de Sant Miquel.

A. AMSJA (*olim* núm. 20).

160 × 150 mm. Estat de conservació regular, sobretot a les subscripcions, on la presència de taques impedeix la correcta transcripció dels actuants.

Notum sit cunctis. Quod Ego Raimundus de Solerio, per me et per omnis meos presentes sive futuros, bona et libera voluntate vendo, et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, trado et libero tibi Petro de Gradu, filio Folcrade condam de Gradu, et cui dare, vendere, tradere, impignorare, obligare, seu quocumque alio modo aliendare volueris imperpetum, ipsos duos ortos meos quos habeo aput Gisserium, in dominio sacristie, vocatos Clotos subtus Belmiray, quod Hugetus, filius condam Arnaldus de Devesa, Berengario de Solerio patri meo dedit, et idem pater meis michi pro mea hereditate legitima et frarischa. Et affrontat predicti orti ab oriente in tenedone mansi Archimballi, et ab occidente in flumine de Arzamala, et a meridie in ortis Iohannis Cecherii, et a circio in ortis Castilionis. Et accipio a te per hoc vendicione XIIII solidos Barchinone et domino sacriste suum tercium, de quibus sum bene eius paccatus, excepcioni non numerate pecunie renunciando. Et si hoc vendicio plus valet vel valere posit, precio antedicto in totum illud plus tibi et tuis dono in donacione inter vivos, renunciando supplemento iusti precii et auxilio et beneficio illius legis per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et excepcioni doli et metus et accioni in factum, et omni alii iuri scripto vel non scripto sive consuetudinario mihi competenti vel competituro. Et convenio atque promito tibi stipulanti quod faciam te et quoscumque volueris dictam vendicionem habere et tenere in pace omni tempore cuntra cunctos, obligans tibi et tuis, vel cui vel pro omni evincione et interese me et meos, cum omnibus meis et eorum bonis et rebus mobilius et immobilius ac semoventibus generaler et specialiter ubique habitis et habendis, salvo iure et dominio sacristie in omnibus, cui dabis inde semper et annuatim pro censu in festo beati Michaele september unum sextarium fromenti censulem et XII denarios monete curribile Barchinone. Et sic habeas et teneas, per te vel per quoscumque volueris, dictos ortos in pace cum intratibus et exitibus, augmentis, expletamentis, adempramentis et melioramentis factis et decetero

faciendis, et cum arboribus diversorum generum qui ibi sunt et erant, cum omnibus etiam in se habentibus sibique qualicumque modo pertinentibus et pertinem debentibus, pro ut dici hoc potest et intelligi et a modo posit, ad omne tuum tuorumque comodum et salvamentum, ad omnes tuas voluntatis faciendas sine omni meo meorumque vinculo et retentum. Omnibus meis meorumque vocibus, iuribus et racionibus ibi et inde perhenitur extinctis, et penes te et quoscumque volueris remanentibus, nunc et perpetuo iure vel racione aliqua non observare.

Actum est hoc III nonas madi. anno Domini M CC L quinto.

Sig+num Raimundi de Solerio, qui hoc laudo et firmo. Ego Berengarius* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo, gerens vice sacriste. Sig+num Raimundi de Devesa baiuli. Sig+num Petri [...arii]. Sig+num Arnalli Guilelmi [...]. Sig+num [...] testum.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notario, qui hoc scripsit die anno quo su*(senyal)*pra.

354

1255, juny, 2

Promesa. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, promet a Ramon de Serrallonga que cap de les propietats que pel monestir té infeudades, en especial el castell de Llaers, seran venudes, donades o alienades sense la seva voluntat. I, per complir amb la promesa, Ramon de Vinyal ho jura per manament i en nom de l'abat i el seu monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1418.
B. Canalars I, f. 99, núm. 50 (sac 13).
178 × 146 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis abbas et conventus eiusdem, per nos et per omnes successores nostros, promittimus vobis Raimundo de Serralonga vestrisque successoribus, quod honores quod tenetis pro nobis in feudum et specialiter castrum de Lazers, nemini vendemus, dabimus sive alienabimus aliquo modo sine vestra vel vestrorum propia voluntate. Et si forte contingere vos contra facere vendendo, donando sive aliendando alicui honores predictos (sive castrum), in totum vel in partem, non valeat ipso iure set totum

et quiquid inde aliter factum fuerit. In irritum penitus revocetur iure vel racione aliqua; non obstante inmo ad hoc antedendum et complendum, obligamus vobis vestrisque successoribus, nos et omnia bona abbatie Sancti Iohannis cuicumque sint et ubicumque generaler et specialer, habita et habenda facientes, hoc iurare super animabus nostris per Raimundum de Vineali de Sancto Iohanne, que hec predicta sic attendantur per nos et successores nostros vobis et vestris successoribus atque imperpetuum conserventur pro ut melius dici potest et intelligi, ad vestrum vestrorumque bonum et sanum intellectum, salvis tamen et retentis nobis nostrisque successoribus imperpetuum omnibus aliis convenientiis, quibus racione predictorum feudorum et castri nobis et ecclesie Sancti Iohannis tenemini et estis in aliquo obligatus. Rursus ego Raimundus de Vineali predicto, ad instantiam et mandatum domini abbatis et conventus personaliter, iuro in Deum et super eius sancta IIII evangelia propriis manibus tacta super animabus eorundem domini abbatis et conventus, quod predicta omnia et singula per ipsos et successores suos vobis et vestris exequantur, compleantur et attendantur in omnibus et per omnia bona fide.

Actum est hoc IIII nonas iunii, anno Domini M CC L quinto.

Ego Berengario* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+num B[ernardi]* prioris. Olivarius* sig+num. A.* de Alina.

355

1255, juliol, 3

Venda. *Berenguer de Vinya i la seva esposa Ermessenda reconeixen que han adquirit a Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de seixanta mitgeres de blat, noranta d'ordi i cent de civada, tot el blat corresponent a la dècima de la batllia i la parròquia de Sant Julià de Vallfogona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1422.
B. Canalars I, f. 90, núm. 124 (sac 12).
195 × 175 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Berengarius de Vinea et uxor mea Hermessendis, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, profitemur et recognoscimus nos emmise a vobis domino Berengario Dei gratia Sancti Iohannis abbas, omnia expletam omnium bladorum nostrorum que accipere debetis (in hoc presenti

anno) in tota baiulia et parrochia Sancti Iuliani de Vallefacunda racione vestre decime, pro LX migerias fromenti, et pro XC migerias ordei, et pro C migerias cibarie et salvis in super vobis et retentis primiciis et cussuris tocius mansi de Tolosa, et toto vestro blado de Sexano, et de manso de Noguerio, et toto vestro blado censuale que omnia vobis requisistis et [... intelliguntur] in hac vendicione. Retinuistis etiam in hoc baiulo et rereguarde suum ius plenarie in omnibus et sic hiis omnibus exceptis et levatis debemus vobis tradidisse et solvisse ad proximum ventura festum Omnium Sanctorum LX migerias fromento, et XC migerias ordei, et C migerias cibarie ad rectam migeriam Rivipollensi, de puclo et recipienti, sic quo inde possitis vos desexire cuilibet emptori vel emptoribus sine omni impedimento et contradimento bona fide et sine omni malo ingenio atque fraude, nec non predicto termino in antea possimus dictum bladum tenere per diem vel per noctem ultra vestram propriam voluntatem. Et si fecimus et [propter] hoc dampnu vel gravamen sine etiam aliquas feceritis missiones totum restituemus vobis et cuius volueritis ad vestram voluntatem. Et iuramus in Deum et super eis sancta IIII evangelia sponte et corporaler tacta, hoc totum ut predictum est attendere, complere, exequi et servare nec contra veniamus nec inde nos deffendem vel excusabimus racione aliqua sive iure; et ad maiorem firmitatem ego Berengarius predictis facio in vobis homagium ore et manibus comendatum. Obligantes unquam vobis et cui volueritis ad hoc, nos et omnia bona nostra mobilia et immobilia, ubique generaler et specialer, habita et habenda. In super nos Guilelmus Ferrarii de Vallefacunda, Raimundus Ioverii, Petrus de Belapart atque Raimundus den Ila, de parrochia Sancti Iuliani de Vallefacunda, precibus et mandato dictorum debitorum, constituimus nos esse principales debitores et bonos paccatores vobis dicto antedicto et cui volueritis ex omnibus et singulis antedictis, cum eis et sine eis, in vita et morte nec alio pro altero volant excusare. Set que primum inde convenire volueritis vobis pro toto et in solidum teneatur renunciantes [...] diviadriani et illi legi que dicitur principalem personam priusquam fideiussoriam esse conveniendam et beneficio novarum constitucionum de fideiussoribus et omni alii pro nobis facienti iuri. Et propter hoc obligamus vobis et cui volueritis nos et nostris cum omnibus nostris et eorum bonis et rebus, mobilibus et immobilibus, absque habetis et habendis. Et si forte ut predictum est vobis vel cui volueritis de toto predicto debito in termino prefixo non fuerit satisfactum, convenimus vobis

quod statim cum [...] per vos vel per vestrum certum et spetialer nuntium inde fuimus demandati et moniti veniemus vobis tenere obstagium intus villam Sancti Iohannis nostris prppriis missionibus et expensis et quod inde non exiemus nostris ve alienis pedibus sine vestra voluntate ultra statutos terminos donec de predictis omnibus et singulis sit vobis vel cui mandavitis penitus satisfactum; iurantes in Deum et eis sancta IIII evangelia sponte et corporaler tacta hoc totum ut predictum est attendere et complere et nos nullo modo venire contra.

Actum est hoc V nonas iulii, anno Domini M CC L quinto.

Sig+num Berengarii de Vinea. Sig+num Hermessendis uxoris eius. Sig+num Guilelmi Ferrarii. Sig+num Raimundi Ioverii. Sig+num Petrus de Belapart. Sig+num Raimundi de Ila, qui hoc laudamus, firmamus peritus iuramus. Sig+num Bernardi de Serrad, sacerdotis. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num Bertrandi de Comelle. Sig+num Ripulli de Solsona. Sig+num Arnalli de Roballengs. Sig+num Arnalli Ferrarii, clerici de Vallefacunda. Sig+num Bernardi Pulcheri. Sig+num Mathei de Castroveteri, clerici, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis suprascriptis in III linea, ubi dicitur in hoc presenti anno, et in V ubi dicitus non et cum literis dampnatis in XXII linea, die annoque prefi*(senyal)*xis.

356

1255, agost, 29

Venda. *Jaume de Porta Agrària, de Besalú, i Pere d'Armentera, de Bas, procuradors de Ramon Gener, fill de Gener de Riudaura, venen a Berenguer de Blanes, canonge del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 125 sous de Barcelona, tots els censos, pagadors en diners, que es recapten d'uns horts que són propis de la sagristia i que es troben al lloc anomenat Guadanés, els quals van ser comprats pel pare de Ramon a Arnau, sacrista del monestir.*

A. AMSJA (*olim* núm. 46).
220 × 330 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis, Quod nos Iacobus de Porta Aguaria de Bisulluno et Petrus de Armentaria de Basso, procuratores constituti et ordinati a Raimundo Ianuarii, filio Ianuarii de Rividario condam

quisque nostrum insolidum pro ut in instrumento procuratorio continentur, de quo vobis transcriptum tradimus in presenti, per eundem Raimundo et suos. non inducti vi neque dolo, net etiam coacti seu circumventi in aliquo inmo, ob maximam utilitatem eiusdem Raimundo et etiam ex concessionem et mera voluntate ipsius, vendimus et cum hoc publico instrumento corporaler et perpetuo valituro, tradimus vobis Berengario de Blanis, Sancti Iohannis canonico regulari, et cui dare, vendere, tradere, obligare, stabilire, impignorare set etiam quocumque alio modo alienari volueritis imperpetuum, omnis illos denarios censuales quos idem Raimundo Ianuarii accipit et accipere debet et consuevit in honore et dominio sacristie Sancti Iohannis in ipsis ortis, videlicet, de Guadanes; quos in quam denarios [...] antedictus pater eiusdem Raimundo Ianaurii adquisivit et emit de Arnallo condam sacrista Sancti Iohannis cum publico instrumento, quod vobis tradimus in presenti. Et est sciendum quod predictos denarios faciunt censuales quisdam homines ville Sancti Iohannis, pro ut in hoc presenti instrumento divisium est et etiam declaratum: In primis Guido de Vineali, XII denarios Barchinone monete dupli. Item Raimundus de Torrente, XII denarios pro ortis [iachese] condam. Item Petrus Bover, XII denarios pro ortis Ermessendis de Fabrica condam. Item [Ianus] Sabaterii, XII denarios pro ortis Iohannis de Olceia condam. Item Ripullus hominis, XII denarios pro ortis Bernardo Sabbateris condam. Item Ferriola, XII denarios. Item Raimundus de Torrente predictis, III solidos pro ortis Rividarii condam. Item idem Raimundus de Torrente, XII denarios pro ortis Berengario de Solerio. Item Ripullus hominis, V solidos et dimidium pro ortis Bernardi Sabaterii condam. Item Raimundus de Torrente predictis, VIII denarios pro ortis Guielmi de Gradu condam. Item Raimundus de Torrente, II solidos pro ortis Ermessendis de Gradu condam. Item Raimundus de Torrente, XVI denarios pro ortis Guillelmi Corniz condam. Item Petrus de Fonte, IIII solidos pro ortis Ermessendis de Gradu. Item Sard, IIII solidos. Item Petrus de Fonte. VI denarios. Quos omnis denarios antedictos vendimus vobis et cui volueritis ex parte dicti Raimundi Ianuarii et suorum, pro ut melius et plenius potest dicti, intelligi, excogitare sive invenire et amodo potuit, ad omne vestrum et quorumcumque voluntatis, comodum et salvamentum omni vestre et quorumcumque volueritis voluntati in omnibus et per omnia preheniter faciende, sine vinculo et retentu cuiuslibet persone; et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro inducimus vos inde in corporalem

possecionem pleno iure, tanquam in rem vestram propiam ad habendum et tenendum et semper libere ac pacifice possidendum. Concedentes quod per hac vendicione accepimus a vobis CCXXV solidos Barchinone monete dupli, de quibus sumus bene vestri paccati profitentes eosdem in comodum dicti Raimundi expendisse ac utiler in suos usus propios convenisse. Ne vero [coaccione] vel duplici enganni, accione vel medis aliis possimus vel possit aliqua persona voce, vel nomine nostre, vel dicti Raimundi Ianuarii et suorum, unquam contra hanc vendicionem venire nec nos, nec receptatores, nec decentatores dictorum ortorum et denariorum de non numerate pecunia convenire; renunciamus quantura ad hoc scienter prudenter et consulte dicte occasioni et accioni et excepcioni pecunie non numerate, et doli et metus et accioni in factum et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii succurritur, et omni alii iuri canonico ac legali, comuni et singulare, publico et privato, scripto et non scripto sive consuetudinario, et specialer accioni recisorie et auxilio et beneficio cuiuslibet iuris, legis et consuetudinis, pro que contingeret nos vel etiam dictum Raimundi et suos huic contractui posse. Et est certum quod iam multociens predicti denarii, quos vobis vendimus in presenti, fuere a nobis venales expositi nec fuit inventa aliqua persona qua plus precio antedicto vel tantum oferret in eis unde renunciamus quod nos, vel alii nomine nostro, vel dicti Raimundi, nunquam possimus dicte quod predicti denarii valeant plus precio supradicto. Et si forte plus valent vel amodo valere poterit, totum illud plus vobis et cui volueritis ex parte dicti Raimundi et nostra [—] gratis et ex certa sciencia donamus in donacionem inter vivos ad omnem vestram et quorumcumque voluntatis, faciendam in omnibus voluntatem. Hoc evincionem autem et interesse siquam vel siquod vobis vel vestris inde fieret in solidum vel pro parte et pro expensis et dampnis ac gravaminibus siqua vel siquas [fustinuistis] nos vel nostri in evincendo vel [...] evictionis examinando, obligamus vobis et cui volueritis de presenti vice et auctoritate dicti Raimundi Ianuarii eius procuratores effecti sumus et ordinati ad vendendum, alienandum, obligandum, procurandum et pertractandum et ad omnia et singula sua negocia exercenda generaler et specialer omnia bona eiusdem Raimundi et suorum mobilia et immobilia ac semoventia quecumque sint et ubicumque generaliter et specialer presentia et futura. Promitentes vobis ex parte dicti Raimundi et suorum, sub obligacione promissa, et etiam sub religione et virtute presenti sacramenti nobis ab eodem pro ut in instrumento procuratorio

continetur, quod sic faciat vos et quoscumque volueritis predictam vendicionem habere, tenere et perpetuo possidere quiete et pacifice contra cunctos, et quod nunquam contra veniat racione aliqua sive iure.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie et sacriste Sancti Iohannis in omnibus, IIII kalendas september anno Domini M CC LV.

Ego Berengario* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+num Petri de Armentaria, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Iacobi* de Porta Aguaria, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Berengarii de Caselle sacerdotis. Sig+num Arnalli de Armentaria. Sig+num Arnalli Ferrarii de Fabrica. Sig+num Raimundi Passa. Sig+num Guidonis de Rovira.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis rasis et emmendatis in XII et XIII linea et cum dampnatis in XXVIII linea, die annoque prefi*(senyal)*xis.

357

1256, juny, 5

Venda. *Pere de Coll i la seva esposa Garsenda venen a Bernat del Molí i a la seva esposa Maria dues terres pel preu de 70 sous de Barcelona: una, que és erma, pertany al mas Coll i està situada al vilar dels Plans, la qual ja havia estat establerta per Pere del Coll i la seva esposa Beatriu a favor de Pere de Mas i la seva esposa Ermessenda, avantpassats dels compradors; l'altra terra la venen en règim de barquera. Per les terres planes, han de pagar uns censos consistents en la meitat del vi, del blat i del raïm; per les calmes, la tasca i la meitat del dret de cussura, i la dècima i la primícia pel monestir de Sant Joan de les Abadesses; i per la terra en règim de barquera, 2 sous de Barcelona, pagadors per Nadal.*

A. AMSJA (*olim* núm. 71).

200 × 140 mm. Estat de conservació deficient a causa de les taques, que dificulten la lectura, sobretot a la part de les subscripcions.

Notum sit cunctis. Quod Ego Petrus de Olceia et uxor mea Garsendis et Guilelma atque Berengaria filie nostre, per nos et per omnis nostros presentes sive futuros, donamus, laudamus et perpetuo stabilimus tibi, Bernardo de Molendino uxorique tue

Marie et vestris vel quibus volueritis imperpetuum, [...] honorem nostrum integre heremum et condirectum qui pertinet ac pertinere videtur ipsi manso nostro de Olceia, quo habemus in vilare de Planis, sicut melius et plenius Petri de Olceia condam et uxor suam Beatrix et filius eorum Iohannes, dedere et stabiliere Petro de Manso condam atque uxori sue Ermessendis, antecessoribus vestris, cum publico instrumento; exceptis illis terris quas tenent et possident in presenti Bisullus de Rippa et Pirpinianus de Rippa, que in [dicto] stabilimento non intelligantur alios vero omnis honores et terras predictas, cultas et incultas, heremas et condirectas, cum intratibus et exitibus, terminis et affrontacionibus, montibus et planis, calinis et calmaticis, vitibus et arboribus diversorum generum que ibi sunt et erunt, vobis et vestris damus [et] stabilimus. Item damus similer vobis ibi per barcheria, unam tiram vitium et terre in solo ad plantadas, pro ut eam hodie melius tenetis et possidetis. Ita tamen quod predictos honores et ortis, simile cum barcheria ante dicta, pro ut melius et plenius in presenti vobis stabilimus et damus, teneatis pro nobis et teneatis etiam bene cultas, plantatas, correasatas [*sic*] et vivificatas et bene condirectas; et dabitis inde nobis et nostris annuatim et perpetuo, de terris planis medietatem [partem], et vini in blado et racemis, et de terris calmaticis tascham et mediam cussuram, et Sancto Iohannis decimam et primiciam; et pro dicta barcheria dabitis [nobis] in annis siguleris II solidos Barchinona monete duplici festo Natalis Domini, et nichi aliud dabitis nobis de expleto quo ibi sit. Et sic faciemus vos et vestros et quoscumque volueritis predictum donum et stabilimentum habere et tenere omni tempore contra cunctos per omni eviccionem et interesse vobis et vestris, nos et nostris cum omnibus nostris et eorum bonis generaler et specialer, ubique habentis et habendis [nichi omninus] obligaciones nec non nos [...] predicte iuramus in Deum et super eius Sancta IIII evangelia sponte et corporaler tacta, quod nunquam contra veniamus racione aliqua [...] iure [...]; ego Garsendis renuncio specialer omni meo sponsalicio et beneficio senatus consulti velleyani, et omni iuri meo pro dote competenti; et ego Berengaria predicta, profitens me esse maiorem annis, renuncio (beneficio) restitucionem omni integram et omni alii iuri et legi quibus minoribus subvenitur; et generaler nos omnes predictum renunciamus omni iuri, legi et consuetudini per nos vel nostros contingeret modo, vel in futurorum huic contractui obviam ire posse. Pro quam [...] donacione et stabilimento profitemur a vobis habuisse et recepisse LXX so-

lidos Barchinone monete dupli, et domino abbati suum tercium, [de quibus] sumus bene vestri paccati, excepcioni non numerate peccunie renunciando.

Actum est hoc nonas iunii, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, anno Domini M CC quinquagesimo sexto.

Sig+num Petri de Olceia. Sig+num Garsende uxor eius. Sig+num Guilelme. Sig+num Berengarie filiarum eius iuratarum, qui hoc laudamus et firmamus. Ego Berengarius* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Olibarius* sig+num. Signum Petri [...] locum baiuli de Podiolo. Sig+num [...]. Sig+num Raimundo de Vineali. Sig+num Bertrandi de Comelle, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis [suprascriptis] in XVI linea ubi dicitur beneficio, die et anno prefi*(senyal)*xis.

358

1256, juliol, 15

Donació i institució d'aniversari. *Guillem dels Horts, clergue de Besalú, dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses 23 sous i 4 diners de Barcelona, una esmina de civada i dos quarterons de blat, corresponents als censos que l'esmentat Guillem rep d'uns habitants de la parròquia de Sant Julià de Tregurà. Aquestes possessions van ser comprades per Guillem a Besalú de [Mulleres], de Camprodon, i als seus fills Pere i Berenguer. Guillem, amb aquestes rendes, institueix un aniversari que se celebrarà el dia del seu òbit, quan Oliver, prepòsit de Tregurà, distribuirà, per pitança, aquests béns entre tota la comunitat.*

A. AMSJA (*olim* núm. 7).
190 × 300 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod Ego Guilelmus de Orto, clericus de Bisulluno, non inductus vi dolo vel errore aliquo, nec coactus seu circumventus, set bono animo atque pura consciencia, non tantum cupiens providere saluti propie anime et corporis inmo cunctorum fidelium [...] subvenire, dono, concedo atque titulo pure et libere donacionis, offero domino Deo et ecclesie Sancti Iohannis ac Berengario Dei gratia abbati et ecclesie conventui universo,

illos XXIII solidos et IIII denarios Barchinone monete dupli, et unam eminam de civata, et duos quarteronos de blado, pro ut melius et plenius emi cum publico instrumento predicta omnia et singula de Bisulluno de Moledario de Camporotundo et filiis suis Petro et Berengario, qui etiam Bisullunis, hoc omnia collegebat et accipiebat annis singulis iure et racione emptoris sue, pro censu in parrochia Sancti Iuliani de Tregurano in hominibus et feminis ac locis inferius nominatis. De quibus, videlicet, facere annuatim Petrus de Sancto Iuliano de Tregurano, pro suis domibus et pro quatuor peciis terrarum, VIII solidos et medium censules. Item Pirpinianus de Rigato, quatuor solidos et dictam eminam civate. Item Vivas et Guilelmus Ariol, et Pauchus de Rigato, et Bernardi de Rebesania, Guillemus de Furno, Guillemus de Rigato de Tregurano, et Iosbertus baiulus de Camporotundo, III solidos quos Barchera de Rigat de Tregurano et filii eius Bisullunus et Bernardus vendidere dicto Bisulluno de Moledario, sicut in carta vendicionis inde confecta plenius continentur. Item faciunt ex eisdem Iuliana de Rigato, et Maria de Furno, et Maria Ricsendis, et mansus Vivas et Arnallus de Folcrada, III solidos minus II denarios, et dictos duos quarteronos de blado, quos vendidere dicto Bisulluno, Iohannes Narni de Tregurano et uxor sua Bernarda, pro ut in carta vendicionis inde confecta melius et plenius est expressum. Facit in super inde Bernardus de Rebesania V solidos, quos Bernardus de Cristina de Tregurano et uxor eius Maria venindere dicto Bisulluno, cum publico instrumento. Que quidem omnia instrumenta [...] nomine et loco ecclesie antedicte vobis Olivario canonico ecclesie supradicte ac preposito de Tregurano, trado et libero in presenti. Inducentes vos et successores vestros de predictis viginti tribus solidos et quatuor denariis monete prefate et de blado predicto, cum hoc publico instrumento in corporalem et vacuam possessionem pleno iure, tanquam in rem vestram, ad habendum et tenendum et semper libere ac pacifice possidendum, pro ut melius utilius et salubrius dici potest intelligi, excogitare sive inveniri et deinceps poterit, ad omne vestrum et omnium vestrorum successorum comodum et sanum intellectum, sine omni meo meorumque vinculo et retentu, et sine omni impedimento et contradimento cuilibet persone nisi quod solummodo, ob remedium anime mee et omnium fidelium, in die mei aniversarii annuatim et perpetuo, vos Olivarius prepositus supradictis et sucessores vestri prepositi de Tregurano, teneamini dare domino abbati atque conventui et clericis eiusdem loci, pro pietaria, memoratos denarios et civatam

ac bladum predicti, pro ut melius et utilius abbati et conventui visum fuerit expedire; nec nos nec etiam ego possimus aliquo tempore aliqua aliam inde facem vel mutare voluntatem [—] seu propositum, set semper in die mei obitus fiat predicta pietantia ut superius est condictum. Et si forte me Guilelmum clericum de Orto predictem contingent quod absit in contrarium facere dando, vendendo, alienando seu modo aliquo obligando, non valeat ipso iure. Set [sola] hac donacio et oblacio semper sit stabile atque firma iure vel racione aliqua non obstante. Cedens vobis O[livarius] predicto vestrique successoribus in predictis omnibus locum meum et iura voces, raciones et acciones reales [—] et personales, utiles et directas et mixtas, quos possitis movere vel intentare contra datores et solutores denariorum et bladorum predictorum, et ipsi teneantur amodo inde vobis et vestris successoribus in omnibus et per omnia respondere veluti michi tenebantur ante huiusmodi cessionem. Nos vero Olivarius prepositus de Tregurano predictis, recepto, dono et beneficio antedicto a te Guilelmo de Orto clerico, per nos et omnis successores nostros, de assensu et voluntate domini abbatis et conventus eclesiee nominate, promitumus bona fide et per firmam ac sollempnem stipulacionem atque in ordine et legalitate nostra omnia et singula supradicta exequi conplere in omnibus et servare, et etiam specialer dictam pietancia dare et facere annuatim in die tui obitus statim post decessum tuum, sine aliquo medio perhenite ac etiam intervallo. Rusus nos Berengarius abbas predictis, de voluntate et consilio fratrum nostrorum, acceptantes, aprobantes et confirmantes oblacionem predictam et pietantia, promitimus quod inviolabiler predicta omnia et sigula observabimus et faciemus perpetuo observari, et ut predicta maiori firmitate letentur transgressores signi [fuerint] vel rebelles auctoritate Dei omnipotentis et ecclesie Romane ac nostra excepcionis vinculo in nodamus.

Actum est hoc idus iulii, anno Domini M CC L sexto.

Ego Berengarius* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+num B[ernardi]* prioris. Olivarius* prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Guilelmi* de Calsareniis. Iohannis* de Neva sig+num. A.* de Ollina. Sig+num B.* de Illerda. Sig*(senyal)* num Petri* de Ponte. Sig+num B.* de Armentaria. Sig+num B.* de Sancto Saturnino. Sig+num Raimundi* de Teleto. Sig+num Raimundi* Decimario. Sig+num B.* de Solerio. Sig+num Iohannis de Nabars de Rivipullo. Sig+num Raimundi de Vineali. Sig+num

Bernardi de Palomeriis. Sig+num Bertrandi de Comelle. Sig+num Arnalli de Roballengs, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis dampnatis in IIII, XXIIII et XXVIII linea, die annoque prefi*(senyal)*xis.

359

1257, març, 25

Venda. *Pere Tolosa de Ges i la seva esposa Maria venen a Ramon de Vinyal, de Sant Joan, un bon pernil que Narbona de Ginebrosa pagava anualment en concepte de cens per una borda de Ginebrosa pel preu de 30 sous de Barcelona; en cas que aquest pernil no fos de qualitat, la seva equivalència, a efectes de pagament, era de 2 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1472.
B. Canalars I, f. 26, núm. 10 (sac 5).
137 × 164 mm. Estat de conservació regular.

Notum sic cunctis. Quod ego Petrus Tolosa de Gisso et uxor mea Maria atque filius nostris Petrus et uxore sua Raimunda, per nos et per omnes meos presentes sive futuros, vendimus, et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, tradimus vobis Raimundi de Vineali de Sancto Iohanne et cui volueritis imperpetuum, unam perna quam nobis faciunt et facere debent annuatim censualem Narbona de Genebrosa et sui pro borda nostra de Genebrosa, quam eis dedimus et stabilimus cum publico intrumento, melius etiam instrumento continetur; quod predicta Narbona et sui faciat et donent inde nobis pernam melioris porchi [...] et si porchum non [...] donent nobis pro perna duos solidos Barchinone. Quam quidem pernam ipsius annis quibus porchus [...] in aliis duos solidos ut in predicto resonat instrumento, vos et vestri accipiatis et habeatis alio modo [...] pro ut melius et plenius nos accipimus et accipere consuevimus, et pro ut melius et securius dici potest et intelligi, et [...] omne vestrum et quorumcumque volueritis comodum et salvamentum, sine omni nostro nostrorumque vinculo et retentu. [...] vendicione profitemur] habuisse et recepisse a vobis triginta solidos Barchinone monete dupplici, dantes vobis et cui volueritis [...] prefatem donacionis inter vivos totum et quicquid plus predicto precio valet vel valere poterit vendicio memorata. Et idem renunciantes scienter et consulte excepcioni non numerate

peccunie et doli et metus et accioni in factum, et illi legi per qua deceptis ultra dimidia iusti precii subvenitur et omni alii a nobis conpetenti vel conpetituro iurii. Et sic faciemus vos vel quoscumque volueritis vendicionem predictam, habere et tenere perpetuo contra cunctis pro omni evincione et interesse, nos et nostros, vobis et vestris, cum omnibus nostris eorum bonis et rebus mobilibus et immobilibus, ubique habetis et habendis, generaler et specialer obligantes. Et ad maiorem firmitatem, iuramus per Deum et eius sancta IIII evangelia sponte et corporale tacta, hoc toto ut predictum est, attendere et conplere nec contra veniemus iure vel racione sponsalicium nostri mulierum, nec aliqua alia racione seu iure [...]. Renunciamus nos finem predicte omnibus sponsaliciis nostris quantum ad predicta et omni alii pro nobis facienti iuri.

Actum est hoc, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, VII kalendas aprilis, anno Domini M CC L septimo.

Sig+num Petri de Tolosa. Sig+num Marie uxoris eius, Sig+num Petri Tolose, iuvenis. Sig+num Raimunde uxoris eius, qui hoc laudamus, firmamus paritus et iuramus. Ego Raimundus*, Dei gratia, Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+um B.* de Sancto Saturnino. Sig+num Olivarii de Palomeriis. Sig+num Petri Gramatici. Sig+num Petri Raimundi, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit die annoque prefi*(senyal)*xis.

360

1257, juliol, 30

Concessió. *Ramon Folc V (Ramon), vescomte de Cardona, confirma les donacions de sal procedent de les salines de Cardona fetes pels vescomtes antecessors seus, Guillem I i Ramon Folc IV, al monestir de Sant Joan de les Abadesses i, a més, afegeix deu somades més a les quantitats ja establertes, que es lliuren anualment la meitat el mes de maig i la resta el desembre. A més, el vescomte garanteix la seguretat al monestir, als seus homes i a les seves possessions i li assegura que els seus barons, soldats, batlles i súbdits compliran aquesta protecció.*

A. AMSJA.

B. AMSJA, còpia en paper de l'any 1713.

200 × 310 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundus, Dei gratia vicecomes Cardona, per nos et omnes successores nostros, concedimus, laudamus atque, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, confirmamus domino Deo et monasterio Sancti Iohannis Rivipullensis et vobis Berengario, divina miseracione eiusdem abbati vestrisque successoribus in perpetuam, illas omnes donaciones et consessiones factas vestro monasterio et vestris per nobiles antecessores nostros, Guilelmum atque Raimundum Fulchonem, vicecomes Cardona, de certa quantitate salis accipiendo perpetuo et annuatim in salino Cardona, cum publicis instrumentos, quibus instrumentis gratis et ex mera liberalitete nostra, plenum prebemus assensum pariter et favorem. Nichi ominus addicientes prefata quantitatem, decem salis somatas ex nostro proprio dono et beneficio similiter annuatim et in perpetuum percipiendas et habendas dicto monasterio in salino Cardona predicto. Sic quod sine omni contradimento servicio pedarico et impedimento cuiuslibet persona, accipiatis et habeatis libere et absolute totum sal predictum, scilicet, medietatem in mense madii annuatim, et aliam medietatem in mense decembris, per vos vel per quascumque voluertitis personas, ad omnes vestras vestrorumque successorum voluntates, omni tempore faciendas pro ut melius, utilius et salubrius dici, intelligi, excogitari sive inveniri potest et comodo poterit, ad omne commodum et salvamentum dicti monasterii et abbatis presentis et etiam futurorum. Item per nos et omnes successores nostros et amicos coadjutores ac valitores, recipimus monasterium memoratum personas abbatis et canonicorum ac clericorum regularium et secularium, et universorum hominum ac feminarum eiusdem monasterii, presentium et futurorum, cum omnibus bonis et rebus suis hic expressis et non expressis, habitis etiam et habendis, contra cunctos per omnia loca sub nostro ducatu custodia, manutenencia et guidatico spetiali. Ita quod nemo confidens de nostri gratia et amore audeat vel presumat dictum monasterium, nec honores suos, nec personas magnas vel parvas, nec res mobiles vel immobiles, nec semovientes, nec nuncios vel familiam impediri disturbare, capere, detinere, invadere, offendere, gravare etiam nec marchare, dum tamen velint omni de se querelanti, satisfacere, competenter inmo mandamus, rogando omnibus amicis nostris tam baronibus, militicus, baiulis et subditis universis, quod dictum monasterium, cum omnibus et singulis supra dictis tamquam persona et res nostrorum propriorum militum, custodiant, protegant et ubique manuteneant et defendant nec indebite permittant eos molestari

in aliquo nec gravari quicunque autem contra predicta vel aliud predictorum venire presumpserit iram et indignationem nostram se noverint et in super penam mille aureorum sine omni remedio incursurum. Hanc itaque concessionem, donationem, laudamentum et guidaticum facimus amore Dei et intuitu pietatis ac ob remedium et salutem anime nostre et parentum nostrorum vivorum et etiam mortorum, nos igitur Berengarius abbas predictus et conventus monasterii antedicti, considerantes et attendentes devotionem et gratiam quam vos dominus Raimundus vicecomes prefatus pie ac indicte fecistis nobis et monasterio antedicto ex parte Dei omnipotentis et nostra, damus atque concedimus vobis participationem omnium societatum nostrarum et comunionem, orationum, benefactorum, helemosinarum et omnium bonorum operam caritatis, sicut uni ex nobis in vita et morte ad obtinendam gratiam in hac vita et perpetuam gloriam in futuro.

Actum est hoc in III kalendas augusti, anno Domini M CC L septimo.

Sig+num Raimundi Dei gratia vicecomes Cardona, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Raimundi de Guardia. Sig+num Berengarii de Monte Lauro. Sig+num Petri de Losa. Sig+num Berengarii de Boxados. Sig+num Berengarii de Surli, testium. Sig*(senyal)*num Berengarii Gerundi, Urgellensi canonicus et capellanus domini Raimundi vicecomitis Cardona, qui hoc laudo.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in V linea, ubi dicitur in, et cum dampnatis in XVI, die annoque prefi*(senyal)*xis.

361

1257, juliol, 31

Arbitratge. *Sentència dels àrbitres Bertran de Comelles i Ramon de Segúries en la disputa mantinguda entre el clergue Pere de Rovira, en nom d'Oliver, prepòsit de Tregurà, i Besalú de [Mulleres], per raó de la compra dels censos que féu Guillem dels Horts a l'esmentat Besalú [vg. doc. núm. 358].*

A. AMSJA (*olim* núm. 6).
170 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Anno Domini M CC L septimo II kalendas augusti. Compromiserunt Petrus de Rovira clericus, nomine Olivarii canonici

Sancti Iohannis, prepositus de Tregurano ex una parte, et Bisuldunus de Moledario ex altera, sub pena centum solidos Barchinone stare dicto seu arbitratui Bertrandi de Comellis et Raimundi de Seguries, super questionibus et demandis quas dictos Olivarius proponebat et proposuerat contra cum super donacione et oblacione quam Guilemus de Orto clericus fecit ecclesie Sancti Iohannis de censibus et redditibus denariorum et bladi quos emit a dicto Bisulduno, et super emparamentis fractis et invasionibus illatis aput Treguranum, et super impedimento predictorum reddituum et super aliis iniuriis quos dicti Olivario proponabat inscriptes contra ipsium Bisuldunum. Ita quod quicquid predicti duos arbitratores inter ipsos laude, iure vel consilio, diffinaret ratum et firmum sub pena predicta ab utraque parte inviolabiliter habentur. Visis ergo et auditis racionibus utriusque partes, sumanti et instrumentis que dictus Olivarius produxe super contractu vendicionis facte Guilelmo de Orto de predictis censibus et redditibus, nos dictos arbitratores, pro bono pacis de consensu partium taliter, duximus arbitrandum quod predictos Olivarius diffiniat condonet et remitat dicto Bisulduno omnes querimonias et demandas quas proponebat contra eum racionibus supradictis, nec racionibus promissis possit ipsum vel res suas decetero convenire seu in [...] trahere palam vel octubre. Dicimus etiam et laudando arbitramus quod dictus Bisuldunis non impediat decetero, per se vel per aliud nec etiam contradicat ecclesie Sancti Iohannis vel ipsi Olivario et successoribus suis, census, reditus sive res illas quas dictus Guilelmus de Orto ab ipso Bisulduno emit et postea post contractum dicte empcionis dedit et optulit ecclesie Sancti Iohannis; et quod in continenti restituat vel restitui faciat totum et quicquid acceperat seu emparaverat et forciaverat recipendo clavem (domus) Petri de Sancto Iuliano aput Treguranum, racione VIII solidos et dimidii, quos ipse Petri tenere facere annuatim dicte ecclesie Sancti Iohannis iure emptoris facte a Guilemi de Orto supradicto. Retinemus etiam quod si forte dictus Bisuldinus moveret quaestionem contra dictum Guilelmi de Orto supra predicta vendicionem cum ipse Bisulduno affirmet ipsam vendicionem [fore fictam] et ipsa vendicio in irritum revocaretur hoc arbitrium ipsi Bisulduno vel suis nullum valeat periuditium generare.

Actum est hoc arbitrium et a partibus laudatum, aprobatum et confirmatum, XII kalendas september, anno Domini M CC L septimo.

Olibarii* prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Petri de Rovira clerici, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Raimundi de Seguries, arbitratoris huius cause, qui hoc firmo. Sig+num Bisuldini de Moledario, qui hoc firmo. Sig+num Petri de Rovira baiuli. Sig+num Raimundi de Verneda de Campo Rotundo. Sig+num Ferrarii de Curte de Regali, testium.

(Senyal) Bernardus de Comelle, publicus notarius ville Regale et arbitrator huius cause, qui hoc scripsit cum suprascripto in V linea ubi dicitur domus, die et anno quo supra.

362

1257, novembre, 24

Definició. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a canvi de 36 sous, defineix a Joan, del mas [Eremig], com a home propi del monestir.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia en paper de l'any 1565.

Diffinitio hominis proprii.

Nos Berengarius abbas, per nos et successores, diffinimus te Iohannes de manso Eremig, filius Poncii Eremig et Dulcie uxoris eius, de perrochia [*sic*] Sancti Iuliani de Vallefecunda, et omnem prolem tuam, et omnes res tuas domino Deo et ≠ de Sexano, filio Guilelmi de Sexano condam et suis inperpetuum, et accepimus triginta sex solidos et si plus etcetera.

Testes B. Eymeric, Ripoll de Solsona, et Raimundi Blancher.

Octavo calendas decembris, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo.

FUNDACIÓ NOGUERA

363

1258, setembre, 27

Fundació. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, accepta l'establiment fet per Guillem Català, sacerdot i capellà de Sant Jaume, estipulat al seu testament, pel qual destina l'import de la venda de dues cases de la vila de Sant Joan a la fundació d'un ciri que il·lumini dia*

i nit l'altar de Santa Maria del monestir esmentat; per ajudar al manteniment d'aquesta fundació, l'abat cedeix el terç que li correspon de l'import de la venda d'aquelles cases.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1545.
B. Canalars I, f. 21, núm. 63 (sac 4).
131 × 223 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Berengarius Dei gratia Sancti Iohannis abbas et conventus eiusdem, per nos et per omnes successores nostros, attendentes et considerantes bona voluntatem et propositum quod tu Guilelmus Cathalanus, sacerdos et capellanus beati Iacobi, habes erga nos et ecclesiam nostram, laudamus, approbamus, acceptamus et confirmamus illud stabilimentum quod proposuisti et ordinasti, in tuo testamento, facere post tuum tamen obitum, de toto precio quod haberi (possit) de tuis domibus quas habes in villa Sancti Iohannis, infra domos Melie et Bondie, feminarum. Quod stabilimentum est pro ut per te intelleximus que venditis domibus memoratis, cui vel quibus emptoribus volueris, excepto milite et loco religioso, de precio inde habito et recepto emantur redditus qui assignentur et donentur ad servicium cuiusdam candele, que die noctuque dum sufficere valeat ardeat, ad laudem et gloriam Ihesu Xristi et gloriose virginis matrius eius, et ad salutem et remedium tue anime omniumque fidelium, coram ymagine Sancti Salvatoris et altari beati Marie, sitis et positis in ecclesia memorata. Nos autem ut predicte candele servicium, melius et plenius fieri valeat, damus tibi et concedimus pro beneficio et auxilio ipsius stabilimenti, tercium totum plenarie quod ad nos de prima vendicione qua racione et occasione dicti stabilimenti facta fuerit pertinebit de domibus antedictis. Promitentes tibi stipulanti bona fide quod universa instrumenta de prima vendicione dictarum domorum facta cuilibet, sive quibuslibet emptoribus (volueris), firmabimus sine omni contradimento nostris propriis manibus, statim cum tibi vel illi qui predicta candele servicium fecerit de memorato tercio fuerit satisfactum. Retinemus tamen nobis et ecclesie nostre que quocienscumque a prima vice in antea predictas domos vendi contigerit, habeamus inde nostrum tercium non obstante donacione, quam tibi de recipiendo ipsum tercium semel facimus in presenti.

Actum est hoc V kalendas october, anno Domini M CC L octavo.

Ego Raimundus* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+num B[ernardi]* prioris. Iohannes* de Neva sig+num. Sig+num

B.* de Illerda. Olivarius* sig+num. Sig+num Raimundi* de Clera. Sig*(senyal)*num Petri* de Ponte. Sig+num B.* de Sancto Saturnino. A.* de Ollina. Sig+num B*. de Armentera. Sig+num Dalmacii* de Miniana, camerarii. Sig+num Ambrosii de Podiocerritano. Sig+num Iacobi de Caselle, clerici. Sig+num Guilelmi de Monelle, testium.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit cum suprascripto in IIII linea ubi dicitur possit, et in XI ubi dicitur volueris, die annoque prefi*(senyal)*xis.

364

1258, novembre, 30

Venda. *Guillem d'Espasens ven a Ramon Sabater, de Sant Joan, pel preu de 250 sous de Barcelona, un cens consistent en cinc moltons, amb la seva llana, que anualment rep per raó del dret de pastura dels homes de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa. Aquest pagament cal fer-lo el mes de juny, quan el prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses rep, pel mateix dret, els seus moltons, amb la seva pell, dels masos del terme, segons allò que estipularen al seu moment els homes d'Ogassa amb l'esmentat Guillem.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1553.
B. Canalars I, f. 55, núm. 10 (sac 8).
230 × 192 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Guilelmus Despesen, miles, per me et per omnes meos presentes atque futuros, non vi vel metu compulsus, nec dolo vel errore inductus atque circumventus, set sponte et mera liberalitatem mea et ex certa sciencia, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, vendo, ce[n]do, laudo et iure perfacte et irrevocabilis vendicionis trado tibi Raimundo Sabbaterio de Sancto Iohanne in presenti, et cui dare, vendere, tradere, impignorare seu quocumque alio modo alienare volueris imperpetuum, quinque arietes censuales cum lana sua, quos recipio et recipere debeo racione pascherii annuatim in parrochia Sancti Martini de Aguassa, cum publico instrumento quod tibi trado et dono in presenti; et etiam totum ius meum dominium et propietatem et quicquid ibidem mihi pertinet, pertinere potest et debet, racione pascharii supradicti et pro ut melius dictum pascherum habui usque nunc et habere debeo in possim iuste vel iniuste modis aliquibus tibi et cuicumque velis per me et meos,

vendo, trado sicut melius dici cogitari sive inveniri potest et amodo poterit, ad tuum et quorumcumque velis salvamentum et bonum et intellectum. Hanc itaque vendicionem extrahens de meo meorumque iure, dominio et potestate, cum omnibus integritatibus et propietatibus suis eandem in tuum et quorumlibet volueris ius dominium atque posse transffero irrevocabiler investiens, inde te et tuos penitus spoliando et nudando perpetuim me et meos et induco te ac tuos hodie et perpetuo in corporalem et vacum possessionem, iuris et facti mitto, tanquam in rem tuam propriam ad habendum et tenendum et semper libere ac pacifice possidendum, ad omnem tuam torumque voluntatem ibi et inde perhenniter faciendam, omnibus meis meorumque vocibus ibi et inde semper extinctis, et penes te et tuos remanantibus nunc et semper sine ullius hominis ac femine vinculo et retentu. Pro hac autem vendicione confiteor a te habuisse et recepisse CCL solidos Barchinone bonorum monete de terno. De quibus sum bene tui paccatus excepcioni non numerate peccunie et doli et actioni in factum penitus. Renundiando et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur. Et omni alii pro me facienti iuri, dono tibi et tuis et diffinio ex grata et amore sine excepcione aliqua et retentu donacione inter vivos quicquid predicta vendicio plus valet modo vel valebit amodo precio antedicto. Et convenio tibi firma et sollempni stipulacione, et cui volueris facere, habere, tenere et pacifice possidere, contra cunctam viventem personam et esse tibi et tuis legalis auctor et deffensor et guarens et teneare semper tibi et tuis de omni evincione et interesse; et restituam tibi et cui volueris si quas missiones tu vel tui unquam feceritis in evincendo vel evincionis causam examinando. Et si forte persona aliqua extranea vel privatta questionem tibi vel tuis moverit, in hiis que dicta sunt convenio et promitto continui pro te et quibuscumque volueris satisfacere et [repadere] et in inicio littis suscipiam in me honus litigii et causam tractabo, meis propriis expensis a principio usque ad finem. Si qua vero huic desunt scripture que [unquam] tue vel tuorum possent cedere utilitati ita sane intelligantur ac si in presenti carta essent posita et inserta. Et si aliquo verbum est obscurum forte vel ambiguum in hoc instrumento nunquam tibi vel tuis possit nocere vel preiudicium facere disputacione vel interpretatione alicuius vel etiam intellectu. Et (si) minus aliquo videtur dictum totum intelligatur esse apoositum et insertum secundum tuam in omnibus voluntatem. Predicti autem V arietes [exiver...] sunt et debent esse recipientes

similes illis quos prepositus Sancti Iohannis recepit in mansis, cum suis velleribus, annuatim in mense iunii secundum quod plenarie continetur in instrumento facto inter me et homines de Aguassa tibi tradito de pascherio sepedicto. Unde super hiis omnibus conplendis et attendendis obligo me personaliter tibi et tuis omnique bona mea (et meorum) mobilia et inmobilia et semovencia usque generaliter et specialiter habita et habenda. Et si quo iure divino vel humano, publico vel privato, scripto vel non scripto, legali vel consuetudinario sive excepcione vel occasione aliqua in futurum, huic vendicioni obviam ire possem, illi iuri penitus renuncio sine revocatione scineter pariter et consulte.

Actum est hoc, salvo iure et dominio et ecclesie Sancti Iohannis in omnibus, II kalendas december anno Domini M CC L octavo.

Sig+num Guilelmi de Spesen, predicti, qui hoc laudo et firmo. Ego Berengarius* Dei gratia Sancti Iohannis abbas subscribo. Sig+num B[ernardi]* prioris. Sig+num Dalmacii* cameraraii. Olivarius* signum. Sig+num B.* de Illerda. Iohannis* de Neva sig+num. Sig+num Berengarii* de Blanis, sacrista. Sig+num Guilelmi* de Calsareniis. Sig+num Raimundi* de Teleto. Sig+num B.* de Sancto Saturnino. Sig+num Raimundi des Barri, baiuli, qui hoc laudo et firmo. Sig+num A. de Miralle, militis. Sig+num Iohannis Ebderii. Sig+num A. de Roballencs. Sig+num P. Cortigirarii. Sig+num Guilelmi, filii Raimundi de Devesa, testium.

Iacobus clericus, gerens vices Petri de Devesa, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc scripsit cum suprascripto in XXIIII linea, ubi dicitur si, et in XXVIII, ubi dicitur et meorum, die et anno quo supra.

Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, subscri*(senyal)*bit.

FUNDACIÓ NOGUERA

365

1259, gener, 31

Aprovació de venda. *Guillema confirma i aprova la venda feta pel seu marit Guillem d'Espasens a Ramon Sabater, de Sant Joan de les Abadesses [vg. doc. núm. 364], dels drets de pastura i els cens de cinc moltons que fan el homes de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa i, a continuació, renuncia al dret d'esponsalici que li pertoca per raó d'aquesta venda.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1557
148 × 196 mm. Bon estat de conservació.

Notum sic cunctis. Quod ego Guilelma uxor Guilelmi de Sepaseno [sic], no vi neque dolo inducta nec ab aliquo circumventa, sed gratis et consulte et gratuito animo, per me et per omnes meos presentes atque futuros, laudo atque concedo tibi Raimundo Sabbateris Sancti Iohannis de Abbatissarum absenti, tanquam presenti et omnibus tuis perpetuo, totam illam vendicionem quam Guilelmus de Sepaseno predictis maritus meis tibi feci de paschuerio de Aguassa, quod habeat in parrochia Sancti Martini de Aguassa, et de census quinque arietum quos homines de predicta parrochia ei dabant quolibet anno pro predicto paschuerio, et de tot iure et dominio quod habebat ibidem in ipso paschuerio, sic hoc omnia melius largius habentur et resonat in carta vendicionis tibi ab ipso facta. Quam in cumquam vendicionem et cartam inde tibi a dicto maritus meo factam et omnia que continentur in eadem, de voluntate et assensu ipsum martiti mei presentis, tibi et tuis inperpetuum concedo, laudo et per omnia confirmo. Et siquid iuris in tua empcione predicta habeo vel habere possum racione dotis et dotacionis propter nupcie, vel alio modo quolibet, totum tibi et tuis inperpetuum dono, diffinio et remito ad omnem tuam et tuorum voluntatem faciendam, sine omni retentu et revocacione mei vel meorum. Cedendo et dando tibi et tuis in predictis omnia loca mea et iura, omnes voces et acciones meas reales et personales, utiles et directas atque mixtas, generales vel principales mihi conpetentes vel competituras. Renuncians scienter [...] hiis omni iure [merite] ypoteche dotis et dontacionis propter nupcias, et beneficio senatus consulte velleyani, et etiam illi legi que subvene deceptis ultra dimidiam iusti precii, et omnia excepcioni doli et accioni in factum, et restitucioni in integrum, et omni alii iuri canonico vel legali pro me facienti. Et iuro sponte per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaler [...] tacta pro vendicione supradictam et presente laudacionem semper ratas habeam atque firmas et per omnia observem et [nuncquam] in aliquo revocem vel contra veniam aliquo iure vel causa per me vel per interpositam personam.

Actum est hoc II kalendas februarii, anno Domini M CC LX octavo.

Sig+num Guilelme predicte, qui hoc firmo et iuro. Sig+num Guilelmi de Spaseno, mariti eius, qui hoc firmo. Sig+num Petri

de Matha, militis. Sig+num A. de Ferredonibus de Matha, huius re testium.

(Senyal) Bernardus de Rexacho, qui hoc scripsit.

[...] levita, publicus Sancti Stephani Balenolen notarius subscri*(senyal)*bo.

366

1259, juliol, 13

Renúncia. *Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per les divergències i els conflictes que manté amb els seus conciutadans, renuncia al càrrec abacial. Ramon de Penyafort tutela el traspàs de poders i el procediment d'elecció del nou abat, procés que no és exempt de controvèrsies quant a la potestat del Papa per escollir-lo; per resoldre-les, una comissió de la comunitat monàstica de Sant Joan es trasllada al convent dels frares predicadors de Barcelona i presenta a Ramon de Penyafort sengles butlles que defineixen, d'una banda, la nul·la potestat del Papa per escollir el càrrec abacial i, de l'altra, les ingerències de l'arquebisbe de Narbona i l'abat de Sant Pere de Besalú en les eleccions de Ramon de la Bisbal i el mateix Berenguer Arnau de Sant Esteve. Finalment, Ramon de Penyafort i la comissió esmentada convenen les rendes que sustentaran l'abat dimitit, que són, bàsicament, tot el que es recapta a la parròquia de Santa Llúcia de Puigmal i els censos que paga el mas Queralt, de la parròquia de Sant Salvador de Bianya.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1569.
B. Canalars I, f. 24, núm. 89 (sac 4).
345 × 595 mm. Estat de conservació deficient.

Tercio iulii anno Domini millesimo CC L nono. Berengarius de Sancto Stephano, abbas monasterii Sancti Iohannis Rivipollense, presentavit michi fratri Raimundi de Pennaforti litteris dictum pape sub hac forma:

Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio fratri Raimundi de Pennaforti, ordinis predicatorum Barchinone, capellano et peniario nostrum. Salute et apostolicam benedicionem. Berengarii, abbatis monasterii Sancti Iohannis Rivipollense ad romanam ecclesiam dicitur nullo medio pertinentis, ordinis Sancti Augustini,

vicensis diocesis, fuit propositum coram nobis monasterium ipsum propter maliciam habitancium in eo et etiam quorumdam militum vicinorum ipsi monasterio et culpam predecessorum suorum a Deo est in spiritualibus et temporalibus deformatum quod ipse non potest proficere [---...] per spetiales litteras cum instancia postulavit ut cessionem ipsius requipere [...remus]. Quo circa discrecione tue et apostolica scripta, mandamus quatinus si tibi constituerit de primissis et quod monasterium ipsum ad nos nullo pertinant mediante ab eodem abbate abbacie ipsius monasterii vice nostra resignacione recepta ei de bonis dicti monasterii pensatis ipsius facultatibus diligentur pro sustentacione sua provisionem [congra---] retinendam. Non obstante si conventui predicti monasterii a sede apostolica sit indultum aut si forte ipsis et abbati prefati monasterii contigitur indulgenti quod ad provisionem alicuius minium teneantur per literas apostolicas que de indulto huiusmodi plenam et expressam non fecerint mencionem sive qualibet alia indulgencia sedis eiusdem, de cuius toto tenore oporteat in meis literis plenam et expressam [m---] inpediri valeat vel differeri. Contradicciones per censuram ecclesiasticam apellacione post posita conpescendo. Datum Anagme, XII kalendas februarum, pontificatus nostri anno quinto.

Eadem etiam die, idem abbas, obtuli michi dicto fratri Raimundo aliam literam sumnii pontificis sub hac forma:

Alexander episcopus, servus servorum Dei. Directo filio fratri Raimundo de Pennaforti, ordinis fratrum predicatorum, Barchinone capellano [---...]. Salute et [apostolica benediccione.] Sicut ex parte dilecti filii Berengarii, abbatis monasterii Sancti Iohannis Rivipollense, ad romanam ecclesiam nullo modo ut dicimur pertinencis, ordinis Sancti Augustini, Vicensis diocesis, fuit propositam coram nobis monasterium ipsum propter malicium habitancium in eo et etiam quorundam militum vicinorum ipsi monasterio et culpam predecessorum suorum a Deo est in spiritualibus et temporalibus deformatum, quod ipse non potest proficere in eodem. Quare [...] abbas a nobis per speciales literas sum instancia postulavit ut cessionem ipsius recipere curaremus. Unde tibi nostris damus literis in mandatis ut si tibi constituerit de premissis et quod monasterium ipsum ad nos nullo pertinant mediante ab eodem abbate abbacie ipsius monasterii vice nostra resignacione recepta ei de bonis dicti monasterio pensatis eius facultatem diligenter, pro sustentacione sua provisionem [...] assignare pro [...] ab eo

quo advixerit retinendam iniuximus quoque dilectis filiis conventui predicti monasterii per alias litteras nostras, ut infra unius mensis spacium postquam idem abbas ceserit regimini abbacie monasterii supradicti, de consilio et assensu tuo eligant canonice personam idoniam in abbatem. Quocirca discrecioni tue, per apostolica scripta, mandamus quatinus si dicti conventus infra prescripturm tempus mandatum nostrum neglexerint adimplere tu ex tunc eidem monasterio auctoritate nostra de abbate idoneo providere [procurso]. Contradicciones per censuram ecclesiasticam apellacione post posita competendo. Datum Anagme, XII nonas februarii, pontificatus nostri anno quinto.

Seguenti vero die, habita deliberacione super premissis, ad habendam veritatem super hiis que in premissis literis apostolicas continentur, propter periculum que inerat ipsi monasterio ex dilacione ipsius negocii, propter qua aceleracione multipli indigebat novem testes recepi. Quibus testibus receptis hostensum fuit michi quadam privilegio domini Innocencii papa secundi, bullatum, non viciatum, nec abolitum in aliqua parte sui. In quo inter alia hoc clausula continetur: Decemimus etiam ut ecclesiam vestram nulli omnino hominum, nisi Romano pontifici, vel legatis eius, liceat interdicetur aut abbates eiusdem loci vel canonicos excogitari. Item fuerun hostense mihi due littere Innocencii papa secundi, et quadam alia litera domini Iohannis, Dei gratia, Sabinense episcopo, apostolice sedis legati, que fuit missa conventui Sancti Iohannis Rivipollensi, super destitucione facta de persona abbas eiusdem loci pro ego [...] confirmacio eiusdem non fuerat petita a sede apostolica ad quam ipsum monasterium inmediate dinoscitur pertinere. In qua etiam litteram, per ipsum dominum Sabinensi de persona Raimundi de Empali, canonici Terrachone, fuit eidem monasterio de abbate provisum. Item fuit mihi hostensa littera summi pontificis domini Inocencii IIII, videlicet, in qua mandavit abbati Sancti Petri de Bisuldoni ut eleccionem factam in dicto monasterio Sancti Iohannis Rivipollensi de persona Berengarii de Sancto Stephano, ipsius monasterii camerarii, nunc abbatis auctoritate ipsius confirmacione si inveniret eandem canonice etiam factam et sibi etiam faceret munus benediccionis inpendi et nomine eiusdem formam fidelitatis ab eodem reciperet suis litteris interclusam hostendit etiam michi litteram confirmacionis factam dicto Berengario per ipsum abbatem auctoritate sedis apostolice memorata; hostendit etiam michi litteram domini Guilelmi, Dei gratia, Sancte Narbonense ecclesie archiepiscopi, missam abbati

Sancti Petri de Bisuldono in qua significabat eidem abbati ipsi Berengario de Sancto Stephano munus benediccionis auctoritate apostolica inpendisse; et etiam hostendit michi qua idem litteramm ipsius domini archiepiscopi Narbonense scribentis priori et conventui domuni Sancti Iohannis Rivipullense significans eidem qualer auctoritate apostolica munus benediccionis inpendat dicto Berengario de Sancto Stephano quem sibi elegerent in abbatem. Item fuerunt hostense michi dua littera visitatorum, qui dati fuerunt a sede apostolica, ad exempta monasterium visitanda qui idem monasterium auctoritate apostolica visitarunt. Cumque per ea que superius legitimam acta sunt super his que in premissis litteris summi pontificis continentur, videlicet, quod monasterius Sancti Iohannis, propter maliciam habitancium, in eo et etiam quorundam militum vicinorum ipsi monaterio, et culpam predecessorum suorum, a Deo est in spiritualibus et temporalibus deformatum que idem Berengarius de Sancto Stephano abbas non poterat proficere in eodem michi facta fuerint plena fides et considerato dicto privilegio domini Innocencii papa secundi et litteris apostolicas et domini Sabinensi et aliis superius hostensis videatur idem monasterium Sancti Iohannis ad romanam ecclesiam nullo medio pertinere. Sitque ipsa romana ecclesia in pacifica possesione ipsius monasterii per ea que superius continentur cessionem ipsius Berengario de Sancto Stephano, abbatis predicti monasterii Sancti Iohannis, vice et auctoritate premissi domini Alexandri papa quarti recepti, quam in manu mea fecit premisso anno et idus iulii in domo fatrum predicatorum Barchinone, in cimiterio iusdem, presentibus Berengario de Blanis, sacrista eiudem montasterii Sancti Iohannis, et fratre Bernardo de Baco, et fratre Petro Raimundi, et fratre Guilelmo [Gatini], et fratre Berenagio Durdi de Ordina, predicatorum liberaliter et libenter. Recepta igitur renunciacione predicta et rescituto michi sigillo idem Berengarius de Sancto Stephano institit ut iuxta formam mandati domini pape michi feci sibi de bonis ipsius monasterii provisionem congruam assignarem. Cumque super hoc deliberassem multiplicitur, cum dicto Berengario de Sancto Stephano, et Berengario de Blanis, sacrista, et fratre Bernardo de Bacco et aliis (qui) quo ad facultates statum ipsius monasterii cognoscebant. Item Berengarius et sacrista Sancti Iohannis, ex parte tocius conventus Sancti Iohannis, obtulerint michi quandam litteram sigillo ipsius conventus sigillatam sub hac forma:

Reverendo et karisimo in Xristo patri fratri Raimundo de Penna Forti, B[ernardo] prior et universis conventus monasterii Sancti Iohannis Rivipollense. Salute in domino Ihesuxristo. Intelleximus pro domini papa comisi vobis quod reciperetis cessionem abbatie venerabili Berengario, Dei gratia, abbate nostro, et que eidem de provisionem [incurartis] secundum facultate notri monasterii providere de qua provisione cum frater Bernardo de Bacco insimul et concorditer in nostro capitulo conferrentes invenimus et visam fuit nobis satis quod dictus abbas habere valeat comode pro provisione duas pociones cotidianas ad opus persone sue, videlicet, tres libras panis ordacei, et duas iusticias vini, et de prepositura maiori et minori et pietarie officio, duas similer porciones ad opus vero unius servitioris habeat unam libram et mediam iusticiam vini tamen, et uni trotano pro ut aliius trotariis eiusdem monaterii cotidie accipiunt, et duabus equitaturis civatam, et palam si eas tenere voluerit et habere; hec quidem omnia recipiat quamdiu advixerit et presens fuerit in monasterio antedicto ita tamen que si forte ipsum contigerit habere officium prepositure camere vel sacristie eiusdem monasterii cesset statim provisio memorata et consignetur cum illud dimiserit officium libere provisionem recuperare valeat antedictam. Invenimus etiam et visum fuit nobis quod habere in super valeat pro provisione omnia expleta agraria, census, redditus, exitus, proventus sive aventuras generaliter ac specialiter, omnia iura omnium rerum que acccipimus et accipere debemus et consuevimus aliquo iure vel racione in tota parrochia Sancte Lucie de Podiomalo, simul cum alberguis [...] et baiuli et etiam in omni manso et honore de Cherlato, de parroquia Sancti Salvatoris de Biannia; hanc autem provisionem ultimam habet vel fuerit presens in monasterio nostro sive absens in scolis sive alibi ubi [malverit] dum sibi fuerit vita comes et etiam ipso tenente vel non tenente aliquod officium in monasterio supradicto; predictam autem formam provisionis ratam et firmam habentes petimus suplicitur et devote quatinus secundum eandem auctoritate apostolica procedatis. Datum apud Sanctum Iohannem, III nonas iulii.

Rogamus tamen quod [post videatis] quod dictus abbas negate facere questias nec exacciones indebitas hominibus dictorum locorum, nec eos aliquibus modo aliquo obligare et quod in aventuris non possit gravare dictos homines. Et si facere teneantur stare cognicioni et arbitro abbatis. Cuius littere tenore diligenter inspecto et considerato [...] predicti redditus quos dictum monasterium recipit in tota parrochia Sancte Lu-

cie de Podio Malo et in toto manso et honore de Cheralto in parrochia Sancti Salvatoris de Biannia, computare anno sterili cum fertili, summam ducentorum quinquaginta solidorum malgurienses, sicud michi dictum est non excedant faciendo in hac parte peticioni et suplicacioni ipsius convetus et dicti Berengarii de Sancto Stephano premissa omnia in dictis litteris contenta iuxta formam et modum ibidem contentum auctoritate predicti domini Alexandre papa IIII nomine previsionis assigno. Quorum reddituum vacua possessio ab omnium credictorum honore ipsi Berengario tradatur et reduco eandem Berengarium de Sancto Stephano, quo ad canonicatum ipsius monasterii auctoritate mihi conmissa in eundem statum in omnibus et per omnia, in quo erat tempore quo fuit abbatem ipsius monasterii assumptus qui teneantur in omnibus et per omnia abbati qui subrogavitur et suis sucessoribus debita obediencia et reverenciam, tanquam suus canonicum exhibere et alia universa facere in ecclesia et extra ad [...] canonicus singularis de iure vel consuetudine obligatur. Ordeno tamen et statuo auctoritate premissi que abbas que per tempore fuerit in predicto monasterio possit uti illis duabus equitaturis, sicut aliis equitaturis ipsius monasterii, iuxta suum bene placitum que dicto Berengario assignantur cum idem Berengario, ad usum suum non indiquerit equitaturis predictis, verum cum monasterium in temporalibus mulinorum collapsum sit et multiplici relevacione indigeat retineo ut facta provisione de abbate ipsi monasterio possim super premissa provisione dicto Berengario facta cum ipso abbate aliter statuere vel ordinare de prepositura ipsius monasterii vel altero officio, pro ut michi et ipsi abbati visum fuerit confideatis utilitate ipsius monasterii et aliis universis circumstanciis expedire. [...] idem Berengario de Sancto Stephano in posterum predicta provisione vel parte valeat defraudari auctoritate quam fungor precipio abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio Sancti Iohannis et conventui eandem ut ipsi Berengario integraliter dictam provisionem tradate sine diminucione aliqua et non impediant iuxta formam et modum in predicta litera conventus contentum quandiu sibi fuerit vita comes. Contradicciones auctoritate quam fungor et eclesiastica censura compescens ut auctoritate predictis omnibus fides plenior habeantur. Sigilli mei munimine roboravi.

Et est actum (III) idus iulii anno prefixo, et presentibus testibus suprascriptis. Ego frater Raimundi* suprascripti subscribo.

Sig*(senyal)*num Iacobi publici Barchinona notarii qui hoc scribi feci et clausi, cum litteris appositas in linea XIIII [...] die et anno quo supra.

367

1259, setembre, 22

Venda. *Berenguer de Blanes, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma a Arnau de Senarús la possessió del mas Clots a canvi d'una quantitat de diners amb la condició que en un termini no superior als cinc anys i amb el consell del sacrista, l'estableixi a qui vulgui, sempre i quan hi faci contínua estada i presti l'homenatge de fidelitat com a home propi i sòlid de l'ofici de la sagristia.*

A. AMSJA (*olim* núm. 118).

160 × 170 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de la tinta a la part dreta del document.

[Notum sic] cunctis. Quod nos Berengarius Sancti Iohannis sacrista, per nos et successores nostros, laudamus atque confirmamus tibi [Arnaldo] de Senaruz et tuis quibus volueris imperpetum, mansum integre de [Clotis], cum omnibus pertinentiis et tenedonibus suis [...] quod illum teneas et perpetuo possideas pacifice et quiete, pro ut melius et plenius heredes eiusdem mansi ipsum usque modo tenuere et possidere pro nobis et antecessoribus nostris sacricustodibus, et pro ut etiam melius et plenius dici potest et intelligi et deinceps po[...], ad omne tuum tuorumque comodum et profectum. Sub ea tamen condicione et pacto: quod ab hac presenti die in qua hoc carta confacta est ad quinque annos, stabilias de nostro tamen vel succesorum nostrorum consilio et assensu, mansum predictum cui volueris, hoc [...] salvo et intellecto, quod ille qui in predicto manso fuerit stabilitus, fiat inde nostri homino propius et solidus et succesorum nostrorum, et continuo inhabitent ipsum mansum et tenant eundem pro nobis et sacristia nostra imperpetum. Et si interim contigerit te dictum [...] vendere vel aliquatenus stabilire quicumque ipsum emerit vel alter [habuerint] fiat inde nostri homo proprius et solidus et sacristie nostre ad longius infra biennium bona fide. Et si in quinto anno predictis mansus alicui fuerit per te vel tuos [...] vel modo aliquo stabilitus fiant et conpleantur hoc omnia in ipso quinto anno, ut superius est condictum. Transactis [...] et completis quinque annis

predictis, nisi stabiliveris dictum mansum sub pactis et condicionis superius positis, et nobis et suc[cessoris nostris] retentis extunc dictus mansus, cum omnibus melioramentis suis et expensis quas ibi modis aliquibus fe[...] sine omni contradimento et impedimento tui et tuorum nobis et sacristie nostre, ad omnes nostras voluntates fa[ciendas...] primo tamen facta in te et tuis fatiga de premissis non obstante laudamento et concessione quam tibi inde modo [...] hoc publico instrumento. Et sic faciemus te et quoscumque volueris dictum mansum habere et tenere imperpetum [...] nobis et sacristie nostre convenientis supradictis, et salvo iure heredum mansi de Anglada in omnibus [...] et tui qui tenueritis dictum mansum faciatis in posse nostro vel succesorum nostrorum omni [...] laudamento et confirmacione, confitemus a te habuisse et in comodum sacristie [...] non numerate pecunie, renunciado viginti solidos Barchinone monete terni.

Actum est hoc, [salvo iure et dominio] sacriste Sancti Iohannis in omnibus, X kalendas october anno domini M CC L nono.

[Sig+num Raimundi de] Devesa baiuli. Sig+num Poncii de Urdina. Sig+num Raimundi Caselle de Gerunda. [Sig+num Raimundi] Passa, testium.

[*(Senyal)*] Petrus de Devesa, publicus Sancti Iohannis notarius, qui hoc scripsit.

368

1260, gener, 5

Pacte. *Oliver, prepòsit de Tregurà, i Beatriu de Canelles pacten la forma com aquesta pagarà els 65 sous de Barcelona en concepte del feu que, comprat a Bernat de Queixans, té a Tregurà.*

A. AMSJA (*olim* núm. 8).
B. Canalars I, f. 154, núm. 6 (sac 20).
150 × 65 mm. Bon estat de conservació.

Anno Domini M CC L IX, nonas ianuari.

Olivarius prepositus de Tregurano et domina Beatrix de Canelle venere ad composicionem super firmamento laudamini illus feudi de Tregurano, quod ipsa Beatrix emit a Bernado de Chaxanis, pro quo firmamento recipere dictis Olivario ab ipsa Beatrice LXV solidos Barchinone monete ternalis, et debet eos ponere in presenti in tabula Raimunto de Pomerio de Campo Rotundo. Sub

hoc pacto: quod idem Raimundo de Pomerio teneat dictos denarios in comanda donec Olivarius fecerit firmari et laudari ab abbate Sancti Iohannis venturo et [i...] et unus vel duo de regularibus firmaverint dicte domine Beatrici instrumentum empcionis dicti feudi, et [extunc] teneatur statui reddere, tradere et deliberare dictus Raimundo de Pomerio LXV solidos memoratos. Olivario vel cui ipse mandaverit sine aliqua contradictione et excepcione iuri et feci.

Hoc recogitero et memoriale factum fuit presentibus et videntibus Petri de Rovira de Securiis iuvene, Petri de Cloquerio et Iacobo clerico, qui hoc scripsit die annoque prefixis.

369

1260, gener, 15

Sentència. *Sentència dictada per Ramon de Batet de Besalú, sotsdelegat de l'abat de Sant Pere de Besalú i delegat papal, en la controvèrsia mantiguda entre Pere Arnau de Besalú, procurador del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Bernat de Cèrvoles, de Peralada. El litigi versa sobre la facultat de cobrar la tasca, el dret de braçatge i el de fatiga sobre el clos i camp de Ramon Escrivà, de Peralada.*

A. AMSJA (*olim* núm. 324).
185 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Pateat universis. Quod cum Raimundus de Betero de Bizullero, asserens se subdelegatum ab abbate Sancti Petri de Bizullero, asserence se delegatum a domino Papa, in causa que vertebat inter Petrum Arnallum de Bizullero, agentem racione cessionis sibi facte ab abbate et conventu monasterii Sancti Iohannis Rivipollensis ex una parte, et Bernardi de Serbolis de Petralata ex altera, super tascha et braciaticho cuiusdam clause seu campi Raymundi Scriptoris de Petralata; cum dictus quidem Raymundus de Betero citaret Bernardum de Serbolis in causa predicta comperiut [cum] ipso Petrus de Serbolis, procurator Bernardi de Serbolis supradicti, qui proposuit coram eo excipiendo quod cum idem Bernardus sit laycus et habeat forum suum in quo non est inventa iuris fatiga non poterat idem Bernardus per rescriptum apostolicum coram eclesiastico iudice conveniri [cum] de iure auctor [segui] debeat forum rey. Et super hoc idem procurator

[peciit] inter locutoria ferri et cum dictis Raimundo de Betero inter [loquendo] pronunciasset: quod non obstante excepcione predicta dictis procurator [rendere] sub examine dicti Raymundi de Betero Idem [...] continenti viva voce a predicta inter locutoria appelavit ad dominum Papam iudice adhuc sedente per tribunali. Quam [appelacionem] predicta procuratoris ego, Bernardus de Serbolis predicto, approbo et concedo et in presentem publicam formam redigi facio, et cum hoc publico instrumento ad dictum Papam a predicta inter locutoria appelo petendo instanter [apostolicos] michi dari et pondendo me et consiliarios [meos] et deffensores sub proteccione domini Pape.

Actum est hoc XVII kalendas febroarii, anno Domini M CC L nono.

Sig+num Bernardi de Serbolis predicti, qui hoc laudo et firmo. Testes huius rey sunt Guilelmus de Buadella de [Boveria] et Guilelmus Petri, fili Guilelmi Petri condam et Berengarius Barutelli et Raymundus Enguilsendis, omnes de Petralata.

Sig*(senyal)*num magisti Petri de Truyols, gerentis vice Poncii de Fontibus, publici notarii ville Petralate, qui hoc scripsit.

370

1260, maig, 24. BARCELONA

Concessió de llibertats i franqueses. *Jaume I concedeix permís a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, perquè al Conflent, a tocar de Vilafranca, en un alou del monestir, pugui edificar una vil·la i poblar-la amb homes propis del monestir, la qual esdevindrà franca i lliure de tota servitud reial, excepte dels serveis d'host i cavalcada, que no podran ser exigits ni pels vicaris ni pels batlles del rei. Així mateix, concedeix estatut de privilegi i llibertat a tots els habitants de la nova vila, com si fossin homes del monestir esmentat. I, finalment, ordena que cap dels seus vicaris o batlles reuneixin els homes de la nova vila per pledejar contra el monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1609.
B. Canalars I, f. 6, núm. 10 (sac 2).
C. Canalars I, f. 145, núm. 42 (sac 17).
D. AMSJA. Còpies... Magarola i Fluvià, f. 94-96.
a FONT. *Cartas*..., núm. 309, p. 450-451.

205 × 248 mm. Bon estat de conservació.

Noverint universi. Quod nos Iacobus Dei gratia rex Aragonum Maioicarum et Valentie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispesulani. Attendentes benignitatem solitam et devocionem piisimam quam predecessores nostri specialer habuerunt erga monasterium Sancti Iohannis Rivipullensi, id dotando et misericorditer ampliando suis largis beneficiis atque donis, eorundem predecessorum vestigia exequi cupientes in domino et volentes ob animarum suarum remedium pariter atque nostram solum Deum habentes pre oculis a quo bona cuncta procedunt et etiam oriuntur, laudamus atque concedimus tibi Dalmatio abbati monasterii Sancti Iohannis Rivipullensi et successoribus tuis, quod in quocumque loco volueritis in Confluenti iuxta Villam Francham in alodio tamen vestro, positis facere villam et munitionem et populari in ea omnes homines vestros proprios; et habeatis ipsam villam et homines vestros proprios quod in ea populaveritis liberos et franchos ab omni servitute et exactione regali et ab omni ademprivio et vicinatico, excepta ost et cavalcata, quam ibi nobis et nostris perpetuo retinemus. Statuimus etiam firmiter et mandamus quod nullus vicarius aut baiulus noster, vel aliquis homo nomine nostro, in predicta villa vel hominibus aliquid exigat vel demandet aliqua ratione vel aliquid ibi faciant vel exigant ademprivium preter ost et cavalcatam ut predictum est, quam faciant nobis aut vicario seu baiulo nostro quando necesse fuerit non tamen teneantur dare redemptionem pro ipsa cavalcata si in personis propriis ire voluerint. Item concedimus et laudamus tibi Dalmatio abbati predicto et successoribus tuis et universo conventui imperpetuum, omnia privilegia et omnes libertates quecumque tam a nobis quam a nostris predecessoribus quam a quibuslibet aliis personis concessa sunt et donata monasterio antedicto. Statuimus et firmiter mandamus quod nullus vicarius aut baiulus noster, presens vel futuros, possit aliquatenus compellere seu distringere aliquam de hominibus propriis monasterii vestri ut firmet eis directum, pro aliquam causa nec placitet in manu eius nisi prius invenerit fatigam manifestam in vobis aut successoribus vestris. Statuimus etiam quod nos vel aliquis de successoribus nostris non possemus nunquam contra predicta venire aliqua ratione.

Datum Barchinone, nono kalendas iunii, anno Domini M CC LX.

Signum *(senyal)* Iacobi Dei gratia regis Aragonum, Maioricarum et Valentie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesulani. Testes sunt: G[uilelmi] de Cardona, G[uilelmi] de

Montecluso, Petrus de Montecatheno, O. de Terminis, B[ernardi] de Santa Eugenia.

Sig+num Guilelmi de Rocha, qui mandato domini Regis pro domino G[uilelmi], Dei gratia, Ierdense episcopo, cancellario suo hoc scribi fecit loco, die et anno prefixis.

Font Rius, a la pàgina 640 del seu llibre *Cartas...*, esmenta que el monestir a qui Jaume I concedeix aquesta facultat és el de Santa Maria de Ripoll; evidentment cal fer l'esmena corresponent.

371

1260, octubre, 18

Venda. *Joan de Quintà i la seva esposa Berenguera venen a Pere de Costa i a la seva esposa Guillema, pel preu de 25 sous, uns cens que reben de Ramon Gener i la seva esposa Berenguera consistent en una quartera de blat a la mesura de Ripoll; aquest cens és establert sobre una propietat que és del domini de l'infermer del monestir de Santa Maria de Ripoll.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 12); còpia de l'any 1261.
180 × 170 mm. Estat de conservació deficient a causa de l'esvaniment de l'escriptura a la part superior dreta i a la datació i cloenda.

[Notum sit cunctis. Quod ego Iohannes de Quintano et] uxor mea Berengaria, per nos et nostros, vendimus et auctoritate [huius] publici instrumenti perpetuo [valituro ... Guilelme ...] vos volueritis, unam quarteriam frumenti Rivipullensem quam nobis faciunt [...] et Raymundus Iener eorum et uxor sua Berengaria annuatim in festo beati Michaele [...] vendicionis viginti quinque solidos monete terni et suum ius domino infirmarii Rivipulli de quibus sumus bene tui pacati. Renunciando quantum ad hec scienter et consulte non numerate pecunie et doli et metus et accioni infactum, et omni alii iuri canonico ac legali, comuni et singulari, publico et privato, scripto et non scripto sive consuetudinario, et generaliter omni iuri tam promulgato quam promulgando. Et ideo de nostro nostrorumque iure domino et propietate extrahimus et in tuum tuorumque ius dominium et propietatem initimus inducentes te et tuos in plena et corporalem possessionem, pleno iure tanquam in rem tuam propriam cum hoc publico instrumento perpetuo valituro ad omnem tuam turoumque voluntatem omni tempore faciendam. Et si venditio memorata plus valet inpresenti vel valere poterit in

futurum totum tibi et tuis damus titulo [...] et propietate donacionis inter vivos. Et convenimus nobis et nostris quibus vos volueritis predictam vendicionem habere et tenere in pace possidere, et esse deffensorem et garentem contra cunctam [personam], in iudicio et extra iudicium, et teneamus semper tibi et tuis sufficientur et legitime de omni evincionem et interesse. Obligando ad hoc nos et heredes nostros et omnia alia nostra bona mobilia et imobilia et semoventia habita et habenda ubique. Et nos venditores predicti iuramus in Deum et eius Sancta quatuor evangelia sponte [corporaler] tacta omnia supradicta attendere et complere et nunquam contra venire racione aliqua sive iure in super nos omnis predicti de [costa ...] sub obligacione omnium bonorum nostrorum quod annis singulis faciemus et persolvemus vobis emptoribus predictis et quibus [volueritis ...] predicto de [...]

Actum est hoc XV kalendas november, anno Domini M CC sexagesimo [...].

Sig+num Iohannes de Quintano. Sig+num Berengarie uxoris eius, qui hoc laudamus, firmamus et iuramus. Sig+num Petri de Costa. [Sig+num] Guilelme uxore eius. Sig+num Raymundi Ieneri eorum. Sig+num Berengarie uxori sue, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Petri de Quintano. Sig+num Iacobi de Coma. Sig+num Berengarii de Gerunda, testium.

Berengarius de Caselles qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notario, hanc cartam, quam Petri de Devesa, condam publicus Sancti Iohannis notarius, in notam [posuerat] et morte preventus, in publicam formam redigere non potuit, scripsi et in publicam formam redegi V idys octobris anno Domini M CC LX I, qui hoc sig*(senyal)*num feci.

Sig+num fratris Poncii, infirmarii Rivipolli, qui laudat, salvo iure beate Marie.

FUNDACIÓ NOGUERA

372

1260, octubre, 31

Cessió de drets. *Guillema, filla de Joan de Font i Guillema, defineix i cedeix als esposos Pere de Font i Marianeta, la seva germana, tot el que li correspon en concepte de llegítima paterna i materna i, a l'ensems, confessa que se sent ben pagada amb l'establiment que rebé del mas [Podialibus] de Font Llebrera, situat a la parròquia de Sant Martí d'Ogassa.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 3); còpia de l'any 1262.
180 × 100 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Guilelma filia Iohannis de Fonte condam et Guileme uxoris eius, per me et per omnes meos presentes sive futuros, de consilio et assensu amicorum meorum, non vi vel motu conpulsa vel fraude aliqua inducta, set bono animo et spontanea voluntate, diffinio et imperpetum [remitto] tibi Petro de Fonte et Marinete, uxori tui, sorori mee, et tuis et cui volueris imperpetum, totam meam hereditatem legitimam et porcionem paternam et maternam et frarescam, fratis et sororis, et quicquid iure habeo vel habere debeo aut michi conpetit aut conpetere debet vel potest, tam racione predictorum patris et matris mee, et avi et avie mee, et fraresche fratris et sororis et lexie, quam alio aliquo modo vel iure tam ex testamento quam ab intestato in omnibus rebus et bonis mobilibus et imobilibus et iuribus ubicumque ea sint qua condam fuerunt predictorum patris et matris mee, dando et concedendo tibi et tuis et cui volueris in predictis omnibus universis et singulis ius meum, et locum et voces raciones acciones meas, reales et personales, generales et speciales, utiles et directas atque mixtas mihi et meis conpetentes vel competituras, ad omnes tuorumque voluntates perheniter faciendas. Faciendo in te procuratorem tanquam in rem tuam propriam sine aliquo retentu, quod in vel inde non facio omnibus meis vocibus et racionibus et omnium meorum inde perpetuo extinctis, et penes te et tuos remanentibus et translatis. Et propter hanc diffinicionem et cessionem confiteor et recognosco quod fui stabilita in manso de Podialibus de Fonte Leporaria parrochie Sancti Martini de Augassa, de quo stabilimento sum bene a te paccata et contenta. Renunciando exepcioni rerum non receptarum. Et si plus in predictis mihi conpetu vel conpetere debet aut potest precio ante dicto, totum tibi et tuis dono donacione irrevocabile inter vivos. Renunciando expresse auxilio et beneficio illius legis qua deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et est excepcioni doli et metus et accioni in factum et restitucioni in integre, et omne alii iuri scripto vel non scripto mihi et meis conpetenti vel conpetituro Promitentes omnnia predicta semper rata et firma habere et imperpetum attendere et conplere et observare, et nunquam revocare iure ingratitudinis vel alio modo vel iure. Et ad maiorem firmitatem vel securitatem omnium predictorum ego Guilelma predicta iuro in Deum et eius Sancta IIII evange-

lia, sponte corporale tacta, omnia predicta attendere, conplere et observare, et semper rata et firma habere et nunquam revocare nec contravenire iure aliquo vel racione.

Actum est hoc II kalendas november, anno Domini M CC sexagesimo.

Sig+num Guilelme predicte qui hoc firmo et laudo prout atque iuro. Sig+num Raimundi Sabaterii. Sig+num Petri de Podialibus. Sig+num Petri de Rovira testium.

Iohannes de Vineali, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notario, hanc cartam quam Petrus de Devesa condam Sancti Iohannis notario in notam posit erat die annoque prefixis, et morte preventus in publicam formam redigere non potuit scripsit V kalendas marcii, anno Domini M CC LX *(senyal)* secundo.

Sig*(senyal)*num Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notario, qui hoc subscribo.

373

1260, novembre, 8

Capítol matrimonial. *Capítol matrimonial entre Pere Esteve, jove, fill de Pere Esteve de Tregurà i Guillema, i Raimunda, filla de Pere Arnau de Setcases. L'espòs rep dels seus pares la propietat i el mas Esteve en concepte de llegítima i l'esposa aporta com a dot vint-i-tres ous, dos bous i dues flassades.*

A. AMSJA (*olim* núm. 278).

170 × 210 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de la tinta en algunes parts del document i la presència de taques.

Sciant cunctis. Quod ego Petrus Stephani de Tregurano et uxor mea Guilelma, nos ambo, consilio amicorum nostrorum, damus inter vivos tempore nupciarum tibi Petro filio nostro, et omni tue prole et posteritatis imperpetum, totum mansum nostrom et honorem Stephani, cum omnibus pertinenciis suis et omnia alia bona nostra, mobilia et immobilia, usque habita et habenda, salvo iure domini et salvo dominio nostro, ut simus ibi et inde domini et potentes de tota vita nostra et [...] nostrum post alium et salva hereditate et legitima [filiorum] nostrorum infantium, ad consuetudinem huius [terre]. Et si forte nos non [potuerimus] tecum et cum uxore tua Raimunda pacifice comorata, teneamus nos de vita

nostra [unus] post alium medietatem tocius predicti mansi et honoris, et omnium [bonorum] que tunc nos et [tu] habeamus usque, et post nos dicta nostra medietas tibi et tuis integre revertatur [...] nostris inde ad [...] nostris [...] stabilitis. Rursus ego Petrus Stephani iuvenis predictos, consilio dictorum parentum meorum, ducens in uxorem te Raimundam filiam Petri Arnalli de Septem Casis, dono tibi partem et societatem in omnibus bonis meos. Et si forte inde primum mori contigerit te [vivente] sine infantes [...] in te generatis dono tibi in donacionem propter nupcias omni tue voluntate faciende, XXII oves, et II boves, et II flaciatas. Et [...] recuperes XLV oves, et IIII boves, et IIII flaciatas, et II porchos, et IIII tumens, et I capam in sarzillo, et unas pelles, et IIII camisias, et IIII [favetias], et [...] et tovalias que omnia pro tua dote confiteo a pater tuo dicto habuisse, pro ut quibus omnibus, scilicet, per dote et sponsalicio obligo tibi omnia bona [...habita] et habenda. Ita quod heredes mei qui tenuerint dictum mansum persolvant tibi dictum dotem et donacionem [...] post mortem meam. [...] liceat tibi deinde nullo iuro et tenere et habere dictum [mansum ...] omnia [...] bona nostra, cum viro et sine viro, et cum infante et sine infante perpetuum [...] eorum parentum meorum et infantem eorum sicut superius dictum est. Et ego Raimunda predicta [consilio ... Petrus Stephani iuveni predicto, dono tibi per tuo sponsalicio omne tue voluntate [...] XXII oves, et [II] boves, et II flaciatas de predicta mea dote si primum obiero te vivete sine infante [...] de te in me generato. Residuum vero dividat ad consuetudinem terre huius. [...] mea inde [...] stabilita.

Actum est hoc VI idys november, anno Xristi M CC sexagesimo.

Sig+num Petri Stephani. Sig+num Guilelma uxoris eius. Sig+num Petri filii eorum. Sig+num Raimunda uxoris eius predictorum, qui hoc firmamus in [...] et laudamus. Sig+num Gauzbeti Pasche. Sig+num Poncii de Anglesen. Sig+num Guilelmi de Pomerio de Campo Rotundo testium.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Campi Rotundi, qui hoc scripsit.

374

1261, abril, 28

Donació. *Guillem de Muga, batlle, i la seva esposa Berenguera donen a Pere de Pardinella i a Gueraula Guilaberta la propietat*

i el mas situats al costat de Monegals, a la parròquia de Sant Pere de Mogrony, amb la condició que els paguin anualment, el dia de Sant Miquel de setembre, tres mitgeres a la mesura de Ripoll, això és: una de blat, una d'ordi i una de civada. Així mateix, els expressen que, si volen, no han de fer-hi ni residència ni foc, ni pagar cap altre tipus de cens o prestació, ni tan sols la dècima, la primícia i la meitat del dret de cussura al monestir de Sant Joan de les Abadesses.

A. AMSJA (*olim* núm. 377).
280 × 155 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Guilelmus de Muga baiulus et uxo mea Berengaria, volluntate [*sic*] spontanea, et cum testimonium huius publici instrumenti omni tempore valituri, per nos et per omnes successores nostros, presentes atque futuros, damus, laudamus atque concedimus et in presenti corporaler tradimus tibi Petri de Pardinela et Geralda Guilaberta et vestris, et cuiusque volueritis in perpetuum, ad omnes vestris vestrorumque voluntates perpetuo faciendas, illum mansum et honorem quam habemus apud Monegals, in parrochia Sancti Petri de Mogroni. Tali vero condicione et pacto: damus et concedimus vobis predictis et vestris dictum mansum et honorem, cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus et possessionibus, ademprivis et casis, casalis, ortibus et ortalis, pasturis, lignis, integritatibus et propietatibus, et omnibus aliis iuribus generales ac speciales intellectis ad dictum mansum et honorem spectantibus vel spectare debentibus aliquo iure vel modo, sicut antecessores mei melius habuere et tenuere ad omnem vestram vestrorumque voluntatem perpetuo faciendam, salvo tamen iure et dominio nostro in omnibus. Et faciatis censum nos et nostris, nobis et successoribus in perpetuum, annuatim in festo sancti Michaelis september, videlicet: III migerias bladi ad mensuramenta Rivipolli, quarum unam erit fromenti et aliam ordi et altera civate. Quo censum salvo et persoluto promitimus vobis et vestris quo faciemus tenere et in pace possidere contra cunctos homines, et non teneatis facere pro predicta omnia nulla aliam rem nec toltam nec forciam nec questiam vel agraria, nisi decimam et primiciam et mediam cusuram ad dominum Sancti Iohannis. Et non teneatis facere focum nec residencia sine volueritis; ita videlicet quo semper nos et nostri teneatis dicti mansum et honore pro nobis et successoribus nostris in perpetuum. Veruntamen non sitis inde nostri nec successoribus nostris vos nec successoribus vestris sine volueritis. Et promitimus vobis et vestris, nos Guilelmo de Sa

Muga et uxor mea Berengaria, per nos et per omnes successores nostros, legale guarentia contra omnes homines ut faciamus tenere et in pace possidere contra omnes homines dando supra omnia nostra bona mobilia et inmobilia et super heredes nostros. Item dicimus quo nos nec successores nostris non valeamus auferre et vobis dictum mansum et honorem, nec vos vel vestri, nobis dimitere nobis in consultis. Et nos Petro de Pardinela et Geralda dicimus et promitimus, sub obligacione in omnium rerum nostrorum, vobis domino Guilelmo de Muga et vestris solvere dictum censum sicut superius est expressum.

Actum est hoc IIII kalendas madii, anno anativitate Xristi M CC LX primo.

Sig++num Guilelmi de Muga et Berengarie uxoris eius predicti, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Raimundo de Muga, fratrum dicti Guilelmi, qui hoc laudo et firmo. Sig+++num Petri de Faiula, Bernardi de Soler preberum, Guilelmi de Casamigana, testium.

Guilelmus capellanus de Mogroni, notario publico de Mataplana, scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

375

1261, juny, 4

Venda. *Ramon de Serrallonga i la seva esposa Timbors venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 30.000 sous de Barcelona, el castell de Llaers, el qual disposaven en feu pel monestir, i també, en qualitat de lliure i franc alou, les propietats que van comprar a Ramon de Milany, a Arnau de Bas i a Pere de Soler, dins els termes de l'esmentat castell, els límits del qual van des del coll de Beví fins a la Tolosa i des de Rocablanca fins al coll de Cristòfol i Milany. A més de la quantitat estipulada per aquesta venda, Ramon i Tibors reben el castell de Tellet (Rosselló), valorat en 2.450 sous.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, ap. núm. 30.
B. Canalars I, f. 99, núm. 57 (sac 13).
420 × 396 mm. Estat de conservació regular.

Notum sit cunctis. Quod ego Raimundo de Serra Longa, filius condam Bernardi Ugonis de Serra Longa, de voluntate et etiam

assensu domine Tiborgs uxoris mee et filii nostri Bernardi, nos omnes pariter in unum, non inducti vi neque dolo set gratis et ex certa sciencia, habita etiam plena deliberacione et inspecta utilitate nostra non modita, per nos et per omnes nostros presentes atque futuros, vendimus et tradimus vobis Dalmatio, Dei gratia, abbati Sancti Iohannis de Abbatissis Rivipullensi et conventui vestro et monasterio vestro et omnibus successoribus vestris imperpetum, castrum nostris de Lezers, quod per vobis tantum modo et dicto monasterio vestro tenemus in feudum. Item vendimus simile vobis et dicto monasterio vestro et omnibus successoribus vestri, per liberum et franchum alodium imperpetum, totum honorem quem emimus seu adquisivimus ab Raimundo de Melanno ubique sit intra vel extra terminos dicti castri, et totum honorem quem emimus se adquisivimus ab Arnaldo de Basso. Et totum honorem quem emimus seu adquisivimus a Poncio de Solerio ubique sint infra vel extra terminos dicti castri. Hoc quidem predictum castrum et honores supradictis cuius cellaria dicti castri et cum fortitudinibus et turribus et palaciis et muris et omnibus hedificis pro pugnatulis suis constructis et construendis altera usque ad celum. Et cum castlanus et condaminis et vineis et triliis et aliis laboracionibus panis et vini, cultis et incultis, et cum arboribus cuiscumque generis sint. Et cum omnibus aliis mansis, bordis, mansoveriis hic expressis et non expressis ad dictum castrum et ad honores supradictos pertinentibus et pertinere debentibus. Et cum terminis dicti castri sicut dici de collo de Bevi usque ad guad de Tolosa, et de Rochalba usque ad collum de Cristavol et de Melanno. Et cum omnibus aliis terminis dicti castri hic expressis et non expressis, et cum omnibus propietatibus et integritatibus dicti castri et dictorum honoribum, et cum pratis, et rochis, et montaneis, et pascuis et pasturis, et cum choxis bonum vel vaccarum dirutorum infra terminos dicti castri, et cum boschis, silvis, garrichis, devesis, venatoribus oxnariis, molendinis, aquiductibus et reductibus, et adiacentiis et posesionibus universis. Et cum omnia feudis, quos milites vel alii predictum castrum, tenet sive predictum illius castri tenuerunt vel consuevere et debuerunt tenere inquibuslibet locis circumstantibus vel remotis, et cum donationibus militum et baiulorum et peditum cuiuscumque conditionis sint. Et cum homagis et servitutibus, et cum hominibus et feminis ibi vel aliunde habitantibus et redemptionibus eorundem, et cum decimis, botagiis, censibus et agrariis et omnibus terminis et cum [suus] batudi operibus, traginis, qeytis, et

destrictu exeundi ad sonum et corna eiusdem castri qui ad dictum castrum pertinet, tam in hominarum propriis dicti castri quam in aliis qui exire ad sonum debent cuiuscumque conditionis sint. Et cum questis, toltis, forcis, serviciis et adempranitis, stabilimentis, exaccionibus et obventionibus, plantis, firmamentis, stabilimentis, laudiminis, terciis, forescapiis et firmamentis de directa exorchiis, intestius, cuguciis, arsinis, capitibus, fracturis, iusticiis realibus et personalibus, civilibus et criminalibus, iuribus vel perventibus universalis. Et cum omnium rerum dominiis realibus et personalibus hic scriptius et non scriptis. Et cum omnibus melioramentis et augmentis factis et faciendis. Et sicut melius predicta omnia ad nos pertineret debent ex donacione et concessione vel successione predicti domini Bernardi Hugonis, qui predictum castrum emit seu alio quocumque modo sive iure. Et etiam exemplionibus et adquisitionibus dictarum personarum vel aliarum quarumlibet personamur et ex successionibus vel donacionibus patris et matris vel aliorum vel [parentorum] vel alia qualibet racione speciali vel generali. Et sicut melius potest dici et intelligi ad vestrum vestrorumque successorum et dicti monasterii vestri bonum intellectum et comodum, tam specialer quam generaler bona fide. Et sicut omnia predicta emta et adquisita sive [...] per dominum Bernardum Ugonis, pater meum, quam per me ipsum sicut in cartis factis dicto Bernardo Hugonis et nobis plenius continetur, quas incontinenti vobis tradimus, vendimus inquam et tradimus vobis domino abbati predicto et conventui vestro et monasterio et successoribus vestris in pereptuum ad habendum, tenendum et possidendum, et ad omnes vestras vestrorumque successorum voluntates pereptuo faciendas. Nullo ibi vel inde nobis vel nostris iure retento, et quod nos vel nostri vel castrum nostrum de Melano non habeamus pasturatge, vel lignaria seu tay vel aliqua iuridiccionem ius vel dominum, vel aliquo usum seu ademprivium, vel aliqua servitutem realem vel personalem vel [quasi] in honoribus vel posesionibus nec in hominibus vel feminis cuiuscumque condicionis sint, nec in mansis qui sunt constituti infra terminos dicti castri et honorum predictorum quos vobis vendimus. Hec homines dicti castri de Lezers et honorum predictorum teneantur ullo tempore exire ad sonum vel cornu castri nostri de Melanno, nec idem castrum de Lezers vel homines eiusdem et dictorum honorum sint in aliquo submissi nobis nec dicto castro de Melanno. Et accepimus a vobis precium huius vendicionis, de bonis ecclesie vestre Sancti Iohannis, triginta milium solidos Barchino-

ne monete ternalis. Que omnia XXX milia solidos confitemur et recognoscimus a vobis numerando de manu ad manum integre recepisse et in nostros proprios et necessarios usus utiler convertisse. Unde renunciamus scienter omni exceptioni non numerate et non recepte peccunie, et exceptioni et doli et precii non soluti. Et ultra recepimus et habemus a vobis in precium huius venditionis fortitudine vestram de Teyleto, sicut continet in carta quam inde nobis facitis, cuius fortitudinis et honoris extimatio est de duobus milibus et quadringentis quinquaginta solidos Barchinona monete ternale. Et sic confitemus et recognoscimus nos in hac venditione non esse lesos in aliquo nec deceptos et supradictam venditionem ad presens plus predicto precio non vale. Veruntamen si forte plus valet vel in futurum aliquo casu vel modo plus est decetero valitura, illud plus totam damus et concedimus gratis vobis et conventui vestro et successoribus vestris in donationem inter vivos et votive offerimus Deo et monasterio vestro ad omnes vestras voluntates sine omni retentu. Et hoc omnia predicta et singula de nostro nostrorumque iure dominio et potestate trahimus et [eycimus] in presenti et eadem omnia in vestrum vestrorumque successorum et monasterii vestri ius dominium et potestatem transfferimus irrevocabili. Et vos dominum abbatem antedictum et conventum vestrum, nomine vestro et dicti monasterii in presenti de predictis omnibus, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, ponimus et mittimus in corporalem et vacuam possessionem pleno iure, tanquam in rem vestram ad habendum, tenendum et omni tempore possidendum. Et volumus ac precipiendo dicimus omnibus militis et baiulis et aliis hominibus dicti castri et honoris cuiuscumque condicionis sint, quod de cetero rendeant obediant et satisfaciant vobis et conventui et successoribus vestris et monasterio vestro in omnibus et per omnia plenare sicut nobis rendere, obedire, satisfacere, consueverunt et tenerunt. Constituendo vos in dominos et procuratores ut in rem vestram propriam. Et in hiis omnibus et singulis supradictis, in iudicium vel extra iudicium, deffendendis. Cedimus racione dicte vendicionis damus vobis et conventui vestro et omnis successoribus vestris et dicto monasterio vestro, totum locum nostrum voces et acciones reales et personales, directas et utiles atque mixtas, speciales vel generales, ordinancias et extraordinarias, ibi et inde nobis competentes vel competituras sine aliqua revocacione et excepcione. Omnibus nostris et nostrorum vocibus et racionibus inde perpetuo extinctis et penes vos et monasterium vestrum remanentibus et translatis.

Preterea quibus nostrum insolidum renunciantes sciente beneficio nove constituciones de duobus principaliter et epistole Dividriani. Constituimus nos et omnes heredes nostros et omnes res nostras honorem et aver habitas et habendas, vobis et conventui vestro et omnibus successoribus vestris et monasterio vestro, teneri semper de evincione. Et promitimus vobis bona fide et per firmam stipulacionem et in virtute sacramenti quo in presenti instrumento facimus, quod predictam vendicionem omnium predictorum nos et nostri faciamus semper vobis et omnibus successoribus vestris et monasterio vestro tenere et habere in pace de omni homine, et esse inde vobis et monasterio vestro et successoribus vestris et cuicumque volueritis legitimi actores et garantes ac deffensores contra cunctam viventem personam. Et si aliquis ullo tempore ibi aliqui vobis vel successoribus vestris tetigerit, forifecerit, emparaverit, contradixerit sive questionem vel demandam aliqua contra vos vel monasterium vestrum moverit vel fecerit aliqua racione, nos promittimus incontinenti pro vobis vel quibuscumque volueritis satisfacere et tanquam principales [rendere] et initio litis suscipiemus in nos totum bonus litigii et ducemus ac tractabimus causam nostris propriis sumptibus et expensis a principio usque ad finem omni tempore et omni hora. Et vos et omnes vestros successores et monasterium vestrum inde indempnes et illesos servabimus, in curia et extra curiam, in placito et extra placitum, et in iudicio et extra iudicium. Et si forte pro deffensione horum predictorum feceritis aliquas expensis seu missiones in curia iudicibus, advocatis, scriptoribus [---onibus] nunciis vel alio quolibet modo illas omnes promitimus vobis et successoribus vestris, per nos et omnes nostris incontinenti [resarare] in integrum sine omni vestro vestrorumque successorum dampno gravamine et missione. Et satis inde vos et successores vestri [---vestro] plano verbo et sine sacramento et testum productione. Obligando vobis et monasterio vestro et omnibus successoribus vestris et propter hoc, nos et omnes heredes nostros, et omnia nostra et eorum bona mobilia et imobilia ac semoventia, habita et habenda ubique. Renunciando [---] ex certa sciencia, per nos et nostris, vobis et monasterio vestro et omnibus successoribus vestris, denuntiacionem dicte [evinctionis] nobis a vobis faciendam. Promitentes vobis bona fide et per firmam stipulacionem que hoc omnia et singula supradicta habeamus semper rata et firma et in [---] non contraveniamus ullo tempre aliqua racione vel aliqui iure. Renunciando scienter excepcioni doli et metus et accioni infactum

et restitucioni in integrum, et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni privilegio et consuetudini [militari] de non solvendo iusticiam curie et omni alii iuri divino et humano, canonico et legali, ecclesiastivo vel civili, speciale vel generali, scripto et non scripto quibus contra predicta venire possemus in iure vel extra. Pretera ego domina Tiborgs predicta, de meo [---] plene cerciotata, promittens in predictis non contravenire; renuncio scienter iuri ypothece quod habeo in bonis viri mei, mee dotis et donacionis propter nupciam vel alio modo; et beneficio senatus consulti veyellani et omni alii iuri mihi conpetentu vel conpetituro. [R---sus] vel hoc vendicio et omnia superius contenta maius robur obtineant et omnis dubitatio removeatur nos omnes predicti nostro proprio motu et absque ullo imperio iuramus sponte, per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaler tacta, hoc omnia et singula supradicta sicut largis superius scripta sunt, et dicta attendre fideler et observare firmiter omni tempore et in aliquo non contraveniamus palam vel occulte, per nos vel per aliqua subrogatam personam, illo tempore aliqua racione sive iure.

Actum est hoc II nonas iunii anno Domini M CC LX primo.

Sig+num Raimundi de Serra Longa predicti. Sig+num domine Tiborgs, uxoris eius. Sig+num Bertrandi de Serra Longa filii eorum, qui hoc laudamus, firmamus paritque iuramus. Sig+num Arnaldi de Serra Longa, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Olivarii de Terminis. Sig+num Guilelmi de Caneto. Sig+num Guilelmi Aban. Sig+num Bernardi de Pobol. Sig+num Raimundi de Costa. Sig+num Guilelmi de Rocha Forte. Sig+num Guilelmi de Odena, prioris Sancte Marie de Luciano. Sig+num Bernardi de Roche Forte. Sig+num Petri Arnaldini de Bisulduno. Sig+num Bernardi, capellani Sancti Pauli de Seguris. Sig+num Guilelmi de Riera, Rivipullensi, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raymundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, cum literis rasis et emendatis in XX linea, ubi dicitur predictorum, et in XXVIII, ubi dicitur dominos, et in XXVIIII, ubi dicitur evincciones, die et anno quo *(senyal)* supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

376

1261, juny, 6

Promesa. *Ramon de Serrallonga i Timbors, la seva esposa, prometen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que abans de la festa de Nadal vinent pagaran tots els deutes i crèdits que li deuen procedents de les prestacions que, tant jueus com cristians, fan per raó del terme i castell de Llaers, el qual li van vendre per 30.000 sous de Barcelona [vg. doc. núm. 375].*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1658.
B. Canalars I, f. 99, núm. 58 (sac 13).
117 × 145 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Raimundus de Serra Longa et uxor mea domina Tibors quisque nostrum insclidum, promitimus bona fide et, per firmam stipulacionem, vobis domino Dalmacio gratia Dei Santi Iohannis abbati de Abbatissis et conventus et monasterio vestro et successoribus vestris quod, usque ad primum veniens festum natale Domini, solvamus omnia debita et pignora et alios quoslibet contractus pro quibus castrum de Lezers, et homines eiusdem, et homines quod et quos vobis vendidimus sunt obligati pro nobis vel antecessoribus nostris, iudeis vel xristianis. Solvemus in quam sic predicta debita et pignora usque ad post dictum terminum, per qua idem castrum et hominis eiusdem et dicti honores pro nobis sunt ut dictum est obligati; ut deinde promitus sint liberi, absoluti et immunes, et ab omnibus debitis et creditis, pignoribus, firmanciis et obligacionibus aliis, et quibuslibet contractibus quibus usque nunc pro nobis vel antecessoribus nostris, sicut dictum cum sint obligati, iudeis vel xristianis, expresse vel nominatum. Et si pro aliqua alia obligacione, generali vel speciali, vos vel ecclesia vel dicti homines racione obligacionis olim facere de dicto castro vel hominibus, vel de bonis eiusdem [sustineretis] aliqua dampna, gravamina, expensas vel aliquas feceritis millitens vel aliquid solveritis, totum vobis vel hominibus supradictis restituemus simpler et de plano. Credendo inde vos per vestrum planum verbum sine testibus et aliquo iuramento. Et quantum ad hoc obligamus nos et omnes heredes nostros et omnia nostra et eorum bona mobilia et immobilia usque habita et habenda. Que quidem debita et pignora [solvere] promitimus bona fide, et omni placito et dilacione postposita ut superius dictum est. Et sine omni vestro et dicti castri et hominum eiusdem dampno gravamine vel missione.

Sicut melius potests dici intelligi sive cogitari vel a modo poterit, ad omne vestrum vestrorumque successorum bonum intellectum et salvamentum sive comodum bona fide. Obligando in super vobis et monasterio vestro et successoribus vestris speciale ultimam solucionem duodecim milium solidos Barchinone monete ternalis propter hoc quam nobis teneamini facere in festo natale Domini racione castri de Lezers, quo a nobis emistis precio triginta milium eiusdem monete. Quam quidem solucionem non teneamini facere vel dare nobis quo [alia] omnia debita [sint] soluta ut superius dictum est. Et vos et homines et [bona] dicti castri quitaverimus totaler ab omnibus debitis et obligacionibus ut superius dictum est. Et quo etiam vos nec fideiussores pro nobis [dati] pro solucione predicta non [teneamini] nobis facere solutionem predictam, nec successoribus nostris, nec ostaticum tenere, nec etiam sacramentum racione dicti ostatici prestitum observare dictum predictum omne [...verimus] et attenderemus ac solveremus bona fide. Et [nichiomino] generaler obligamus vobis et monasterio vestro nos et omnes heredes nostros et omnia alia nostra et eorum bona mobilia et immobilia ubique habita et habenda.

Actum est hoc VIII idus iunii, anno Domini M CC LX primo.

Sig+num Raimundi de Serra Longa, predicti. Sig+num domine Tiborgs, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Olivarii de Terminis. Sig+num Guilelmi de Rocha Forti. Sig+mum Raimundi de Costa, militis. Sig+num Guilelmi de Odena, prioris Sancte Marie de Luciano. Sig+num Petri Arnallini de Bisulluno. Sig+num Bernardi capellani Sancti Pauli de Seguriis. Sig+num Guilelmi de Riera Rivipullensi, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die et anno quo *(senyal)* supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

377

1261, juliol, 10

Reconeixement de béns i jurament de fidelitat. *Ramon de Besora i la seva esposa Blanca reconeixen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que disposen*

en feu, per ell i el seu monestir, la vil·la de Planeses, des del torrent de les Comes i el coll de Paradella fins al torrent de Desviallops, un territori des de Crivillers fins a la parròquia de Sant Pere del Pla, i de Sant Pere del Puig fins a Sant Pere de Sora, excepte alguns censos que tenen pel senyor de Montcada i el mas Puig, que el tenen pel vescomte de Bas. També li reconeixen altres feus situats a la parròquia de Santa Maria de Besora i a Vallfogona. Finalment, li presten homenatge de fidelitat.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1666.
B. ACRI-ACM; còpia de l'any 1790.
121 × 240 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raymundus de Bisaura, miles, et domina Blanca uxor mea, nos ambo in simile, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, confitemur et in veritate recognoscimus, tactis vero sacrosantis Dei evangeliis nostris prorpiis manibus, vobis domino Dalmatio, gratia Dei, Sancti Iohannis abbati, et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre. Quod quicquid nos iure aliquo vel ratione habemus, tenemus et accipimus et accipere debemus de villa de Planeses usque ad torrentem de Cumbis et de colle de Paradella usque ad torrentem Desvialops. Et etiam quidquid habemus seu accipimus apud Crivellers usque in parrochia Sancti Petri de Plano, et Sancti Petri de Podio usque ad Sanctum Petrum de Sora, totum istud infra predictos terminos expressum per vos et ecclesiam vestram in feudum tenemus et habemus, scilicet, omnes census, possessiones, iura, dominia et molendina et tertiam partem in iustitiis et a venturis omnium mansorum Sancti Iohannis eiusdem parrochia, de qua quidem parte tenemur conduere et habere iudicem, scilicet, de tertia parte nostra si necesse fuerit, excepto tamen tersas decime eiusdem parrochia, et cugutias manifestas, quas confitemur et recognoscimus tenere et habere per dominum de Monte Catano. Et excepto manso Pui, quod tenemus et habemus per vicecomitem de Basso. Item, similer confitemur et recgonoscimus vobis, domino Dalmatio predicto, quod quidquid nos habemus et accipimus iuxta parrochia Sancte Marie de Bisaura, scilicet, de gradu de Foradada usque ad torrentem de Levador, et de colle de Tilia usque ad torrentem de Foradada. Et quidquid etiam habemus et accipimus in totum mansum et honorem de Vallefecunda et tertiam partem de a venturis omnium mansorum, tantum eiusdem parrochia totum per vos et ecclesiam vestram in feudum tenemus et habemus, excepta decima, et paleis, et lignis, et caulibus eiusdem parrochia, quod tenemus et habemus

ratione castri. Quidquid etiam infra predictos terminos tenemus vel habemus totum per vos tenemus et habemus et sic recognoscimus et in veritate confitemur omnia predicta infra memoratos terminos constituta per vos et ecclesiam vestram tenere in feudum et habere hiis predictis, exceptis et ratione istorum predictorum. Confitemur et in veritate recognoscimus nos et omnes successores nostri tenere vobis et ecclesia vestra, et omnibus successoribus vestris, facere homagium hore et manibus comendatum, et etiam sacramentum volumus preterea promittimus et convenimus, et inter nos et omnes successores nostros et vos et omnes successores vestros, sine dificultate aliqua et malitia presens pactio sive conventiones mediante homagio et sacramento renoventur et observentur, quod sacramentum sive homagium in presenti vobis facimus.

Actum est hoc sexto idus iulii, anno Domini millesimo ducentessimo sexagesimo primo.

Sig+num Raymundi de Bisaura predicti. Sig+num domina Blancha uxoris eius, qui hoc firmamus laudamus partierque iuramus. Sig+num Berengarii de Villa Gelanisii, militis. Sig+num Guilelmi de Rovira, clerici. Sig+num Bernardi, capellani Sancti Quirici. Sig+num Guilelmi de Cumbis. Sig+num Raymundi de Monte Bruno, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raymundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die et anno quo *(senyal)* supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii qui hoc subscribo.

378

1261, juliol, 26

Jurament de fidelitat. *Ramon de Puigpardines, vicari de Bas, havent adquirit a Guillem d'Espasens el castell de Pena, reconeix que el posseeix en feu pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, promet fidelitat a l'abat Dalmau de Minyana, li garanteix protecció i li presta el corresponent homenatge.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA; còpia de l'any 1360.
520 × 220 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum ab originali suo de verbo ad verbum fideler sumptum vicesima die mensis augusti, anno a nativitate

Domini M CCC sexagesimo. Notum sit cunctis. Ego Raymundo de Podio Perdinari, Bassensi vicarius, per me et per omnes meos presentes sive futuros, facio vobis, domino meo Dalmacio gratia Dei Sancti Iohannis abbati et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre, firmam et bonam pro missionem seu conveniencia, quod de inceps ero vobis et succesoribus vestris et ecclesie vestre, fideles et legales de corpore, de avere et de honore quam in presenti, per vos et successores vestros et ecclesiam vestram, teneo et habeo vel inposterum potero adquirere sub dominio vestro et ecclesie memorate vel successorum vestrorum, et dabo inde vobis et (omnibus) successoribus vestris iratus et paccatus potestatem cum fuero a vobis vel ad certum [nuncium vestrum] requisitus de castro de Pena; quod cum hoc publico instrumento confiteo et legitime recognosco, pro vobis et monasterio vestro, tenere in feudum, cum omnibus pertinenciis et tenedonibus suis; et cum castlaniis et cum iusticiis quo in vilario de Bruguera, vel in aliis omnibus locis habemus, tenemus vel habere consuevimus et de castro de Pena predicto vobis vel successoribus vestris seu monasterio vestro, sive homibus vestris vel rebus vestris, sive predictorum [hominum] malum non exeat aut veniat; et si forte quod absit inde vobis malum aliquod vel gravamen ut superius dictum est, exierit infra spacium viginti dierum post quam a vobis vel a successoribus vestris vel anteo dicto nuncio fuero requisitus, totum vobis statim et successoribus vestris et monasterio vestro et homibus vestris penitus restituam et emendam. Promitendo etiam vobis et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre, per me et per omnes heredes meos et successores, quod defendavi prorogam, et reserveni, et custodiam cum fortitudine predicta vos et omnes res vestras et ecclesie vestre et omnium successorum vestrorum et hominum vestrorum, contra omnes homines; et quod vos et omnes successores vestri possitis de dicta ffortitudine dum vobis et successoribus vestris placuit [valere] contra omnes homines faciendo inde guerram et pacem contra cunctos, quando vobis et successoribus vestris placuerit predicta. Promitto vobis et omnibus successoribus vestris et ecclesia vestre quod de inde custodia et faciam custodini bene, et ad fidelitatem, et ad utilitatem vestrum et omnium successorum vestrorum et ecclesie vestre, et [...] dictum castrum seu fortitudinem et etiam ad utilitatem hominus vestrorum iurans in super in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia, sponte meis manibus propriis tacta, omnia universa et singula supradicta cum servaturum et completurum in omnibus. Et per omnia fideler et per facte conveniam aliquam racione sive iure, iuro

ad maiorem firmitatem et societatem omnium predictorum facio idem vobis homagium ore et manibus comendatum; volo etiam et mando quod omnes convenientem seu promissiones predicte fiant semper [integrum] et omnes heredes meos et successores, et vos et omnes successores vestros prout melius et utilius sive plenius quam fieri possint, ad omnem vestrum et omnis vestrorumque successorum comodum, et bonum et firmum intellectum, bona fide et sine omni machiatione atque engano. Nos vero Dalmacius gratia Dei Sancti Iohannis abbas, de consilio et assensu ffratrum nostrorum, concedimus, laudamus et confirmamus vobis Raimundo de Podio Perdinarum, Bassense vicario, totam empcionem factam de Guilelmo de Spasen condam, de castro sive fortitudine de Pena, et de omnibus pertinenciis et tenedonibus suis, et etiam de predictis omnibus universis et singulis prout melius superius dictum est, salvo semper in omnibus et per omnia iure et dominio nostro et ecclesie nostre et omnium successorum nostrorum.

Actum est hoc VII kalendas augusti, anno Domini M CC LX primo.

Sig+num Raimundi de Podio Perdinarum Bassensi vicarii, qui hoc firmo et laudo peritusque iuro. Dalmacius gratia Dei Sancti Iohannis abbas subscribit. Ego B. camerarius subscribo. Olivarius sig+num. Sig+num B. de Illerda. Sig+num Raimundi de Costa. Sig+num Bernardi de Curriano, militum. Sig+num Petri de Arnalino de Bisulduno. Sig+num Petri de Casellis. Sig+num Petri filii [dicti Petri] condam. Sig+num Petri de [Buatella]. Sig+num Guilelmi [Argol], testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario publico Sancti Iohannis notario qui hoc subscribo.

Ego Petrus de Monteclauso, iudex ordinarius monasterio Sancti Iohannis de Abbatissis huic transumpto a suo publico originali instrumento sumpto auctoritatem meam iudiciariam interpono prout et donetum.

Ego Arnaldus Martini, publicus notarius Sancti Iohannis de Abbatissis, hoc translatum a suo originali fideler sumptum et cum eodem de verbo ad verbum legitime comprobatum et autenticatum sive auctorgatum per iudicem supradictum, scribi et tanslatam ffeci et clausi, et hoc sig*(senyal)*num feci, et constat de literis suprascriptis in linea VIIII ubi dicitur omnibus.

379

1261, agost, 23

Donació. *Joan de Francons i la seva esposa Guillema donen a la seva filla Guillema, en concepte de dot, 450 sous de Barcelona i un llit.*

A. AMSJA.
170 × 90 mm. Estat de conservació regular.

Sit notum cunctis. Quod ego Iohannes de Franchons et uxor mea Guilelme, damus tibi Guilelme filie nostre, per omni hereditate et legitima tua paterna et materna tempore nupciarum tuarum, et sponso tuo Petro de Oriola in dotem, quadrigentos quinquaginta solidos Barchinone bone monete curribilis de terno, et unum lectum [nestes]. Qua omnia predicta tu Guilelma predicta habeas per omni hereditatem et legitima et tua paterna et materna, ad omnes voluntatis tuas inperpetuum libere faciendas.

Actum est hoc X kalendas september, anno a nativitate Domini M CC LX primo.

Sig+num Iohannis predicti. Sig+num Guilelme uxoris eius, qui hoc laudamus [et] firmamus. Huius rei testes sunt Raimundus de Arzamala, A. de Scrinis et Iohannes de Quintana.

Arnallus de Pruneriis, publici Rivipullus scriptor, scripsit hoc vice Petro de Colonico die et anno pre*(senyal)*fixis.

Ego Petrus de Colonico, publicus Rivipullus notarius *(senyal)* subscribo.

380

1262, gener, 6

Venda. *Andreu de Carcassés i la seva esposa Dolça venen a Oliver de Palomeres, pel preu de 6 sous de Barcelona i el terç corresponent al prior i l'almoiner del monestir de Sant Joan de les Abadesses, un cens anual consistent en una gallina que reben dels habitants del mas Ginebrosa, per l'ús d'un molí situat al Riu Pudent.*

A. AMSJA (*olim* núm. 205).
210 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Andreas de Carcases et uxor mea Dulcia, per nos et per omnes nostros presentes sive futuros, non

vi vel metu conpulli vel fraude aliquo inducti, set bono animo et spontanea voluntate et ob maximam utilitate nostram, vendimus, et cum hoc publico instrumento omni tempore valituro liberando, tradimus tibi Olivario de Palomeris et tuis et cui vendere, dare, tradere, impignorare seu quolibet modo alienare volueris imperpetum, unam gallinam bonam et censuale, quam nobis facere annuatim censualiter cum instrumeno inde confecto heredes et habitatores mansi de Genebrosa, pro quodam molendino quod pro nobis tenet in quodam loco qui vocatur Rivus Pudet. Quam gallinam habeas et possideas et in pace teneas imperpetum contra cuncto, pro ut melius potest dici, intelligi et sive cogitari nec a modo poterit, ad omne tuum tuorumque comodum et salvamentum et bonum et firmum intellectum, ad omnes tuas tuorumque voluntates ibi vel inde perheniter faciendas, sine omni nostro nostrorumque retentu et vinculo, quod in predicta non facimus. Et recipimus a te precium huius vendicionis sex solidos Barchinone monete ternalis, et domino priori et elemosinario ecclesie Sancti Iohannis suum tercium, de quibus omnibus et singulis est nobis a te plenarie satisfactum. Renunciano excepcioni peccunie non numerate et rey non tradite. Et si modo plus valet aut inpostorum est valitura predicta gallina precio antedicto, totum gratis et excerta sciencia vobis et tuis damus donacione irrevocabile inter vivos. Renunciantes expresse auxilio et beneficio illius legis quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur. Et ideo predicta de nostro nostrorumque iure, dominio et potestate eicimus et extrabimus et in tuum tuorumque et quorum velis ius divinum et potestatem penitus, transferius et mutamus. Et in presenti, cum hoc publico instrumento, mutimus te et tuos inde in corporalem et vacuam possesionem ad habendum et tenendum et perpetuo possidendum, salvo iure dominorum in omnibus. Omnibus nostris vocibus, racionibus et omnium nostrorum ibi vel inde perpetuo extinctis et penes te et tuis remanentibus et transllatis. Et sic promittimus tibi et tuis et cui volueris hanc vendicionem semper facere, tenere, habere et possidere in pace, et esse deffensores et garantes contra cunctis in iure et extra iure. Veruntamen si aliqua persona aliquid ibi vel inde tibi vel tuis retigerit, emparaverit, forifecerit, contradixerit et [...] hoc dampnum aliqua feceris vel [guerram sive millicies totum], promittimus vobis restituire et emmedare tuo plano verbo sine iuramento. Et de evincione et de omni interese quibus nostrum [includum precio], obligamus nos et omnes heredes nostros et omnia nostra et eorum bona et iure

mobilia et immobilia ubique generaler et specialer habita et habenda. Renunciando [...] ad beneficio dividende accionis, et nove construccionis, et omni alii iuri, legi et consuetudini, quibus contra hoc venire posemus disputacione vel interpretacione alicuius seu etiam intellecu. Et ad maiorem firmitate vel societate omnium predictorum, ego Dulcia predicta gratis et ex certa sciencia, iuro in Deum et eius Sancta IIII evangelia meis propriis manibus tacta, omnia predicta attendere, conplere, observare et nunquam in aliquo contravenire iure ingratitudinis vel alio modo vel iure. [Imeo] quantum ad hoc renuncio vellero et senatus consulto et iuri ypothece, quo hoc in bonis mariti mei predicti racione sponsalicii mei, vel alio modo vel iure.

Actum est hoc VIII idus ianuarii, anno Domini M CC sexagesimo primo.

Sig+num Andree predicti. Sig+num Dulcie uxoris eius iurate. Sig+num Petri fratis dicti Andree. Sig+num Barchera sororis eius, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Petri de Cloquerio, sig+num Rivipulli de Rovira, sig+num Ambrosii filii Bernardi Sabaterii, condam, sig+num Bernardi de Vinea de Carcases, sig+num Raimundi, capellani Sancti Martini de Augassa, sig+num Bernardi Folcrade testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die et anno quo *(senyal)* supra.

381

1262, març, 22

Prestació d'homenatge. *Ramon de Besora reconeix els feus que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i per aquest motiu presta el corresponent homenatge de fidelitat a Dalmau de Minyana, abat del monestir esmentat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1689.
a. ARXIU. *Jaume I*..., p. 119-120.
ARXIU. *Jaume I*..., p. 119.
89 × 183 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Raimundus de Bisaura, cum testimonio huius publici instrumenti, recognosco et fateor vobis domino meo Dalmacio, divina permissione abbati Sancti Iohannis de Rivipullo, quod teneo pro dicto monasterio et pro vobis feuda,

pro quibus teneor et debeo vobis facere homagium, quod homagium vobis facio in presenti. Ad hoc nos Dalmacius, Dei gratia abbas Sancti Iohannis predicti, recipientes dictum homagium a te dicto Raimundo de Bisaura per dictum monasterium et per nos, cum hoc publico instrumento, laudamus, concedimus et confirmamus tibi dicto Raimundo de Bisaura omnia feuda que per dictum monasterium et per nos tenes.

Quod est factum XI kalendas aprilis, anno Domini M CC LX primo.

Sig+num Raimundi de Bisaura predicti, qui hoc facio et firmo. Testes rei huius sunt: Petrus de Gualba, Raimundus de Valle de Valleforti, Vicensi canonici, Raimundus de Clotis et Raimundus de Cardona de Vico. Dalmatius* gratia Dei Sancti Iohannis abbas subscribit.

Sig*(senyal)*num Petri* de Ayreis, Vicensi canonici et publici ville Vici [notarii].

Sig+num Petri de Ferigola, scriptoris iurati qui hoc scribi feci et clausit mandato Petri de Ayreis, publici Vicensi notarii, die et anno quo supra.

382

1262, maig, 12

Concòrdia. *Bernat de Mur, bisbe de Vic, i Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, amb el consell d'Arnau de Gurb, bisbe de Barcelona, el prior Bernat de Bac i els frares predicadors Arnau Sagarra i Berenguer Burdi, convenen que el monestir santjoaní està subjecte a la seu apostòlica i, per tant, exempt de la seu diocesana, així com totes les esglésies i capelles ubicades en la seva jurisdicció, les quals al monestir li correspon de proveir, llevat de l'església parroquial de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses i la provisió, per part de la seu episcopal, dels sants olis al monestir i a les parròquies, i la facultat d'encomanar la cura d'ànimes als rectors. En compensació per aquesta redistribució de les jurisdiccions espiritual i temporal, el bisbe rep del monestir les rendes provinents de la parròquia de Sant Esteve de Vila-setrú, de Manlleu i del lloc anomenat de Clauceles i 100 sous procedents de les rendes de la parròquia de Sant Pere de Vic i de la batllia de Berenguer.*

A. AMSJA (*olim* núm. 124).
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, ap. núm. 32; còpia de l'any 1324.
C. AEV. Pergamins llibre VI/95.1 (*olim* Parrochia de Vich, núm. 24); còpia de l'any 1339.
D. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1701 dupl.; còpia de l'any 1353.
E. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1701; còpia de l'any 1416.
F. AEV, Pergamins llibre VI/95.2; còpia del segle XV (Pere Joan Ferran, notari de Sant Joan de les Abadesses).
G. AEV, Pergamins llibre VI/95.3; còpia del segle XV (Antoni Ferran, notari de Ripoll).
H. AMSJA, còpia en paper de l'any 1751.
I. AMSJA, còpia en paper del segle XVIII.
J. BC, Pascual, ms 729, vol. IX, f. 201v-202v.

430 × 475 mm. L'original presenta un estat de conservació molt deficient a causa d'uns plecs que han malmès el suport i la presència de taques, a més de l'esvaniment de la tinta en diverses parts del document; tanmateix, gràcies a les còpies *D* i *E*, és possible la reconstrucció gairebé total del contingut. L'exemplar *I* omet els mots indicats entre els signes <>.

Ea que fuint sub tempore ne eorum memoria et probatio labatur, cum tempore necessarium et utile est scriptura testimonio comprehendi. Cum igitur inter venerabilem patrem Bernardum, Dei gratia Vicensi episcopum ex parte una, et Dalmacium, abbatem et conventum monasterii Sancti Iohannis Rivipollensi, Vicensi diocesi, ex altera, super exempcione et subieccione dicti monaterii, et ecclesiarum, et capellanum dicti monasterii, et super quibusdam iuribus temporalibus earundem diu questio agitata fuisset et partes in prosecutione dicte cause multipliciter gravate essent, et cotidie gravarentur laboribus et expensis et utraque ecclesie propter dictam causam sentiret in spiritualibus et temporalibus detrimentum, post multos et varios tractatus. Accedente consilio et tractatu venerabilis in Xristi patris Arnaldi, Dei gratia Barchinonensi episcopi, ac religiosorum virorum Bernardi de Baco, prioris, Arnaldi Sagarre, Berengarii Burdi, ordinis fratrum predicatorum domus Barchinone, fuit facta amicabilis compositio inter eos salva tamen et expresse retenta auctoritate sedis apostolica et assensu. Cuius composicionis forma hoc est, scilicet: quod corpus ipsus monaterii, cum abate, canonicis regularibus et clericis secularibus, beneficiatis, residentibus in monasterio et in villa, presentibus et futuris, excepto rectore ecclesie parrochialis Sanctorum Iohannis et Pauli, plenam et perpetua habeant libertatem et exempcionem in spiritualibus et temporalibus, sive ad legem diocesanam sue iurisdiccionis pertineant, et Romane ecclesie immediate subsint et ad ipsam nullo medio pertineant nec possint a Vicensi episcopo excomunicari interdici vel suspendi. Et episcopus et ecclesia Vicensi

nullam aliquo modo subieccionem iurisdiccionem nullumque ius habeant in dicto monasterio, nec in abbate, canonicis regularibus, nec in clericis etiam secularibus, beneficiatis, residentibus in eodem, excepto rectore parrochialis ecclesie antedicte, et possint et possint [*sic*] a quocumque maluerint antistite recipere ordines et alia ecclesiastica sacramenta, excepto crismate sancto santificacionis oleo, sicut infra dicetur. Possit etiam abbas <munus benediccionis a quocumque maluerint antistite recipere. Item habeas dicti abbas> et conventus Sancti Iohannis in ecclesiis et capellis suis, collacionem quandocumque et quotienscumque eas vacare contingerit. Et post collacionem personas quibus eas contulerint Vicensi episcopo representent et habeant et percipiant eidem abbas et monasterium in eisdem ecclesiis et capellis et rectoribus earundem capellanias, et illas decimas, illas primicias, illas albergas, illas oblaciones, illos census et redditus, et omnes prestaciones iura et consuetudines et observancias, que in eiusdem actenus habere et recipere consueverunt. Et si forte clerici seu rectores dictarum ecclesiarum seu capellarum contradicerent, impedirent vel tardarent eidem abbati et monasterio prestacionem seu percepcionem predictarum, et alia iura monasterii abbas dicti monasterii qui pro tempore fuerit, possit quandocumque et quotienscumque hoc contigerit ipsos excomunicare, interdicere vel suspendere usque ad restitucionem et satisfaccionem condignam, quam sentenciam Vicensi episcopo tollere vel relaxare non possit de retentis nisi facta prius restitucione abbati et monasterio antedictis. Episcopus autem Vicensi habeat in ecclesia beatorum Iohannes et Pauli, et in clericis eiusdem, et in omnibus et singulis aliis ecclesiis ac capellis predicti monasterii, et in clericis earundem, omnia iura episcopalia et earundem parrochialium ecclesiarum rectoribus curam animarum comitat, et eidem subsint in omnibus, sicut suo diocesano hiis exceptis que abbas et monasterium in eisdem vel ab eisdem habere et recipere consueverunt, sicut superius est expressum. Item idem monasterium, pro se et ecclesiis parrochialibus suis, recipiat ab ecclesiam Vicensi crisma sanctum sanctificacionis oleum, sicut actenus recipere consuevit, et episcopus Vicensi, qui pro tempore fuerit gratum hoc eis et sine dificultate concedat per hoc tamen vel per ea que percipient in ecclesiis antedictis nullum exempcioni et libertati dicti monasterii preiuditium generetur. Item in huius modi amicabili compositione, cum consilio predictorum Episcopi et religiosorum virorum, in emendam et recompensationem illorum iurium temporalium que dictus episcopus requirebat in ecclesiis

antedictis, et in contributionem sive recompensationem partis expensarum quas dicto Vicensi episcopus fecit in prosecutione huius cause, dederunt et tradiderunt abbas et conventus Sancti Iohannis dicto Vicensi episcopo perpetuo et irrevocabiliter omnes mansos et honores, cum omnibus hominibus et feminis eorundem census, agraria et omnia iura que habent et precipiunt et habere et precipere debent in parrochia de Villa Setrou, et de Manlevo loco vocato Clavecles, et centum solidos in redditibus perpetuo annuatim in aliis possessionibus et honoribus in parrochia Sancti Petri de Vico, et in baiulia Berengarii Vici. Que omnia data et tradita fuerunt a dictis abbate et conventu predicto Vicensi episcopo perpetuo et irrevocabiler pro emenda et recompensacione dictorum iurium temporalum, et pro recompensacione et contribucione expensarum quas (fecit) in huius negocii prosecucione. Est autem certum et manifestum quod omnes dicti redditus iura et proventus que recepit dictis Vicensis episcopus pro dictorum iurium et expensarum recompensacione et contribucione ab abbate et monasterio antedicto, non excedunt sumam decem librarum Turonensium annuatim. Fuit autem contradictum inter partes et expresse actum, quod per hanc composictionem privilegiis sedis apostolice dicto monasterio concessis in toto vel in parte nullatenus derogetur set predicta amicabilis compositio et privilegia perpetua obtineat firmitatem. Hoc autem omnia acta et ordinata sunt inter partes predictas, salva et expresse retenta auctoritate sedis apostolice et assensu.

Quod est factum IIII idus may, anno Domini M CC LX secundo.

Sig+num Berengarius* Dei gratia Vicensis episcopus. Ego Raymundi* de Angleraria, Vicensi sacrista subscribo. Sig+num Gauceradi* de Cheralti, Vicensi canonici qui hoc firmo *(senyal)*. Sig+num Berengari* de Pulcrovisu, Vicensi precentoris, qui hoc firmo. Ego Arnaldi* de Gualba Vicensi archidiachoni, subscribo *(senyal)*. Petrus* firmat ita de Paissa carmina dicta *(senyal)*. Ego Raimundi* de Valle Forti, subscribo. Sig*(senyal)*num Petri* de Gualba, Vicensi canonici. Ego F*. de Cornamira firmo. Ego Raimundi* de Sala, sacerdos et canonico firmo *(senyal)*. Ego Petri* de Sancto Ypolito, canonico Vicensi subscribo *(senyal)*. Ego B.* de Colle, Vicensi canonico, qui hoc firmo *(senyal)*. Sig+num G.* de Xetmar firmo +. Ego P.* de Torrentibus, canonico Vicensi firmo +. Ego P. qui hec firmo. Bernardi* de Plano, Vicensi canonico qui hoc firmo *(senyal)*. Ego Michaele* Despigol, Vicensi canonico, qui

hoc firmo. Ego Geraldus* de Gualba, Vicensi canonico subscribo. Ego Dalmacius* de Corneliano, Vicensi canonicus qui hoc firmo. Ego F.* de Monte Rotundo, Vicensis canonicus firmo *(senyal)*. Ego Guilelmi* de Miravals, qui hoc firmo *(senyal)*. Dalmacius* gratia Dei Sancti Iohannis abbas subscribit. Sig+num B[ernardi]* prioris. A.* de Ollina. Sig+num Guilelmi* de Calsateriis. Sig+num Berengarii* Alamandi. Olivarii* sig+num. Sig+num B.* de Teleto. Sig+num B.* de Ilerda. Iohannes* de Neva sig+num. Sig+num Raimundi* de Tigario. Sig+num Raimundo* de Monterrubeo. Sig+num Petri* de Ponte. Ego B.* camerari subscribo. Sig+num B.* de Armentera.

Sig*(senyal)*num Petri de Ayreis, Vicensi canonici et publici ville Vici notarii.

Sig*(senyal)*num Petri de Alibergo scriptoris iurati qui hoc scripsit et clausit mandato Petri de Ayreis publici notarii cum literis rasis et emendatis in tercia linea ubi dicitur cutione et cum duabus suprascriptas in VI et XXI in linea, ubi dicitur et fecit, die et anno quo supra.

383

1262, agost, 17. Barcelona

Convinença i concessió de llibertats i franqueses. *Per tal d'esmenar la distribució de les rendes que genera la nova vila de la Ral, el rei Jaume I i Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, modifiquen el pacte de creació d'aquesta vila, que havien convingut al seu moment el rei esmentat i l'abat Ramon de la Bisbal [vg. doc. núm. 323 i 331]. En conseqüència, totes les rendes de la Ral i el seu terme es reparteixen a parts iguals entre el rei i l'abat; el batlle que governi la vila haurà de ser nomenat i cessarà de comú acord entre les parts; els beneficis de l'administració civil i criminal també es repartiran a parts iguals, així com quan el vicari rep en diners l'administració de la justícia de sang (o dret de descendència). Així mateix, s'especifiquen les franqueses als pobladors de la nova vila i, per tant, els habitants de la Ral són lliures dels serveis d'exèrcit i cavalcada i estan exempts de quèsties, toltes i forces. Els jutges, notaris i saigs de la Ral hauran de prestar jurament de fidelitat, tant al rei com a l'abat. I l'abat de Sant Joan, a més d'aprovar aquesta con-*

vinença, autoritza als seus habitants, sempre que no tinguin mas establert i no estiguin adscrits a la batllia de Pere de Rovira, que puguin traslladar-se a la Ral, lliurement i sense pagar redempció, per tal de poblar-la.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1719; còpia de l'any 1302.
C. AMSJA. Documents sobre la jurisdicció de l'abat en la vegueria de la Ral aplegats l'any 1307.
D. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1719 dupl.; còpia de l'any 1337.
E. AMSJA, còpia en paper de l'any 1351.
F. AMSJA, còpia en paper del segle XIV.
G. Canalars I, f. 61, núm. 61 (sac 9).
H. AMSJA, còpia en paper de l'any 1778, extreta de *D*.
I. AMSJA, còpia en paper de l'any 1779, extreta de *D*.
a. PLADEVALL. "Creació...", pp. 52-53.
376 × 223 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fideliter de verbo ad verbum a suo originali sumptum tertio idus madii anno Domini millesimo trecenesimo tricesimo septimo, cuius tenor sequitur in hunc modum. Noverint universi. Quod cum Nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valencia, comes Barchinona et Urgelli, et dominus Montispesulani, ratione compositionis facte dudum inter nos ex una parte, et Raymundum quondam abbatem Sancti Iohannis de Abbatissis ex altera, teneremur restituere et emendare in emendam reddituum et possessionum in quibus nunc est villa de ça Reyal, omnes redditus et ea que ibidem abbas et monasterium Sancti Iohannis predicti habebant alibi et cognitionem cuiusdam viri prudentis. Ideoque super hiis omnibus componentes cum dilecto nostro Dalmacio, abbate nunc eiusdem monasterii, in emendam et recompensationem omnium predictorum, per Nos et nostros damus et concedimus vobis iam dicto Dalmacio et monasterio vestro predicto et successoribus vestris in perpetuum, in omnibus et per omnia, medietatem totius villa Regalis et omnium reddituum et proventuum et iurium pertinentium predicte villa et suis terminis, et in hominibus et feminis ibidem habitantibus et habitanturis; ita quod omnia supradicta (medium per) medium habeamus, et habeamur ibidem baiulum qui a nobis et a vobis constituatur et removeatur, cum voluntate utriusque, et teneatur iurare quotienscumque ibi constituatur responere fideliter nobis et vobis de omnibus supradictis. Volumus etiam et concedimus vobis quod quicquid de omnibus iusticiis, civilibus et criminalibus, exierit pecuniariter vel quolibet modo similiter medium per medium dividamus inter nos; vicarius autoritatem noster de ça Reyal, qui ibidem pro tempore

fuerit constitutus, faciat omnes iusticias sanguinus reservato tamen nobis et vobis si pena sanguinis in pecuniariam converteretur, quod illud medium per medium inter nos dividamus et audiat et diffiniat omnes causas, tam criminales quam civiles, ad vicariam pertinentes, qui tamen iuretur in posse nostro et vestro fideliter se habere. Praetera volumus et inperpetuum statuimus quod homines predicti loci nobis neque vobis teneantur ullatenus facere exercitum, neque cavalcatam, nisi cavalcatam ad defensionem racione, et quod nos neque vos non posimus ibi facere aliquam questiam, toltam neque fortiam, neque aliam aliquam exactionem, immo ab hiis omnibus et singulis sint liberi et exempti. Item volumus et concedimus quod omnes homines monasterii vestri, et de Biania, et de Arça et de Tragurano, maxime sint a iurisdictione et vicaria dicta villa Regalis, salvo tamen iure quod vos habetis in dictis hominibus per privilegia nostra et antecessorum nostrorum vobis et monasterio vestro concessa. Praeterea volumus quod villa de Regali predicta habeat omnes libertates et concesiones et terminos eidem per nos asignatos et concessos. Item volumus et mandamus quod iudices et tabelliones ac sagiones, qui ibidem pro tempore fuerint ordinentur et constituantur de voluntate nostra et vestra, et teneantur nobis et vobis iurare fidelitatem tempore curationis sue. Ad hoc nos, dictus Dalmacius, Dei gratia abbas predictus, per nos et successores <<nostros>>, de voluntate et asensu tocius convetus dicti monasterii, laudantes et ab probantes predictam composicionem et omnia que superius continentur, convenimus et promitimus vobis iam dicto domino Regi et vestris successoribus quod nostri homines qui [capud] mansos non habent et possident, possint venire libere sine aliqua redemptione nostra in quocumque loco sint ad villam de ça Reyal causa ibidem populandi, exceptis hominibus baiulia Petri de Rovira, dum modo ibidem faciant residentiam et habeant domos propias.

Datum Barchinona, XVI kalendas septembris, anno Domini M CC LX secundo.

Sig+num *(senyal)* Iacobi Dei gratia regis Aragonum, Maioricarum et Valentia, comitis Barchinona et Urgelli, et domini Montispesulani. Testes sunt Raimundi ça Guardia, Gaucerandus de Pinos, Raimundo de Urgio. Dalmacius gratia Dei Sancti Iohannis abbas subscribit. Sig+num B[ernardi] prioris. Olivarii sig+num. Sig+num Bernardi de Armentera. Ego B. camerarius subscribo. Iohannes de Neva sig+num. Sig+num Berengarii Alamandi. Sig+num Guilelmi de Calsarenis, A. de Oliva. Sig+num Raimundo de Monterrubeo.

Sig*(senyal)*num Guilelmi de Rocha, qui mandato domini Regis hoc scribi, fecit et clausit, loco et die et anno prefixis.

Sig*(senyal)*num infantis Petri, filii ilustris Regis Aragonum, qui omnia supradicta laudamus et confirmamus, appositum per manum Lupi de Bolos, nomine suum.

<Sig+num Francisci de Biania, iudicis ordinarii Rivipulli, qui huic translato a suo originale, non cancellato nec in aliqua sui parte viciato, fideliter translatato, et cum eodem diligenter examinato auctoritatem meam iudiciariam interposui peritus et decretum ut dicto translato tanquam suo originali fidem plenariam in omnibus habeatur.

Eg*(senyal)*o Franciscus Ferrarii, publicus Rivipollensis notarius, auctoritate venerabilis conventus monasterii eiusdem, qui hoc translatum a suo originali fideliter abstrahi et scribi feci, de verbo ad verbum, nichil remoto, addito vel mutato, cum rasis et rescriptis in sexta linea, ubi dicitur in, et cum supra positis in septima linea, ubi dicitur medium per, intervinente auctoritate et decreto Francisci Biannia, iudicis ordinarii Rivipulli praedicti, subscribo et claudo.>

<<Sig*(senyal)*num Petri de Pruneriis, publici Rivipullensi scriptoris, vice Petro de Colonico, qui hoc translatum fideler translatavit.

Ego Petro de Colonico, publicus Rivipullensi notario *(senyal)* subscribo.

Sig*(senyal)*num Guilelmi de Brugada, gerentis vice Raimundi Ianuarii de Rividario, publici ville Regale notarii, qui hoc scripsit et clausit cum fideler translatavit.>>

Per a la transcipció s'han utilitzat *D* i *I*. Els signes <> inclouen la transcripció de la cloenda de l'escatocol corresponent als exemplars *D* i *I*; els signes <<>> corresponen a *B*.

FUNDACIÓ NOGUERA

384

1263, abril, 13. Camprodon

Jurament de fidelitat. *Ramon de Guàrdia, fill de Galceran III de Pinós, reconeix a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els feus que té per raó del castell de la Guàrdia, que són: la dècima de Sant Quirze de Besora i la propietat de Mercadal, que fou de la casa de Portella; o*

sigui, tot el que es troba dins la parròquia de Sant Joan de Montdarn [Viver i Serrateix, Berguedà], a més de la propietat d'Arçamala, situada a la parròquia de Sant Pere de Ripoll, i allò que Ramon de Milany té a la parròquia de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses, així com el terç de la dècima d'Ogassa. Per tots aquests feus, Ramon presta homenatge de fidelitat a l'abat.

A. Original no localitzat.
B. AMSJA; còpia sense data.
C. Canalars I, f. 118, núm. 237 (sac 13).
270 × 250 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fideler sumptum a quodam publico antiquo pergameneo instrumento [non viciato nec] cancellato, nec in aliqua sui parte suspecto, sed omni [propis] vicio et suspitione carens tenoris seguentis. Sciant cunctis. Quod Raymundus de Guardia recognovit tenere in feudum per ecclesia Sancti Ioannis et Dalmatio ipsius loci abbati et suis successoribus, ratione castri de Guardia, decimam Sancti Quirici de Bisaura, et etiam recognovit tenere in feudum pro eadem ecclesia et abbate predicto, ratione honoris de Mercatallo, qui quo fuit de domo de Portella, id est, quidquid habet infra parrochiam Sancti Ioannis de [Musandard], ratione uxoris sue [Thomasie], filie quod Berengarii de Portella. Item recognovit dictus Raymundus de Guardia eidem ecclesie et abbati predicto, tenere in feudum pro predictis ecclesia et abbate dum ipse tenuerit castrum castrum [sic] de Bisaura, quidquid dominus de Bisaura tenet pro eadem ecclesia sicut in instrumentis inde confectis plenius continentur. Et pro predictis omnibus dictus Raymundus de Guardia fecit homagium fidelitatis [de impliciter] et de plano predicto abbati, ore et manibus comendatum. Item recognovit predictis Raymundus de Guardia quod dictus castri de Guardia, cuius ipse est heres tenet in feudum, pro dicta ecclesia Sancti Ioannis, honorem de Arçamala qui est in parrochia Sancti Petri de Rivopullo, et quicquid Raymundus de Melanio, quod habeat in parrochia Sanctorum Joannis et Pauli pro ipso ad feudum, et ipsium tertionum decime de Aguatia, quod similer dictus Raymundus de Melanio tenebat in feudum pro ipso, de quibus omnibus dictus Raymundus de Guardia promisit facere homagium dicto abbati veleius successoribus post mortem Gaucerandi de Pinos, patris sui.

Has vero recognitiones et homagium pro predictis fecit Raymundus de Guardia apud Campum Rotundum, scilicet, infra cas-

trum predicte ville et domos Guilelmi de Fornellis, idus aprilis, anno Xristi millesimo duocentesimo sexagesimo tertio, in presentia et testimonio Raymundi de Serralonga, Raymundi de Miniana, et Raymundi de Costa, et Guilelmi de Roca, et Bernardi de Torrentibus, et Guillermi de [Fronmir], et Petri de Monteacuto, et Bernardi de Pinos, militum, et Poncii de Vallespirans, et Bernardi de Rochabruna, et Bernardi de Rividario, et Berengarii Folcrani, et Poncii de Anglesia, et Bernardi Pasqualis de Campo Rotundo, et Petri de Rovira, baiuli de Seguriliis.

Sig+num Bernardi de Oliveta qui hoc scripsit.

Sig+num Guilelmi Fornellis publicus scriptor Campi Rotundo subscribo.

385

1263, agost, 7

Transmissió de dependència personal. *Guillem, clergue i capellà de l'església de Sant Miquel d'Avellanacorba [Sant Miquel de la Torre, la Vall de Bianya], pel preu de 3 sous de Barcelona, deslliura Maria, filla de Camprodon de Montsec, i la seva descendència, de tota vinculació amb aquesta església i la transfereix a la potestat del sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. AMSJA (*olim* núm. 109).
220 × 115 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Guilelmus, clericus et capellanus ecclesie Sancti Michaele de Avellanacurva, per me et per omnes meos successores, et pro ecclesia mea predicta, gratis et ex certa sciencia diffinio et absolvo te Maria filiam Campirotundi de Monte Sicco, hominis mei et ecclesie mee predicti. Scilicet: corpus tuum et omnem proieniem a te descendentem, et omnes res tuas mobiles et inmobiles et removentes, quas modo habes et decetero habueris in cunctis locis inperpetuum, sine omni meo meorumque successorum retentum et sine omni revocacionem et excepcionem hanc quidem diffinitionem et absolutionem facio Deo et tibi met et specialiter domino sacriste Sancti Iohannis et suis successoribus inperpetuum, ad suum bonum et firmum intellectum et comodum bona fide. Ita quod unquam ego nec successores mei, in te nec in rebus tuis, presentibus vel futuris, in prole etiam qua de te exierit aliquid de cetero, non petamus nec petere faciamus in iure nec

extra ius requirere possimus. Set tu et omnis res tue presentes et futures, cum omni prole a te descendente, sis semper penitus libera et absoluta et liberata a me et ab ecclesia mea predicta, et ab omnibus meis successoribus domino Deo et in manu et potestate illius tui domini predicti, scilicet, sacriste Sancti Iohannis et de meo iure et de iure ecclesie mee predicte et potestate te extraho et in suum suorumque successorum trado dominium et potestatem omnis suo voluntas perheniter faciende. Hec diffinitio firma et stabile semper permaneat et nulli hominum eam infringere liceat vel corrunpere. Et per hac diffinicione et remissione recepi a te de bonis tuis ad bonum et utilitatem ecclesie predicte mee de Avellanacurva, tres solidos Barchinone monete ternale, de quibus a te bene per paccatum me teneo, renunciando excepcioni peccunie non numerate.

Actum est hoc VII idus augusti, anno Domini M CC LX tercio.

Sig+num Guilelmi clerici et capellani predicti, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Petri Dominici de Avellana Curva. Sig+num Petri de Fonte. Sig+num Guilelmi de Longania de ipsa met parrochia, testium.

Raimundus Despinalbo, publicus scriptor, B. Vitale, domini castri de Bestrecano, qui hoc scripsit et hoc sig*(senyal)*num interposuit, die et anno quo supra.

386

1263, octubre, 26

Jurament de fidelitat. *Hug d'Empúries, vescomte de Bas, presta homenatge de fidelitat a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per tots els feus, alous i batllies pròpies del monestir i pel domini del castell de Llaers.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1758.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1910; còpia de l'any 1332.
C. Canalars I, f. 112, núm. 185 (sac 13).
a. ARXIU. *Jaume I*..., pp. 117-118.
ARXIU. *Jaume I*..., p. 117.
174 × 135 mm. Bon estat de conservació.

De ista hora in antea nos Ugetus, gratia Dei, vicecomes Bassense, non dezebrei tibi Dalmacio abbati qui es de Sancto Iohanne, nec tolrei ne ten tolrei tua vita, neque tuis membris neque de tuis

membris que in corpus tuum se tenent, nec ego nec homo nec homines, femina neque feminas, per meum consilium neque per meum ingenium. De ista hora in antea nos Ugetus suprascriptus, non dezebrei tibi Dalmacio abbati suprascripto, nec tolrei ne ten tolrei tua honore neque de tua honore, neque ipsa abbacia Sancti Iohannis Rivipollensis, cum omnibus suis pertinenciis neque ipsum castrum de Lezers, cum omnibus suis pertinenciis, neque bastire podium calvel neque podium thanavi, neque de tuos fevos aut alaudes neque de tuas baiulias quas hodie habes aut in antea adquisieris, nec ego nec homo nec homines, femina aut feminas que to tola o ten tola. Ego Ugetus suprascriptus adiutor ten serei tibi Dalmacio suprascripto, sine tuo engan pro quantas vices tamen comoniras per nominen de istum sacramentum per te ipsum aut per tuos missos vel missum, e comonir no men desvedarei neque de ipsos adiutores vel adiutorium non tenganarei et sine tuo engan los te farei el te farei. Et ipsum castrum de Melan quan comes de Bisulduno poztad en guerra e mo mandara a tu liurarei e nol te tolrei ne nol te vedarei, per quantas vices lom demanara, per se aut per suos nuncios; poderos ten farei sine tuo engan.

Sicut superius scriptum est si to tenrey e to atendrey, ego Ugetus suprascriptus tibi Dalmacio abbati suprascripto, excepto quantum tu michi absolueris tuo gradiente animo sine forcia, sic Deus me adiuvet et hec sancta.

Quod est actum ante altare Sancti Iohannis, coram multos presentes clericos et laicos, VII kalendas november, anno Domini M CC LX III.

Sig+num Ugeti de Ampuriis, predicti, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Dalmacii de Castilione. Sig+num Raimundi de Podio Perdinarum, Bassensi vicarii. Sig+num Berengarii, filii eius. Sig+num Guacerandi de Castlano. Sig+num Bernardi Balps. Sig+num Raimundi de Sancto Romano. Sig+num Bernardi, fratrius eius. Sig+num Bernardi de Miralle. Sig+num Raimundi de Camplong. Sig+num Arnaldi de Basso. Sig+num Guilelmi Alfarig. Sig+num Bernardi de Sancto Dionisio. Sig+num Raimundi de Galiners. Sig+num Raimundi de Costa, militum. Sig+num [Petri] de Vineali. Sig+num A. de Armenteria. Sig+num O. de Palomeriis. Sig+num Petri de Solerio. Sig+num Raimundi, fratris eius. Sig+num Petri de Cloquerio. Sig+num Petri de Buatella. Sig+num Ambrosii Sabbaterii. Sig+num Raimundi Corregiarii, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die et anno quo *(senyal)* supra.

Sig*(senyal)*num, Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

387

1263, octubre, 26

Jurament de fidelitat. *Hug d'Empúries, vescomte de Bas, renova i promet complir el pacte subscrit entre el vescomte Udalard i Ponç de Milany amb Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses i, en conseqüència, presta l'homenatge corresponent a Dalmau de Minyana, abat d'aquell monestir.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1759.
B. Canalars I, f. 112, núm. 186 (sac 13).
149 × 140 mm. Estat de conservació deficient.

Notum sic cunctis. Quod ego Ugetus de Ampuriis, gratia Dei vicecomes de Basso, per me et per omnes successores meos, promitto vobis domino meo Dalmacio per eandem Sancti Iohannis abbati et omnes sucessores vestris [...] omnes illas convenienciones, pacificaciones et [convenciones] que condam fuerit facte inter Udalardum vicecomitem et Raimundum Poncii de Melanno et uxorem eius ac filios, et Berengarium abbatem, predecessorem vestrum, quod attendam complebo ac prefacte in omnibus observabo bona fide et secundum meum posse, et pro ut melius et plenius continente in instrumento inde confecto per manum Raugerii sacerdotis; laudans approbans etiam et confirmans omni et quicquid continetur in eodem instrumento, et facio inde vobis homagium ore et manibus comendatum.

Actum est hoc VII kalendas november, anno Domini M CC LX III.

Sig+num Ugeti de Ampuriis, predicti, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Dalmacii de Castilione. Sig+num Raimundi de Podio Perdinarum, Bassensi vicarii. Sig+num Berengarii, filii eius. Sig+num Bernardi Balps. Sig+num Raimundi de Sancto Romano. Sig+num Bernardi, fratrius eius. Sig+num Bernardi de Miralle. Sig+num Raimundi de Camplong. Sig+num Arnaldi de Basso. Sig+num Guilelmi [Alfarig]. Sig+num Bernardi de Sancto Dionisio. Sig+num Raimundi de Galiners. Sig+num Raimundi de Costa, militum. Sig+num [Petri]

de Vineali. Sig+num A. de Armenteria. Sig+num O. de Palomeriis. Sig+num Petri de Solerio. Sig+num Raimundi, fratris eius. Sig+num Petri de Cloquerio. Sig+num Petri de Buatella. Sig+num Ambrosii Sabbaterii. Sig+num Raimundi Corregiarii, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die et anno quo *(senyal)* supra.

Sig*(senyal)*num, Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

388

1264, febrer, 12

Capítol matrimonial. *Capítol matrimonial entre Joan de [Rebezaia] de Rigat, fill de Bernat i Guillema, i Guillema, filla de Pere de Boixader, tots de la parròquia de Sant Julià de Tregurà; el dot consisteix en tres bous, tres flassades, quaranta ous, tres túniques, una capa de sargil, tres camises, tres mocadors de cap, un estoig, tovalloles i un porc.*

A. AMSJA.

150 × 270 mm. Estat de conservació regular, sobretot en alguns mots del marge esquerre del document.

Sciant cunctis. Quod ego Iohannes de Rebeaya de Rigato, de parrochia Sancti Iuliani de Tregurano, con[silio] et voluntate Bernardi de Rabeaya et uxoris eius Guilelme et aliorum amicorum meorum, duco in uxorem te Guilelme, filiam Petri de Boxederio eiusdem loci, et in hoc tempore nuptiarum nostrarum dono tibi in donationem propter nupcias omnia bona mea ubique et mansum meum et honorem de Rebeaya. Sic quod ipsa omnia ego et tu similer teneamus et habeamus dum vixerimus, et post nos, succedeat nobis in premissis iure haereditatio infantes qui de me et te fuerint procreati, et eorum posteritas imperpetuum, salvo iure domini, et salvo domini dictorum Bernardi de Rabeaya et uxoris eius Guilelme, qui sint ibi et inde domini et potentes de tota vita sua unus eorum post alium. Et si forte ipsi non potuerint nobis, cum simile pacifice comorati, teneant ipsi et habeant toto tempore vite sue unus eorum post alium medietatem totius predicti mansi et honoris de Rabeaya et omnium bonorum que tunc nos et ipsi habuerimus vestrorum et faciant medietatem

census predicti mansi, et solvant medietatem debitorum tunc in dicto mansus solvendorum post obitum vero eorum; predicta sua medietas mansi et honoris predicti, cum omnibus bonis suis [...], nobis et nostris integre teneantur [ambobus] suis inde primitus stabilitis ad morem predicte parrochie de Tregurano. Et si forte me primum mori contigerit te vivente sine infante vivo de me in te generato, recuperes tres boves et tres flaciatas, et quadraginta oves, et III tunicas, et unam capam de sarzilio, et III camisias, et III savenas, et scrinium, et tovalias, et unum porchum, qua omnia confiteor a dicto pater tuo per tua dote recepisse. Renunciando excepcioni predicte dotis non tradite vel recepte, et in super dono tibi sponsalicium [largitante] ad omnem tuam voluntatem faciendam unum bovem, et XIII oves, et unam flaciatam, pro quibus omnibus, scilicet, pro dote et sponsalicio obligo tibi et tuis totum predictum mansum meum et honorem de Rabeaya, cum omnibus pertinenciis suis et omnia alia bona mea ubique habita et habenda, sub tali forma: quod proenii [cui nobis] succedentes ab intestate vel ex testamento persolvant tibi predictis dotem et sponsalicium ad unum annum post mortem meam, sine [...] liceat tibi deinde nubere viro in predicto manso et honore de Rebeaya et tenere [et habere] ipsum, cum omnibus pertinentiis suis ubique et omnia alia bona mea, cum viro et sine viro, et cum infante et sine infante perpeuum, salvo iure domini, et salvo iure Bernardi de Rebeaya et uxoris eius Guilelme predictorum, pro ut superius est expressum. Et ego Guilelma predicta, voluntate et consilio dicti Petri de Boxederio, patris mei predicti et aliorum amicorum meorum, nubens tibi Iohanis de Rebeaya predicto dono tibi in sponsaliciam largitatem omnia tue voluntate faciende, unum bovem, et XIII oves, et unam flaciatam de predicta mea dote; si primum tamen obiero te vivente sine infante vivo de te in me generato. Residuum vero meis proeiniis vel cui ego [...] revertatur, salvo iure domini et omnia mea inde primitus stabilita.

Actum est hoc II idus februari, anno Xristi M CC LX tercio.

Sig+num Iohannes de Rebeaya. Sig+num Guilelme uxoris eius. Sig+num Petri de Boxederio, patris eius. Sig+num Bernardi de Rebeaya. Sig+num Guilelme uxoris eius, omnium predictorum qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Raimundi Rabei. Sig+num Berengarii de Apilia de Campo Rotundo. Sig+num Petri Stephani de Tregurano. Sig+num Petri [Labaiatoris] de Septem Casis. Sig+num Guilelmo de Landrid, testium.

Sig*(senyal)*num Berengarii de Tregurano qui hoc, cum literis rasis et emendatis in XVIII linea ubi dicitur sponsalicio scripsit.

(Senyal) Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Campi Rotundi subscribo.

389

1264, abril, 9

Reconeixement de censos. *Guillem de Cursac, de la parròquia de Santa Maria de Riudaura, confessa a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que disposa del mas Reixac i el seu camp, pel qual paga un cens consistent en la quarta part del pa i del vi; entre altres terres que pertanyen a aquest mas, confessa que hi ha un molí, amb el seu camp i hort, pel qual paga 2 sous, i una coma per la que paga un cens consistent en un parell de gallines. Finalment, també reconeix que disposa de tota la coromina de Cursac, per la qual paga un cens consistent en la meitat de la collita de raïm.*

9 d'abril de 1264.
A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1772.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1772 dupl.
C. Canalars I, f. 42, núm. 59 (sac 6).
4 de maig de 1264.
A'. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1774.
B'. Canalars I, f. 42, núm. 60 (sac 6).
130 × 152 mm. Bon estat de conservació.

Noverint universi. Quod ego Guilelmus de Cutsac, parrochie Sancte Marie de Rividario, confiteor et recognosco quod teneo pro vobis Dalmacio, gratia Dei Sancti Iohannis abbate et ecclesia Sancti Iohannis, mansum de Rexac, cum pertinenciis suis, scilicet, cum campo ipsius mansi, de quo teneor dare vobis quartam partem panis et vini, et confiteor quod sunt de pertinenciis dicti campi et honoris et terre qua habemus apud locum qua dicitur de ses Bataies, et illa costa que est super ipsum mansum, et terram que dicitur de Closes, cum aliis pertinenciis dicti mansi et cum coma que dicitur de Cutsac, que fuit de Sesfoses, et cum campo de molendino, et cum orto ipsius molendini, et ipsum molendinum; et facio racione molendini II solidos de bona moneta; et racione dicte come et dicti campi et orti unum par gallinarum et non aliud. Et affrontat ipse campum et ortum et molendinum, de una parte, in flumine Rividarii, et de alia parte in conamina de Cutsac vestra,

sive in via mercadera que vadit apud Cutsac; de alia etiam parte affrontat in honore de Ripols. Item confiteor et recognosco quod teneo pro vobis antedicto Dalmacio abbate et ecclesia vestra, totam condemina de Cutsac, cum masoveria que consuevit etiam esse, et dono (de ipsa) predicta condemina medietatem (racemorum) sunt de pertinenciis dicte condemine [insule] que sunt subtus ipsam condeminam usque ad fluvium de Valluseta; et aliud (et aliam sorte terre que vocatur [Çala]) etiam quam habuit a nobis A. de Oliveres (et illa predicta [era]) etiam A de Oliveres; affrontat in honore Guilelmi Ferrarii, et de alia parte in predictis riulis, et de alia etiam in predicta condemina.

Actum est hoc V idus aprilis, anno Domini M CC LX IIII.

Sig+num Guilelmi de Cutsac qui hoc firmo. Sig+num Raimundi de Costa, miles. Sig+num Cerviani iuvenis fratris predicti Guilelmi. Sig+num Petri [Elis]. Sig+num Bernardi de Podialario, testium.

Et promito vobis dicto Dalmatio abbate quod teneto dictum campum de Rexag et dictam condamina [bene] plantatam et integram bene et fideler.

Ego Petrus de [Contarello] qui scripsi mandato Cerviani capellani Rividarii *(senyal)*.

<Notum sit cunctis. Quod ego Guilelmus de Cutsach parrochie Sancte Marie de Rividario, per me et per omnes meos presentes sive futuros, confiteor et in veritate recognoscho [sic] tenere et possidere pro vobis (domino) Dalmatio, gratia Dei Sancti Iohannis abbate et pro ecclesia vestra, totum mansum integre de Rexach, cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus, videlicet, cum campo ipsius mansi de quo teneor dare annuatim vobis et ecclesie vestre quartam partem integre panis et vini. Idem confiteor et in veritate recognosco quod sunt de pertinenciis dicti mansi et honoris et terre, omnes ille possessiones quas habeo et teneo in illo loco qui vocatur de ses Bataies, et etiam illa costa que est super predictum mansum, et illa terra que dicitur de Closes, cum omnibus aliis pertinenciis dicti mansi, et cum illa coma que dicitur de Cutsach, que fuit de ses Foses, et cum campo de molendino, et cum orto ipsius molendinum, et totum predictum molendinum; et facio annuatim racione census predicti molendinum duos solidos bone monete, et racione dicte come et dicti campi et orti, unum par gallinarum et nichi aliud. Et affrontant ipse campus et ortus et molendinum, ex una parte, in flumine Rividarii, et de alia parte in condemina vestra de Cutsach, vel in via mercateria que tendit

versus Cutsach, et de alia etiam parte in honore de Ripols. Item confiteor et in veritate recognosco tenere pro vobis domino Dalmatio antedicto et ecclesia vestra, totam condeminam de Cutsach, cum tota mansoveria que ibi consuevit esse; et dono de predicta condemina annuatim ecclesie Sancti Iohannis medietatem integre omnium racemorum; et sunt de pertinenciis condemine predicte insule que sunt subtus ipsam condeminam usque ad flumen de Vallusera, et illa alia pecia terre que vocatur Sala, et illud etiam quod habuit a nobis Arnaldus de Oliveres, et affrontat in honore Guilelmi Ferrarii, et de alia parte, in predictis Rivilis, et de tercia parte in predicta condemina. Promittendo etiam vobis domino Dalmatio abbate predicto et omnibus successoribus vestris quod de inceps tenebo dictum campum de Rexach et dictam condeminam bene et fideler, ac perfecte ad utilitatem ecclesie vestre et meam, plantatam et vivificatam, dando inde vobis et ecclesie vestre omnis census, agraria et omnia alia assueta in terminis constitutis.

Actum est hoc IIII nonas madii, anno Domini M XX LX quarto.

Sig+num Raimundi Sabbaterii. Sig+num Bernardi de Manso. Sig+num Guidonis de Vineali, testium.

Iohannes de Vineali, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, cum literis suprascriptis in II linea, ubi dicitur domino, et cum rasis et emmendatis in IIII, ubi dicitur ille possessiones quas habeo et teneo, et in XI, ubi dicitur illa alia pecia, die et anno quo *(senyal)* supra.>

La versió inclosa entre els signes <> correspon a A'.

390

1264, agost, 3

Concessió. *Berenguer, cambrer del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a tota la universitat d'homes i dones de la parròquia de Sant Quirze de Besora i la seva ribera la facultat de disposar, en els contractes o capítols matrimonials, dels masos que tenen pel monestir a canvi de 150 sous de Barcelona.*

A. Original no localitzat.

B. ACRI-ACM; còpia del segle XIV (*olim* Calaix 2 de Besora, s. n.).

560 × 350 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Berengarius, Sancti Iohannis camerarius, per me et per omnes successores meos camerarios,

bona et libera voluntate, non in aliquo coartus neque [..minento] nec etiam aliqua scensus facilitate inductus, damus, laudamus et concedimus perpetuo, per nos et per omnes successores meos camerarios, toti universitati omnium hominum et mulierinum, quod vel que sunt, vel decetero erunt, sub dominacione Sancti Iohannis in parrochie Sancti Quirici de Bisaura et in ripparia Sancti Quirici. Tali, videlicet, privilegium et concessionem quod [...] vos, vel vestri successores aut heredes, teneamini nos sive successores nostros requirere vel demandare, nec consilium sive consensum nostrum, exhifere vel petere que de mansis vestris vel honoribus quos vel quas teneatis pro nobis et ecclesia Sancti Iohannis faciatis sposalicium uxoribus vestris [—] primo possitis libere obligare honores et possesiones et mansos quos vel quals pro nobis et ecclesia Sancti Iohannis tenetis in sponsalicium et in dotem uxoribus vestris absque mea penitus voluntate et consilio ac licencia speciali de qua obligacione nichil nos sive nostri successores a nobis recipiamus nec recepi faciamus nec in causa nec extra causam nos demandamus sine demandari faciamus neque instrumenta firmemus [...] expresse. Renunciamus ille sive qua Berengarius de [Pausa] tulit pro nobis et contra vos super firmamento predictes sponsaliciorum quodqua donacionem et consacione et privilegio antedicto recognoscimus et [fat...] a nobis hominibus donacione universitatis centum quinquaginta solidos denarios Barchinone de terno recepisse et habuisse et in utilitatem canonice ecclesie Sancti Iohannis expendisse et [coniuisse]. Renunciando excepcioni non numerate peccunie et non receptis de quibus omnibus bene sumus unde paccati.

Quod est factum tercio nonas augusti, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto.

Testes Petrus den Sola et Guaraldus de Solerio et Petrus, presbiter, dez Vilar et Guilelmus de Cancells, capellanus Iohannis et Pauli. Ego Berengarius camerarius subscribo. Sig+num Guilelmi de Cumbis, baiuli.

Berengarius presbiter Sancti Quirici, qui hoc scripsit die et anno quorum supra.

FUNDACIÓ NOGUERA

391

1264, setembre, 13

Reconeixement de censos. *Guillema, filla d'Arnau Jover, de Ribes de Freser, confessa i reconeix que té per Dalmau de Minyana,*

abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, unes terres, horts, deveses i cortals, propietats situades en diversos indrets de la vall de Ribes, per les quals paga uns determinats censos anuals, en espècie i en diners.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1783.
B. Canalars I, f. 137, núm. 24 (sac 16).
169 × 257 mm. Estat de conservació regular, sobretot a la part dreta del document.

Notum sit cunctis. Quod ego Guilelma, filia [predictam Arnaldi Iovan de Padrera homines mansi predicti Arnaldi Iovan], recognosco et in veritate confiteor [dominum] Dalmatium [gratia Dei] Sancti Iohannis abbatem et ecclesiam vestram, quod vos habetis et habere debetis medietatem [... persona mea] et in omni prole a me nata et nacitura, et in omnibus habitatoribus dicti mansi sive tenetibus mansum dicti Arnaldi Iovan. Item confiteor et recognosco me et omnes possessores dicti mansi tenere pro vobis et ecclesia vestra quandam partem domorum [...] mansi, sicut affrontat et terminatur ab oriente [...] quadam situ vel situlnea et per medium [lineam] dici mansi usque ad domos mani de Quintana. Et confiteor etiam quod teneo pro vobis et ecclesia vestra [II] pecias terre a ses planes de ses Viges. Item aliam peciam terre a Sotz Baga. Item aliam peciam terre as Grexer, que tenet usque ad [Fa...lam]. Item aliam peciam terre apud Sobiranam. Item [unum campum] apud planam qui dividitur cum Bartholomeo. Item aliam peciam terre que vocatur Fexa Rossa. Item aliam peciam terre qui vocatur Faiola et affrontat cum Anglada. [Item aliam] peciam terre ad Culties, que affrontat cum Fexa Rossa. Item aliam peciam terre apud Clot Moxoc, et affrontat in terra Sancte Marie de Ripis et cum Petri de Anglada. Item aliam peciam terre apud Spinalbam, et affrontat cum Anglades. Item II pecias terre apud Comellam, et affrontat in terra Sancte Marie de Ripis. Item unam peciam terre apud Condamina, et affrontat cum manso de [...] et Gilaberti. Item aliam peciam terre apud Cirereram, et affrontat in via publica. Item aliam peciam terre a sa Pesola. Item aliam peciam terre apud Ver de Sancto Petro, [et affrontat cum via publica]. Item aliam peciam terre as Canemar, que affrontat in via. Item aliam peciam terre a ses Frons, et affrontat cum Barthomoleo. Item II pecias terre apud Serram, et affrontat in terra sancte Marie [Urgelli]. Item aliam peciam terre que vocatur Fort de Sanglada. Item quandam campum que vocatur Puiol Blanch. Item alium ad collem de Pedrera, et affrontat ad [Cher...]. Item alium campum

apud Planes de na Guischafredi. Item alium campum apud [ves... el]. Item alium campum que vocatur Salaudi, qui affrontat [...] cum Guischafredi et super in tenedone mansi Guilabert. Item alium campum apud pratum de Pedrera, et affrontat [cum] truy. Item unam peciam terra apud [...], et affrontat cum Guilaberti et cum [...]. Item alium campum des Raiater. Item totum cortale quod habemus apud Clotals. Item unum campum qui est ibidem. Item tres pecias terre apud Planas [...]. Item aliam peciam terre que vocatur sa [..ovilar], et affrontat cum [...] de terre et ex alia parte in sorte Petro de Anglada. Item unam devesam in loco qui vocatur Boxeder, et affrontat cum truy. Item aliam peciam terram apud costam des Cheri, et affrontat cum Truy. Item aliam devesiam ipse peciolam, et affrontat cum Bartholomeo. Item aliam peciam terre apud Fornarielles. Item aliam devesiam apud Soras. Item quandam et ortum qui dicitur Miver. Item alium ortum qui dicitur Chers sive Thastag. Item alium ortum qui dicitur [ses Paie...], cum domo que est ibidem. Item [ortum ...] Quintana. Et hoc quidem omnia et singula confiteor et recognosco pro vos Dalmacium gratia Dei abbatem et ecclesiam vestram, tenere, possidere et habere. Item confiteo [et recognosco ... mansi] Poncii facere anuatim quartam partem unius arietis et VI denarios similer annuatum. Item facio vobis terciam partem VIII [moltons] annuatim et terciam partem unius [... XXX ...] ovorum annuatim et IIII denarios et obolum similer annuatim, racione mansi Poncii. Item facio vobis quartam peciam unius perne, racione mansi Castian quilibet [...] alias III partes. Item facio vobis annuatim similer I quarteriam frumenti de vineis. Et hoc omnia et alia consueta servicia sicut debeo vobis et ecclesie vestre [...] successores meos bona fide quod faciam bene et fideliter sicut superius dicto sunt. Et vobis et ecclesie vestre respondebo in omnibus racione predictorum possessionum et [...] singulorum semper.

Actum est hoc idus septembris, anno Domini M CC LX IIII.

Sig+num Guilelme predicte, qui hoc laudo [...] Ripis, militis. Sig+num Guilelmi de Cascals, iuvenis. Sig+num Raimundi de Devesa. Sig+num Poncii Dastegel. Sig+num [...], testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsi cum literis suprapositis in [XX...] die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

392

1265, gener, 25

Jurament de fidelitat. *Ramon de Peguera, soldat, confessa a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que té, en nom del vicari de Bas, en qualitat de feu, l'indret anomenat Ginebrosa, situat a la parròquia de Sant Joan i Pau de les Abadesses, a més d'altres feus que té en nom del senyor d'Olost. Per aquests feus, Ramon presta el corresponent homenatge de fidelitat a l'abat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1794.
144 × 129 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Raymundus de Pegera, miles, confiteor et recognosco, per me et omnes meos, tenere et habere ad feudum pro vobis domino meo Dalmacio, gratia Dei Sancti Iohannis abbate et ecclesia vestra, illum locum de Ginebrosa, quem vicarius de Basso tenet pro nobis in parrochia Sanctorum Iohannis et Pauli ad feudum. Quem similer condam dominus de Olost tenebat pro vobis et ecclesia vestra ad feudam, et omnia alia etiam me tenere; et recognosco similer pro vobis et ecclesia vestra ad feudum que dominus de Olost consuevit condam tenere et habere pro vobis ad feudum. Et pro predictis omnibus promito vobis et successoribus vestris et ecclesie vestre, me fidelem et legalem esse, sicut vasallus debet esse suo domino, tam de corpore quam de rebus. Et de hoc facio in presenti racione predicta vobis homagium ore et manibus comendatum.

Actum est hoc VIII kalendas febroarii, anno Domini M CC LX quarto.

Sig+num Raimundi de Pegera, militis predicti, qui hoc laudo et firmo. Sig+num Guilelmi de Odena, prioris Sancte Marie de Luciano. Sig+num Guilelmi de Boscho, militis. Sig+num Arnaldi de Sancto Augustino, militis. Sig+num Pirpiniani de Sorrech. Sig+num Poncii de Olost, comorancium Rivipulli, testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

393

1265, febrer, 23

Permuta. *Pere Boixeder, de Tregurà, canvia amb Julià Rodà, també de Tregurà, una terra situada al lloc anomenat Clots per una altra que es troba al congost del Corb; Julià, a més, ha de pagar-li un cens anual, pagador per Nadal, consistent en 1 òbol de Barcelona.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA; còpia de l'any 1379.
325 × 160 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fideler sumptum in Camporotundo, vicesima secunda die iunii, anno a nativitate Domini millesimo CCC septuagesimo nono, a quodam publico instrumento cuius tenor talis est. Sciant cunctis. Quod ego Petrus Boxeder de Tregurano et filius meus Petrus et exor ipsius Maria, nos omnis simile, per nos et per omnis nostros presentes et futuros, excambiamus et permutamus tibi Iuliano Rodani, eiudem loci et tuis et cuicumque volueris imperpetuum, unam peciam terre quam habemus apud locum nominatum Clotos; sicut terminantur ab oriente in ipso torrente, et a meridie in tua terra, et ab occidente in ipso Comelar, et a circio in terris Petri Vivas et Arnaldi Poncii. Ut ipsam peciam terre sit affrontantam, tu et tui teneatis et habeatis semper, cum ingresibus et exitibus, et cum omnibus melioramentis suis fecis et faciendis, ad omnes tuas tuorumque voluntates perpetuo faciendas, salvo iure Sancti Iohannis. Et inde vero dabitis tu et tui nobis et nostris semper pro censum singulis annis, in festo natalis Domini, unum obolum Barchinone monete ternalis. Instituentes nos et heredes nostros et omnia nostra et eorum bona, inde tibi et tuis de evincione perpetuo tenere. Quam petiam terre supradictam permutamus tibi et tuis pro quadam petia terre quam tu habebas aput ruppem de Corvo; et si plus inde habere deberemus illud plus totum damus tibi et tuis gratis donacione inter vivos.

Actum est hoc VII kalendas marcii, anno Xristi MCCLX quarto.

Sig+num Petri de Boxader. Sig+num Petri filii eius. Sig+num Maria uxoris eius predictoris, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Iacobi de Monellis. Sig+num Petri de Casadavall de Cavolato, testum. Olibarii prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Guilelmus de Tregurano baiulus, qui hoc firmo et laudo.

Sig+num Berengarii de Tregurano, qui hoc scripsit.

Sig+num Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Campirotundi subscribo.

Sig+num Iacobus Baiuli, notarius publicus de Camporotundo nomini meo, et tanquam substitutus a Berengario Folcrandi, publico notario eiusdem loci, hoc translatum a suo originali fideliter sumptum et cum eodem de verbo ad verbum per me diligenter comprobatum scripsi et clausi.

394

1265, març, 29. GIRONA

Concessió d'exempcions. *Jaume I concedeix a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, carta d'exempció de certs drets i prestacions que li pertoquen. En concret, el rei deslliura el monestir i els seus homes del pagament del dret d'herbatge i carnalatge; prohibeix als seus vicaris, sotsvicaris i saigs que demanin el dret d'alberga al monestir i als seus homes; estipula certs procediments quant a la compra, transmissió o pagament dels censos agraris de les propietats incloses en la jurisdicció del monestir; ordena als seus vicaris, jutges i batlles la defensa jurídica del monestir i mana protegir els creditors i deutors del monestir; i concedeix la qualitat de franc i lliure alou a totes les propietats comprades pel monestir, per qualsevol procediment, des de quaranta anys enrere fins aleshores.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1801; còpia de l'any 1329.
C. Canalars I, f. 7, núm. 22 (sac 2).
D. AMSJA, còpia de l'any 1779 extreta de *B*.
560 × 398 mm. Estat de conservació regular.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam publico instrumento, non viciato, non cancellato nec in aliqua su parte suspecto, set omni suspicione carente vera bulla plumbea, ilustrisimi domini Iacobi felicis recordationis, regis Aragonum infrascripti inffilis siricis dependenti, cuius quidem instrumento tenor dinoscitur esse talis. Noverint universi. Quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valentia, comes Barchinona et Urgelli, et dominus Montispesulani, per nos et nostros, laudamus, concedimus et confirmamus et speciali privilegio, indulgemus vobis Dalmacio, abbati, Dei gratia monasterii Sancti Iohannis Rivipullensis et successoribus vestris, ac ofitialibus eiusdem mo-

nasterii universis, tam praesentibus quam futuris, et clericis hac hominibus vestris, quod de aliquibus bestiariis vestris vel clericorum vel hominum vestrorum, habitantium sive comorantium in villas, parrochiis, castris, mansis et locis vestris ubicumque sint, non exhigamus nec exigi faciamus aliquod erbagium, vel carnatgium, per nos vel alios, nisi dictum bestiarum estivaverit vel yemaverit in terminis villarum et castrorum sive locorum nostrorum; et si bestiarium vestrum, vel clericorum ac hominum vestrorum, ut eretur erbis et aquis terminorum villarum et locorum nostrorum ita quod singulis noctibus redeant ad proprium ovile [octali] bestiario nolumus aliquod erbagium, sive carnatgium, nec aliquod servitium inde recipere vel habere. Item concedimus vobis quod vicarii nostri, vel subvicarii, vel sayones villarum et locorum nostrorum, non possint exigere albergas a monasterio vestro, vel a clericis seu hominibus vestris, nec acaptare bladum vel alias res nec alia servicia, per se vel per alium, a vobis petere, vel praedictis tamen si ex aliqua iusta et necesaria causa aliquis vicarius, vel subviarius noster, declinaverit ad predictum monasterium vel aliqua loca eiusdem exercenso oficium vicaria et alibi comode hospitarii non posset, nec venalia invenire tunc praedictum monasterium, vel loca iusdem deveant eis aut aliis hospitiarii necesaria ministrare; et si sayones aliquid acaptaverint ultra ius suum, ratione sui oficii, a rusticis a [san roma] per vicarios perpetuo expellantur. Item laudamus, aprobamus, corroboramus et etiam confirmamus donationes et omnia privilegia, per nos et predecessores nostros vel alios vobis vel antecessoribus vestris seu dicto monasterio concessa, et ea volumus plenario a nobis et nostris firmiter perpetuo observari. Item concedimus vobis quod rustici vestri non possint vendere, vel obligare possessiones, vel honores quod tenent pro nobis, sine consensu vestro. Item concedimus vobis quod vicarii nostri, iudices et baiuli, defendant et conservant iura vestra seu dicti monasterii et hominum vestrorum quicumque sint, sive in iurisdictione nostra, sive extra, et specialiter in villis vel locis ubi curia nostra non intrat. Item concedimus vobis quod, si quando creditores de vobis vel hominibus vestris suis debitoribus conqueruntur, et vos vel vestri homines debitores infra decendium cum eis composveritis nulla creditoribus facta solutione, vel innovatione, set quia creditoribus placuerit hoc diferre in tertium, vel retrodecima inde per curiam non petitur. Item concedimus vobis, ut si vos, vel homines, seu clerici vestri a vestris debitoribus conqueramini, primo ipsi creditori totaliter satisfiat, quam curia tertium

vel retrodecima persolvatur. Item concedimus vobis quod, si vos vel aliquis de officialibus vestris querelam aliquam proposveritis coram vicario, vel baiulo nostro, de debito quod vobis debeatur, vel quod vobis iudicatum foret ab eiusdem retrodecima, aliqua non recipiatur. Item concedimus vobis quod vicarius, baiulus vel saio noster non possit pro aliquibus debetis vestris, vel hominum vestrorum, vel pro aliis querimoniis emperciore fructus, vel expleta extancia in campis, vineis, seu ortis vestris, vel que pro vobis teneantur tamen remotis et collectis fructibus a terra vitibus et arboribus possit vicarius, baiulus vel saio noster emparare predicta. Item tamen quod, si vobis vel dicto monasterio, pro quibus mansos vel posesiones predicta tenentur aliquis census, vel usaticus seu agrarium, debeatur deducantur primo de ipsis fructibus vel expletis dictus census, usaticus vel agrarium supradictum, et de hoc credamini vos vel baiulus vester vestro plano verbo, scilicet, de ipso censu vel agrario quod de ipso presenti anno vobis debeatur; si vero de pluribus annis census vel agraria vobis deberi asserveritis stetur iuramento vestro, vel baiulo vestri; de residuo vero satisfiat creditoribus ut debeti. Item concedimus vobis, per nos et successores et heredes nostros, et damus, laudamus et aprobamus et ex verta sciencia pro francho et libero alodio confirmamus, vobis abbati predicto et successoribus vestris et officialibus clericis ac hominibus vestris, in perpetuum, omnia castra, villas, mansatas atque bordas, posessiones et honores, cum hominibus et feminis ibi exhistentibus, vel alibi ad vos pertinentibus, ratione predictorum, cum omnibus iuribus et propietatibus eorundem, quos vel qua nunc possidetis vel habetis in alio loco qua quidem obtinuistis titulo emptionis, donationis, legati, concambii sive aliquo alio modo, sine violentia, a quadraginta annis supra sive predicta vel aliqua de predictis sint sita infra terminos castrorum, villorum vel locorum nostrorum, vel extra et sive eadem fuerint adquisitia de castlanis, vel baiulis, vel feudatariis nostris, vel aliis quibuscumque. Recognosenter nos et heredes vel successores nostros, nullum ius in eisdem habere vel debere deinceps recipere aliquod usaticum vel servitium in presentis. In eis vero qua a quadraginta annis citra adquisivistis, vel obtinuistis a baiulis vel a castlanis, qua sint situ infra limiter castrorum nostrorum, taliter volumus et ordinamus quod nos possamus unum iudicem et praestet corporaliter iuramentum, quod de iure et fideliter tractet et determinet omnes causas et quaestiones quas moverit noster [procurator] super possesionibus infra tempus quadragenarium adquisitits; et vos interim

habeatis et posideatis, libere et pacifice, omnes predictas posesiones, expleta et redditis earundem donec [predictas] questiones et causa ad cognitionem dicti iudicis, fuerint terminata vel ad cognitionem ipsius de iure fuerit procesum. Et nos promitimus, per nos et nostros, quod in presentis omnibus vel in aliquo de predictis non [tangamos], nec aliquid accipiamus per nos vel alios nec etiam, tangi vel accipi permitamus dorrech [predictas] quaestiones et causa in posse dicti iudicis finem debitum sortiantur ut superius continetur, et [procuratores] et etiam defensores ex parte vestra praestent iuramentum quod legaliter et fideliter ducant et tractant omnes causas et questiones predictas, tam pro nobis quam pro vobis; et volumus quo a iudex vel [procurator] nostri predicti, nichil recipiant vel habeant a vobis, vel ab officialibus, clericis vel hominibus vestris, ratione salarii predicta cognitionis vel alia ratione, de presentis causis si vero aliqui clerici secularis aliqua adquisiverint de baiulis, vel castlanis, vel feudataris nostris, et ea voluerint dare monasterio vestro, vel aliquod stabilimentum facere in eodem, possint libere facere, ut de aliis possessionibus est iam dictum antequam predicta causa et questiones sint terminato, alias sit totum ius nostrum salvum contra eos et predictas posesiones non obstante concesionem per nos factam. Item concedimus vobis quod, si aliquis creditor querimoniam exposuerit vicariis, subvicariis, baiulis, sayonibus vel curiis nostris de vobis vel clericis vestris, quod pro aliquo districtu quam in vos vel clericos exerceat curia nostra, vel in fideiusoribus pro vobis in debitis obligatis, nec tertium nec aliqua retrodecima persolvantur. Item per nos et nostros successores, recipimus et constituhimus imperpetuum vos Dalmatium abbatem, Dei gratia Sancti Iohannis predictum et dictum monasterium ac successores vestros et canonici eiusdam monasterii, presentes et futuros, et omnes ecclesias vestras et clericos earundem, et homines vestros omnes, cum honoribus, possessionibus ac rebus aliis, et bonis vestris et eorum omnibus mobilibus et immobilibus, ubicumque sint vel fuerint, sub firma proteccioni nostra custodia, comanda, emparantia et guidatico speciali in eundo, stando et redeundo, per omnia loca, terra et iurisdiccionum seu dominationis nostra; ita, scilicet, quod nullus de nostri gratia confidens, audeat vos vel successores vestros seu canonicos dicti monasterii, vel homines vestros, presentes et futuros, seu clericos, ecclesiarum vestrum, vel bona vestra vel ipsorum, invadere, capere, detinere, impedire, marchare, gravare seu etiam pignorare in aliquo loco, terra vel dominationis, seu iurisdiccionis nostra, culpa crimine seu debito alieno, nisi vos

vel ipsis clerici vel homines vestri debitores, vel fideisussores fueritis manifeste, nec in hiis etiuam casibus, nisi in vobis vel ipsis primitus fatica inventu fuerit de directo. Quicumque autem contra hoc presentis guidaticum nostrum venire temptaverit, iram et indigantionem notram et penam quingentorum morabatinorum de noverint incursurum dampno vobis vel ipsis illato primitus et integriter restituto. Mandantes firmiter vicariis, baiulis, curiis et universis aliis oficialibus et subditis nostris, et locum nostrum tementibus, tam presentibus quam futuris, quod predicta omnia firma habeant et observent, ac faciant firmiter observare, et contra ipsa vel eorum aliquo non venient, nec aliquem contravenire permitant, aliqua ratione.

Datum Gerunda, quarto kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto.

Sig*(senyal)*num Iacobi, Dei gratia regis Aragonum, Maioricarum et Valentia, comitis Barchinona et Urgelli, et domini Montispesulani. Testes sunt: Guilelmo de Castronovo, B. de Santa Eugenia, G. de Carreto, A. de Villa de Magno, R[aimundi] de Guardia.

Sig*(senyal)*num Simonis de Sancto Felicio, qui de mandato domini regis predicti, hoc scribi, fecit et clausit loco, die et anno prefixis.

Sig*(senyal)*num infantis Iacobi, illustrisis regis Aragonum filii, heredis Maiorica et Montispesulani, Rosilionis, Ceritania ac Confluentis, qui predicta omnia laudamus et confirmamus ac aprobamus, appositum per manum Petri *(senyal)* de Calidis, domini infantis Iacobi, scriptoris mandato dicti domini infantis, loco, die et anno quo supra.

Ego Bernardus de Pera, iudex ordinarius Campirotundi pro domino Rege, qui hoc translatum, cum suo originali, diligenter examinavi, subscribi et hoc sig+num facio.

Ego Franciscus Felicis, vicegerens Francisci de Piles et Guilelmi de Vivariis, notariorum publicorum Campi Rotundi, hoc translatum a suo originali sumptum, et cum eo de verbo ac verbum legitime comprobatum fideliter translatari, et summi feci, subscripsi et clausi, quinto idus augusti, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono, et meo sig+num signavi et constat mihi de raso et emendato in linea tricessima prima, ubi dicitur vel, et in linea quadragessima quinta, in subscriptione Simonis de Sancto Felicio, in loco ubi dicitur scribi.

Transcripció feta a partir de *D*.

395

1265, setembre, 22. Perusa

Butlla. *Butlla "Ea que iudicio vel concordia terminantur" del papa Climent IV adreçada a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per la qual confirma la concòrdia convinguda entre l'abat esmentat i Bernat de Mur, bisbe de Vic [vg. doc. núm. 382].*

A. Original no localitzat.
B. BC. Pascual, ms. 729, vol. IX, f. 203r-203v.

Clemens episcopus, servus servorum Dei. Dilectis filiis abbati et conventui Sancti Iohannis Rivipullen ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinet Vicensi diocesis. Salutem et apostolicam benedictionem. Ea que iudicio vel concordia terminantur firma debent et illibata persistere, et ne residue contentionis scrupulum relabantur, apostolico convenio presidio communiri; sane petitio vestra nobis exhibitio continebat, quod inter vos ex una parte, et bon mem Bernardo, Vicensi episcopum, super exemptione et subiuectione monasterii vestri, eclesiarum et capellarum ad idem monasterium expectantium et clericorum omnium secularium existentium in villa de Sancti Iohannes, in qua omni modam spiritualem et temporalem iurisdictionem vos proponebatis habere ipsius diocesis, et quibusdam iuribus temporalibus earundem ex altera materia quo minus exorta tandem inter partes (ad id Vicensi capituli accedente concensu) quadam super his compositio intervenit in qua inter alia continentur, quod dictum monasterium cum abbate et canonicis regularibus et clericis etiam secularibus, beneficiatis, residentibus in eodem monasterio et in villa predicta (excepto rectore parochialis ecclesia Sanctorum Iohannis et Pauli) plenam et perpetuam habeant libertatem et exemptionem, in spiritualibus et temporalibus sive ad legem diocesanam, sive iurisdictionis pertineant, et Romane ecclesia immediate subsint et nullo medio pertineant ad eandem ad ecclesias vero et capellas huiusmodi cum eas vacare contigerit abbas ipsius monasterii, qui pro tempore fuerit, personas idoneas Vicensi episcopo debeat presentare, in quibus idem episcopus episcopalia, et dicti abbas et conventus omnia iura percipiant consueta. Et quia predictus episcopus in ecclesiis antedictis quodam iuram temporalia sibi vendicabat et occasione questione huius modi gravia subierant (ut dicitur) onera expensarum huius modi quosdam mansos et honores ac annuos redditus decem librarum Turonem, non excedentes valorem annuum et ad ipsos abbatem et conventum expectantes

dicto episcopo dederunt et tradiderunt ab eo et suis successoribus pro ut instrumento publico inde confecto plenius dicitur contineri. Nos itaque vestris suplicationibus inclinatiur compositionem eandem sicuti sine pravitate pro inde facta est ab ultra que parte sponte recepta et hactenus pacifice observata ratam habentes et gratam (dum tamen inde Romana ecclesia praiudicium non redundet) auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripsi patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostra confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignatione omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Perusii, X kalendas octobris, pontificatus nostri anno primo.

396

1265, setembre, 30

Donació. *Berenguer de Blanes, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, fa donació de 18 sous de renda anual que provenen d'un censal comprat al notari Ramon Gener de Riudaura; amb aquesta assignació institueix una llàntia que il·lumini totes les nits del dissabte l'altar de Sant Llorenç, ubicat al monestir esmentat*.

A. AMSJA (*olim* núm. 90).
140 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Berengario de Blanis, Sancti Iohannis sacrista, de asensu et voluntate domini Dalmacii, gratia Dei eiusdem abbatis totiusque conventus, dono perpetum et assigno illos decem et octo solidos Barchinone monete ternale, quos ego emi a Raimundo Ianuarii de Rividario in illo honore sacristie qui est apud Goanes, Deo et altari beati Laurenti, ratione unius candele que in omnibus diebus sabbatinis semper coram dicto altari ad honorem Dei et beati Laurenti (ob remedium anime mee et omnium fidelium defunctorum) ardeat tota nocte. Quos quidem denarios sacrista predicti loci semper habeat et recipiat in dicto loco censuler et annuatim. Et faciat inde predictem servicium continuum et completum pro ut superius continetur. Dando et cedendo dicto altari in predictis XVIII solidos totum ius meum et locum

et voces et acciones meas, reales et personales, ac etiam universis aliis mihi competentis et competituris. Promittendo predictam donacionem sive assignacionem semper ratam et firmam habere, et nunquam contra venire iure aliquo vel racione.

Actum est hoc II kalendas octobris, anno Domini M CC LX quinto.

Dalmacius* gratia Dei Sancti Iohannis abbas subscribit. Sig+num Berengarii* de Blanis sacriste. Sig+num Berengarii Alamandi. Sig+num B[erengarii]* camerarius subscribo. Olivarius* sig+num. Sig+num Raimundi* de [...]. Sig+num Guilelmi de Calsareniis. Sig+num B.* de Armentera. Sig+num Rivipulli Taraschonis. Sig+num Guilelmi de Nogerio. Sig+num Raimundi de Campiliis.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publico Sancti Iohannis notario, hoc scripsit cum literis suprascriptis in VI linea, ubi dicitur ob remedium anime mee et omnium fidelium defunctorum, die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario publico Sancti Iohannis notario qui hoc subscribo.

397

1266, abril, 7

Arbitratge. *Per tal de resoltre les divergències que manté Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, amb Beatriu de Surroca, batllessa, el seu fill Ramon i la seva esposa Guillema, ambdues parts se sotmeten a l'arbitratge de Ramon Gener de Riudaura i Pere de Vinyal, els quals dictaminen, defineixen i pronuncien tot un seguit d'atribucions, funcions, procediments i responsabilitats del batlle de Surroca.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA. Llibre de la Pabordia Major, f. 14v-15r.
a. GROS. "El Llibre...", núm. 24, pp. 99-103.

Post multas discensiones et controversias motas et habitas inter dominum Dalmacium, gracia Dei, abbatem Sancti Iohannis et conventum eiusdem ex una parte, et Beatricem de Sorrocha, baiulissa, et Raymundum, filium ipsius, et Guilelma, uxorem dicti Raymundi, ex altera, tandem compromiserunt super omnibus questionibus et demandis quas idem abbas et conventus predicti contra predictos et suos habebant in Raymundum de Rividario et

Petrum de Vineali, tamquam in arbitros, compromissarios seu arbitratores vel amicabiles componitores, sub pena CCC solidos Barchinonensium monete terni ad invicem stipulata, que pena daretur parti adquiescenti dictis eorum a parte resistenti, promitentes sub pena predicta stare super dictis iuri, laudi, consilio et voluntati predictorum arbitrorum. Quare nos, arbitri predicti vel arbitratores seu amicabiles compositores, visis et auditis peticionibus, responsionibus, defensionibus et allegacionibus utriusque partis, et cause meritis plenius intellectis, sub pena premissa inter partes, taliter duximus arbitrandum. In primis, dicimus et arbitrando pronunciamus, sub pena predicta, quod baiulus de Sorrocha deinceps recipiat, tantum in baiulia sua in diversis, questie regalis, et desfeset, et molendinorum, et agnorum et diversis de conobres, si conobres redimantur in denariis, undecimam partem pro retrodecima; alia nichil recipiat in dictis conobres nec habeat nisi redimantur in denariis. Item dicimus arbitrando quod si questia fiat a domino abbate hominus baiulie, quod recipiat V solidos de C solidos, et sic secundum maius et minus. Si tamen dictam questiam levare voluerit, alium nichil inde recipiat baiulus memoratus. Item arbitrando diffinimus quod baiulus ante dictus recipiat ab hominibus dicte baiulie duos denarios de solidos de aventuris; in his enim aventuris non intelligimus diffiniciones sive mortuoria; in illis enim nichil recipiat exceptis exorquiis et intestiis, in quibus recipiat undecimam partem de iure ecclesie Sancti Iohannis. Item pronunciamus arbitrando quod recipiat in pernis, gallinis, arietibus et agnis, lana, napis, ponis, alleis, caulibus, ovis, caseis excepto questu Sancti Iohannis que facit prepositus similiter undecimam partem pro sua retrodecima. Item dicimus arbitrando quod recipiat milliu, linum et canabum, tot pro saccis et soguiis. Item pronunciamus ac sentencialiter diffinimus quod dictus baiulus recipiat duas partes decime porcellorum, pullorum et gallinarum vitulorum pro carnatico. Item arbitrando diffinimus quod recipiat dictus baiulus spatulis et seu bovum et vaccarum ditutarum, sicut baiulus consuevit recipere. Item dicimus et arbitrando pronunciamus quod recipiat unam ovem pro empara racione cugucie, exorquie sive intestie; si ibi fuerit alium nichil recipiat. Item arbitrando dicimus quod recipiat in granerio domini abbatis tres migerias ordei pro camisia et braciis et solatico, ad anticam mensuram, et tres quarterias frumenti pro comestione sui et solatico, ad eandem mensuram. Item arbitrando pronunciamus quod recipiat dictus baiulus tres quarterias siliginis pro comestione nuncii, et solatico

ad eandem mensuram. Item recipiat unam migeriam civate inter quinque noctes ad opus vestie, cum levabit ad eandem mensuram; in tot vero alio blado granerii recipiat tamen undecimam partem pro retrodecima. Item dicimus arbitrando quod recipiat in blado sensuali undecimam partem pro retrodecima. Intem arbitramus et arbitrando dicimus quod recipiat dictus baiulus, in duabus condaminis suis, unum sextarium bladi in quolibet de melior quod ibi fuerit; et similiter in condaminis Serradelli et Ricardi, et unum sextarium frumenti in condamina de Sala in uno anno, et in alio unum sextarium siliginis triturat prius, semper mundato priusquam dividatur ipso blado condaminarum, cuius rey causa ipse bene faciat annuatim et in perpetuum laborari et excoli ad utilitatem ecclesiae Sancti Iohannis dictas condaminas, sicut fuerit necessarium, et habeat ibi ad seminandum et faciendum conobras consuetas. Item dicimus arbitrando quod sayo dicti baiuli recipiat cum aportabit sensum totum vel faciat solvi unam liuram siliginis. Item pronunciamus et dicimus arbitrando quod baiulus predictus, sub sacramento et homagio, promitat successive quod in dicta baiulia se habeat pro ecclesia Sancti Iohannis bene et fideliter, et quod fideliter levet et congreget omnia expleta proventus et redditus dicte baiulie, ad utilitatem dicte ecclesie et ad brevius et comodius quam possit bona fide, cum garda et sine garda, et tempore ydoneo et congruenti. Item faciant dictus baiulus et sui predicta baiulia in mansu suo, in secundo anno, albergam domini abbati bonam et completam; et quolibet anno unum pocum, et unum sestarium frumenti, et unum sestarium vini prout ecclesia Sancti Iohannis consuevit ibi accipere, et quinque sextarios civate pro alberga. Item arbitrando dicimus quod faciat dictus baiulus XVI denarios bone monete pro molendinis. Item faciat ecclesie Sancti Iohannis caseatam bonam et convenientem in festo sancti Iohannis annuatim. Item faciat dictus baiulus ecclesie Sancti Iohannis unum saccum in quo veniat lana annuatim, qui sit aptus ad furnum et conveniens. Item faciat dictus baiulus, in tercio anno, medietatem tocius sensus mansi de Palomeris; item faciat, in quarto anno, censum mansi de Posteles. Item donet medietatem duarum condeminarum ipsius baiuli ecclesie Sancti Iohannis, quam medietatem expleti quod ibi fuerit mitat in granerio cum alio blado quas bene excolat et fideliter et in quibus non tangat sine domini abbatis nuncio. Item dicimus arbitrando quod dictus baiulus custodiat et defendat nemora et pasturas bene et fideliter, et quod nichil recipiat de eisdem ab aliquibus nisi ius

suum in pignoribus foresterie. Item arbitrando pronunciamus quod dictus baiulus, de mansis deperitis, nihil habeat in retrodecima de hiis que habuerit ecclesia Sancti Iohannis de eisdem. Item pronuncimus quod quilibet heres dicti baiuli, qui fuerit baiulus institutus dicte baiulie, teneatur acaptare a domino abbate Sancti Iohannis baiuliam predictam sue cessione, que quidem omnia et singula supradicta tam nos, Dalmatius abbas predictus et universus conventus Sancti Iohannis, quam nos, Beatrix de Sorrocha et Raymundus filius meus et Guilelme uxor eius, per nos et omnes successores et heredes nostros laudamus, acceptamus et aprobamus et confirmamus prout melius et plenius condictum est superius et etiam arbitratum nec contraveniemus vel venire possimus modo vel in posterum ullo modo disputacione vel interpretacione alicuius vel aliquorum seu etiam intellectum. Ymmo renunciamus scienter, prudenter et consulte nos Dalmacius abbas et conventus predicti, per nos et successores nostris, restitucioni in integrum et illi iuri quo invenitur ecclesie [nostre] minoris et privilegio, fori et consuetuinibus nobis, ac veteribus postscriptis et introductis, et omni auxilio et beneficio legis gotice et romane, et usaticorum Barchinone et aliarum quarumlibet constitucionum, et cum omni alii iuri canonico et civili, publico vel privato, et omnibus excepcionibus et occasionibus quibus contingeret nos modo vel in futurum huc contentui obviam ire posse. Et nos Beatrix et Raymundus et Guilelma uxori eius, per nos et heredes nostros, renunciamus scienter et consulte universis et singulis iuribus, legibus, consuetudinis, constitucionibus, excepcionibus et etiam occasionibus facientibus pro vobis generaliter in hac parte, et specialiter nos, femine supradicte, sponsaliciis nostris in beneficio senatus consulti velleyani, et iuri ypotece pro dote nobis competenti, et omni alii iuri rey et persone coherentu, et pro nobis facienti scripto et non scripto sive consuetudinario; nec nos iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia quod contra predicta nunquam veniamus, vel veniri faciamus consenciamus, nec paciamur racione aliqua sive iure, tacite vel expresse. Ymmo predicta omnia universa et singula, per nos et heredes nostros, primitimus bona fide atendere et complere et in omnibus et per omnia fideliter observare.

Actum est hoc VII ydus aprilis, anno Domini M CC LX VI.

Dalmacius, gracia Dei, Sancti Iohannis abbas subscribit. Sig+num Bernardi, prioris. Olivarius sig+num. Sig+num Bernardi

de Ilerda. Oliva +. Ego Raimundus de Sancto Stephano, canonicus, subscribo. Sig+num Raimundi de Teleto. Sig+num Petri de Ponte. Sig+num Berengarii Alamandi. Sig+num Guilelmi de Calcereniis. Sig+num Bernardi de Armentera. Sig+num Beatricis de Sorrocha. Sig+num Raymundi filii eiusdem. Sig+num Guilelme uxoris dicti Raymundi, qui hec laudamus et firmamus atque iuramus. Sig+num Petri de Vineali, arbitri predicti, qui hec laudo et confirmo. Sig+num Raymundi Sabbaterii. Sig+num Guidonis de Vineali. Sig+num Ambrosii Zabaterii. Sig+um Petri, filii Guilelmi Petri. Sig+num Petri de Area, testium.

Rivipulli Tarasconis, clericus, qui hoc scripsit mandato Raymundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die annoque prefi++xis.

Sig+num Raimundi Ianuarii de Rividario, arbitri supradicti et publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc firmans subscribo.

398

1266, juny, 13

Concessió. *Oliver, canonge del monestir de Sant Joan de les Abadesses i prepòsit de Tregurà, concedeix a Julià Rodà de Rigat, de Tregurà, a canvi de 2 sous de Barcelona, que pugui destinar per devesa una terra situada al lloc anomenat Lloses, amb la condició que, sota pena de 15 sous de Barcelona, ningú sense el seu permís pugui utilitzar-la per a pastura.*

A. AMSJA (*olim* núm. 1).
155 × 135 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod nos Olivarius, canonicus Sancti Iohannis et prepositus de Tregurano, per nos et per omnes successores nostros, damus et concedimus tibi Iulinano Rodani de Rigato de Tregurano et tuis semper, pro devesiam, ipsam peciam terre quam tu habes et tenes apud locum nominatum Loses; sicut terminantur ab oriente in terra Iuliane, et a meridie in carraria publica, et ab occidente in terra Poncio, et a circio in terram Boxederii et Ponci. Ut ipsam peciam terre sic affrontatam, tu et tuis teneatis et habeatis semper per devesiam naturale, cum ingresibus et exitibus, et cum omnibus melioramentis suis factis et decetero faciendis, ad omnes tuas turotumque voluntates perpetuo faciendas. Mandantes sub pena quinque solidos Barchinone monete ternale, quod nulla

vivens persona sit ausa in predicta devesia aliquid ademprivium habere, cum bestiario et sine bestiario, sine tua vel tuorum propia voluntate, de qua pena quociens fuerit comissa, et habeamus nos et successores nostros duas partes et tu et tui tercia parte. Et ita nos et successores nostri erimus inde tibi et tuis legitimi actores et [in iuste] defensores imperpetum contra cunctas; salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis. Unde pro hac donacione et concessione recepimus a te, ad bonum et utilitatem officii nostri, II solidos Barchinona. Renunciando excepcioni pecunie non tradite vel recepte.

Actum est hoc idus iunii, anno Xristi M CC LX sexto.

Olivariii* prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Guilelme de Tregurano baiulisse, qui hoc firmo et laudo. Sig+num Petri de Cloquerio de Sancto Iohanne. Sig+num Bernardi de Oliveta de Campo Rotundo, testium.

Sig*(senyal)*num Berengarii de Tregurano, qui hoc scripsit.

Sig+num Guilelmus de Fornellis, publicus scriptor Campi Rotundo, subscribo.

399

1266, setembre, 26

Venda. *Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix i ven a Ramon de Grats, fill de Pere, i a la seva esposa Guillema, pel preu de 45 sous de Barcelona, el mas Grats i la seva propietat, ubicat a la parròquia de Sant Pere de Mogrony, el qual era improductiu i els seus hereus no pagaven els censos estipulats; l'abat promet a Ramon que el defensarà en cas que els antics estadants vulguin pledejar contra ell.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1858.
205 × 232 mm. Bon estat de conservació.

Notum sic cunctis. Quod nos Dalmacius, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, per nos et omnes successores nostros, da[mus --- et] concedimus et etiam cum hoc instrumento publico stabilimus tibi Raimundo de Gradu, filio Petro de Gradu, condam parrochie Sancti Petri de Montegroyn, uxorique tue Guilelme et vestris, mansum et honorem de Gradu, qui est in parrochia predicta, cum omnibus suis pertinenciis, tenedonibus, possessionibus, integritati-

bus et propietatibus suis, cum terris cultis et heremis, ubicumque sint pertinentibus dicto manso vel pertinere debentibus, boschis, devesis, pasturis et cum omnibus aliis in se habentibus vel habere debentibus, ac etiam cum omnibus melioramentis et augmentis ibidem factis et decetero faciendis, sicut melius et plenius potest dici, cogitari intelligi, ad vestrum vestrorumque commodum ac etiam intellectum. Quam si quidem donacionem et stabilimentum vobis facimus, ideo quo mansus predictis est et fuit longo tempore deperitus, et quo heredes predicti mansi nolunt dare, facere vel solvere census agraria et alia que heredes dicti mansi debent dare et consueverunt facere et solvere nobis et antecessoribus nostris et nostre ecclesie supradicte. Et si forsitan aliquo tempore heredes predicti voluerint movere sive proponere racione predicti mansi contra vos vel vestros questionem aliqu a vel demandam, damus et cedimos vobis et vestris totum ius nostrum, et locum, et voces, et acciones reales et personales, utiles et directas, nobis competentes vel competituras, in censibus, agrariis et omnibus aliis qua heredes predicti mansi debuissent solvisse et dedisse nobis et nostre ecclesia, a tempore citra quo dictis mansus extitit deperitus, et quod vos vel vestri possitis agere contra ipsos et deffendem, tanquam nos possemus in omnibus supradictis. Et salvis etiam vobis vel vestris omnibus melioramentis et missionibus plenarie qua feceritis in manso predicto et honoribus eidem pertinentibus, pro qua donacione et stabilimento confitemur et recognoscimus a vobis recepisse quadraginta quinte solidos Barchinonem monete ternale, de quibus sumus a vobis bene paccati. Renunciando excepcioni non numerate peccunie, etiam illi legi qua deceptis ultra dimidiuam iusti precii subvenitur, et omni alii iuri nobis in aliquo competenti vel competituro promittimus quod dictam donacionem et stabilimentum, per nos et successores nostros, faciemus vobis et vestris habere, tenere et possidere in pace et secure contra cunctos, et quod contra non veniemus iure aliquo sive causa, salvo iure ecclesie Sancti Iohannis in omnibus.

Actum est hoc VI kalendas october, anno Domini M XX LX sexto.

Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, subscribit. Sig+num Raimundo* de Teleto. Olivarius* sig+num. Sig+num Bernardi de Spulga, capellani de Mataplana. Sig+num Raimundi Sabbaterii. Sig+num Guidonis de Vineali. Sig+num Petri de Area, testium.

Rivipullus* Taraschonis, clericus, qui hoc scripsit mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, die annoque prefi*(senyal)*xis.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

400

1267, gener, 12

Reconeixement de deute. *Pere de Garona, d'Estamariu, i la seva esposa Berenguera, confessen i reconeixen el deute que contrauen amb la seva filla Berenguera, esposa de Ripoll de Barricona, pel concepte de la llegítima paterna i materna, consistent en un llit, una capa i 250 sous de Barcelona, els quals pagaran en quinze anys a raó de 50 sous anuals pagadors el dia de Nadal.*

A. AMSJA.

200 × 165 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Petrus de Garona de Stamarid et uxor mea Berengaria et filius nostris Petrus, confitemus et recognoscimus nos debere tibi Berengarie filie nostri, de legitima et hereditate tua paterna et materna, et sponso tuo Rivipullo de Barichona et vestris, renunciando excepcioni non numerate pecunie, ducentos quinquaginta solidos Barchinone monete ternalis, et unum lectum, et unam capam de blau de [Sentomer]. Quos CCL solidos, vobis vel cui volueritis solvem, promitimus infra quinque annos primos futuros, videlicet, annuatim in festum natalis Domini, quinquaginta solidos alicquid totum dampnum et gravamem ac missiones quos per [dilacione] dicti debiti post terminos [feceritis] in pace vobis vel cui volueritis restituere promitimus et credamini inde planis vobis et absque sacramento et propter hoc obligamus vobis et vestris omnia bona et res nostras habitas et habendas ubique; in super nos Tomas de Stamarid et Raimundus de Stamarid ad predictos dictorum debitorum, cum ipsis et sine ipsis, et quisquod in solidum, instituimus nos esse debitores, successores et principales pacatores vobis acreditoribus predictis, et cui volueritis, de hoc acto iam dicto, sub obligacione omnium bonorum et rerum nostrorum, habitarum et habendarum ubique. Renunciando illi auctoritate que dicit principale persona post conveniendam quam fideiussiriam et remedio [...].

Actum est hoc II idus ianuari, anno a nativitate Xristi M CC LX sexto.

Sig+num Petri predicti. Sig+num Berengarie uxoris eius. Sig+num Petri eorum filii. Sig+num Tome predicti. Sig+num Raimundi de Stamarid, qui hoc laudamus et firmamus. Huius rei testes sunt: Iohannes Guidanis, Arnallus de Senaruc et Olivarius de Revira.

Arnallus de Pruneriis, publici Rivippullensi scriptor, scripsit hoc vice Petri de Colonico die et anno pre*(senyal)*fixis.

Ego Petrus de Colonico, publicus Rivipullensi notarius *(senyal)* subscribo.

401

1267, maig, 28

Promesa. *Arnau de Cortsaví promet a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que vetllarà perquè els homes que són del monestir no emprenguin accions contra el cenobi i que observarà i renovarà els pactes que van fer Udalard [vescomte de Besalú] i Ramon Ponç [de Milany] amb el monestir santjoaní.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1895.
B. Canalars I, f. 118, núm. 243 (sac 13).
95 × 178 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnaldus de Cortsavino, per me et per omnes meos, primitto vobis domino Dalmacio gratia Dei abbati Sancti Iohannis Rivipollen, quod homines vestros et monasterii vestri non recipiam contra vos vel prohibicionem vestram sub guarda manutencia ducatu sive guidativo meo et homines monasterii vestri ubicumque et unumcumque sint non questabo nec indebite agravabo. Promitto etiam observare vobis et omnibus successoribus vestris, per me et per omnes successores meos, illas convenientias que olim facere fuerunt inter Walardum et Raimundum Poncium et abbatem et monasterium Sancti Iohannis predicti legaliter et bona fide qua vobis teneor. Item promitto vobis et omnibus successoribus vestris, per me et per omnes successores meos, quod has presentes convenciones semper renovabo in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos successive in vestro monasterio fuerint instituti.

Actum est hoc V kalendas iunii, anno Domini M CC sexagesimo septimo.

Sig+num Arnaldi de Cortsavino predicti, qui hoc laudo et firmo testesque firmare rogo. Sig+num Ugueti de Impuriis. Sig+num A. de Capraria. Sig+num Gaucerandi de Castlario. Sig+num Raimundi de Costa, militis. Sig+num Petri de Colle, testium.

Petrus de Caselle, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum literis rasis et emmendatis in III linea, ubi dicitur nec, et in IIII ubici dicitur promitto, et hoc sig*(senyal)*num fecit die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

402

1267, maig, 28

Convinença i jurament de fidelitat. *Arnau de Cortsaví promet a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que d'aleshores en endavant li serà fidel per totes les propietats que té en feu pel monestir, de la mateixa manera que zfeien Guillem de Creixell i Bernat Hug de Serrallonga als antecessors de l'abat i, per aquesta raó, presta el corresponent homenatge.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1896.
84 × 262 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est conveniencia quam facit Arnaldus de Cortsavino per se et omnes heredes et successores suos domino suo Dalmacio, gratia Dei, Sancti Iohannis abbati Rivipollen et successoribus suis. Ego Arnaldus de Cortsavino promitto vobis domino meo Dalmacio, gratia Dei, abbati Sancti Iohannis Rivipollen, quod ab hac die in antea ero fidelis vobis et successoribus vestris et ecclesie Sancti Iohannis de corpore vestro et membris et vita et de omni honore quem habetis vel in antea adquisieritis consilio meo. Et sic attendam vobis per Deu et hec sacro sancta IIII Dei evangelia meis propriis manibus tacta. Et propter feuda que debeo tenere pro vobis, sicut olim Guilelmi de Crexello et Bernardi Ugo de Serralonga tenuerunt pro antecessoribus vestris, facio vobis homagium in presenti ore et manibus comendatum. Promitto etiam vobis et successoribus vestris, per me et per omnes successores

meos, quod has presentes convenciones semper renovabo in persona successorum vestrorum et abbatum qui post vos in vestro monasterio fuerint instituti. Et ego dictus Dalmacius, abbas, per nos et per omnes successores nostros, promittimus vobis Arnaldo de Cortsavino predicto et successoribus vestris, quod semper erimus vobis fideles domini in universis.

Actum est hoc V kalendas iunii, anno Domini M CC sexagesimo septimo.

Sig+num Arnaldi de Cortsavino predicti, qui hoc laudo et firmo testesque firmare rogo. Sig+num Ugeti de Impuriis. Sig+num A. de Capraria. Sig+num Gaucerandi de Castlario. Sig+num Raimundi de Costa, militis. Sig+num Petri de Colle, testium.

Petrus de Caselle, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit et hoc sig*(senyal)*num fecit die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

403

1267, maig, 28

Jurament de fidelitat. *Huguet [V], fill de [Ponç VI], comte d'Empúries, havent adquirit a Ramon de Puigpardines el castell de Pena, reconeix que el posseeix, juntament amb la vila de Bruguera, en feu pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, promet fidelitat a l'abat Dalmau de Minyana, li garanteix protecció i li presta el corresponent homenatge.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1897.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1897 dupl.
C. Canalars I, f. 55, núm. 11 (sac 8).
132 × 310 mm. Estat de conservació de *A* deficient; el *B* es conserva en perfecte estat.

Notum sit cunctis. Quod nos Ugetus, filius illustris comitis Impuriarum, per nos et omnes successores nostros presentes sive futuros, facimos vobis domino nostro Dalmacio, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre, firmam et bonam promissiones seu convenientias quod de inceps erimus vobis et successoribus vestris et ecclesie vestre fideles et legales, de corpore, de avere et de honore, quem in presenti, per vos et successores vestros et ecclesie vestram,

tenemus et habemus vel in posterum potuerimus adquirere sub dominio vestro et ecclesie memorate vel successorum vestrorum. Et dabimus inde vobis et successoribus vestris, iratus et paccatus potestatem contra fuerimus a vobis, vel ad certum nunctium vestrum requisitus, de castro de Pena. Quod cum hoc publico instrumento confitemur et legitime recognoscimus, pro vobis et monasterio vestro, tenere in feudum, cum omnibus pertinenciis et tenedonibus suis, et cum castlanis, et cum iusticiis que in vilario de Bruguera vel in aliis omnibus locis habemus, tenemus et habere consuevimus. Et de castro de Pena predicto, vobis vel successoribus vestris seu monasterio vestro sive hominibus vestris vel rebus vestris sive predictorum hominum, in alter non exeat aut veniat. Et si forte, quod absit inde nobis malum aliquod vel gravamen ut superius dictum est exierit, infra spacium viginti dierum postquam a vobis vel a successoribus vestris vel a vestro certo nuncio fuerimus requisitus, totum vobis statim et successoribus vestris et monasterio vestro et hominibus vestris penitus restituamus et emmendamus. Promittendo etiam vobis et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre, per nos et per omnes heredes et successores nostros, quod deffendamus, protegamus et reservemus et custodiamus cum fortitudine predicta, vos et omnes res vestras et ecclesie vestre et omnium successorum vestrorum et hominum vestrorum, contra omnes homines, et quod vos et omnes successores vestri possitis de dicta fortiudine dum vobis et successoribus vestris placuerit valere, contra omnes homines faciendo inde gerram et pacem contra cuntos, quos vobis et successoribus vestris placuerit. Preterea promittimus vobis et omnibus successoribus vestris et ecclesie vestre, quod de inde custodiamus et faciamus custoditi bene et ad fidelitatem et utilitatem vestrum et omnium successorum vestrorum et ecclesie vestre et [terras] dictum castrum seu fortitudinem et etiam ad utilitatem hominum vestrorum. Item promittimus vobis et successoribus vestris, per nos et successores nostros, quod dictum castrum de Pena non vendimus, damus vel aliquo modo alienemus, nec impignoremus alicuiu nec possimus transferre quoquo modo in aliam personam, nisi in illam que tenebit semper vicecomitatum de Basso iure hereditario que teneatur facere semper et servare ista pacta, et promittimus quod nemini dictum castrum comendemus vel tradamus nisi prius fecerit nobis specialer iuramentum et homagium, quod vos et homines vestros et bona vestra et eorundem hominum, non gravet aliquo modo

nec offendat nec aliquod dampnum vobis et vestris hominibus inferat, imo protegat et deffendat toto pose suo, tanquam nos et res nostras. Iurantes super in Deum et super sacro sancta IIII Dei evangelia sponte nostris propriis manibus tacta, omnia universa et singula supradicta nos servaturos et conpleturos in omnibus et per omnia fideler et per facte nec contraveniamus aliqua racione sive iure; imo ad maiorem firmitatem et securitatem omnium predictorum facimus inde vobis homagium ore et manibus comendatum. Volumus etiam et mandamus quod omnes conveniones seu promissiones predicte fiant semper inter nos et omnes heredes nostros et successores, et vos et omnes successores vestros, pro ut melius et utilius sive plenius quam [fuerit] possint ad omne vestrum vestrorumque successorum omnium comodum et bonum et firmum intellectum, bona fide et sine omni machinacione atque enganno. Nos vero Dalmacius, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, de consilio et assensu fratrum nostrorum, concedimus, laudamus et confirmamus vobis Ugeto de Impurias, totam empcionem factam de Raimundi de Podiopardinarum, vicario Bassense, de castro sive fortitudine de Pena, et de omnibus pertinenciis et tenedonibus suis et etiam de predictis omnibus universis et singulis, pro ut melius superius dictum est, salvo semper in omnibus et per omnia iure et dominio nostro et ecclesie nostre et omnium successorium nostrorum.

Actum est hoc V kalendas iunii, anno Domini M CC sexagesimo septimo.

Sig+num Ugueti de Impuriis predicti, qui hoc laudamus et firmamus peritusque iuramus. Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, salvo iure ecclesie, subscribit. Sig+num Bernardi de Vinals. Sig+num Raimundi de Podiopardinarum. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num Guilelmi de Biannia. Sig+num A. Siguini, testium.

Petrus de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum literis suprapositis in undecima linea, ubi dicitur vestros, et in XII ubi dicitur iurantes, et hoc sig*(senyal)*num fecit die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

Transcripció feta a partir de *B*.

404

1267, juny, 6

Convinença. *Bertran Desbac i Dalmau de Minyana, abats dels monestirs de Santa Maria de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses, respectivament, es comprometen que el rei Jaume I discernirà les qüestions o injúries que puguin sorgir entre ells, en especial les disputes que tenen motivades amb motiu del mercat. Així mateix, prometen que compliran allò que el rei estipuli i que, si no ho fan, la multa serà de 1.000 morabatins, que rebrà, en nom del rei, Guillem de Brull.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1898.
B. Canalars I, f. 121, núm. 24 (sac 14).
C. AMSJA, còpia en paper de l'any 1779.
303 × 214 mm.

<Compromissum in dominum Regem firmatum per abbatem monasterii Rivipulli et una et abbatem Sancti Iohannis de Abbatissis.>

Anno Domini millessimo ducentessimo sexagessimo septimo, VIII idus iunii.

Coneguda cosa sia a tots. Com nos, fratre Bertran, per la gracia de Deu abbad de Ripol, e tot lo convent daquel loc de la huna part, e nos, fratre Dalmau, per aquela eleixa gracia, abbad de Sent Iouan, e tot lo convent da quel loc de lautra, comprometem em vos seynor en Iacme, per la gracia de Dei Reig Arago e de Mayorches, e de Valentia, comte de Barcelona e dUrgell, e seynior de Montpestler, que de totes demandes que lahu de nos puscha fer alautre per raho de mercat, ne per neguna altra manera, per nos ne per homes nostres ne per alcuna iniuria ho emvasio que fecta sia entre homes nostres, entro al dia duy per neguna raho, ne per qual que manera lahu pusca aver clam del autre, estiga a coneguda de vos ho daquel que vos metre hy vullyats. Prometens a vos, dins pena de mill marabatins, que aquela dita que vos ho aquel qui vos hy metrets digats, seguirem e complirem e naixi que aquela part qui no volria seguir ne complir aquela dita que vos, ho aquel qui vos en ayzo metrets direts, ho dira do al autra part qui segui e complir ho volria los davant dits M morabatins, la qual cosa ferem e aseguram ades de mantinent em poder den Guilem dez Bruyll, per nom de vos, ayxi com en les cartes qui sobre aquest feit son feitas os faran es plenerament contengudt. E si en aquest compromes defalia alcuna cosa per que vos seynier

non poguesets conexer, ne ho poguesens determinar, que vos seynier hy ho pugadts metre e hafigir, e que vaylia aytant com si nos hy ho aviem mes e que pugads conexer de la perdoha de la pena.

Ego frater Bernardus*, abbas Rivipullensi + subscribo. Sig+num fratris Raimundi*, prioris et sacriste. Sig+num fratris Poncii*, elemosinarii Rivipulli. Sig+num fratris Berengarii*, infirmarii Rivipullensi. Sig*(senyal)*num fratris Raimundi* de Colonico, cellarii et camerarii Rivipollensi. Sig+num fratris Berengarii*, despenssaterii. Sig+num fratri B.*, precetoris. Sig+num Guilelmi* de Anglada, operarii Rivi[pullensi]. Sig+num fratris Bernardi* de Luciano. Sig*(senyal)*num fratris Berengario* de Pulcyano, monachi. Sig+num fratris [Iohanni]* de Foliano, monachi. Sig+num fratris Raimundi* Lupi, prioris Cervariensis. Sig+num fratris Raimundi* Guilermi, monachi. Sig+num fratris Dalmacii*, monachi. Sig+num fratris A.* de Gariga, monachi. Sig+num fratris Berengarii* de Cascayls, monachi. Sig+num fratris Geraldi* de Prunariis. Sig+num fratris Bernardi*, monachi. Sig+num fratris Bertrandi*, monachi. Sig+num fratris Iacobi de Casis, monachi. Sig+num fratris A.* de Bagnariis, monachi. Sig+num fratris Raimundi* de [P Comafon, monachi]. Sig+num fratris Petri* de Valespirans, monachi. Sig*(senyal)*num Poncii* de Valespirans, monachi. Sig+num B*. de Castelar, monachi. Sig+num fratis Bartholomei* de [Bagnolensis], monachi. Sig+num fratris Berengario* de Rocamora, monachi. Sig+num fratris [Poncii* de [Helnoa], monachi. Sig+num fratris Petri* de Furno, monachi. Sig+num fratris Petri* Ros, monachi. Sig+num fratris Poncii* Fabri, monachi. Sig+num fratris Berengarii*, monachi. Sig+num fratris C.*, monachi. Sig+num fratris Iohannes de Anglada, monachi. Sig+num fratris Petri* de Sen Gili, monachi. Sig+num [A.*], monachi. Sig+num fratris F.*, monachi. Sig+num fratris A.* de Besora, monachi. Sig+num fratris [Poncii*], monachi.

Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas subscribo. Ego Berengario* de Sancto Stephano, camerarius Sancti Iohannis subscribo. Olivarii* sig*(senyal)*num. Sig+num Berengarii* Alamandi. Sig+num B.* de Armentera. A*. de Ollina. Iohanni* de Neva sig+num. Sig+num Berengarii* de Solerio. Sig+num Raimundi* de Teleto. Sig+num V.* Alcherii. Sig+num Guilelmi* de Odena.

Huius rei testes sunt: Guilemi Valverd, Guilelmi de Miniana, Petri de Ordina, Iohanni de Nabars, Raimundi de Solerio, Guilelmi de Vernedes, Petri de Miniana.

Sig*(senyal)*num Tome de Orto, qui hoc scripsit mandato Petri de Prunariis, publici Rivipullensis scriptoris, vice Petri de Colonico, notario Rivipullensi, die et anno quo supra.

Ego Petrus* de Colonico, publicus Rivipullensi notario, *(senyal)* subscribo.

Transcripció feta a partir de *A*. El text de *C* és inclòs entre els signes <>.

405

1267, juliol, 17

Venda. *Berenguer de Castell, soldat, i la seva esposa Elisenda venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 250 sous de Barcelona, la dècima de tots els béns, amb el domini inclòs, situats a la parròquia de Sant Feliu de Bruguera, els quals tenien infeudats per Ramon de Vilamontà, soldat*.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1901.
B. AMSJA (*olim* núm. 344); còpia de l'any 1360.
C. Canalars I, f. 137, núm. 25 (sac 13).
315 × 263 mm. Bon estat de conservació.

<Hoc est translatum ab originali suo de verbo ad verbum bene et fideler sumptum vicesima die mensis augusti anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo cuius tenor talis est>. Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod ego Berengarius de Castello, miles, et domina Alicssendis uxor mea, gratis et ex certa sciencia, per nos et per omnes successores nostros, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, vendimus vobis domino Dalmacio, Dei gratia Sancti Iohannis abbati et eiusdem ecclesie et successoribus vestris in perpetuum, totam illam decimam omnium rerum, quam seu dominium eiusdam, quam Raymundus de Vilamuntano, miles, et sui anteccessoribus, teneat et tenuerunt in feudum per nobis et nostris antessessoribus, et nos et nostri antecessores tenuimus et tenere in presenti conffitemus pro vobis inmediate in parrochia Sancti Felicis de Bruguera, quam quidem decimam et dominium et homagium quod racione decime predicte nobis faciebat dictus Raimundo de Vilamuntano, vobis et vestris successoriburs et predicte ecclesie vendimus precio ducentorum quinquaginta solidos monete Barchinone de terno, quos inpresenti de manu ad manum conffitemur numerando recepisse et in maxima nostra utilitate convertisse. Renunciando excepcioni pecu-

nie non numerate. Et supradicta venditio in presenti plus valeat precio antedicto, vel plus est in antea valitura, illud plus totum damus gratis et successoribus vestris donacione irrevocabili inter vivos. Renunciando expresse et ex certa sciencia illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni alii iuri per quod contra predictam vendicionem iure possemus obviam; promittentes, sub obligacionem omnium bonorum nostrorum et omnes successorum nostrorum, quam predictam vendicionem semper faciamus vobis et successoribus vestris tenere et habere paciffice contra cunctos; obligantes nos, vobis et vestris, de omni evictione et interesse et, si quam questio super hoc vobis vel vestris moveretur, promitimus in nos honus litigii sucipere et causam predictam, a principio usque ad finem, ducem nostris propiis sumptibus et expresis. [Veruntamen] si nos velletis ipsas causas ducere possitis hoc facere remissa vobis necessitate denunciacionis, et si inducendam causam predictam aliquas feceritis missiones, promitimus restituere et emmendare vobis, sine optineantis, sine subcunbatis, in causa et credemus verbo vestro simplici absque testibus et aliquo iuramento; instituendo vos et vestros procuratores in predictis, tanquam in rem vestras propriam ad habendum, tenendum et passcifice proprio possidendum, omnibus nostris vocibus et rationibus penitus extinctis et penes vos remanentibus et translatis absolventes in super inpresenti Raymundi de Vilamuntano et suos, ab omni vinculo homagii (dominii) et fidelitatis quam vel quod nobis prestiterat vel nobis tenebantur; volentes et mandantes ut decetero de homagio et fidelitate et dominio vobis et successoribus vestris respondant faciendo vobis fidelitatem et homagium sicut nobis et nostris facere consuevit, inducendo nos inpresenti in possessionem vel qui omnium predictorum et singulorum, et in super nos ambo iuramus per Deum et super Sancta IIII Dei evangelia sponte et corporaler per nos tacta predictam vendicionem semper ratam habere et nunquam in aliquo contra venire, per nos vel per personam aliquam subrogatam, occulte vel manifeste; et in super ego predicta domina Alicssendis renuncio iuri ipothecarum et beneficio senatus consulti velleyani, et omni alii iure mihi competenti vel competituro in favorem mulierum, introducto vel introducendo.

Actum est hoc XVI kalendas augusti, anno Domini M CC LX septimo.

Sig+num Berengarii de Castello, militis. Sig+num domine Alicsendis, uxor eius. Sig+num Guilelmi filii eorum, qui omnes hoc

firmamus et iuramus firmiter observare et nunquam contra venire que decimam supradicta est in parrochia Sancti Felicis de Bruguera. Sig+++++++num Ferrarii, sacerdotis de Podio Perdinarum. Guilelmi Colello, eiusdam loci. Berengarii de Vilasetrud, Michael de Rippa, de parrochia Sancti Privati. Petri, clerici de Campis, de parrochia de Presis et Petri de Anglesola de Podio, testum huius rei.

Raimundus de Campis, rector ecclesie de Presis, et publicus notarius de Basso, qui hoc scripsit die et anno quo supra, cum diciomnibus positis inter IIII et quintam lineam ubi dicitur in parrochia Sancti Felicis de Bruguera *(senyal)*.

<Ego Petrus de [Muntelauro] iudex ordinarius monasterii Sancti Iohanni de Abbatissis, huic transcripto a suo originali publico instrumento sumpto auctoritatem meam iudiciariam cum per me prius cognita interpono pariter et decretum.

Ego Arnaldus Martini, publicus notarius Sancti Iohannis de Abbatisis, qui hoc translatum fideler sumptum a suo originali [et cum eo] legitime comprobatum ut supra [parte auctoritzatum] et autenticatum per iudicem predictum, scribi, feci et clausi die et anno predictis, et hoc sig*(senyal)*num feci, et constat de literis suprascriptis in lineam XXVIII ubi dicitur dominii.>

Transcripció feta a partir de *B*. El text de *B* és inclòs entre els signes <>.

406

1267, agost, 10. Olot

Judici. *Ramon Gener de Riudaura, jutge delegat per Ramon de Morer, prepòsit de Lillet i jutge reial, dicta sentència en la controvèrsia mantinguda entre, d'una banda, Bernat Farey, de Vilafranca de Conflent i comissionat del rei en les qüestions de feus, i de l'altra, el priorat de Santa Maria de Finestres [Sant Aniol de Finestres, la Garrotxa], Bernat, el seu prior, i Arnau de Sotera, el seu procurador, per tal de determinar si els masos Cadell i Salomó, situats a la vall de Sant Joan de les Abadesses eren propietats alodials del priorat esmentat o, al contrari, formaven part del domini reial.*

A. AMSJA.
227 × 230 mm. Bon estat de conservació.

Pateat universis. Quod Bernardus Farey, de Villafrancha Confluente, datus a domino Rege Aragonem [exserator] in negocium

feudorum in partibus Confluente, Cerritania, Rivipollensum, Vallis de Pratis et vicarium Campirotundi, penitus in iudicio nomine domini Rege et auctoritate comissionis sue, sub examine mei Raimundi Ianuari de Rividario, iudice subdelegati a Raimundo de Morerio, preposito Lilicense, iudice a dicto domino Rege in eode negotio, assignati a Bernardo, priore ecclesie Sancte Marie de Fenestris, Gerundensi diocesi, et Arnallo de Sotera clerico procuratore eiusdem, duos mansos, cum omnibus suis iuribus et pertinenciis, quos dicti prior tenet et posidet in valle Sancti Iohannis de Abbatisis, quorum unus vocatur mansus Cadel et alius mansus Salamo; domino Regi in comissum adiudicari pro eo quam cum predicti mansi essent de feudo domini Rege fuerunt in ecclesiam Sancte Marie de Fenestis alienati consenssu domini Rege irrequisito, ac etiam suorum predecessorum ad que litere contestando in iudicio respondit dictus Arnallus de Sotera, procurator dicti prioris, et confessus fuit dictum priorem de Fenestris tenere predictos mansos in loco supra annotato, et eos in ipsum et suos antecessores fuisse alienati. Negavit tamen predictos esse vel fuisse de feudo domini Rege; dixere etiam et proposuit, in defensionem dicti prioris et ecclesie Sancte Marie de Fenestris predictam ecclesiam et priores eiusdem, tenuisse, possedisse et habuisse predictos mansos pro francho alodio et inmuni, quiete et pacifice, continuem et successium spacio L annorum et ultra ad quod probandum produxe in iudicio, quoddam antiguissimum vetus testamentum dixere, etiam proposuit predictos mansos non esse sitos infra terminos alianus castri, feudi domini Rege, ville vel loci sui realenchi, nec illos fuisse emptos vel adquisitos a castlano, bauilo vel feudatario domini Rege in eiusdem; proposuit etiam in defenssionem suam dictus procurator illustrissimum dominum Iacobum Dei gratia nunc Regem Aragonem, laudasse et confirmasse pro alodio per suum privilegium episcopo ecclesie capitulo clericis prelatis et religiosis civitatis Gerundensis, et tocius empatus eiudem quod quicquid habuerint et tenuerint pacifice et quite et sine violencia spacio XL annorum et ultra, haberent pro francho alodio et inmuni, quod privilegium ostendit in iudicio dictus procurator, quod incipit: Noverint universis. Quod nos Iacobi Dei gratia rex Aragoneum et cetera. Et ita tam ex dicto privilegio quam etiam ex longa possessione dixere et proposuit dictum priorem esse [tutum] et absolvendum ac peticionem omnium predictorum et cum Bernardus Farey nomine domini Rege nichi posset probare et fundandam [inter omnia]

suam super proposita questione, tam ipse quam dictus procurator nomine dicti prioris concludentes et renunciantes in causa super promissis [firmam] sentenciam postulacionem. Unde ego Raimundus Ianuarii de Rividario, iudex ut predicitur a Raimundo de Morerio, subdelegatus in negotio feudorum, visis et auditis racionibus et allegationibus utriusque partis, cum constet michi intencionem Bernardi Farey nomini domini Rege, non fuisse fundatam cum etiam constet mihi dictum priorem et antecessores sui tenuisse predictos mansos quiete et pacifice et continue spacio L annuorum; et ultra viso etiam privilegio domini Regi, Deum habendo plus oculis, in nomine patris et filium et spirite sancti amen, providentum consilio habito et tractatu, predictos mansos, cum omnibus suis pertinenciis [...] per diffinitivam sentenciam predicto priori de Fenestris absenti et successoribus suis, et Arnallo de Sotera procuratori ipsius nomine eiusdem, pro francho alodio adiudico et pronuncio et eunde [apeacione] Bernardi Farey absolvo, et dictum Bernardum Farey condempno, imponendo eidem perpetuum silencium.

Lata fuit hoc sentencia in villa de Oloth, partibus presentibus, IIII idus augusti, anno Domini M CC LX septimo.

In presencia et testimonio: Iohanis Laurentum, Arnalli Seguini, Guilelmi de Juvynam, Vitale de [...uada], Petri de [Nozeds] et plurium aliorum.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, tenentis locum Raimundi de Morerio, iudicis delegati de domino Rege in negotio feudorum, qui hanc sentenciam tuli.

Raimundus Ameyll, notarius publicus constitutus a domino Rege Aragonem in negotio feudorum, hoc scripsit mandato dicti iudicis, loco et die et anno *(senyal)* prefixis.

407

1267, octubre, 7

Venda. *Provençal i la seva esposa Eimenard venen a Ramon Sabater i a la seva esposa Alamanda, la meitat de tres horts situats al costat del cementiri de l'església parroquial de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses pel preu de 20 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1906.
154 × 186 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Provintiale et uxor mea Eymenyards, per nos et nostros presentes pariter et futuros [...] vobis Raimundo Sabbaterii uxorique vestre Alamande et vestris quibus volueritis imperpetuum, medietatem [tribus ortum] quos habemus et tenemus iuxta cimiterium beatorum Iohannis et Pauli. Quos affrontat ab oriente vobiscum vendicionem [...] et occidente in carreria publica et dicto cimiterio, (a circio in orto capellani beatorum Iohannis et Pauli). Promitendo vobis et vestris quod predicta faciemus vobis [habere et tenere] in pace. Obligando pro evinctione et interesse nos et omnia bona nostra mobilia et immobilia habita et [habenda]. Et accepimus a te precio huius vendicionis viginti solidos Barchinone de terno et dicto abbati suum tercium, de quibus [est] nobis a te integriter satisfactum, excepcioni non numerate peccunii renuntiando. Et si dicta vendicio plus valeat in presenti, vel valere potuerit in futurum precio antedicto, illud plus vobis et vestris damus donacione irrevocabili inter vivos, renuntiando expresse auxilio et beneficio illius legis qua receptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni alii iuri quo contra predicta venire possemus racione aliqua sive iure.

Actum est hoc nonas octobris, anno Domini M CC LX VII.

Sig+num Provintiale. Sig+num Eymenyards, qui predicta laudamus et firmamus. Dalmacius* gratia Dei Sancti Iohannis abbas, salvo iure ecclesie, subscribit. Sig+num Ambrosii Sabaterii. Sig+num Guilelmi Aryll. Sig+num Olivarii de Palomeriis, testium.

Berengarius de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit, cum dicionibus suprascriptis in quarta linea, ubi dicitur a circio in orto capellani beatorum Iohannis et Pauli, hoc sig*(senyal)*num feci.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

408

1267, octubre, 31

Venda. *Ramon de Vilamontà, soldat, i la seva esposa Agnès, per atendre les seves necessitats, venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, dues parts de la dècima corresponent a la parròquia de Sant Feliu de Bruguera, que disposaven en feu pel monestir esmentat, pel preu de 1.100 sous de Barcelona.*

A. AMSJA (*olim* núm. 343).
B. AMSJA (*olim* núm. 343); còpia de l'any 1360.
C. AMSJA (*olim* núm. 343); còpia de l'any 1360.
D. AMSJA (*olim* núm. 343); còpia de l'any 1370.
290 × 465 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod nos Raymundus de Vilamontano, miles, et domina Agnes uxor mea, omnes insimile et quisquam nostram per se insolidum, per nos et per omnes nostros successores, gratis et ex certa sciencia, ob nostra maxima necesitate, vendimus vobis domino Dalmacio, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et successores vestris et ecclesie vestre imperpetuum, omnes illas duas partes decime totius parrochie Sancti Felicis de Bruguera, quisquidem duas partes decime predicte conffitemur et recognoscimus, pro vobis et ecclesia vestra, tenere et habere in feudum; predictas vero duas partes decime supradicte, et quicquid iuris, habemus et habere consuevimus in tota predicta parrochia ratione decime predicte, vel alio quolibet modo vobis et successoribus vestris et ecclesie vestri vendimus et tradimus ad omnes vestras et successorum vestrorum et ecclesie vestre voluntatis perpetuo faciendas, sine omni nostro nostrorumque vinculo et retentu, quod ibi vel inde nobis vel nostris non facimus omnibus nostris et nostrorum vocibus et rationibus et iuribus, ibi et inde, propio extinctis et penes nos et omnium successorum nostrorum et ecclesie vestre, semanentibus et translatis; mittendo nos in presenti, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, in corporalem et plenam et vacuam possessionem ad habendum, tenendum semper libere et paciffice contra cunctos possidere, salvis tamen et retentis mille solidos, quas domina Saurina de Fexano habet in dicta decima, et salvo iure violarii quod predicta domina habet in predicta decima nullo [tan] alio iure ibidem retento; facimus vobis et ecclesie vestre predictam vendicionem, pro quaquidem conffitemur et recognoscimus nos habuisse et recepisse a vobis, de manu ad manum, mille et centum solidos monete Barchinone de terno, de quibus omnibus et singulis supradictis denariis fuimus a vobis bene paccati et contenti, renunciando excepcioni non numerate peccunie et non recepte; et si vendicio ad presentis plus valet aut in posterum est valitura precio ante dicto, totum illud plus vobis et successoribus vestris et ecclesie vestre damus donacionem irrevocabili inter vivos et [votive] Deo et vobis et monasterio vestre offerimus; renunciando sciente et consulte auxilio et beneficio illius legis per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii

subvenitur et omni alii iure nec vel in posterium nobis competenti vel competituro. Et hoc omnia et singula supradicta, de nostro nostrorumque iure, dominio et potestate, trahimus et [eicimus] in presenti et eadem omnia in vestrum vestrorumque successorum et monestrii vestri ius dominium et potestatem irrevocabiliter transfferimus, et vos dominum abbatem [antedictum] et monasterium vestrum de predictis omnibus et singulis, cum hoc instrumento perpetuo valituro, vendimus et mitimus in corporalem et vacuam possessionem pleno iure, tanquam in rem vestram propriam ad habendu et omni tempore contra cunctos possidendum, libere et quiete, instituendo etiam vos dominos et procuratores ut in rem vestram propriam et in omnibus et singulis supradictos in iudicium et extra iudicium, defendendis cedendo, tradendo vobis et ecclesie vestre racione vendicionis predicte, totum ius nostrum locum voces, iura et acciones omnes personales, reales et directas, mixtas, speciales et generales, ordinatores et extra ordinarias, ibi vel inde, nobis competentes vel competitutas, sine omnio aliquo revocacione et excepcione; preterea quisquam nostrum in solidum renunciantes scienter et consulte benefficio nove constitucionis de duobus principalibus et epistole Diviadiranii. Constituimus nos et omnes heredes nostros et omnes res nostras, honorem et [aver], habitas et habendas, vobis et successoribus vestris et monasterio vestro teneri semper de omni eviccione et interesse; et promitimus vobis bona fide et per firmam stipulacionem et in virtute sacramentum, quod in presenti intrumento facimus quod predictam vendicionem omnius predictorum, nos et nostri faciamus vobis et vestris tenere semper et habere in pace omni homine et etiam vobis contra cunctos legitimi actores, [quitentes] et deffensores; et si aliquis ullo tempore ibi aliquid vobis vel succesoribus vestris contingerit foriffeciter, emperaviter, contra dixerit sive questionem moverit, vel demandam aliquam contra vos et monasterium vestrum moverit, vel fecerit aliqua racione, nos promittimus incontinenti pro vobis vel quibuscumquam volueritis satisfacere et tanquam principales respondere, et in inicio lictis suscipiemus in nos totum honus litigii et ducemus et tractabimus eam nostris propriis sumptibus et expensis, a principio usquam ad finem lictis; et vos et omnes successores vestros indempnes et illesos servabimus in curia et extra curiam in iudicio et extra iudicium. Et si forte pro deffensione hominum predictorum feceritis aliquas expenas sive missiones in curia iudicibus, advocatis, scriptoribus, sayonibus, nunciis vel alio quolibet modo illas omnes, promittimus vobis et successoribus

vestris, per nos et omnes nostros, incontinenti [resarare] integre sine omni vestro vestrorumque dampno, gravemine et missione, et sitis inde vos et vestri crediti vestro plano et simplici verbo et sine sacramento et testium produccione; obligando vobis et succesoribus vestris propter hoc nos et omnes heredes nostros et omnia nostra et eorum bona mobilia et inmobilia ac semovencia, habita et habenda ubique. Remittentes ex certa sciencia, per nos et nostros, a vobis et monasterio vestro, denunciacionem dicte evicciones predicte vendicionis vobis a nobis faciendam. Promittentes vobis bona fide et per firmam stipulacionem, quod hoc omnia et singula supradicta habeamus rata et firma et in aliquo tempore non contraveniamus aliquo iure vel racione. Renunciano scienter et consule excepcioni doli et metus et accioni in factum et restiticioni in integrum, et omni alii iuri divino vel humano, canonico vel civili, speciali vel generali, scripto vel non scripto, quibus contra predicte venire possemus in iure vel extra. Preterea ego domina Agnes predicta, de omni meo iure plene sarciorata, promitentes in predictis non contravenire, renuncio scienter iuri ypoteche quod habeo in bonis viri mei, racione dotis mee, et donacionis propter nupcias vel alio modo et benefficio senatus consulti velleynani, et omni alii iuri michi competenti vel competituro. Rursus ut hoc vendicio et omnia superius contenta maius robur obtinentat et omnis dubitatio removeatur, nos omnes predicti, nostra propria manu et absquam ullo imperio atque metu gratis iuramus et sponte per Deum et hoc sancta quatuor evangelia corporaliter tacta, omnia et singula supradicta sicut largius et melius, ad utilitatem et proffectum predicti domini abbatis et monasterii Sancti Iohannis et suorum omnes successorum, scripta sunt et dicta attendre firmiter et observare fideliter omni tempore et in aliquo non contraveniamus palam vel occulte, per nos vel personam aliquam subrogatam, ullo tempore aliquo iure vel aliqua racione.

Actum est hoc II kalendas novembre, anno Domini M CC LX septimo.

Sig+num Raimundi de Vilamontano, militis. Sig+num domine Agnetis uxoris eius, qui hoc firmamus et laudamus et juramus. Sig+num Bernardi de Manso, de parrochia Sancti Stephani de Occleo. Sig+num Bernardi de Subirats, eiusdem parrochie. Sig+num Petri de Vineal de Rividario. Sig+num Guilelmi, clerici de Pinna, testium huius rei. Sig+num Guilelmi de Biania, militis. Sig+num Berengarii de Biania, militis. Sig+num Guilelmi de Guixar de Rividario.

Raimundi de Campis, rector ecclesie de Presis et publicus notarius de Basso, qui hoc scripsit die et anno quo supra *(senyal)*.

409

[1267/1268, desembre/gener, 14/13]

Venda. *Arnau d'Aiguanegra, de la parròquia de Sant Joan les Fonts, la seva esposa Guillema, la seva filla Saura i el seu gendre Arnau venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en règim de franc alou, tots els censos que reben dels masos anomenats de Canal de Puig, Església i Narcad, situats a la parròquia de Sant Bartomeu de Covildases (Vidrà), pel preu de 65 sous de Barcelona.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1923.
B. Canalars I, f. 113, núm. 190 (sac 13).
208 × 161 mm. Estat de conservació regular a causa d'un forat que impedeix la lectura d'una petita part al final del document, en concret a l'inici de la datació. L'exemplar *B* només indica l'any.

Notum sit cunctis. Quod nos Arnaldus de Aqua Nigra, miles, parrochie Sancti Iohannis de Fontibus, et uxor mea Guilelma, et filia mea Saura, et vir eius Arnaldus Dalbis, per nos et nostros presentes pariter et futuros, gratis et ex certa sciencia, vendimus et in presenti tradimus vobis domino Dalmacio, gratia Dei, Sancti Iohannis abbati et ecclesie vestre et successoribus vestris imperpetuum, per [finum] et francum alodium, totum illum censum nostrum quam accipimus in parrochie Sancti Bartolomei de Cuildases, scilicet, in manso de Canal, de Podio et in manso de Ecclesia, et de Narcad. Et accepimus a vobis precio huius vendicionis sexaginta solidos Barchinone de terno, de quibus sumus bene vestri paccati, excepcioni non numerate peccunie renuntiando. Et si racione dicte vendicionis vobis plus pertinet vel valet dicta vendicio precio antedicto, illud plus vobis et vestris damus donacione irrevocabili inter vivos. Renunciando expresse auxilio et beneficio illius legis qua deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur. Damus etiam cedimus vobis in predictictis locum nostrum, voces et acciones, reales et persones, utiles et directas sive mixtas, ad omne vestrum et ecclesie vestre comodum et sanum intellectum. Promittimus etiam predictam vendicionem vobis facere, habere et tenere in pace qua contra cunctam viventem personam. Obligando ad hoc, pro omni evictione et interesse, nos et omnia bona nostra mobilia et immobilia, habita et habenda ubique. Et ad maiorem firmita-

tem iuramus, per Deum et eius sancta IIII evangelia sponte tacta, omnia supradicta attendere et complere et nunquam contravenire racione aliqua sive iure. Et quantum ad hoc nos, dicte mulieres, renuntiamus omnibus nostris sponsalitius et iuribus ypotecarum nostrarum, et omnibus aliis iuribus et racionibus quibus contra predicta venire possimus racione aliqua sive iure. Recipimus in manso de Canali quolibet anno unam pernam, et unum agnum, et unum par pullorum, et unum anap de fabis, et unam oladam de caulibus; et inter mansum de Canal et mansum de Podio, unam quarteria civate minus unum vuytan, et unum fex de paleis. In manso de Podio recipimus tres gallinas, et unum agnum, et unum anap de fabis, et unam oladam de caulibus, et unum fex de paleis. Recipimus inter mansum de Ecclesia et mansum de Narcad unum par pullorum, et unum anap de fabis in quolibet, et unum fex de paleis, et unam oladam de caulibus. Et a festo Ramis Palmarum usque ad festum [Sancti Iohannis] baptista, quolibet die veneris, in quolibet predictorum mansorum, tres ova.

Actum est hoc [---] ianuarii, anno Domini M CC LX VII.

Sig+num Arnaldi de Aqua Nigra. Sig+num Guilelme uxoris eius. Sig+num Saure, eorum filie. Sig+num Arnaldi Dalbis, vir eius, qui predicta laudamus, firmamus et iuramus. Sig+num Petri de Podiolo de Aqua Nigra. Sig+num Michaele de Guixerio. Sig+num Raimundi de Guixerio. Sig+num Guilelmi de Salvardeya, eiusdem loci, testium.

Berengarius de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuari de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsi et hoc sig*(senyal)*num fecit.

Guilelmus* de Noguerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, sub*(senyal)*scribit.

FUNDACIÓ NOGUERA

410

1268, gener, 21

Promesa. *Arnau de Cortsaví, fill de Ramon de Serrallonga, confessa que no demanarà ni cap animal ni cap servei a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó de l'homenatge que li presta per les propietats, feus i possessions que té per ell als castells de Milany i de Cortsaví (Vallespir).*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1927.
162 × 189 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnallus de Cursavino, filius quondam Raimundi de Serra Longa, gratis et ex certa sciencia, per me et per omnes meos presentes atque futuros, confiteor et recognosco vobis Dalmacio, Dei gratia, abbati Sancti Iohannis Rivipollense et conventui et monasterio vestro et successoribus vestris imperpetuum, quod ego racione homagii quod nobis facio et facere teneor pro feudis que pro vobis teneo, tam racione honorum et possessionum, sive feudorum, que spectant ad castrum de Melanno, qua racione honorum et possessionum seu feudorum que specant ad castrum de Cursavino, vos non debetis mihi dare aliqua bestiam nec aliquod servicium. [Yimo] ego et mei debemus vobis facere dictum homagium libere et sine omni servicio, unde in presenti facio vobis homagium antedictum. Promitens vobis et monasterio vestro et successoribus vestris imperpetuum bona fide, et per firmam stipulacionem quod racione homagii dictorum honorum vel feudorum nunquam a vobis vel successoribus vestris exigam vel demandem aliqua bestiam nec aliquod servicium. [Yimo] dictum homagium ego et successores mei semper nobis faciamus ut dictum est, libere et sine omni servicio et diffinio vobis omnem peticionem et demandam, si quam racionem dicte bestie exigende habebam vel habere poteram, contra vos vel monasterium vestrum, sine omni meo retentu. Et iuro sponte per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaler tacta, contra hoc predicta non venire racione minoris etatis, vel alia racione.

Actum est hoc VII kalendas februari, anno Domini millesimo CC sexagesimo septimo.

Sig+num Arnaldi de Cursavino predicti, qui hoc firmo et laudo pariterque iuro. Sig+num Gaucerandi de Castlario. Sig+num P. de Colle. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num P[etri] de Miniana, fratrum. Sig+num Bernardi de Prato. Sig+num Arnaldi Nigri. Sig+num Raimundi de Cote de Bisulduno, testium.

Sig*(senyal)*num Raimundi Benedicti, qui hoc scripsit.

(Senyal) Raimundus* de Prato, gerens vice B. de Prato, publici scriptoris Sancti Petri de Bisulduno, qui hoc subscribo.

411

1268, gener, 21

Confessió de censos. *Arnau de Cortsaví, fill de Ramon de Serrallonga, confessa els feus que per Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, té a les parròquies de Sant Andreu de Montboló (Montboló, Vallespir), Sant Joan d'Arsós i Sant Sadurní de Bula d'Amunt (ambdós a Bula d'Amunt, Rosselló), pels quals paga una lliura de cera el dia que se celebra la festa del naixement de sant Joan.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1927 dupl.
B. Canalars I, f. 112, núm. 188 (sac 13).
123 × 191 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnallus de Cursavino, filius quondam Raimundi de Serra Longa, gratis et ex certa sciencia, per me et per omnes meos, confiteor et recognosco vobis Dalmacio, Dei gratia, abbati Sancti Iohannis Rivipollense et conventui et monasterio vestro et successoribus vestris imperpetuum, feudum quod teneo pro vobis in parrochia Sancti Andree de Monte Bodono, vel in parrochia Sancit Iohannis de Arços, vel in parroquia Sancti Saturnini de Bula; et quod debeo inde vobis dare annuatim pro recognacione unam libram cere in festo Nativitatis Sancti Iohannis. Et pro hiis predictis, facio vobis homagium in presenti. Et volo quod omnes successores mei pro dictis feudis vobis facere homagium teneantur semper libere et sine omni servicio. Et iuro sponte per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaliter tacta, contra hoc predicta non venire racione minoris etatis vel alia racione.

Actum est hoc VII kalendas februari, anno Domini millesimo CC sexagesimo septimo.

Sig+num Arnaldi de Cursavino predicti, qui hoc firmo et laudo pariterque iuro. Sig+num Gaucerandi de Castlario. Sig+num P. de Colle. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num P[etri] de Miniana. Sig+num Bernardi de Prato. Sig+num Arnaldi Nigri. Sig+num Raimundi de Cote de Bisulduno, testium.

Sig*(senyal)*num Raimundi Benedicti, qui hoc scripsit.

(Senyal) Raimundus* de Prato, gerens vice B. de Prato, publici scriptoris Sancti Petri de Bisulduno, qui hoc subscribo.

412

1268, gener, 21

Promesa i confessió de censos. *Galceran de Castellar, en nom de Bernat de Cortsaví, que es troba a ultramar, confessa que no demanarà ni cap animal ni cap servei a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó de l'homenatge que Bernat li presta per les propietats, feus i possessions que té per a l'abat als castells de Milany i de Cortsaví (Vallespir); així mateix confessa els feus que Bernat té per l'abat a les parròquies de Sant Andreu de Montboló (Montboló, Vallespir), Sant Joan d'Arsós i Sant Sadurní de Bula d'Amunt (ambdós a Bula d'Amunt, Rosselló), pels quals paga una lliura de cera el dia que se celebra la festa del naixement de sant Joan. D'aquestes confessions, però, caldrà fer els documents pertinents, de la mateixa manera que Arnau de Cortsaví els ha fet redactar a la notaria de Besalú.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1928.
B. Canalars I, f. 112, núm. 187 (sac 13).
131 × 191 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Gaucerandus de Castlario, gratis et ex certa sciencia, per me et per omnes meos, promito bona fide et per firmam stipulacionem vobis Dalmacio, Dei gratia, abbati Sancti Iohannis Rivipullensi et conventui et monasterio vestro et successoribus vestris, me facturum et curaturum quod frater Bernardo de Cursavino, filius quondam Raimundo de Serra Longa, redierit de partibus ultramarinis, statim cum fuerit in hac terra, recognoscat vobis quod racione homagii quod vobis facere, tenere pro feudis que pro vobis tenet tam racione honorum et possesionum et feudorum que spectant ad castrum de Melanno, quam racione honorum et possessionum sive feudorum que spectant ad castrum de Cursavino, vos non debetis sibi dare aliquam bestiam nec aliquod servicium, et de predictis faciat vobis homagium, et promitat vobis quod nunquam dictam bestiam a nobis exigat, set semper ipse et sui successores dictum homagium vobis faciant libere et sine aliquo servicio et de hiis predictis faciat vobis cartam. Item recognoscat vobis feudum quod tenet pro vobis in parrochia Sancti Andree de Monte Bodono, vel in parrochia Sancti Iohannis de Arzos, vel in parroquia Sancti Saturnini de Bula, et quod debet vobis dare annuatim pro recognicione unam libram cere in festo nativitatis Sancti Iohannis, et de hiis faciat

nobis homagium. Item de hiis faciat nobis cartam, faciat inqua nobis dictas duas cartas horum predictorum, eo modo et eadem forma quibus Arnaldo de Cursavino, frater suus, illas vobis fecit pro predictis hodie in scribania Bisuldunum racione tamen sine aliqua missione et [respensa] vestra et monasterii vestri. Et propter hoc obligo vobis et monasterio vestro, me et heredes meos et omnia bona mea, habita et habenda ubique.

Actum est hoc VII kalendas februari, anno Domini millesimo CC sexagesimo septimo.

Sig+num Gaucerando de Castlario predicti, qui hoc firmo et laudo. Sig+num P. de Colle. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num P[etri] de Miniana. Sig+num Bernardi de Prato. Sig+num Arnaldi Nigri. Sig+num Raimundi de Cote de Bisulduno, testium.

Sig*(senyal)*num Raimundi Benedicti, qui hoc scripsit.

(Senyal) Raimundus* de Prato, gerens vice B. de Prato, publici scriptoris Sancti Petri de Bisulduno, qui hoc subscribo.

413

1268, abril, 7

Reconeixement. *Bernat de Ribes reconeix que, en nom i per Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, recapta els drets de les pastures a les parròquies de Sant Pere de Mogrony, Sant Martí de Campelles, Ribes, Santa Maria de Ribes, Sant Cristòfol de Ventolà, Sant Marcel de Planés i Sant Vicenç de Planoles, facultat atorgada per l'abat Ramon de la Bisbal i que té per dret hereditari.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1940.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1940 dupl.
C. Canalars I, f. 137, núm. 26 (sac 16).
D. AMSJA, Còpies... Magarola i Fluvià, f. 127-128.
119 × 150 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus de Rippis, miles, et per nos et nostros, confitemur et in veritate recognoscimus vobis, domino Dalmatio, gratia Dei Sancti Iohannis abbati et ecclesia vestra et successoribus vestirs, pascharium quod levamus et accipimus pro vobis et ecclesia vestra in parrochia Sancti Petri de Mogrony, et Sancti Martini de Campiliis, et de Pedrera, et beata Maria de Rippis, et Sancti Xristofori de Ventola, et Sancti Marcelli de Planeses, et Sancti Vicentii de Planesoles; levamus et recipimus

pro dono et beneficio speciali quod nobis fecit Raimundus de Episcopali, bone memorie abbas, quandam eiudem loci ad vitam meam tantum non aliquo iure hereditario sive successionis vel aliquo iure quod habeamus in predictis; quare omnia predicta confitemur pro vobis tenere et possidere, nomine vestro in vita mea, tantum et ecclesia vestra et quod per modum debent predicta redire ad ecclesiam vestram libere et absolute tanquam res vestras. Recognoscentes etiam nos nullum ius per vitam nostram habere, debere nec aliquis vice vel loco nostri. Et si forte haberemus nobis et nostris perpetuum silentium imponimus, et vobis et vestris damus donatione irrevocabili inter vivos.

Actum est hoc septimo idus aprilis, anno Domini M CC LX VIII.

Sig+num Bernardi de Rippis, qui predicta laudo et firmo. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num Petri fratris eius. Sig+num Iohannis de Vineali. Sig+num Guilelmi de Ollerols, testium.

Berengarius de Caselle qui mandatao Raimundo Ianuarii de Rividario publici Sancti Iohannis notario, hoc scripsit et sig+num fecit.

Sig*(senyal)*num Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notario, qui hoc subscribo.

414

1269, abril, 2

Venda i concessió. *Sibil·la, vescomtessa de Bas, i el seu espòs Huguet d'Empúries venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 2.200 sous de Barcelona, tot un seguit de drets i prestacions; en concret, confirmen l'alou lliure i franc del castell de Llaers, refermen la immunitat del monestir santjoaní en aquell lloc, renoven els pactes acordats en el passat entre el monestir i els vescomtes de Bas, Guillem de Creixell i Bernat Hug de Serrallonga, i aproven les adquisicions fetes pel monestir a la parròquia de Sant Bartomeu de Llaers i Sant Vicenç de Puigmal. Concedeixen al monestir esmentat que pugui exercir certs drets sobre els habitants de Vallfogona i que pugui recaptar la dècima del blat, dels xais i dels pollastres de la parròquia de Sant Julià de Vallfogona; així mateix, també estipulen certs procediments*

a l'hora de procedir amb la verema del vi, en especial quant a la vigilància i supervisió d'aquesta feina.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1967.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1968; còpia de l'any 1564.
C. Canalars I, f. 100, núm. 65 (sac 13).
323 × 286 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis presentibus et futuris. Quod nos domina Sibilia, Dei gratia vicecomitissa de Basso et dominis Ugetus de Impuriis, maritus eius, nos ambo pariter in unum, non inducti vi neque dolo, set gratis et ex certa sciencia et inspecta utilitate vestra non modica, per nos et per omnes nostros successores, presentes atque futuros, laudamus et confimamus, pro libere et francho alodio imperpetuum, vobis domino Dalmacio, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et omnibus successoribus vestris et ecclesie Sancti Iohannis, castrum sive rocham vel fortitudine de Lesers; et specialiter donamus, diffinimus et remitimus vobis et successoribus vestris omnes et quasumque convenciones sive pacta que facta fuerit aliquo tempore de ipso castro sive rocha de Lesers, inter vicecomites de Basso et Guilelmum de Crexello et Bernardum Ugonis de Serra Longa, dominos dicti castri, et etiam que facta fuerit per alios quoscumque dominos dicti loci aliquo tempore de ipsa fortitudine sive rocha sive castro. Absolventes vos et monasterium vestrum quod decetero non tenamini, vos vel successores vestri, nos iunare vel valere contra aliquo hominem de mundo de predicto castro sive rocha. Immo ab omni pacto promissione et conveniencia, nobis et antecessoribus nostris, inde fecis sitis inperpetuum vos et monasterium vestrum inmunes liberi et absoluti. Imponentes vobis et successoribus vestris super hiis perpetuum silencium, salvo tam nobis et nostris et retento omni illo nostro iure et dominio, quod nos habemus vel habere debemus omni tempore, extra corpus et parietes dicti castri sive roche, scilicet, in parrochia Sancti Bartolomey de Lesers, et Sancti Vicencii de Podio Malo, et Sancte Marie de Curtibus, et Sancti Petri de Rivipullo. Item laudamus et confirmamus ex certa sciencia vobis et monasterio vestro et successoribus vestris imperpetuum, pro libero et francho alodio, omnes empciones factas infra parrochia Sancti Bartolomey de Lesers et Sancti Vicencii de Podio Malo vel alibi per Bernardum Ugonis de Serra Longa et per Raimundum de Serra Longa, filium suum condam, ab Arnaldo de Basso et Poncio de Solerio, donantes et cedentes vobis et vestris successoribus totum et quicquid iuris in predictis habere poterimus. Item concedimus vobis iamdico abbati

et ecclesie Santi Iohannis et omnibus successoribus vestris inperpetuum, per nos et successores nostros, quod possitis de inceps, per vos vel per baiulum vel per alium nuncium vestrum, libere lenare et congregare, ad omne utilitatem vestra, totam decimam omnium bladorum, agnorum et pullorum tocius parrochie Sancti Iuliani de Vallefecunda, et distringere et pignorare homines dicti loci ad ipsa prestandam, et intrare et ingrese mansos, et aperite archas si volueritis; et si forsan vobis vel nunciis vestris aliquis de ipsa valle contradicerit vel prohibere temptaverit hac facere, imponimus sibi penam quinquaginta solidorum, que inter nos et vos medium per medium dividatur. Item concedimus vobis et successoribus vestris quod homines dicte valle non possint aliquo tempore vindimiare sine baiulo et gardis vestris; vos tam teneamini ibi habere quinque gardis et baiulum semper quolibet die ad ipsas vindemias, quibus vos provideatis de vestro, et habeatis ibidem in IIII locis dicte valle vaxellos vel tinas, in quibus congregentur vindemis vestre, ne propter hoc faciatis hominibus vindemias suas in vineis suis stare; et sic concedimus quod tota dicta valle, cum quinque gardis vindemietur donec fuerit cum ipsis vindemiata, et si aliquos sine guarda vestra et predicto modo velit vindemiare, imponemus sibi penam quinquaginta solidorum, que inter nos et vos medium per medium dividatur. Item concedimus vobis et successoribus vestris imperpetuum quod homines de Vallefecunda non possint [trahi] decetero ultra Rividarium pro aliqua causa non conveniri, nec dies eis assignari. Item per nos et successores nostros, remittimus et diffinimus vobis et successoribus vestris imperpetuum, et omnibus vestris hominibus parrochie Sancti Bartolomey de Lesers et Sancti Vicencii de Podio Malo, omnes querimonias sive demandas quas contra vos vel ipsos homines movere seu incitare possemus, usque in hodiernum diem aliqua racione sive causa. Ita quod super predictis a modo per nos vel successores nostros, in iudicio vel extra, non possitis conveniri ymmo sitis totaliter ab omnibus absoluti liberi et immunes nobis et nostris super predictis omnibus silencium imponentes. Et pro hiis omnibus concessionibus, remissionibus supradictis confitemur recepisse et habuisse a vobis domino dicto abbate Sancti Iohannis, duo milia ducentos solidos Barchinone monete ternale. Renunciando excepcioni peccunie non numerate. Et si forte inde a nobis plus habere debemus illud plus, totum damus et concedimus et remittimus vobis predicti Dalmacio, abbati Sancti Iohannis et omnibus successoribus vestris imperpetuum, nostro plano dono donacione inter vivos sine

omni excepcione et revocacione. Renunciantes scienter excepcioni doli et accioni in factum, et beneficio nove constitucionis, et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iustii precii subvenitur, et omni alii iuri divino et humano nobis competenti et competituro, et nunc vel imposterum in aliquo nascituro. Rursus, ad maiorem cautelam, nos ambo predicti iuramus per Deum et eius sancta IIII evangelia corporaliter tacta hoc omnia supradicta atendere et complere et imperpetuum observare, et nunquam per nos vel per alium contravenire aliqua racione sive aliquo iure.

Actum est hoc IIII nonas aprilis, anno Domini M CC LX nono.

Sig+num domine Sibilie, vicecomitisse predicte, qui hoc firmo et laudo atque iuro. Sig+num Ugonis* de Ympuriis, qui hoc firmo. Sig+num Raimundi de Podio Perdinarum, vicarii de Basso, qui hoc omnia et singula supradicta laudo atque firmo. Sig+num Guilelmi de Biania. Sig+num Berengarii de Biania, militum. Sig+num Arnaldi Seguini, militis. Sig+num Petri de Vineali. Sig+num Raimundi Ianuarii de Rividario, iurisperiti, huius rei testium.

Arnaldus de Pinosella, publicus scriptor Castro Folliti, qui hoc scripsit cum literis dampnatis in VIII linea, ubi dicitur quod nos habemus, die et anno quo *(senyal)* supra.

415

1269, juliol, 22

Permuta. *Pere Vives, de Tregurà, la seva esposa Guillema i la seva mare Maria bescanvien amb Julià Rodà, de Tregurà, una terra situada al lloc anomenat Clapers per una altra terra, de menys valor, situada a Ventolà; Julià compensa aquesta diferència amb 10 sous de Barcelona i un cens anual, pagador el dia de Tots Sants, consistent en 1 diner de Barcelona. Oliver, prepòsit de Tregurà, a més de rebre 8 sous per aquesta transacció, concedeix a Julià que la terra rebuda la destini exclusivament a devesa d'herbes i arbres i estipula que ningú de Tregurà, sota pena de 15 sous, gosi utilitzar-la per a la pastura del bestiar.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1379.
310 × 280 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fideler sumptum, in Camporotundo vicesima secunda die iunii, anno a nativitate Domini millesimo CCC

septuagesimo nono, a quodam publico instrumento cuis tenor talis est. Sciant cunctis. Quod ego Petrus Vivas de Tregurano et uxor mea Guilelma et mater mea Maria, nos omnes similer, per nos et per omnes nostros presentes et futuros, damus et concedimus in concambium tibi Iuliano Rodani eiusdem loci et tuis et cuicumque volueris imperpetuum, unam peciam nostram de terra quod habeamus apud locum nominatum Clapes; sicut terminatur ab oriente in terra mansi Poncii et mansi de Boxeder, et a meridie et occidente in terra Iohanis de Rebezaya, et a circio in terra nostra, cum terminis fixis, et in terra Bolossi. Ut ipsam peciam de terram sic affrontatam teneatis et habeatis tu et tui perpetuum, cum intratibus et exitibus, et cum omnibus melioramentis suis factis et decetero faciendis, ad omnes tuas tuorumque voluntates perpetuo faciendas, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis. Quam peciam de terra concabiamus tibi pro alia pecia tua de terra, quod nobis concambias apud locum nominatum Ventolanum, pro ut in instrumento quod inde nobis fecisti plenius continentur. Et qua nostra pecia de terra predicta de Clapes plus valeat qui illa tua de Ventolano, recepimus a te in egripollencia ipsius, decem solidos Barchinona monete ternale et ultra dabis tu et tui nobis et nostris inde semper pro censu quolibet anno in festo Omnium Sanctorum unum denarium Barchinona monete ternale. Et ita nos et nostri erimus inde tibi et tuis legitimi actores et deffensores de omni homine perpetuum. Et nos Olivarius canonicus Sancti Iohannis et prepositus de Tregurano, per nos et per omnes successores nostros, damus, laudamus et concedimus tibi Iuliano Rodani predicto et tuis et cuicumque volueritis perpetuum, predictam peciam de terra de Clapes ad devesiam erbarum et arborum, mandantes universis hominibus et feminis de Tregurano, presentibus et futuris, quod in dicta devesia non sitis nisi mitere vel pastere suum bestiarium nec aliquod aliud ademprivium habere cum bestiario vel sine bestiario sine tua tuorumque propia voluntate, ponentes in hiis penam quinque solidos Barchinona monete ternale, de qua pena si aliquis eam incurrerus habeamus nos duas partes et tu et tui tercia partem Et ita nos et successores nostri faciemus tibi et tuis predictam peciam de terra tenere et habere in pace per devesiam erbarum et arborum perhenitur contra cunctos, salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis. Unde pro hac donacione ac laudacione recepimus et te ad utilitatem officii nostre preprositura octo solidos Barchinone monete ternale. Renunciando excepcioni predicte pecunie non numerate vel tradite nec recepte.

Actum est hoc XI kalendas augusti, anno Xristi M CC LX nono.

Sig+num Petri Vivas. Sig+num Guilelme uxoris eius. Sig+num Marie matris eius predictorum, qui hoc firmamus et laudamus. Sig+num Petri de Cloquerio de Sancto Iohanne. Sig+num Berengario de Casadavall de Moxonis. Sig+num Guilelmi Vivas, fratris dicti Petri Vivas. Sig+num Bernardi, capellani de Tregurano, testium. Olivarius prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Guilelme de Tregurano, baiulisse qui hoc firmo.

(Senyal) Bernardus de Oliveta, ex parte mea, et Simonis Stephani, cuius locum habeo cum ambo sumus, publici notarii Campirotundi, hoc, cum literis rasis et emendatis in XXIIII linea, ubi dicitur augusti, scripsi.

Eg*(senyal)*o Iacobus Baiuli, notarius publicus de Camporotundo, nominum meo et tanquam substitutus a Berengario Folcrandi, publico notario eiusdem loci, hoc translatum a suo originali fideler sumptum et cum eodem, de verbo ad verbum per mea diligentur comprobatum, scripsi et clausi.

416

1269, desembre, 31

Venda. *Ramon de Puigpardines, vicari de Bas, la seva esposa Beatriu i el seu fill Berenguer venen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 1.500 sous de Barcelona, el castell de Pena i els drets i censos que tenen a la parròquia de Sant Feliu de Bruguera, els quals tenien per compra feta a Guillem d'Espasens, a més d'unes cases situades a la vila de Sant Joan de les Abadesses, situades prop del riu Arçamala i la muralla de la vila.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2002.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2002 dupl; còpia coetània.
C. Canalars I, f. 55, núm. 13 (sac 8).
241 × 235 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raymundus de Podio Perdinarum, vicarius de Basso et domina Beatrix, uxor mea, et Berengarius filius noster, gratis et ex certa sciencia, per nos et omnes heredes et successores nostros, vendimus et cum hoc publico instrumento, tradimus vobis domino Dalmacio, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et ecclesie vestre et successoribus vestris imper-

petuum, totum nostrum castrum sive forciam et rocha de Pena, cum castlaniis et cum omnibus suis pertinenciis et tenedonibus, et cum iuribus et censibus, et cum omnibus iusticiis quas habemus et habere debemus in parrochia Sancti Felicis de Bruguera et in aliis locis dicto castro sive roque et forcie predicte pertinentibus et pertinere debentibus quocumque modo, et cum omni iuridicione et omnium rerum dominio et cum omni iure hic expresso vel non expresso, sicut melius et plenius Guilelmus de Espesen nobis vendidit supradicta. Vendimus etiam vobis et ecclesie vestre et successoribus vestris, per nos et omnes heredes et successores nostros, illas domos nostras quas habemus in villa Sancti Iohannis, cum omnibus pertinenciis et iuribus eorumdem, sicut affrontant in torrente de Arçamala, et in via publica, et in muro ipsius ville Sancti Iohannis. Mittentes vos et ecclesiam vestram et successores vestros in vacuam plenam et corporale possessionem predicti castri sive roche et forcia et dictarum domorum, et omnium aliorum predictorum cum hoc publico instrumento perpetuo valituro ad omnem vestram voluntatem et utilitatem et ecclesie vestre et successorum vestrorum, pro ut melius et plenius dici et intelligi potests, ad omne vestrum bonum comodum et sanum intellectum. [Facientes] nos et omnes heredes et successores nostros de possessione omnium predictorum et de omni iure, quod in predictis habemus et habere possemus aliqua racione transferentes in vos et ecclesiam vestram et successores vestros, totum ius dominium et locum nostrum et voces et acciones nostras, reales et personales, civiles et criminales, mixtas ordinarias et extra ordinarias, nobis in predictis competentes et competituras, cum hoc presenti instrumento nullo iure nobis vel successoribus nostris in aliquo supra predictis retento vel etiam reservato, pro qua quidem vendicione confitemur a vobis habuisse et recepisse in numerata peccunia mille quingentos solidos monete Barchinone de terno, de quibus nos bene a vobis per paccatos tenemus. Renunciantes excepcioni non numerate peccunie vel tradite et doli et metus et accioni in factum, et illi iuri per quod deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni alii iuri canonico et civili sive consuetudinario, per quod contra predicta vel aliquod predictorum obviam ire possemus. Et si forte plus valeat in presenti vendicio predictorum, vel etiam est imposterum valitura, totum illud plus vobis et ecclesie vestre et successoribus vestris damus ex certa sciencia donacione pura et irrevocabili facta inter vivos. Promittentes vobis et successoribus vestris quod faciemus vobis omnia predicta tenere et habere ac

pacifice possidere contra cunctos, sicut melius et plenius nos et Guilelmus de Espesen habuimus et tenuimus pro vobis et ecclesia vestra. Obligantes ad hoc, vobis et successoribus vestris, nos et heredes nostros et successores nostros et omnia bona nostra ubique habita et habenda de omni evincione et interesse. Et si forte supra predictis vel aliquo predictorum vobis vel successoribus vestris aliqua lis moveretur, promittimus vobis et successoribus vestris ducere predictam litera sive causam nostris propriis expensis et missionibus, a principio litis usque ad finem suscipientes, in nos totum honus litigii. Renunciantes vobis et vestris ex certa sciencia totum honus denunciationis. Et nos omnes predicti, ad maiorem firmitatem vestram vestrorumque successorum, iuramus per Deum et eius sancta quatuor evangelia per nos corporaliter tacta, quod contra predicta non veniamus iure aliquo vel racione, occulte vel manifeste, per nos nec per aliqua interposita persona, per quod iuramentum nos domina Beatrix predicta, certa et cerciorata de iure nostro, renunciamus scienter et consulte iuri ypoteche, et dotis nostre, et sponsalicii et donacionis propter nupcias, et beneficio senatus consulti velleyani, et omni alii iuri nobis competenti vel competituro per quod obviam contra predicta ire possemus iure aliquo vel racione.

Actum est hoc pridie kalendas ianuarii, anno Domini M CC LX nono.

Sig+++num Raymundi de Podio Perdinarum, et domine Beatricis, uxoris eius, et Berengarii filii eorum, qui predicta iuramus, laudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: Guilelmus de Miniana, et Guilelmus de Balbs, milites, et Berengarii Biannie et Arnaldus de Castlar.

Sig*(senyal)*num Arnaldi de Torrente, scriptoris iurati qui de mandato Raimundi Ianuarii publici Sancti Iohannis notarii, hoc instrumentum repertum in libris notularum scribanie Sancti Iohannis, scripsit et in publicam formam redegit.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

417

1270, gener, 2

Venda. *Arnau Seguí, soldat, i la seva esposa Elisenda venen a Ramon Sabater, de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de*

2.300 sous de Barcelona, la tercera part de la dècima de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2003.
B. Canalars I, f. 55, núm. 12 (sac 8).
345 × 354 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Arnallus Seguini, miles, et uxor mea Elissendis, nos ambo peritus in unum, non inducti vi neque dolo, set gratis et ex certa sciencia habita et plena deliberacione ac inspecta utilitate nostra non modita, per nos et omnes successores nostros presentes atque futuros vendimus tibi Raymundi Zabaterii de Sancto Iohanne de Abbatissis et omnibus successoribus tuis imperpetuum et quibuscumque tradere vendere pignorare obligare sive quilibet modo alienare volueritis, totam illam nostram integre terciam partem decime quam habemus vel habere debemus et tenemus in tota parrochia Sancti Martini de Aquaciam et etiam totum et quicquid iuris habemus vel habere debemus aut nobis competit vel competere debet vel potest iure aliquo vel racione in predicta decima. Et etiam sicud nos et antecessores nostri predictam decimam melius tenuimus et habuimus usque nunc nullo ibi vel inde nobis vel nostris iure retento. Et sicut melius et utilius dici vel intelligi potest vel deinceps potuerit ad omne tuum tuorumque comodum et sanum intellectum predictam in quam decimam tibi et tuis vendimus salvo tamen et retento iure domini pro qua dicta decima tenetur ad feudum. Pro qua quidem vendicionem confitemur et recognoscimus nos recepisse precium a te et de bonis tuis duo milia trescentos solidos Barchinone monete terni quos confitemur et recognoscimus a te numerando de manu ad manum integre recepisse et in nostros prorpios et necessarios usus utiliter convertisse. Unde renunciamus scienter omni excepcioni non numerate peccunie et doli et precii non soluti. Et etiam confitemur et recognoscimus in hac vendicione nos non esse lesos in aliquo nec deceptos et supradictam vendicionem sive decimam ad presens plus predicto precio non valere. Veruntamen si forte plus modo valet vel in futurum aliquo casu plus est valitura totum illud plus damus et concedimus gratis tibi et successoribus tuis donacione irrevocabili inter vivos ad omnes tuas tuorumque voluntates imperpetuum ibi et inde libere faciendas. Renunciantes omni iuri scripto et non scrito et consuetudinario per qua dicta donacio valeat revocari. Et hec omnia predicta et singula de omni nostro nostrorumque dominio et potestate trahimus et eiximus penitus in presenti et eandem decimam in tuum tuorumque successorum ius

et dominium et potestatem transfferimus irrevocabiliter. Et te et tuos in presenti de predictis omnibus cum hoc publico instrumento perpetuo valituro ponimus et mittimus in plenam et corporalem possessionem pleno iure. Et volumus et dicimus hominibus dicte parrochie ut tibi et tuis de cetero de dicta decima respondeant sicut nobis consuevere hactenus rendere et eam libere tibi solvant et tradant tam de blado quam de carnatico quam de omnibus aliis rebus de quibus in predicta parrochie nos et antecessores nostri recipere decimam consuevimus aut debemus. Constituimus etiam in predicta decima te et tuos [de inde] dominos et potentes procuratores tanquam in rem tuam propriam ad habendum et tenendum et contra cunctos pacifice omni tempre possidendum. Dantes et cedentes tibi et successoribus tuis totum ius nostrum et locum voces et acciones reales et personales directas utiles atque mixtas speciales generales ordinarias et extra ordinarias ibi et inde nobis conpetentes vel conpetituras sine aliqua revocacione et excepcione omnibus nostris et nostrorum vocibus et racionibus inde perpetuo extinctis et penes te et tuos imperpetuum remanentibus et translatis. Pretera quisque nostrum insolidum renunciantes scienter beneficio nove constitucionis de duabus reis principalibus et dividendem accionis. Constituimus (vos) et omnes heredes nostros et omnes res nostras honores et aver generaliter et specialiter habita et habenda usque vobis et successoribus tuis semper de omnia evincione et interesse. Et promitimus tibi et tuis bona fide et per firmam stipulacionem quod predictam decimam nos et nostri faciamus tibi et tuis semper tenere et habere in pace contra cunctos homines et esse inde tibi et tuis et cuicumque volueris legitimi actores et garantes ac deffensores contra cunctas viventem personam. Et si forte aliqua (persona) privata vel extranea aliquo tempore questionem aliquam vel demandata tibi vel tuis moverit [racione dicte] decime promitimus in continenti post renunciacionem tamen nobis factam per te vel nuncium tuum vel litteras tuas quod sucipiemus in nos totum honus litigii et quod ducemus et tractabimus predictam causam a principio littis usque ad finem nostris propriis sumptibus et expensis et si forte tu vel tui velletis predictam causam dicere possetis hoc facere remissa tibi necessitate denunciacionis et sive obtinueritis sive subcubueritis promittimus tibi et tuis restituere et emmendare omnes expressas sive missiones quos [circa] predictam litem feceris in curia iudicium sine omni tuo tuorumque successorum dampno gravamine et missione et credaris inde tu et successores tui tuo plano et simplici

verbo sine aliquo sacramento et testium produccione. Obligando tibi et tuis successoribus propter hoc nos et omnes heredes nostros et omnia nostra et eorum bona mobilia et immobilia ac se moventia generaliter et specialiter usque habita et habenda. Promittentes tibi et tuis bona fide et per firmam stipulacionem quod hec omnia et singula supradicta habeamus semper rata et firma et in aliquo non contra veniamus ullo tempore aliqua racione vel aliquo iure per nos vel per personam aliquam subrogatam occulte vel manifeste. Renunciando scienter excepcioni doli et metus et accioni in factum et restitucioni in integrum et illi legi per quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur et omni privilegio et consuetudini militarii de [non] solvendo iusticiam curie et omni alii iuri divino et humano canonico vel civili speciali vel generali scripto et non scripto sive consuetudinario quibus contra predicta venire possemus et iure vel extra. Preterea ego domina Elissendis predicta de meo iure plene cerciorata promittentes in predictis non contra venire. Renuncio scienter iuri ypothecarum mearum quos habeo in bonis viri mei racione dotis mee et donacionis propter nupcias vel alio modo. Et beneficio senatus consulti velleyani et omni alii iuri mihi conpetenti vel conpetituro. Rursus ut hec vendicio et omnia superius contenta maius robur optineant et omnes dubitacio removeatur nos ambo predicti nostro proprio motu et absque ullo imperio iuramus sponte per Deum et sancta IIII Dei evangelia corporaliter tacta hec omnia et singula supradicta attendere fideliter et observare firmiter omni tempore et quam in aliqua non contra veniamus palam vel occulte per nos vel per aliquam personam subrogatam ullo tempore aliqua racione sive iure sane si aliquod verbum est obscurum forte vel ambiguum ponitum in hoc facto vel instrumento nunquam tibi vel tuis possit nocere vel preiudicium facere disputacione vel interpretacione alicuius vel tibi intellectum. Et si minus aliquod videre dictum totum intelligatur esse apositum et insertum secundum voluntatem tuam et intellectum ac si in presenti instrumento esset possitum sive scriptum.

Actum est hoc IIII nonas iannuarii, anno Domini M XX LX nono.

Sig+num A. Seguini, militis. Sig+num domine Elissendis uxoris eius predictorum, qui hoc laudamus firmamus periterque iuramus. Dalmacius* gratia Dei Sancti Iohannis abbas tanquam dominus feudi predicte decime salvo iure ecclesie, subscribit. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num Petri de Miniana, militum. Sig+num Berengarii de Blanis, sacrista Sancti Iohannis. Sig+num Bernardi

de Baco, canonicus eiusdem. Sig+num Raimundi* de Monte Rubeo. Sig+num Guilelmi des Pedregons, parrochie Sancti Martini de Cabizono. Sig+num de Podio eiusdem parrochie, testium.

Bernardus Guidonis de Vineali, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum diccionibus suprascriptis in XVI linea ubi dicitur nos et in XVIII linea ubi dicitur persona et hoc sig*(senyal)*num fecit, die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

418

1270, gener, 10

Reconeixement de drets. *Ramon Sabater confessa que disposa en feu pel monestir de Sant Joan de les Abadesses la tercera part de la dècima que es recapta a la parròquia de Sant Martí d'Ogassa, la qual va comprar a Arnau Seguí, soldat [vg. doc. núm. 417].*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2004.
160 × 181 mm. Bon estat de conservació, excepte algunes subscripcions, esvaïdes i sobreposades.

Notum sit cunctis. Quod ego Raymundus Zabaterii de Sancto Iohanne, per me et omnes successores meos, gratis et ex certa sciencia, confiteor et recognosco vobis domino Dalmacio, Dei gratia, Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris, quod teneo et habeo pro vobis et ecclesia vestra in feudum, totam illam terciam partem (decime) Sancti Martini de Aguacia, quam emi ab Arnaldo Seguini, milite, et Elissende uxore sua. Et nos Dalmacius, Dei gratia, Sancti Iohannis abbas predictos, recipientes predictam recognicionem per nos et successores nostros, promittimus tibi Raimundi Zabaterii predicto quod si aliquis super dominio dicti feudi faceret tibi vel tuis aliquam questionem sive demandam aliquo tempore, quod deffendamus te et tuos de omnibus supra dictis nostris propriis sumptibus et expensis contra cunctam viventem personam, in iure et extra ius. Et ponamus nos coram te sucipiendo omne honus litigii a principio litis usque in finem. Obligantes quantum ad hoc tibi et tuis omnia bona nostra et ecclesie nostre, mobilia et inmobilia usque habita et habenda, generaliter et specialiter.

Actum est hoc IIII idus ianuarii, anno Domini M CC LX nono.

Sig+num Raimundi Zabaterii, qui hoc laudo et firmo. Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas subscribit. Sig+num B[erengarii]* de Blanis, sacriste. Sig+num B[ernardi]* de Baco. Sig+num B.* des Casis. Sig+num Raimundi* de Monterubeo. Sig+num Raimundi* de Campiliis. Olivarius* sig+num. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num Petri de Miniana, militum. Sig+num de Caselle. Sig+num Berengarii de Gerunda, testium.

Bernardus Guidonis de Vineali, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum diccionem supra scripta in III linea ubi dititur decime, et cum rasura facta in VIIII linea, ubi dicitur et ecclesie, et hoc sig*(senyal)*num feci, die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

419

1270, maig, 20

Confirmació i distribució de rendes. *Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma la institució del benefici de Sant Llorenç, fundat per Ramon Sabater i la seva esposa Alamanda, els rendiments i censos del qual es distribueixen entre diversos oficis monàstics. Aquest benefici és dotat amb 2.000 sous de Barcelona i comprèn els masos de Puig de Prats, que ja havia estat del monestir, un terç de la dècima d'Ogassa, comprada per Ramon a Arnau Seguí, quinze moltons, comprats pel benefactor a Guillem d'Espasens de les pastures d'Ogassa, un moltó censual que feia Pere Esteve a l'esmentat Ramon i quatre mitgeres de blat censual, comprades per Ramon al mas Toralles. Amb aquestes rendes, i altres que el monestir ja té, l'abat assigna les quantitats, en diners i/o en espècie, que reben els oficis de la prepositura major, pitanceria, prepositura de Tregurà, infermeria, sagristia i almoineria, a més dels 30 sous destinats al vestuari del sacerdot custodi del benefici, el qual també rebrà del cellerer la poció canonical de pa i vi que li correspon.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2031.
B. Canalars I, f. 13, núm. 12 (sac 4).
292 × 218 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Dalmacius, Dei gratia, Sancti Iohannis abbas et conventus eiusdem, per nos et successores nostros, profitemur et recognoscimus vobis Raymundo Zabaterii et Alamande uxori vestre, quod per illo stabilimento cuiusdam sacerdotis quod modo in presenti facitis in monasterio ecclesie Sancti Iohannis ut continetur in instrumento inde confecto a vobis et nobis firmato, laudato et corroborato, facemus habuisse et recepisse mansum de Podiolo de Pratis, quam nobis et ecclesia nostra emistis, et terciam partem decime de Aguacia quam emistis ab Arnaldo Seguini, et quinque arietes censuales quos emistis a Guilelmo de Espasen in pascuario de Aguacia, et unum arietem censualem quam facit vobis Petrus Stephani, et quatuor migerias frumenti censuales quas emistis de manso de Toraliis. Unde pro tanto dono et beneficio quod a te accipimus in presenti, habita pleniorum deliberacione et tractatu existentes in capitulo generali, damus, tradimus et assignamus spontancii dicto sacerdoti, instituendo in presenti suisque successoribus imperpetum et locum suum tenentibus pro sua porcione canonicali, sibi a nobis concessa in predicto instrumento inde facto, panem et vinum in cellario. Assignamus etiam prepositure, pro porcione quam debet eidem sacerdoti dare prepositus, quadraginta quinque solidos monete ternali supra predicta tercia parte decime de Aguacia. Assignamus etiam officio piaterie, pro hiis que debentur sibi dari a piatario, quatuor migerias frumenti super mansoveria et molendini de Toraliis. Item duos solidos super plana Bertran. Item assignamus prepositure de Tregurano novem solidos super decima mansi de Planas (et de Queros). Item infirmario duodecim denarios super primicia de Malatosca. Item habeat dictus sacerdos, pro vestiario, triginta solidos super manso de Podiolo de Pratis. Item assignamus officio sacristie, pro hiis que sunt [necesaria] dicto stabilimento in ecclesia, tres solidos questie regalis in manso de Rocha et duos solidos de questia regali in manso Gonter (et quinque solidos set bone monete) et unam gallinam quam mansus de Sa Riba Damunt facit pro honore quam tenebat pro manso de Olceya. Item assignamus decem et octo denarios super manso Oler helemosinario. Que omnia predicta et singula semper pleniori gaudeant firmitate, nec per nos vel per inter positas personas, possimus venire contra predicta ad irrumpendum modo vel in futurum; promittentes bona fide quod universis predicti officialiis presentibus et futuris et sacerdotibus illius stabilimenti predicti omnia eis a nobis superius assignata faciemus habere, tenere, accipere in pace contra

cuncta persona. Et cum quedam de hiis que assignamus predictis officiis spectent ad abbaciam et fuerint de corpore abbati ideo et recompensacionem et emendam predictorum superius assignatorum, volumus et ordinamus quod omnia que dicti Raimundo et Alamanda uxor sua nobis dedere et assignavere intuitu predictis sacerdotis, sint abbacie memorate iure aliquo non obstante, exceptis illis XLV solidos quos assignamus prepositure mayori in decima de Aguacia, et II solidos quos assignamus piaterie super plana Bertran, et XXX solidos quos assignamus predicto sacerdoti super predicto manso de Podiolo. In super recognoscimus racione predictarum possessionum et reddituum que pro nobis tenebatur recepisse et habuisse a predictis Raimundo et Alamande uxore sua, duo milia solidos Barchinone monete terni.

Actum est hoc XIII kalendas iunii, anno Domini M CC septuagesimo.

Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, subscribit. Olivarius* prioris, sig+num. Ego B[erengarius]* de Sancto Stephano, camerarius Sancti Iohannis, subscribo. Sig+num Berengarii* de Blanis, sacriste. Sig*(senyal)*num Petri de Ponte. Sig+num Raimundi* de Teleto. Sig+num Raimundi* de Monterubeo. Sig+num Raimundi* de Campiliis, pietariis. Sig+num Ugeti* Allquerii. Sig+num Bernardi* Descalis. Sig+num A.* C. Sig+num Guilelmi de Miniana. Sig+num Petri de Miniana. Sig+num Petri de Cloquerio, testium.

Bernardus Guidonis de Vineali, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum suprascripta facta in X linea, ubi dicitur et de Queros, et in XIII linea, ubi dicitur que et quinque solidos set bone monete et hoc sig*(senyal)*num fecit die et anno quo supra.

Ego Iohannes de Vineali, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuari de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

420

1270, maig, 21

Testament. *Testament de Ramon Sabater, el qual, en presència de Bernat de Bac, prior de la comunitat de frares predicadors de Barcelona, i Ramon d'Olzet, d'aquell convent, escull Guillem*

de Noguer, sacerdot, Pere de Cloquer, Pere de Caselles i Ambròs Sabater com a marmessors de les seves nombroses voluntats. Desitja ser enterrat al cementiri del monestir de Sant Joan de les Abadesses i estipula amb precisió la forma de pagar els seus deutes i restituir les injúries, per la qual cosa destina 2.000 sous de Barcelona; dóna al monestir esmentat 4.500 sous, deu mitgeres de blat i 2.000 sous procedents de la venda de tot el bestiar que té. Dota el benefici de Sant Llorenç amb les rendes del mas Puig de Prats, la tercera part de la dècima d'Ogassa i diversos moltons i mitgeres de blat censuals; fa llegats al sacrista, al cambrer, al prior i a l'infermer. També estipula diverses quantitats de diners en benefici dels frares predicadors de Girona, de Barcelona i als framenors de Vic, així com a la parròquia de Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses, el seu domer i el seu monjo, i les esglésies de Vidabona, Ogassa, Surroca, Perella, Sant Ponç d'Aulina i Santa Llúcia de Puigmal. Fa llegats a l'hospital de Coll d'Ares i, finalment, a la seva esposa Alamanda i a la seva extensa parentela.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2032.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2032 dupl.; còpia coetània.
C. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2032 tripl.; còpia coetània.
D. Canalars I, f. 13, núm. 12 (sac 4).

485 × 327 mm. Estat de conservació regular a causa de la pèrdua de suport a la part dreta superior del document; tanmateix, amb les còpies *B* i *C* se'n pot reconstruir el contingut.

Quia nullus in carne positus mortis penas evadere potest. Id circo. In Xristi nomine, ego Raymundus Szabaterii de Sancto Iohannis, in meo pleno sensu et sana memoria et locquela meum facio et ordino testamentum. In quo eligo manumisores meos, videlicet, Guilelmum de Noguerio, sacerdotem, Petrum de Cloquerio, Petrum de Casellis et Ambronium Szabaterii, in presencia et posse fratris Bernardi de Bacco, prioris fratrum predicatorum Barchinonensium et fratris Raymundi de Olzeta [sitii] eiusdem. Qui manumissores mei si me mori contigerit ante quam aliud faciam testamentum distribuant et ordinent de bonis meis sicut in hoc testamento, quod est ultima voluntas mea invenerint ordinatum. Et si forsan aliquis de predictis manumissoribus meis non posset vel nollet interese execucioni huius mei testamenti, volo que alii nichil hominus procedant ad execuciones ipsius; volo tamen et mando dictis manumissoribus meis quod universa et singula pertinencia ad hoc meum testamentum proseguintur cum consilio et voluntate dicti fratris Bernardi de Bacco, nec faciant

aliqui sine ipsiu consilio et assensu. Primo dimitto domino Deo et gloriose virgini Marie et Sancto Iohanni baptiste corpus et animam, in cuius cimiterio corpus meum iubeo sepeliri. Et mando firmiter atque volo quod omnes iniurie mee restituantur, et omnia debita mea solvantur de bonis meis, sine diffugio et malicia, et sine strepitu cause, secundum quod probare potere per testes vel per instrumenta aut alia legitima documenta ad cognicioni predicti fratris Bernardi de Bacco. Et ad hoc specialiter dimitto et assigno duo milia solidos Barchinone monete terni, ut de eis, videlicet, restituant omnes iniure mee et solvantur omnia debita mea siqua invenirentur. Si vero non sufficerent, volo et mando quod manumissores mei ante quam legata solvantur, restituant de bonis meis omnes iniurias meas et solvant omnia debita mea que remanerent, ad restituendum vel solvendum ultra dicta duo milia solidos. Volo etiam quod legatarius precipiat aliqui de hiis que sibi lego donec omnes iniurie sint restiture et debita mea sint soluta. Dimitto autem, ob remedium anime mee et domine Alamande uxoris mee, domino abbati et conventui Sancti Iohannis, quatuor milia quingentos quinquaginta solidos Barchinone, monete terni, quos mihi debent cum publicis instrumentis, et decem migerias frumenti quos mihi debent, sine instrumento. Item volo et mando quod totum bestiarium, tam grossum quam minutum, vendatur pro manumissores meos, et de precio ipsius dimitto dicto domino abbati et conventui Sancti Iohannis duo milia solidos, et residuum ipsius precii dicti bestiarii expendatur et convertatur in soluciones legatorum meorum; volo tament et rogo quod manumissores me quantum potere caucant ne homines qui tenere dictum bestiarium graventur vel dampnificentur indebite in vendicione eiusdem. Item volo irrevocabiliter quod si aurum vel argentum vel peccunia aliqua vel lapides precio si habeo vel penes invenitur ultra tresdecim milia solidos quod sit domini abbatis totum, exceptis debitis possesionibus bestiario grosso et minuto et omnibus aliis bonis meis, mobilibus et inmobilibus, que nobis retinemus. Item ad honorem Dei et gloriose virginis Marie et beati Laurencii, instituo unum sacerdotem perpetuum in ecclesia Sancti Iohannis, qui semper celebret in altari Sancti Laurencii, ob remedium anime mee et domine Alamande, uxoris mee, et omnium fidelium defunctorum; et pro victu et vestitu eiusdem sacerdotis, assigno et dimitto domino abbati et conventui Sancti Iohannis mansum de Podiolo de Pratis, qui consuevit etiam ecclesie Sancti Iohannis, et terciam partem decime de Aguacia, quam

emi ab Arnaldo Seguini, et quinque arietes quos accipio censuales et canonicales pro pascuario de Aguacia, quos emi a Guilelmo de Espasen, et unum arietem censualem quam accipio in manso Petri Stephani, et quatuor migerias frumenti quas accipio censuales in masoveria et molendino de Toraliis, ad rectam migeriam Rivipulli, et quinque solidos quos accipio censuales a Plana Bertran, quos faciat michi Iohannes Urgel. Ita videlicet, que dominus abbas et conventus Sancti Iohannis dent imperpetuum dicto sacerdoti integram canonica porcionem de omnibus, sicut uni canonicorum regularium, et que dictus sacerdotis qui pro tempore fuerit accipiat semper, pro vestitu, triginta solidos Barchinone monete terni de redditibus dicti mansi de Podiolo; predicta autem omnia et singula sic concedo et assigno ut perpetuus sacerdos sit ibi semper pro nobis et aliis fidelibus et servicium fiat predictum, ut dictum est et ordinatum alias volo et mando que predicta omnia vendantur et dentur pro animabus nostris et omnium fidelium. Item dimitto domino sacriste Sancti Iohannis quinquaginta solidos quos mihi debet et alios quinquaginta quos ibi lego. Item dimitto domino camerario eiusdem quinquaginta quinque solidos quos mihi debet. Item dimitto priori viginti solidos. Item Berengario Alamanni, infirmario, viginti solidos. Item dimitto unicuique aliorum dominorum regularium de cor maior decem solidos. Item duobus infantibus regularibus unicuique quinque solidos. Item dimitto domus et operi fratrum predicatorum Gerunde centum solidos, et fratribus predicatoribus Barchinone trescentos solidos, et operi fratrum minorum Vicensi centum solidos. Item captivis viginti solidos. Item capellano sanctorum Iohannis et Pauli decem solidos, et ebdomedario eiusdem decem solidos et tracturas assuetas. Item monacho eiusdem duos solidos. Item unicuique sacerdotum secularum istius ville duos solidos. Item dimitto Sancte Marie de Vita Bona, et Sancto Martino de Aguacia, et Sancto Martino de Sorrocha, et Sancte Marie de Perella, et Sancto Paulo de Securiis, et Sancto Poncio de Ullina, et Sancte Lucie de Podio Malo, cuilibet, duos solidos. Item dimitto hospitale de Colle Ararum unam culcitram, et unum capitale, et unum par linteaminum, et bonas duas flaciatas et pulcras. Item dimitto Alamande, uxori mee, omnes illas domos in quibus habitamus, cum omnibus apparamentis et [suprallentilibus], et cum omnibus aliis rebus et bonis que ibi sunt, scilicet, pannis, vestibus, sardil, blado, vino, oleo et omnibus aliis rebus et bonis que ibi sunt, exceptis denariis tamen; item dimitto sibi illos ortos qui sunt circa columbarium, et columbarium, et

illum ortum quam emi a Provinciali, et illam fexiam quam emi de manso de Geraut, et illam aliam fexiam quam tenet pro me Petrus de Prato, et duo paria gallinarum quarum facit mihi unam censualem Raymundus de Colle pro quodam (orto) quam tenet iuxta rivium de Guadanes, et aliam gallinam quam facit mihi Guilelmus Aszora pro uno orto quam tent iuxta dictum rivium, et aliam quam facit mihi Iohannes de Negons pro illo honore quam tent ad Collem de Art, et aliam quam facit mihi Perpinianus de Manso Ot pro quadam vinea quam tenet a Fontaneles; item dimitto sibi quingentos solidos monete terni et quadraginta solidos de illis quinquaginta quos Provincialis debet mihi, de quibus dimitto dicto Provinciali decem solidos residuos; item dimitto sibi totam lanam istius anni in quibus bonis predictis instituo eam mihi heredes ita quod non possit aliqui aliud exigere de bonis meis aliqua racione. Item rogo et supplico domino abbati et conventui quod amore Dei et gratia canonica qua concessere et dedere Alamande in tota vita suo pro quingentis solidos sibi donent. Item dimitto Cerdane, nepoti mee, in auxilio maritandi, ducendos solidos et centum triginta solidos quos capellanus de Sorrocha mihi debet. Item dimitto Ambronio, nepoti meo, et filio suo, barcheriam et ortos pro quibus faciet annuatim quatuor migerias, et mediam quarteriam frumenti censuales, et unam perna, et unum par gallinarum. Item dimitto charotam Petro Szabaterii, nepoti meo. Item Mercatori, nepoti meo, illas domos quas emi de manso de Modio in tota vita sua, et post ipsum predicto, sacerdoti succesive imperpetuum quam constitui. Item dimitto Raymundo Seguerii illam vineolam de Geraut. Item Valgerio, fratri meo, ducentos solidos. Item Ermessendi, filie Rivipulli hominis, decem solidos. Item Raymunde, sorori sue, decem solidos. Item Elissendi Szabaterie decem solidos. Item Guilelme, uxori Petri de Area, viginti solidis. Item [Ana Mari] quinque solidos. Item Petro Guilelmi Petri ballista de cornu et octo solidos, quos mihi debet. Item dimitto cuilibet manumissorum predictorum quinquaginta solidos pro suo labore. Item dimitto operi Sancti Petri de Vico duodecim denarios. Item dimitto domino camerario totam meam partem expletorum de Podio Malo et mansi de Geraut, quam habeo recolligere pro ipso ad tres annos. Item Guilelme, sorori mee de manso Corcoy, omnes bestias grossas et minutas quas habeo secum et omnia alia qua mihi debet. Item dimitto Guilelmo de Clerano, nepoti meo, totum bestiarium quod habeo secum et debitum quod mihi debet. Item dimitto Bernardo de Vineali condam nuncii cen-

tum solidos. Item Arnaldo de Biannia de duobus (bobus) quos habeo cum baiulo de Perella meliorem. Item volo quod fiat unum vestimentum sacerdotale, cum casulla de sincto et de lino, ad opus altaris Sancti Laurencii, cui dimitto sexaginta solidos. Item dimitto scriptori quadraginta solidos. Item dimitto domino abbati totum bestiarium grossum et minutum quod habeo in manso de Torrente de Podio Malo. Item volo et mando quod post mortem meam tradantur instrumenta honorum illis quibus dimitto ipsos honores. Item volo et mando quod, in die obitus mei, fiat generalis helemosina et dentur cuilibet pauperi duo denarii. Item volo e mando que solutis omnibus debitis et iniuriis meis restitutis solutis etiam omnibus legatis meis supradictis, totum residuum dividatur in duas partes equaliter, quarum una pars detur perentibus meis ad cognicionem dicti fratris Bernardi de Bacco, et aliam det idem frater Bernardi pro anima mea et uxoris mee Alamanda et pro iniuriis oblitis et pro animabus omnium fidelium pauperibus Ihesu Xristi, quos mihi heredes instituo in ipsis bonis. Hanc itaque ordinacioni mei testamenti volo in omnibus custodiri et observari. Et si aliqua persona cui aliquid dimitto in eodem impedierit hanc ordinacioni mandari execucioni vel contra venire et monitus a manumissorubus meis infra quindecim dies ex quo monitus fuerit non destituerit ab ipso impedimento et contradicione nichi capiat ex ipso testamento set fiat ei ius de plano sine diffugio et malicia. Volo etiam et ordino quod si alicui vel aliquibus de legatanis meis in aliquo essem obligatus racione iniuriarum, vel debitorum, vel aliqua alia de causa legatum, quod ei dimitto sic ei in in recompensacionem satisfaccionem et emendam ipsarum iniuriarum et debitorum quantum suffecerit. Et si bona mea restitutis iniuriis meis et solutis debitis meis non sufficerent ad solvenda legata superius nominata, volo que defalcetur de singulis legatis per solidum et libram. Rogo autem et suplico domino meo abbati Sancti Iohannis, quod ipse non permittat in aliquo impediri hoc meum testamentum set faciat duci ipsum ad effectum cum a manumissoribus meis fuerit requisitus. Volo in super que hoc sit ultima voluntas mea quam volo valere iure testamenti. Et si forsan non valet iure testamenti saltem valeat iure codicillorum vel nuncupatuis vel alterius cuiuslibet ultime voluntatis. Et ut predicta mayorem firmitatem, iuro per Deum et eius sancta quatuor evangelia sponte et corporaliter tacta, in hac infirmitate nichi de predictis immutare nisi predicto fratri Bernardi de Bacco, confessori meo, ex aliqua causa necessaria aliter videretur. Si vero

convaluero de ista infirmitate possim non obstante isto sacramento exceptis restitucionibus ad meam voluntatem omnia immutare.

Actum est hoc XII kalendas iunii, anno Domini M CC septuagesimo.

Sig+num Raymundi Szabaterii de Sancto Iohanne predicti, qui hoc testamentum condo, concedo, firmo et iuro. Sig+num Alamande uxoris eius, qui hoc laudao, firmo pariterque iuro. Dalmacius* gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, salvo iure ecclesie, subscribit. Sig+num Arnaldi Guilelmi Petri. Sig+num [magister] A. Fisici de Rivipullo. Sig+num Bernardi de Condamina. Sig+num Bernardi de Vinea. Sig+num Petri Szabaterii, testium.

Bernardus Guidonis de Vineali, qui mandato Raimundi Ianuari de Rividario publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum suprascriptura facta in XXVIIII linea ubi dicitur orto et in XXXVIIII linea, ubi dicitur bobus, et hoc sig*(senyal)*num fecit, die et anno quo supra.

Ego Iohannes de Vineali, capellanus sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii subscribo.

421

1270, juliol, 2

Convinença i jurament de fidelitat. *Per tal de resoltre les divergències que Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, manté amb Oliver de Pinoses, hereu i fill de Bernat de Pinoses i Dolça, ambdues parts acorden una convinença per la qual s'estableix la batllia de Pinoses (Vall de Bianya) a Oliver, regula les atribucions i obligacions que ha d'exercir com a batlle del monestir, els censos que ha de recaptar de la seva jurisdicció i els que ha de pagar per aquest nomenament, pel qual presta el corresponent homenatge de fidelitat.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2038; còpia de l'any 1302.
442 × 212 mm. Estat de conservació regular, sobretot a causa d'unes taques i la pèrdua de la subscripció del jutge.

Hoc est translatum ab originali de verbo ad verbum fideliter sumptum III idys februarii, anno Domini M CCC secundo, cuius

tenor talis est. Notum sit cunctis. Quod post multas dissensiones et controversias habitas et habendas inter dominum Dalmacium, gratia Dei, abbati Sancti Iohannis et conventum eiusdem ex una parte, et Olivarius de Pinosis, herede universale Bernardi de Pinosis condam et matrem eius ex altera, super plenibus capitulis et iuribus aliis baiulie et mansi de Pinosis. [Tandem] et ex certa sciencia venerunt ad firmam et irrevocabilem transaccionem et composicionem et finem perpetuum in huic modus. Nos Dalmacius, gratia Dei, abbas Sancti Iohannis et conventus eiusdem, per nos et successores nostros, concedimus tibi Dulcie de Pinosis et Olivario filio tuo et vestris successoribus imperpetum, in [granerio Sancti] Salvatoris et de Ullina, pro solatico et braciaticho, et victu vestro et nuncii vestri, et alio tuo labore ad opus congregandi bladum nostrum [...] baiulia duodecim sextarios ordeo, et quatuor sextarios frumenti, et octo sextarios civate, et [...] sextarium et medium siliginis ad mesuram consuetam. Item concedimus vobis et vestris quod vos et vestri recipiatis decetero undecimam mensuram [...] in dictis graneriis pro vestra retrodecimam. Item concedimus vobis quod habeatis vos et vestri medietatem tantum tocius milis [...] vestra. Item concedimus vobis et vestris quod habeatis totum legitime, scilicet, guixias, lentias, peses, herbetes et cicerones tocius [...] illia [...] ecclesie noster. Item concedimus vobis et vestris quod habeatis canape et linum pro factis et fogis. Item concedimus vobis et vestris quod habeatis medietatem decetero decima mansi de Pinosis et mansoveriam de Pedros et de Planis, et de Poleria aliam vero medietate accipiamus nos et successores nostri. Item concedimus vobis et vestros quod recipieris [IIII] canadellas vini quos consuevitis recipere in tina de Ullina et omnia vina dicte tine, excepto primo et secundo, et quod faciatis [stringe] semper et [ablui] congruenti tempore dictam tinam, et faciatis ad eandem duos circulos apportat. Item concedimus vobis et vestris quod non detis tascham panis nec vini, nec tercia partem cussure decetero de manso vestro de Pinosis, nobis nec successoribus nostris, nisi de terris que [fuerit ... Puyol et] de Pedres. Item concedimus vobis et vestris, solvimus et diffinimus tascham panis et vini, et terciam parte cussure de blado de masoveria de Pedres et hoc scilicet, tam de terris que fuerunt de telia mansi de Pinosis. Tascham vero et terciam parte cussure bladi, et tascham de vino, recipiamus nos et ecclesia Sancti Iohannis in terra et possessionibus bordarum de Planis et de Poleria, exceptis de terris que fuerunt mansi de Pinosis ubique sint.

Item concedimus vobis et vestris que vos et nos et nostri successores habeamus, mediam per medium, omnes homines et feminas presentes et futuros existentes et habentes in dictis manso de Planis, et de Poleria, et de Pedros, et in prole dictorum hominum et feminarum et redemptores hominum, et omnes causas criminales et civiles eorum hominum, et de mansoveriis predictis, medium per medium, habeamus hoc excepto quod nos et successores nostri habeamus in predictis masoveriis omnia tercia laudismia et foriscapia et stabilimenta, in quibus habeatis vestram retrodecimam ab ipsis masoveriis tanquam baiulus de predictis, et excepto etiam per nos et nostri successores habeamus omnes exorquias, intestias et defunciones, de quibus habeatis retrodecimam, excepto de defunccionibus. Item concedimus quod si aliqui homine nostri vel aliunde intraverint dictas masoverias quod habeatis se facere nostros et meos et recognoscere. Item statuimus et concedimus vobis et hominibus predictis, presentibus et futuris, quod nos nec vos nec successores nostri non possimus facere questiam, tolta vel forciam, vel accipere vel aliquam exaccionem hominibus dictorum masoveriarum. Item concedimus vobis et successoribus vestris quod possitis de novo facere et hedificare unam vel duas masoverias in honoribus et possessionibuis mansi de Pinosis, sine magna tamen diminucione mansi de Pinosis, in quas masoverias si contingat seri et homines et feminas eorundem, nos et vos habeamus, sub condicionibus eisdem, et [scilibus] et iuribus et servitutibus et dominio cum quibus habemus ubique predictis masoverias de Plana et de Poleria et Pedros. Item concedimus vobis et vestris mansum de Pinosis, cum omnibus suis pertinenciis et baiuliam, cum iuribus suis, ita tamen quod vos et successores vestris successive teneamini dictam baiuliam acapiare unus post alium et teneamini iurare vos et successores vestri et facere homagium ac in predicta baiulia in congregando bladum et colligendo, et in omnibus aliis nos habeatis fideliter et bene erga nos et ecclesiam Sancti Iohannis, et teneamini facere annuatim pro manso de Pinosos unum porchum de reset et I sextarium frumenti et III sextarios civate et VIII meayals de vino. Item teneamini facere annuatim pro manso de Puyol et de Pedros, quos tenetis nobis et ecclesie nostri, III migerias civate, et II pernas, et IIII gallinas, et III denarios bone monete. Item teneamini facere pro baiulia nobis et successoribus nostris albergam, cum VI equitaturis et cum [embl...] tamen et sint inter equitantes et trotarios et totam XV comestores, tamen si tan a casu supravenirent

unus vel duo quitantes non conumentur in istis, immo possint ibi etiam et comedere nobiscum. Item habeatis operari vos et sucessores vestris et homines dictarum masoveriarum in fabricha de Ullina, et dare ibi locedam antiquum et consuetum. Item habeat animal tuum tempore messurationes [quintas] civate et vel si plena huius civalia de mane usque ab sero ad ipsa blada congreganda habeant similer tres quintas tempore similer vindemiarum percipiat [...] tuum tres quintas vel si huius mulum bonum vel mulam bonam percipiat IIII quintas tamen tempore vindemiarum, cum fueris necessarius ad vindemias faciendas, provideatur tui et nunciis tuis necessariis illo tempore vindemiorum tamen cum aliis qui facient vindemias pro ecclesia Sancti Iohannis, et ecclesia Sancti Iohannis habeat suas semals. Item recipiatos vos et vestri successores annuatim unum cofinum racemorum apud Sanctum Salvatorem, pro racemis qui sunt in tota comba Sancti Salvatoris, de strata de Uller Amont, racione vestre retrodecime. Item recipiatis alium cofinum racemorum apud Ullinam, pro racemus den Blanc, et de Falgas, et de Sagal, et de Solano, et de Cabana, et de Baiulo, et de Rovira, et de Roure, scilicet, de ecclesia Sancti Poncii usque ad mansum den Blanc, in quibus locis in quibus locis [*sic*] et comba Sancti Salvatoris vos et vestri nichi recipiatis nisi illos duos cofinos. Item nuncius ipsius Olivarii qui adducet porchum de reset, recipiat I panem ordaceum, et I libram frumenti, et mediam iusticiam vini, et gautam porci. Item dictus Olivarius et successores sui recipiant retrodecimam iusticie ab hominibus sue baiulie qui aliquod [sutati] fuerint de taschis. Hec est omnia que superius vobis dedimus et concessimus; confitemur et recognoscimus non dedisse vel concessisse de novo set quod hoc et multo plena consuevistis recipere que modo racione huius composiciones nobis dimissistis et diffinuistis poster illa que superius vobis concesumus et predictam concessionem et composicionem confitemur esse factam ad magnam utilitatem et comodum ecclesie Sancti Iohannis. Unde gratis et ex certa sciencia stipulando, per nos et omnes successores nostros et nomine ecclesie Sancti Iohannis, vobis et vestris promitimus quod nunquam contra predicta in aliquo veniemus. Immo promitimus quod predicta omnia et singula faciemus vobis habere et tenere in pace, et etiam possidere contra cunctos homines. Renunciantes omni iuri, tam canonico quam civili, quo contra predicto vos iuvate possemus iure aliqua vel racione. Que tamen omnia et singula supradicta vobis concessa teneatis ad feudum pro nobis et ecclesia nostra.

Et ego Olivarius de Pinosis, filius condam Bernardi de Pinosis et uxoris eius Dulcie, per me et heredes et successores meos, gratis et ex certa sciencia solvo, diffinio et [...] imperpetuum vobis domino Dalmacio, gratia Dei, Sancti Iohannis abbati et conventui et successoribus vestris et ecclesie vestre, omnia alia que consuevimus habere et recipere [ultra] hoc que nobis superius concessionis in baiulia et manso de Pinosis et masoveriis predictis. Promitentes bona fide facere vobis et ecclesie vestre omnia predicta et singula que vobis superius retinuistis. Et promitimus vobis et successoribus vestris quod in predictis omnibus et singulis, tam in baiulia quam in aliis his expressis vel non expressis, erimus vobis et successoribus vestris legales et fideles, et de hoc faciamus vobis homagium in presenti. Et iuro per Deum et eius sancta IIII evangelia sponte tacta, omnia et singula supradicta, attendere et complere et nunquam contravenire. Immo quantum de omnia supradicta renuncio omni iuri legi et consuetudini, scripto vel non scripto, divino vel humano sive consuetudinario, quibus contra predicta venire possim racione aliqua sive iure. Tamen nos Dalmacius, gratia Dei, abbas Sancti Iohannis et conventus eiusdem, nolumus nec incendimus quod per ista composicionem fiat tibi Olivario supradicto, nec tuis heredibus, aliquod periudicium in illo iure siquid habes in vacheria ecclesie mee cum fuerit vacheria.

Actum est hoc VI nonas iulii, anno Domini M CC LXX.

Dalmacius, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas subscribit. Olivarius*, prioris, sig+num. Sig+num Olivarii de Pinosis, qui predicta omnia et singula laudo, firmo et iuro. Sig+num Bernardi de Devesa. Sig+num [Esqini] de Rippa de Podio Ceritano. Sig+num Bernardi de Ginebrosa, testium.

Berengarii de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum diccionibus suprascriptis in XVII linea, ubi dicitur et III pernas et cum diccionibus cancellatis in penultima linea, et hoc sig*(senyal)*num fecit.

Guilelmus de Noguerio, capellanus sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, sub*(senyal)*scribit.

Ego Romeus de Sancto Iohanne, iudex monasterii Sancti Iohannis qui [presens translatum] cum suo originale [...] auctoritate iudiciale subscribo.

Sig*(senyal)*num Arnaldi de Torrente, scriptoris iurati et gerentis vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc translatum ab originali de verbo ad verbum fideliter sumpsit scripsit et translatavit, die et anno quo supra.

422

1270, agost, 16

Establiment. *Bernat de Vallespirans i el seu fill Ramon concedeixen a Perpinyà de Massot dues parcel·les de terra situades a la tinença d'en Massot, amb l'única condició que les cultivi correctament. Per aquesta concessió, Perpinyà els ha de pagar un cens anual i també al sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Bernat i Ramon es reserven el dret de recuperar aquestes terres en el supòsit que Perpinyà no les treballi com correspon.*

A. AMSJA (*olim* núm. 243).
170 × 195 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de l'escriptura d'una petita part a la dreta del document.

Notum sit cunctis. Quod nos Bernardus de Valespirans [---eius Raimundus], per nos et omnes successores nostros presentes et futuros, comendamus et stabilimus ad laboracionem imperpetuum tibi Perpiniano des Masot et tuis, duas pecias terre nostras quod habemus in illa tenedone den Masot, scilicet, cum omni suo propietate et integritate et cum omnibus in se habentibus eisque qualibumque modo pertinentibus, et cum intratibus et exitibus suis, et cum omni augmento et melioramento ibi facte et faciendo, sicut melius dici potest et debet, ad omne tuum tuorumque comodum et sanum intellectum. Quosquidem duas pecias terre tibi et tuis damus et stabilimus sub hoc condicionem: quod tu et successores tuis donetis inde nobis et nostris semper et annuatim quartam partem tocius panis et vini, et omnium [fructum] que donare domino fuerit et [creverint] in predictis terris. Et teneatis plantare, vivificare, [excolere], et conrrezare prefactas terras tui et tuis imperpetuum bene et fideliter, ad [profectum] nostri et tui. Quod nisi feceris possimus nos et nostri [co...gere] et [corestringere] te et tuos ad [aptarendum] predictas laboraciones ad cognicionem bonorum laboratorum. Et sic promittimus tibi pro faciemus tenere et habere tibi et tuis predictas duas pecias terre pacifice et quiete. Salvo quod dabis inde sacristie Sancti Iohannis semper et annua-

tem medietates censos que inde sit et debet feci dicte sacristie integre. Et nos et nostri aliam medietatem. Et [non] aliud dabis inde nobis vel nostris nisi ut dictum est. Preterea retinemus nobis et nostris quod si tu vel tui aliquo tempore minus bene laboramentis seu conrrezamentis prefactas terras quod nisi incontinenti illud aptaretis ut supradictum est, quod nos possimus recuperare predictas terras [... festim] sine alia excepcione et placito. Et qua vos [amitatis] laboraciones et maltreyts quas ibi feceritis. Et sic [renunciamus] omni iure consuetudini atque legale et omnibus aliis quibus possemus contra predicta venire.

Actum est hoc XVII kalendas septembris, anno Domini M CC septuagesimo.

Sig++num predictorum Bernardi de Valespirans et Raimundi filii eius, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num domine Elicsendis uxoris dicti Bernardi de Valespirans, qui hoc laudavit et firmavit in manu Iohannis de Matamala, scriptoris de Guardia, IIII kalendas madii, anno Domini M CC LXX sexto, presentibus Petro des Torrens, et Bernardi de Dachs, et Arnaldi de Pugcercos. Sig+++num Berengarii et Bernardi de Vinea, fratrum, et Guilelmi Argol, testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publico Sancti Iohannis notario, hoc scripsit die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

423

1270, octubre, 23

Sentència. *Els jutges Pere de Gualba, sacrista de Vic, i Guillem de Minyana, soldat, emeten sentència favorable a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, en la controvèrsia mantinguda entre l'abat i Guillem i Berenguer Novella sobre el dret feudal aplicable a dos masos de la Serreda i una borda.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2051.
B. Canalars I, f. 91, núm. 127 (sac 12).
180 × 227 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod cum dominus Dalmacius, Dei gratia Sancti Iohannis emparasset Guilelmo Novelli et Berengario Novelli

de Rivipullo [racionibus] duos mansos de Sa Serreda et unam bordam. Dictus Berengario compravit coram domino abbate nomino suo, et dicti Guilelmi assecuravit in posse dicti domino Dalmacio abbatis, facere et recipere ius de predictis mansis et borda pro viginti solidos aucmento et firmavit pro eo Iohannes de Nabars; et promissi dictus Berengario, sub obligacione [...] honorum suorum pro quingentis solidos, que dictos Guilelmo habebit ratum quicquid ipse facient in hac carta et fideuissit pro eo dictus Iohannes de Nabars hiis [pacatis] dominus abbas et dictus Berengarius elegerent et consenserent in venerabilem Petrum de Gualba, sacristam Vicensi, et Guilelmum de Miniana, militem, iudices, qui de hac causa feudali cognoscerent, et determinarent quo facto ad peticionem dicti Berengario et cognicionem predictorum iudicum dominus abbas desemparavit predictos mansos et bordam, et incontinenti proposuit dominus abbas et obtulit peticionem suam seu libellum coram dicti iudicibus contra dictum Guilelum et Berengarium Novelli dictos quod predicti mansi et borda quos dicti Guilelmi et Berengarii tenent et possident, cum pertinenciis suis, sunt liberum et francum alodium eccclesie Sancti Iohannis; et dictis Berengarii et Guilelmi debent habere et tenere dictos mansos et bordam pro ecclesia memorata, unde potuerit dominus abbas nomine dicte ecclesie dictos mansos et bordam, scilicet, dominum eorundem sibi ad iudicati et per sentenciam declarari dictum Berengarium et Guilelmum debere, tenere in feudum, predictos mansos et bordam iure feudali pro ecclesia antedicta, et in predictis potuerit sibi et ecclesie predicte predictos condempnari. Cui peticioni sive libello redundit dictis Berengaii litem contestando et confessus fuit se et dictum Guilelmum tenere predictos mansos et bordam cetera in libello contenta negavit, et dominus abbas, ab fundandam intencionem suam, fecit sequentes posiciones. Ponit dominus abbas predictis quod comes Borrellus Bisuldunensis, condam, vendidit predictos mansos et bordam Petro et Giscafredo presbiteris, pro franco alodio. Item ponit quod predicti preberi dedere dictos mansos ecclesie Sancti Iohannis. Item ponit quod Raymundus de Malayn predictos mansos et bordam vendidit Iohannis de Nabars et Raymundo de Serralongua. Item ponit quod Raimundi de Serralonga et Iohanni de Nabars, post ea, vendidere totum Raymundo Novelli, condam. Item poni quod Raimundo de Malayn tenebat predictos mansos et bordam in feudum pro ecclesia Sancti Iohannis, cum aliis feudis quos tenebat pro dicta ecclesia, quas posiciones dictus Beregario credidit et ad fundandam intencionem

dominus abbas produxe plena instrumenta, quorum primum incipi in nomine domini ego Borrellus comes, et cum secundum incipit in nomine domini ego Petrus presbiter et cetera, et tercium incipit hoc es scriptura pacificationis qua instrumenta fuere et recepta pro veris et publicis. Et factis hanc inde allegacionibus fuit ab utraque parte renunciatam et conclusam in causa et sentencia postulata et lata in hunc modum: unde nos Petro de Gualba, Vicensi sacrista, et Guilelmo de Miniana, miles, iudices predicti, visis et auditis racionibus et allegacionibus utriusque partis, habito sapiencium consilio, visi etiam instrumentis productis per abbatem Sancti Iohannis post plena [...nunciacionem] et conclusionem in causa, adiudicamus dominorum dictorum mansorum et borde de Serreda, cum pertinenciis suis, abbati et moansterio Sancti Iohannis et declaramus dictos mansos et bordam etiam alodium Sanct Iohannis et dictos Berengarius et Guilelmus Novelli debere, tenere eos in feudum pro abbacie et monasterio Sancti Iohannis, et in eo qua dicti Berengario et Guilelmo Novelli teneant in feudum pro [abbati] et ecclesia Sancti Iohannis iure feudali predictos mansos et bordam, condempnamus eosdem.

Lata fuit hoc sentencia X kalendas novembris, anno Domini M CC septuagesimo.

Sig*(senyal)*num Petri de Gualba, Vicensi sacriste. Sig ++++num. Berengarii de Abbacia, Iohanni Gueraldi, Guilelmi de Odena, prioris de Luciano, et [magister] Guilelmi Fisici, testium.

Bernardus Guidonis de Vineali, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit et hoc sig*(senyal)*num fecit die et anno quo supra.

424

1270, novembre, 2

Nomenament. *Berenguer Aguer es persona davant del jutge Pere de Caselles per tal de deixar constància del seu nomenament com a vicari de la vila de la Ral que li ha expedit el rei Jaume I, càrrec que implica, a més de les rendes que li pertoquen, la prestació del corresponent jurament de fidelitat a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2053.
B. Canalars I, f. 11, núm. 26 (sac 3).
190 × 178 mm. Estat de conservació deficient.

Notum sit cunctis. Quo Berengarius Aguer venit in presencia Petrus de Casellis, iurati, tenentis locum Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohanni notarii, quoram domino Dalmacio Sancti Iohannis abbas et [...] sibi quandam literas sub hac forma. Iacobus, Dei gratia rex Aragonum Maiorca et Valentie, comes Barchinona et Urgellum et domini Montispesulani, dilecto et fidelibus suis abbati Sancti Iohannis de Abbatisis et universis hominibus de Za Reyal et totius vicarie eiusdem. Salutem et gratiam. Noveritis et mandamus per nostram literam Bernardo de Vico, iudici Gerundem, et A. de Pausis, vicario Gerundum, quod audiant et recipiat compotum a [Berengario Agueri] de vicaria et baiulia Campirotundi a tempore circa quo nobiscum computavit de eiusdem et que donec computaverit [...] ab eodem; et dictis A. de Pausis solverit dicto Berengario Aguer tocium iliud quod sibi reddere vel solvere tenebitur pro nobis racione dictarum vicarie et baiulie; facto dicto composito quod non auferat vel empare ei dictis vicariam et baiuliam. [...] vobis [...] predictis Berengario Aguer [...caverit] cum prefatis Berengario de Vico et A. de Pausis et dictus A. de Pausis [...] sibi [...] habeatis et teneatis ipsum Berengario Aguer in vicarium et baiulum de za Reyal et eidem vel [...] de omnibus que vicario et baiulo nostros rendere consuevistis et debetis dum tamen ipse [...] ut in dicta [...] continetur. Et hoc aliquatenus non mutetis. Datum Valencie, [IIII idus] iulii, anno domini M CC septuagesimo. Qua [...] dictis dominus abbas rerundit sibi quod erat paratus ipsum admittere [...] pro vicario dum modo convenieret secum de [...] sub vicario et sayonibus, et prestaret sibi iuramentum quod daret sibi medietatem aventurarum et iusticiarum ville et vicaria de za Reyali, et quod in predicta se habere fideliter, et quos observaret omnia privilegia sibi et ecclesie sue concessa. Que dictus Berengarius Aguer omnia et singula concesset et sic convenere quod Iohannes Geraldi sit iudex et Pirpinianus de Pruneris et Valgerius sint sayones et [R. De Felicis] sub vicarius, quos in predictis pariter constituere; et sic dictus Berengarius Aguer iuravit dicto domino abbati quod esset fideles et legalis in vicaria predicta, et daret sibi medietatem omnium proventum et aventurarum et iusticiarum villa et vicaria de za Reyal [...] inde tamen deductis expensis et que servaret sibi omnia privilegia sua et libertates, et de hiis omnibus dicti dominus abbas et dictis Berengarius Aguerii mandaverunt per me Petrus de Caselle de predictis [...] publicum instrumentum.

Actum est hoc IIII kalendas novembris, anno Domini M CC septuagesimo.

Sig+num Berengarii Aguerii, predicti [qui hoc laudo et] firmo [atque] iuro. Sig+num Olivarii prioris Sancti Iohannis. Sig+num Berengarii [...], canonicus eiusdem loci. Sig+num Raimundi de Felicis. Sig+num Valguerii de Santo Iohanne. Sig+num Bernardi de [....], testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, iurati, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit, die et anno quo supra.

Guilelmus de Noguerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii sub*(senyal)*scribit.

425

1270, novembre, 17

Permuta. *Pere Vives, de Tregurà, la seva mare Maria, la seva esposa Guillema, juntament amb Arnau Ponç, també de Tregurà, el seu germà Guillem i la seva mare Berenguera Ponç, bescanvien amb Julià Rodà, de Tregurà, una terra situada al lloc anomenat Clots per una altra terra situada a Cases Vedres, que reben Pere i els seus, i 6 sous de Barcelona, que rep Arnau.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA (*olim* núm. 8); còpia de l'any 1379.
325 × 180 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum fideler sumptum in Camporotundo, vicesima secundi die iunii, anno a nativitate Domini millesimo trescentesimo septuagesimo nono, a quadam publico instrumento cuius tenor talis est. Sciant cunctis. Quod ego Petrus Vivas de Tregurano, et mater mea Maria, et uxor mea Guilelma, et ego Arnaldus Poncii eiusdem loci, et frater meus Guilelmi, et mater mea Berengaria Poncia, nos omnes similer, per nos et per omnes nostros, presentis et futuros, damus in concambium et concedimus tibi Iuliano Rodoni, eiusdem loci et tuis et cuicumque volueris in perpetuum, unam peciam nostram de terra quam habeamus apud locum nominatum Clotos; sicut terminatur ab oriente in ipso torrente, et ab occidente et meridie in tua terra, et a circio in via publica. Ut ipsam peciam de terra sic affrontatam tenea-

tis et habeatis tu et tui perpetum, cum intratibus et exitibus, et cum omnibus melioramentis et augmentis suis factis et decetero faciendis, ad omnas tuas tuorumque voluntates omni tempore faciendas. Salvo iure et dominio ecclesie Sancti Iohannis. Et nos et nostri erimus inde tibi et tuis legitimi actores et deffensores de omni homine perpetuum. Quam peciam de terra permutamus sive concambiamus tibi et tuis per alia pecia tua de terra qua donas mihi Petro Vivas et meis apud locum nominatum Casas Vedres, et mihi Arnaldi Poncii predicto, donas VI solidos Barchinone monete ternale. Renunciando excepcioni predicte pecunie non numerate vel tradite nec recepte. Et si plus inde habere deberemus, illud plus totum et damus tibi et tuis donacione inter vivos.

Actum est hoc XV kalendas december, anno Xristi M CC septuagesimo.

Sig+num Petri Vivas. Sig+num Marie, matris eius. Sig+num Guilelme, uxoris eius. Sig+num Arnaldi Poncii. Sig+num Guilelmi, fratris eius. Sig+num Berengarie Poncie, matris eorum predictorum omnium, qui hoc firmamus prout et laudamus. Sig+num Petri de Nogerio de Rochabruna. Sig+num Guilemi de Casellis de Camporotundo, testium. Olivarius, prepositi de Tregurano sig+num. Sig+num Arnaldi Guilelmi de Tregurano, baiuli, qui hoc firmo et laudo.

(Senyal) Ego Bernardus de Oliveta, ex parte meo Simonis Stephani, cuius locum habito, cum ambo simus publici notarii Campirotundi, hoc scripsit.

E*(senyal)*go Iacobus Baiuli, notarius publicus de Camporotundo nominum mee, et tanquam substitutus a Berengario Folcrandi, publico notario eiusdem loci, hoc translatum a suo originali fideliter sumptum et cum eodem de verbo ad verbum per mihi diligentur comprobatum scripsi et clausi.

FUNDACIÓ NOGUERA

426

1270, desembre, 2

Venda. *Arnau, abat de Santa Maria de Vilabertran, d'acord amb Pere [de Castellnou], bisbe de Girona, i motivat, entre altres raons, per la distància existent entre la parròquia de Sant Martí d'Ogassa i el seu monestir, ven a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 1.400 sous de Barcelona, la propietat anomenada Font Llebrera, si-*

tuada a la parròquia esmentada, i formada pels masos Vila i Quer i la borda de Tirador, a més d'altres terres poc útils per al monestir empordanès.

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2057.
B. Canalars I, f. 55, núm. 14 (sac 8).
Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod nos Arnaldus, Dei gratia, abbas monasterii Sancte Marie de Villebertrando et nos Berengarius de Pontonibus, eiusdem monasterii sacrista et tenens locum Berengarii de Villatenimo camerarii ipsius monasterii, de consensu et voluntate domini Petri, Dei gratia, Gerundensi episcopi et tocius conventus dicti nostri monasterii. Attendentes quod loco sive honor nostri, qui est in parrochia Sancti Martini de Aquacia, qui vocatur Font Lebrera, ubi sunt tres mansi et due borde, scilicet, mansus de Vila, mansus de Quer et borda de Tirador, et quadam alia borda sunt minus utiles nobis et monasterio nostro propter loci distanciam que est a monasterio Villebertrandi usque ad dictum locum, et quia predictum locum et personas ibi degentes defendere non possumus a malignorum perversitatibus et vexacionibus et opressionibus, tam curie quam aliorum qui ibi minus iuste multociens pignorent exacciones faciunt, rapiunt et invadiunt, et cotidie eorum facultates [...] dirupere sicque propter his et maiores perversorum opresiones predictum loco et personem ibidem degentes sunt, pene destructi et sui opibus disipaci, quod si predicta vellemus protegere et deffendere ut deceter operteret nos de aliis bonis nostris magis expende, quod nobis valeat dictus loco. Rursus non immerito timetur ne propter huiusmodi et maiora pericula que cotidie maliciis hominium [succoressentibus] in [ol...iunt] prefatus locus et persone ad nichilum deveniant [...] cum in agregando ad ducendo redditus et preventus loci memoratis, nos semper oportet multa expendere et de redditibus supradictis. Considerantes etiam quod redditus predicti omnibus conputatis non valent nobis ultra quadraginta quinque solidos ad plus annuatim, et multo minus quinque denique quia magna nobis utilitas iminet in alienacione predictorum, cum precium eorundem convertamus et amplius in maiores utiliores nobis et proximiores redditus et possessiones. Ideoque, per nos et per omnes successores nostros et nomine monasterii nostri, gratis et ex certa sciencia, pura et libera voluntate, non inducti vi vel metu nec in aliquo decepti et circunventi, set mea liberalitate pure et simpliceter et perfecte, vendimus [...per] et cum publico instrumento perpetuo

valituro, corporaliter et irrevocabiliter, tradimus vobis domino Dalmacio, Dei gratia, abbati monasterii Sancti Iohannis de Abbatisis, absenti tanquam presenti et monasterio vestro et successorbisu vestris, et vobis Berengario Alamagni, presenti, procuratori dicti abbati et monasterii nomine eiusdem monasterii et abbatis recipienti et stipulanti, pro libero et francho et [quicio] alodio et inmuni, totum predictum locum de Fonte Leporario, cum mansis, bordis, cum omnibus pertinenciis suis et cum hominibus et feminis ibidem presentibus et futuris, et qui inde fuerunt ubicumque sint, cum redempcionibus et serviciis eorundem, et cum predicti loci et personarum propietatibus, possessionibus, usibus, scilicet, terris cultis et incultis, heremis, pratis pascuis [---] silvis, garricis, nemoribus, molinis, mulnariis, lignariis, ademprivis et cum omnibus censibus, redditibus, servitibus et terrementis, scilicet, et terciis, foriscapiis, laudiminis, retrodecimis, redempcionibus, questiis, toltis, forciis, acapitis, et cum omni districtu honore et iurisdiccioni, et cum omnibus causis, et placitis, et stacamentis, et firmamentis de directo, et cum omnibus prestacionibus realibus et personalibus, et cum omnibus cuguciis, intestiis, exorquiis, arsinis et capitibus fractis, et cum omnibus agrariis, et terrementis, et porcionibus, scilicet, medietatibus terciis, quartis, quintis taschis, cussuris, decimis, retrodecimis, et cum omnibus aliis universis et singulis ad dictum locum mansos, bordas et personas pertinentibus et pertinere debentibus, et cum omnibus que predictus locus et persone, mansi et borde domino suo facere et prestate debent et consueverunt. Pro qua quidem vendicione recipimus a vobis, de bonis monasterii vestri in peccunia ad manum numerata, mille et quadrigentos solidos Barchinone, monete ternale. Renunciantes excepcioni non numerate peccunie et doli et preciius non recepti. Confitentes nos in veritate a nobis mandando recepisse et ipsam in magnam utilitate nostri monasterii convertisse. Igitur, per nos et per omnes successores nostros et nomine nostri monasterii, remitimus vobis et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum quod nos et successores nostri non teneamini probare quod predictum precium sit [...] et predicta alienacio facta secundum formam in iure statutam, et si hoc presens vendicio sive res, quas vobis vendimus [...] vel in posterum sunt plus valiture precio memorato, totum illud plus gratis et irrevocabiliter donacione prefacta inter vivos vobis et successoribus vestris et monasterio vestro in perpetuum damus et tradimus corporaliter, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro. Renunciantes illis iuribus

quibus donacione non in [simiata] vel in mensa, vel alia de causa potest revocari. Et de predictis omnibus et singulis, et qui ad predicta pertinent et pertinere debent, vos et monasterium vestrum et omnis successores vestros in perpetuum mitimus in plenam et corporalem possessionem, vel quari de iure et de facto, denudando et eicendo nos et monasterium nostrum de eiusdem et siquidem inde ulterius tenemus illud totum nomine vestro confitemur tenere. Constituendo vos et vestrum monasterium, et omnes vestros successores, in omnibus predictis dominos et procuratores, tanquam in rem vestram propriam et possessores ad habendum, tenendum et quocumque modo volueritis, alienandum in perpetuum vos et quos volueritis nullo iure nobis retento in propietate usufructu vel servitute nec monasterio nostro vel successoribus nostris. Cedentes vobis et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum omnes acciones, peticiones, questiones et demandas, ordinarias et extra ordinarias, civiles, criminales, directas, utiles atque mixtas, reales et personales, generales, speciales in predictis et pro predictis, et contra predicta nobis et monasterio nostro et successoribus nostris pertinentes nunc et in posterum pertinere debentes. Constituendo nos et monasterium nostrum et omnes successores nostros in omnibus predictis dominos et procuratores, tanquam in rem vestram propriam ipsis omnibus penes nos extinctis et scriptis, et in nos translatis et directis, et quod pro predictis omnibus possitis agere, deffendere, excipere et replicare in iudicio et extra, et sicut de re vestra propria omnia alia facere que versus potest et debet facere dominus et procuratore in re sua mandantes in super omnibus hominis et feminis predictis presentibus et futuris, qui inde sunt, fuerunt et erunt, cum auctoritate et testimonio huius publici instrumenti perpetuo valituro, quatenus de predictis omnibus et singulis vobis et successoribus vestris et monasterio vestro in perpetuum fideliter responderant, et omnia alia faciant que nobis debuerunt et consueverunt facere, et que solidus homo debet facere domino suo, cum omni melioramento, tam per nos quam per alios in predictis facto et per vos et successores vestros decetero faciendo et faciant vobis homagia et omnes alias recogniciones, prestaciones et servitutes, et generaliter omnia alia que solidi hominis debent et consueverunt facere et exibere dominis suis. Et nos, cum auctoritate huius instrumenti valituri inpereptuum, per nos et per omnes successores nostros et per nostrum monasterium, absolvimus et relaxamus omnes predictos hominis et feminas et bona eorundem et alia predicta ab omni

homagio fidelitate, obligacione et iuris vinculo et subiectione quibus nobis sunt [obnexiius] et obligati et [astri...] et in aliquo tenentur de iure et de facto, nos promitentes vobis et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum, per nos et per monasterium nostrum et per omnes successores meos, per firmam et utilem stipulacionem et sollempnem, qua contra predicta in aliquo non veniamus, per nos vel per aliam personam, nec venire promitamus oculte vel manifeste. Renunciantes in super illi legi et iuribus qua deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et specialiter beneficio restituciones in integrum, et quod contra predictam renunciacione beneficii restitucionis in integrum beneficium restitucionis in integrum [*sic*] non petamus et omni alii iuris beneficio scripto et non scripto, introducto et introducendo, canonico et civili, consuetudinario et omni privilegio pro privilegiatis locis et personis introducto et introducendo, et in petrato vel in petrando, per nos vel per predecessores nostros et successores, tam a domino Papa quam a domino Rege, quam a quolibet alio quibus contra predicta possemus venire in contrarium. Promitimus etiam vobis et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum, per nos et per omnes successores nostros et per iamdictum monasterium nostrum, qua predicta omnia superius expressa faciemus nos et monasterium et omnes successores nostros, semper tenere et habere atque possidere quiete et in bona pace contra cunctam viventem personam pro libero et francho alodio ut superius est expressum. Et in super ab omni persona de firma ac legali evincione ac omni interesse, semper vobis et successoribus vestris et monasterio vestro, per nos et per monasterium nostrum et per omnes successores meos, tenere promitimus. Remitentes vobis et successoribus vestris ex pacto necessitatem denunciacionis. Obligantes ad predictum ac tenenda et observanda et in nullo contraveniendum, per nos et per omnes successores meos et per nostrum monasterium, nos et omnia bona nostri monasterii presencia et futura vobis et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum nunc et semper.

Actum est hoc quarta nonas december, anno Domini M CC septuagesimo.

Ego Arnaldus* Dei gratia abbas Villabertrandi subscribo. Ego Bernardi de Pontonibus, Villabertrandi sacrista, tenens locum camerarii subscribo. Ego Iacobus Villabertrandi helemosinarius, subscribo. Ego A. R. canonicus Villabertrandi subscribo. Ego Berengarii de

Faro, canonicus Villabertrandi subscribo. Ego Petri Torrons, canonicus, subscribo. Ego Bertrandus Ornay reffectoratus Villabertrandi, vice Poncii de Villancio, canonici Villabertrandi, scribere necientis subscribo et hoc signum *(senyal)* facio. Ego Dalmacius de [Au…] canonicus subscribo. Ego Dalmacius* de Furtiniano, canonicus Villabertrandi subscribo. Ego A.* de Villaclara, canonicus infirmarius Villabertrandi subscribo. Ego Petri*, Dei gratia, Gerundensi episcopo subscribo. Testes huius rei sunt: Guilelmus de [Lerc…] et Dalmacius Martina, clericus ambo de Petralata.

Raimundus Baiuli, qui hoc scripsit *(senyal)*.

Sig*(senyal)*num Guilelmi Petri, publici notarii ville Petralata, qui hoc subscribo.

427

1270, desembre, 7

Prestació d'homenatge. *Arnau Escrivà, pellaire de Peralada, presta homenatge de fidelitat a Berenguer Alamany, canonge i procurador de Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó del mas Prat, situat a la parròquia de Sant Martí de Peralada, i reconeix que, per aquest mas i unes altres terres que anteriorment pertanyien a aquest mas, paga el dia de Nadal un cens anual consistent en 18 sous i, pel mes de juny, deu mitgeres d'ordi.*

A. AMSJA (*olim* núm. 327).
270 × 155 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Arnaldus Scriptor, pelliparius de Petralata, confiteor et in veritate recognosco Deo et vobis Berengario Alamagni, canonico et procuratori monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis, in absencia domini Dalmacii eiusdem monasterii abbatis, et successoribus vestris perpetuo et eidem monasterio, mihi esse homine proprium et solidum, cum prole mea presenti et futura eiusdem monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis, cum capite manso meo vocatur de Prato, quod pro vobis et dicto monasterio teneo et tenere debeo, quod est in parrochia Sancti Martini de Petralata. Et facio vobis dicto Berengario Alamagni nomine dicti monasterii recipienti homagium in presenti, sicut homo solidus et proprius, facere debet domino suo. Confitentes et recognoscentes vobis dicto procuratori nomine eiusdem monasterii recipienti, quod teneo terras infra scriptas que pertinent ad dictum

mansum pro vobis et dicto monasterio, quarum una vocatur fexia de Garambau, et affrontat a circio in terra Petri de Meseracho, et est taschale; alia vero predictarum terrarum est subtus domum infirmorum Petralate, et affrontat a circio in terra hospitale; alia hoc est apud Salancham, iuxta molendinum Iacobi de Vallegornaria; alia vero est apud pratum de Torellis, et est taschale, et affrontat ab oriente in via publica; alia vero est apud mansum de Boscho, et affrontat ab oriente in via publica. Pro quibus predictis terris et aliis alienatis per predecessores meos, quas quidam hominis de Petralata tenent, que fuerunt olim de dicto manso, presto et prestare teneor vobis et dicto monasterio annuatim de censu XVIII solidos [comunis] in festo natale Domini, et decem migerias ordi in mense iulii, quod censum per me et successores meos promito vobis et successoribus vestris et dicto monasterio annuatim inperpetuum prestare in terminis promissis ut dictum est. Obligando vobis propter hoc attendendam omnia bona mea habita et habenda ubique. Et hoc iuro in Deum et supra sancta IIII Dei evangelia attendere et conplere.

Actum est hoc VII idus december, anno Domini M CC LXX.

Sig+num Arnaldi Scriptoris, predicti, qui hoc laudo et firmo. Testes huius rey sunt: Guilelmus de Spodoli, et Iohannes Geraldi, clericus de Ripullo, et Ponciis Batalyerius de Petralata. Raimundus Baiuli, qui hoc scripsit *(senyal)*.

Sig*(senyal)*num Guilelmi Petri, publici notarii ville de Petralate, qui hoc subscribo.

428

1271, juliol, 17

Reconeixement de deute. *Elisenda, filla de Pere d'Aulina i Berenguera, de Sant Martí de Tornerissa [Sant Martí del Clot, Vall de Bianya], reconeix el deute que ha contret Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó del mas Aulina, les seves propietats i la seva batllia, així com els 600 sous que li va prometre en concepte de dot. Acorden la manera com es liquidaran aquests deutes durant l'any en curs i el següent.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2079.
91 × 180 mm. Estat de conservació regular.

Notum sit cunctis. Quod ego Alicsendis, filia condam Petri de Olina, de parochia Sancti Martini de Tornerisa et Berengarie, per me et meos, voco quietum et absolutum vos dominorum Dalmacium, abatem gratia Dei Sancti Iohannis de Ripullo, a ducentis solidos monete Barchinone de terno, quos mihi debebatis racione mansi de Olina, et honoribus et posesionibus dicti mansi et baiulie, et aliorum rerum de illis DC solidos quos mihi racione dote mee promisistis; et recognosco et confietor mihi recepisse et habuisse modo cum istis CC solidos, CCCC solidos cum [Ce] quos mihi in [...] anno solvistis, et sic voco vos et firmancias [...] obligantes et monasterium vestrum, liberum quietum et absolutum a CCCC solidos. Renunciando super hoc omni excepcioni pecunie non numerate et rey non tradite, et omni excepcioni doli; et promito vobis bona fide et sine engano quod cum CC solidos monete de terno, qui restant de solucione, anni venturi redam vobis [...] mecum a vobis habeo de DC solidos, et voco vos et vestros quietum et absolutum.

Actum est hoc XVI kalendas augusti, anno Domini M CC LXX primo.

Sig+num Alicsendis de Olina, que hoc firmo et laudo. Testes huius rey sunt: Bernardi [Cleoris] de Clota, Bernardi de Estaiol, Bernardi de Masnovo, de parrochia Sancti Xristofori de Cucullis.

Ego Berengarius, clericus de Ostoles et de Podioverderis, notario, qui hoc scripsi die et anno quo su*(senyal)*pra.

429

1271, agost, 1

Prestació d'homenatge. *Pere de Calonge, [notari] i habitant de la vila de Ripoll, reconeix a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que té en feu els masos Escala, Llastanosa, Puig i Estartit i, per aquesta raó, presta el corresponent homenatge de fidelitat a l'abat.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2080.
B. Canalars I, f. 116, núm. 221 (sac 13).
155 × 185 mm. Bon estat de conservació.

Sit notum cunctis. Quod ego Petrus de Colonico, habitator ville Rivipulli, filius Guilelmi de Colonico, condam, confiteo et recognosco vobis domino meo Dalmacio, Dei gratia, abbati Sancti

Iohannis de Abbatissis et vestris successoribus inperpetuum, quod teneo pro vobis in feudum omnes mansus de Scala, et de Lastanosa, et mansum de Podio et mansum Startit, cum omnibus pertinenciis et tenedonibus eorundem, et cum omnibus aliis pro ut ta omnia ego emi a Bernardo de Miraies, militi de Basso, et Elicsende uxore eius et suorum, secundum quod in instrumento [...cionali] inde confecto plenius et melius conteniur. Item [...] promido vobis et vestris successoribus inperpetuum esse legalis et fidelis, quod non ero in facto neque in consilio ut [vitam perductis] aut membrum aut capiamini mala capcione aut aliqui de eo quod habetis aut [in avera] habebitis [perducis]. Consilium quod michi aut per nos aut per licens aut per nuncium manifestibitis ad vestrum dampnum nullo modo paudam. Et ad maiorem firmitatem facio vobis in homagium manibus propriis et ore.

Actum est hoc kalendas auguti, anno incarnacione Xristi M CC LXX primo.

Sig*(senyal)*num Petri de Colonico, qui hoc firmo. Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbasm salvo iure ecclesie in omnibus subscribit. Huius rei testes sunt Berengarii Alamandi, canonicus Sancti Iohannis, Bernardi de Casellis, Raimundus de Ortis, Petrus de Sala de Borredano et Petrus de Cardona, clericus.

Petrus de Pruneriis, publici Rivipullensi scriptor, scripsit hoc vice Petro de Colonico, die et anno pre*(senyal)*fixis, et ego Petrus de Colonico publicus Rivipullensum notarius *(senyal)* subscribo.

430

1271, agost, 23

Venda. *Ramon de Costa de Ges i la seva esposa Berenguera venen a Ripoll de Massot, pel preu de 30 sous de Barcelona, una terra anomenada Closella, situada prop del mas Riera, tot reconeixent el dret que correspon a l'església de Santa Maria de Finestres [Sant Aniol de Finestres, la Garrotxa]. A més, el comprador abona el terç de l'import de l'adquisició a Ponç de Finestres.*

A. AMSJA (*olim* núm. 20).
125 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Raimundi de Costa de Guisso et uxor eius Berengaria, per nos et omnes successores nostri, vendimus tibi Rivipullo des Mas Ot et tuis, et cui volueris imper-

petuum, unam petiam terre nostram qua vocatur Closella, que est super manso de Riera; affrontat a predicta ex una parte in terra mansi des Casal, versus orientem et a meridia in dicti mansi de Riera, et ab occiduo et a circio in terra mansi de Ulmis. Sicut de dictis IIII affrontacionibus predicta terra includer sive acciergit, sic tibi et tuis vendimus et tradimus cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, et cum intratibus et exitibus suis, et cum omni sua propietate et integritate, et cum omnibus in se habentibus sibique qualicumque modo pertinentibus, et etiam pro ut melis dici poset sive intelligi, ad omne tuum tuorum comodum et bonnum intelectum, sine omni nostro nostrorum vinculo et retentu; quod ibi non inde non facimus omnibus nostris vocibus et racionibus inde perpetuo extinctis et penes te remanentibus et translatis. Et sic mitimus inde te in plenam et vacuam possessionem tanquam in rem tuam propriam ad tenendum et ad habendum predicta petiam terre pacifice contra cuntos, salvo iure et dominio ecclesie Sancte Marie de Fenestris in omnibus. Obligando ad hec nos teneri tibi et tuis inde de omni evincione et interesse. Et precium huius vendicionis confitemus habuisse a te XXX solidos Barchinone de terno, et domino Poncii de Fenestris suum tercium, de quibus omnibus sumus tui bene paccati. Renunciando excepcioni peccunie non numerate et non habite et omni doli et metus et accioni in factum et restitucioni in integrum, et illi legi quam deceptis ultra dimidiam iusti precii subvenitur, et omni et alii nobis conpetentur iuri.

Actum est hoc X kalendas septembris, anno Domini M CC septuagesimo primo.

Arnalli*, prior Sancte Marie de Fenestris, qui hoc firmo *(senyal)*. Sig+num Petri* Catelli de Guisso baiuli, qui hoc firmo. Sig+num Raimundi de Costa et Berengarie uxoris eius predictorum, qui hoc laudamus et firmamus. Sig+num Iohannis [Oquerii] et Berengarii [Oquerii], testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum rasura facta sub actum est hoc, die et anno quo supra.

Guilelmus* de Noguerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii sub*(senyal)*scribo.

431

1271, setembre, 1. VIC

Petició d'homenatge. *Al claustre del convent de framenors de Vic, Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, reclama que Gascó [VII], vescomte de Bearn, senyor de Montcada i de Castellví [de Rosanes], li presti l'homenatge de fidelitat que pertoca per raó dels feus que disposa pel monestir esmentat, que són la dècima de Bisaura, un terç de la dècima de Vidrà, Llaers i Sant Quirze de Besora, i els censos que recapta Bernat de Vilar a la parròquia de Sant Bartomeu de Covildases (Vidrà), a la vall de Curull i a la de Buscatell.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2084.
B. Canalars I, f. 113, núm. 191 (sac 13).
C. AMSJA, còpia en paper, s. d.
174 × 234 mm. Bon estat de conservació.

Noverint universi. Quod in presencia mei Berengarii de Stagno, scriptoris iurati sub Petro de Ayreis, publico Vicensi notario, et testium infra scriptorum, Dalmacius, Dei gratia, abbas Sancti Iohannis, constitutus in claustro domus fratrum minorum Vicensi, rogavit et monuit et requisivit nomine sui et ecclesie Sancti Iohannis, nobilem dominum Gastonem, Dei gratia, vicecomittem Biarnense, dominum Montischatani et Castri Veteris, qui ibidem presens erat, ut faceret et prestaret sibi homagium quod sibi tenetur facere et prestare ut dictus abbas asserebat, pro feudis quo tenet pro ecclesia antedicta. Quod quidem homagium prestatur, et dixit contra eius voluntate amodo retineri feuda autem pro quibus dominis de Montechatano, tenetur facere et prestare dictum homagium, ut idem abbas firmiter affirmabat ecclesie Sant Iohannis sunt hoc: tertes decime de Vidrano, de Laers et de Sancto Quirico, census quos Bernardus de Vilari recipit in parrochia Sancti Bartholomei de Cubili Asinorum, vallem de Curull, vallem de Buschatel, cum decima de Bisaura, de quibus omnibus dictis dominus abbas precepit michi dicto scriptoris (sibi) fieri publicum instrumentum.

Quod est factum kalendas septembris, anno Domini M CC LXX primo.

Testes huius rey sunt: Bernardus de Scintillas, frater, Berengarius de Sancto Stephano, camerarius dicti monasterii Sancti Iohannis, Berengarius Alamandi, canonicus et infirmarius eiusdem loci, Ferrarius Mironis, Michaele et Bernardus de Palatiolo, fratres, Berengarius de Abadia, et Symon de Torrentibus.

Sig*(senyal)*num Petri de Ayreis, Vicensi canonici et publici ville Vici notarii.

Sig*(senyal)*num Berengarii de Stagno, scriptoris iurati qui hoc scripsit et clausit mandato Petri de Ayreis, publici Vicensi notarii, cum diccione supraposita in VIII linea, ubi dicitur sibi, die et anno quo supra.

432

1271, setembre, 7

Prestació d'homenatge. *Gascó [VII], vescomte de Bearn, senyor de Montcada i de Castellví [de Rosanes], presta homenatge de fidelitat a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, per raó dels feus que té, que són el dret de mesura als graners de Vidrà, de Llaers i de Sant Quirze de Besora, un terç de la dècima de Sant Quirze i la vall de Buscatell, la dècima de la vall de Curull i els censos que recapta Bernat de Vilar a les muntanyes de Milany.*

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2085.
C. Canalars I, f. 113, núm. 192 (sac 13).
D. AMSJA, còpia en paper, s. d.
159 × 281 mm. Estat de conservació regular.

Hoc est translatum cuiusdam instrumenti per alfabetum divisi cuius tenor talis est. Notum sit cunctis. Quod nos Gasto Dei gratia vicecomes Biarnensi dominis Montischatani ac Castri Veteris, in presenti cum testimonio publici instrumenti, confitemur et recognoscimus vobis domino Dalmacio per eandem abbati Sancti Iohannis de Rivipullis, quod tenemus in feudum per vobis et monasterio Sancti Iohannis predicto, illas mensuras graneriorum de Vidrano et de Laers, et decimi Sancti Quirici et tercium placitorum eiusdem parrochie Sancti Quirici, et vallem de Buschatell, et decimam vallis de Curull, et ipsam vallem quam tenet pro nobis Bernardo de Vilar et Ferrarius de Monteregali, et illos censos quos dictus Bernardus de Vilar tenet pro nobis in montaneis de Melanio, per quibus feudis antecessores nostri fecerunt homagium antecessoribus vestris. Et nos etiam recognoscimus quod tenemus vobis et successoribus vestris abbatibus dicti monasterio Sancti Iohannis per nos et successores nostros, facere homagium pro predictis hanc recognitionem vobis facimus, salvo

quod si per nos vel procuratorem nostrum inveniremus vel vos poteritis nobis hostendere vel procuratori nostro legitime aliquo tempore quod debeamus plura tenere pro vobis et monasterio vestro in feudum recognoscemus illa per nos vel procuratorem nostrum pro vobis tenere.

Quod est factum VII idus september, anno Domini M CC L XX primo.

Sig+num Gastonis, Dei gratia vicecomitis Biarnensi, domini Montischatani et Castri Veteris, qui hoc laudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: Bernardus de Scintillis, Bernardus de Portella, Guilabertus de Scintillis, Michaeli et Bernadus de Palaciolo, frates, Ferrarius Mir, Petrus de Sala de Borredano, Arnaldus Guillelmi [das...] scriptor nobilis Gastonis, Berengarius de Abadia, frater, Berengarius de Sancto Stephano, camerarius Sancti Iohannis, Raymundus de Borrelle et Simon de Torrentibus.

Sig*(senyal)*num Petri de Ayreis, Vicensi canonici et publici ville Vici notarii.

Sig*(senyal)*num Berengarii de Stagno, scriptoris iurati, qui hoc scripsit et clausit mandato Petri de Ayreis, publici Vicensi notarii, die et anno quo supra.

Sig*(senyal)*num Berengarii de Caselle, scriptoris iurati, qui mandatao Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc translatum scripsit et clausit, XVII kalendas iulii, anno Domini M CC XC quarto, presentibus testibus Bernardo de Caselle, Matheo de Castroveteri, et Petro de Folcra, sacerdotibus.

Sig*(senyal)*num Raimundi* Ianuarii, iudicis ordinarii ecclesie Sancti Iohannis, qui hoc translatum cum auctoritati manifeste preberis subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

433

1272, febrer, 4

Venda. *Elisenda Cervera, amb el consentiment del seu espòs Guillem de Ribaulons, ven al seu germà Ripoll, pel preu de 50 sous de Barcelona, tots els drets que per herència li corresponen del mas Cervera.*

A. AMSJA.

15 × 17,5 mm. Estat de conservació regular a causa d'algunes taques i pèrdua de suport a la part dreta del document.

Notum sit cunctis. Quod ego Ermessendis Cervera, gratis et ex certa sciencia, per me et omnis successores meos, diffinio et imperpetuum, consilio et voluntatem mariti mei Guilelmo de Robadlencs, remito tibi Rivipullo, fratri meo et mater mee Guillelma, totum et quicquid iure habeo et habere debeo in omni manso et honoribus de Cervera [... racioni] succesionis patris mei, avi vel avie [faciatis] aut sororis mee, quam ex testamento sive ab intestato, vel qualibet alia altera racione seu causa. Per quam diffinicione sive remissione confiteor habuisse a vobis L solidos Barchinone de terno. Renunciando excepcioni pecunie non numerate, et non habere, et omni auxilio et beneficio illius legis per quam deceptis ultra dimidiam subvenitur, et omni alii mihi conpetenti iuri. Et si plus [hoc] ad me pertinet vel pertinere debet aut potest peccunia antedicta, totum illud plus vobis et vestris dono donacione irrevocabili inter vivos, dando et cedendo vobis et vestris totum ius meum et locum in omnibus supradictis. Et sic facio inde vobis et vestris bonum finem et firmum pactum de non petendo michi et meis super promissis perpetuum silencium imponendo. Unde ad maiorem firmitatem et securitatem omnium predictorum, iuro per Deum et in sancta IIII evangelia, meis propriis manibus tacta, que contra predictas diffiniciones non veniamus nec aliquod venire faciam, seu permitam ymo promito me ratam et firmam perpetuo [herituram] et nunquam in aliquo contraventuram.

Actum est hoc II nonas febroary, anno Domini M CC LXX primo.

Sig+num Ermessendis predicte, qui hoc laudo et firmo et iuro. Sig+++num Ferrarii, capellani de Aguatia, et Mathei de Vallefecunda, sacerdotis, et Paschale des [Coral], sacerdotis, testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit die et anno quo supra.

Guilelmus de Noguerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii sub*(senyal)*[scribo].

434

1272, juliol, 16

Jurament de fidelitat. *Joan Escrivà, de Peralada, reconeix que és home propi i sòlid de Ramon de Montroig, prepòsit del mo-*

nestir de Sant Joan de les Abadesses, i li presta homenatge de fidelitat i obediència.

A. AMSJA (*olim* núm. 338).
145 × 120 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod ego Iohannes Scriptor, filius Raimundi Scriptoris de Petralata, condam, confiteor et recognosco et facio in veritate vobis Raimundo de Monte Rubeo, preposito monasterii Sancti Iohannis de Abbatissis et vestris successoribus imperpetuum, quod sum homino proprius et solidus vestri, racione prepositure quam habetis in dicto monasterio; et fui filius homines vestri propri et solidi ac naturalis, cum omni prole mea presenti et futura; et promito vobis et successoribus vestris esse bonus et fidelis, obediens ac legalis, sicut homino tenetur domino suo et vos et vestros successores semper habere et reclamare per dominos naturales Et in presenti facio vobis homagium pro predictis attendendis et conplendis.

Actum est hoc XVII kalendas augusti, anno Domini M CC LXX secundo.

Sig+num Iohannis Scriptoris predicti, qui hoc laudo et firmo. Testes huius rey sunt: Bernardus de Podio, clericus, Arnaldus Scriptor de Petralata, et Uguetus Alcherius, canonicus dicti monasterii Sancti Iohannis.

Sig*(senyal)*num Petri de Villela, qui hoc scripsit.

Sig*(senyal)*num Guilelmi Petri, publici notarii ville Petralate, qui hoc subscribo.

435

1272, octubre, 3

Jurament de fidelitat. *Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, confirma a Guillem de Borredà, de Ripoll, la possessió en feu dels masos Coma i Grau de la Cirreda, i la borda de la Sarda; per aquesta concessió, Guillem presta jurament de fidelitat i homenatge a l'abat de Sant Joan.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2130.
129 × 138 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cunctis. Quod nos Dalmacius, Dei gratia Sancti Iohannis abbas, per nos et omnes successores nostros, laudamus et confirmamus tibi Guilelmo de Borredano de Rivipullo et, cum

hoc publico instrumento corporale, tradimus mansum de Coma, et mansum Grad de sa Cirreda, et bordam de na Sarda, cum omnibus perticenciis et hominibus et feminis eorundem. Quo omnia sunt de nostro feudo, et tenetur pro nobis et pro monasterio Sancti Iohannis et nobis relicta per Guilelmum Novelli, clericum de Rivipullo condam, qui predicta pro vobis tenebat in feudum. Et viceversa ego, dictus Guilelmus de Borredano, recipiens predictam laudacionem et confirmacionem a vobis domino nostro Dalmacio, Dei gratia Sancti Iohannis abbate, confiteor et recognosco [...] tenere pro vobis et monasterio vestro predictos mansos et bodam, cum hominibus et feminis et universis iuribus et pertinenciis eorundem in feudum. Et promito vobis bona fide et successoribus vestris et ecclesie vestre esse pro dicto feudo fidelis et legalis, dicto et facto, et in omnibus et per omnia. Faciemus vobis pro dicto feudo homagium in presenti ore et manibus comendatum.

Actum est hoc V nonas octobris, anno Domini M CC LXX secundo.

Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, subscribit. Sig+num dicti Guilelmi de Borredano, qui hoc laudo et firmo. Sig++++num Raimundo Dach, et Iohannis Geraldi, et Petri de Caselle, layci, et Guilelmi de Rovira, testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum literis rasis et emendatis in VIII linea, ubi dicitur tenere die et anno quo supra.

Guilelmus* de Nogerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividaio, publici Sancti Iohannis notarii, sub*(senyal)*scribit.

436

1272, octubre, 5

Jurament de fidelitat. *Tomasa, esposa de Ramon de Guàrdia, reconeix els feus que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i el seu abat, Dalmau de Minyana, que són la dècima de Sant Quirze de Besora, la propietat d'Arçamala, situada a la parròquia de Sant Pere de Ripoll, i la de Mataplana, els masos situats a la batllia de Sant Joan, la tercera part de la dècima de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa i tots els béns que té*

a la parròquia de Sant Joan de Montdarn [Viver i Serrateix, Berguedà]. Per tots aquests feus, Tomasa presta el corresponent homenatge de fidelitat a l'abat.

A. Original no localitzat.
B. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2131; còpia de l'any 1369.
C. Canalars I, f. 119, núm. 3 (sac 14).
166 × 234 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum ab originali suo fideler, de verbo ad verbum, sumptum quintadecima die november, anno a nativitate Domini millesimo CCC sexagesimo nono, cuius tenor talis est. Sit notum cuntis. Quo nos nobile Thomasia, uxor condam nobilis Raimundi de Gardia, tenens omnem honorem Castri de Gardia, cum omnibus suis pertinenciis, iure, obligacionis ypotheci, dotis et sponsalicii et donacionis propter nupcias et iure testamento dicti Raimundi, confitemur et recognoscimus vobis domino Dalmacio, Sancti Iohannis abbati et successoribus vestris, quod teneo pro vobis et monasterio vestro in feudum, racione dicti castri et honoris de Gardia, quicquid habemus vel tenemus in decima parte Sancti Quirici de Bisaura, et omnem honorem de Arçamala, qui est in parrochia Sancti Petri de Rivipullo. Et quicquid Petrus de Bacho, racione Sclarmonde uxoris, sue filie condam tenendam Raymundi de Melanno tenet vel ambo tenere debent in tota [baiulia] Sancti Iohannis, et in parrochia Sancti Martini de Aguacia, mansos scilicet, et omnia alia cum hominibus et feminis et posessionibus qua in predictis parrochiis habet. Et terciam partem decime de Aguacia, quam similer dictis Petrus de Bacho racione uxoris sue pro vobis debet in feudum tenere, et totum honorem de Mataplana, cum omnibus suis pertinenciis, qui est in terminia castri de Guardia. Et quicquid pro nobis tenetur in predicto loco de Mathaplana. Et etiam recognosco vobis et successoribus vestris quod tenemus pro vobis et ecclesia vestra quicquid habemus in parrochia Sancti Iohannis de Masandarn, et in adiacenciis suis. Et quicquid [pertinenciis ibi tenetur sequibus] omnibus feudis faciatis vobis sine omni condicione et simpliciter fidelitatis homagium in presenti.

Actum est hoc III nonas october, anno a nativitate Xristi millesimo CC LXX secundo.

Sig+num domine Thomasie, uxoris condam Raymundi de Gardia, que predicta et singula laudamus et firmamus. Huius rei testes sunt: Bernardus de Vallespirans, Petrus de Massaners et Raymundus Dach.

Sig*(senyal)*num Cerdani de Andris, iurati qui [vice] Petri de Prunariis publici Rivipollen notarii, scripsit hoc die et anno quo supra.

Ego Petrus de Colonico, publicus Rivipullense notario, *(senyal)* subscribo.

437

1272, novembre, 5

Sentència. *Ramon d'Urg dicta una sentència d'arbitratge per posar fi als conflictes, danys materials i a la violència existent entre els habitants de les viles de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses i pacificar així les relacions entre els homes i dones dels dos monestirs. Ramon estipula el procediment que els abats respectius —Dalmau de Minyana per Sant Joan i Bertran Desbac per Ripoll— es comprometen a seguir en el supòsit que algun dels seus súbdits cometi algun delicte o es vegi immers en qüestions de deutes. Els habitants de Sant Joan de les Abadesses, Ogassa, Surroca, Llaers, Ripoll, Vidabona, Armàncies i Campdevànol signen i aproven les disposicions dictades per Ramon d'Urg i, gràcies a elles, disposen de llibertat i plena seguretat d'anar i venir per les viles esmentades.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia en paper de l'any 1778.

Arbitralis sententia per nobilem Raymundum de Urgio lata inter abbatem monasterii Rivipulli ex una, et abbatem Sancti Iohannis de Abbatissis et homines dictorum abbatum, in anno millesimo ducentesimo septuagesimo secundo. Sit notum cunctis. Quod nos Raymundus de Urgio, componendo amicabiliter et arbitrando, dicimus pro bono pacis, sub pena trecentorum aureorum, habito concilio plurimum per bonum viros quod omnia male facta, videlicet, dirrutiones domorum et mansorum, homicidiorum et tale robore percusi dampna, data hinc inde facta et illata per homines locorum inferiorum et nominatorum ad invicem interses usque ad presentem diem sint omnia comissa et indulca ita quod ratione predictorum dampnorum et malefitiorum nulla demanda pel petitio possit fieri a modo inter monasteria Sancta Maria Rivipulli et Sancti Iohannis de Abbatisis, et homines locorum infrascriptum et parrochianum generaliter vel particulariter, licet causa pendet vel pendeat coram quibuscumque salva questione

fori et cursis bonis et reclosa de Senar. Item componendo et arbitrando dicimus quod consaguines fratres et parentes et amici illorum, qui montui sunt in [prelihis] et conflictibus habitis hinc inde, usque ad tertium gradum, qui sint de dominatione dictorum monasteriorum infra parroquias infras atque etiam nominatas et locorum, nullum malum vel gravamen inferant monasteriis praedictis, vel hominibus eorundem et rebus eorum, et de hoc faciant dominus suis abbatibus sacramentum et homagium et nihilominus in super abbates recepto homagio et sacramento ab ipsis hominibus suis imponant [...] qua eis videbitur conveniens. Quam penam quilibet predictorum abbatum imposuerunt qua predictis constaverit sit semper in exilio a iurisdicciones eorum, et in super quod omnia bona ius sint ad incendem illius de cuius erit si tamen horum ferit ratione omicidiorum factorum. Verumtamen si [...] qui amiserunt presentes seu consaguineos in posterum possent scire procerto qui fuerunt illi inter factores, qua non intelligantur nec stringantur ratione praedictorum [...] securitatem. Ita tamen quod ante quam alicui malum inferrent et si vere diceret omicida habeant primo venire ante dominum suum proprium, et denuntiare sibi illum ommicidum fore et abbas cui fuerit denuntiatum denuntiat alteri abbati; et illi persona quo dicitur omicida quo cabeat sibi ab adversariis et a parentibus defuncti quo ipsi inculpant eum de illa morte cum suis illi inculpans predictus vel denuntians noluit se esconvire ad cognitionem abbatis dicti defuncti non illi qui inculpant eum de omicidio provent ipsum esse [omicida... recipia...] eius scondimentum et purgatio et facto scondimento et purgatione ad cognitionem dicti abbatis domini defuncti ille qui fuerit inculpatus in posterum [seque...] quo ad modum alii homines villarum infrascriptum et locorum [inferiorum] siant nollet [...] inculpatus de omicidio se escondire et purgare suo juramento vel forte posset probari quod ipse esset omicida deinde dictus inculpatus caneret de a parentibus praedictus defuncti et ipsi se ab eo et suis consaguineis in dictis gradibus. Ad tamen alii homines villarum et parroquiarum infrascriptorum essent in predicta pace et securitate sub predictis homagiis et iuramentis, et quo intentionis est nostra pacem omnimodam et securitatem facere alio modo propio et reformare infra homines locorum infrascriptorum et esset [...] arbitrando quo homines abbati Sancti Iohannis non intrant causa faciendi malum aliqua ratione nec cum armis terram monasterii Rivipulli, et verça vice homines monasterii Rivipullensi non intrant causa faciendi malum nec cum armis

aliqua ratione in terram monasterii Sancti Iohannis; et si contigeret quod Deus avertat quo intrarent causa faciendi malum terminus alterius ad invicem, cum armis vel sine armis, aliqua ratione causa faciendi malum contra se quod restituant malum et emendent quod ibi fecerint; et in super dominus illorum qui intraverint infra terminos alterius causa faciendi malum exhigat agnotum illorum qui intrabit terram alterius quinque solidos pro pena, quam sibi retineat. Item dicimus quod si aliquis homo locorum infrascriptorum percuserit vel vulneravit alium qui sit de dampnatione locorum infrascriptorum fiat emenda percusso vel vulnerato iuxta usatica Barchinona, si vero mors fuerit secura praedicta percusione dominus mortui et consanguinei habeant illam emendam [conteng...] in usaticis si vero facultates omicide vel dampnum inferentis vel infuriam neç iustificaverint in totum quo puniantur in corpore sicut per iuras dicunt. Et quia periculorum est et dampnorum esset infuriam [...] vel presentibus interfecti cum domino suo acusare vel litigare in posse alterius, dicimus pro bono pacis quo incontinenti, cum predicta puniuntur ad aures abbatum celareriorum vel baiulorum suorum locorum tenentium in absentia illorum qui dampnum vel iniuriam passi sunt vel amicorum interfectorum [...] domini sui abbates vel alii secretius dicto sui oficio inquirat breviter, de die in diem succesive, sine omni interpellatione bona fide et legaliter regectis omnibus dilatoris et excepcionibus veritatem delicta, sive sit absens sive presens qui dictus fuerit commisisse et reperta veritate incontinenti mitiat abbati domino illius iniuriam vel dampnum passi vel interfecti restitutiones predictas. Et dictus abbas faciat fieri fines ab amicis iniuriam passi vel interfecti bene et legaliter, si autem illi qui dicti dilenquisse fugerit vel se absentaverit emenda fiat de bonis sibi incontinenti facta sumaria inquisitione de malafitio, et si emendas non posset fieri de bonis suis remaneat in consilio quo usque predicta restituerit et emendaverit nec audeat remanere vel avitare in villis vel parrochiis infrascriptis, et si contigeret quo postmodum posset capi et non posset facere emendas puniatur in corpore ad arbitrium iudicis pro ut iura. Item dicimus quod homines villarum infrascriptum non sint ausi intrare unus alium interse infra [menia] locorum infrascritorum sive villarum vel circa quod si fecerit ille qui percuisserit alium solvat penam usatici in duplo et [banna] consueta in villa in duplo. Item dicimus quod si aliquis dictorum locorum debuerit aliquod debitum quo sit a quinque solidos infra si debitum negatum fuerit a creditore

et ius inde permissa fuerit per debitorem quo si debitor voluerit iurare incontinenti coram curia quo non debeat dictum debitum vel quo solverit quod sit absolutii; et si noluerit iurare et creditor iuraverit quam dictum debitum sibi debeatur quam dominus debitoris faciat sibi solvi dictum debitum incontinenti. Item dicimus quo hominos villarum et locorum infrascriptorum non possint se ad invicem pignorare pro aliquo debito proprio vel alieno, per se vel cum alio, nisi proprius baiulo suo vel domino proprio mostraverit vel fecerit fatigam, et dominus vel baiulus proprius conquerens denuntiet honorum baiulo vel domino illius debitoris et nec est in persona creditoris baiulus suus post duas fatigas post quindecim dies sine armis habeat pignorare et aliquis non defendat pignora. Si tamen ius pro debito permitat et si fecit et malum aliquo secutus fuerit emendet in duplo secundum usaticum Barchinona; et si aliquod malum insequentum non fuerit salvat decimam illius debiti baiulo qui venerit pignorare debitum pro pena ille cui fuerit debitum pignoratum et ne aliqua dubitatio vel obscuritas possit super praemissis [oriri] intelligimus et dicimus sub ista pace et reformatione et dicto nostro esse omnes homines villa et parrochia Sancti Iohannis, et de Sorrocha, et de Aquaria, et de castro et terminis de Laers, et villam et parrochiam Rivipulli, et homines parrochia de Vidabona, de Sanmori et de Armanciis, et de Camp de Vonal. Item dicimus quod homines et molieres dictarum villarum et locorum praedictorum possint libere et secure intrare villas alterius abbatis et loca predicta, salvi et securi sub conditionibus et penis praedictis. Item dicimus quod omnes percutiones vel vulnera illata et percutiones ad invicem facta [inch] inde et omnia superius expressa sint difinita et remissa propio ita quam nulla demanda vel questio a modo possi fieri necque vindicta et si aliquis [...] predictorum abbatum nollet stare predicta paci, quod non audeat morari nec habitare in villa et locis predictis nec hibi [sustirreatur]. Item dicimus quod homines utriusque loci possint prossequi inimicos et malefactores suos per terram utriusque sine contradictu alterius et dampno excepto corpore vilarum et si inimici et malefactores tornaverit in illo seguimento in villa alterius de illo malafitio dominus illius loci teneatur ad restitucionem dicta malefacta que in dicta villa intraverit. Item arbitrando dicimus quod omnes homines utriusque villa, a quatuordecim annis supra, faciant homagium et sacramentum domino suo de praedictis omnibus attendentis et complendis et si aliquis dictarum villarum noluerit predicta iurare sit exultanto

tempore a presentis villis et iurisdiccione dictorum dominorum quo esque predicta iuraverit. Item dicimus arbitrando sub pena predicta quo ea qua pronuntiamus super dampnis vulneribus et ominiciis illatis et aliis malifitiis superius expressium [inch] inde factis, usque ad odiernam diem, valeant perpetuo et observantur et sint firmu ea vero quod ordinamus ad pacem tenendam in futurum iurent in perpetuum. Item dicimus quod abbas utriusque loci promitat ad invicem iuret se quisque in fide et legalitate sua, penas positas superius, exhigere sine omni amore et remissione et omnia alia superius posita procurare pro posse suo retinemus Nos, dictus Raimundus de Urgio, de voluntate et asensu dictorum abbatum, quod si aliquis in presentis fuerit obscurum quod nos dictus Raimundus de Urgio posimus addere, corrigere vel emendare sive etiam declarare ad cognitionem Petri de Sala de Borredano, vel alterius sapientis, que omnia superius dicta per dictum nobilem Raimundum de Urgio dicti abbates laudarunt et firmarunt, per se et omnes successores suos, et etiam omnes homines utriusque partis infra laudarunt et firmarunt et homagium et sacramentum praestiterunt, per se et omnes successores suos, et habitatores locorum praenominatorum.

Actum est hoc nonis novembris, anno a nativitate Xristi millesimo ducentesimo septuagessimo segundo.

Sig+num Petri de Colonico, publici Rivipullensi notario, in cuius posse dominus frater Bernardus Dei gratia abbas Rivipulli firmo.

Sig+num Poncii de Ordina. Sig+num Petri de Colonico. Sig+num Petri de Tenis. Sig+num G. de Solano. Sig+num P. de Massaners. Sig+num A. [preberi] de Thenis. Sig+num G. de Cosinera, iuvenis. Sig+num P. de Cassasses. Sig+num Iohannis de Nobars. Sig+num Simonis de Bret. Sig+num Poncii de Cassis. Sig+num G. Poreris. Sig+num G. de Gelars. Sig+num Poncii de Orto. Sig+num G. de Mata. Sig+num P. de Gilarts. Sig+num B. Novelli. Sig+num P. de Mada. Sig+num G. Iacobi. Sig+num B. de Pereuda. Sig+num P. de Sanario. Sig+num R. Dalmat. Sig+num G. de Bernedis, iuvenis. Sig+num G. de Vernedis, maioris. Sig+num R. de Maiol. Sig+num A. de Orto. Sig+num A. de Sanarus. Sig+num de Sancto Eudaldo. Sig+num Poncii de Nabris. Sig+num P. Fabris. Sig+num Poncii Dolon. Sig+num R. de Serol. Sig+num R. Escuderii. Sig+num A. de Torrents. Sig+num Deulofeu. Sig+num R. Dolost. Sig+num Poncii Gay. Sig+num Iohanni de Oristella. Sig+num G. de Sorrets. Sig+num

Iacme de Agussa. Sig+num G. de Conuya. Sig+num Bartholomei de Nampranet. Sig+num R. de Stamarid. Sig+num G. Geraldi. Sig+num P. ff. Sig+num G. de Molinis. Sig+num Iacme de Molinis. Sig+num P. Sabater. Sig+num Poncii Viladomat. Sig+num G. de Casellis. Sig+num ff. Deterre. Sig+num G. de Casis. Sig+num Iacme de Pena. Sig+num F. de Sala. Sig+num Iohanni Tintorer. Sig+num P. Deope. Sig+num P. de Terradelles. Sig+num P. de Terradellis. Sig+num Iacme de Ysolis. Sig+num Rivipulli [Gaysa]. Sig+num G. de Capraria. Sig+num B. de Datts. Sig+num G. de Saltori. Sig+num B. Davia. Sig+num G. de Sarganters, iuvenis. Sig+num P. de Cortacans. Sig+num R. de Sancta Maria. Sig+num B. de Puyada. Sig+num B. de Grada. Sig+num P. de Colfh. Sig+num G. de Turri. Sig+num Perpiniani de Estamaria. Sig+num Milgranerii. Sig+num P. de Molis. Sig+num A. Gerladi. Sig+num B. Todo. Sig+num G. de Masdeu. Sig+num B. Dachs. Sig+num P. Galto. Sig+num P. de Granerio. Sig+num B. de Riera. Sig+num P. de Fornellis. Sig+num P. Dagué. Sig+num R. de Clarela. Sig+num G. de Gradu. Sig+num B. de Puix Savo. Sig+num R. de Perrers. Sig+num B. Borrelli. Sig+num P. Ambler. Sig+num R. de Canaluia. Sig+num G. de Darchs. Sig+num P. Pata. Sig+num G. de Oristellas. Sig+num R. Carut. Sig+num P. de Aduyra. Sig+num B. Castel. Sig+num [Barcrario] de Payeres. Sig+num G. Cerdà. Sig+num R. de Condamina. Sig+num B. de Castaneles. Sig+num G. de Sanar. Sig+num Tolosa Spiga. Sig+num Iacme Olivarie. Sig+num B. Remira. Sig+num P. de Pens. Sig+num B. de Turit. Sig+num Pons Mercerii. Sig+num A. de Guinebrent. Sig+num R. de Turri. Sig+num B. de Coral. Sig+num G. de Borreda. Sig+num P. de Orriols. Sig+num Nicholay de Borreda. Sig+num G. de Comellas. Sig+num B. Misser. Sig+num P. de Sola. Sig+num de Puig Borrel. Sig+num R. de Muntades. Sig+num R. de Reig. Sig+num P. Novelli. Sig+num Iohanni de Terrareniis. Sig+num P. de Muntadis. Sig+num P. de Sorrets. Sig+num G. Micer. Sig+num Poncii de Sorrech. Sig+num Vicentii Dach. Sig+num P. dina Ferruch. Sig+num Carbonelli Baiuli. Sig+num R. Vacascet. Sig+num Iohannis Guidonis. Sig+num B. Griva. Sig+num Poncii de Lopions. Sig+num P. Tilia. Sig+num R. Coma. Sig+num A. de Sancto Felice. Sig+num P. Dalmad. Sig+num B. de [Bios Sans]. Sig+num B. de Scortegats. Sig+num R. de Baret. Sig+num R. de Spesens. Sig+num G. Coma. Sig+num P. Pelicer. Sig+num Mathei de Sancto Iacobo. Sig+num Iohanni de Puigborrel. Sig+num G. Racone Cose. Sig+num de Ventura. Sig+num A. de Ena. Sig+num P. Vicent.

Sig+num R. de Pens. Sig+num A. de Molis. Sig+num R. Cemira. Sig+num [P.] de Rama. Sig+num [P.] de Sorrens. Sig+num G. Dach. Sig+num Garcie. Sig+num P. de Beren. Sig+num Verduni. Sig+num Poncii Dolcet. Sig+num Barthomolei Paschalis. Sig+num P. Sester. Sig+num Ambrosii de Porrella. Sig+num B. de Pens. Sig+num P. de Natis [Arseran]. Sig+num G. de Molino. Sig+num R. Porter. Sig+num R. de Nabars. Sig+num P. de Salselles. Sig+num G. de Sarrets. Sig+num Berengarii de Solsona. Sig+num Iacme Dispensatoris. Sig+num Perpiniani de Sorretch. Sig+num P. de Rasis. Sig+num Bartholomei [Ovinclarii]. Sig+num Bartholomei de Gomsen. Sig+num Iohanni de Faneyles. Sig+num Petri de Soneses. Sig+num P. Bolant, iuvenis. Sig+num Bernardi de Clarella. Sig+num G. de Clunella. Sig+num Bernardi de Vilella. Sig+num R. Borret. Sig+num Bernardi de [Vinia]. Sig+num P. Amat. Sig+num Iacme Boscha. Sig+num B. de Gordans. Sig+num B. de Garona. Sig+num Iohanni de Galirons. Sig+num A. de [Corcumeano]. Sig+num G. Vagui. Sig+num P. de Vilardell. Sig+num Raimundi de Teuratris, iuveni. Sig+num Olmarii de [Lovira]. Sig+num A. de Ginebreto, iuvenis. Sig+num P. de Ginebreto. Sig+num P. Valentii. Sig+num G. de Molino. Sig+num B. de Infirmaria. Sig+num Bartholomei de Stumaria. Sig+num Bartholomei de Baslenchs. Sig+num R. [...], iuvenis. Sig+num Perpiniani de Comitars. Sig+num Iacem Peregrini. Sig+num Thomasi de Coma. Sig+num Vacher. Sig+num P. de Coma. Sig+num Iacme de Podio. Sig+num P. de Balps. Sig+num Bartholomeo de Urgello. Sig+num Bartholomeo de Ordina. Sig+num P. Romets. Sig+num P. [Esmina]. Sig+num A. de Sanar. Sig+num R. de Coma. Sig+num Iohanni Frigola. Sig+num Petri de Prunariis. Sig+num Bartholomei [Bns]. Sig+num Bartholomei Costa. Sig+num [Mostus Durs]. Sig+num G. Malmello. Sig+num G. de Bripero. Sig+num P. de Isolis. Sig+num R. de Orto. Sig+num P. de Culleta. Sig+num G. Pelos. Sig+num G. de Coral. Sig+num G. de Coral. Sig+num G. N. Puals. Sig+num G. Omgordas. Sig+num G. de Saltori. Sig+num P. de Roma. Sig+num Bernardi de Stiula. Sig+num R. de Stiula. Sig+num R. Dague. Sig+num A. Sartre. Sig+num P. de Coral. Sig+num Bernardi Roure. Sig+num Bernardi Albanel. Sig+num Iacme Sabateri. Sig+num G. Sargaters. Sig+num R. Raedor. Sig+num R. de Ripa. Sig+num Petri [...]. Sig+num Ferrarii. Sig+num Bonanat de Conilade. Sig+num Raimundi de Robio. Sig+num Bartholomeo Torner. Sig+num Petri de Orisco. Sig+num A. de Ysieiis. Sig+num P. Pegumi. Sig+num Petri de na

Clara. Sig+num Iacme de Geradello. Sig+num G. de Fornellis. Sig+num Iacme de Condamina. Sig+num G. de Lestenosa. Sig+num P. Vitalis. Sig+num Ra. de Teradells. Sig+num G. Poreis, iunoris. Sig+num Berengarii [Iacme]. Sig+num de Saltore. Sig+num R. de Terradelis, iunoris. Sig+num P. de Teranriis. Sig+num P. de Borredano. Sig+num P. de Podio. Sig+num Iacem de Vilarrassa. Sig+num Raimundi de Dorria. Sig+num B. de Capabruna. Sig+num P. Pedrolo. Sig+num P. de Rabassa. Sig+num P. Belius. Sig+num Iacme Borralls. Sig+num Iacme Roedor. Sig+num Iacme Reger. Sig+num Nicolaii de Muntades. Sig+num R. de Massanas. Sig+num Iohanni de Babores. Sig+num Bernardi de Maranosa. Sig+num P. de Palahol. Sig+num G. de Rieria. Sig+num [...] Ambles. Sig+num R. de Charrubi. Sig+num R. de Campis. Sig+num B. de Molis. Sig+num Nicolaii de na Rosa. Sig+num R. de Puclro Arbore. Sig+num P. de Vilario. Sig+num Bernardi de Portella. Sig+num P. de Ysolis. Sig+num R. de [Fusta blat]. Sig+num [... de Pniiada]. Sig+num R. de Garona. Sig+num R. de Andreu. Sig+num Bernardi de Pelahol. Sig+num G. de Muntadis. Sig+num G. de Plana. Sig+num [Bis A.]. Sig+num G. de Granerio. Sig+num [...] Reger. Sig+num P. de Areiio. Sig+num R. de Thoa. Sig+num R. Quadres. Sig+num P. Rossell. Sig+num P. de Vilar. Sig+num P. de Colle. Sig+num [...] de Ortis. Sig+num P. de Mollione. Sig+num P. de Terradells, textoris. Sig+num Bertrandi de Turri. Sig+num Iacme Sillis de [...]. Sig+num Bernardi Olearii. Sig+num R. F. maioris. Sig+num P. de Rama [Borpis]. Sig+num F. F. de Garona. Sig+num P. Suylosa. Sig+num R. de Area. Sig+num B. de Sarganters, maior. Sig+num G. de Colle de Rama. Sig+num P. den Anglesa. Sig+num P. de Gaya. Sig+num Bartholomeo de Ripia. Sig+num P. Guidonis. Sig+num R. de Pena. Sig+num G. de Gansachs. Sig+num B. de Comya. Sig+num P. de Conilada, filii. Sig+num [Archimabulis] Galio. Sig+num P. [...]. Sig+num P. de Urgella. Sig+num P. Doit. Sig+num D. Nonells. Sig+num Rivipulli de Bufarals. Sig+num A. de Casis. Sig+num [...] de Ysoris. Sig+num R. Vitalis. Sig+num P. Olearii. Sig+num [...] de Coma. Sig+num A. den Dalmad. Sig+num Berengarii de Sorretes. Sig+num P. Andreu. Sig+num L. Anrem [...]. Sig+num R. de Robio. Sig+num P. de Casanova R. de Barri. Sig+num Bartholomeo de Gradu. Sig+num [...] de Vilario. Sig+num Bartholomeo de Salm. Sig+num P. Socarrador, iuvenis. Sig+num Bernardi Socarrador. Sig+num Michaelis de Milers. Sig+num B. de Clots. Sig+num R. de Coll. Sig+num de Pedrera. Sig+num R. Guidanis. Sig+num P. de Casellis. Sig+num

R. de Casellis. Sig+num [..] de Rovira. Sig+num Petrum [...]. Sig+num P. Gramatge. Sig+num Iohannis de na Galvors. Sig+num FF. Oleri. Sig+num P. de Area. Sig+num B. ff. Sig+num P. Rubei. Sig+num Camarosa. Sig+num de Bosco. Sig+num P. Gonter. Sig+num G. de Vinealis. Sig+num R. de Palomeriis. Sig+num Rivipulli de Rovira. Sig+num G. de Devesa. Sig+num R. Seger. Sig+num B. de Gerunda. Sig+num Olivarii de Gradu. Sig+num P. [...]. Sig+num P. de Basso. Sig+num P. Bos. Sig+num Iacme de Podio Malo. Sig+num B. Gaylart. Sig+num G. de Olerola. Sig+num B. [...]. Sig+num B. [Furni]. Sig+num Iacme de Massanere. Sig+num Guidonis de Vineals. Sig+num Iacme Roca. Sig+num Bertrandi de Camarosa. Sig+num R. de Planela. Sig+num R. Canalet. Sig+num P. de Noguerio. Sig+num P. de Boscho. Sig+num A. ff. Sig+num [...] de Aragal. Sig+num R. de Linabrossa. Sig+num Cathali. Sig+num A. de Boscho. Sig+num P. de Rovira. Sig+num Bernardi Folirad. Sig+num Iohanni de Fabrica. Sig+num R. Ferrarii. Sig+num Rivipulli Folquer. Sig+num Iohannis de Casal. Sig+num [...] Cerda. Sig+num A. Capella. Sig+num Iohanni de Casa. Sig+num P. Torner. Sig+num Perpiniani de [...]. Sig+num [...] de Gradu. Sig+num G. de Mansu. Sig+num de Oliva. Sig+num B. de Vinea. Sig+num R. de Casa. Sig+num G. de Vallesenida. Sig+num P. de Colle. Sig+num P. maioris. Sig+num P. de Comafreda. Sig+num P. de Fonte. Sig+num Iacme de P. Sig+num A. de Plana. Sig+num R. Forcadi. Sig+num P. de Colle. Sig+num Perpiniani. Sig+num Berengarii de Colle. Sig+num P. de Cloquet. Sig+num G. Pelisser. Sig+num Iohanni Pascal. Sig+num Bernardi [...]. Sig+num R. de Vineali. Sig+num G. Aroil. Sig+num Iacme de Blanch. Sig+num P. R. Sig+num [...] Oquet. Sig+num G. de Joncar. Sig+num R. de Denasa. Sig+num Revers. Sig+num Bruni de Coma. Sig+num Mathei Arone. Sig+num P. de Caramelles. Sig+num P. de Fexa. Sig+num G. Aroca. Sig+num R. de Olaque. Sig+num Bernardi de. Sig+num Bernardi de Colomer. Sig+num R. de Colle. Sig+num V. Tronge. Sig+num P. de Sorlidant. Sig+num. Sig+num. Sig+num Iohanni [...]. Sig+num R. de [...]. Sig+num [...] de Planella. Sig+num Iohanni Ocher. Sig+num R. de Grada. Sig+num P. Berengarii. Sig+num G. de Ginebrosa. Sig+num G. de Cardona. Sig+num G. de Colle. Sig+num Rivipulli Aredes. Sig+num de Rourebel. Sig+num P. ff. Sig+num P. de Colle. Sig+num P. de Devesa. Sig+num Bernardi de Condamina. Sig+num Bernardi de [...]. Sig+num G. P. Sig+num B. de Vinea. Sig+num G. Mulner. Sig+num Rivipulli [...]. Sig+num A. Lupi. Sig+num G. de Solerat. Sig+num R. de

Sayloca. Sig+num Secher. Sig+num Bertrandi Ocher. Sig+num Petri de Solerio.

Huius rei testes sunt: frater Arnaldus de [Enna], et frater Bernardus [Mirols] de ordine praedicatorum, Bernardus de Picha de Iacobus Dolsa.

Sig+num Arnaldi Laercerii iurati, qui vice Petri de Colonico, publico Rivipullensis notario, scripsit.

438

1272, novembre, 13

Venda. *Ponç de Castellar i la seva esposa Gueraua venen a Joan de Castellar, de la parròquia de Sant Martí d'Ogassa, el mas Sala i les seves propietats, formades per cases, horts, terres, camins, canyamars, arbres, boscos, garrigues, pastures i aigües, pel preu de 6 sous de Barcelona. A més, el comprador ha de fer-los un cens consistent en allò que és costum, més un parell de gallines i dues fogasses de pa, cadascuna d'una lliura i mitja de pes, i un cens consistent en 12 diners de Barcelona per una devesa, tot pagador per la festa de Tots Sants*.

A. AMSJA (*olim* núm. 467).

250 × 155 mm. Estat de conservació regular a causa de l'esvaniment de l'escriptura, sobretot a la part central del document.

Sic notum cunctis. Quod nos Poncius de Castelar, [miles, et domina] Geralda uxor mea, gratis et ex certa sciencia, per nos et omnes nostros presentes atque futuros, damus et [stabilimus] tibi Iohanni de Castelar de parrochia Sancti Martini de Agucia et uxori tue Berengarie et vestris inperpetuum [...] nostrum mansum de Sala integriter, cum omnibus suis pertinentiis et tenedonibus, et domibus, et ortis, terris cultus et [incultis], et intratibus et exitibus suis, viis, canemariis, silvis, boschis et garricis, pascuis et pascueris, aquis aquilibus et reductibus aquarum, et cum omnibus ad se pertinentibus ubique pro ut melius dici potest, ad vestrum bonum et sanum intellectum, sine omni deceptione vestra et enganno, salvo tamen iure et dominio nostro in omnibus et [...] laboracionem [...] predicto manso facietis dabitis nobis et nostris [...ticum] sicut est consuetum, et dabitis nobis et nostris [...] inperpetuum I par gallinarum pro censo, et duas fogatias panis quiquid earum unius libre et medie et [med...] et XVI denarios Barchinone de terno in festo Omnium Sanctorum, pro quadam devesa quam

ibidem habeatis [...] pro ut predecessores qui dictum mansum tenuere, habere et tenere consueverint, pro ut melius [...] vestras vestrorumque comodum et salvamentum; et sitis nobis et nostris de predicto manso legales et fideles inperpetuum, dicto et facto, et non obligantes inde nec reclamacionis alium dominum propter nos et nostros inperpetuum; et nos promitimus vobis stipulando quod predicto mansum faciemus [...] tenere et habere et possidere in pace vos tamen faciendo [directu---] posse nostro cum [...] teneatis illum constructum, cultum et melioratum Et pro hanc donationem accipimus a vobis VI solidos Barchinona de terno, de quibus a vobis sumus bene pacati. Renunciando excepcioni non numerate peccunie et doli.

Actum est hoc idus november, anno Domini M CC LXX II.

Sig+num Poncii de Castelar. Sig+num domine Geralde, uxoris eius, qui hoc laudamus et firmamus. Testis huius rei sunt: Guilelmus Sancti Iacobi, et Petri de Casanova, et Bernardi de Dax.

Iohannes de Matamala, scriptor publicus de Guardia, qui hoc scripsit sub die et anno quo sup*(senyal)*pra.

439

1272, novembre, 16

Jurament de fidelitat. *Pere de Canelles, soldat, reconeix el feu que per Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, té a la parròquia de Sant Julià de Tregurà i, per aquest motiu, presta l'homenatge de fidelitat que correspon.*

A. AMSJA (*olim* núm. 2).
B. AMSJA (*olim* núm. 3); còpia de l'any 1336.
C. Canalars I, f. 154, núm. 7 (sac 20).
310 × 120 mm. Bon estat de conservació.

<Hoc est translatum ab originali per alphabetum diviso, de verbo ad verbum fideliter, sumptum quinto kalendas october, anno Domini M CCC tricesimo sexto, cuius originalis tenor noscitur esse taliter.> Notum sit cunctis. Quo ego Petrus de Caneles, miles, per me et omnes successores meos presentes et futuros, recognosco vobis domino Dalmacio, Dei gratia Sancti Iohannis abbati et vestris successoribus imperpetuum, quod omnia illa que ego accipio vel accipere debeo quocumque modo vel racione accipiam vel accipere debeam in tota parrochia Sancti Iuliani de Tregurano, teneo pro vobis et ecclesia vestra in feudum. Etiam est quicquid

aliquis tenet pro me in tota supradicta parrochia habeo et teneo similer pro vobis in feudum per quo feudo facio vobis homagium ore et manibus comendatum.

Actum est hoc XVI kalendas decembris, anno Domini M CC LXX secundo.

Sig+num Petri de Caneles predicti, militis, qui hoc laudo et firmo. Sig++num Guilelmi de Monte Acuto, militis, et Bernardi de Campaya de Podiocirritario, testium.

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit die et anno quo supra.

Guilelmus* de Nogerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii sub*(senyal)*scribit.

<Ego Romeus*, iudex monasterii Sancti Iohanni de Abbatissis, qui presens translatum cum suo originali examinavi, nichile addito nichileque remoto, actoritate iudiciali subscribo.

Eg*(senyal)*o Iohannis de Insuli, publicus Castri de Fenestris notario hoc translatum, cum originali suo comprobatum, et sumptum translatari et scribi feci et clausi.>

El text de *B* és inclòs entre els signes <>.

440

1273, gener, 1. Montpeller

Concessió. *Jaume I concedeix a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, llicència perquè el dia que se celebra mercat a la vila de Sant Joan pugui canviar-se de dimecres a dissabte i, al mateix temps, protegeix tots els homes i dones que duen els seus productes al mercat tot impedint que puguin ser detinguts, ni per deutes ni per empenyoraments.*

A. Original no localitzat.
B. AMSJA, còpia de l'any 1337.
C. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2138; còpia de l'any 1337.
D. Canalars I, f. 5, núm. 2 (sac 2).
350 × 270 mm. Bon estat de conservació.

Hoc est translatum <de verbo ad verbum fideliter sumptum tercio idus madii, anno a Nativitate Xristi millesimo trescentesimo tricesimo septimo, a quadam carta pergamenea sigillo regio

appenditio cere albe, cum corda de sirito illustrissimi domini Iacobi recolende memorie, regis Aragonum, Maioricha et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispesullani, ut prima facie apparebat sigillata in quoquidem sigillo erat ephigies, videlicet, de una parte milits equitantis, et de alia parte hominis sedentis in catedra littere autem ipsius sigilli propter corrumptionem cere non potterant bene legi, tenor vero dicte carte sequitur sub hiis verbis.> <<ab originali suo, de verbo ad verbum fideliter sumptum III idus madii, anno Domini millesimo CCC XXX septimo, cuius tenor noscitur sub hac forma.>> Noverint universi. Quod nos Iacobus, Dei gratia rex Aragonum, Maioricha et Valencie, comes Barchinona et Urgelli, et dominus Montipesulani. Atendentes quod abbas qui nunc potest monasterio Sancti Iohannis Rivipullensi desiderat mercatum quod consuevit fieri in villa Santi Iohannis die mercurii, nunc fieret eadem villa die sabbati ob ipsius [gravim] et ipsius monasterii dilectionem specialem, per nos et successores nostros concedimus, statuimus et laudamus eidem abbati et successoribus suis in perpetuum, plenam licenciam et facultatem faciendi, tenendi, et coaunandi publicum et sollempne mercatum in villa predicta Sancti Iohannis singulis diebus sabbatiniis, qualibet septimana. Nos etiam recipimus et constituimus, sub mea proteccionem et guidatico speciali, omnes et singulos homines et mulieres venientes ad dictum mercatum in veniendo, stando et redeundo, cum omnibus rebus et mercibus suis; ita quod non pignorentur marchantur vel graventur seu aliter inpediantur culpa, crimine vel delicto alieno, nisi ipsi principales debitores fuerit vel fideiussores pro alliis constituti nec etiam in hiis casibus nec prius in ipsis fatica in venta fuerit de directo; mandantes vicariis, baiulis, curiis et aliis officialibus nostris, presentibus videlicet et futuris, quod predicta omnia observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observati, et non contraveniant nec aliquem contravenire; promitant aliqua racionem quicumque autem contravenerit itam et indignacionem nostram, et penam quingentorum morabatinorum se noverit in curssurum.

Data in Montipesulano, kalendas ianuarii anno Domini millessimo CC L XX secundo.

Signum *(senyal)* Iacobi, Dei gratia, regis Aragonum, Maiorca et Valencie, comitis Barchinona et Urgelli, et domini Montipesulani. Testes sunt: Ermegaudus de Urgio, Guilelmus de Cuna, Iaufridus de Rochabartino, Bertrandus de Bello Podio, Guilelmus de Belvis.

Sig*(senyal)*num Michaelis Moleta, qui mandato domini regis hoc scribi, fecit, loco die et anno prefixis.

<Sig+num Francisci de Bianya, iudicis ordinarii Rivipulli, qui huic translato a suo originali, non cancellato nec in aliqua sua parte viciato fideliter translatato, et cum eodem diligenter examinato auctoritatem meam iudiciariuam interposui peritus et decretum ut dicto translato tanquam suo originali fidem plenaria in omnibus habeatur.

Eg*(senyal)*o Ffranciscus [*sic*] Ferrarii, publicus Rivipollensi notarius, auctoritate venerabilis conventus monasterii eiusdem, qui hoc translatum a suo originali fideliter abstrahi et scribi feci, nichile remoto, addito vel mutato interveniere auctoritate et decetero Ffrancisci [*sic*] de Bianya, iudicis ordinarii Rivipulli predicti, subscribo et claudo.>

Creiem convenient de transcriure les dues versions que afecten només la introducció del trasllat i la cloenda. El text de *B* és inclòs entre els signes <<>> i el de *C,* entre <>. Lògicament, la resta del text és comuna a les dues versions.

441

1273, febrer, 18

Nomenament i jurament de fidelitat. *Berenguer de Blanes, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, nomena Pere de Devesa, fill de Bernat, batlle dels béns de la sagristia i li determina, com ja s'havia fet als antecessors en el càrrec, les seves obligacions quant a la recaptació dels censos de l'ofici esmentat, i li assigna la seva redècima, que consisteix en un pernil, una gallina, un marrà amb la seva pell i un sester de civada. Tanmateix, el sacrista indica al nou batlle que retingui un pernil i un parell de gallines que li haurà de pagar per raó del mas Devesa. A causa dels litigis que en el passat havien mantingut el sacrista i el seu batlle, es dictamina el tipus de mesura de l'ordi i la civada, que serà la vigent a la vila de Sant Joan. Per aquesta concessió, Pere ha de pagar 60 sous de Barcelona i prestar el degut homenatge de fidelitat al sacrista.*

A. AMSJA (*olim* núm. 63).
200 × 160 mm. Bon estat de conservació.

Notum sit cuntis. Quod nos Berengarius de Blanis, ecclesie Sancti Iohannis sacrista, per nos et successores nostros, donamus,

laudamus atque concedimus tibi Petro de Devesa, filio Bernardi de Devesa condam, et tuis imperpetum, baiuliam sacristie nostre, sicut melius et plenius antecessores nostri eandem laudavere et concessere antecessoribus tuis, cum instrumentis vel sine instrumentis. Ita quod tu leves, congreges, aducas fideler et requiras omnia iura nostra et sacristie, et accipias inde, et habeas tuam retro decimam plenarie, pro ut melius dicti antecessores tui accepere et huc usque accipere consuevere, videlicet, unam pernam, et unum par gallinarum, et unum berbicem cum suo vellere, et unum sextarium cibarie. Item retineas tibi omni tempore aliam pernam et aliud pari gallinarum, quam pernam et gallinas facere debes nobis et sacristie pro tuo manso de Devesa; que omnia accipias et habeas pro tuo retro decima. De omnibus namque aliis accipias similer, et habeas tuam retro decimam pro ut melius et plenius antecessores tui accipere, consuevere, et pro ut melius et plenius contentum est et expressum in instrumento inter nostros antecesores et tuos confecto, pro ut et laudato, et quod in ipso instrumento non est expressum nec declaratum ad quam mensuram accipere debeas illud ordeum et cibaria quod accipit baiulus, pro camisia et brachis sabbatis et solatico, nec etiam de cibaria iumenti, nec etiam de retro decima denariorum et [...] fuerit inter antecessores nostros et tuos multiplicite litigatum ne decetero super promissis illa questio moveratur, concedimus, laudamus atque confirmamus tibi et tuis, per nos et successores nostros, quod hoc omnia et singula accipiatis deinceps in pace, videlicet, totum ordeum et civatam predictam ab rectam migeriam huius ville, pro ut Decimarii et ceteri baiuli Sancti Iohannis accipuint; et in super accipias tu et tui imperpetuum de omnibus denariis vigiliarum, tuam retro decimam et de omnibus aliis denariis quos pro sacristia collligis et levas et levare atque colligere aliqua [debes racione] sextum denarium pro tua retro decima, exceptis denaris [...] questia, de quibus accipias II solidos pro ut in eodem resonat instrumento. Hanc itaque donacionem, confirmacionem seu concessionem facemus tibi et tuis bona et libera voluntate, cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, pro ut melius et plenius, utilius et salubrius potest dicti, intelligi, excogitari sive iure nostri, et a modo poteris, ad omne tuum tuorumque comodum et sanum intellectum. Et ideo accipimus inde a te sexaginta solidos Barchinona de terno, de quibus sumus tui bene paccate, excepcioni non numerate peccunie et doli renunciando. Et ego Petrus de Devesa predicto recipiens donacionem et confirmacionem atque

concessionem predictam a vobis domino meo Berengario, sacrista memorato, iuro in Deum et super eius sancta IIII evangelia sponte et corporaler tacta faciendo in super vobis inde homagium ore et manibus comendatum, quod de cetero toto meo posse ero vobis fidele et legale, tam de corpore quam de rebus, quam de dictis et factis bona fide sic Deum me adiuvet et hoc sancta.

Actum est hoc XII kalendas marcii, anno Domini M CC septuagesimo secundo.

Sig+num Berengarii* de Blanis, sacriste. Sig+num Petri de Devesa, qui hoc laudo et firmo pariterque iuro. Sig+++num Raimundi de Palomeriis, et Berengarii de Caselle, iunioris, et Bernardi de Manso, testium. Sig+num Bernardi* Seguini

Sig*(senyal)*num Petri de Caselle, qui mandato Raimundo Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit die et anno quo supra.

Sig+num Raimundi* Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, qui hoc subscribo.

442

1273, març, 27

Redistribució i assignació de béns. *Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix, ordena i distribueix les rendes i els censos que el monestir rep, entre d'altres conceptes, de la dècima de la parròquia de Sant Feliu de Bruguera. Estipula tot un seguit de compliments que els oficis canonicals han d'executar, en especial el prepòsit del monestir i el sacrista, i que fan referència a la distribució, tant en productes com en diners, entre els pobres i els membres de la comunitat monàstica. Regula la celebració de l'aniversari dels abats que han governat el cenobi, en especial el de Ponç de Monells, a l'ensems bisbe de Tortosa, i, quan s'esdevingui, el del propi abat Dalmau; defineix, també, alguns aspectes de la litúrgia i del menjar que se servirà d'acord amb el període de l'any litúrgic en què s'escaigui aquest aniversari. Finalment, redistribueix les rendes que sustenten els oficis canonicals en compensació per la venda que l'abat va fer d'alguns masos per comprar el castell de Llaers, els censos dels quals servien per a dotar-los.*

A. ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2149.
B. Canalars I, f. 13, núm. 9, 10 i 11 (sac 4).
C. MSJA, còpia en paper de l'any 1801.
D. AMSJA, còpia en paper s. d.
737 × 221 mm. Bon estat de conservació.

Noverint universi. Quod nos Dalmacius, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas, de voluntate et asensu conventus eiusdem, considerantes quod elemosina dimiti peccata, intercessores multiplicat, mundat animam, liberat a pena, assimilat Deo, iungit angelis, stabilimus et ordinamus, per nos et omnes successores nostros, cum hoc presenti publico instrumento perpetuo valituro, ad honorem Dei et salutem et remedium animarum nostrarum, et specialiter domine Saurine de Sexano, pro mille solidis malguriensibus, quos habebat in decima Sancti Felicis de Brugueria, et Raymundi Sabbaterii pro mille solidis malguriensibus, in quibus tenebantur sibi et hominum etiam nostrorum, pro quibus cumque iniuriis teneremur eisdem ut abbas semper presens vel futurus, teneatur dare quolibet die asmenat viginti pauperibus XX panes, medio de ordeo et medio de civata, qui sint illius ponderis cuius nunc fuint et sunt in ecclesia, cum illis tamen tresdecim panibus quos elemosinarius nunc consuevit dare omni die sabbati de decima panis nostri ordeacei asmenat, et etiam teneatur dare quolibet anno die Iovis Cene Domini XX libras panis frumenti, et XX denarios loco XX pannum ordeaceorum viginti pauperibus, qui introducantur illa die cum aliis asmenat loco illorum [—] qui aliis diebus recipiebant dictos panes ordeaceos XX. Item statuimus et ordinamus ut die lune pre dominica qua cantatur Domine ne in ira tua corripias me, ut semper abbas faciat annuatim aniversarium mei dicti Dalmacii abbatis eiusdem sicut alia aniversaria in ecclesia est fieri consuetum, tam in pane et vino quam in carnibus, exceptis resolis que non dentur set detur unus caseus sexti quartonum in fine comestionis in omnis qui comedant infra monasterium; verum tamen, post mortem mei dicti Dalmatii abbatis, fiat dictum aniversarium die obitus mei, et si fuerit in Carnali tempore fiat sicut superius est dictum. Si vero in tempore Quadragesimale vel in Adventum Domini, dentur duo pulmenta bona et bene cocta, et parata, et pisces recentes, sicut dantur in die Ramis Palmarum cum bono salsamento. Item constituimus et ordinamus ut semper faciat abbas deinceps et det diebus ioviniorum et vigiliarum in quibus non consuevit dari nisi unum pulmentum actenus, aliud pulmentum dissimile alteri quod dabitur. Et quod

prepositus det semper illi pulmento oleum, sicut dictum oleum est dari consuetum in ecclesia. Item constituimus et ordinamus ut prepositus det deinceps salsamentum de pipere, et croco, et sepe, semper quando comedentur carnes porcine conventui, et mostadiam quando similer comedentur carnes vaccine et porcine etiam. Item constituimus et ordinamus quod semper abbas faciat aniversarium domini Poncii, Dertusensis episcopi condam et abbatis huius ecclesie, sicut fieri est consuetum quod anivesarium fieri consuevit de manso de Bechabetela, quem nos dictus Dalmacius abbas vendimus pro emptione quam fecimus castri de Lasers. Item constituimus et ordinamus ut semper abbas det ducentos pisces salsos, bonos et recipientes, sicut moris est preposito maiori pro piscibus Adventus Domini qui consuevere haberi in loco Sancti Nicholay, quem nos dictus Dalmacius abbas vendimus pro emptione quam fecimus supradicti castri de Lasers. Item constituimus et assignamus officio sacristie quindecim solidos in manso de Podiolo de Prats de illis XLV solidis monete ternale, quos rusticus illius mansi debet nobis facere annuatim pro dicto manso, de quibus XLV solidis habet sacrista XV solidos, et capellanus Sancti Laurencii sicut debet habere XXX solidos pro vestibus. Item assignamus dicto officio sacristie (pro anima de Berengarii de Sancto Saturnino huius loci canonici) VII solidos quos nobis debet facere masoveria den Veger annuatim, et tres solidos quos similer debet nobis facere mansus Urgel pro Plana Bertran, de quibus XXV solidis teneatur dare et facere sacrista tortas cereas omnibus altaribus XII librarum inter omnia duas, scilicet, altari beati Iohannis baptiste V librarum de cera, et unam altari beate Marie duarum librarum, et de residuo dictarum librarum cere fiant singule torte singulis altaribus sicut suffecerit. Que quidem torte sicut singulis altaribus fuerint deputate ardeant in honorem et revereniam Corporis et Sanguinis Salvatoris nostri quociens elevabat corpus et sanguis ipsius in aliquo altari. Item constituimus et ordinamus quod de illa portione cotidiana que consuevit dari qualibet die uni pauperi pro anima domini Berengarii Arnaldi, huius ecclesie abbatis et aliorum fratrum in ecclesia, sit semper decetero in ecclesia unus sacerdos qui pro anima illius et nostra et omnium fidelium celebret continue in altari beati Augustini, et qui intersit divinis horis et nocturnis qui cum portione integra habeat in questia regali de Olceya, et censibus XXV solidos pro vestibus. Item constituimus et ordinamus ut de officio uxolarii quod consuevit vendi quod de cetero non vendatur sed sic semper

in ecclesia unus sacerdos qui omni die anni missam prime celebret in altari beate Marie in honorem ipsius et pro anima nostra et omnium fidelium, qui quidem sacerdos habeat portionem integram in ecclesia et bonas septem pelles in coquina, sicut consuevit habere pro vestibus, et X solidos in dicta questia regali de Olceya, et aliis censibus; et qui etiam teneatur esse continue et assidue ad custodiendum ostium claustri de die nisi interesset horis divinis quibus interesse teneatur quolibet die et qui de nocte claudat etiam ostium mediam sicut moris est in ecclesia fieri. Item constituimus et ordinamus ut duo mandatarii qui nunc sunt in ecclesia sint ad cicius quam possint comede fieri sacerdotes et teneatur sacerdotes similiter esse illi qui post istos venerint et instituentur mandatarii. Qui isti cum fuerint presbiteri et illi qui post istos fuerint instituti teneantur, dicere omnes missas conventuales matutinales tamen in altari beate Marie, unus in una ebdomada, et alius in alia, nisi tamen fuerit aniversarium alicuius propter quod conventus habeat exire ad cimiterium tunc enim ille regularis canonicus habeat missam dicere et exire cum conventu ad cimiterium cuius fuerint maior ebdomada missarum antecedens et isti etiam duo mandatarii preter dyachonem et subdiachonem serviant continue in superpellitiis semper devote et humiliter quando et quotiens missa dicetur in altari beati Iohannis, et assistant semper in altari ministris, a principio misse usque ad finem, in omni servitio ibidem exibendo qui etiam inter sint divinis horis et nocturnis in ecclesia sicut ceteri sacerdotes tenentur et habeant pro melioramento supradicti servitii faciendi, unum quartum panis et unum tercionem vini in cellario omni die, ut sic percipiant et habeant cum una libra quam dat cuilibet elemosinarius de decima panis fromenti unam libram et unum quartonem panis fromenti quilibet, et mediam iusticiam vini, et unum tercionem. Item habeant omni die, tam a preposito pietario quam ab omnibus aliis, unam porcionem integram de companarie inter ambos, exceptis precipuis festivitatibus et aniversariis et pietantiis, in quibus percipiant sicut ceteri et habeat quilibet decem solidos pro vestibus in censu denariorum mille quos det eis abbas quolibet anno suo tempore. Item constituimus et ordinamus ut de denariis, scilicet, tribus milibus solidis quos debemus habere ab ecclesia Rivipulli, de quibus sunt iam mille solidi in monasterio ratione dicti mercati quod erat dicti officii prepositure, in quibus percipiat et habeat prepositus maior centum quinque solidos annuatim, LXXX quidem solidos ratione dicti mercati qui erat dicti officii prepositure, et

XXV solidos quos det dictus prepositus [—] die Mercurii Cineris quolibet anno in piscibus recentibus, cum bono salsamento, fratribus die predicto Cineris, in qua die omnes presbyteri teneantur celebrare pro anima mei specialiter dicti Dalmacii abbatis predicti, et aliorum fratrum et omnium aliorum fidelium defunctorum, et exire ad cimeterium. Residuum vero dictorum reddituum qui ementur de ille denariis et dominium, possessionum et hominum si fuerint sint ipsius abbatis. Item de voluntate et assensu fratrum nostrorum, damus et assignamus preposito maiori sex moltonos quos nobis dimisit Raymundi Sabbaterii condam, V, scilicet, pasquerii de Aguacia qui fuerunt Guilelmi de Spasen, et unum quem emit den Canal quem facit Petrus Cabrit, et quinquaginta solidos in questia regali de Seguriis, que quidem dictus prepositus habeat predicta in recompensationem olei, et salsamenti, et mostadie que dabit conventui et in emendam decime de Teleto quam nos dictus Dalmacius abbas vendidimus pro emptione quam fecimus castri de Lasers, et XIII solidos, et IIII denarios que recipiebat in molendino de Prato, quos nos dictus Dalmacius dimissimus manso de Prato, cum omnibus aliis que nobis debebat facere dictus mansus pro omnibus breviter, que dictus mansus deberet recipere in isto monasterio vel ab hominibus nostris, exceptis tribus modiis siliguinis quos percipit annuatim in Cirritania. Item statuendo concedimus ut in emendam et recompensationem mansi de Moxos, qui erat officii pietarie, quem nos dictus Dalmacius vendimus pro emptione quam fecimus castri de Lasers, habeat pietarius deinceps ut non sit in tercia parte decime quam habet pietarius in Vallefecunda baiulus, aliquis per abbatem institutus post mortem Petri de Vineale, qui nunc eam tenet set dictam tertiam partem decime predicte habeat et faciat levari et colligi pietarius ad suum velle sine aliquo baiulo quem ibi abbas non ponat nec ponere possit post mortem dicti Petri, et similiter in emendam dicte baiulie quatenus plus valet habeat abbas post mortem dicti Petri omnes racemos dicte tertie partis decime dicte parrochie de Vallefecunda, set in vita dicti Petri de Vineale habeat dictus pietarius ratione dicti mansi XX solidos in graneriis decimariorum nostri monasterii, tanto et tandiu quo usque possit habere dictam baiuliam dicte tertie partis decime predicte deinde non habeat XX solidos set sint abbatis sicut nunc sunt. Ad quam helemosinam faciendam et aniversarium mei dicti Dalmacii abbatis et domini Poncii Dertusensis episcopi et abbatis huius ecclesie condam, et CC pisces etiam faciendos et pulmenta danda et ad emendam et restitutionem

factam preposito et assignationem etiam aliorum surpadictorum, de voluntate et assensu conventus, assignamus duas partes decime parrochie Sancti Felicis de Bruguera, quam nos dictus Dalmacius abbas emimus ab Arnaldo de Vilamuntano et uxore sua, et totam castlaniam de Pena, sicut nos dictus Dalmacius abbas melius emimus et habuimus ab Raymundo de Podio de Pardinarum, vicario Bassanie, et sicut ipse predicta melius habebat et possidebat cum homicidiis, cucuciis et arsinis dicte parrochie de Bruguera, et cum aliis dominis castri de Pena, et censibus et usaticis universis. Item duos mansos quos nos dictus Dalmacius abbas emimus ab uno mancipio de Podio Cirritano, in villari de Aravo, scilicet, mansum den Reyg et mansum den Saig, qui nobis faciunt septem modios siliginis et duo paria gallinarum. Item mansum den Sala de Fagonela cum duobus bordis que nos dictus Dalmacius abbas adquisimus ab I. de Costa condam, cum omnibus censibus et dominiis et pertinentiis universis. Item omnes mansos de Castelar et de Cher et omnes bordas eiusdem, que omnia nos dictus Dalmacius abbas emimus ab ecclesia de Vilabertran, cum omnibus ad se breviter pertinentibus et pertinere debentibus. Et si predicta non sufficerent, assignamus in super ad predicta facienda totum castrum de Lasers quod emimus nos Dalmacius abbas a Raymundo de Sarralonga [*sic*] et uxore sua, cum suis pertinentiis, iuribus et dominiis, censibus et usaticis universis. Volentes et constituentes de voluntate omnium fratrum ut de inceps omnia predicta superius constituta et dicta fiant et observentur per abbatem et conventum huius ecclesie perpetuo de hiis omnibus que sunt assignata et nominata ad hec facienda et observanda et omnia predicta superius nominata, si omnia fuerint necessaria ad hoc facienda, perpetuo obligamus et assignamus. Item statuimus et assignamus, de voluntate conventus officio precentoria, quod nunc habet in redditibus quolibet anno ad laborem suportandum triginta solidos in questia regali de Seguriliis et censibus quos siquidem baiulus dicti loci det sibi quolibet anno abbate inrequisitio. Item ordinamus ut deinceps pietancia et aniversarium Guilelmi de Orto condam, fiat die mercurii quolibet anno secunda septimane Quadragesime. Et pietantia et aniversarium den Vives fiat similiter die mercurii tertie septimane Quadragessime. Et anniversarium et pietancia capellani de Bruguera condam fiat similiter die mercurii quarte septimane Quadragessime, et aniversarium et pietantia Michaele de Ripa fiat similiter die mercurii V septimane Quadragessime. Et sic per nos et omnes

successores nostros volumus predicta omnia perpetuo fieri et etiam observari.

Actum est hoc sexto kalendas aprilis, anno Domini M CC LXX tertio.

Dalmacius*, gratia Dei, Sancti Iohannis abbas subscribit. Olivarius*, prioris sig+num. Sig+num Berengarii* de Blanis, sacriste. Ego Berengarii* de Sancto Stephano, camerari Sancti Iohannis subscribo. Sig+num Raimundi* de Monterubeo, prepositi. Sig+num Berengarii* Alamandi. Sig+num Bernardi* de Armentera. Sig+num Raimundi* de Teleto. Sig+num A.* G. Sig+num Berengarii* Desvalis. Sig+num Raimundi* de Campiliis, canonici. Sig+num Ugueti* Alguerii. Sig+num Guilelmi* de Calsareniis. Sig*(senyal)*num Petri* de Ponte precentoris. Sig+num magistri Guilelmi. Sig+num Petri de Casellis testium.

Berengarius de Caselle, qui mandato Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, hoc scripsit cum litteris cancellatis in X linea, et cum dictionibus suprascriptis in XXVI linea, ubi dicitur pro anima Berengarii de Sancto Saturnino huius loci canonici, et cum cancellatis dictionibus in LII linea, et hoc sig*(senyal)*num fecit.

Guilelmus de Noguerio, capellanus Sanctorum Iohannis et Pauli, gerens vices Raimundi Ianuarii de Rividario, publici Sancti Iohannis notarii, sub*(senyal)*scribi.

443

1273, maig, 16

Sentència. *Per solucionar els conflictes que mantenen Ponç de Pardinella i Joan de Monegals sobre drets de pastura al terme del mas Monegals, Guillem, capellà de Mogrony, i Pere de Soler de Llentes, després d'escoltar el preceptiu testimoni dels veïns de més edat, els quals asseguren que Ponç i els seus avantpassats disposen d'aquell dret de pastura des de fa més de vuitanta anys, dicten sentència per la qual, a canvi d'un cens de 10 sous de Barcelona, Joan de Monegals pot disposar d'aquelles pastures mentre visqui però, després de mort, el dret serà recuperat per Ponç i els seus.*

A. AMSJA (*olim* núm. 386).
B. AMSJA (*olim* núm. 386).
C. AMSJA (*olim* núm. 34); còpia de l'exemplar *A* de l'any 1380.
170 × 300 mm. Bon estat de conservació.

Noverint universi. Quod cum contencio fuisset orta inter Poncius de Perdinella agente ex una parte, et Iohannem de Monegalls deffendente ex alteri, petebat siquidem Poncius de Perdinella, quod ipse et sui predecessores, erant in possessione in mitendi et pascendi omnia bestiaria eorum, grossa et minuta, in omnibus honoribus et possessionibus et tenedonibus mansi de Monegals et eius terminis, quod predictus Iohanne de Monegals negabat esse verun tandem cum multum supradictis altercassent et contendissent compromiserunt volentes laboribus parcere et expensis. In nos Guilelmum capellanum de Mogrony, Petrum de Solerio de Lentes, tanquam in arbitros et arbitratores seu amicabiles compositiones promittentes, sub pena ducentorum solidos Barchinone de terno, quod unus alteri fuit adiunicem stipulatus stare dicto arbitrio, laudo et pronunciacioni nostre super predictis; facte de voluntate iure vel consilio ita quod de predicta pena adquirerentur tertiam partem dicti abbati Sancti Iohannis de Abbatissis et residuas duas partes predicte pene parte obedienti parte contradicendi, obligantes unus alteri adiunicem per dicta pena ducentorum solidos Barchinona omnia bona sua ubique habita et habenda. Renunciantes omni iuri civili et canonico et consuetudini seu usatico, quibus contra predictum compromissum seu promissionem in aliquo venire possent. Unde nos Guilelmus, capellanus de Mogrony, et Petrus de Solerio arbitri predicti arbitratores seu amicabiles compositores, receptis per nos testibus infrasciptis, vicinalibus senibus et fidedignis, et sub sactamento ad super predictis interrogate, repertaque et veritate per eos qui de posuerunt et dixerunt iurati, ad Sancta IIII Dei evangelia, dictus Poncius et suos predecessores fuisse in plena et paciffica possesione absque alicuius contradiccionem per LXXX annos et amplius in mitendi et pascendi omnia bestiaria sua, minuta et grossa, in omnibus honoribus et possesionibus predicti Iohannes de Monegals. Dicimus et promitimus ac amicabiliter componimus quod dictus Poncius, vel sui successores, non inmittant nec mitere debeant vel possint bestiaris sua in dictis honoribus et possesionibus dicti mansionis duabus vicibus annuati quod dum vixerit predictus Iohannes de Monegals et quod post mortem dicti Iohannis predictus Poncius et sui successores possint et debeant ac etiam eis sit licitum inmitere et pascere omnia bestiaria sua, minuta et grossa, absque tala tamen expleti in predictis honoribus et possessionibus, quandocumque et quocienscumque voluerint. Ita quod detentatores predicti mansi, qua post mortem predicti Iohannis, tenebunt predictum mansum seu possesiones eius non

possint vel debeant predictum Poncium vel suos successores in aliquo in pedire. Item dicimus et pronunciamus quod dictus Iohannes det in continenti dicto Poncio X solidos Barchinone. Et sunt predicti testes qui super predictis iurati deposuerunt, scilicet, Petri de Perdinela, Petri de Villa de Perdinela, Bernardi Peytavi de Perdinela, et Guilelmi Cadel, Bernardi de Rocha Redona, Guilelmi de Solanrebet, quam pronunciacione quod laudum sive dictum predicti Poncius et Iohannes de Monegals aprobaverunt et laudaverunt et conceserunt. Promittentes unus alteri predicte pronunciacioni stare et illam observare, per se et suos, ut superius continentur, et nullum contravenire in iudicio vel extra. Obligantes unus alteri omnis bonus suos absque habita et habenda et de predictis tam nos predicti arbitri arbitratores seu amicabiles compositores quam etiam predicte principales per nos iussimus fieri publicum instrumentum.

Actum est hoc XVII kalendas iunii, anno a nativitate Xristi M CC LXX III.

Sig+num Poncii de Perdinela predicti, qui hoc laudo et firmo. Ssig+num Iohanni de Monegals, qui hoc laudo et firmo. Sig++++++num Petri de Perdinela, Petri de Villa de Perdinela, Bernardi Peitavi de Perdinela, Guilelmi Cadel, Bernardi de Rocha Redona, Guilelmi de Solanrebet predicti testium, qui hoc laudamus et firmamus.

Sig++num Guilelmi, capellani de Mogrony et Petri de Solerio de Lentes, predicti arbitri arbitrarores, qui hoc laudamus et firmamus.

Guilelmus capellanus de Mogrony predicto, notarius publicus de Mataplana, scripsit die et anno quo *(senyal)* supra.

L'exemplar *B* presenta algunes variacions respecte d'*A* quant a la redacció, en concret el temps verbal utilitzat i alguns girs gramaticals; tanmateix, es tracta de la mateixa tipologia documental i d'idèntic contingut i resolució.

FUNDACIÓ NOGUERA

444

1273, novembre, 27

Capítol matrimonial. *Capítol matrimonial de Pere Vives de Tregurà i la seva esposa Guillema segons el qual defineixen els béns que aporten l'un i l'altra al matrimoni; això és, Pere el mas i la propietat de Vives, a Tregurà, i Guillema el seu dot, que*

consisteix en quatre bous, 10 sous per [unes sabates], quatre flassades, quaranta-cinc ous, quatre túniques de sargil, un porc, una caixa i unes tovalles.

A. AMSJA (*olim* núm. 15).
210 × 170 mm. Bon estat de conservació.

Sciant cunctis. Quod ego Petrus Vivas de Tregurano, de consilio et voluntate Marie, matris mee, et aliorum amicorum meorum, dono tibi Guilelme uxor mee partem et societatem in toto manso meo et honore Vivas de Tregurano, et in omnibus aliius bonis meis ubique habitis et habendis, que omnia ego et tu simile teneamus et habeamus duum vicximus et per nos infantes nostri perpetuum, salvo iure dominorum, et salvo dominio dicte matris mee, pro ut in instrumento hereditamenti que mihi fecit plenius continentur, et salva hereditatem et legitima aliorum fratrum et sororum meorum, ad consuetudinem terre huius [consuevim] posse dicti mansi. Et si forte mei primum mori contigerit te vivente sine infante vivo de mee et te peritus generato, recuperes quatuor boves, et decem solidos pro I cabotiom, et quatuor flaciatas, et quadraginta V oves, et IIII tunicas de sarzilio, et I pochum, et scrinium et tovalias que omnia pro tua dote a te mihi confiteor recepise. Renunciando excepcioni predicte dotis non tradite vel recepte, et in super dono tibi per tuo sponsalicio omni tue voluntati faciedem II boves, et duas flaciatas, et XX oves pro quibus omnibus, scilicet, per dote et sponsalicio obligo tibi et tuis totum predictum mansum meum et honorem Vivas, et omnia alia bona mea mobilia et immobilia, usque habita et habenda. Sic quod heredes vel successores mei qui in predictis bonis meis succeserit, ex testamento vel etiam ab intestato, persolvant tibi predictam tuam dotem et sponsalicium ad I anuum post mortem meam, sine ac de inde liceat tibi tenere et habere totum predictum mansum meum et honorem et omnia alia bona mea, cum viro et sine viro, et cum infante vel sine infante perpetuum. Salvo iure dominorum. Et ego Guilelma predicta, de consilio et voluntate amicorum meorum, dono tibi Petro Vivas marito meo, partem et societatem in predicta mea dote et in omnibus aliis bonis meis ubique. Et si forte mei primum mori contigerit te vivente sine infante vivo de te in me peritus procreato, dono tibi pro tuo sponsalicio omni tue voluntati faciende II boves, II falciatas, XX oves ex predicta mea dote residuum vero meis [proximis] revertatur, salvo iure domini et omnia mea inde primitus stabilita.

Actum es hoc V kalendas december, anno Xristi M CC LXX tercio.

Sig+num Petri Vives. Sig+num Guilelme uxor eius predictorum, qui hoc firmamus peritus et laudamus. Sig+num Bernardi, capellani de Tregurano. Sig+num [Petri], clerici de Pardinis. Sig+num Guilelmi de Lavanera. Sig+num Guilelmi de Querolis, testium.

Sig*(senyal)*num Raimundi de Olivera, qui hoc scripsit.

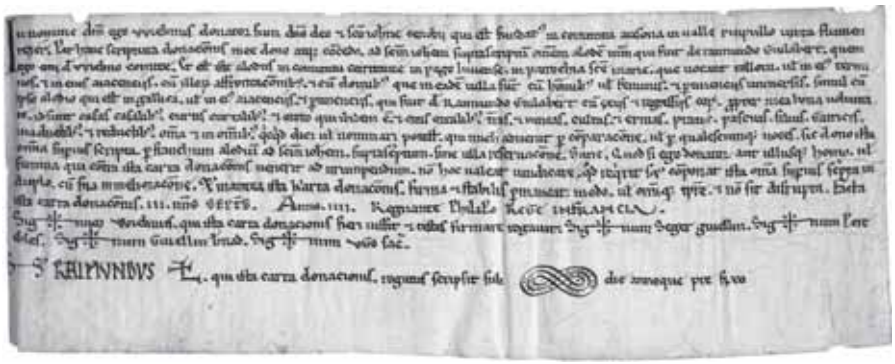
(Senyal) Bernardus de Oliveta ex parte mea et Simonis Stephani, cuius locum habeo cum ambo simus publici notarii Campi Rotundi subscribo.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

APÈNDIX

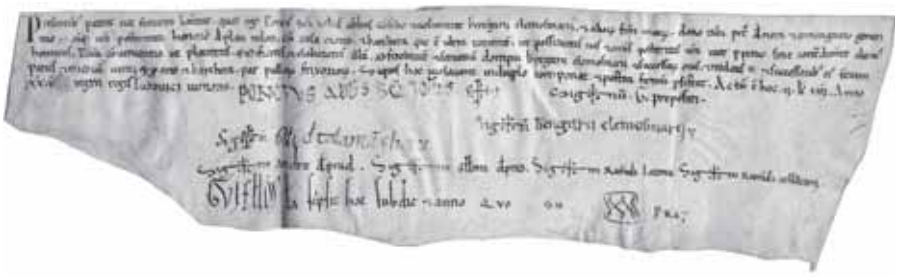
FUNDACIÓ
NOGUERA

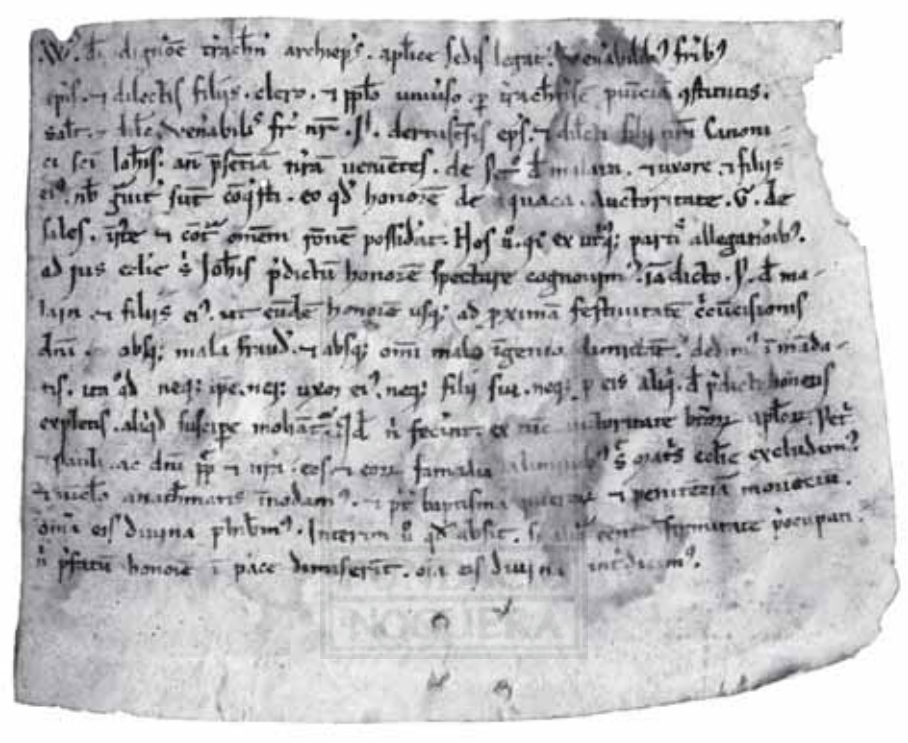
Regest 34. 1063, setembre, 3. *Donació. Guillem dóna al monestir de Sant Joan de les Abadesses uns alous situats al comtat de Cerdanya, al pagus de Llívia i a la parròquia de Santa Maria de Talló [Bellver de Cerdanya], que havien estat de Ramon Guilabert i que havia comprat al comte Guillem.*

Regest 97. 1150, febrer, 27. *Venda. Arnau, sacrista, per consell i manament de l'abat Ponç de Monells i els canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, pel preu de 5 sous, estableix a Bernat de Sanarús una terra anomenada Pla Guitart, amb la condició que la cultivi i doni al monestir la quarta part del pa i del vi; així mateix, li estableix la dominicatura de Marungs, amb la condició que la cultivi i hi planti vinyes i doni al monestir la meitat del vi que produeixi i la quarta part del pa i, a més, pugui edificar un molí i captar l'aigua del riu Ter i conduir-la a través d'aquesta dominicatura fins al molí; per aquesta concessió haurà de pagar al monestir, cada any, un bon pernil.*

Regest 108. 1161, desembre, 31. *Donació. Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, d'acord amb Berenguer, almoiner, dóna a Pere Riera i al seu fill Ermengol l'honor de Pla Rodó, perquè el conreïn i el treballin en benefici de l'almoineria. L'honor consisteix en una casa, un hort i una terra en règim de barquera situada a l'altra banda del torrent. Per la casa haurà de satisfer a l'almoineria un terç del pa i la meitat del vi, i per l'hort i la barquera, un parell de pollastres fregits.*

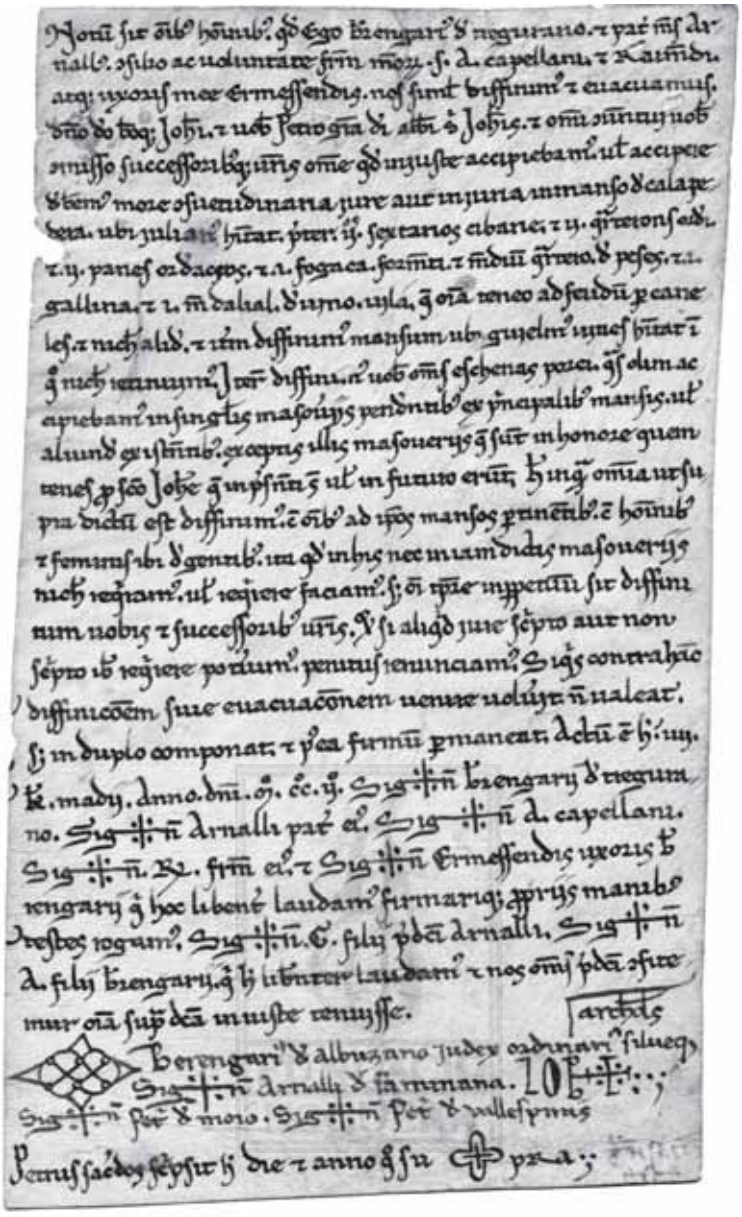

Regest 119. [1171 / 1174]. *Restitució de béns. Decret de Guillem, arquebisbe de Tarragona i legat papal, pel qual, a petició de Ponç de Monells, bisbe de Tortosa, i dels canonges del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ordena a Pere de Milany que, sota pena d'excomunió, retorni al monestir l'honor d'Ogassa que injustament posseeix per la concessió que Galceran de Sales li havia fet.*

Regest 180. 1198, maig, 28. *Tutela. Berenguer, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, [d'acord amb Pere, abat del monestir], encomana a Pere del Prat la tutela dels fills del seu germà, Arnau Rufi, mentre no siguin majors d'edat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

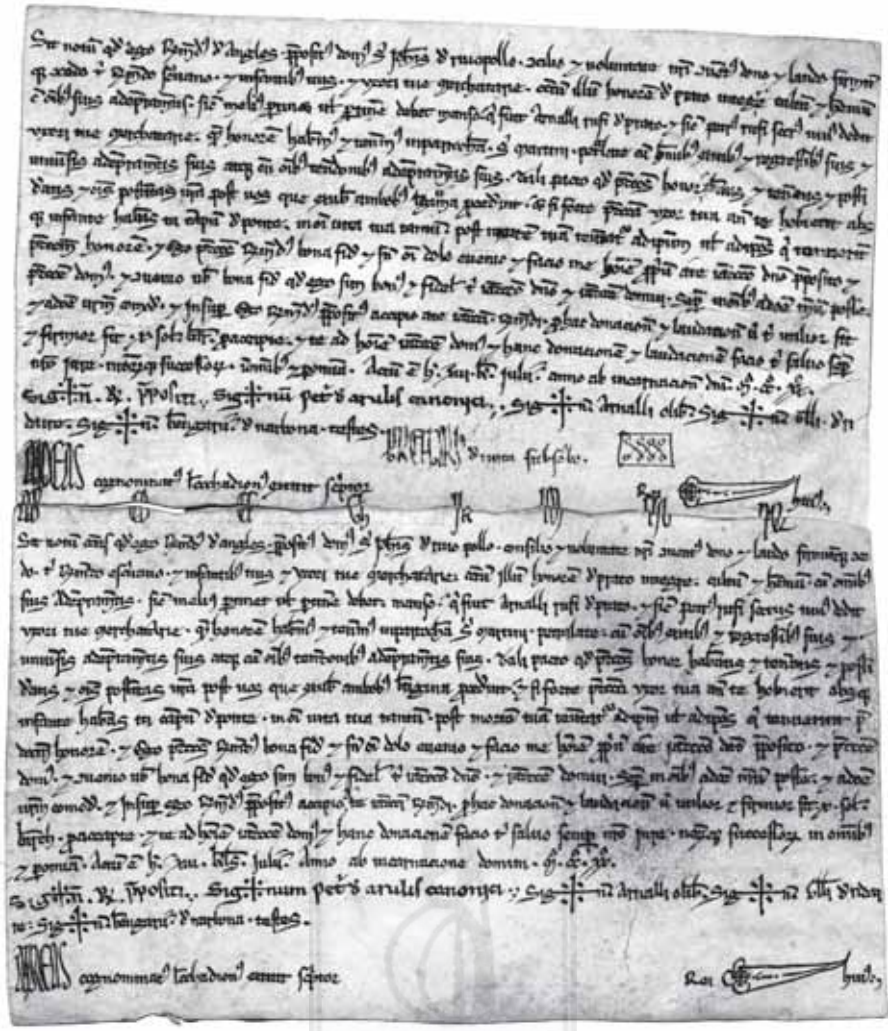

Regest 190. 1202, abril, 28. *Restitució de béns. Berenguer de Tregurà i el seu pare Arnau, d'acord amb els seus familiars, restitueix a Pere de Soler, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, els productes que injustament retenien procedents dels censos del mas Calapedera, on viu Julià; confirmen també la possessió d'un altre mas, on viu Guillem Vives, del qual no en retenien cap cens.*

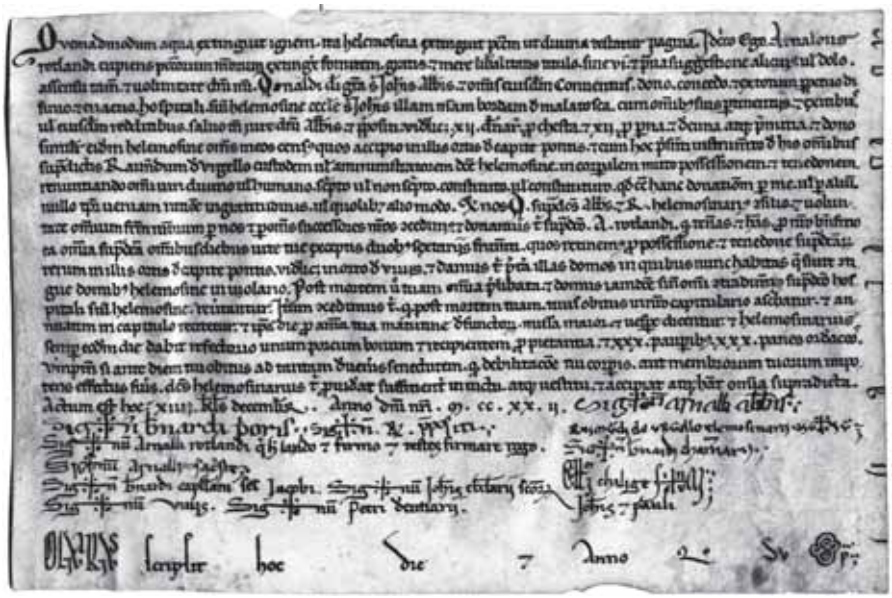

Regest 204. 1207, juliol, 29. *Oblació. Oblació d'Arnau de Vilar. Pere de Soler, abat de Sant Joan de les Abadesses, accepta l'ingrés d'Arnau, el qual dóna al monestir, en franc alou, tots els béns i censos que rep a la vila de Cardils [Bellver de Cerdanya], a més de dos masos situats en el terme d'aquesta vila, a la parròquia de Santa Maria de Talló; aquestes propietats les posseeix per donació del seu avi, Pere de Domenova. Ofereix, també, la meitat de dues eugues que té amb Guillem del Coll, una altra euga seva, mitja euga que té amb Ferrer de Mozol i tres parts d'una euga que té amb Guillem de Riu. L'abat acull Arnau com a frare i canonge i el convida a participar dels béns espirituals i temporals de l'església, tal com correspon a un dels seus.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Regest 237. 1220, juny, 19. *Venda i infeudació. Ramon d'Anglès, prepòsit del monestir de Sant Joan de les Abadesses, concedeix a Ramon Escrivà el mas i la propietat de Prat, situats a la parròquia de Sant Martí de Peralada, els quals ja havien estat establerts a Arnau Rufí i a Pere Rufí, el qual el deixà a Mercadera, esposa de Ramon. A canvi d'aquest establiment, Ramon paga 10 sous de Barcelona i es lliura al prepòsit i al monestir com a home propi.*

Regest 249. 1222, novembre, 20. *Donació. Arnau Rotllan dóna a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i a l'hospital i l'almoineria d'aquest monestir, la borda de Malatosca i els censos que percep, que són 12 diners de quèstia i 12 per un pernil, la dècima i la primícia; a més, dóna a Ramon d'Urgell, almoiner del monestir, tots els censos que percep dels horts del cap del pont. A canvi d'aquesta donació, l'abat concedeix a Arnau gairebé tots els censos que es recapten de l'hort de Vives, situat també al cap del pont, i les cases on viu, que estan situades al costat de l'almoineria, tot això mentre visqui. Quan Arnau mori, totes aquestes possessions retornaran a l'almoineria. També l'almoiner l'assistirà durant la seva senectud. Finalment, l'abat li concedeix el privilegi que la data de la seva mort constarà al necrologi del monestir i, quan s'escaigui l'aniversari, el seu nom serà recordat al Capítol, a la missa major i vespres, i al refetor es repartirà un porc i trenta pans d'ordi entre els pobres.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Regest 301. 1241, juliol, 20. *Establiment. Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix a Ferrer, fill de Guillem de Cortadés, de Llaers, la farga de Sant Pau de Segúries pel preu de 10 sous melgoresos, amb les condicions següents: que tingui aquesta farga ben proveïda amb les eines necessàries; que tots els homes i dones del districte i parròquia de Segúries puguin utilitzar aquesta farga, tant de dia com de nit, per fer noves eines per al treball o perquè els les arreglin; que faci residència contínua a la vila de Segúries; i que vigili que ningú utilitzi cap altra farga, sota pena de 10 sous de Barcelona. A canvi, Ferrer rep de l'abat la facultat d'utilitzar el bosc de Beví per a fer carbó i, si té descendència legítima, podrà establir una nova farga dependent de la seva. Ferrer ha de pagar un cens anual consistent en quatre parells de ferradures per a mules, pagador el dia de Pasqua.*

FUNDACIÓ NOGUERA

Regest 396. 1265, setembre, 30. *Donació. Berenguer de Blanes, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadesses, fa donació de 18 sous de renda anual que provenen d'un censal comprat al notari Ramon Gener de Riudaura; amb aquesta assignació institueix una llàntia que il·lumini totes les nits del dissabte l'altar de Sant Llorenç, ubicat al monestir esmentat.*

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

TIPOLOGIES DOCUMENTALS

Acta de consagració, 17, 18, 48, 98, 111, 115, 117

Arbitratge, 361, 397

Àpoca, 144, 211, 220, 273, 281, 285, 290

Aprovació de venda, 365

Butlla, 13, 14, 40, 51, 52, 76, 81, 84, 338, 343, 344, 345, 395

Capbreu, 158, 188

Capbreu i concòrdia, 203

Capítol matrimonial / esponsalici, 147, 181, 221, 288, 373, 388, 444

Cessió de drets, 371

Concòrdia, 62, 183, 382

Concessió, 112, 266, 333, 360, 390, 398, 440

Concessió a violari, 258

Concessió de llegítima, 246, 259

Concessió de llibertats i franqueses, 208, 309, 370

Concessió d'exempcions, 394

Concessió i jurament de fidelitat, 39

Concessió i reconeixement de drets, 72

Confessió de censos, 411

Confirmació, 254

Confirmació de béns, 206, 276

Confirmació de béns i renúncia, 145

Confirmació de drets, 337

Confirmació i distribució de rendes, 419

Confirmació i reconeixement de drets, 82

Conveni, 155, 162

Convinença, 32, 110, 218, 352, 404

Convinença i concessió de llibertats i franqueses, 383

Convinença i jurament de fidelitat, 29, 278, 339, 341, 402, 421

Decret, 132, 134, 135, 150, 214, 219, 226

Definició, 15, 47, 80, 94, 100, 102, 174, 176, 233, 287, 308, 362

Definició de drets, 185

Donació, 6, 20, 33, 34, 35, 38, 44, 45, 49, 56, 64, 65, 67, 68, 78, 85, 86, 92, 95, 108, 118, 128, 129, 130, 136, 152, 159, 179, 186, 198, 224, 227, 239, 245, 249, 268, 269, 284, 289, 294, 297, 326, 327, 336, 374, 379, 396

Donació a cens, 321

Donació i institució d'aniversari, 358

Donació i jurament de fidelitat, 205

Donació i venda, 93, 125, 223

Empenyorament, 8, 37, 109, 207, 232, 265

Establiment, 192, 199, 201, 301, 347, 422

Execució testamentària, 1, 2, 22, 24, 27, 31, 59, 61, 151, 250
Fundació, 363
Fundació de benefici, 307
Institució d'aniversari, 127
Judici, 103, 146, 149, 217, 406
Judici, definició i venda, 296
Jurament de fidelitat, 28, 60, 248, 299, 303, 325, 328, 329, 330, 378, 384, 386, 387, 392, 403, 434, 435, 436, 439
Modificació de censos, 271
Nomenament, 124, 142, 291, 351, 424
Nomenament i jurament de fidelitat, 316, 335, 441
Nomenament i restitució de béns, 243
Oblació, 9, 11, 71, 204, 350
Pacte, 368
Pacte i venda, 252
Permuta, 26, 54, 66, 137, 170, 236, 241, 305, 313, 315, 319, 346, 393, 415, 425
Petició d'homenatge, 431
Prestació d'homenatge, 381, 427, 429, 432
Promesa, 274, 279, 280, 340, 354, 376, 401, 410
Promesa i confessió de censos, 412
Relat, 53
Reclamació de béns, 253
Reconeixement, 264, 334, 413
Reconeixement de béns, 91, 106, 161, 182, 317
Reconeixement de censos, 292, 322, 389, 391
Reconeixement de deute, 210, 320, 400, 428
Reconeixement de drets, 255, 418
Reconeixement de drets i jurament de fidelitat, 298, 377
Reconeixement i venda, 73
Redempció de mals usos, 101
Redistribució de censos, 318
Redistribució i assignació de béns, 442
Renúncia, 366
Resolució capitular, 304
Restitució de béns, 25, 30, 36, 41, 42, 46, 63, 74, 89, 104, 105, 113, 119, 143, 163, 165, 166, 168, 190, 194
Restitució de béns i donació, 50
Restitució de béns i oblació, 88
Sentència, 242, 293, 369, 423, 437, 443
Testament, 16, 43, 58, 77, 121, 139, 141, 247, 256, 260, 323, 420
Transmissió de dependència personal, 385
Tutela, 180
Venda, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 19, 21, 23, 55, 57, 68, 70, 75, 79, 83, 87, 90, 96, 97, 99, 107, 114, 116, 120, 122, 123, 126, 131, 133, 138, 140, 148, 153, 154, 156, 157, 160, 164, 167, 169, 171, 172, 173 ,175 ,177, 178, 184, 187, 189, 191, 193, 195, 196, 197, 200, 209, 212, 213, 215, 216, 225, 228, 229, 230, 231, 234, 235, 244, 251, 257, 261, 262, 263, 267, 270, 272, 275, 282, 283, 286, 295, 300, 302, 306, 310, 311, 314, 324, 331, 332, 342, 348, 349, 353, 355, 356, 357, 359, 364, 367, 371, 375, 380, 399, 405, 407, 408, 409, 416, 417, 426, 430, 433, 438
Venda i concessió, 238, 414
Venda i confirmació, 240
Venda i infeudació, 237
Venda i nomenament, 222

PROCEDÈNCIES DELS DOCUMENTS ORIGINALS

ACA. Arxiu de la Corona d'Aragó, 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 82, 87, 89, 92, 94, 99, 101, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 121, 123, 125, 128, 129, 130, 133, 134, 142, 150, 153, 156, 159, 161, 170, 175, 182, 183, 185, 212, 217, 220, 227, 229, 232, 236, 242, 244, 245, 248, 254, 258, 261, 265, 269, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 285, 286, 287, 290, 296, 298, 299, 302, 304, 308, 313, 318, 323, 324, 325, 328, 329, 330, 335, 337, 339, 340, 341, 349, 350, 351, 354, 355, 359, 363, 364, 365, 366, 370, 375, 376, 377, 381, 386, 387, 389, 391, 392, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 420, 423, 424, 426, 428, 429, 431, 435, 442

AMSJA. Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses, 4, 21, 26, 27, 30, 34, 40, 52, 65, 66, 67, 68, 71, 83, 85, 90, 91, 93, 95, 96, 97, 100, 102, 107, 108, 109, 119, 120, 122, 126, 127, 137, 138, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 152, 154, 157, 158, 160, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 172, 173, 176, 177, 179, 181, 184, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 215, 216, 221, 222, 223, 225, 226, 228, 231, 233, 234, 235, 237, 239, 240, 241, 243, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 256, 257, 259, 260, 263, 264, 267, 268, 270, 272, 273, 282, 288, 289, 294, 295, 297, 301, 303, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 327, 331, 336, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 352, 353, 356, 357, 358, 360, 361, 367, 368, 369, 373, 374, 379, 380, 382, 385, 388, 396, 398, 400, 406, 408, 422, 427, 430, 433, 434, 438, 439, 441, 443, 444

ACRI-ACM. Arxiu Comarcal del Ripollès – Arxiu del Castell de Montesquiu, 80, 88, 118, 141, 146, 224, 255

ACV. Arxiu Capitular de Vic, 266

CÀRRECS I OFICIS DEL MONESTIR DE SANT JOAN DE LES ABADESSES

Abat o abadessa
Prior o prioressa
Prepòsit
Sacrista
Precentor
Cellerer
Infermer
Prepòsit de Tregurà
Cambrer
Almoiner
Pitancer
Sabater
Batlle o batllessa (genèric)
Batlle o batllessa (d'oficis)
Batlle o batllessa (de llocs)

ADVERTIMENT

Els anys que s'indiquen entre parèntesis no corresponen pas a les dates extremes de govern o exercici del càrrec; només indiquen el període en el qual es troben referenciats en aquest diplomatari.

FUNDACIÓ NOGUERA

Abat o abadessa

INGILBERGA (995-1009), *1, 9, 10*

ANDREU BERNAT (1054-1082), *28, 29, 30, 32*

BERENGUER ARNAU (1093-1130), *43, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 64, 68, 70, 72, 73, 75, 76*

PERE GUILLEM I (1133-1138), *79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 88*

PONÇ DE MONELLS (1138-1193), *88, 91, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 103, 105, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 124, 125, 127, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 152, 156, 157, 159, 160, 161, 162*

PERE GUILLEM II (1194-1197), *165, 167, 168, 169, 170, 173, 175, 176, 177*

PERE (1198) *178, 180, 183, 185*

RAMON (1198) *181*

PERE DE SOLER (1201-1217) *190, 193, 194, 198, 200, 201, 204, 208, 210, 212, 213, 214, 217, 218, 219*

ARNAU DE CORSAVELL (1217-1225), *214, 220, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 238, 240, 242, 243, 244, 245, 248, 249, 250, 252, 253, 255, 256, 257, 258*

ARNAU DE MANLLEU (1226), *251*

RAMON DE LA BISBAL (1230), *265, 266, 267, 269, 270, 271, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 285, 287, 290, 291, 292, 296, 298, 299, 300, 301, 302, 304, 305, 307, 308, 309, 313, 315, 318, 320, 324, 325, 326, 328, 329, 330, 333, 334, 335, 336*

BERENGUER ARNAU DE SANT ESTEVE (1252-1259), *339, 340, 341, 347, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 362, 363, 364, 366*

RAMO (1257-1258), *359, 363*

DALMAU DE MINYANA (1260-1273), *369, 375, 376, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 389, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 432, 435, 436, 437, 439, 440, 442*

Prior o prioressa

GUILLEM (1093), *44*

ALBERT (1103), *47*

ELISABET (1103), *47*

RAMON (1113), *50*

ARNAU (1124), *64*

BERNAT ADALBERT (1126-1129), *70, 75*

RODBALL (1133-1172), *80, 86, 94, 95, 96, 99, 102, 110, 111, 112, 120*

PONÇ (1176-1179), *130, 132, 137, 138*

ARNAU (1183-1193), *148, 150, 160, 162*

PERE (1206-1217), *201, 214, 219*

BERNAT (1219-1236), *231, 233, 249, 250, 256, 258, 262, 263, 265, 270, 274, 277, 290, 291*

OLIVER (1241), *301*

BERNAT (1232-1242), *303, 304*

BERENGUER (1242-1243), *305, 307*

BERNAT (1243), 308

BERENGUER (1245), 315

BERNAT (1247-1266), *320, 323, 328, 336, 351, 352, 354, 359, 363, 364, 382, 383, 398*

OLIVER (1270-1273), *419, 421, 424, 442*

Prepòsit

ADALBERT (1030-1043), *21, 23*

RAMON (1124), *64*

ARNAU (1126), *69, 70*

GUILLEM (1135-1164), *83, 94, 95, 96, 99, 102, 108, 110, 111*

GUILLEM DE TALAMANCA (1165-1178), *112, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 130, 132, 137*

BERNAT (1182), *143*

BERENGUER (1183), *149*

PERE DE SOLER (1189-1193), *156, 160, 161, 162, 163*

ARNAU (1196-1197) *175, 176*

BERENGUER (1198) *180*

ARNAU (1217) *219, 222*

RAMON D'ANGLÈS (1217-1225), *223, 226, 230, 237, 238, 243, 245, 247, 249, 252, 257, 258*

OLIVER (1232), *270*

RAMON DE MIRALLES (1241-1248), *302, 304, 305, 307, 309, 315, 320, 323*

RAMON DE TELLET (1243), *309*

RAMON DE MONTROIG (1272-1273), *434, 442*

Sacrista

GUILLEM (1055), *30*

BERNAT JOAN (1086), *38*

BERNAT (1124-1138), *64, 70, 75, 83, 85*

ARNAU (1133-1164), *79, 83, 85, 86, 90, 94, 95, 96, 97, 102, 107, 110, 111*

BLANQUER (1172-1178), *120, 130, 132, 137*

ARNAU (1184-1193), *150, 153, 154, 157, 160, 162, 164*

RAMON (1194-1197), *166, 172, 173, 176, 177*

ARNAU (1198-1218), *178, 179, 189, 192, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 205, 209, 215, 216, 219, 225, 226*

BERNAT (1218), *227*

ARNAU (1218-1223), *228, 229, 231, 233, 238, 245, 249, 250, 252*

BERNAT (1224), *254*

RAMON (1224), *256*

BERNAT (1225), *258*

RAMON (1232-1249), *270, 271, 274, 277, 289, 304, 305, 307, 308, 314, 315, 316, 320, 323, 327*

BERENGUER (1252-1255), *347, 348, 352*

BERENGUER DE BLANES (1258-1273), *364, 367, 396, 417, 418, 419, 441, 442*

Precentor

RAMON DE MIRALLES (1232-1234), *270, 277*

OLIVER (1241-1248), *301, 302, 305, 307, 315, 323*

PERE DE PONT (1273), *442*

Cellerer

RAMON (1161-1222), *108, 116, 120, 128, 195, 245*

Infermer

BERENGUER ALEMANY (1271), *431*

Prepòsit de Tregurà

OLIVER (1221-1226), *243, 257, 260*

GUILLEM (1234-1243), *282, 306, 307, 310, 311*

GUILLEM D'ÒDENA (1247), *321*

OLIVER (1256-1270), *358, 367, 393, 398, 415, 425*

Cambrer

BERENGUER (1126), *68, 69*

MIRÓ (1126-1133), *70,80*

GUILLEM (1148-1156), *94, 97, 102*

BERENGUER (1165-1193), *112, 116, 118, 120, 122, 130, 132, 142, 143, 148, 150, 160, 161, 162*

RAMON (1205-1218), *195, 201, 216, 214, 217, 218, 219, 220, 224*

BERNAT (1219-1223), *231, 249, 250*

ARNAU (1225), *257, 258*

GUILLEM (1232-1235), *270, 274, 277, 281, 285, 288, 290*

OLIVER (1236), *291*

BERNAT (1239-1242), *296, 304, 305*

GUILLEM (1243), *307*

DALMAU DE MINYANA (1258), *363, 364*

BERENGUER (1261-1265), *378, 382, 383, 390, 396*

BERENGUER DE SANT ESTEVE (1267-1273), *404, 419, 431, 432, 442*

Almoiner

BERENGUER DE BIANYA (1146-1161), *93, 95, 99, 108*

BERNAT (1172-1177), *120, 122, 126, 130, 132*

ARNAU (1183), *148*

BERENGUER (1184-1193), *150, 162*

RAMON (1196-1200), *175, 176, 186, 187*

RAMON D'URGELL (1202-1224), *191, 195, 207, 213, 225, 239, 246, 249, 256*

BERNAT (1229-1255), *263, 320, 320, 351*

Pitancer

BERENGUER DE SANT ESTEVE (1236), *291*

RAMON DE CAMPELLES (1270), *419*

Sabater

GUILLEM (1218-1239), *225, 226, 229, 230, 249, 252, 257, 258, 291, 296*

Batlle o batllessa (genèric)

TOMÀS (1124), *61*

BERNAT ARNAU (1129), *75*

PERE ARNAU (1133), *79*

RAMON (1138), *87*

PERE DE SELLA (1174), *123*

BERNAT AULINA (1177), *133*

RAMON (1177), *136*

BERNAT DE DEVESA (1182-1198), *143, 153, 154, 162, 172, 173, 179*

GUILLEM DE COMES (1182-1218), *146, 218, 224*

BERNAT DE CLERÀ (1183), *148*

GUILLEM DE PARDINELLA (1183), *149*

BERNAT OLIVER DE DEVESA (1193), *164*

GUILLEM D'AULINA (1194), *167*

ARNAU D'ESTÈGUEL (1198), *185*

RIPOLL (1203), *192*

BERNAT DE TELA (1205), *199*

GRAMÀTIC (1206), *202*

RIPOLL DE DEVESA (1215-1245), *215, 216, 228, 229, 230, 254, 271, 314, 315*

JOAN (1217), *223*

BERNAT DE MADIROLES (1220), *236*

RAMON DE CLERÀ (1221-1230), *244, 267*

PERE DE CASADEVALL (1229-1247), *263, 320*

GUILLEM CATELL (1234), *283*

RAMON DE COMES (1235), *288*

PERE DE SELLA (1236), *291*

BERNAT AULINA (1239), *296*

PONÇ DE PARDINELLA (1240), *300*

ARNAU DE TREGURÀ (1243), *306, 311*

PERE DE ROVIRA (1248-1262), *326, 361, 383*

RAMON DE DEVESA (1255-1259), *353, 367*

RAMON DES BARRI (1258), *364*
GUILLEM DE COMES (1264), *390*
BEATRIU DE SURROCA (1266), *397*
GUILLEMA DE TREGURÀ (1266-1269), *398, 415*
ARNAU GUILLEM (1270), *425*

Batlle o batllessa (d'oficis)

Sagristia

PERE DE DEVESA (1149-1156), *96, 97, 102*
RIPOLL (1220), *238*
BERNAT DE DEVESA (1242-1254), *305, 316, 348*
PERE DE DEVESA (1273), *441*

Almoineria

PERE DE CASADEVALL (1255), *351*

Batlle o batllessa (de llocs)

Segúries

ARNAU (1148), *94*
PERE DE ROVIRA (1263), *384*

Clerà

BERNAT (1148), *94*

Auceja

ARNAU (1148), *94*

Pujol

PERE ARNAU (1148), *94*
PERE (1196), *175*

Surroca

RAMON (1148), *94*

Ogassa

RAMON (1148), *94*

Rodonella

BASSET (1151), *99*

Estèguel

ARNAU (1175), *124*

Pinoses

BERENGUER (1178), *138*
OLIVER DE PINOSES (1270), *421*

Puigmal

PERE (1218-1226), *225, 261*

Tregurà

ARNAU (1234), *282*

Sant Joan

GUILLEM DE [CUIL PLANA] (1174), *123*
GUILLEM DE PARDINELLA, (1220), *236*
FERRER DE COMES (1235), *288*

FUNDACIÓ NOGUERA

ESCRIVANS I NOTARIS

La relació següent inclou tots els escrivans i notaris que intervenen en els documents treballats; se n'esmenten que ultrapassen el període cronològic d'aquest diplomatari perquè, lògicament, actuen en la redacció i/o autenticació de les còpies.

Per a aquesta taula s'han utilitzat les abreviatures següents:

canc.	canceller	pvre.	prevere
lev.	levita	reg.	regent
not.	notari	sac.	sacerdot
ord.	ordinari	scri.	escrivà
púb.	públic	StJAb	Sant Joan de les Abadesses

FUNDACIÓ NOGUERA

A

AIMERICI (diaca, cardenal i canceller), 76

ANDREAS LEOCHADIONUS, 237

ANDREAS, 158, 184

ANTONII FERRAN (not. púb. Ripoll), 169

ARGEMIRUS (pvre.), 6

ARNALDI DE TORRENTE (not. púb. StJAb), 149

— (scri. jurat), 292, 416, 421

ARNALDI DESTORRENT (not. StJAb), 309

ARNALDI LAERCERII (jurat), 437

ARNALDI MARTINI (notari StJAb), 64

ARNALDS (clergue), 50

ARNALDUS (lev.), 79

— (pvre.), 199

ARNALDUS DE PINOSELLA (not. púb. Castellfollit), 414

ARNALDUS DE SENANASTER, 124

ARNALDUS MARTINI (not. púb. StJAb), 378, 405

ARNALLI (lev.) 274

— (not.), 18

— (pvre. i monjo), 98

ARNALLUS (pvre.), 85, 87

— (sac. o lev. púb. scri. StJAb), 61, 63, 73, 78, 83, 209, 213, 215, 222, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 235, 239, 241, 243, 244, 245, 246, 251, 252, 254, 257

— (sotsdiaca), 122

ARNALLUS DE PRUNERIIS (scri. púb. Ripoll), 379, 400

B

BARONE (pvre.), 5

BARTOHOLOMEUS (a. Leochadia not. púb.), 221, 223

BARTOLOMEUS (sotsdiaca), 180

BENEDICTI (*regionarii* not. i scri.), 14

BERENGARII DE CASELLIS, 421, 432

— (scri. jurat), 78

— (lev. púb. scri. StJAb), 278, 279, 280

BERENGARII (lev.), 69, 171

BERENGARII BIANIE (jutge ord. monestir StJAb), 149

BERENGARII DE STAGNO (scri. jurat) 431, 432

BERENGARII DE TREGURANO, 17, 388, 393, 398

BERENGARIO DE ROSETE (not. púb. Ripoll), 300

BERENGARIO FOLCRANDI (not. púb. Camprodon), 393, 415, 425

BERENGARIUS (clergue d'Hostoles i de Puigverd), 428

— (lev. not. púb. StJAb), 267, 270, 274, 276, 277, 278, 279, 280, 283, 284, 290, 291, 302

— (lev. scri. púb. StJAb), 136, 259

— (lev.), 261, 262, 263

— (pvre. Sant Quirze), 390

— (pvre.), 186, 187

— (sac. i paraphonista), 37

BERENGARIUS DE CASELLE, 371, 407, 409, 413, 442

BERNARDI DE OLIVETA, 384

BERNARDI DE PLANELLA (not. púb. StJAb), 178

BERNARDI DE PRATO (púb. scri. Sant Pere de Besalú), 240

BERNARDI DE VICCO (not. púb. GIR), 14, 326

BERNARDI DE VINEA (not. púb.), 169

BERNARDI FERRARII (pvre.), 268

BERNARDUS (capellà), 43

— (lev. púb. scri. StJAb), 295

— (lev.), 117, 256

— (pvre. i monjo), 181

— (pvre.), 41, 72
— (sac.), 94, 99, 107, 114
— (sotsdiaca), 286
BERNARDUS DE FORNELLIS, 14
BERNARDUS DE OLIVETA (not. púb. Camprodon), 415, 425, 444
BERNARDUS DE PERA (jutge ord. Camprodon), 394
BERNARDUS DE PLANELLA (not. púb. StJAb), 262
BERNARDUS FABRA, 265
BERNARDUS GUIDONIS DE VINEALI, 417, 418, 419, 420, 423
BERNARDUS LEOCHADIA, 273
BERNARDUS REXACHO, 365
BERNARDUS SANCII, 210
BERNARDUS, 86
BERTRANDUS (clergue), 49
BERTRANDUS DE BIANNIA (púb. scri. StJAb), 69
— (not. abat StJAb), 270, 274, 276, 283, 284, 289, 290, 293, 294, 294, 298, 299, 301, 304, 305, 307, 308
BERTRANDUS DE COMELLIS (not. púb. StJAb i la Ral), 292, 326, 336, 339, 340, 341, 352, 361
BOSONI (*aepiscopi et bibliotehecarii*), 14

C

CERDANI DE ANDRIS, 436
— (jurat), 346

D

DALMACII (lev. púb. scri. Sant Pere de Camprodon), 282
DOMENICUS (pvre.), 2

E

ELLEMARI, 18
ENNEGO (pvre.), 15
ERMENGAUDUS (sac.), 27

F

FERRARIUS (not. arquebisbe TAR), 163
— (pvre.), 123
— 174, 208
FRANCISCI DE BIANIA (jutge ord. Ripoll), 383, 440
FRANCISCI DE PILES, 394
FRANCISCI FABRE (pvre. i not. Ripoll), 199
FRANCISCUS FELICIS, 394
FRANCISCUS FERRARII (not. púb. Ripoll), 383, 440
FULCHO (monjo i sac.), 36

G

GAUCEFREDUS (sac.), 26
GEORGY RAPHAELIS (not. púb. StJAb), 199
GERALDI (lev.), 129
GILABERTUS (sac.), 7
GIRBERTUS (sac.), 39
GODEMARUS (lev.), 23
GUIELLMUS (lev.), 108
GUILELMI (sac.), 139
— (sac. de Sant Pau i scri.), 136
— (scri. not. Jaume I), 333
— (scri.), 266
GUILELMI DE BRUGADA, 383
GUILELMI DE COLLE (scri. jurat castell de Sales), 317
GUILELMI DE FORNELLIS, 282, 285
GUILELMI DE GINEBRETO (not. púb. Lillet), 155
GUILELMI DE ROCHA, 334, 370, 383
GUILELMI DE TENRARIIS, 220, 224, 236, 238

— (not. jutge), 229, 233, 242, 250, 261
GUILELMI DE VIVARIIS (not. púb. Camprodon), 394
GUILELMI PETRI
— (not. pub. Peralada), 426, 427, 434
— 314
GUILELMO ROCHER, 124
GUILELMUS (cap. Mogrony i not. púb. Mataplana), 374, 443
— (lev.), 110, 176
— (pvre.), 111, 178
— (sac. i scri.), 116, 120
— (sac. Sant Salvador), 191, 225
GUILELMUS [TROMEI] (pub. scri.), 287
GUILELMUS DE FORNELLIS (púb. scri. Camprodon), 388, 393, 398
— (púb. scri. Sant Pere de Camprodon), 17, 303, 306, 310, 311, 322, 331, 373, 384
GUILELMUS DE INSULIS, 291
GUILELMUS DE NOGUERIO (capellà Sant Joan i Pau de StJAb), 409, 421, 424, 430, 433, 434, 439, 442
GUILELMUS GERALDI (sac.), 139, 143, 167
GUILELMUS RABAZA, 266
GUILELMUS, 189, 200, 202
GUILLELMUS (pvre.), 68, 69, 80, 82, 182
— (sac.), 64, 88, 102, 183, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 201, 207, 216, 226, 234
GUILLELMUS BERNARDI (not. púb.), 204
GUILLELMUS DE PAUSA (clergue Sant Pere de Sora), 288
GUILLELMUS DE STOLESIO (not. Olot), 61
GUILLELMUS GERALDI, 113, 128

H

HERALLUS (lev.), 31
— (sac.), 33

I

IACOBI (not. púb. BCN), 366
IACOBUS (clergue), 324, 325, 364
IACOBUS BAIULI (not. púb. Camprodon), 393, 415, 425
IOANNES DE MATAMALA (scri. púb. Guàrdia), 422, 438
IOHANNES (diaca), 109
— (lev.), 35, 86
— (monjo i sac.), 17
— (pvre. scri. púb. Peralada), 312
IOHANNES DE VINEALI (capellà Sant Joan i Pau de StJAb), 419
— 372, 375, 376, 377, 378, 380, 386, 387, 389
IOHANNIS (clergue Sant Pere de Ripoll), 46
— (diaca), 52
— (*diachonis, kardinalis et prosigntoris*), 40
IOHANNIS DE INSULI (not. púb. castell de Finestres), 439
IOHANNIS EUDALDI LIBRA, 309
IOHANNIS VERDAGUER (not. púb. StJAb), 199
IORDANIS (lev.), 102, 103, 104, 105
— (sotsdiaca), 93

J

JOANNES PAULUM ISALGUER (not. púb. StJAb), 309

K

KARBONELLUS (pvre.), 180

L

LEONARDI DE OLIVETA, 331
LOBETUS (pvre.), 181

M

MICHAELIS MOLETA, 440

N

NUNONIS SANCII, 265

O

OLIBA (pvre.), 1

OLIBARIUS (lev.), 195

— 205, 206, 212, 214, 218, 219, 248, 249, 250, 253, 255

OLIVARIUS (canonge i precentor monestir StJAb), 269

— (pvre. i canonge), 258

ONOFREDUS (clergue), 11

P

PETRI (diaca i canc.), 13

— (pvre. i monjo), 56

PETRI ANDREE, 333

PETRI DE ALIBERGO (scri. jurat), 382

PETRI DE AREA (not. púb.), 169

PETRI DE AYREIS (canonge Vic i not. púb. Vic), 381, 382, 431, 432

PETRI DE ÇAERA, 309

PETRI DE CALIDIS (scri.), 394

PETRI DE CASELLE, 391, 392, 396, 401, 402, 403, 422, 424, 430, 433, 435, 439, 441

PETRI DE FERIGOLA (scri. jurat), 381

PETRI DE PRUNERIIS (scri. púb. Ripoll), 346, 383, 436

PETRI DE TRUYOLS, 369

PETRI DE VILARIO (not. púb. StJAb), 208

PETRI DE VILLELA, 434

PETRUS (*ipodiaconus*), 70

— (lev.), 44, 112, 124, 125, 126, 130, 133, 137, 138, 144, 165, 170, 285

— (pvre. *Luparia* púb. not.), 275, 277, 278, 279, 280, 281

— (pvre.), 155

— (sac.), 47, 66, 135, 141, 142, 144, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 164, 166, 172, 173. 175, 177, 179, 185, 190, 271

— (scri.), 202, 230

— (sotsdiaca), 38

— 297, 300

PETRUS CALM (not. púb. i monjo monestir Santa Maria d'Arles), 275

PETRUS DE CAMPO (jutge ord. cúria Ripoll), 169

PETRUS DE COLONICO (not. púb. Ripoll), 346, 379, 383, 400, 404, 429, 436, 437

PETRUS DE CORTACANS (scri. jurat Ripoll), 300

PETRUS DE DEVESA (not. púb. StJAb), 313, 314, 315, 316, 318, 320, 321, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 332, 335, 336, 337, 339, 340, 341, 347, 349, 350, 351, 352, 353, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 363, 364, 367, 371, 372

— 72

PETRUS DE MONTECLAUSO (jutge monestir StJAb), 378

PETRUS DE MONTELANIO (jutge monestir de StJAb), 64

PETRUS DE MONTELAURO (jutge ord. monestir StJAb), 405

PETRUS DE PRUNERIIS (scri. púb. Ripoll), 429

PETRUS DE RIVO (scri. púb.), 265

PETRUS GUITARDUS (not. púb.), 7

PONCII DE FONTIBUS (not. púb. Peralada), 369

PONCIUS, 77

PRIORUS (lev.), 19

PRIVATUS (pvre.), 174

R

RAIMUNDI (clergue i not. púb. de Bas), 348

RAIMUNDI BENEDICTI, 410, 411, 412

RAIMUNDI DE TENRARIENSIS (not.), 272, 297, 300, 319

RAIMUNDI GUILELMI DE LORNO (not. púb. Puigcerdà), 124

RAIMUNDI IANUARII

RAIMUNDI IANUARII DE RIVIDARIO (jutge ord. monestir StJAb), 432

— (not. púb. la Ral), 383

— (not. pub. StJAb), 78, 292, 332, 371, 372, 375, 376, 377, 378, 380, 386, 387, 389, 391, 392, 396, 397, 399, 401, 402, 403, 406, 407, 409, 413, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 430, 433, 435, 439, 441, 442

RAIMUNDI RUBEI (jutge de la Cerdanya), 124

RAIMUNDI SANCTE MARIA (pvre.), 274

RAIMUNDI SIMONIS DE ROVIRA (jutge d'Olot), 61

RAIMUNDO DE CUGULIS, 124

RAIMUNDUM DE AREA (scri. reg. notaria StJAb), 238

RAIMUNDUS (lev.), 19, 45, 100

— (pvre.), 118, 140, 247, 264

— (sac. i scri.), 95, 97

— (sac.), 55, 65, 89, 90, 91, 92, 96, 106, 146, 217

— 242

RAIMUNDUS AMEYLL (not. púb.), 406

RAIMUNDUS BAIULI, 426

RAIMUNDUS DE CAMPIS (rector de les Preses i not. púb. Bas), 405, 408

RAIMUNDUS DE PRATO (scri. púb. monestir Sant Pere de Besalú), 410, 411, 412

RAIMUNDUS DE SPINALBO (púb. scri.), 78, 385

RAIMUNDUS MIRONIS (sac.), 67

RAUGERIUS (sac.), 62, 71

RIPOLLUS (sotsdiaca), 220, 224, 236, 238

RIPULLI (scri.), 242

RIVIPOLLUS (sac.), 260

RIVIPULLI TARASCONIS (clergue), 397, 399

RODEGARIUS (lev.), 54, 55, 74

— (pvre. i canonge), 75

RODGERIUS (pvre.), 57

ROMEUS (jutge monestir StJAb), 208, 238, 421, 439

S

SAVARICUS (sac.), 8, 9, 10

SENIOFREDO (pvre.), 3

SIMONIS DE SANCTO FELICIO, 394

SIMONIS STEPHANI (not. púb. Camprodon), 415, 425, 444

T

TOME DE ORTO (scri. púb. Ripoll), 404

U

UDALGARIUS (monjo i sac. de Santa Maria), 58, 59

URGELLIS (pvre.), 272

V

VICENCII (diaca), 115

W

WIFREDUS (sac.), 12

WILEMUS (lev.), 20, 22, 24

WISCAFREDUS (pvre.), 4

FUNDACIÓ NOGUERA

ÍNDEX D'ANTROPÒNIMS I TOPÒNIMS

Aquest índex conté els noms propis i de lloc que s'esmenten al diplomatari, i s'ha fet a partir dels que contenen regests. També hi consten, en la forma original, els topònims així com els signants de tots els documents transcrits que no s'esmenten als regests. Els darrers els indiquem amb la forma (s.), excepte els que en el nom només consta la inicial i els del document número 437; i s'ha obviat la inclusió dels reis de les clàusules de datació així com dels notaris i escrivans perquè aquests ja disposen d'una taula específica.

Per facilitar la recerca i racionalitzar aquest índex, hem unificat sota una mateixa entrada els noms propis i de lloc que presentaven unes variants mínimes i, lògicament, quan estaven declinats; les diverses formes les hem separades amb el signe /. No cal dir que el número que segueix a cada entrada correspon al número del document d'aquest diplomatari.

Per indicar un antropònim hem utilitzat el recurs gràfic de la versaleta; els topònims, en la seva denominació actual, ho hem consignat en lletra rodona. La forma *cursiva* indica que el topònim es troba de la mateixa manera a la transcripció; la *cursiva* també l'hem utilitzada quan no hem sabut trobar una correspondència versemblant de l'antropònim o el topònim amb la forma actual o perquè pensem que és més interessant disposar de la referència en la seva denominació original. Hem utilitzats els parèntesis ( ) per complementar les entrades, i els claudàtors [ ] quan s'ha dubtat d'aquesta explicació.

Les abreviatures utilitzades en aquest índex són les següents:

al.	àlies	lev.	levita
arq.	arquebisbe	LLE	Lleida
BAR	Barcelona	neb.	nebot o neboda
BES	Besalú	ord.	orde
CAR	Cardona	pvre.	prevere
CER	Cerdanya	sac.	sacerdot
com.	comte o comtessa	sen.	senyor o senyora
comc.	comarca	sotsd.	sotsdiacta
cun.	cunyat o cunyada	StJAb	Sant Joan de les Abadesses
ELN	Elna	TAR	Tarragona
EMP	Empúries	URG	Urgell
esp.	espòs o esposa	v.	vegeu
gen.	gendre	ves.	vescomte o vescomtessa
ger.	germà o germana	vic.	vicari
GIR	Girona		

FUNDACIÓ NOGUERA

A

A. DE BAGNARIIS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

A. DE BESORA (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

A. DE CAPRARIA (s.), 401, 402

A. DE GARIGA (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

A. DE OLIVEDA (s.), 323

A. DE PONTO, 195

A. DE VILLA DE MAGNO (s.), 394

A. DE VILLACLARA (infermer Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426

Abadals (camp), 67

Abella, 277

Abilia (rivo), 117

ABO /ABONE (pvre.) (s.), 10, 11

ADALADIS (s.), 90

ADALBERT (lev. i prepòsit), 23

— (prepòsit), 21

— (pvre.), 2

— (s.), 20, 47

ADALBERT DE BRUGADA DE CONIUNTA, 15

ADALBERT GUILLEM, 27

ADALBERTUS (pvre.), 2

ADALDIS DE RECHESEN (s.), 136

ADALET (s.), 35

ADALEZ esp. Bernat I (com. BES) v. Toda

ADAMARIUS DE MIRALLE (s.), 342

ADELAIDA, esp. Arnau Bernat, 50

— esp. Bernat I (com. BES) v. Toda

— esp. Bernat, 21

— esp. Guillem de Crexell, 123

— esp. Joan Oriol (senyor d'Ogassa), 17, 26

ADEMAR DE MIRALLES, 181

ADEMAR, esp. Bernarda, 261

— esp. Ramona de Miralles, 225

ADEMAR RAMON, ger. Guillem Ramon, 32, 41, 61

ADEMARII /ADEMARIUS DE MIRAIES /MIRALLE (s.), 193

— (soldat) (s.), 364

Ages (paschuarium), 62

Agila (serra), 26

Aginno, 26

AGNÈS, esp. Ramon de Vilamontà (soldat), 408

— filla Arnau de Sales, 194

AGNETA, mare Bernat de Manlleu, 217

Agravalosa (soliolum), 117

Aguaca/Aguaça/Aquaca/Aguacia/Aguassa (fevo), 43

— (*mansum),* 43

— (*pasquerii/paschuerio),* 365, 442

— 43, 141, 150, 151

Agualba (alaude), 26

Agualba (bosco), 26

Aguió (propietat), 323

AIGO, 24

Aiguanegra, 193

AIMERICI, fill Pere Cava-roques (s.), 87

ALAMANDA, esp. Arnau de Sales, 194

— esp. Ramon Sabater, 318, 419

ALBERT (prior), 47

— fill Ramon Berenguer de Tagamanent, 71

ALDA, esp. Pere de Milany, 141

ALFONS (rei d'Aragó), 169

ALLE, esp. Bernat Devesa (batlle sacrista), 48, 162

— esp. Pere de Milany (s.), 89

ALLEXANDRE (s.), 292

ALMODIS (ves. Bas), esp. Ponç de Cervera, 101

Almoineria (ofici monestir StJAb), 249, 419

ALSALVA, 3, 5
Alzina de Sant Joan (alou), 71
AMALRIC, 8
AMALRICI/AMALRICUS (s.), 4, 18
Amalrigo v. Amalric
AMALTRUD, esp. Bernat Isarn, 28
AMAT D'OLORÓ (arq. de Burdeus), 42
AMBRÒS SABATER, 420
AMBROSII DE PODIO CERITANO (s.), 335, 363
AMBROSII SABATERII, fill Bernat Sabater (s.), 380, 386, 387, 397, 407
Amessados (villarunculos), 18
AMORÓS, fill Maria, 195
— 215, 227
ANDREAS (abat i lev.) (s.), 30
ANDREE (s.), 96, 132, 150
ANDREE DE PRAD/PRATO (s.), 99, 108
ANDREE, ger. Joan Rovira (s.), 120
ANDREE SUNIARII (s.), 326
ANDREE SUTORIS (s.), 239, 253
ANDREU (s.), 174
ANDREU BERNAT (abat StJAb), 28, 29, 32
ANDREU DE CARCASSÉS, esp. Dolça, 380
Anglada (mansi), 367
Anglada (mas), 238
ANGLESA, esp. Guillem Ferran de Puigrodó, 172
Apilia (honore), 275
Aravo (villari), 442
ARBERTI DE SALLIFORIS (s.), 121
ARBERTI DE SANCTO ROMANO (s.), 329, 330
Arça, 383
Arçamala (propietat), 384, 436
— (riu), 1, 96, 110, 162, 164, 153, 327, 353, 416
— (vilar), 324
Arcamala/Arzamala (flumine/flumen/rivo) v. Arçamala (riu)
Archa (collo), 8
Archimbali (mansi), 353
ARCHIMBALLUS (lev. i monjo) (s.), 17
Arcs, 11
ARDMAN/ARDMANY, esp. Llobatona, 7, 8
Areny (terre), 238
Areny (vinya), 192
Areny d'Ermed, 349
Areny d'Oms, 349
Arenys (coma), 196
— 209
ARGEMIR, 4
Ario (boscho), 43
Aris (colle), 277
Armàncies, 437
ARNAD DE MACANA (clergue) (s.), 125
ARNAD DE PUIOL (s.), 123
ARNALD, fill Bernat de Tregurà, 310
ARNALDI (batlle *Auceia*) (s.), 94
— (s.), 171
— (? Sant Nicolau d'Aiguaviva) (s.), 265
ARNALDI /ARNALLI (prepòsit monestir StJAb) (s.), 69, 70, 175, 176, 219
ARNALDI CABERMARI (s.), 312
ARNALDI DE BASSO (s.), 386, 387
ARNALDI DE CASELLIS (s.), 267, 302
ARNALDI DE CURZAVEL (s.), 132
ARNALDI DE FOLGES (s.), 132
ARNALDI DE GUALBA (ardiaca Vic) (s.), 382
ARNALDI DE MAURA (s.), 147
ARNALDI DE OLINA / OLLINA /ALINA (s.), 307, 309, 354, 358, 363, 382, 404
ARNALDI DE OLIVA/OLLIVA (s.), 352, 383
ARNALDI DE PALATIO (s.), 136

ARNALDI DE PUGCERCOS (s.), 422
ARNALDI DE RECHESEN (s.), 136
ARNALDI DE RIERA (s.), 136
ARNALDI DE SANCTO AUGUSTINO (soldat) (s.), 392
ARNALDI DE SANCTO LICERIO (s.), 268
ARNALDI DE SERRA LONGA (s.), 375
ARNALDI DE TREGURANO (batlle) (s.), 306, 310, 311
ARNALDI DE VIDES (s.), 267
ARNALDI DE VILLA SETRUD (s.), 219
ARNALDI FERRARII (s.), 143
ARNALDI, fill Bernat de Tregurà (s.), 331
ARNALDI GERALLDI (s.), 62
ARNALDI GUILELMI (batlle) (s.), 425
ARNALDI GUILELMI PETRI (s.), 420
ARNALDI NIGRI (s.), 410, 411, 412
ARNALDI ROS DE SANCTO IOHANNE (s.), 285
ARNALDI SEGUINI (soldat) (s.), 414
ARNALDUS (pvre. de Plano) (s.), 224
ARNALDUS BONEFILIUS, 15
ARNALDUS DE CASTLAR (s.), 416
ARNALDUS DE ENNA (s.), 437
ARNALDUS DE MENLEU (s.), 142
ARNALDUS IOHANNES (s.), 30
ARNALDUS SCRIPTOR (s.), 434
ARNALI ROSS (s.), 277, 278, 279, 280
ARNALL DE TORELLES (s.), 63
ARNALL PETRO (s.), 47
ARNALL SCERDA (s.), 63
ARNALLE
— (s.), 6
— esp. Pere Ferrer de Fàbrega (s.), 252
ARNALLI (abat monestir StJAb) (s.), 214, 225, 229, 230, 233, 238, 250, 252, 256, 257
— (almoiner monestir StJAb) (s.), 148
— (batlle de Tregurà) (s.), 282
— (batlle de Segúries) (s.), 94
— (batlle) (s.), 129
— (cambrer monestir StJAb) (s.), 257
— (capellà de Tregurà) (s.), 243
— (capellà Sant Miquel) (s.), 307
— (capellà) (s.), 190
— (clergue de Riera) (s.), 230
— (prior Santa Maria de Finestres) (s.), 430
— (pvre.) (s.), 250
— (s.), 65, 312, 316
— fill Arnau Planter (s.), 140
— fill Berenguer de Tregurà (s.), 190
— fill Pere de Devesa (s.), 110
ARNALLI/ARNALDI (sacrista monestir StJAb) (s.), 79, 86, 94, 95, 96, 110, 111, 150, 160, 178, 179, 189, 195, 215, 219, 225, 226, 231, 245, 249, 250, 252
ARNALLI/ARNALI DE TREGURAN/TREGURANO (s.), 109, 147, 243
ARNALLI [DE MANLLEU] (abat monestir StJAb) (s.), 202
ARNALLI ARNALDI/ARNALDUS (prior monestir StJAb) (s.), 64, 148, 150, 160, 162
ARNALLI ARNALLI DE LERE (s.), 46
ARNALLI BERTRANDI (s.), 71
ARNALLI DE AQUA NIGRA (s.), 308
ARNALLI DE ARMENTARIA/ARMENTERIA (s.), 356, 386, 387
ARNALLI DE BAGNARIIS (s.), 270
ARNALLI DE BERGA (s.), 185
ARNALLI DE BIANIA (s.), 167
ARNALLI DE CAPELAM/CAPELLAN/CAPELLANO/CAPPELLANO (s.), 195, 230, 234, 254

ARNALLI DE CASTELAR/CASTLAR (s.), 168, 175, 215
ARNALLI DE CASTELLANO (s.), 241
ARNALLI DE CLERA (s.), 129
ARNALLI DE CODALETO (s.), 275
ARNALLI DE CONAMINA/CHONAMINA/CONDAMINA/CONDEMINA (s.), 120, 122, 126, 246
ARNALLI DE CURCAVEL (s.), 112, 113, 142
ARNALLI DE ESTEGAL (batlle) (s.), 185
ARNALLI DE FAMINIANA (s.), 147, 182
ARNALLI DE FOLGOS (pvre.) (s.), 206
ARNALLI DE GALLINARIIS (s.), 275
ARNALLI DE GESSO (s.), 243
ARNALLI DE GIPSO (soldat) (s.), 102
ARNALLI DE GUARDIA (ardiaca) (s.), 46
ARNALLI DE LERC (s.), 82
ARNALLI DE LUCIANO (s.), 80, 95, 97, 99
ARNALLI DE MOIO (s.), 206
ARNALLI DE MONTE CLAR (s.), 198
ARNALLI DE OLINA (s.), 191
ARNALLI DE PALATIO (s.), 194
ARNALLI DE PALERA /PALERIA (s.), 101, 210
ARNALLI DE PERELLA (s.), 92
ARNALLI DE PLANO (s.), 216
ARNALLI DE PONTE (s.), 212
ARNALLI DE PUGIOL/PUIGIOL (s.), 209, 246
ARNALLI DE QUINTANA (s.), 157
ARNALLI DE RIERA (s.), 174, 191, 209
ARNALLI DE ROBALLENGS (s.), 355, 358, 364
ARNALLI DE ROCABRUNA (s.), 269
ARNALLI DE SALIS (s.), 182
ARNALLI DE SAMINANA (s.), 190, 194
ARNALLI DE SEXANO (s.), 183
ARNALLI DE SOROCHA (s.), 242
ARNALLI DE TORAIES (s.), 196, 230
ARNALLI DE VALLE (s.), 183
ARNALLI DE VILALONGA (s.), 286
ARNALLI DE VINEA (s.), 79, 96, 99, 178
ARNALLI DEPUGIOL (s.), 215
ARNALLI FERRARII (clergue de Vallfogona) (s.), 355
ARNALLI FERRARII (s.), 159, 286
ARNALLI FERRARII DE FABRICA (s.), 356
ARNALLI FILTRARI (s.), 240
ARNALLI GERALLI (s.), 59
ARNALLI GIFREDI/GUIFREDI (s.), 73, 96, 97
ARNALLI GUIFREDI DE ORIOLA (s.), 102
ARNALLI IOHANNI (pvre.) (s.), 167
ARNALLI IOHANNIS (s.), 87
ARNALLI IOHANNIS DE PETRARIA (s.), 185
ARNALLI LUCENENSIS/LUCIANENSIS/LUCANENSI (s.), 69, 73, 83, 85
ARNALLI OLIBE (s.), 221, 237
ARNALLI PETRI (s.), 57
ARNALLI PICHON (s.), 209
ARNALLI RODRE (s.), 187, 227, 228
ARNALLI RUSSINOLI (s.), 221
ARNALLI SANCTI QUIRICI (s.), 118
ARNALLI SEGUINI /SIGUINI (s.), 194, 403, 406
ARNALLI UNULI (s.), 71
ARNALLO BONUSOMO (s.), 26
ARNALLUS (lev.) (s.), 30
— (s.), 30
ARNALLUS ARNALLI (s.), 49
ARNALLUS DE MACZANA (clergue) (s.), 124
ARNALLUS DE SENARUC (s.), 400
ARNALLUS DE VINEA (s.), 93
ARNALLUS GAUFREDI DE PALERA (s.), 54
ARNALLUS GUILELMI DE CASTLAR (s.), 55
ARNALLUS LUCIANENSIS (pvre.) (s.), 75
ARNALLUS TALLANT (s.), 43
ARNALLUS (sotd.) (s.), 9

ARNAU (abat Santa Maria de Vilabertran), 426
ARNAU (batlle d'Estèguel), 124, 125
— (cambrer monestir StJAb), 258
— (prepòsit i sacrista monestir StJAb), 110
— (prepòsit monestir StJAb), 93, 222
— (prior monestir Santa Maria de Finestres), 332
— (sacrista monestir StJAb), 83, 85, 90, 96, 97, 102, 107, 153, 154, 157, 192, 196, 197, 200, 201, 202, 205, 209, 216, 228, 229, 233, 238, 356
— esp. Maria, 123
— esp. Saura, 409
— fill Ademar, 261
— fill Berenguer de Tregurà, 243
— fill Goaudus de Curull, 121
— fill Guillem de Cervià, 269
— fill Joan Ramon, 129
— fill Pere (batlle del Pujol), 175
— ger. Berenguer (clergue); ger. Joan; ger. Ponç, 75
— 190
ARNAU AIGUANEGRA, 109
ARNAU BERNAT esp. Adelaida, 50
ARNAU CLERÀ, 129
ARNAU CODINA, 114
ARNAU COROMINA, 177
ARNAU D'AIGUANEGRA, esp. Guillema, 409
ARNAU D'ÀREA, 167
ARNAU D'OLIVA, ger. Guillem d'Oliva, 293
ARNAU DE BAS, 375
ARNAU DE BEL AUZEL, pare Ramon Arnau i Bernat Arnau, 55
ARNAU DE CASELLES, 260
ARNAU DE COMES, esp. Ermessenda, 348
ARNAU DE CORSAVELL (abat monestir StJAb), 220, 226, 227, 231, 232, 234, 236, 240, 242, 243, 244, 245, 248, 249, 253, 255, 258
— (sacrista monestir StJAb), 162, 164
ARNAU DE CORTSAVÍ, fill Ramon de Serrallonga, 401, 402, 410, 411, 412
ARNAU DE COVILAR, 192
ARNAU DE DEVESA, esp. Guillema de Font, 294
ARNAU DE GES, 239
ARNAU DE LERC (jutge), 103, 105
ARNAU DE LLAGOSTERA, esp. Maria, 171
ARNAU DE MALLA (bisbe Vic), 48, 49
ARNAU DE MANLLEU (abat monestir StJAb), 261, 262
ARNAU DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67
ARNAU DE MEDALLA, neb. Goaudus de Curull, 121
ARNAU DE MUR (bisbe BCN), 382
ARNAU DE NAVATA, 240
ARNAU DE PUIGFRANCONS, 256
ARNAU DE PUJOL, esp. Maria; cuny. Pere de Negons, 231, 234, 241
ARNAU DE ROCA, 289
ARNAU DE SALES, esp. Alamanda, 194
ARNAU DE SENARÚS, 367
ARNAU DE SOLTERA (procurador), 406
ARNAU DE TREGURÀ, 331
ARNAU DE VILAR, 184, 203, 204, 205
ARNAU DE VINYA, esp. Guillerma; cun. Pere Bertran, 116, 128
ARNAU ESCRIVÀ, 427
ARNAU FERRER fill Beatriu [i Pere de Devesa], 112
ARNAU GAUFRED DE PALERA, 43
ARNAU GERALT DE CASTELLÓ, 58
ARNAU GIFRE, 262

ARNAU GUILLEM DE CASTELLAR, 58
ARNAU JOAN, ger. Berenguer Arnau (ardiaca GIR), 49
ARNAU JOAN, pare Galceran I de Sales, 113
ARNAU JOVER, 391
ARNAU MARTÍ, 235
ARNAU MOLLÓ, 137
ARNAU PLANTER, esp. Beatriu, 131, 140
ARNAU PONÇ, ger. Guillem; fill Berenguera Ponç, 425
ARNAU RIBA, 79
ARNAU ROTLLAN, esp. Guillema, 256
— esp. Maria, 93
— 156, 249
ARNAU RUFI, ger. Pere del Prat, 180, 223, 237
ARNAU SEGARRA (frare), 382
ARNAU SEGUÍ
— (soldat), esp. Elisenda, 417, 418, 419
— 54, 61
ARNAU SOLER, esp. Bernarda, 152
ARNAU SUNYER (pvre. Sant Pere de Mogrony), 86
ARNULF (bisbe), 17
ARSEN (s.), 77
ARSENDA, esp. Guillem de Tenes, 142
— filla Arnau Rotllan, 93
ARSENDIS, esp. Pere Poch, 126
— esp. Ramon Ponç de Milany (s.), 62, 74
ARSSENDIS (com.), esp. Galceran I de Sales (s.), 113
ARTAC DE MONEGALS, 149
ARTALDUS DE FOXANO (s.), 208
ARTALLI (bisbe ELN) (s.), 103
Artiga Vella, 286
Artigues (lloc), 24
Arto (boscho), 38
Ascaró (vila), 203
ASENARIO, 6
ASNAR, 6
Astellers, 62
ATÓ (bisbe), 18
AUGUSTI (s.), 267
Aulina (mas), 428
AURIOL, 4
Ausona, 277
Avedosa (podio), 117
Avellana Corba, 162
Avellanacorva (mas), 147
AZEMARII (capellà Beget) (s.), 78

B

B. (precentor monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
B. (prepòsit monestir StJAb) (s.), 358
B. DE CASTELAR (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
B. DE CASTILIONE (s.), 162
B. DE COLLE (canonge Vic) (s.), 382
B. DE CUMANA, 329, 330
B. DE SANCTO ROMANO (s.), 329, 330
B. DE SANCTO SATURNINO (s.), 307, 336, 358, 359, 363, 364
B. DE SANTA EUGENIA (s.), 394
B. DE TELETO (s.), 382
B. DES CASIS (s.), 418
Bacco (valle), 289
Bach de Senaruç (terre), 238
Bagatell (honor), 87
Bages, 139
Bago Lardario (rivo), 117
Bagudano (parrochia), 58
Baiulo, 421
Baladosa (pla), 263

Balcabu (rio), 8
Ballomar (torrente), 69
Balps (collum), 238
Baltarga, 158
BARBASTRI (s.), 281
Barcelona (comtat), 25, 30, 46
— (territori), 37
Barchera (terre), 238
BARCHERA, ger. Andreu de Carcassés (s.), 380
BARCHERE (s.), 272
Barichona (manso), 319
BARICU/BARRICHO (s.), 85, 96
BARO (sac.), 15
BARON/BARONE (s.), 6, 19
BARQUERA DE RIGAT, filla Julià de Rigat, 306
BARQUERA, esp. Bernat Garad, 327
Barricho (vineal), 162
Barricó (vinya), 164
Barricona (mas), 233
— (vinya), 96
BARTHOLOMEI DE BAGNOLENSIS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
Bas (vescomtat), 298, 299, 308
— (vicariat), 392
BASSET (batlle Rodonella), 99
BASSET DE REDONELA (s.), 94
Basso, 162
Bataies (locum), 389
BATRICIS [*sic*] (s.), 183
Bayre (montis), 158
BEARICIS DE CURCZAVELLO (s.), 225
BEAT MIRÓ DE TAGAMANENT v. Miró (beat), fill Ramon Berenguer de Tagamanent
BEATRICE, esp. Gombau de Besora (s.), 100
BEATRICIS DE MONTE ACCUTO (s.), 261
BEATRICIS, esp Guillem Ramon (s.), 65
— esp. Bernat Aulina (batlle) (s.), 133
— filla Ramona de Miralles (s.), 225
— ger. Bernat de Balbs (s.), 114
BEATRIU DE CANELLES, 368
BEATRIU DE SURROCA (batllessa), 397
BEATRIU, esp. Arnau Planter, 131, 140
— esp. Bernat d'Escales, 181
— esp. Guillem Esteve de Negons, 126
— esp. Pere de Devesa, 85, 110
— esp. Pere, 96
— esp. Ramon de Clerà, 302, 318
— esp. Ramon de Puigpardines (vic. Bas), 416
— filla Ademar, 261
— filla Ermessenda (vescomtessa BES), 58
— mare Arnau Ferrer, 112
— mare Bernat de Corsavell, 261
— 297
BEATRIU FÀBREGA, 110
Beguino (kastro), 7
Bel Sula, 70
BELLIDA, 3
Bellmirall, 294, 353
BELLS (s.), 23
BENEDICTUS
— (*aepiscopus Portuensis*) (s.), 14
— (*Cerensis episcopus*) (s.), 14
BENET VIII (papa), 13, 14, 76, 84
BENET, 16
BERA, 6
BERANGARII CORNIEZ (s.), 228
BERARD DE PUIG BOSCHA, 15
BERENGARI/BERENGARII DE SOLERIO (s.), 313, 325, 335, 358, 404

BERENGARI ARCUS DE MORACIACHO (s.), 264

BERENGARI DE PULCROVISU (precentor Vic) (s.), 382

BERENGARIE (s.), 357

BERENGARII (almoiner monestir StJAb) (s.), 150, 162

— (ardiaca GIR) (s.), 98

— (batlle de Pinoses) (s.), 138

— (cambrer monestir StJAb) (s.), 69

— (capellà de Tregurà) (s.), 310, 331

— (dispenser monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

— (infermer monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

— (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

— (prior monestir StJAb) (s.), 305, 307, 315, 336, 351, 352, 354, 363, 364, 382, 383

— (pvre. Bianya) (s.), 75

— (pvre.) (s.), 56

— (s.), 65, 191, 316

— (sac) (s.), 140

— fill Bernat de Clerà (batlle) (s.), 148

— fill Ponç Cervera (s.), 101

— fill Ramon de Puigpardines (s.), 386, 387

BERENGARII/BERENGARI/BERENGARIUS (cambrer monestir StJAb) (s.), 68, 112, 116, 122, 130, 132, 142, 143, 148, 150, 160, 161, 162

BERENGARII/BERENGARIO/BERENGARIUS DE SANCTO STEPHANO (cambrer monestir StJAb) (s.), 404, 419, 431, 432, 442

— (s.), 328

BERENGARII/BERENGARIUS DE ABBACIA/ABADIA (s.), 423, 431, 432

BERENGARII ALAMANDI (canonge monestir StJAb) (s.), 382, 383, 396, 397, 404, 429, 442

BERENGARII ARNALLI (s.), 46, 79

BERENGARII ARNALLI DE LEMANA (s.), 61

BERENGARII BERNARDI (s.), 41, 61

BERENGARII BIANNIE (s.), 416

BERENGARII DE ALBUCIANO (s.), 277, 278, 279, 280, 287

BERENGARII DE APILIA (s.), 388

BERENGARII DE ARENIS (s.), 180

BERENGARII DE AUSONA (s.), 118, 120, 201

BERENGARII DE BIANIA (s.), 110, 111

— (soldat) (s.), 408, 414

BERENGARII DE BLANIS

— (s.), 307, 316

— (sacrista monestir StJAb) (s.), 364, 417, 418, 419, 442

BERENGARII DE BORREDANO (s.), 307, 326

BERENGARII DE BOXADOS (s.), 360

BERENGARII DE CASCAYLS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

BERENGARII DE CASELLE (s.), 335, 441

— (sac.) (s.), 356

BERENGARII DE CLERAN/CLERANO (s.), 170, 222

BERENGARII DE CLUSA (s.), 277

BERENGARII DE COLLE (s.), 308

BERENGARII DE CUILSECH (s.), 62

BERENGARII DE DOMIBUS IMBERIUS (s.), 224

BERENGARII DE FARO (canonge Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426

BERENGARII DE FONTECA (s.), 224

BERENGARII DE GALES (s.), 109

BERENGARII DE GERUNDA (s.), 371, 418

BERENGARII DE GUAELLIS (s.), 288

BERENGARII DE LERC (s.), 82

BERENGARII DE MACANOS (s.), 138

BERENGARII DE MANSIONE (s.), 89

BERENGARII DE MOIO (s.), 176, 206
BERENGARII DE MOLINS (s.), 309
BERENGARII DE MOLIS (s.), 173
BERENGARII DE MONELLIS (s.), 290, 307, 315, 328
BERENGARII DE MONTE LAURO (s.), 360
BERENGARII DE NARBONA (s.), 237
BERENGARII DE OLIVERIIS (clergue Besalú) (s.), 275
BERENGARII DE PEDRERA (s.), 104
BERENGARII DE PINO (s.), 288
BERENGARII DE PODIOPARDINES (s.), 181
BERENGARII DE ROSETO (degà Ripoll) (s.), 276
BERENGARII DE SANCTO STEPHANO (s.), 304, 307, 309, 323, 328
BERENGARII DE SURLI (s.), 360
BERENGARII DE VILANOVA (s.), 62
BERENGARII DE VILASETRUD (s.), 405
BERENGARII DE VILLA GELANISII (soldat) (s.), 377
BERENGARII DE VINEA, ger. Bernat de Vinya (s.), 422
BERENGARII DESVALIS (s.), 442
BERENGARII FOLCRANDI (s.), 384
BERENGARII GERUNDI (canonge URG i capellà del ves. CAR) (s.), 360
BERENGARII IACME (s.), 291
BERENGARII OQUERII (s.), 430
BERENGARII PHILIPPI (s.), 186
BERENGARII REMISA (s.), 232, 239
BERENGARII SANCII (s.), 49
BERENGARII SANCTI LAURENCII (s.), 95, 96, 142, 143
BERENGARII VITE/VIDA (s.), 242, 291
BERENGARIO/BERENGARIUS (ARNAU DE SANT ESTEVE, abat monestir StJAb) (s.), 352, 353, 356, 357, 358, 364
BERENGARIO DE CASADAVALL DE MOXONIS (s.), 415
BERENGARIO DE CASELLIS (s.), 321
BERENGARIO DE PULCYANO (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
BERENGARIO DE ROCAMORA (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
BERENGARIUM DE RUIRA (s.), 223
BERENGARIUS (DALMAU DE PERATALLADA, bisbe GIR) (s.), 58, 80
BERENGARIUS (pvre. Sant Quirze) (s.), 288
— (sacrista monestir StJAb) (s.), 347, 352
— (sacrista) (s.), 106
BERENGARIUS [SUNIFRED DE LLUÇÀ] (arq. TAR) (s.), 44
— (bisbe Vic) (s.), 36
BERENGARIUS ALAMANDI (canonge i infermer monestir StJAb) (s.), 431
BERENGARIUS BARUTELLI (s.), 369
BERENGARIUS DE ALBUZANO (jutge) (s.), 190
BERENGARIUS DE RUIRA (s.), 237
BERENGARIUS DE SANCTO MARTINO (s.), 139
BERENGER FRAC (s.), 32
BERENGUER (almoiner monestir StJAb), 108
— (ardiaca GIR) (s.), 82
— (arq. TAR), 130, 163
— (cambrer monestir StJAb), 118, 120, 390
— (clergue), ger. Ponç ger. Joan ger. Arnau, 75
— (prepòsit monestir StJAb), 149, 180
— (sacrista monestir StJAb), 367
— esp. Dolça d'Oliva, 293
— fill Besalú de Mulleres, 358
— fill Guillem [de Solallong], 200

— fill Ramon de Puigpardines (vic. Bas), 416
BERENGUER AGUER, 424
BERENGUER ALAMANY (canonge monestir StJAb), 427
BERENGUER ARNAU (abat monestir StJAb), 43, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 64, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 93, 110, 298, 329, 387
— (ardiaca de GIR), ger. Arnau Joan, 49
BERENGUER ARNAU DE SANT ESTEVE (abat monestir StJAb), 339, 340, 341, 347, 350, 351, 354, 355, 362, 363, 366
BERENGUER BERNAT, 54
BERENGUER BURDI (frare), 382
BERENGUER CANYELLES, fill Miracleta, 109
BERENGUER D'ALBUCIÀ, 242
BERENGUER D'ERILL (bisbe LLE), 208
BERENGUER DALMAU DE PERATALLADA (bisbe GIR), 82
BERENGUER DE BELLFORT (jutge), 146
BERENGUER DE BIANYA (almoiner monestir StJAb), 93, 95, 102
BERENGUER DE BLANES (canonge monestir StJAb), 356
— (sacrista monestir StJAb), 396, 441
BERENGUER DE CARAMELLES, esp. Raimunda, 286
BERENGUER DE CASTELL (soldat), esp. Elisenda, 405
BERENGUER DE COMARMADA, esp. Ermessenda, 259
BERENGUER DE LLERÇ (bisbe GIR), 98
BERENGUER DE MAÇANÓS, 141, 151
BERENGUER DE NARBONA, 223
BERENGUER DE PORTELLA, 242
BERENGUER DE QUEIXANS, 253
BERENGUER DE SOLER, pare Ramon de Soler, 353
BERENGUER DE SOLER, 141, 294, 336
BERENGUER DE TREGURÀ, esp. Ermessenda, 243
— fill Arnau, 190
BERENGUER DE VILAR, fill Arnau de Vilar, 206
BERENGUER DE VINYA, esp. Ermessenda, 355
BERENGUER GARSIÓ, 154
BERENGUER GILABERT, fill Ramon Gilabert, 325
BERENGUER GUIFRÉ (bisbe GIR), 41
BERENGUER JAUME, esp. Ermessenda, 332
BERENGUER NOVELLA, 423
BERENGUER PERE UZALARDUS (ves. BES) (s.), 44
BERENGUER RAMON I (com. BAR), 25
BERENGUER ROTBALL, 61
BERENGUER ROVIRA, 95
BERENGUER SANS (sacrista monestir Santa Maria de Ripoll), 66
BERENGUER SEBILLA, 262
BERENGUER SUNIFRED DE LLUÇÀ (arq. TAR i bisbe Vic), 46
— (arq. TAR), 43
— (bisbe Vic) 37, 39, 40, 41
BERENGUERA D'ANGELATS, 288
BERENGUERA DE NARBONA, esp. Ramon de Farrera, 312
BERENGUERA DE VINYA, sogra Ernessenda, 337
BERENGUERA, esp. Bernat Llobet, 347
— esp. Besalú de Noguer, 267
— esp. Dalmau de Milany, 123
— esp. Guillem de Muga (batlle), 374
— esp. Guillem Fexa, 131, 140
— esp. Guillem, 200
— esp. Joan Cunill, 352

— esp. Joan de Quintà, 371
— esp. Joan, 271
— esp. Pere d'Aulina, 428
— esp. Pere de Garona, 400
— esp. Ramon de Costa, 430
— esp. Ramon de Solallong, 200
— filla Berenguera de Narbona, 312
— filla Guillem Berenguer, 78
— filla Pere de Garona, esp. Ripoll de Barricona, 400
— filla Ramon de la Guàrdia, 139
— mare Bernat de Vinya, 286
— 300
BERENGUERA PONÇ, mare Arnau Ponç, 425
Berga (comtat), 46
BERNAD (s.), 23
BERNAD BERENGUER (s.), 55
BERNAD DE VILAR (s.), 123
Bernad Ponz (mas), 188
BERNAD RAMON DE CORT SAVI (s.), 55
BERNARD UZALGER (s.), 32
BERNARDA (s.), 77
— esp. Ademar, 261
— esp. Arnau Soler, 152
— esp. Bernat Catul de Ges, 272, 295
BERNARDI (almoiner monestir StJAb) (s.), 130, 132
— (arq. TAR) (s.), 98
— (batlle de Clerà) (s.), 94
— (batlle del sacrista i fill Ripoll de Devesa) (s.), 305
— (batlle) (s.), 296
— (bisbe URG) (s.), 103
— (cambrer monestir StJAb) (s.), 231, 249, 250, 296, 304, 305, 378, 382, 383, 396
— (capellà Cubilsec) (s.), 147
— (capellà Sant Jaume) (s.), 249
— (capellà Sant Joan i Pau) (s.), 231, 241, 257
— (capellà Sant Pau de Segúries) (s.), 375, 376
— (capellà Sant Quirze de Besora) (s.), 377
— (capellà Tregurà) (s.), 415, 444
— (clergue Tregurà) (s.), 322
— (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— (prepòsit monestir StJAb) (s.), 143
— (prior de Santa Maria de Cornellà) (s.), 56
— (prior monestir StJAb) (s.), 231, 233, 249, 250, 256, 258, 262, 270, 274, 277, 290, 291, 309, 323, 328, 397
— (pvre. Castell Palom i prior Santa Caterina) (s.), 238
— (pvre.) (s.), 250
— (s.), 18, 166, 179, 251
— (sacrista monestir StJAb) (s.), 64, 70, 75, 258
— fill Adaladis (s.), 90
— fill Beatriu (s.), 181
— fill Beatriu de Corsavell (s.), 225
— fill Bernat de Sanarús (s.), 165
— fill Guillem (s.), 191
— fill Guillem de Negons (s.), 170
— fill Guillem de Tenes (s.), 142
— fill Ponç (s.), 155
— ger. Joan Rovira (s.), 120
— ger. Pere Rovira (s.), 144
— ger. Ramon de Santromà (s.), 386, 387
Bernardi (mansi), 332
BERNARDI/BERNARDUS ADALBERTI (prior monestir StJAb) (s.), 70, 75

BERNARDI/BERNARDUS ADALBERTI (s.), 59, 64, 74
BERNARDI/BERNARDUS ARNALLI/ARNALDI (s.), 70, 73, 74
BERNARDI AMOROSU (s.), 264
BERNARDI BALPS (s.), 386, 387
BERNARDI BARUTI (s.), 142
BERNARDI BERTRANDI DE SALTO (s.), 184
BERNARDI CABATER (s.), 170
BERNARDI CAPELLANI (s.), 65
BERNARDI CLEORIS DE CLOTA (s.), 428
BERNARDI DAOX (s.), 277, 278, 279, 280
BERNARDI DE AMASATS (s.), 199
BERNARDI DE ANAVIA (s.), 184
BERNARDI DE ARMENTARIA/ARMENTERA (s.), 307, 358, 363, 382, 383, 396, 397, 404, 442
BERNARDI DE ARZAMALA/ARCAMALA/ARCE MALA/ARZA MALA (s.), 160, 165, 170, 178, 187, 239, 242, 245
BERNARDI DE BACO (canonge monestir StJAb) (s.), 417, 418
BERNARDI DE BAGO (s.), 168
BERNARDI DE BELLOG (s.), 82
BERNARDI DE BESTRACA (s.), 87
BERNARDI DE BISAURA (s.), 121
BERNARDI DE BLANIS (s.), 309
BERNARDI DE CAMPIS (s.), 240
BERNARDI DE CAPELLANI (s.), 276
BERNARDI DE CASELLE/CASELLIS (s.), 295, 429
BERNARDI DE CASTELAR (s.), 263
BERNARDI DE CASTILIONE (s.), 175, 176, 201
BERNARDI DE CESTELA (s.), 109
BERNARDI DE CHEIXANIS (s.), 240
BERNARDI DE CLERA (batlle) (s.), 148
BERNARDI DE CLOTS (s.), 312
BERNARDI DE COLLE (s.), 263
BERNARDI DE COLONGE (s.), 255
BERNARDI DE COMA RASSA, ger. Ramon (s.), 259
BERNARDI DE CONDAMINA (s.), 183, 420
BERNARDI DE COSTA (s.), 227
BERNARDI DE CURRIANO (soldat) (s.), 378
BERNARDI DE CURZAVEL (s.), 253
BERNARDI DE DACHS/DAX (s.), 422, 438
BERNARDI DE DEVESA (batlle) (s.), 143, 153, 154, 166, 172, 173, 179, 313, 347, 421
BERNARDI DE DUOBUS RIVAS (s.), 285
BERNARDI DE ESCHALIS (s.), 136
BERNARDI DE ESTAIOL (s.), 428
BERNARDI DE FORNELLE/FORNELLIS (s.), 240, 269
BERNARDI DE FRAISSENET (s.), 121
BERNARDI DE FREXENO DE TAVOLAT (s.), 306
BERNARDI DE FUXANO (s.), 163, 333
BERNARDI DE GINEBROSA (s.), 421
BERNARDI DE GOMSEN (s.), 149, 155
BERNARDI DE GRAD (s.), 96, 246
BERNARDI DE GRANOIERS (s.), 251
BERNARDI DE GUINEBROSA (s.), 78
BERNARDI DE ILERDA/ILLERDA (s.), 336, 358, 363, 364, 378, 397, 382
BERNARDI DE KAMPS (s.), 107
BERNARDI DE LUCIANO (s.), 404
BERNARDI DE MAÇANOS (s.), 242
BERNARDI DE MADIROLES (batlle) (s.), 236
BERNARDI DE MANSO (s.), 313, 351, 389, 408, 441
BERNARDI DE MARINOUSA (s.), 272
BERNARDI DE MASNOVO (s.), 428
BERNARDI DE MAURA (s.), 147
BERNARDI DE MEEU (s.), 121
BERNARDI DE MIRALLE (s.), 386, 387

BERNARDI DE MONTE FERRARIO (s.), 275
BERNARDI DE NAVATA (s.), 109, 136
BERNARDI DE NEVA DE PUGCERDEM (s.), 307
BERNARDI DE OLIVETA (s.), 398
BERNARDI DE OVOX (s.), 269
BERNARDI DE PALOMERIIS (s.), 358
BERNARDI DE PAMPAYA (s.), 439
BERNARDI DE PINOS (soldat) (s.), 384
BERNARDI DE PLANO (canonge Vic) (s.), 382
BERNARDI DE POBOL (s.), 375
BERNARDI DE PODIALARIO (s.), 389
BERNARDI DE PRATO (s.), 410, 411, 412
BERNARDI DE QUINTANA (s.), 238
BERNARDI DE RAMA (s.), 166, 179
BERNARDI DE RASET (s.), 269
BERNARDI DE REBEAYA, esp. Guillerma (s.), 388
BERNARDI DE RIVIDARIO (s.), 384
BERNARDI DE ROCHA (s.), 252
BERNARDI DE ROCHA FORTE (s.), 375
BERNARDI DE ROCHA REDONA (s.), 443
BERNARDI DE ROCHABRUNA (s.), 384
BERNARDI DE ROVIRA (s.), 183
BERNARDI DE SALA (s.), 202
BERNARDI DE SANCTO DIONISIO (s.), 386, 387
BERNARDI DE SANCTO IOHANNE (s.), 257
BERNARDI DE SANCTO STEPHANO (pitancer monestir StJAb) (s.), 290, 291
BERNARDI DE SANTA EUGENIA (s.), 370
BERNARDI DE SELLA (s.), 339, 340, 341
BERNARDI DE SERBOLIS (s.), 221, 273
BERNARDI DE SERDA (s.), 309
BERNARDI DE SERRA (s.), 139
BERNARDI DE SERRAD (sac.) (s.), 307, 355
BERNARDI DE SERRALLONGA (s.), 309
BERNARDI DE SOLANS (cambrer [monestir Sant Feliu de Guíxols?] (s.), 163
BERNARDI DE SOLER (pvre.) (s.), 374
BERNARDI DE SPULGA (capellà Mataplana) (s.), 399
BERNARDI DE SUBIRATS (s.), 408
BERNARDI DE TELA (batlle) (s.), 199
BERNARDI DE TORRENTIBUS (s.), 384
BERNARDI DE TREGURANO (s.), 322
BERNARDI DE TURDO (s.), 242
BERNARDI DE ULTZINA (s.), 337
BERNARDI DE VALLABRIGA/VALLE ABEIGA (clergue) (s.), 310, 311
BERNARDI DE VALLESPIRANS (s.), 309
BERNARDI DE VECEGANIA (s.), 263
BERNARDI DE VICO (s.), 219, 222, 229, 230
BERNARDI DE VINALS (s.), 403
BERNARDI DE VINEA (s.), 128, 168
— ger. Berenguer de Vinya (s.), 380, 420, 422
BERNARDI DECIMARII (s.), 201
BERNARDI DESCALIS (s.), 419
BERNARDI DESPASEN (s.), 59
BERNARDI ENGUILSENDE (s.), 312
BERNARDI ERMENGAUDI DE MEDALLA (s.), 46
BERNARDI EYMERICI (s.), 337
BERNARDI FERRARII (s.), 154, 252
BERNARDI FERRARII DE TORNERISSA (s.), 191
BERNARDI FOLCRADE (s.), 380
BERNARDI GARAILA (s.), 262
BERNARDI GOMBALLI (s.), 88
BERNARDI GUILELMI (s.), 154, 163, 164, 165, 248
BERNARDI GUILELMI DE VILLAFRANCHA (s.), 184
BERNARDI IOHANNES DE SALES (s.), 87

BERNARDI IOHANNIS (s.), 70, 82
BERNARDI KAPA (s.), 122
BERNARDI LUPPETI (s.), 218
BERNARDI MARCH (s.), 305
BERNARDI MARTINI DE CLERAN (s.), 222
BERNARDI MIRONIS (s.), 36, 45
BERNARDI ORIS (s.), 174
BERNARDI PASCHE (s.), 331
BERNARDI PEITAVI DE PERDINELA (s.), 443
BERNARDI PELEGRINI (s.), 265
BERNARDI PONCII (s.), 124
BERNARDI PULCHERI (s.), 355
BERNARDI RAIMUNDI DE CORT SAVÍ (s.), 72
BERNARDI RAYMUNDI DE RIBELLIS (s.), 333
BERNARDI RUIRA (s.), 138
BERNARDI SABATERII (s.), 380
BERNARDI SANCII (s.), 67
BERNARDI SANCTI IOHANNIS (s.), 196
BERNARDI SEGUINI (s.), 441
BERNARDI SUTERAS /SUTORAS /SUTORIS /(s.), 121, 229, 231, 235, 239, 243
BERNARDI UGETI (s.), 86
BERNARDI VITALI (s.), 274
BERNARDO DE CASELLE (s.), 432
BERNARDO DE FEXA (s.), 272
BERNARDO ZESUILES, 155
BERNARDS SEGUI (s.), 32
BERNARDUS
— (abat) (s.), 208
— (ardiaca) (s.), 36, 37
— (clergue Sant Feliu) (s.), 7
— (com. BES) (s.), 36, 44, 45
— (lev. i monjo) (s.), 17
— (lev.) (s.), 30, 31, 98
— (prior monestir StJAb) (s.), 265
— (prior i almoiner monestir StJAb) (s.), 320
— (pvre.) (s.), 23, 58
— (s.), 220
— (sac) (s.), 44, 88, 98
BERNARDUS ARNALLUS (batlle) (s.), 75
Bernardus de Cardils (mansum), 158
BERNARDUS DE OLIVOS, 15
BERNARDUS DE PALATIOLO, ger. Miquel de Palol (s.), 431, 432
BERNARDUS DE PICHA (s.), 437
BERNARDUS DE PODIO (clergue) (s.), 434
BERNARDUS DE PORTELLA (s.), 432
BERNARDUS DE ROCAFORTI (majordom) (s.), 266
BERNARDUS DE SAU (s.), 98, 106
BERNARDUS DE SCINTILLAS (s.), 431, 432
BERNARDUS DE VALLESPIRANS (s.), 436
BERNARDUS GIRBERTI (s.), 45
BERNARDUS IOHANNIS (s.), 49
BERNARDUS IOHANNIS DE SALES (s.), 54
BERNARDUS MIRONIS (ord. predicadors) (s.), 437
BERNARDUS OLIVARII DE DEVESA (batlle) (s.), 164
BERNARDUS UDALGARIUS (sac.) (s.), 7
BERNAT (abat monestir Sant Pere de Besalú), 98
— (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 36
— (almoiner monestir StJAb), 120, 126, 320
— (prior i almoiner monestir StJAb), 263
— (prior monestir StJAb), 303
— (prior Santa Maria de Finestres), 406
— (pvre. de Sant Pere), 121
— (sacrista monestir (StJAb), 83, 85, 227, 254
— esp. Adelaida, 21
— esp. Ermessenda, 215
— esp. Guillema, 388

— esp. Maria de Forancos, 300
— esp. Maria, 349
— fill Ademar, 261
— fill Arnau Bernat, 50
— fill Barquera de Rigat, 306
— fill Bernat II Gombau de Besora, 100
— fill Goaudus de Curull, 121
— fill Guillem [de Solallong], 200
— fill Joan Cunill, 352
— fill Ramon Berenguer de Tagamanent, 71
— fill Ramon Escrivà, 312
— ger. Ripoll de Francons, 246
— 5, 189

BERNAT [CRISTINA] DE TREGURÀ, esp. Maria, 310, 311

BERNAT [GUIFRÉ] (cabiscol i jutge) (s.), 44

BERNAT [II] GOMBAU DE BESORA, esp. Saurina, fill Guillem I de Besora, 80, 100

BERNAT ADALBERT, avi Dalmau i Ramon, 73

BERNAT ARNAU DE CARCASSÉS, 68

BERNAT ARNAU, ger. Ramon Arnau i fill Arnau de Bel Auzel, 55

BERNAT AULINA (batlle), 133

BERNAT BAROT, esp. Raimunda, 258

BERNAT BERENGUER DE SUBIRANA, esp. Guillema, 269

BERNAT CADELL (molí de), 127

BERNAT CATUL DE GES, esp. Bernarda, 272, 295

BERNAT COSTA, esp. Peronella, 122

BERNAT D'ARÇAMALA, 156

BERNAT D'AULINA (batlle), 296

BERNAT D'ESCALES, esp. Beatriu, 181

BERNAT D'ESPASENS, 58

BERNAT DE BAC (prior comunitat frares predictadors BCN), 382, 420

BERNAT DE BALBS, fill Saurina, 114, 141, 151

BERNAT DE BASSAGANYA, fill Ermessenda, 248

BERNAT DE BASSAGANYA, 263

BERNAT DE BESORA (jutge), 146
— 255

BERNAT DE CANALIA, 263

BERNAT DE CASTELLÓ (canonge monestir StJAb), 235

BERNAT DE CÈRVOLES, 247, 369

BERNAT DE COLL DE CANES,77

BERNAT DE CORSAVELL, fill Beatriu, esp. Raimunda, 261

BERNAT DE CORTSAVÍ, 412

BERNAT DE DEVESA (batlle), esp. Guillema, 260, 316, 441

BERNAT DE MANLLEU, 217

BERNAT DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67

BERNAT DE MOLÍ, esp. Maria, 357

BERNAT DE MUR (bisbe Vic), 382, 395

BERNAT DE NAVATA, 163, 169

BERNAT DE PALERA, 8

BERNAT DE PINOSES, esp. Dolça, pare Oliver de Pinoses, 421

BERNAT DE PLA, esp. Guillema, 267

BERNAT DE *PULCRO VESPERE*, 193

BERNAT DE QUEIXANS, 368

BERNAT DE REBEZAIA, 311

BERNAT DE RIBES, 413

BERNAT DE SANARÚS, 97, 165, 166

BERNAT DE TREGURÀ, esp. Maria, 331

BERNAT DE VALLESPIRANS, esp. Elisenda, pare Ramon, 422

BERNAT DE VILAR, 431, 432

BERNAT DE VINYA, esp. Ermessenda, 324
— fill Berenguera, 286
— ger. Ramon de Vinya, 174
— 245, 337

BERNAT DEVESA (batlle del sacrista), esp. Alle, 48, 162
BERNAT FAREY, 406
BERNAT FERRER, 215, 227
BERNAT GARAD, esp. Barquera, 327
BERNAT GAUCELM, 91
BERNAT GOMBAU DE BESORA, 255
BERNAT GUIFRÉ (cabíscol), 43
BERNAT GUILLEM (ardiaca de BAR), 36, 37
BERNAT HUG DE MATAPLANA, esp. Estefania, 67
— 277, 278, 279, 280, 281, 285, 290, 308, 339, 340, 341, 402, 414
BERNAT I (com. BES), 7, 8, 14, 15
BERNAT II (com. BES), 39
BERNAT III (com. BES), 49
BERNAT ISARN, esp. Amaltrud, 28
BERNAT JAUME, esp. Ermessenda, 314
BERNAT JOAN (clergue), nebot d'Oliba (abat i bisbe), 43, 44
— (sacrista), 38
— 55
BERNAT LLOBET, esp. Berenguera, 347
BERNAT MARTÍ, 99, 262
BERNAT METGE, esp. Raimunda, 264
BERNAT OLIVER DE PUIGRODÓ, 164
BERNAT PONT (molí), 127
BERNAT RAMON DE CORTSAVÍ, 63
BERNAT ROVIRA, 145
BERNAT SENARUC, esp. Ermessenda, 157
BERNAT UDALGUER, 45
BERNAT VINYA, 99
BERTRAN (s.), 70
BERTRAN D'OLLEOLES, esp. Ermessenda, 147
BERTRAN DE CASTELLAR, 142
BERTRAN DE COMELLES (àrbitre), 361
BERTRAN DE SOLER, 151
BERTRAN DESBAC (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 404, 437
BERTRAN PONÇ DE MILANY, 43
BERTRAN RIPOLL, 242
BERTRAND PONÇ, 44
BERTRANDI (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
BERTRANDI (s.), 65, 157
BERTRANDI ARNALLI (s.), 100
BERTRANDI DE BACHO (s.), 220
BERTRANDI DE BAG (s.), 87, 92
BERTRANDI DE COMELLE (s.), 335, 355, 357, 358
BERTRANDI DE MALANNO (s.), 73
BERTRANDI DE PONTIBUS (sacrista i cambrer Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
BERTRANDI DE SERRA LONGA (fill Ramon de Serrallonga) (s.), 375
BERTRANDI NOGARI (s.), 100
BERTRANDI PASQUALIS (s.), 384
BERTRANDUS (lev.) (s.), 106
— (sacrista monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 242
BERTRANDUS DE BELLO PODIO (s.), 440
BERTRANDUS ORNAY (refetorer monestir Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
Besalú (comtat), 14, 22, 26, 46, 70, 71, 115, 117
— (comtes), 53
— 277, 356, 369, 375, 376, 378, 410, 411, 412
BESALÚ (diaca), 250
— fill Barquera de Rigat, 306
— 275
BESALÚ DE DEVESA, 260
BESALÚ DE MULLERES, 282, 306, 311, 322, 358, 361

BESALÚ DE NOGUER, esp. Berenguera, 267
Besora (castell), 100
Besores, 277
Bestracà (borda), 250
Beted (alodium), 58
— 141, 151
BETFRE DE CERUBI, 15
Beuda (kastrum), 58
Beví (bosc), 301
— (coll), 375
Bevini (serra), 18
BEZO (comanador casa del Temple) (s.), 139
Biania/Biannia, 277, 383
Bianya (boscho maiori), 219
Bisaura, 431
Bisotti (alveo), 37
BISULDUNI DE NEGONS (s.), 251
BISULDUNII DE NOGER (s.), 222
Bisuluno v. Besalú
BLANCA, esp. Ramon de Besora, 377
BLANCARII/BLANCHARII (s.), 85, 93, 94, 95, 99, 102, 111
— (sacrista monestir StJAb) (s.), 120, 130, 132
Blanch (mansum den), 421
BLANQUER (sacrista monestir StJAb), 137
BLASCUS ROMEI (s.), 208
Bochét (mansum), 121
Bofaul de Rigat (manso), 243
Bolo (mansum), 219
Bolos (honorem), 219
Bolosse, 282
BONEFILIUS, 7
Bonella (closello), 306
BONFILL GERIBERT, 24
BONFILL, 16
BONIFILIO DE PUIG BOSCHA, 15
Borredà, 429, 432
Borredano, 437
BORRELL (bisbe), 13
— (sacrista i jutge), 105
Borror (ribulo), 26
Bosc (vilar), 324
Boscho/Boscos (mansum), 151, 427
Bosquerons (molí), 121
Bovin (collo), 24
Box (mansi), 246
Boxeder/Boxedera (devesam), 391
— *(mansi),* 415
— *(alodium),* 161
— 24
Boxedo (bosco), 26
Briolf (alodium), 58
Brocà, 112, 153
Brugarie (termini), 17
Brugera v. Bruguera
Bruguera (vila), 378, 403
— 3, 5, 8, 43
Bruguera (vilario) v. Bruguera (vila)
Bruguera v. Bruguera
Bula (villa) v. Bulaternera
Bula d'Amunt (comc. Rosselló), 63
Bulaternera (comc. Rosselló), 11
Buscatell (vall), 431, 432
Buziga (collum), 62

C

Cab de Villa, 188
Cabagés, 217
Cabana, 421
CABOT, 170
Cabré (mas), 257, 321
Cadell (mas), 406

FUNDACIÓ NOGUERA

Cagers (mas), 170
Calapedera (mas), 190
Calinno (vinea), 12
Caliz (via publica), 302
Calleges (alaudem), 26
Calm/Calma, 22, 24
Calmedela (baiulia), 43
Calmigia/Calmilla/Chalmilla, 6, 12, 18
Calmo (ipsa), 7
Camp Bo (terre), 238
Camp Comum (honorem), 317
Campcomú (camp), 317
Campdevànol, 437
Campeies (mansum), 141, 151
Campelles, 307
Campi (villa), 188
Campo Rotundo/Campirotundo v. Camprodon
CAMPRODON DE MONTSEC, 385
Camprodon, 169, 306, 311, 322, 331, 334, 361, 368, 373, 384, 388, 398, 425
Camps (propietat), 323
Camps (villa), 17
Campum de Sala, 238
Canal de Puig (mas), 409
Canalera (torrent), 112
Canalia (pla), 231, 234
— (torrent), 10, 35
Canalia (torrente), v. Canalia (torrent)
Canalia, 188
Canalilias (loco), 17, 38
Canemar (terre), 391
Capite Male Iornalade (terra), 69
Capsec (mas), 250
CARBONELL (pvre.), 205
Carcassés (mas), 99
— (lloc), 380
— (vila), 8, 50
— 114
CARCASSONA, esp. Gramàtic, 179
Cardils (vila), 184
— 158, 203, 204, 206, 219
Cardona (salines), 198, 360
Casa Demont (honorem), 317
Casa Subirana (mansi), 310
Casa (ad ipsa), 3, 5
Casadamunt, 188
Casadaval (mansi), 349
Casadevall (mas), 313, 349
Casal (mansi des), 430
Casal (mas), 295
Casanova (borda), 239
Cascasses (mansum), 74
Cases Vedres (lloc), 425
CASTANY, 104
Castel/Castellum Palumbi/Palom, v. Castell Palom
Castelar (manso), 442
Castell (honor o propietat), 139
Castell Palom, 7, 18, 62
Castellar (castell), 16
— (lloc), 38
— (vall), 145
Castelleto, 117
Castelli Palumbi (serra), 18
Castian (mansi), 391
Castlar (castrum), 169
— *(termini),* 169
Cathalane (campo), 292
Cau (vilar), 63
Cavallera (honore), 275
Cavallera, 277
CAVARROCAS (s.), 69, 70
Cella (mas), 130
CERDANA, filla Pere de Domenova, 184
Cerdanya (comtat), 3, 5, 26, 34, 46, 72
— 139, 442

Cervera (mas), 433
CERVERA DE FORNS, 323
Cervià (camp), 269
CERVIANI, ger. Guillem de Cursac (s.), 389
Cetrela, 12
Chalapedra (manso), 243
Chaneles (feutdo), 243
Chassa Aval, 252
Cher (manso/mas), 188, 442
— *(villa)*, 17
Cherlatum, 18
Chers (ortum), 391
CHERUCIO (s.), 21
Chiulplana (paschuarium), 62
Choberticz, 152
Chorts (clot), 161
Chosta Domenega (clot), 161
Cirereram (terre), 391
Cirés (masoveria), 256
Cirred (villa), 62
Cirritania v. Cerdanya
Clapers (lloc), 415
CLARA esp. Jofre, 171
Claucelles (lloc), 382
Clavedellis, 46
Clerà (mas), 318
— (vilar), 302
CLERÀ GIL, 262
Clerano, 244
Clerio (villa), 26
CLIMENT IV (papa), 395
Clos (molí), 75
Clos (terre), 238
Closella (lloc), 430
— 272
Closes (terram), 389
Clot (hort), 294
Clot de les Planes, 131
Clot de Palom, 131
Clot Moxoc (terre), 391
Clotals (cortale), 391
Clotos (torrente), 393, 425
Clots (lloc), 393, 425
— (mas), 367
— 189
Clots sota el Bellmirall (lloc), 353
CLUNIQUER DE GÉS, 315
Clusa (honorem), 43
— *(kastrum),* 43
Cod (serra), 22
Col (mas), 188
Colel, 74
Coll (mas), 296, 357
Coll d'Ares (hospital), 420
— 275
Coll de Canes, 77
Coll de Pardines, 169
Collell (mas), 189, 238
Collem de Art (honore), 420
Collo Pane, 149
Colomera, 72
Coma (mas), 435
Coma de Colel (terre), 238
Coma de Vaca (port), 72
— 169
Coma del Freser (port), 72
Coma Mala, 7
Coma Xerola (planes), 246
Comabona, 347
Comaçes (torrente), 238
Comadevall (devesa), 238
Comela (campo), 292
Comelar, 393
Comellam (terre), 391
Comes (bosc), 222
— (mas), 216
— (torrent), 377

Comes d'Alod, 90
Cominal (propietat), 319
Comis (torrentem), 80
Comitatu Ausona v. Osona (comtat)
— *Ierundense* v. Girona (comtat)
— *Impurdaniense* v. Empúries (comtat)
— *Pedraliense* v. Peralada (comtat)
— *Valle Asperii* v. Vallespir (comtat)
— *Cerdaniense* v. Cerdanya (comtat)
COMPANY, fill de Seguí, 16
Comtat d'Empúries v. Empúries (comtat)
— d'Osona v. Osona (comtat)
— d'Urgell v. Urgell (comtat)
— de Barcelona v. Barcelona (comtat)
— de Girona v. Girona (comtat)
— de Peralada v. Peralada (comtat)
— de Ripoll v. Ripoll (comtat)
— de Rosselló v. Rosselló (comtat)
Comunitat de framenors (Vic), 420
— frares predicadors (BCN), 420
— frares predicadors (GIR), 420
Condamina (terre), 391
Condamina (villa), 17
Conamina/Condamina/Condaminam v. Coromina
Conflent (comtat), 46, 56
Conflent, 275, 370
Confluentis, 277
Confraria del Sant Esperit (Peralada), 247
Connamina (mansum), 43
CONSALVA v. Gonsalva
Contrella, ipsa, 6
Corb (congost), 393
Corbaria (loco), 17
Corcoy (manso), 420
CORDOVANA, esp. Perella, 70, 92
Coromina de Sant Joan, 126
Coromina del Prat, 269
Coromina, 4, 38, 44, 45, 73, 188
Coromines (lloc), 318
Cort Floridi (alaudem), 26
Cortils, 348
Corts (mas), 346
Cortsaví (castell), 410, 412
Costa de Rivo (terra), 306
Covilar (terre), 238
Covilar (torrent), 112
Covildases, 217
CRISTIANA, 192
Cristòfol (coll), 375
Crivillers (lloc), 377
Cros (serram), 169
Cubilicus Siccus (villa), 17
Cubilsecho, 43
Cuialsec, 23
Culties (terre), 391
Cumba Bona (boscum), 347
Cumo (boscho), 43
Cunill (mas), 295, 352
Curbariam, 38, 43
Cursac (coromina), 389
Curtes (collo), 19
— *(ipsas),* 7
Curubi (mas), 188
Curull (castell), 121
— (vall), 431, 432
Cutsac, 389

D

DABETINA, esp. Vives, 257
DALMACHI GIRALDI (s.), 50
DALMACII (capellà) (s.), 91

— (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— fill Guillem (ves. Castellnou) (s.), 287
— fill Ramon Ponç de Milany (s.), 62
DALMACII DE CASTILIONE (s.), 386, 387
DALMACII DE CREXELLO (s.), 163, 169
DALMACII DE MINIANA (cambrer monestir StJAb) (s.), 363, 364
— (canonge monestir StJAb) (s.), 307
DALMACII DE PALACIOLO (s.), 169
DALMACII DE PETRA TAIATA (s.), 82
DALMACII DE REDONELA (s.), 79
DALMACII DE SALA (s.), 62
DALMACII RAIMUNDI (s.), 74
DALMACIUS [DE MINYANA] (abat monestir StJAb) (s.), 396, 407, 417, 418, 420
DALMACIUS DE CORNELIANO (canonge Vic) (s.), 382
DALMACIUS DE FURTINIANO (canonge Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
DALMACIUS MARTINA (clergue Peralada), 426
DALMAD (s.), 41
DALMAD MOCENNA (s.), 26
DALMATII DE MALANNO (s.), 58
DALMATII DE SALA (s.), 59
DALMAU (capellà Mogrony), 86
— fill Guillem (ves. Castellnou), 275
— ger. Ramon, nét Bernat Adalbert, 73
DALMAU DE CASTELLÓ, 58
DALMAU DE CREIXELL, 210
DALMAU DE MILANY, esp. Berenguera, 123
DALMAU DE MINYANA (abat monestir StJAb), 370, 375, 376, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 389, 392, 394, 395, 397, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 419, 421, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 431, 432, 435, 436, 437, 439, 440, 442
DALMAU DE PERATALLADA (jutge), 105
DALMAU PONÇ DE MILANY, ger. Ramon Ponç de Milany, ger. Guillem Ponç de Milany, 50
DALMAU PONÇ, fill Ramon Ponç de Milany, 74
Daro (villa), 26
DECIMARII (s.), 302
Dentrepetras (serra), 26
Desparag (mansum), 58
Desviallops (torrent), 377
Devesa (mansum), 252
Devesa (mas), 316, 441
— (propietat), 83, 96, 110, 260
DODA, 3, 5
DOLÇA D'OLIVA, esp. Berenguer, 293
DOLÇA, esp. Andreu de Carcassés, 380
— esp. Bernat de Pinoses, 421
— esp. Ramon Berenguer III (com. BAR, BES, CER), 56
DONADEO DE CHERUBI, 15
DONUCII (s.), 150
Dorrius (mas), 173
Doscastells (castell), 121
DULCIE DE SOLEROLS (s.), 183
DURAN BARBA DE CERUBI, 15

E

EBESULF DE VILAR, 15
EBRARDI REGIS (s.), 281
Ecclesia (manso), 121
ECRFRE DE PUGOL DE CONIUNTA, 15
Effermels/Enffermels (locum /loco), 227
EGIDIUS DE RADA (s.), 333

EIBRÍ JUSCAFRED, 27
EIXIMUS DE VIREA (s.), 266
ELICSENDIS, esp. Bernat de Vallespirans (s.), 422
ELIES (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 58
ELIGSENDIS DE MATAPLANA, esp. Hug de Mataplana (s.), 236
ELISABET (prioressa), 47
ELISABET, esp. Ramon Berenguer I (com. de BAR), 25
ELISENDA CERVERA, esp. Guillem de Ribaulons, 433
ELISENDA, esp. Arnau Seguí (soldat), 417
— esp. Berenguer de Castell (soldat), 405
— filla Pere d'Aulina, 428
ELLIARDIS, filla Joan Sala de Sorribes (s.), 107
ELO (deovota), 6, 12, 19, 22
EMMA (monja), 9
— esp. Sanç, 21
Empúries (comtat), 9, 46
Encabats (vila), 47
Ennegonibus (alodium), 43
ENNEGONIS (prior) (s.), 49
Ennegonos/Ennegos v. Negons
Entreperes (parròquia), 317
EREMESSENDA BOLÒS, 282
Eremig (mas), 362
ERIBERTUS (sacr.), 1
ERMENGARDA (com. CER), 2
ERMENGAUDI/ERMENGALDI DE SPERAZANO/PARESAN (s.), 265, 287
ERMENGAUDUS DE URGIO (s.), 440
ERMENGOL, avi Lia de Riera, 186
— fill Pere Riera, 108
ERMENGOL RIERA, 137
ERMESENDI, esp. Perpinà, batlle de Maria de Peralada (s.), 136
ERMESENDIS DE CHERALLIS (s.), 300
ERMESIN, filla Seguí, 16
ERMESSÈN, filla Joan Ramon, 129
— filla Pere de Negons, 241
ERMESSENDA (ves. BES), 58, 59
— àvia Bernat de Manlleu, 217
ERMESSENDA BARRICONA, esp. Guillem Arquimbau, 164
ERMESSENDA DE FORNELLS, esp. Pere de Montagut, 342
ERMESSENDA DE GRATS, esp. Joan de Riera, 228, 229
ERMESSENDA, esp. Arnau de Comes, 348
— esp. Berenguer de Comarmada, 259
— esp. Berenguer de Tregurà, 243
— esp. Berenguer de Vinya, 355
— esp. Berenguer Jaume, 332
— esp. Bernat de Vinya, 324
— esp. Bernat Jaume, 314
— esp. Bertran d'Olleoles, 147
— esp. Guerau de Socarrats, 174
— esp. Guillem d'Oliva, 293
— esp. Guillem de la Roca, 191, 207
— esp. Pere de Casella, 332
— esp. Pere de Mas, 357
— esp. Ramon Berenguer de Tagamanent, 71
— esp. Udalard Bernat, 36
— filla Goaudus de Curull, 121
— filla Guillem Od de Ges, esp. Bernat, 215
— filla Joan Salomó, 283, 284
— mare Bernat de Bassaganya, 248
— mare Guillerma, 179
— nora Berenguera de Vinya, 337
ERMESSENDI, filla Pere Bertran (s.), 116

FUNDACIÓ NOGUERA

ERMESSENDIS DE MOIO (s.), 206
ERMESSENDIS, esp. Berenguer de Tregurà (s.), 190
— esp. Bernat Senaruc (s), 157
— esp. Joan de Riera (s.), 187
— esp. Joan Sala de Sorribes (s.), 107
— esp. Pere Sala de Sorribes (s.), 107
— filla Guillem Ot de Gés (s.), 179
— mare Bernat de Navata (s.), 109
ERMOFRED DE VILAR DE CONIUNTA, 15
ERRADI, 15
Escala (mas), 86, 429
Eschega de Tabanil, 238
Església (mas), 409
Espeluga/Espliga de Franculi /de Frabchuli (honoris /honorius), 141, 151
Esplugues (mas), 199
ESQUINI DE RIPPA, 421
Estamariu, 400
Estartit (mas), 429
ESTEFANIA, esp. Bernat Hug de Mataplana, 67
— esp. Guillem de Corb, 118
— esp. Joan de Riera, 153, 154, 186
— esp. Joan de Serrat d'Arçamala, 324, 337
— filla Ademar, 261
— filla Ramon de la Guàrdia, 139
Estèguel (batllia), 124, 125
— (mas), 238
Estenclar, 69
ESTEPHANIE, esp. Pere Cavarroques (s.), 87
Esteve (mas), 373
Esthega de Castelans, 238
Estrada (terra), 332
EXAMENI DE FONTIBUS (s.), 326
Exemplada (terre), 238

F

F. DE CORNAMINA (s.), 382
F. DE MONTE ROTUNDO (canonge Vic) (s.), 382
Fàbrega (mas), 252
Fabrica (honorem), 348
FACUNDA, esp. Guillem d'Anglada, 189, 238
Fafilanos/Fafilans (ribulo /rivo), 20, 44
Faga (colle), 26
Fagonela (rivo), 246
Fagunnella, 43
Faig (mas), 138
Faiola (terre), 391
Falgas, 421
Falguera (terra), 332
Fanes (campi), 158
FEDANCI, esp. Riquilda, 19
Feixa (mas), 61
Felgera (manso), 246
Ferente (rivo), 96
FERRARA, ger. Berenguera d'Angelats, 288
FERRARII (capellà Ogassa) (s.), 433
— (clergue) (s.), 232
— (sac. Puigpardines) (s.), 405
FERRARII DE CUMBIS (batlle StJAb) (s.), 288
FERRARII DE CURTE (s.), 361
FERRARII DE PUIGIOL (s.), 215
FERRARIUS MIRONIS (s.), 431, 432
FERRER DE CAMPRODON, 270
FERRER DE CARCASSÉS, 235, 323
Ferrer de Cardils (mansum), 158
FERRER DE CLOS, esp. Guillema, 348
FERRER DE MOZOL, 204
FERRER DE PUJOL, 215, 227
FERRER DE SORBA, 242

FERRER, fill Guillem de Cortadés, 301
Fexa Rossa (terre), 391
Ficulnea (propietat), 223
Fiederii/Frebero /Frever (flumine /rivo), v. Freser (riu)
FINA, esp. Guillem Ot de Ges, 179
FLANDINA, esp. Guillem Berenguer, 78
FLORENCA (s.), 77
FLORÈNCIA DE DORRIUS, esp. Guillem, 173
FLORENTINUS (s.), 5
Fluviale (flumine), 58
FOLCHER TESTOR (s.), 263
Folcrà (casa), 90
FOLCRÀ DE GRAU, pare Pere de Grau, 353
FOLCRAN DE CHERUBI, 15
Folicsa, 188
Foliosa (vila), 8
FOLQUERIUS (prior de Sant Feliu) (s.), 7
Font (clos), 282
— (mas), 78, 307
Font Llebrera /Fontllebrera (mas), 372
— (propietat), 426
— 38, 188
Font Pedrera, 4, 21
Fontaneles, 420
Fonte (manso), 158, 189
— *(molinum),* 188
— *(torrente),* 189
Fonte Lebraria, v. Font Llebrera
Fonte Pededaria v. Font Pedrera
Fonte, 282
Fontem Leporera (villa), 17
Fontium (villam), 58
Foradada (gradu), 377
— *(torrentem),* 377
Forn (propietat), 323
Fornarielles (terre), 391
Fort de Sanglada (terre), 391
Franchons (mansi), 246
Francons (propietat), 246
Freser (coma del) v. Coma del Freser (port)
— (mas), 310
— (riu), 3, 5, 44, 169
Frexaned/Frexaneto, 62
FRUGA (s.), 7
FRUIA (sac. i monj.) (s.), 17
FRUILA (s.), 19
Fullosa (collem), 38
— *(mansum),* 43
Fulosa (villa), 17

G

G. DE CARRETO (s.), 394
G. DE XETMAR (s.), 382
GALCERAN DE CASTELLAR, 412
GALCERAN DE SALES, 105, 119
GALCERAN I DE SALES, fill Arnau Joan, 113
GALCERAN III DE PINÓS, 384
Galicus (mansum), 219
GALIN/GALINNO (s.), 1, 12, 20
GALINNO, 6
Gallica (alodio), 34
Garaia (mas), 315
Garambau (fexia), 427
Gardia (honoris), 436
GARSANDUS/GARSEND (sac.), 1
GARSENDA, esp. Pere de Coll, 296, 357
GARSIA, 164
GASCÓ IV (ves. Bearn, sen. Montcada, sen. Castellví), 431, 432
GAUCBERTI DE PULCRI (s.), 91
GAUCBERTO (ves. Castellnou) (s.), 91
GAUCEFREDI (degà) (s.), 82
GAUCEFREDO, 7

GAUCEFREDUS (*archilevita* BES) (s.), 82
GAUCELMI DE TELETO (s.), 265
GAUCERANDI DE CASTLANO (s.), 386, 401, 402, 410, 411
GAUCERANDI DE CHERALTI (canonge Vic) (s.), 382
GAUCERANDI DE SALES (s.), 82, 87
GAUCERANDUS DE PINOS (s.), 383
GAUFRED (abat monestir Sant Ruf d'Avinyó), 98
GAUFREDI DE CERETO (s.), 275
GAUFREDUS (abat) (s.), 49
GAUFRIDI DE ROCHABERTINO/GAUFREDUS (ves. Rocabertí) (s.), 163, 208
GAUZBERTI PASCHE (s.), 373
GAUZFREDI GUILLELMI (s.), 62
GENALDI DE ACUTIS (s.), 268
GENER (s.), 290
— 177
GENER DE RIUDAURA, 229
GEORGIUS (s.), 14
GERALDENSIS DE TERRADIS (s.), 194
GERALDI BERNARDI (s.), 78
GERALDI DE ORTIS (s.), 291, 319, 326, 332
GERALDI DE PRUNARIIS (s.), 404
GERALDI UGONIS (s.), 82
GERALDUS (lev.) (s.), 151
— (pvre.), 15
GERALDUS DE GUALBA (canonge Vic) (s.), 382
GERALLI GUILONI (s.), 210
GERALLI UGONIS (s.), 80
GERALLI UGONIS DE NAVA (s.), 91
GERALLUS (s.), 44
GERAUA, esp. Simó de Palau (ves. Bas), 329, 330
Geraut (mansi), 420
— *(vineolam),* 420
GERBERGA, 27
— filla Seguí, 16
GERBERT DE PERDINELLA, ger. Guillem de Perdinella, 149
GERBERT, 68
GERIBERT, ger. Miró Pere, 31
GEROVARD (pvre.), 31
GEROVARDO/GEROVARDUS (s.), 16
— (lev.) (s.), 22
Gerunde, 43
Ges (camí), 295
— (lloc), 430
— (mas), 61, 103, 141, 151, 215, 227
— (molí), 295
— (vila), 10, 20, 35, 44, 45, 54
Ges (manso) v. Ges (mas)
Gesso (cavallerie), 238
GIL CLERÀ, esp. Maria, 129
Gilabert (mansi), 391
Gili (mansi), 302
GILLADO (s.), 10
Ginebrosa (borda), 359
— (lloc), 392
— (mas), 380
— 224
GIRALDI DE CASTELLONI (s.), 50
GIRBERTUS (s.), 49
GIRIBERT DE PARDINELLA, 155
GIRIBERT SELMI, esp Guilalma (s.), 155
GIRIBERTI DE PARDINELLA /PERDINELA (batlle) (s.), 168, 149
Girona (bisbat), 344
— (comtat), 9, 25, 30, 46
GISAD (s.), 35
GISCAFRED (lev.), 2
GISCAFREDUS (s.), 11
Gisser (ortis), 226
Gisso
— *(dominicaturam),* 96
— *(molendina),* 332
— 313, 314

GLOTRED, esp. Ricarda, 9
Goanes (honore), 396
GOAUDUS DE CURULL, esp. Seguera, 121
GODAFRE, *presbiter de Puig Boscha*, 15
GODEVIRA, esp. Morgad, 10
GODISCLE (s.), 19
Gogineis (mansum), 43
GOLTREDO, 3, 5
GOLTREDUS v. Goltred
GOMBAU DE BESORA, 255
GOMBAU, esp. Beatriu, fill Bernat II Gombau de Besora, 100
GONMAR DE VILAR DE CONIUNTA, 15
GONSALVA, 3
Gonter (manso), 419
GOROVARDI (s.), 126
GOTFRED, 12
GOTHCEFREDUS, 12
GOTMARE (s.), 2
GOZBERTI (pvre. Sant Nicolau d'Aiguaviva) (s.), 265
Grad de Oliva (mansi), 246
Gradel (torrente), 238
— 73
GRAMÀTIC, esp. Carcassona, 179
— fill Miracle, 153
— 195
GRAMATICI (batlle) (s.), 202
— (s.), 162, 164, 197, 200, 201, 230, 232, 252
Grats (mas), 399
Grau (mas), 181, 255
Grau de la Cirreda (mas), 435
Grexer (terre), 391
Gros de Perella (mansi), 246
Guadanés (camp), 228, 229
— (torrent), 257, 321, 420
— 137, 356
Guadanes (rivium/torrente) v. Guadanés (torrent)
GUARALDUS DE SOLERIO (s.), 390
Guàrdia (castell), 275, 277, 384, 436
— (torre), 16
Guardia/Gardia (castri), v. Guàrdia (castell)
Guardiola (lloc), 314
GUERAU DE SOCARRATS, esp. Ermessenda, 174
GUERAUA, esp. Ponç de Castellar, 438
GUERAUA, filla Goaudus de Curull, 121
GUERAUA GUILABERTA, 374
GUIDONIS (s.), 313, 327
GUIDONIS DE ROVIRA (s.), 356
GUIDONIS DE VINEALI (s.), 389, 397, 399
GUIELLM BERNAD (s.), 34
GUIELMI DE MAURA (s.), 147
GUIELMI DE PRATO (s.), 102
GUIELMI DE PUIG ALT (s.), 242
GUIFRÉ (bisbe), fill Bernat I Tallaferro, 14, 18
— (capellà), 16
— (sac.), 16
GUIFRÉ II (com. CER), 15
Guifredi (mansi), 302
GUIFREDUS (arq.) (s.), 30
— (sac.) (s.), 49
GUIFRET GITARD (s.), 23
GUILABERTUS DE SCINTILLIS (s.), 432
GUILALMA, esp. Giribert Selmi (s.), 155
GUILE (s.), 114
GUILELLMI DE SERRADEL (s.), 126
GUILELME DE CURCAVELLO (s.), 181
GUILELME DE TREGURANO (batllessa) (s.), 398, 415
GUILELME (s.), 90, 357
— esp. Bernat de Rebezaia (s.), 388
— esp. Pere de Costa (s.), 371

— esp. Ramon de Vinyal (s.), 313
— filla Bernat de Sanarús (s.), 165, 166
— filla Bertan d'Olleoles (s.), 147
— mare Ramon de Vinyals (s.), 313
GUILELMI (cambrer i prepòsit de Tregurà) (s.), 307
— (capellà Mogrony) (s.), 230
— (capellà Sant Miquel d'Avellanacorba) (s.), 289
— (capellà Vilafranca de Conflent) (s.), 265
— (clergue de Pinya) (s.), 408
— (clergue de Plano) (s.), 244
— (mestre) (s.), 442
— (prepòsit Tregurà) (s.), 282, 306, 310, 311
— (pvre.) (s.), 56
— (sacrista) (s.), 265
— (ves. CAR) (s.), 208
— fill Arnau (s.), 190
— fill Baricu/Barricho (s.), 85, 96
— fill Berenguer de Castell (soldat) (s.), 405
— fill Bernat de Sanarús (s.), 165
— fill Guillem (ves. Castellnou) (s.), 287
— fill Pere de Sanarús (s.), 319
— fill Ponç Guiribert (s.), 67
— fill Ramon de Devesa (s.), 364
— 15
GUILELMI/GUIELMI/GUILELMUS/GUILLELMI (cambrer monestir StJAb) (s.), 94, 97, 102, 270, 274, 277, 281, 285, 288, 290
GUILELMI/GUIELMI DE IOVINIANO/JUVYNAM (s.), 147, 406
GUILELMI/GUILELMO DE CASTRO NOVO/CASTRONOVO (s.), 130, 132, 394
GUILELMI/GUILELMUS/GUILLELMI/GUILLELMUS (sabater monestir StJAb) (s.), 225, 226, 229, 230, 249, 252, 257, 258, 291
GUILELMI/GUILLELMI (prepòsit monestir StJAb) (s.), 83, 94, 95, 96, 99, 102, 108, 110, 111
— (s.), 90, 151, 191, 251, 286
GUILELMI/GUILLELMI/GUILLELMUS (prior Sant Nicolau) (s.), 218, 219, 222, 227, 238
GUILELMI/GUILLELMI DE TALAMANCA (prepòsit monestir StJAb) (s.), 112, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 130, 132, 137
— (s.), 108, 111
GUILELMI/GUILLELMI DE TREGURAN/TREGURANO (s.), 243, 282
GUILELMI ABAN (s.), 375
GUILELMI ALFARIG (s.), 386, 387
GUILELMI AMARGANT (s.), 174
GUILELMI ANGLESII (s.), 324, 352
GUILELMI ARCHINBALLI (s.), 295
GUILELMI ARGEMIR DE CONDAMINA (s.), 248
GUILELMI ARGOL (s.), 378, 422
GUILELMI ARYLL (s.), 407
GUILELMI BARICHO (s.), 110
GUILELMI BARTHOLOMEI (s.), 179
GUILELMI/WILLELMI BERNARDI DE DUO KASTELLA/CASTELLA (s.), 46, 80
GUILELMI CADEL (s.), 443
GUILELMI CATELLI (batlle) (s.), 283
GUILELMI COLELLO (s.), 405
GUILELMI CORNIEZ (s.), 229
GUILELMI DE ANGLADA (obrer monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
GUILELMI DE ANGLESOLA (s.), 208
GUILELMI DE ARULE (s.), 282
GUILELMI DE AURIOLA (s.), 57
GUILELMI DE AUSONA (s.), 94, 95, 99

GUILELMI DE BAS (s.), 181
GUILELMI DE BESORA (s.), 232
GUILELMI DE BIANNIA/BIANIA (soldat) (s.), 403, 408, 414
GUILELMI DE BOSCHO (soldat) (s.), 392
GUILELMI DE BUXO (clergue) (s.), 311
GUILELMI DE CALSARENIIS/CALZAREINS (s.), 358, 364, 382, 383, 396, 397, 442,
— (canonge monestir StJAb) (s.), 307
GUILELMI DE CANETO (s.), 375
GUILELMI DE CARDONA (s.), 370
GUILELMI DE CASA NOVA (s.), 183
GUILELMI DE CASAMIGANA (s.), 374
GUILELMI DE CASCALS (s.), 391
GUILELMI DE CASELLIS (s.), 425
GUILELMI DE CERVARIA (s.), 208
GUILELMI DE CERVIANO (s.), 208
GUILELMI DE CHEROSA (s.), 172
GUILELMI DE COMES (batlle) (s.), 224
GUILELMI DE CREXEL/CREXELLO (s.), 101, 182, 333
GUILELMI DE CUIL PLANA (batlle StJAb) (s.), 123
GUILELMI DE CUMBIS (batlle) (s.), 218, 377, 390
GUILELMI DE ESPLUGA (s.), 139
GUILELMI DE FAMINIANA (s.), 147
GUILELMI DE FORNELLIS (s.), 384
GUILELMI DE FRONMIR (s.), 384
GUILELMI DE GERUNDA (s.), 320
GUILELMI DE GUIXAR (s.), 408
GUILELMI DE ILA (s.), 142
GUILELMI DE ILERDA (s.), 307
GUILELMI DE LAVANERA (s.), 444
GUILELMI DE LONGANIA (s.), 385
GUILELMI DE MATA (s.), 262
GUILELMI DE MINIANA/MINIANA (soldat) (s.), 403, 404, 410, 411, 412, 413, 416, 417, 418, 419
GUILELMI DE MIRAVALS (s.), 382
GUILELMI DE MODIO (s.), 120
GUILELMI DE MONELLE (s.), 335, 350, 363
GUILELMI DE MONTE ACUTO (soldat) (s.), 439
GUILELMI DE MONTE MARINO (s.), 136
GUILELMI DE MONTECLUSO (s.), 370
GUILELMI DE MONTROS (s.), 101
GUILELMI DE NOGUERIO (s.), 396
GUILELMI DE ODENA (prior Santa Maria de Lluçà) (s.), 375, 376, 392, 423
GUILELMI DE ODENA (s.), 270, 290, 292, 305, 315, 404
GUILELMI DE OLINA (batlle) (s.), 167
GUILELMI DE OLLEROLS (s.), 413
GUILELMI DE ORIOLA (s.), 157
GUILELMI DE OULINA (s.), 170
GUILELMI DE PALERA (s.), 181
GUILELMI DE PARDINELA (s.), 86
GUILELMI DE PEDREGONS (s.), 417
GUILELMI DE PLANA (s.), 254
GUILELMI DE POMERIO (s.), 373
GUILELMI DE PRAD (s.), 108
GUILELMI DE QUEROLIS (s.), 444
GUILELMI DE RIERA, 375, 376
GUILELMI DE RIPA (s.), 218
GUILELMI DE RIUDEPERES (s.), 139
GUILELMI DE ROCA /ROCHA (s.), 326, 384
GUILELMI DE ROCHA FORTE (s.), 375, 376
GUILELMI DE ROVIRA (clergue) (s.), 377
— (s.), 435
GUILELMI DE SALIS (s.), 168, 182
GUILELMI DE SALVARDEYA (s.), 409
GUILELMI DE SANCTO LAURENTIO (s.), 212
GUILELMI DE SANCTO STEPHANO (s.), 315, 316
GUILELMI DE SOLANREBET (s.), 443

GUILELMI DE SORROCHA (s.), 110
GUILELMI DE STANIOLE (s.), 329, 330
GUILELMI DE TERRACA (s.), 198
GUILELMI DE TORNAMIRA (s.), 139
GUILELMI DE TORREDELA (s.), 198
GUILELMI DE TORRENTE (s.), 229
— (sac.) (s.), 320
GUILELMI DE VERNEDES/VERNEDIS (s.), 319, 404
GUILELMI DE VINEALI (s.), 313
GUILELMI DECIMARII (s.), 308
GUILELMI DEZ VILAR (s.), 218
GUILELMI DURFORTIS (s.), 208
GUILELMI FERRARII/FERRARIUS/FERRER (s.) 183, 271, 355
GUILELMI FISCICI (s.), 423
GUILELMI GAFRO (s.), 294
GUILELMI GAUCFREDI DE CERVIA (s.), 72
GUILELMI IORDANE (s.), 327
GUILELMI PONCII (s.), 289
GUILELMI RAIMUNDI (*plebani*) (s.), 59
— (s.), 74
GUILELMI RAIMUNDI DE MALAN/MALANNO (s.), 80, 87
GUILELMI RAIMUNDI DE RAMA (s.), 252
GUILELMI REIA (s.), 252
GUILELMI SARD (s.), 229
GUILELMI TEXTORIS (s.), 314
GUILELMI UGONIS (s.), 72, 265
GUILELMI UGONIS DE SERRA LONGA (s.), 92
GUILELMI UZALGARII (ves.) (s.), 55
GUILELMI VALVERD (s.), 404
GUILELMI VIVAS ger. Pere Vives (s.), 415
GUILELMO DE LANDRID (s.), 388
GUILELMO ROMEI (s.), 326
GUILELMO SORBA (s.), 326
GUILELMUM DE CUMBIS (s.), 224
GUILELMUS (bisbe URG) (s.), 30
— (cabiscol GIR) (s.), 98
— (monjo), (s.), 30
— (prior Sant Jaume de Frontanyà), 346
— (sac. i jutge) (s.), 30
— (sacrista) (s.), 272, 295, 332
GUILELMUS DE BALBS (soldat) (s.), 416
GUILELMUS DE BLEVIS (s.), 440
GUILELMUS DE BUADELLA DE BOVERIA (s.), 369
GUILELMUS DE CANCELLS (capellà Sants Joan i Pau) (s.), 390
GUILELMUS DE CUNA (s.), 440
GUILELMUS (DE PERATALLADA, bisbe GIR) (s.), 113
GUILELMUS DE SPODOLI (s.), 427
GUILELMUS DE TREGURANO (batlle) (s.), 393
GUILELMUS NEGRE (s.), 68
GUILELMUS PETRI (fill Guillem Pere) (s.), 369
GUILELMUS ROMEI (s.), 334
GUILELMUS SANCTI IACOBI (s.), 438
GUILELMUS SENIFREDI, 27
GUILLELME DE PARDINELA (batlle [*sic*] de Sant Joan) (s.), 236
GUILLELMI (prepòsit i cambrer del monestir de Santa Maria de Ripoll) (s.), 58
— fill Guillem de Negons (s.), 170
— fill Joan Sala de Sorribes (s.), 107
— fill Pere Sala de Sorribes (s.), 107
GUILLELMI ADALBERTI (s.), 73
GUILLELMI BERENGARII DE BERED (s.), 189
GUILLELMI BERNARDI (s.), 62
GUILLELMI DE BELPUG (s.), 194
GUILLELMI DE MALATOSCHA (s.), 120
GUILLELMI DE NEGONS (s.), 126
GUILLELMI DE OLCEIA (s.), 204
GUILLELMI DE PRATO (s.), 96, 99
GUILLELMI DE RIDARE/RIDARRE (s.), 223, 237

GUILLELMI DE SENARUÇ (s.), 238
GUILLELMI DE SERRADEL (s.), 122
GUILLELMI DE SORROCHA (clergue parròquia Santa Maria de Camprodon) (s.), 186
GUILLELMI DE TEXEDA (s.), 216
GUILLELMI EBRINI DE BALBS (s.), 62
GUILLELMI FERRARII (s.), 252
GUILLELMI GUISALLI DE LUCA (s.), 46
GUILLELMI PETRI (s.), 43
GUILLELMI PONCII/PONTII (s.), 65, 58
GUILLELMI PONCII DE BALBS (s.), 62
GUILLELMI RAIMUNDI DE MALAN/MALANNO (s.), 58, 82
GUILLELMI RAIMUNDI fill Ramon Ponç de Milany (s.), 62
GUILLELMI SANCTI MARTINI (s.), 194
GUILLELMI TENRANENSIS (jutge) (s.), 233
GUILLELMI UMBERTI (s.), 210
GUILLELMUS (lev.) (s.), 30
— (prior monestir Santa Maria de l'Estany) (s.), 98
GUILLELMUS DE GUARDIA (s.), 139
GUILLELMUS DE PERELLA (sac.) (s.), 126
GUILLELMUS GAUCEFREDI (s.), 43
GUILLEM (?, com. CER), 34
GUILLEM (abat monestir Sant Feliu de Guíxols i jutge), 105
— (arq. TAR i legat papal), 119
— (capellà Mogrony), 443
— (capellà Sant Martí de Puigmal), 107
— (clergue Sant Miquel d'Avellanacorba), 385
— (nunci papal), 211
— (sabater i canonge monestir StJAb), 296
— esp. Florència de Dorrius, 173
— esp. Raimunda (ves. Castellnou), 265, 271, 274, 275, 277, 279, 287
— esp. Sibil·la, fill Guillem de Corb, 118
— fill Adelaida, 28
— fill Bernat I Tallaferro, 14
— fill Bernat Costa, 122
— fill Bernat de Coll de Canes, 77
— fill Bernat Senaruc, 157
— fill Guillem (ves. Castellnou), 275
— fill Pere de Milany, 141
— fill Peronella de Ges, 102
— ger. Arnau Ponç, 425
— ger. Berenguer de Portella, 242
— ger. Ramon, 24
— 2, 34
GUILLEM [DE SOLALLONG] fill Ramon de Solallong, esp. Berenguera, 200
GUILLEM AGUDER, 209
GUILLEM ARMAND, 27
GUILLEM ARNAU (abat monestir StJAb), 214
GUILLEM ARQUIMBAU, esp. Ermessenda Barricona, 164
GUILLEM BARRICONA, 110
GUILLEM BERENGUER, esp. Flandina, 78
GUILLEM CATALÀ (sac.), 363
GUILLEM COROMINA, 177
GUILLEM CUNILL, 179
GUILLEM D'ANGLADA, esp. Facunda, 189, 238
GUILLEM D'ESPASENS, esp. Guillema, 328, 364, 365, 378, 416, 419
GUILLEM D'ÒDENA (canonge monestir StJAb), 304
— (prepòsit Tregurà), 321
GUILLEM D'OLIVA, esp. Ermessenda, 293
GUILLEM DE BALSARENY (bisbe Vic), 30, 46
GUILLEM DE BORREDÀ, 435
GUILLEM DE BRULL, 404

GUILLEM DE CANET, 184
GUILLEM DE CERVIÀ, esp. Marquesa, 269
GUILLEM DE COLL, 204, 273
GUILLEM DE COMAFREDA, 222
GUILLEM DE COMES (batlle), 146
GUILLEM DE CORB, esp. Estefania, 118
GUILLEM DE CORTADÉS, 301
GUILLEM DE CREIXELL (ves. Bas), 274, 275, 277, 278
— 199, 210, 339, 402, 414
— esp. Adelaida, 123
GUILLEM DE CURSAC, 389
GUILLEM DE FORNELLS, 342
GUILLEM DE JUVINYÀ, esp. Urraca, 250, 289
GUILLEM DE LA ROCA, esp. Ermessenda, 191, 207
GUILLEM DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67
GUILLEM DE MINYANA (jutge i soldat), 423
GUILLEM DE MONELLS (bisbe GIR), 117
GUILLEM DE MONTCLÚS, 268
GUILLEM DE MUGA (batlle), esp. Berenguera, 374
GUILLEM DE NEGONS al. Cabrid, 170, 175
GUILLEM DE NOGUER (sac.), 420
GUILLEM DE PALAU, 299
GUILLEM DE PEDRERA, 104
GUILLEM DE PERATALLADA (bisbe GIR), 111, 115
GUILLEM DE PERDINELLA, ger. Gerbert de Perdinella, 149, 155
GUILLEM DE QUER, 250, 289
GUILLEM DE QUERÓS, 172
GUILLEM DE RIBAULONS, esp. Elisenda Cervera, 433
GUILLEM DE RIERA (prepòsit monestir StJAb), 317
GUILLEM DE RIU, 204
GUILLEM DE SALA, 224
GUILLEM DE SEGUER, esp. Guillema, 314
GUILLEM DE SENARUC, 233
GUILLEM DE TENES, esp. Arsenda, 142
GUILLEM DE TORROJA (bisbe BAR), 98
GUILLEM DE VIVER (jutge i canonge Vic), 217
GUILLEM DECIMARI, 233
GUILLEM DELS HORTS (clergue), 358
— 276, 361
GUILLEM ESQUILAT, 335
GUILLEM ESTEVE DE NEGONS, esp. Beatriu, 126
GUILLEM ESTEVE, 321
GUILLEM FERRAN DE PUIGRODÓ, esp. Anglesa, 164, 172
GUILLEM FEXA, esp. Berenguera, 131, 140
GUILLEM GAUADÍ (canonge monestir StJAb), 250
GUILLEM GERALL (s.), 32
GUILLEM I (ves. CAR), 198, 360
GUILLEM I DE BESORA, pare Bernat [II] Gombau de Besora, 80
GUILLEM NOVELLA, 423
GUILLEM ODÓ, 31
GUILLEM OLIVER, 262
GUILLEM OT/OD/OD DE GES, esp. Fina, 177, 179
— 143, 215, 315
GUILLEM OTGER, 31
GUILLEM PELLICER, 171
GUILLEM PERE PUJALS, 262
GUILLEM PONÇ DE MILANY, ger. Ramon Ponç de Milany, ger. Dalmau Ponç de Milany, 50, 74
GUILLEM PONÇ, fill Ramon Ponç de Milany, 74
GUILLEM RAMON (clergue) nebot de Bernat Joan (clergue), 43

— ger. Ademar Ramon, 32, 41
— 65
GUILLEM RAMON D'ESPASENS, 43
GUILLEM SENFRED, 69
GUILLEM UDALARD, 65
GUILLEMA DE FONT, esp. Arnau de Devesa, 294
GUILLEMA DE RODONELLA, 276
GUILLEMA DE SOLIO, 271
GUILLEMA DECIMARI, 270
GUILLEMA, esp. Arnau d'Aiguanegra, 409
— esp. Arnau de Vinya, 128
— esp. Arnau Rotllan, 256
— esp. Bernat Berenguer de Subirana, 269
— esp. Bernat de Devesa, 260
— esp. Bernat de Pla, 267
— esp. Bernat, 388
— esp. Ferrer de Clos, 348
— esp. Guillem d'Espasens, 365
— esp. Guillem de Seguer, 314
— esp. Joan, 297
— esp. Joan de Barricona, 319
— esp. Joan de Font, 372
— esp. Joan de Francons, 379
— esp. Joan Ramon, 129
— esp. Pere de Sanarús, 319
— esp. Pere Esteve, 373
— esp. Pere Tolosa, 283, 284
— esp. Pere Vives, 415, 425, 444
— esp. Ramon Aguder, 164
— esp. Ramon de Grats, 399
— esp. Ramon Ponç de Milany, 232
— esp. Ramon, 397
— filla Arnau Jover, 391
— filla Ermessenda, 179
— filla Joan de Font, 372
— filla Joan de Francons, 379
— filla Ramon de la Guàrdia, 139
— mare Pere de Negons, 241
— mare Pere Vives, 425
GUILLEMA DEL PRAT, ger. Maria del Prat, 148
GUILLEMA PELLICER, esp. Ramon Blanc, 270
GUILLERMI (*primicherii* Vic) (s.), 98, 106
GUILLERMI DE CASTLAN (s.), 169
GUILLERMI DE CREXELLO (s.), 169
GUILLERMI DE FONOSES (s.), 309
GUILLERMI DE ODENA (s.), 309
GUILLERMI DE SOLARIO (s.), 106
GUILLERMI DE TAVERNOLES (s.), 199
GUILLERMI UGET (s.), 309
Guils de Cerdanya, 307
GUINEDELLA (*deosacrata*), 22
GUIRALLUS (lev.) (s.), 31
GUISCHAFREDO (s.), 7
GUISLIBERTUS (bisbe) (s.), 30
GUITARD (sac.), 22
GUITARDUS MIR, 15
Guixer (hort), 294
— 305
Guixera, 327, 353

H

HENRICI (s.), 65
HERIBERT (sacr.), 1
Hospital (monestir StJAb), 249
— (orde), 121
Hostoles, 275
Hostoles, 277
HUG (ves. Bas), 182
— fill Hug de Mataplana, 200
HUG BERNAT DE CRUSCADES, 63

HUG D'EMPÚRIES (ves. Bas), 386, 387
HUG DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67
— 149, 168, 200, 236
HUG DE TADZO, 184
HUGONIS DE SOLARIO (s.), 214, 219
HUGUET D'EMPÚRIES (ves. Bas), esp. Sibil·la, 414
HUGUET, fill Arnau de Devesa, 294
— fill Hug de Mataplana, 168
HUGUET V, fill Ponç VI (com. EMP), 403

I

IACME (s.), 272
IACOBI (infant, fill Jaume I) (s.), 394
IACOBI DE CASELLE (clergue) (s.), 363
IACOBI DE CASIS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
IACOBI DE COMA (s.), 371
IACOBI DE CORONES (s.), 297
IACOBI DE MONELLIS (s.), 393
IACOBO (clergue) (s.), 368
IACOBUS DE VILLABERTRANDI (almoiner Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
IACOBUS DOLSA (s.), 437
IAHBERTI, fill Guillem (ves. Castellnou) (s.), 287
IANUARII DE RIDAURIO (s.), 253
IASBERTUS SANCTI NICOLAI (s.), 250
IAUFRIDUS DE ROCHABARTINO (s.), 440
IENUER KASTISME DE PUIG BOSCHA, 15
Ierul, 202
Ies (manso) v. Ges (mas)
— *(villa)* v. Ges (vila)
Iesso *(alodium),* 43
— 43
Ila (podii), 326
ILIA, 4
Illa (podii), 334
ILLEFREDUS (s.), 2
ILLIARDS, 4
Infermeria (ofici), 419
INGILARDI (monjo) (s.), 58
INGILBERGA (abadessa monestir StJAb), 1, 9, 10, 30
INNOCENCI II (papa), 76, 81, 84
INNOCENCI IV (papa), 343, 344, 345
IOAN AVIDRE DE PUIG BOSCHA, 15
IOHAN DONZANA DE PUIG BOSCHA, 15
IOHANNES (*episcopus Fundane aecclesiae*) (s.), 14
— (pvre. i canonge) (s.), 151
— (s.), 30
IOHANNES CAVALER (s.), 68
IOHANNES DE ANGLADA (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
IOHANNES DE CONDEMINA (clergue) (s.), 292
IOHANNES DE QUINTANA (s.), 379
IOHANNES GUIDANIS (s.), 400
IOHANNES TILIE (s.), 219
IOHANNI DE FOLIANO (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
IOHANNI DE GRANOIERS (s.), 262
IOHANNI DE MONEGALS (s.), 155
IOHANNI DE NABARS (s.), 404
IOHANNI DE NEVA (s.), 304, 307, 328, 349, 352, 358, 363, 364, 382, 383, 404
IOHANNI DE ROVIRA (s.), 118
IOHANNI DE SALA (s.), 352
IOHANNI GUERALDI (s.), 423
IOHANNI MARCHARII (s.), 314
IOHANNI PONTII (s.), 133
IOHANNIS (batlle) (s.), 223

— (domer Sant Joan i Pau) (s.), 249
— (*filie?*), 113
— (pvre. Sant Martí de Tornerissa) (s.), 191
— (s.), 33, 96
— fill Arnau Joan de Pedrera (s.), 185
— fill Guillem de Negons (s.), 170
— fill Pere de Planella (s.), 173
— fill Pere Sala de Sorribes (s.), 107
IOHANNIS ADEMARI (s.), 221
IOHANNIS BARICHO (s.), 110
IOHANNIS BARRERE DE SOLERIO (s.), 275
IOHANNIS BERNARDI (s.), 73
IOHANNIS BERTULINI (s.), 107
IOHANNIS CUNILI (s.), 295
IOHANNIS DE ALCIUS (s.), 273
IOHANNIS DE BRUGADA (s.), 191
IOHANNIS DE CHEROS (s.), 286
IOHANNIS DE CLERA/CLERAN (s.), 187, 222
IOHANNIS DE CONDAMINA (s.), 307
IOHANNIS DE ECLESIA (s.), 183
IOHANNIS DE FONT/FONTE (s.), 124, 125, 229, 231
IOHANNIS DE GENEBROSA (s.), 209, 215, 233, 235, 241
IOHANNIS DE NABARS (s.), 358
IOHANNIS DE OLCEIA (s.), 129
IOHANNIS DE ORTEO (s.), 183
IOHANNIS DE PUGOL (s.), 183
IOHANNIS DE RIERA (s.), 129, 143, 159, 160, 175, 179
IOHANNIS DE SOLER (s.), 227, 229
IOHANNIS DE VINEALI (s.), 413
IOHANNIS EBDERII (s.), 364
IOHANNIS GERALDI (clergue Ripoll) (s.), 427
IOHANNIS GERALDI (s.), 435
IOHANNIS GUILAVERT, ger. Pere Guilabert (s.), 185
IOHANNIS LAURENTUM (s.), 406
IOHANNIS LUPPI DE OLCEIA (s.), 296
IOHANNIS OQUERII (s.), 430
IOHANNIS TERRADEL (s.), 165
IOHANNIS TILIE (s.), 186, 226
Ioncar (terre), 189
IORDANE ger. Miracleta (s.), 109
Iotericio (alaudem), 26
Iove/Iovis/Iovo (colle/collo/collum), 17, 43, 44, 49, 194
— *(quale),* 21
Irato (monte), 43, 44, 49, 194
ISARN BERNAT, 27
ISARN D'ÀREA, 152
ISARN, 2
ISARNUS, 2
Iunens (comas), 238
Ixo (alaudem), 26

J

JASBERT, fill Guillem (ves. Castellnou), 265, 275
JAUME DE GES, 332
JAUME DE PORTA AGRÀRIA, 356
JAUME I (rei i comte), 266, 326, 333, 334, 370, 383, 394, 404, 424, 440
JOAN (domer església Sant Joan i Pau), 256, 260
— esp. Berenguera, 271
— esp. Guillema, 297
— esp. Maria, 296
— esp. Miracleta, 57
— fill Arnau Soler, 152
— fill Artac de Monegals, 149
— fill Joan Terradell, 177

— fill Maria Vinyes, 177
— gen. Arnau Rotllan, 93
— ger. Berenguer (clergue), ger. Ponç, ger. Arnau, 75
— 11
JOAN ALARIC, 44
JOAN ATÓ, fill Artac de Monegals, 149
JOAN CUNILL esp. Berenguera, 349, 352
JOAN DE BARRICONA, esp. Guillema, 319
JOAN DE CLERÀ, 262
JOAN DE FONT, esp. Guillema, 372
JOAN DE FRANCONS, esp. Guillema, 379
JOAN DE MONEGALS, 443
JOAN DE MONTSALVATGE, 222
JOAN DE NABARS, 320
JOAN DE NEVÀ (canonge monestir St-JAb), 296, 323
JOAN DE PUIGRODÓ, 156
JOAN DE PULCRO SOLANO, 323
JOAN DE QUINTÀ, esp. Berenguera, 371
JOAN DE REBEZAIA, esp. Guillerma, 388
JOAN DE RIERA, esp. Ermessenda de Grats, 228
— pare Lia, 176, 186, 187
— 254
JOAN DE SERRAT D'ARÇAMALA, esp. Estefania, 324, 337
JOAN DE VERDERA, 167
JOAN DE VINYA (àrbitre), 352
JOAN EREMIG, 362
JOAN ESCRIVÀ, 434
JOAN FONT, 178
JOAN JORDÀ, 164
JOAN MASOVER, 193
JOAN ORIOL (sen. Ogassa), 17, 26
JOAN RAMON, esp. Guillerma, 129
JOAN RIERA, esp. Estefania, 153, 154
JOAN ROVIRA, esp. Maria, 120
JOAN SALA DE SORRIBES, ger. Pere Sala de Sorribes, 107
JOAN SALOMÓ, pare Ermessenda, 283, 284
JOAN TERRADELL, 177
JOANA, filla Bernat de Coll de Canes, 77
JOANIS KANUD (s.), 189
JOFRE, esp. Clara, 171
JOHANIS TILIE (s.), 214
Jonchar, 188
JORDANA, esp. Pere Bertran, 116
Jou (terme), 4
JULIÀ DE RIGAT, 306
JULIÀ RODÀ, 393, 398, 415, 425
JULIÀ, 190

K

Kalleges (alodium), 43
Kalvo (villare), 11
Kampo, 43
Kanalia (torrente) v. Canalia (torrent)
Kanalilas, 43
Kannocis (alodio), 43
Karchases (villa) v. Carcassés (vila)
Kastanarios (serra), 11
Kastellano (villare), 43
Kastellari (loco), 43
KAVARROCHES (s.) v. Cavarrocas

L

La Ral (vila), 326, 334, 361, 383, 424
Laces/Laers/Laserz/Lazers/Lazes v. Llaers
Laes (castrum), v. Llaers (castell)
LAGUARDO AMIL, 15
Lambellis, 43
Languardi (casas), 18

FUNDACIÓ NOGUERA

Lastanosa (rivo), 117
Lastenosa (mansi), 246
Lastonesella (serra), 117
Lausis (terra), 306
Lazes (villa) v. Llaers (vila)
LEDGARDA, 11
Lena (honore), 271
Leniader, 188
LEOPARDUS (s.), 21
Les Preses (parròquia), 405
LEUZEGARDIS v. Ledgarda
Levador (torrentem), 377
LIA DE RIERA, esp. Pere, filla Joan de Riera, 153, 154, 176, 186, 187, 192, 196, 209, 230, 254
LINDTUL, *aepiscopus* (s.), 14
Lizercha (flumine), 147
Llaers (castell), 7, 60, 265, 274, 275, 277, 278, 279, 281, 285, 287, 290, 299, 330, 341, 354, 375, 376, 386, 414, 442
Llaers (muntanyes), 308
Llaers (vila), 18
Llaers, 24, 62, 130, 134, 151, 162, 271, 301, 431, 432, 437
Llastanosa (mas), 429
Llentes, 443
Llívia (*pagus*), 34
LLOBATONA esp. ARDMAN, 8
Lloberes (mas), 168
LLOBET (sac.), 197
Lloses (lloc), 398
Lluçà, 275
Lobatona v. Llobatona
LOBET (s.), 142, 190
LOBETH (clergue parròquia Sant Joan i Pau) (s.)/LOBETI (sac.) (s.)/LOBETI/LOBETUS (pvre.) (s.), 151, 186, 192, 196, 206
Lobeti (mansi), 347
Logordano (parrochia et ecclesia), 58
LOHARINES, *Ortanus episcopus* (s.), 14
LUPI DE BOLOS (s.), 383
Lupiano, 15
LUPUS (s.), 4
Luzanum, 277
LYE DE RIERA (s.), 229

M

Macanera, 161
Macons (vinea), 233
Maià, 101
Maians (vila), 22
MAINER (s.), 123
MAISENDA esp. Pere Folcrà, 90
Malan/Melan/Melanno (kastrum/castrum/castro), v. Milany (castell)
Malatosca/Mala Toscha, v. Malatosca
Malatosca (borda), 249
— (mas), 111
— (riu), 12, 17, 19, 20, 31, 44
— 23, 419
Malatoscha/Mala Toscha (rivulo/torrente/flumen/ribulo/rivo), v. Malatosca (riu)
Malayol (prato), 199
Manlleu, 382
Manum (torrente), 17
Maranges, 158
Mare de Déu de Corts vg. Santa Maria de Corts (església)
Mare de Déu de Núria (església), 323
Marge Gros, 247
MARIA DE FORANCÓ, esp. Bernat, 300
MARIA DEL PRAT, ger. Guillema del Prat, 148
MARIA (sen. Peralada), 136, 240

— esp. Arnau de Llagostera, 171
— esp. Arnau de Pujol, 234
— esp. Arnau, nét Pere Arnau, 123
— esp. Arnau Rotllan, 93
— esp. Bernat de Molí, 357
— esp. Bernat de Tregurà, 310, 311, 331
— esp. Bernat, 349
— esp. Gil Clerà, 129
— esp. Joan Rovira, 120
— esp. Joan, 296
— esp. Pere (batlle del Pujol), 175
— esp. Pere (s.), 393
— esp. Pere de Comes, 216
— esp. Pere de Negons, 241
— esp. Pere Forn, 321
— esp. Pere Mir de Pla, 244, 251
— esp. Pere Pla, 244
— esp. Pere Tolosa de Gés, 359
— esp. Ramon de Clerà, 251
— esp. Ramon Hospital, 282
— esp. Ramon Tolosa, 297
— esp. Ripoll de Costa, 295
— esp. Ripoll, 271
— esp. Vidal Desplugues, 199
— filla Bernat Costa (s.), 122
— filla Berenguer de Comarmada, 259
— filla Camprodon de Montsec, 385
— filla Guillem, 173
— filla Joan Ramon, 129
— filla Perpinyana d'Oms, 349
— mare Amoros, 195
— mare Pere de Devesa, 85
— mare Pere Vives, 415
— mare Pere, 96
MARIA VINYES, 177
MARIANETA, esp. Pere de Font, 372
MARIE, filla Ermessenda de Grats, esp. Ramon (s.), 228
Maris Littore, 37
MARQUESA, esp. Guillem de Cervià, 269
— esp. Ramon de la Guàrdia, 138
MARTÍ D'ASPRER, 215, 227
Martí de Fogonella (mas), 315
MARTI DE ORIOLA (s.), 166
MARTI DE VILAR DE CONIUNTA, 15
MARTINI DE ASPRERIO (s.), 215
MARTINI DE ORIOLA (s.), 189
Marungs (dominicatura), 97
Marvinis (terre /vinea), 233
Mas (propietat), 243
Masmitjà (coma), 191
Massana (vila), 346
Massot (tinença), 422
Mataplana (propietat), 436
MATELLIS (com.), [esp. Bernat II (com. BES)] (s.), 44
MATFRE (s.), 63
MATHEI DE CASTROVETERI (clergue) (s.), 355, 432
MATHEI DE VALLEFECUNDA (sac.) (s.), 433
MATHEI DE VALLEGORNARIA (s.), 180
Media Vila, 188
Medianello (posio), 169
Melannolo (collum), v. Milany (coll)
Meranges, 202
Mercadal (propietat), 384
MERCADERA filla Pere Rufi, esp. Ramon Escrivà, 221, 237, 247, 273
Mianjo (mas), 342
Mice (rupe), 169
MICHAEL DE LUSIA (s.), 208
MICHAEL DE RIPPA (s.), 405
MICHAELE DE GUIXERIO (s.), 409

MICHAELE DE PALATIOLO, ger. Bernat de Palol (s.), 431, 432
MICHAELE DESPIGOL (canonge Vic) (s.), 382
Milany (castell), 28, 60, 62, 74, 275, 277, 279, 285, 287, 290, 299, 330, 375, 386, 410, 412
— (coll), 18, 375
— (muntanyes), 308, 432
MILETE, esp Pere de Domenova (s.), 184
Miliaris (alodium), 58
MIQUEL DE RIBA, ger. Pere de Riba, 350
MIR FABRE DE CONIUNTA, 15
MIRACLE mare Gramàtic, 153
MIRACLETA, esp. Joan, 57
— mare Berenguer Canyelles, 109
Miraliis/Miralles *(mansorum),* 326, 334
— *(torrente),* 334
MIRETI (s.), 180
MIRÓ (beat), fill Ramon Berenguer de Tagamanent, 71
— (lev. i monjo) (s.), 17
— (lev.) (s.), 24
— (s.), 7
— (sac.) (s.), 9
— (sac.), 1
— 23
MIRÓ PERE, ger. Geribert, 31
MIRONE/MIRONI/MIRONIS
— (s.), 1, 41
— (sac.) (s.), 1
— (cambrer monestir StJAb) (s.), 70, 80
MIRONIS DE MOLED (s.), 94, 95, 99
Mitjavila, 263, 320
Miver (ortum), 391
Modio (manso), 420
Mogrony (batllia), 86
— (rovira de), 155
— 443
Molí de Bernat Cadell, 127
Molí de Bernat Pont, 127
Monegals (camp), 67
— (mas), 374, 443
— (vila), 149
Mont (vilar), 63
Monte Rufo (kastrum), 58
Monteacuto (kastrum), 58
Montfalcó, 139
Montseny (terme), 268
MORATONE (s.), 9
Mordano (loco), 26
Moreni (serra), 72
MORGAD, esp. Godevira, 10
MORGADUS v. Morgad
Morral de Guardiola, 283
Mossellols, 43
Moxos (mansi), 442
MULETI (s.), 88
Murede (kastrum), 139

N

NARBONA DE GINEBROSA, 359
Narcad (mas), 409
Navata (mansum), 58
Negons (font), 112
— (mas), 103, 170, 241, 257
— (vila), 6, 12, 44, 54
Negons (tenedone), 321
Negos (torrente), 175
Nevano (parrochia), 43
Noger/Noguerio (mansum /manso), 43, 355
Nogera, 26
Noguer (mas), 212

FUNDACIÓ NOGUERA

O

ODGER v. Otger
ODO (s.), 12
Ogassa (batllia), 351
— (capellania), 320
— (terme), 44
— (vila), 23
— 4, 94, 105, 119, 194, 219, 351, 384, 419, 420, 437
Ola, ipsa, 7
Olceya (manso), 419
— *(questia regali),* 442
OLEGUER (arq. TAR), 81, 82
Oler (manso), 419
OLIBA (abat i bisbe), 13, 17, 18, 30, 43, 44
— (sac.) (s.), 16, 33
— ger. Sessenanda, 20
— 3, 5, 8, 10
OLIBA ADALBERT (s.), 32
OLIBA CABRETA I (com. CER i BES), 14
OLIBA DE ULMO DE PUIG BOSCHA, 15
OLIBA GUISAD, 27
OLIBA LIGABOUS (s), 64
OLIBANE, v. Oliba
OLIBARIUS (precentor monestir StJAb) (s.), 305, 307, 315, 323
— (prepòsit monestir StJAb) (s.), 270
— (prior i precentor monestir StjAb) (s.), 301
OLIBARIUS/OLIVARIUS/OLIVARII/OLIVARIO/OLIVER (s.), 49, 55, 74, 162, 172, 220, 223, 226, 227, 236, 290, 328, 336, 352, 354, 357, 363, 364, 378, 382, 383, 396, 397, 399, 404, 418
OLIBARIUS/OLIVARIUS (prepòsit Tregurà) (s.), 243, 260, 393, 425
Oliva (mas), 293
OLIVA (s.), 397
OLIVARII DE PALOMERIIS (s.), 318, 359, 386, 387, 407
OLIVARII DE PINOSIS (s.), 133, 167
OLIVARII DE TERMINIS (s.), 370, 375, 376
OLIVARIUS (cambrer monestir StJAb) (s.), 291
— (prepòsit Sant Martí de Corsavell) (s.), 261
— (prior monestir StJAb) (s.), 419, 421, 424, 442
— (prior Sant Nicolau) (s.), 277
OLIVARIUS DE REVIRA (s.), 400
Oliveda (borda), 250
OLIVER (canonge monestir StJAb i prepòsit Tregurà), 398
— (precentor monestir StJAb), 304
— (prepòsit Tregurà), 257, 310, 358, 361, 368, 415
OLIVER DE PALOMERES, 380
OLIVER DE PINOSES, fill Bernat de Pinoses, 421
OLIVER DE ROVIRA (canonge monestir StJAb), 250
OLLOMAR (s.), 22
Olost, 392
Olóth, 121
ORFETO (s.), 10
ORIOL (s.), 9
ORIOL/ORIOLO/ORIOLUS, 3, 4, 5, 15
Osona (comtat), 1, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 19, 20, 23, 24, 25, 31, 35, 44, 46, 123
OT fill Guillem Ot de Gés, 179
OTGER, 11
OTHONIS DE SALIS (s.), 182
OTONIS, fill Pere Cava-roques (s.), 87

P

P. Cortigirarii (s.), 364
P. de Torrentibus (canonge Vic) (s.), 382
Paladol (pugolis), 80
Palanca (mas), 268
Palau de l'Abadia, 226
Palomar, 37
Palomeras (flumine), 169
Palomeris (mansi), 397
Palumbo (kastro) v. Castell Palom
Papaches, 26
Paradella (coll), 377
Paratam de Lupo /Paratam Luporum, 17, 38, 43
Pardines (terme), 4
— 139
PASCHALE DES CORAL (sac.) (s.), 433
PASCHALIS fill Gauzbert (s.), 331
PASCUALE (s.), 20
PASQUAL II (papa), 51, 52, 53, 76, 84
Pastoris (cherum), 17
Paulilio (torrente), 26
Pausata, 43
Pedrera v. Vall de Ribes *(collem),* 391
— *(vall)* v. Vall de Ribes
Pedros (mansoveriam), 421
PELEGRINUS DE CASTELAÇOL (s.), 266
Pena (castell), 43, 44, 194, 328, 378, 403, 416, 442
Pena/Penna/Penne (castlaniam/kastrum /castrum) v. Pena (castell)
Penedicz (collum), 117
Penna Matricis (castellare), 17
Peraads (collo), 72
Perafita, 46
Peralada (comtat), 9, 46
— (hospital), 247
— 221, 223, 240, 247, 312, 336, 369, 426, 427, 434
PERE (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 98
— (batlle del Pujol), esp. Maria, 175
— (capellà Santa Maria de Corts), 346
— (cardenal i legat apostòlic), 217
— (infant, fill Jaume I) (s.), 383
PERE ARNAU (procurador monestir StJAb), 369
— avi Maria, 123
— 130, 256, 373
— esp. Lia, 153, 154
— fill Besalú de Mulleres, 358
— fill Guillem d'Oliva, 203
— fill Maria, esp. Beatriu, 96
— fill Ramon Berenguer de Tagamanent, 71
— ger. Guillem d'Anglada, 189
PERE BERNAT (bisbe ELN), 56
PERE BERNAT DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67
PERE BERTRAN, esp. Jordana, cun. Arnau de Vinya, 116
PERE BERTRAND, ger. Guillerma, 128
PERE BOIXEDER, 393
PERE CAVARROQUES, 87
PERE COLOMER, 222
PERE CORCOI, 262
PERE COSTA ger. Ripoll Costa, 272
PERE D'ARMENTERA, 356
PERE D'AULINA, esp. Berenguera, 428
PERE D'OGASSA, 320
PERE DE BOIXADER, pare Guillerma, 388
PERE DE BOSC, 349
PERE DE BULELA, 203
PERE DE CALONGE (notari), 429
PERE DE CANALIA, 320
PERE DE CANELLES (soldat), 439

PERE DE CASADEVALL (batlle), 320, 351
PERE DE CASELLA, esp. Ermessenda, 332
PERE DE CASELLES (jutge), 420, 424
PERE DE CASTELLNOU (bisbe GIR), 426
PERE DE CIRAC (bisbe BAR), 208
PERE DE CLOQUER, 420
PERE DE COLL, esp. Garsenda, 296, 357
PERE DE COMES, esp. Maria, 216
PERE DE COROMINES, 317
PERE DE COSTA, esp. Guillema, 371
PERE DE DEVESA (àrbitre), 352
— (batlle sagristia), fill Bernat de Devesa, 441
— fill Maria i esp. Beatriu, 85, 110
PERE DE DOMENOVA, avi Arnau de Vilar, 184, 204
PERE DE FONT, esp. Marianeta, 372
PERE DE GARONA, esp. Berenguera, 400
PERE DE GRANER, 300
PERE DE GRAU, fill Folcrà de Grau, 353
PERE DE GUALBA (jutge i sacrista Vic), 423
PERE DE MAS esp. Ermessenda, 357
— 257
PERE DE MATAPLANA (ardiaca ELN), 127
PERE DE MILANY ger. Ponç de Milany, 89, 119, 130, 141, 151
— ger. Ramon Ponç, 212
PERE DE MONTAGUT, esp. Ermessenda de Fornells, 342
PERE DE NEGONS, esp. Maria, 241
PERE DE PARDINELLA, 300, 374
PERE DE PLANA, 230
PERE DE PUIG, esp. Pugesa, 167
PERE DE PUIGRODÓ, 323
PERE DE REDORTA (bisbe Vic), 98, 106, 111, 142
PERE DE RIBA, ger. Miquel de Riba, 350
PERE DE RIU, 263
PERE DE ROUREBELL, 150
PERE DE ROVIRA (batlle), 326, 383
— (clergue), 361
PERE DE SAGRERA, 303
PERE DE SANARÚS, esp. Guillema, 319
PERE DE SANT HIPÒLIT, 121
PERE DE SANT JOAN, 193
PERE DE SANT JULIÀ, 322
PERE DE SELLA (batlle), 291
PERE DE SOLER (abat monestir StJAb), 190, 193, 194, 198, 200, 201, 204, 208, 210, 212, 214, 217, 218, 219, 220, 243, 253
— (prepòsit monestir StJAb), 161, 163
— 375, 443
PERE DE TAVERTET (jutge), 146, 151
PERE DE TORRENT, 331
PERE DE VINYAL (àrbitre), 397
PERE DECIMARI, 307, 323
PERE DEL PRAT, ger. Arnau Rufi, 180
PERE DEVESA, 156
PERE DITMER, 231
PERE EBLES (s.), 34
PERE ERUGA, 256
PERE ESTEVE, esp. Guillema, 373
— esp. Raimunda, 373
— 419
PERE FERRER DE FÀBREGA, 252
PERE FOLCRÀ, esp. Maisenda, 90
PERE FORN, esp. Maria, 321
PERE GUIFRÉ, 85, 96
PERE GUILABERT, 185
PERE GUILLEM I (abat monestir StJAb), 73, 79, 80, 82, 83, 84, 88
PERE GUILLEM II (abat monestir StJAb), 165, 166, 167, 168, 169, 170, 175, 176, 178, 180
PERE I (com. BCN/rei Aragó), 208, 266
PERE ILLA, 268

PERE LLOPART, 88
PERE LUARNA DE PUIGMAL, 200
PERE MAL DE ROCA, 127
PERE MIQUEL, 247
PERE MIR DE PLA, esp. Maria fill Pere Pla, 244, 251
PERE MIR DE RIERA, 161
PERE MOLINS, 259
PERE NEGRE DE PLANA, 254
PERE OT DE COTS (mas de), 346
PERE PLA, esp. Maria, 244
PERE POCH/POC, esp. Arsendis, 109, 126
PERE RAMON (jutge i prior Santa Maria de Riudaura), 217
PERE RIERA, 108
PERE RIGALT (sac. Vilabertran), 38, 43
PERE ROS, 136
PERE ROUREBELL (mas de), 134
PERE ROVIRA, 144
PERE RUFI DE PRAT, esp. Estel, 237, 247
PERE RUIRA (soldat), 138
PERE SALA DE SORRIBES, ger. Joan Sala de Sorribes, 107
PERE SOLAREBET (pvre.), ger. Ramon Solarebet, 155
PERE TOLOSA DE GES, esp. Maria, 359
PERE TOLOSA, esp. Guillema, 283, 284
— 202
PERE UDALARD, fill Udalard Bernat, 36
PERE VIVES, esp. Guillema fill Maria, 415, 425, 444
PERELLA (s.), 56
— esp. Cordovana, 70, 92
— fill Perella i Cordovana, 92
Perella, 261
Perella, 420
Perero (ad), 3, 5
Perilione (loco), 37
PERONELLA DE GES, 102
PERONELLA, esp. Bernat Costa, 122
PERPINIANI (batlle de Maria de Peralada) (s.), 136
PERPINIANI DE RIGAD (s.), 306
PERPINYÀ DE MASSOT, 422
PERPINYANA D'OMS mare Maria, 349
Petradii/Petradio, 161
Petralate (domum infirmorum), 427
Petraria (terminio), 185
Petrario (ipso) v. Vall de Ribes
PETRI (abat monestir Sant Pere de Camprodon) (s.), 115
— (abat monestir StJAb) (s.), 85, 87
— (batlle de Devesa) (s.), 97, 102
— (batlle de Puigmal) (s.), 174
— (batlle) (s.), 90
— (clergue de Camps) (s.), 405
— (clergue i domer Sant Martí d'Ogassa) (s.), 239
— (clergue Pardines) (s.), 444
— (clergue) (s.), 58
— (prior monestir StJAb) (s.), 201, 214, 219
— (prior Santa Maria de Finestres) (s.), 283
— (pvre. de Sant Privat) (s.), 261
— (s.), 96, 116
— (sac. i clergue de Sant Joan) (s.), 88
— fill Arnaldi (s.), 171
— fill Bertran (s.), 157
— fill Guillem de Negons (s.), 170
— fill Guillem Pere (s.), 397
— fill Guillem Ramon (s.), 65
— fill Joan Rovira (s.), 120
— fill Joan Sala de Sorribes (s.), 107
— fill Pere Boixeder (s.), 393
— fill Pere de Casellas (s.), 378
— fill Pere de Garona (s.), 400

— fill Ramon Ponç de Milany (s.), 62
— ger. Andreu de Carcassés (s.), 380
— ger. Bernat Aulina (batlle) (s.), 133
PETRI ADROVER (s.), 183
PETRI AGAUCZA (s.), 239
PETRI ARCHERI (s.), 347
PETRI ARCHIMBALLI (s.), 85
PETRI ARGENT (s.), 204
PETRI ARNALDINI (s.), 375, 376, 378
PETRI ARNALLI (batlle de Pujol) (s.), 94
PETRI ARNALLI (batlle) (s.), 79
PETRI BERENGARII DE CLOKER (s.), 142
PETRI BERNARDI (s.), 56, 61
PETRI BERNARDI DE BAGEDANO (s.), 54
PETRI BLANE (s.), 129
PETRI BOFYLL (s.), 218
PETRI BURD, (s.), 88
PETRI CATELLI DE GISSO (batlle) (s.), 430
PETRI CHACA (s.), 110
PETRI CHRISTIANI (s.), 120, 122, 132
PETRI CLOQUERIO (s.), 415
PETRI CORNELII (majordom d'Aragó) (s.), 333
PETRI CRISTIANI (s.), 110
PETRI CURRIERES (pvre. i clergue de Puigpardines) (s.), 225
PETRI DE [CERNUO] (s.), 169
PETRI DE ANGLESOLA DE PODIO (s.), 405
PETRI DE AREA (s.), 349, 397, 399
PETRI DE ARMENTERA (s.), 298, 299
PETRI DE ARULIS (s.), 175, 176, 214, 219, 224
PETRI DE BELLO FORTI (s.), 255
PETRI DE BOXEDA (s.), 310
PETRI DE BUATELLA (s.), 378, 386, 387
PETRI DE CALIDIS (s.), 394
PETRI DE CASADAVAL (batlle) (s.), 263
PETRI DE CASADEVALL DE CAVOLATO (s.), 393
PETRI DE CASANOVA (s.), 438
PETRI DE CASELLE (s.), 276, 315, 316, 378, 435, 442
PETRI DE CELLA (batlle) (s.), 123
PETRI DE CERVERA (s.), 82
PETRI DE CHARAMELES (s.), 165
PETRI DE CHERCHA ALTO (s.), 240
PETRI DE CHOMA (s.), 175
PETRI DE CLOQUERIO (s.), 332, 368, 380, 386, 387, 398, 419
PETRI DE COLLE (s.), 401, 402
PETRI DE COLONICO (s.), 339, 340, 341
PETRI DE COMA (s.), 238
PETRI DE CONAMINES (s.), 288
PETRI DE CORNELIANO (s.), 307
PETRI DE CORNOYA (s.), 309
PETRI DE COSTA, esp. Guillema (s.), 371
PETRI DE CREXELLO (s.), 169
PETRI DE DEVESA (s.), 168
PETRI DE FAIULA (s.), 374
PETRI DE FONTE (s.), 385
PETRI DE FORNELLE (s.), 290
PETRI DE FORNELS (s.), 176
PETRI DE FURNO (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PETRI DE GINABROSA (s.), 283, 284
PETRI DE GUALBA (canonge Vic) (s.), 382
PETRI DE LETONE (s.), 305
PETRI DE LOSA (s.), 360
PETRI DE MACANA/MACZANA (s.), 104, 124, 125
PETRI DE MALANNO/MELANNO (s.), 114, 206
PETRI DE MANSO (s.), 235, 270, 290, 294, 301, 302, 318
PETRI DE MATHA (soldat) (s.), 365
PETRI DE MINIANA (s.), 404, 410, 411, 412, 413, 417, 418, 419
PETRI DE MOIO (s.), 176, 190

PETRI DE MONTEACUTO (s.), 384
PETRI DE NEGONS/NEGOS (s.), 234, 257
PETRI DE NOGUERIO (s.), 295, 425
PETRI DE NOZEDS (s.), 406
PETRI DE OLIVA (batlle) (s.), 120
PETRI DE OLIVARIIS DE BELLERO (s.), 276
PETRI DE ORDINA (s.), 404
PETRI DE ORIOLA (batlle) (s.), 238
PETRI DE PERDINELA (s.), 443
PETRI DE PERELLA (s.), 281
PETRI DE PLANELA/PLANELLA (s.), 173, 262
PETRI DE PODIALIBUS (s.), 372
PETRI DE PODIOLO DE AQUA NIGRA (s.), 409
PETRI DE PONTE (precentor monestir StJAb) (s.), 442
— (s.), 328, 358, 363, 382, 397, 419
PETRI DE PRATO (s.), 128, 143
PETRI DE PUGMIGA (s.), 191
PETRI DE PUIOL (s.), 186, 187
PETRI DE QUINTA/QUINTANO (s.), 272, 371
PETRI DE RAYADIS (s.), 311
PETRI DE ROCHAFORT (s.), 275
PETRI DE ROVIRA (batlle de Segúries) (s.), 384
— (batlle) (s.), 361
— (s.), 326, 372
PETRI DE RUPE (s.), 204
PETRI DE SALIS (s.), 240
PETRI DE SANCTO CUCUFATO (s.), 138
PETRI DE SANCTO SATURNINO (s.), 132
PETRI DE SANCTO YPOLITO (canonge Vic) (s.), 382
PETRI DE SELLA (s.), 339, 340, 341
PETRI DE SEN GILI (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PETRI DE SOLARIS (s.), 150
PETRI DE SOLERIO (s.), 386, 387
PETRI DE SOLEROLS (s.), 89
PETRI DE TORRENTIBUS (s.), 171
PETRI DE VALESPIRANS/VALLESPIRANS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— (s.), 175, 190
PETRI DE VILLA DE PERDINELA (s.), 443
PETRI DE VINEAL (s.), 386, 387, 408, 414
PETRI DECIMARII (s.), 249, 314
PETRI DEN KARBADS (s.), 120
PETRI DESCOL (s.), 309
PETRI DIDINER/DITMER (s.), 230, 235
PETRI DOMINICI (s.), 56, 385
PETRI ELIS (s.), 389
PETRI ERUCE (s.), 196, 212
PETRI ESCAMAD (s.), 262
PETRI FABRI (s.), 281
PETRI FALCHETI (s.), 314, 321, 324
PETRI FERRAN (s.), 183
PETRI FILIOLI, 27
PETRI FORNER (s.), 120
PETRI GIRALDI (s.), 50
PETRI GRAMATICI (s.), 359
PETRI GUILELMI (s.), 352
PETRI GUILELMI DE PRATO (s.), 79, 160, 176, 179, 187, 243
PETRI GUITERADI (s.), 86
PETRI IOHANNIS DE TORNERIZA (s.), 303
PETRI IOHANNIS, fill Florència de Dorrius (s.), 173
PETRI LAVAIATORIS (s.), 388
PETRI LOBATON (s.), 281
PETRI MARTINI (s.), 140
PETRI MIRI, 27
PETRI MIRONIS (s.), 107
PETRI NUGARI (s.), 100
PETRI OLIBA, 155
PETRI PEITAVI (s.), 149
PETRI PLEBANI SANCTI MARTINI DE VILLA LONGA (s.), 91

PETRI RAIMUNDI (clergue) (s.), 59
— (s.), 57, 359
PETRI RAIMUNDI CAVAROCHAS (s.), 49
PETRI RAIMUNDI DE MATA (s.), 46, 49, 56
PETRI RAIMUNDI DE VILLA (s.), 300
PETRI ROCHA (s.), 261
PETRI ROS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PETRI ROVIRA DE SECURIIS (s.), 368
PETRI RUBEI (s.), 321
PETRI RUFI, fill Estela (s.), 221
PETRI SIBILLE (s.), 320, 325, 332
PETRI STEPHANO DE TREGURANO, 388
PETRI STRUCII (s.), 326
PETRI SUNIARII (s.), 43
PETRI SZABATERII (s.), 420
PETRI TOLOSE, fill Pere Tolosa de Ges (s.), 233, 359
PETRI TORRONS (canonge Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
PETRI VENTULANO (s.), 78
PETRIS ARULIS (canonge) (s.), 237
PETRO BERNARDI (s.), 32
PETRO DANUCII (s.), 74
PETRO DE FOLCRA (s.), 432
PETRO DES TORRENS (s.), 422
PETRONI SENIOFREDI (s.), 26
PETRONI, 1
PETRONILLE, fill Pere Sala de Sorribes (s.), 107
PETRUS (abat d'Àger) (s.), 49
— (clergue) (s.), 31
— (lev.) (s.), 31, 44
— (prior Santa Maria de Finestres) (s.), 272, 295
— (pvre. del Vilar) (s.), 390
— (s.), 33, 382
— (sac. i jutge) (s.), 151
— (sac.) (s.), 151
— *aepiscopus sanctae Pipernensis aecclesiae* (s.), 14
PETRUS BARONUS (sac.) (s.), 7
PETRUS CORNELLI (s.), 334
PETRUS DE [ONNUC] (s.), 55
PETRUS DE BELAPART (s.), 355
PETRUS DE CARDONA (clergue) (s.), 429
PETRUS DE DEVESA (regular monestir StJAb) (s.), 201
PETRUS DE GUALBA (s.), 381
PETRUS DE MANSO (clergue) (s.), 292
PETRUS DE MASSANERS (s.), 436
PETRUS DE MONTECATHENO (s.), 370
PETRUS DE SALA (s.), 429, 432
PETRUS DE SELLAS (s.), 346
PETRUS DE SOLARIO (prepòsit monestir StJAb) (s.), 156, 160, 161, 162
— (s.), 152
PETRUS DEN SOLA (s.), 390
PETRUS FERRANDI DE ALBARRAÇIM (s.), 266
PETRUS GUILELM DE RENER (s.), 55
PETRUS GUILELMI DE PRATO (s.), 159
PETRUS GUILLELMI (s.), 43
PETRUS (GUILLEM II, abat monestir (StJAb) (s.), 173, 177
PETRUS IGELA (s.), 22
PETRUS MICHAEL (s.), 292
PETRUS MIRONIS (s.), 45, 75
PETRUS OLIBA (s.), 47
PETRUS OLLEDELLO (batlle) (s.), 268
PETRUS PETRAGORICUS (sac. i can.) (s.), 142
PETRUS RAIMUNDI (batlle) (s.), 49
PETRUS SERRA, 155
Pino, 46
Pinosa (serra), 70
Pinosa (vilar), 324
Pinoses (batllia), 421

Pinosis (mansi), 421
PIRPINIANI DE SORRECH (s.), 392
Pitanceria (ofici), 419
Pla (rippa), 153
Pla d'Arçamala, 154
Pla de Senar, 189
Pla de Sunier, 161
Pla de Vetedera (coma), 251
Pla Guitart (terra), 97
Pla Rodó (propietat), 176
— 93, 95, 108, 126, 186, 187, 195, 241
Plana *(aream),* 73
— *(rippa),* 192
Plana de Sanarús, 165
Planas (mansi), 419
— *(terre),* 391
Planel, 158
Planes (mas), 70, 110
Planes de na Gischafredi (campum), 391
Planeses (vil·la), 377
Planis (mansoveriam), 421
Plano (honore), 189
Plano de Senar, 238
Plano Guitardo, 233
Plans (mas), 323
— (vilar), 357
Plantadés, 259
POC, fill Hug Bernat de Cruscades, 63
Podes (port), 72
Podialibus (mas), 372
Podio Cirritano, 442
Podio Malo (expletorum), 420
Podiolo (mansum), 324, 326
Podiolo de Prats (manso), 442
Poleria (mansoveriam), 421
PONÇ DE CASTELLAR, esp. Gueralda, 438
PONÇ DE CERVERA, esp. Almodis (ves. Bas), 101
PONÇ DE FINESTRES, 430
PONÇ DE LA GUÀRDIA, 138, 139, 144, 145
PONÇ DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67
PONÇ DE MILANY, ger. Pere de Milany, 89
— 329, 387
PONÇ DE MONELLS (abat monestir St-JAb), 91, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 103, 105, 106, 108, 110, 111, 112, 114
— (abat monestir StJAb i bisbe TOR), 113, 115, 117, 118, 119, 124, 125, 127, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 152, 157, 159, 160, 161, 162, 442
PONÇ DE NA RICSÈN, 310
PONÇ DE PARDINELLA, 443
PONÇ, ger. Berenguer (clergue), ger. Joan ger. Arnau, 75
PONÇ PONÇ, 27
PONÇ SEGUÍ, 233
PONÇ VI (com. EMP), 403
PONCET (s.), 185
PONCI (prior monestir StJAb) (s.), 132
PONCII (almoiner monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— (ardiaca ELN) (s.), 82
— (batlle) (s.), 104
— (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— (prior) (s.), 137, 139
— (s.), 85, 124, 155
Poncii (mansum), 391, 415
PONCII/PONTII DE VALESPIRANS/VALLESPIRANS (s.), 192, 196, 230, 384
PONCII BERNARDI (s.), 62, 104

PONCII DASTEGEL (s.), 391
PONCII DE [HELNOA] (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PONCII DE ANGLESIE (s.), 282, 373, 384
PONCII DE OLOST (s.), 392
PONCII DE PARDINELA (batlle) (s.), 300
PONCII DE RIUDADRE (s.), 75
PONCII DE SOLEROLS (s.), 183
PONCII DE TURRILIONE (s.), 121
PONCII DE URDINA (s.), 367
PONCII DE VALESPIRANS (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PONCII DE VILLANCIO (canonge Santa Maria de Vilabertran) (s.), 426
PONCII DEZ SOLER (s.), 309
PONCII FABRI (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
PONCII GUIRIBERTI (s.), 67
PONCII SEGUINI (s.), 233
PONCIIS BATALYERIUS (s.), 427
PONCIO, subdiac. (s.), 12
PONCIUS (sac.) (s.), 31
— fill Ponç Cervera (s.), 101
PONCIUS/PONCII (abat monestir StJAb/ bisbe TOR) (s.), 88, 120, 156
PONCIUS DE BARIS (sac.) (s.), 7
Pont (feixa del), 156
— (mas), 235, 320
— (propietat), 159, 160
Pontarro, 161
PONTII (prior monestir StJAb) (s.), 130
— (s.), 133
Pontiro (flumine), 169
PONTIUS (arq. d'Aix) (s.), 30
Porrera (borda), 250
Portela, 17
Portella (casa), 384
Portella (gradu), 147
— *(rovira),* 78
— 117
Portoles, 44
Pòrtules, 72
Possa (ad ipsa), 3, 5
Possada (valle), 43
Prat (mas), 43, 78, 111, 136, 148, 163, 223, 237, 240, 247, 336, 427, 442
— (propietat), 221, 223
Pratis *(valle),* 326
— *(ville),* 334
Prato *(mansum)* v. Prat (mas)
— *(molendino),* 442
Pratum de Pedrera (campum), 391
Pratz, 158
Prepositura (ofici), 442
Prepositura de Tregurà (ofici), 419
Prepositura major (ofici), 419
Preses, 22
PRIM (levita), 22
PRIMUS (lev.) (s.), 24
— (sac. i can.) (s.), 142
PRIORETI (s.), 233
Provencha (molí), 64
PROVENÇAL, esp. Eimenard, 407
Provençana, 37
Prunet, 287
Pudedo (rio) v. Pudent (riu)
Pudent (riu), 8, 68
PUGESA, esp. Pere de Puig, 167
Puials (mas), 188
Puig (mas), 377, 429
Puig de França vg. Santa Maria de Corts (església)
Puig de Prats (mas), 419, 420
Puig Farner (torre), 16

Puig Mitjà (mas), 207
Puigcerdà, 350, 421, 439
Puigmal (bosc), 139, 144
— (honor), 145
— (mas), 27
Puigrodó (mas), 172
Puigrodó de Dalt (mas), 315
Puigventós (coll), 191
Puiol Blanch (campum), 391
Puiol, 161

Q

Qeraut (rupium), 158
Quer (casa forta), 250
— (mas), 65, 426
— (propietat), 147, 289
Queralt (mas), 366
Queros (mansi), 419
Quintà (mas), 349
Quintana (ortum), 391
Quintanella (torrent), 191
Quintano (mansi), 349

R

Raiater (campum), 391
RAIMBALDUS (arq.), (s.), 30
RAIMUN (s.), 35
RAIMUN BERNARD (s.), 63
RAIMUNDA DE MIRALLES, ger. Bernat de Corsavell, 261
RAIMUNDA, esp. Berenguer de Caramelles, 286
— esp. Bernat Barot, 258
— esp. Bernat de Corsavell, 261
— esp. Bernat Metge, 264
— esp. Guillem (ves. Castellnou), 265, 271, 274, 275, 277, 279, 287
— esp. Pere Esteve filla Pere Arnau, 373
— filla Guillem [de Solallong], 200
RAIMUNDE esp. Guilelmi, fill Pere de Sanarús (s.), 319
— esp. Pere Tolosa (s.), 359
RAIMUNDI (batlle d'Ogassa) (s.), 94
— (batlle de Miralles) (s.), 225, 261
— (batlle de Surroca) (s.), 94
— (batlle) (s.), 88, 136
— (cambrer i cellerer monestir StJAb) (s.), 195
— (capellà església Sant Joan i Pau) (s.), 209
— (capellà Sant Martí d'Ogassa) (s.), 380
— (capellà) (s.), 69, 73, 116, 120, 192
— (cellerer monestir StJAb) (s.), 108, 116, 120, 128, 245
— (degà?) (s.), 107
— (fill Berenguer) (s.), 138
— (jueu) (s.), 142
— (prepòsit monestir StJAb) (s.), 64, 230, 236, 238, 243, 245, 249, 252, 257, 258
— (prior i sacrista monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
— (prior Santa Maria de Riudaura) (s.), 58
— (s.), 44
— (ves. CER) (s.), 56
— esp. Maria, (s.), 228
— fill Pere Bertran i Ermessenda (s.), 116
— fill Pere Cavarroques (s.), 87
— ger. Arnau (capellà) (s.), 190
— ger. Bernat de Coma Rassa (s.), 259
— ger. Joan Rovira (s.), 120
— ger. Pere de Soler (s.), 386, 387

FUNDACIÓ NOGUERA

RAIMUNDI/RAIMUNDO/RAYMUNDI DE PODIO PARDINARUM/PODIO PERDINARUM/PODIO PARDINES/PUGPARDINES/PUIGPERDINES (vic. Bas) (s.), 193, 206, 298, 299, 308, 309, 329, 330, 386, 387, 414

RAIMUNDI/RAIMUNDO DE TELETO (s.), 277, 328, 358, 364, 397, 399, 404, 419, 442

RAIMUNDI/RAIMUNDUS (DE LA BISBAL, abat monestir StJAb) (s.), 267, 274, 282, 300, 304, 315, 320, 323, 324

RAIMUNDI/RAIMUNDUS/RAYMUNDI DE URGELLO (s.), 150, 160, 161, 169, 185, 194, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 226, 227, 238, 243, 244, 245, 250

RAIMUNDI/RAMUN/RAYMUNDI GAUDATI/GAUHADI/GUADA GUADAT/GAUHERATLI/GADATLI (s.), 132, 150, 167, 176, 195, 220, 222, 226, 238, 277

RAIMUND /RAYMUNDI (cambrer monestir StJAb) (s.), 201, 214, 216, 217, 219, 220, 226

— (sacrista monestir StJAb) (s.), 173, 176, 177, 256, 270, 274, 277, 307, 309, 314, 320, 323

RAIMUNDI/RAYMUNDI CATELLI/CATULI (s.), 197, 206, 214, 219, 226

RAIMUNDI/RAYMUNDI DE ANGLES (s.), 132, 150, 160, 161, 162, 175, 176, 177, 178, 182

RAIMUNDI/RAYMUNDI/RAIMUNDO DE MELANNO/MALANNO/MALANY/MALO ANNO (s.), 151, 182, 309, 328

RAIMUNDI/RAYMUNDI DE MINIANA (s.), 308, 384

RAIMUNDI/RAYMUNDI DE TAGAMANENT (s.), 150, 156, 160, 161

RAIMUNDI/RAYMUNDI SABATERII/SABBATERII (s.), 263, 267, 324, 339, 340, 341, 349, 351, 372, 389, 397, 399

RAIMUNDI AMIPHAD (s.), 155

RAIMUNDI ARNALLI (s.), 61

RAIMUNDI ARNALLI DE ESPONCIA (s.), 58

RAIMUNDI BERNARDI DE ARAGAL (s.), 67

RAIMUNDI BERNARDI DE GUARDIA/GARDIA (s.), 62, 80, 82

RAIMUNDI BERNARDI DE PORTELLA (s.), 49

RAIMUNDI BERTRANDI (s.), 50, 74

RAIMUNDI BLANCH (s.), 349

RAIMUNDI BLANCHER (s.), 362

RAIMUNDI CABATER (s.), 187

RAIMUNDI CASELLE (s.), 367

RAIMUNDI CAUSEA (s.), 118

RAIMUNDI CORREGIARII (s.), 386, 387

RAIMUNDI DANUCII (s.), 74

RAIMUNDI DE [P COMAFON] (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404

RAIMUNDI DE ALBUCIANO (ardiaca GIR) (s.), 277

RAIMUNDI DE ANGLISIO (prepòsit monestir StJAb) (s.), 247

RAIMUNDI DE BACCO (s.), 277, 278, 279, 280

RAIMUNDI DE BAS (s.), 147

RAIMUNDI DE BESORA (s.), 232

RAIMUNDI DE CAMAROSSA (s.), 342

RAIMUNDI DE CAMPILIIS (canonge monestir StJAb) (s.), 442

— (piater monestir StJAb) (s.), 418, 419

— (s.), 396

RAIMUNDI DE CAMPLONG (s.), 386, 387

RAIMUNDI DE CASA NOVA (s.), 183

RAIMUNDI DE CASELLIS/CASELLAS/CASELES/CHASELLIS (s.), 93, 159, 160, 176, 178, 228, 243, 245, 252, 254, 257

RAIMUNDI DE CASTELLO (s.), 139

RAIMUNDI DE CERVARIA (s.), 208

RAIMUNDI DE CLERA/CLER (s.), 123, 313, 363

RAIMUNDI DE CLERAN (batlle) (s.), 244
RAIMUNDI DE COLONICO (cellerer i cambrer monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
RAIMUNDI DE COMAROSSA (s.), 313, 349
RAIMUNDI DE CONDAMINA (s.), 327
RAIMUNDI DE COSTA (s.), 346, 378, 384
— (soldat) (s.), 375, 376, 386, 387, 389, 401, 402
RAIMUNDI DE COTE (s.), 240, 410, 411, 412
RAIMUNDI DE CUMBIS (batlle) (s.), 288
RAIMUNDI DE DEVESA (batlle) (s.), 353, 367
— (s.), 302, 391
RAIMUNDI DE ESTAMARID (s.), 189
RAIMUNDI DE FELICIS (s.), 424
RAIMUNDI DE FLACIANO (abat monestir Sant Llorenç prop Bagà) (s.), 184
RAIMUNDI DE FOLCRADA (s.), 318
RAIMUNDI DE FONTIBUS (s.), 193
RAIMUNDI DE GALINERS (s.), 386, 387
RAIMUNDI DE GIXANO (s.), 109
RAIMUNDI DE GUARDIA/ÇA GUARDIA (s.), 360, 383, 394
RAIMUNDI DE GUIXERIO (s.), 409
RAIMUNDI DE GURB (s.), 212
RAIMUNDI DE ILA (s.), 355
RAIMUNDI DE IUIANO (s.), 163
RAIMUNDI DE KASELES (s.), 99
RAIMUNDI DE MAURA (s.), 147
RAIMUNDI DE MIRALLIS (precentor monestir StJAb) (s.), 270, 277, 302, 307, 315, 320, 323
— (prior monestir StJAb) (s.), 304, 305
RAIMUNDI DE MOLENDINO (s.), 300
RAIMUNDI DE MONTE RUBEO /MONTERUBEO (s.), 417, 418, 419
— (prepòsit monestir StJAb) (s.), 442
RAIMUNDI DE MONTECATANO (s.), 208
RAIMUNDI DE OCLETO (s.), 290
RAIMUNDI DE OLCEIA (s.), 204
RAIMUNDI DE OLLEOLES (s.), 147
RAIMUNDI DE PALOMERIIS (s.), 441
RAIMUNDI DE PERER (s.), 183
RAIMUNDI DE PIELA (s.), 183
RAIMUNDI DE POMPIANO (vicari) (s.), 326
RAIMUNDI DE RIBA (s.), 220
RAIMUNDI DE RIERA (s.), 172
RAIMUNDI DE RIVIPOLLIS (s.), 290
RAIMUNDI DE ROBORE (s.), 264
RAIMUNDI DE SALA (sac. i canonge Vic) (s.), 382
RAIMUNDI DE SAMARE (s.), 124, 125
RAIMUNDI DE SANCTO GENESIO (s.), 298, 299
RAIMUNDI DE SANCTO ROMANO (s.), 386, 387
RAIMUNDI DE SANCTO STEPHANO (s.), 274
RAIMUNDI DE SANTIGOSA (s.), 286
RAIMUNDI DE SARTORIBUS (s.), 337
RAIMUNDI DE SEGURIES (s.), 347
RAIMUNDI DE SOLARII (s.), 95
RAIMUNDI DE SOLERIO (s.), 132, 404
RAIMUNDI DE STAMARID (s.), 400
RAIMUNDI DE TIGARIO (s.), 382
RAIMUNDI DE TOLOSA (s.), 183
RAIMUNDI DE TORREIES (s.), 82
RAIMUNDI DE VALLE FORTI (s.), 382
RAIMUNDI DE VERNEDA (s.), 361
RAIMUNDI DE VIGAL (s.), 114
RAIMUNDI DE VILLA SCETRUD (s.), 277, 278, 279, 280
RAIMUNDI DE VINEALI (s.), 271, 276, 315, 316, 324, 339, 340, 341, 350,

351, 355, 358
RAIMUNDI DECHASTLAR (s.), 181
RAIMUNDI DECIMARIO (s.), 358
RAIMUNDI DES BARRI (batlle) (s.), 364
RAIMUNDI DOSTEGALOLA (s.), 300
RAIMUNDI ESCERT (s.), 61
RAIMUNDI FRUGE (s.), 96, 110
RAIMUNDI FULCRANIS (s.), 198
RAIMUNDI GAUCERANDI DE PINOS (s.), 208
RAIMUNDI GERALDI (s.), 49
RAIMUNDI GLAUS (s.), 347
RAIMUNDI GRAMATICI (s.), 303
RAIMUNDI GUILERMI (monjo monestir Santa Maria de Ripoll) (s.), 404
RAIMUNDI GUILLELMI DE BEUDA (s.), 49
RAIMUNDI IANUARII DE RIVIDARIO (jurisperit) (s.), 414
RAIMUNDI IOHANNIS (s.), 235, 257
RAIMUNDI IOVERII (s.), 355
RAIMUNDI KATELLI (s.), 160
RAIMUNDI LATOMI (s.), 108, 116
RAIMUNDI LOBET (s.), 129
RAIMUNDI LOMBARD (s.), 110
RAIMUNDI LUPI (prior de Cervià) (s.), 404
RAIMUNDI MAMFREDI (s.), 46
RAIMUNDI MARTIN DE PUGIOL (s.), 241
RAIMUNDI MIR (s.), 132
RAIMUNDI MIRONI/MIRONIS (s.), 36, 70
RAIMUNDI NIGRI (s.), 232
RAIMUNDI OLIBE DE TUDRE (s.), 61
RAIMUNDI PASSA (s.), 356, 367
RAIMUNDI PETRI STEPHANI (s.), 139
RAIMUNDI PONCII (s.), 59
RAIMUNDI RABEI (s.), 388
RAIMUNDI RUFI (s.), 183
RAIMUNDI SEGUINI (sacrista església Lladó) (s.), 240
RAIMUNDI STEPHANI (capellà) (s.), 49
RAIMUNDI SUTORIS (s.), 248
RAIMUNDI TENRARIENSIS (s.), 220
RAIMUNDI TEXTORIS (s.), 296
RAIMUNDI TORNERII (s.), 349
RAIMUNDO (capellà) (s.), 47
RAIMUNDO DACH (s.), 435
RAIMUNDO DE MONTERRUBEO (s.), 382, 383
RAIMUNDO DE ROCHABERTINO (abat monestir [Sant Feliu de Guíxols?]) (s.), 163
RAIMUNDO DE URGIO (s.), 383
RAIMUNDO DE VINEALI (s.), 357
RAIMUNDU ZAMUGA, 155
RAIMUNDUS (abat de Sant Feliu) (s.), 49
— (abat monestir StJAb) (s.), 359, 363
— (almoiner monestir StJAb) (s.), 175
— (ardiaca i abat) (s.), 46
— (lev.) (s.), 44
— (sac.) (s.), 44, 151
RAIMUNDUS BAIULI (s.), 427
RAIMUNDUS DE ARZAMALA (s.), 379
RAIMUNDUS DE CARDONA (s.), 326, 334, 381
RAIMUNDUS DE CENTELES (s.), 139
RAIMUNDUS DE CLOTIS (s.), 381
RAIMUNDUS DE ORTIS (s.), 429
RAIMUNDUS DE PLICAMANIBUS (vic.) (s.), 266
RAIMUNDUS DE SANCTO STEPHANO (canonge monestir StJAb) (s.), 397
RAIMUNDUS DE VALLE DE VALLEFORTI (canonge Vic) (s.), 381
RAIMUNDUS EMERICUS (lev.) (s.), 31
RAIMUNDUS MIRONIS (s.), 45
RAINER (cardenal), 42
RAMON (abat monestir Santa Maria d'Arles), 98

— (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 220
— (almoiner monestir StJAb), 176, 186, 187
— (cambrer monestir StJAb), 218, 224
— (com.?) (s.), 98
— (prepòsit monestir StJAb), 304
— (prior monestir StJAb), 50
— (sacrista monestir StJAb), 166, 172, 173, 271, 289, 304, 305, 315, 316, 327
— esp. Riquilda, 8
— fill Arnau de Ges, 239
— fill Beatriu de Surroca, esp. Guillema, 397
— fill Bernat de Vallespirans, 422
— fill Hug de Mataplana, 168
— fill Joan Ramon, 129
— fill Pere de Milany, 141
— fill Perella i Cordovana, 92
— ger. Dalmau, nét Bernat Adalbert, 73
— ger. Guillem, 24
— 21, 256
RAMON ADALBERT D'AVINYÓ, 58
RAMON AGUDER, esp. Guillema, 164
RAMON ARNAU DE BEUDA, 58
RAMON ARNAU, ger. Bernat Arnau i fill Arnau de Bel Auzel, 55
RAMON BERENGUER (s.), 55
RAMON BERENGUER DE TAGAMANENT, esp. Ermessenda, pare de Pere, Albert, Bernat i Miró, 71
RAMON BERENGUER, fill Ramon Berenguer III (com. BAR, BES i CER), 56
RAMON BERENGUER I (com. BAR), 25
RAMON BERENGUER III (com. BAR, BES i CER), esp. Dolça, 56, 72
RAMON BERENGUER IV (marquès i com. BAR, BES i CER i príncep ARA), 82, 103, 105, 266
RAMON BERNAT DE GUÀRDIA, 27
RAMON BLANC, esp. Guillema Pellicer, 270
RAMON CARBONELL, 169
RAMON CELLERER, avi Ricard, 159, 160
RAMON D'ANGLÈS (prepòsit monestir StJAb), 223, 237
RAMON D'OGASSA, 320
RAMON D'OLZET, 420
RAMON D'URG, 437
RAMON D'URGELL (canonge i almoiner monestir StJAb), 191, 195, 207, 225, 239, 246, 249, 256
RAMON DE BAS, 277
RAMON DE BATET (procurador monestir Sant Pere de Besalú), 369
RAMON DE BESORA, esp. Blanca, 255, 377, 381
RAMON DE CAMPELLES (pvre.), 323
RAMON DE CLERÀ, esp. Beatriu, 302, 318
— esp. Maria, 251, 262, 267
— 222
RAMON DE COSTA, esp. Berenguera, 430
— 260
RAMON DE DOSRIUS (jutge), 121, 146
RAMON DE FARRERA, esp. Berenguera de Narbona, 312
RAMON DE FONT (clergue i nebot Pere Decimari), 307
RAMON DE GINEBROSA, 349
RAMON DE GRATS, esp. Guillema, 399
RAMON DE GUÀRDIA, esp. Tomasa; fill Galceran III de Pinós, 384, 436
— 125

RAMON DE LA BISBAL (abat monestir StJAb), 265, 266, 269, 270, 271, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 285, 287, 290, 291, 293, 296, 298, 299, 301, 302, 305, 307, 308, 309, 313, 318, 325, 326, 328, 330, 333, 334, 335, 336, 366, 383, 413

RAMON DE LA GUÀRDIA, esp Marquesa, 138, 139, 144, 145

RAMON DE MACIANA, 16

RAMON DE MATAPLANA, fill Bernat Hug i Estefania, 67

RAMON DE MILANY, 239, 375, 384

RAMON DE MIRALLES (prepòsit monestir StJAb), 323

RAMON DE MONTROIG (prepòsit monestir StJAb), 434

RAMON DE MORER (jutge i prepòsit de Lillet), 406

RAMON DE NAVATA, 240

RAMON DE PEGUERA (soldat), 392

RAMON DE PENYAFORT, 366

RAMON DE PERELLA, 181

RAMON DE PLA, 323

RAMON DE PUIGPARDINES (vic. Bas), esp. Beatriu, 378, 403, 416

RAMON DE RIERA, 172, 349

RAMON DE ROCABERTÍ (arq. TAR), 208

RAMON DE SANCTO IOHANNE (jutge ordinari StJAb) (s.), 238

RAMON DE SEGÚRIES (àrbitre), 361

RAMON DE SERRALLONGA, esp. Timbors, 341, 346, 354, 375, 376, 410, 411

RAMON DE SOLALLONG, esp. Berenguera, 200

RAMON DE SOLER, fill Berenguer de Soler, 353

RAMON DE VILADEMULS (jutge), 103

RAMON DE VILAMONTÀ (soldat), esp. Agnès, 405, 408

RAMON DE VINYA, ger. Bernat de Vinya, 174

RAMON DE VINYAL, 260, 313, 323, 354, 359

RAMON DESBAC (abat monestir Santa Maria de Ripoll), 242

RAMON ESCRIVÀ, esp. Mercadera, 221, 237, 247, 264, 273, 312, 369

RAMON ESTEVE, 69

RAMON FOLC IV (ves. CAR), 360

RAMON FOLC V RAMON (ves. CAR), 360

RAMON GAUFRED (bisbe Vic), 56, 82

RAMON GENER DE RIUDAURA (jutge i notari), 396, 397, 406

RAMON GENER, esp. Berenguera, 371

— fill Gener de Riudaura, 356

RAMON GILABERT, pare Berenguer Gilabert, 325

— 34

RAMON GUILLEM (clergue), 43

RAMON HOSPITAL, esp. Maria, 282

RAMON II (ves. CER) (s.), 56

RAMON MAUREIA, 103

RAMON PERE, 109

RAMON PISTOR, 260

RAMON PONÇ DE MILANY, esp. Guillema, 232, 280, 298, 340, 401

— ger. Guillem Ponç de Milany, ger. Dalmau Ponç de Milany, 50, 62, 74

RAMON PONÇ, fill Ramon de Milany, ger. Pere de Milany, 212

RAMON PONÇ, 58

RAMON RICOLF, 23

RAMON SABATER, esp. Alamanda, 302, 318, 364, 365, 407, 417, 418, 419, 420

RAMON SEGER (s.), 32

RAMON SOLAREBET, ger. Pere Solarebet (pvre.), 155

RAMON SUBIRATS, esp. Ricsèn, 153

RAMON TOLOSA, esp. Maria, 297
RAMON TOLOSÀ, 66
RAMON TOVET, 58
RAMONA DE MIRALLES, esp. Ademar, 225
RAMONA, filla Beatriu, 181
RAMUN DE CHERUBI, 15
RANLO (s.), 35
Raspiels (torrente), 158
RATEFREDO (s.), 3
RAYMUNDI DE [SUSANO] (s.), 169
RAYMUNDI DE ANGLERARIA (sacrista Vic) (s.), 382
RAYMUNDI DE CASTLAN (s.), 169
RAYMUNDI DE CELERO (s.), 309
RAYMUNDI DE MONTE BRUNO (s.), 377
RAYMUNDI DE SERRALLONGA (s.), 384
RAYMUNDI DE TAVERNOLES (s.), 199
RAYMUNDO BERNARDI (s.), 30
RAYMUNDUS AZEMAR (s.), 30
RAYMUNDUS BERNARDUS (s.), 30
RAYMUNDUS DACH (s.), 436
RAYMUNDUS DE BORRELLE (s.), 432
RAYMUNDUS DE MIRALLES (prepòsit monestir StJAb) (s.), 309
RAYMUNDUS ENGUILSENDIS (s.), 369
RAYMUNDUS FULCONIS DE CARDONA (s.), 208
REAMBALLI (s.), 82
Rebeaya *(honorem),* 388
— *(mansum),* 388
Recçet (porchum), 238
Redona (torrente), 189
Redunela v. Rodonella
REIMUNDO DE MONTE ACUTI (s.), 55
Reimundo v. Ramon
REIMUNDUS (s.), 1, 5
— (sac.) (s.), 38
REIMUNDUS NATINHEUS (s.), 37
REINALD BONFILL, 27
REINALDI DE SANCTO ANTHONIO (s.), 223
REINARDUS, 15
Reixac (mas), 58, 59, 389
Remessis, 191
REMUNDUS ELPRICI (pvre.) (s.), 38
RENARDUS (s.), 11
Rescusanno (torrente), 22
Rexag (mansum) v. Reixac (mas)
Reyg (mansum den), 442
Riba (mas), 272
Riba Mala, 8, 309
Ribes de Freser, 185, 325, 391
Ribes/Ripis, 141, 151
RIBOTONI (batlle) (s.), 101
RICARD (cardenal i abat Sant Víctor de Marsella), 36, 42
— nét Ramon Cellerer, 159, 160
RICARDA, esp. Goltret, 9
Ricardi (condamina), 397
RICARDI/RICHARDI (s.), 147, 160, 214, 219, 226, 277
RICHARDS v. Ricarda
Richel v. Riquilda
RICHULFO/RICOLF (s.), 16, 32
Riera (camp), 230
— (cases), 161
— (mas), 57, 430
— (propietat), 186
— (vinya d'en), 159, 160
Riera *(manso),* 121, 332
— *(terminum),* 348
Rigat (lloc), 388, 398
— (mas), 109, 193
Rio de Arzamala v. Arçamala (riu)
Riodario, 58
Ripis v. Vall de Ribes
RIPOL (batlle) (s.), 192
RIPOL DE DEVESA (batlle) (s.), 228

RIPOLL (canonge monestir StJAb), 323
— esp. Maria, 271
— fill Arnau de Pujol, 241
— ger. Elisenda Cervera, 433
Ripoll
— (comtat), 21, 27, 46
— (terme), 4, 9, 23
— (vall), 1, 6, 8, 9, 10, 12, 19, 20, 24, 31, 35, 70
— (vila), 296, 320, 429, 437
— 375, 376, 435
RIPOLL COSTA, ger. Pere Costa, 272
RIPOLL DE BARRICONA, esp. Berenguera, 400
RIPOLL DE CODINES, 323
RIPOLL DE COSTA, esp. Maria, 295
RIPOLL DE DEVESA (batlle sacrista), 315
— 244, 252, 260, 305
RIPOLL DE FRANCONS, 246
RIPOLL DE GINEBROSA, 323
RIPOLL DE SOLSONA (s.), 362
RIPOLL DE TARASCÓ (canonge monestir StJAb), 337
Ripoll de Torrents (mas), 346
RIPOLLI (s.), 309
RIPOLLI/RIPPOL/RIVIPULLI/RIVIPOLLI DE DEVESA (batlle) (s.), 215, 216, 229, 230, 235, 245, 254, 271, 289, 314, 315
— (s.), 187
RIPOLLI FERRARII (s.), 235
RIPOLLI TARTERA (s.), 244
RIPULLI DE SOLSONA (s.), 355
RIQUILDA, esp. Fedanci, 19
— esp. Ramon, 8
— esp. Sunifred, 33
— ger. Trassegònica, 35
Riu (mas), 188
Riu Pudent (dominicatura), 79
— (lloc), 380
Riubaldencs (vilar), 324
Riudaura (vila), 75
— 396, 397, 406, 408
Riva Mala/Rivamala v. Riba Mala
Rividarii (flumine), 389
RIVIPOLLI (batlle sagristia) (s.), 238
— (s.), 307
RIVIPOLLI DE RUDES (s.), 262
RIVIPOLLUS (sac.) (s.), 272
Rivipulli (villam), 319
RIVIPULLI DE ROVIRA (s.), 380
RIVIPULLI, fill Bernat Devesa (batlle sacrista) (s.), 162
RIVIPULLI TARASCHONI (s.), 275, 396
Rivo de Gesul (mansum), 158
ROBBERTO, *aepiscopus* (s.), 14
Roca d'en Freser, 310
Roca Gissera, 70
Rocabertino (kastrum), 58
Rocablanca (lloc), 375
Rocabruna, 425
Rocha (manso), 419
Rocha Aguta, 149
Rocha Alta, 199
Rocha Boledera, 149
Rocha Bover, 149
Rocha de Cheralto, 7
Rochariola (villa), 17
Rocheta (manso), 38, 43
Rochinola (mas), 188
Rochis de Cavalle, 149
RODBALLI/RODBALLUS/RODEBALLI/RODEBALLUS/RODEVALLI/RODVALLI (prior monestir StJAb) (s.), 80, 85, 94, 95, 96, 99, 102, 110, 111, 112, 120
— (s.), 18

RODEGARIUS (lev.) (s.), 49
RODLAN/RODLANDI (s.), 47, 88
Rodona (lloc), 120
Rodonella (batllia), 73
— (mas), 276
— 70
RODRE (s.), 174
RODVAL (saig), 15
ROMEI DE SANTO IOHANNE (jutge ordinari monestir StJAb) (s.), 208
Roqueta, 230, 254
Rosselló (comc.), 375, 411, 412
— (comtat), 15, 46
ROTLANDO LAY (s.), 266
Rotllan (mas), 122, 256
Rotolana (comma), 251
Roure (campum), 73
— 421
Rourebel (manso), 134
Rourebell (mas/masoveria), 150, 305, 315
Rovira (mas), 27
Rovira, 421
RUBEUS DE COZ (s.), 261
RUFFI SANCTI IOHANNIS (s.), 269
Rupe, 241
Ruppe Gurgitis, 326, 334
RUS BERNAT (soldat), 138

S

Sa Llosa (bosc), 317
Sa Pesola (terre), 391
Sa Riba Damunt (mansus), 419
Sadernes, 43
Sagal, 421
Sagristia (ofici), 419, 441, 442
Saguer (torre), 16
Saig (mansum den), 442
Sala (condamina), 397
Sala (mas), 438
Sala de Fagonela (mansum den), 442
SALAMON, 2
Salancham, 427
Salarsa (vilar), 115
Salaudi (campum), 391
Salavert (mansi), 317
Sales (castell), 188
SALLA (s.), 8
Sallagosa (alaudem), 26
Salomó (mas), 406
SALOMÓ, 2
SALOMONIS (capellà i jutge) (s.), 49
Salterro, 43
SALUONI DE SOLERIO DE ARZA (s.), 306
SAMSON DE CONIUNTA, 15
Samuga (baiulia), 43
Sanarús (baga de), 166
— (plana de), 165
— 96
SANÇ, esp. Emma, 21
SANCII BERENGARII (s.), 71
SANCIUS DE ANTILIONE (s.), 208
Sancta Columba, parrochia, 15
Sancta Maria de Vidabona (parrochia), 31
— *(terminio),* 31
Sancta Pace (alode), 58
Sancte Luciae de Podio Malo (ecclesiam), 98
Sancte Maria de Boloso (parrochia), 58
Sancte Maria de Eschales (ecclesie), 43
Sancte Marie de Cabages (parrochia), 277
Sancte Marie de Castlar (oratorio), 306
Sancte Marie de Curtibus (parrochia), 414
Sancte Marie de Ledone, 58

FUNDACIÓ NOGUERA

Sancte Marie de Ripis (terre), 391
Sancte Marie de Rivodario/Riddario (parrochia), 277
— 58
Sancte Marie Urgelli (terre), 391
Sancti Andree de Colle (parrochia), 277
Sancti Andree de Ioterricio (parrochia), 43
Sancti Antulini (parrochia), 277
Sancti Bartholomei de Cuildasens (parrochia), 277
Sancti Bartholomei de Lazers/Lazes/Ladess (ecclesiam), 98
— *(parrochia),* 62, 141, 151, 277
Sancti Benedicti de Bagiis, 58
Sancti Benedicti, 58
Sancti Christofori de Fontibus (ecclesiam), 58
Sancti Cirici (ecclesiam), 98
Sancti Eudaldi (ecclesiam), 43
Sancti Felicis de Bruguera (parrochia), 43
Sancti Felicis de Turrilione (parrochia), 121
Sancti Hilarii de Vidra (ecclesiam), 98
Sancti Ilarii de Vidrano (parrochia), 277
Sancti Iohannis (cumba), 158
— *(domum/ecclesie/monasterium/monasterio)* v. Sant Joan de les Abadesses (monestir)
— *(villa),* v. Sant Joan de les Abadesses (vila)
Sancti Iuliani de Valle Fecunda/Vallefecunda *(ecclesiam)* v. Sant Julià de Vallfogona (església)
— *(parrochia)* v. Sant Julià de Vallfogona (parròquia)
Sancti Martini (rivo), 117
Sancti Martini Aguacie/de Aguaza/de Augassa (ecclesiam), 43, 98, 380
Sancti Martini de Cuissec (parrochia), 250
Sancti Martini de Cutis, 121
Sancti Martini de Surrocha (ecclesiam), 98
Sancti Martini des Arao, 202
Sancti Michaelis de Pira (parrochia), 147
Sancti Nicholai/Nicolay (cellam), 98
— *(ecclesiam),* 98
— *(loco),* 442
Sancti Pauli de Seguries/Seguriies *(parrochia),* 334
— *(ecclesiam),* 98
Sancti Pauli Fenioretensis (monasterio), 14
Sancti Petri (ecclesiam), 46
Sancti Petri Bisillunensis/Bisuldoni (alode), 58
— 366
Sancti Petri de Auuira (parrochia), 141, 151
Sancti Petri de Mogrog/Mucronis (ecclesiam), 98
— 149
Sancti Petri de Rivipullo /Rivopollo (parrochia), 277, 414
Sancti Petri de Sora, 30
Sancti Petri de Telieto (ecclesiam), 98
Sancti Petri de Vico, 420
Sancti Poncii (ecclesia), 421
Sancti Privati (parrochia), 141, 151, 277
Sancti Romani de Ionates (ecclesiam), 98
Sancti Salvatoris (comba), 421
Sancti Salvatoris de Biania (ecclesiam), 98
Sancti Salvatoris et Genessi ac Michaelis archangeli (monasterio), 14
Sancti Saturnini de Sodoiles (parrochia), 151

Sancti Saturnini de Sovezeies (parrochia), 141

Sancti Stephani de Pruneto (ecclesiam), 98

Sancti Stephani de Valles Espirans /Vallespirans (parrochia), 141, 151

Sancti Vicencii de Podio Malo (parrochia), 277

Sancti Vicentii de Planedoles (parrochia), 43

Sancti Xristofori de Cucullis (parrochia), 428

Sancto Iuliano aput Treguranum, 361

Sanctorum Iohannis et Pauli (ecclesiam) v. Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses (església)

— *(parrochia)* v. Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses (parròquia)

Sanctum Privatum, 58, 62

Sanmori, 437

Sant Andreu de la Vola (església), 121

Sant Andreu de Montboló (parròquia), 411, 412

Sant Andreu del Coll (parròquia), 275

Sant Aniol de Finestres, 430

Sant Antoní de Collfred (parròquia), 275

Sant Bartomeu de Covildases (parròquia), 275, 409, 431

Sant Bartomeu de Llaers (església), 18, 134, 150

— (parròquia), 265, 275, 291, 346, 414

Sant Cristòfol de Beget (parròquia), 115

Sant Cristòfol de Ventolà (parròquia), 413

Sant Esperit (confraria), 323

Sant Esteve d'en Bas (parròquia), 71, 216, 348

— 408

Sant Esteve de Llanars (parròquia), 342

Sant Esteve de Vila-setrú (parròquia), 382

Sant Feliu de Bruguera (parròquia), 405, 408, 418, 442

Sant Hilari de Vidrà (parròquia), 275

Sant Jaume (altar monestir StJAb), 137

Sant Joan (altar monestir StJAb), 226, 323

— (serra), 1

Sant Joan baptista (monestir) v. Sant Joan de les Abadesses (monestir)

Sant Joan d'Arsós (parròquia), 63, 411, 412

Sant Joan de les Abadesses (artigues), 286

— (coromina), 257

— (hospital), 187

— (monestir), 9, 11, 13, 14, 20, 22, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 61, 62, 63, 66, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 148, 149, 150, 152, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 170, 172, 173, 175, 176, 178, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 249,

253, 254, 255, 256, 258, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 269, 270, 271, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 283, 284, 285, 287, 290, 291, 292, 293, 296, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 307, 308, 309, 313, 315, 316, 318, 320, 321, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 333, 334, 335, 336, 339, 340, 341, 343, 345, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 363, 364, 366, 367, 369, 370, 374, 375, 376, 377, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 389, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 431, 432, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 441, 442

— (vall), 35, 44, 94, 103, 116, 225, 323, 406

— (vila), 50, 201, 266, 270, 307, 309, 323, 326, 333, 334, 356, 359, 363, 364, 365, 398, 416, 417, 437, 440, 441

— (Vila Vella), 305, 309, 315

— (vinyal), 305, 309, 315

Sant Joan de Montdarn (parròquia), 384, 436

Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses (església), 98, 177, 197, 201, 260, 296, 323, 382

— (parròquia), 45, 55, 92, 235, 261, 323, 384, 392, 407, 420

Sant Joan les Fonts (parròquia), 58, 250, 409

— 193

Sant Julià de Montseny (parròquia), 268

Sant Julià de Saltor (parròquia), 188

Sant Julià de Tregurà (parròquia), 109, 193, 240, 243, 306, 322, 358, 388, 439

Sant Julià de Vallfogona (batllia), 355

— (església), 29, 36, 98, 134, 150

— (parròquia), 62, 77, 101, 141, 151, 212, 275, 277, 355, 362, 414, 442

Sant Llorenç (altar), 396

— (benefici), 419, 420

Sant Marcel de Planés (parròquia), 292, 413

Sant Martí d'Aravó (parròquia), 307

Sant Martí d'Ogassa (església), 38, 44, 49, 106, 113, 263, 420

— (parròquia), 31, 45, 188, 239, 364, 365, 372, 417, 418, 436, 438

— (terme), 21

— 426

Sant Martí de Campelles (parròquia), 413

Sant Martí de Capsec (parròquia), 22

Sant Martí de Peralada (cementiri), 247

— (parròquia), 136, 163, 237, 264, 273, 427

Sant Martí de Puigmal (església), 107, 205

— (parròquia), 27, 138

Sant Martí de Surroca (capellania), 305

— (església), 48, 420

— 261

Sant Martí de Tornerissa, 303, 428

Sant Martí del Clot (església), 191

— 428

Sant Mateu (altar), 307

— (benefici), 307

Sant Miquel d'Avellanacorba (església), 65, 78, 147, 250, 289, 385

Sant Miquel de l'Infermeria (església), 111
Sant Miquel de la Torre (parròquia), 65, 250
— 385
Sant Miquel de Toralles (parròquia), 147
Sant Nicolau (priorat), 287
Sant Nicolau d'Aiguaviva (església), 76
Sant Pau de Fenollet (monestir), 14
Sant Pau de Segúries (bosc), 245
— (farga), 245, 301
— (parròquia), 70, 326
— (vila), 72
— 94, 127, 261, 309
Sant Pere de Besalú (monestir), 369
Sant Pere de Camprodon (monestir), 28, 29
Sant Pere de Casserres (monestir), 121
Sant Pere de Mogrony (església), 36, 86, 134, 150
— (parròquia), 236, 300, 374, 399, 413
Sant Pere de Ripoll (parròquia), 189, 265, 275, 384, 436
Sant Pere de Sora (parròquia), 80, 377
Sant Pere de Tellet (Tellet, Vallespir), 91
Sant Pere de Torelló (església), 121
Sant Pere de Vic (parròquia), 382
Sant Pere del Pla (parròquia), 377
Sant Pere del Puig (parròquia), 377
Sant Pol (parròquia) v. Sant Joan i Pau de Sant Joan de les Abadesses (parròquia)
Sant Ponç d'Aulina (església), 420
Sant Privat (parròquia), 275, 405
Sant Quirze de Besora (església), 30, 46, 118, 146
— (parròquia), 80, 88, 390
— (ribera), 390
— 218, 384, 431, 432, 436
Sant Ruf d'Avinyó (congregació), 52
Sant Sadurní de Bula d'Amunt, 411, 412
Sant Salvador de Bianya (església), 117
— (parròquia), 366
Sant Valentí de Salarsa (església), 115
Sant Vicenç de Planoles (parròquia), 413
Sant Vicenç de Puigmal (parròquia), 265, 275, 346, 414
Sant Víctor de Marsella (monestir), 36, 53, 84
Santa Coloma de Tuïr (parròquia), 15
Santa Llúcia de Puigmal (església), 420
— (parròquia), 366
Santa Magdalena de Perella (església), 92, 260, 323, 420
Santa Margarida de Cabagés (parròquia), 275
Santa Maria (altar monestir StJAb), 226, 227, 363
— (torre), 16
Santa Maria d'Amer (monestir), 344
Santa Maria de Besalú (monestir), 28, 29, 32, 43
— (parròquia), 377
Santa Maria de Bolós (parròquia), 131
Santa Maria de Cabagés (parròquia), 123
Santa Maria de Cornellà (església), 56, 76

Santa Maria de Corts (església), 346
Santa Maria de Finestres (monestir), 61
— (priorat), 283, 284, 406, 430
— 332
Santa Maria de la Grassa (monestir), 62
Santa Maria de Lledó (monestir), 43
Santa Maria de Panissars (monestir), 43
Santa Maria de Puigmal, 66
Santa Maria de Ribes (parròquia), 346, 413
Santa Maria de Ripoll (monestir), 37, 43, 58, 64, 121, 220, 233, 319, 371, 437
Santa Maria de Riudaura (parròquia), 275
— 217, 389
Santa Maria de Talló (parròquia), 34, 184, 204
Santa Maria de Vidabona (església), 260, 323, 420
— (parròquia), 188
Santa Maria de Vilabertran (església), 38, 43
— 426
Santa Maria del Catllar (església), 260
Santes Creus (monestir), 139
Santigosa (vilar), 324
Sants Salvador, Genís i Miquel (monestir Besalú), 14
Saorra (alou), 137
Sarda (borda), 435
SAURA, esp. Arnau, filla Arnau d'Aiguanegra, 409
SAURINA, esp. Bernat [II] Gombau de Besora, 80, 100
— esp. Guillem de Montagut, filla Ramona de Miralles, 225
— filla Arnau de Sales, 194
— filla Guillem (ves. Castellnou), 275, 287
— filla Guillem [de Solallong], 200
— mare Bernat de Balbs, 114
SAVARICO (s.), 3
SAVARICUS DE CAMP, 15
SAVARIGO MUROR DE CONIUNTA, 15
SCLUVA (s.), 22
Sederenense, 26
SEGARIUS, 15
Segeirudem (villam), 217
SEGER GUIELLM (s.), 34
Segre (ripum), 158
SEGUERA, esp. Goaudus de Curull, 121
SEGUÍ, 16, 54
SEGUINI (s.), 61
Segúries v. Sant Pau de Segúries
Seguries v. Sant Pau de Segúries
Seguriis (questia regali), 442
Segurilies (collo), 117
Senar (camp), 166
— (vilar), 226
— (vinya), 162
SENDEREDO, 3, 5
Senderedus, iudex v. Sendred (jutge)
SENDRED (jutge), 15
SENDRET (s.), 23
SENFREDUS v. Seniofred
SENIOFRED (sac.), 21
— 11
SENIOFREDO/SENIOFREDUS (s.), 5, 8, 26
SENIOLFO, 5
Sennarucio (alodio), 43
SENTELLI, 15
Septem Casas/Casis v. Setcases
Serinels (mas), 215

Serra (mas), 292
— (planes), 246
Serra Sancti Iohannis v. Sant Joan (serra)
Serrad (manso), 243
Serradelli (condamina), 397
Serrallonga (terme), 67
Serram (terre), 391
Serrat (mansum), 158
SERRAT D'OGASSA, 320
Serratello, 297
Serreda (mas), 423
Serres (parcel·la), 297
SERVIDI DE PUG DE CUNGUNTA, 15
Ses Frons (terre), 391
Ses Viges (planes), 391
Sesfoses, 389
SESSENDANDA, ger. Oliba, 20
Setcases, 169, 275, 277, 373, 388
Sexam/Sexano, 141, 151, 355
SIBIL·LA (ves. Bas), esp. Huguet d'Empúries, 414
— esp. Guillem, 118
— filla Simó de Palau (ves. Bas), 329, 330
SICARDIS, filla Pere Sala de Sorribes (s.), 107
SIDELA (s.), 2
SIMEONIS (s.), 221
SIMÓ DE PALAU (ves. Bas, esp. Gueraua, fill Guillem de Palau), 298, 299, 308, 329, 330
SINFRED/SINFRET, 11
SINFRED pare Ledgarda, 11
Sobiranam (terre), 391
Sol Daval, 158
Solà (camp), 59
— (coromina), 59
Solà de Querol (mas), 168
Solamal, 43
Solana de Rovira (mas), 168
Solanelles (torre), 16
Solanno Malo (serra), 117
Solano (mansum), 58
— 421
Soler (mas), 188
Soler (mas), 29
SOLOMÓ, 54
Soras (devesiam), 391
Soriguera (batllia), 142
Sorocca (terminio) v. Surroca (terme)
Sorribes (vila), 73
— 107
Sotz Baga (terre), 391
SPANA (monja), 2
Spinalbam (terre), 391
Spugnolam/Spunyola, 18, 199
STEFANUS (lev.) (s.), 31
STELLE mare Pere Rufi (s.), 221
STEPHANI (s.), 36
STEPHANI DE ULMIS (s.), 210
Subirana (alou), 193
Subiranam (aream), 73
Sublimitate (montium), 37
Subrocha/Sorroca, v. Surroca
SUNIARIO (s.), 6
SUNIFRED (ves.), 15
— esp. Riquilda, 33
SUNYER (prev.), 24
— 27
Supra Mancium (manso), 121
Surroca (terme), 4, 21
— 17, 94, 150, 397, 437
SUTRINA, episcopus (s.), 14
SYMON DE TORRENTIBUS (s.), 431, 432

T

Taga (monte), v. Taga (muntanya)
Taga (muntanya), 8, 17, 23, 20, 31, 43, 44, 49, 194
Talassèn, 264
TALLAFERRO v. Bernat I (com. BES)
Taltendra/Taltendre, 158, 202
Tardanela (alodio), 43
— *(mansum),* 141, 151
Targadela, 188
Targasona (alaudem), 26
Tartera (mas), 244
Tascal (ortis), 219
Tascal (terra), 178
TASSIO (monjo) (s.), 17
Taxoneres (grad), 199
Taxus (villa), 17
Tei (mas), 263
Teleto (decime), 442
Telia (collum), 17
Tellet (castell), 375
Temple (casa del), 139
— (orde del), 121
Tenes (vila), 9
TEOTFRED/TEOTFREDUS (lev.), 2
Ter (mas), 188
Ter (riu), 6, 7, 8, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 31, 34, 35, 44, 47, 55, 57, 88, 97, 114, 129, 156, 157, 160, 162, 166, 195, 169, 192, 233, 238, 305, 334, 326
Tercuil (port), 72
Terminio de Gaxo, 4
Terminio de Iovo v. Jou (terme)
Terminio de Pardines v. Pardines (terme)
Terminio de Riopullo v. Ripoll (terme)
Terminio Sorrocha v. Surroca (terme)
Terradellas (ipsas), 7
Tespiels, 158
TEUDEBERTUS (s.), 4
Texoncel (villa), 8
Tezer/Teder/Tezere/Ticeri/Ticerii/Ticeris/Ticerium/Tizeris (flumen/flumine/flumini/fluvium) v. Ter (riu)
Thastag, 391
THOPHIE DE PUGPARDINES (s.), 193
Tilia (colle), 377
TIMBORS, esp. Ramon de Serrallonga, 375, 376
Timonet (mas), 349
Timonetii (mansi) v. Timonet (mas)
TODA/TOTA, esp. Bernat I (com. BES), 7
Tolosa (lloc), 375
— (mas), 89, 232
Tolosa (mansi), 355
TOMÀS (batlle monestir StJAb), 64
TOMASA, esp. Ramon de Guàrdia, 436
TOME (s.), 400
Tonna (mansum), 46
Torador (borda), 426
Toraliis (mansoveria), 419, 420
— *(molendini),* 419, 420
Toralles (mas), 419
Torellis (pratum), 427
Torelló (castell), 121
Tornerissa (vila), 191, 207
Torneriza, 207
Torre Lepraria (loco), 43
Torrens (villa), 17
Torrent (borda), 116
— (lloc), 6, 12, 19
— (mas), 123
Torrent Mal, 23
Torrente de Podio Malo (manso), 420
Torrenteres (parcel·la), 297

Torrentis Rivo (vinea), 162
Torrents (mas), 346
Torrents, 62
Torres (font), 199
Torres (font), 199
Tosa (mansum), 141, 151
Tost (alodio), 58
Tragurano/Tregurano v. Tregurà
TRASSEGÒNICA, ger. Riquilda, 35
Tregurà (batllia), 243
— (bosc), 169
— (paborde), 203
— (pabordia), 158
— (vila), 169
— 132, 219, 253, 282, 310, 311, 331, 368, 373, 383, 393, 398, 415, 425, 444
Tres Fits (colloum), 72
Tres Mals, 11
Trevo, 26
Trunils, 43
Turii Nebuls (podio), 72

U

UDALARD BERNAT (ves. BES), neb. Ermessenda (ves. BES), ger. Andreu Bernat (abat monestir StJAb), 29, 36, 58, 59, 60, 62, 280, 298, 329, 340, 387, 401
UDALARD GUILLEM DE PERELLA, 47
UDALARDI (ves. BES), neb. Ermessenda (ves. BES), ger. Andreu Bernat (abat monestir StJAb) (s.), 46
UDALGARII BONILITIS (s.), 75
UDALGARIUS (bisbe ELN) (s.), 82
UDALGUER DE TERRERES (jutge), 146
UGETI DE IMPURIIS (s.), 401. 402
UGO (lev.) (s.), 31
— (sac.) (s.), 34
UGONIS (s.), 86
— fill Ponç Cervera (s.), 101
UGONIS DE MATAPLANA (s.), 72
UGONIS DE NEVA (s.), 182
UGONIS DE SOLARIO v. Hugonis de Solario
UGONIS *MAIORIS* DE MATAPLANA, pare Hug de Mataplana, 236
UGUETUS/UGUETI ALCHERIUS/ALGUERII (canonge monestir StJAb) (s.), 419, 434, 442
ULIVARII (s.), 70
Uller Amont (strata), 421
Ullina (fabrica), 421
Ullinam, 421
Ulmis/Ulmo (mansi /mas), 188, 430
URBÀ II (papa), 40, 51, 56, 76, 84
Urgel (mansus), 442
Urgell (comtat), 25, 30, 46
URRACA, esp. Guillem de Juvinyà, 250, 289

V

V. Alcherii (s.), 404
VALESIUS DE BERGUA (s.), 266
VALESPIRANI/VALESPIRANS (batlle Rocabertí) (s.), 285, 301
Valgers (mansum), 158
VALGUERII DE SANCTO IOHANNE (s.), 424
Vall d'en Bas (la), 71
Vall de Bianya (la), 250, 275, 385, 421, 428
Vall de Ribes, 2, 3, 5, 104, 275, 277, 391
Vall de Ripoll v. Ripoll (vall)
VALLE DE VELSPIRANS (s.), 309
Valle Fecunda/Vallefecunda v. Vallfogona de Ripollès
Valle Facunda/Fecunda, rivo v. Vallfogona de Ripollès (riu)

Valle Petrariense v. Vall de Ribes
Valle Riupullo v. Ripoll (vall)
Vallefecunda (parrochia), v. Sant Julià de Vallfogona (parròquia)
Vallespir (comc.), 287, 410, 411, 412
— (comtat), 11, 46
Vallfogona de Ripollès (riu), 7, 18, 24
— 1, 134, 182, 183, 245, 277, 377, 414, 442
Vallgonera (coll), 312
Valluseta (fluvium), 389
VASSALLI (s.), 61
Vecegaia, 188
Vedernera (plano), 267
Veger (masoveria den), 442
VELLELMI BERNARDI (s.), 78
VELLELMI GUIFREDI (cap.) (s.), 78
Ventolà, 415
Ver de Sancto Petro (terre), 391
Verdera (pla), 262
— 251
Vesiners (batllia), 335
Vic (batllia), 142
— 275, 277, 381
VICIATI (s.), 157
Vicum v. Vic
Vidabona/Vitabona (qual), 21
— *(alodio),* 43
Vidabona, 437
VIDAL DESPLUGUES, esp. Maria, 199
VIDAL, 27
Vidra, 170
Vidrà, 217, 431, 432
Vila (mas), 188
Vila (mas), 191, 426
Vila Sancta Maria, 158
Vilabertran (ecclesia), 442
Vilafranca de Conflent (vila), 171
— 370, 406
Vilallonga (torre), 16
Vilalonga (honore), 275
Vilar de Orden Seniofredi, 158
Vilario (collo), 238
Villa de Gesul, 158
Villa Iohannis (alodium), 58
Villa Rubea (baiulia), 43
Vinea de Relet (manso), 219
Vineal, 201
Vineali (ortis), 226
Vinya (mas), 315
Vinyal (batllia), 85
— (coromina), 110
— (dominicatura), 85, 96
— 197
VIUIFREDUS (prev.) (s.), 23
Viver i Serrateix, 384, 436
Vives (mas), 346, 444
VIVES (s.), 154, 156, 163, 164, 179, 201, 212, 227, 229, 230, 231, 234, 241, 244, 245, 246, 251, 252, 254
— (sac.) (s.), 24
— esp. Dabetina, 257
— 160, 256
VIVES SANCTI IOHANNIS (s.), 191
Vivis (orto), 246
VIVIS (s.), 249
VUILELMUS (lev.) (s.), 22

W

Wallis Fecunde (rivo) v. Vallfogona de Ripollès (riu),
WIFREDO (s.), 3
WIFREDUS (clericus) (s.), 31
— (sac.) (s.), 22, 30
WILELMI BLIGERII (s.), 36

FUNDACIÓ NOGUERA

WILELMI OLIBE/OLIVARII (s.), 36, 65
WILELMUS, 2
WILIELMUS (lev.) (s.), 22, 31, 33
WILLELMI BERNARDI DE DUO CASTELLA (s.) v. Guilelmi Bernardi de Duo Kastella
WILLELMUS (prior) (s.), 44
WILLIELMUS (sacrista i lev.) (s.), 30
WISCAFREDUS (lev.), 2

X

Xristina (torrentem), 306

Z

Za Qera (vinetum), 158
Zes Mayoles (camp), 158

FUNDACIÓ NOGUERA